

ต้นฉบับงานวิจัย เอกสารมีคุณค่า
ใช้แล้วโปรดส่งคืน ฝ่าย ๑

วิกฤติใหญ่ทางเศรษฐกิจ: ภาวะสิ้นยุคโลกาภิวัตน์

รายงานการวิเคราะห์สังเคราะห์และประมวลสรุป
ข้อมูลข่าวความเคลื่อนไหวด้านต่างๆ ของประเทศไทย

มกราคม - มีนาคม 2542

จัดทำโดย
โครงการข่าวสารทิศทางประเทศไทย
โดยการอุดหนุนของ
สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)

คำชี้แจง

เอกสารนี้ เป็นรายงานวิเคราะห์สังเคราะห์และประมวลสรุปข้อมูลข่าวสารความเคลื่อนไหวด้านต่างๆ ของประเทศไทยราย 3 เดือนจัดทำทั้งในรูปรายงานเอกสาร และเผยแพร่ทางโฮมเพจของ สกว. ฉบับแรก ประจำเดือน มกราคม-มีนาคม 2542 ทั้งนี้เป็นการดำเนินงานตามโครงการข่าวสารทิศทางการประเทศไทย ที่ได้รับทุนอุดหนุนจาก สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ตามหนังสือสัญญาให้ทุนเลขที่ RDG 01/0006/2542

เอกสารรายงานวิเคราะห์ ฉบับนี้ประกอบด้วย 2 ส่วน ส่วนที่ 1 เป็นรายงานการวิเคราะห์สถานการณ์เศรษฐกิจประเทศไทย มกราคม-มีนาคม 2542 ว่าด้วยหัวข้อเรื่อง "วิกฤติใหญ่ทางเศรษฐกิจ : ภาวะสิ้นยุคโลกาภิวัตน์" ความยาวประมาณ 20 หน้า ส่วนที่ 2 เป็นประมวลสรุปข้อมูลข่าวสารความเคลื่อนไหวด้านต่างๆ ของประเทศไทย ตามกรอบการประมวลข้อมูล 7 หัวข้อ ความยาวประมาณ 180 หน้า ทั้งนี้เป็นการประมวลสรุปข่าวสารความเคลื่อนไหวที่เด่นๆ และมีนัยสำคัญในรอบระยะเวลาของการรายงานฉบับนี้

คณะผู้ดำเนินงานหวังเป็นอย่างยิ่งว่า ท่านจะได้รับประโยชน์อย่างเต็มที่จากรายงานฉบับนี้

(นายอนุช อภาภิรม)

หัวหน้าโครงการข่าวสารทิศทางการประเทศไทย

บทคัดย่อ

รายงานการวิจัยโครงการข่าวสารศึกษาทางประเทศไทยฉบับที่ 1 เป็นการประมวล วิเคราะห์ และสังเคราะห์แนวโน้มและเหตุการณ์ของประเทศไทยในช่วงเวลาเดือนมกราคม – มีนาคม 2542 จากสื่อสิ่งพิมพ์ มีหนังสือพิมพ์ นิตยสาร และหนังสือ เป็นต้น และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ได้แก่เอกสารจากอินเทอร์เน็ต และรายการโทรทัศน์ เป็นต้น

ผลการศึกษารูปได้ดังนี้

1. วิกฤติเศรษฐกิจไทยซึ่งได้ระบาดไปยังตลาดเกิดใหม่ทั่วโลก จนกลายเป็นวิกฤติของระบบทุนนิยมโลกนี้ มีแนวโน้มที่จะแก้ไขยาก หรือต้องใช้เวลาอันพอสมควรจึงจะสามารถฟื้นตัวได้ดังเดิม วิกฤติเศรษฐกิจไทยครั้งนี้จึงทั้งรุนแรง มีความเสียหายสูง และยืดเยื้อ นอกจากนี้ยังอยู่ในภาวะที่มีความเปราะบาง
2. สาเหตุของวิกฤติใหญ่ทางเศรษฐกิจนี้มีความซับซ้อนหลายระดับ ทั้งในระดับโครงสร้าง ระดับความเคยชินในการปฏิบัติ ระดับการก่อชนวน และระดับการจุดชนวนให้เกิดเหตุ
3. การแก้ปัญหาของทางการไทยที่ผ่านมาประสบผลอย่างจำกัดในบางด้าน เช่นการสร้างเชื่อมั่นให้แก่นักลงทุนต่างประเทศ และเสถียรภาพทางการเงิน แต่ในบางด้านยังมีปัญหาอยู่มาก เช่นหนี้ที่ไม่เกิดผลมีอัตราสูงขึ้น การผลิตตกต่ำ เนื่องจากขาดกำลังซื้อ การแก้ปัญหาที่ได้ผลจำกัดนี้สืบเนื่องจากความผิดพลาดทางนโยบาย การแก้ไขปัญหามาแบบแยกส่วน และการขาดองค์การผู้ปฏิบัติที่เข้มแข็งมีประสิทธิภาพ
4. มาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจ 30 มีนาคมของทางการรัฐบาล ได้รับการตอบสนองอย่างดีจากวงการต่าง ๆ แต่การหวังผลนั้นยังไม่สูง เมื่อเทียบกับการหวังผลของฝ่ายรัฐบาล พอกล่าวได้ว่าผลของมาตรการนี้น้อยจะช่วยให้ภาวะถดถอยทางเศรษฐกิจไม่ตกต่ำลงไปอีกในช่วงที่ใช้มาตรการข้างต้น
5. ผลกระทบจากความรุนแรงยืดเยื้อของวิกฤติเศรษฐกิจ รวมทั้งการปฏิบัติบางประการทำให้ความชอบธรรมและความนิยมในรัฐบาลลดต่ำลง รัฐบาลต้องเผชิญกับการท้าทายและความยากลำบากในการปฏิบัติงาน รวมทั้งถูกตรวจสอบจากสังคมและสื่อมวลชนหนักหน่วงขึ้น การเคลื่อนไหวทางการเมืองมีสีสันและความคิดคึกคักขึ้น
6. ผลกระทบอีกประการหนึ่งได้แก่การเติบโตของกระแสการมองสู่ข้างใน ซึ่งมีความหลากหลาย แต่ก็ปลุกความรู้สึกถึงตนเอง ความรักชาติ และการแสวงหาแนวทางอื่นในการแก้วิกฤติ
7. ความรุนแรงยืดเยื้อของปัญหา ทำให้ผู้ถูกกระทบจากเหตุการณ์มีจำนวนมากและต้องแบกรับภาระเป็นเวลานาน กลายเป็นความเครียดและความไม่พอใจในสังคมซึ่งหากมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจไม่เกิดผลตามคาดอาจจะระเบิดขึ้นมาได้โดยไม่รู้ตัว
8. ความเป็นไปในสังคมโดยทั่วไปอยู่ในภาวะต่างหาทางเอาตัวรอด เช่นการใช้สิ่งศักดิ์สิทธิ์ หรือการหนีจากปัญหา ขาดการนำที่เข้มแข็งและได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวาง
9. การเมืองระหว่างประเทศไม่ก่อผลทางบวก ความสัมพันธ์ภายในกลุ่มประเทศอาเซียนอยู่ในภาวะทรงตัว การกระทบกระทั่งระหว่างจีน-สหรัฐหากขยายตัวต่อไป อาจส่งผลกระทบต่อความมั่นคงและการแก้ปัญหาวิกฤติในภูมิภาคนี้ได้ สงครามโคโซโว ซึ่งสหรัฐและนาโตใช้ปฏิบัติการทางอากาศโจมตีประเทศยูโกสลาเวียได้บานปลายออก เกิดวิกฤติผู้ลี้ภัยขึ้น และทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างรัสเซียกับสหรัฐ-นาโตเลื่อมลงอย่างไม่เคยเป็นมาก่อนนับแต่สิ้นสุดสงครามเย็น
10. วิกฤติใหญ่ทางเศรษฐกิจครั้งนี้ก่อผลให้กระแสโลกาภิวัตน์ลดต่ำลง และจำเป็นต้องปรับโฉมหน้าใหม่ให้มีความรับผิดชอบหรือมีความเป็นมนุษยมากขึ้น ทั้งยังมีเค้าเงื่อนบางอย่างที่ระบบทุนนิยมโลกอาจแตกเป็นหลายศูนย์หรือเขตหลายเขต
11. มีบทเรียนสำคัญว่านโยบายโล่กวดทางเศรษฐกิจให้ทันประเทศอุตสาหกรรมไม่ได้ผล กระบวนการโลกาภิวัตน์อาจนำหายนะมาได้นหากกระทำตามไปโดยไม่มีความพร้อม การแก้ปัญหาจะต้องทำโดยองค์รวม และการมองปัญหาที่คลาดเคลื่อนอาจทำให้การแก้ปัญหาได้ยากขึ้น
12. มีข้อเสนอแนะให้องค์กรต่าง ๆ ช่วยกันสร้างยุทธศาสตร์อนาคต โดยใช้เทคนิคการสร้างฉากสถานการณ์ (Scenario) ผสมกับเทคนิคอื่น เพื่อช่วยให้การก้าวไกลของประเทศเป็นไปอย่างเหมาะสม และปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

ABSTRACT

This is the first quarterly report of the Thailand Trend Monitoring Project (TTMP); implemented according to the TRF's contract No. RDG 01/0006/2542. The report consists of 2 parts : Part one is an analysis of the Thai economic crisis; while part two contains the integration of information gathered from various media including newspapers, magazines, books, and electronic media, such as hypertexts from the Internet and news report from TV programs.

The results of the study thus far can be summarized as follows:

1. The Thai economic crisis, which has spread to other emerging markets and is developing into a crisis of the capitalistic world, appears difficult to resolve and will require quite some time to recover from. The current Thai economic crisis is particularly severe, damaging, and drawn out. In addition, the economy is in fragile condition.
2. Reasons for the economic crisis can be found at various levels: at the structural level, the traditional business practice level, the level of events in the build-up to the crisis, and the level of events which triggered the crisis.
3. Efforts by the Thai authorities to resolve the crisis have met with limited success in certain areas, such as building foreign investor confidence and creating stability in the monetary system. However, substantial problems still exist in other areas, such as increasing NPLs and falling production due to a lack of purchasing power. The limited results can be attributed to mistakes in policy decisions, a reductionist approach towards problem solving, and the lack of a strong and effective organization to carry out.
4. Measures implemented on the 30th of March by the government in a bid to stimulate the economy have received positive feedback from all sectors. But these measures may not accomplish much when compared to the government's expectations. It can however be said that the above measures will help prevent further recession for the period when they are in place.
5. The severity and protractedness of the economic crisis, together with certain other acts, have undermined the government's legitimacy and popularity. The government is facing many challenges and is finding it increasingly difficult to work because of increasing scrutiny from society and the media. A more colorful and fluid political situation is witnessed.
6. The crisis has also had an effect on the growth of introspection, which may vary between individuals but ultimately arouses feelings of self-dependency and nationalism, and prompts the search for alternative solutions to the crisis.
7. The severity and protractedness of the crisis has caused many to be affected for long periods, resulting in stress and dissatisfaction with society. Should measures by the government fail to stimulate the economy as anticipated, the situation could unwittingly erupt.
8. Events are generally motivated by self-preservation, such as the use of sacred items or the attempts to escape from one's problems, which in turn demonstrate the lack of a strong and widely accepted leadership.
9. Recent movements in international politics have not contributed anything positive towards solving the crisis. Relationships between Asean countries are in a stabilizing mode. The antagonism between China and the US, should it intensify in the future, could have an impact on resolving the region's crisis, and on the stability of the region. The war in Kosovo, in which the US and NATO have carried out aerial attacks against Yugoslavia, has spilled over, producing a refugee problem and causing the relationship between Russia and the US-NATO to deteriorate to a point never before seen since the end of the cold war.
10. The economic crisis has slowed the trend towards globalization, which may need some changes to reflect greater emphasis on responsibilities or the more "human" aspects. Furthermore, there is evidence that capitalism may be headed towards regionalization, or target zones.
11. The crisis demonstrates that our policy of striving for economic parity with industrialized countries does not work. Pursuit of globalization without sufficient readiness may be disastrous. A wholistic approach is needed towards problem solving; perceiving the problem incorrectly can lead to further difficulty in solving the problem.
12. It is suggestible that organizations at all levels should create their future strategies by using scenario techniques, so that the country's progress is appropriate as well as adaptive towards rapidly changing situations.

รายงานย่อ
โครงการข่าวสารทิศทางประเทศไทย
มกราคม-มีนาคม 2542

วิกฤติใหญ่ทางเศรษฐกิจ : ภาวะสิ้นยุคโลกาภิวัตน์

1. สถานการณ์ทั่วไป

ในช่วงปลายปี พ.ศ. 2541 ถึงเดือนมกราคม 2542 กระแสความรู้สึกทางสังคมมีทั้งด้านการมีหวังที่เศรษฐกิจจะฟื้นตัวตามคำมั่นของรัฐบาล ในอีกทางหนึ่งเล็งไปในด้านร้าย เมื่อเวลาผ่านไปจนถึงเดือนมีนาคม การเล็งทางด้านร้ายเริ่มมีกระแสสูงขึ้น ทางรัฐบาลเริ่มแถลงนโยบายใหม่ในการกระตุ้นเศรษฐกิจโดยการสร้างงาน ลดผลกระทบจากภาวะวิกฤติเศรษฐกิจ รวมทั้งสร้างความเชื่อมั่นทางจิตใจขึ้นมา แผนกระตุ้นเศรษฐกิจได้ประกาศเมื่อวันที่ 30 มีนาคม ให้อำนาจ 1.3 แสนล้านบาท เป็นเม็ดเงิน 5.3 หมื่นล้าน ที่เหลือราว 7.7 หมื่นล้านบาทเป็นการลดหย่อนทางภาษีและเชื้อเพลิง

ความยืดเยื้อของการแก้ปัญหาทางเศรษฐกิจ ก่อผลกระทบต่อสถานการณ์และการปฏิบัติงานของรัฐบาลไม่น้อย เช่นการผ่านกฎหมาย “ฟื้นฟูเศรษฐกิจ” 11 ฉบับ เป็นไปด้วยความยากลำบาก รัฐบาลถูกวิจารณ์และตรวจสอบจากสื่อมวลชนและสังคมมากขึ้น การเคลื่อนไหวทางการเมืองมีสีสันขึ้น

วิกฤติเศรษฐกิจไทยได้ลามเป็นวิกฤติเศรษฐกิจเอเชีย และได้ระบอบไปยังตลาดเกิดใหม่ทั่วโลก ได้กลายเป็นวิกฤติของโลกทุนนิยม ซึ่งอาจก่อผลกระทบอย่างลึกซึ้งและรุนแรงอย่างที่ไม่อาจคาดเดาได้

2. เหตุปัจจัยของวิกฤติ

ความรุนแรงยืดเยื้อของวิกฤติทำให้นักวิชาการและนักปฏิบัติทางเศรษฐกิจและการเงินพากันพยายามหาคำตอบว่าทำไมเหตุปัจจัยจากอะไร สำหรับกรณีในประเทศไทยอาจสรุปได้ว่ามีเหตุปัจจัยซับซ้อนอยู่ 4 ระดับด้วยกัน ระดับแรกหรือระดับพื้นฐาน เนื่องจากความสัมพันธ์ระดับโลกเป็นแบบไม่ได้สมมาตรระหว่าง “ศูนย์กลาง-ชายขอบ” หรือระหว่างประเทศมั่งคั่งกับประเทศยากจน โดยมีลักษณะเอื้อประโยชน์ต่อประเทศพัฒนาแล้วมากกว่า เช่นการไหลเวียนของเงินทุนก็ถูกกำหนดโดยกลุ่มทุนโลก ซึ่งมักก่อกำไรมหาศาลแก่ผู้มั่งคั่งอยู่แล้ว ขณะที่ก่อความวิบัติแก่ประเทศยากจน ระดับที่สองเป็นประเพณีปฏิบัติทางธุรกิจซึ่งมีทั้งภาครัฐและภาคเอกชนที่เอื้อต่อการเกิดขึ้นของลัทธิพองพอง การแอบอิงอำนาจ และการสู่เสี่ยงทางธุรกิจ ระดับที่สามขนาดของวิกฤติได้แก่การเปิดตลาดการเงินเสรีโดยไม่มีความพร้อม ระดับที่สี่เป็นระดับล้นเกินจนวิกฤติได้แก่การเก็งกำไรค่าเงินบาท และการต่อต้านที่ล้มเหลวของธนาคารแห่งประเทศไทย

3. การแก้ไขปัญหาที่ยังไม่เกิดผลตามคาดหมาย

แม้ว่าเวลาผ่านไป 1 ปีเศษของการทำงานรัฐบาลชุดนี้ พร้อมกับการสนับสนุนให้กำลังใจอย่างเต็มที่จากประชาชนและสื่อมวลชน มีผลสำเร็จเช่นเสถียรภาพค่าเงินบาท อัตราเงินเฟ้อและดอกเบี้ยลดลง แต่ก็มีความที่เลวร้ายลง เช่นตัวเลขหนี้ที่ไม่ก่อรายได้ของธนาคารพาณิชย์ที่เพิ่มขึ้น การส่งออกที่ลดลง นอกจากนี้ภาคการผลิตที่แท้จริงก็ยังล้มลุกคลุกคลาน เหตุใดจึงเป็นเช่นนั้น สาเหตุน่าจะมีอยู่ 3 ข้อด้วยกัน ข้อแรกได้แก่ความเสียหายของวิกฤติครั้งนี้ร้ายแรง คิดเป็นมูลค่าหลายล้านล้านบาท ดังนั้นจึงต้องใช้เวลานาน ข้อที่สองได้แก่มาตรการแก้ปัญหาของไอเอ็มเอฟที่ถูกวิจารณ์ว่าผิดพลาด เช่นขาดการคำนึงถึงผลกระทบทางสังคมหรือความเป็นไปได้ทางการเมือง และที่สำคัญก็คือใช้มาตรการที่เข้มงวดเกินไป จนถึงให้สถาบันการเงินจำนวนมากล้มละลาย เศรษฐกิจตกอยู่ในภาวะถดถอย ข้อที่สามได้แก่การขาดยุทธศาสตร์อนาคตในการแก้ไขปัญหาใหญ่ ใช้วิธีแก้ปัญหาแบบแยกทีละขั้นทีละส่วน นอกจากนี้ยังมีความไม่พร้อมในกลไกการปฏิบัติไม่ว่าจะด้านพรรคและนักการเมือง ระบบราชการ และธุรกิจเอกชน

4. มาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจ 30 มีนาคมจะประสบความสำเร็จหรือไม่

มาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจ 30 มีนาคมจะประสบความสำเร็จหรือไม่ เป็นหัวข้ออภิปรายและมีการเสนอความเห็นกันมากตั้งแต่ทางการรัฐบาลเปิดเผยข่าวนี้ ทางกรรมาธิการมีความมั่นใจว่ามาตรการนี้จะช่วยให้เศรษฐกิจของประเทศฟื้นตัวภายใน 4 – 6 เดือน แต่เสียงสะท้อนส่วนใหญ่อยู่ในลักษณะสงวนท่าที โดยเฉพาะในหมู่นายธนาคารและนักธุรกิจ ซึ่งเห็นพ้องว่ามาตรการนี้ยังดีกว่าอยู่เฉย ๆ ไม่ทำอะไร แต่ผลสำเร็จนั้นยังต้องดูกันต่อไป และจำนวนไม่น้อยที่ระบุว่ามาตรการข้างต้นไม่น่าจะประสบความสำเร็จ เนื่องจากยังมีปัญหาอุปสรรคมาก เช่นปัญหาความอ่อนแอของสถาบันการเงิน ภาวะการส่งออกที่ลดลง การทุจริตคอร์รัปชัน

ในขณะนี้เกิดมีผู้ตั้งคำถามขึ้นว่าการมัวใจจดใจจ่อว่าเมื่อใดเศรษฐกิจจะฟื้นตัว อาจไม่ใช่การตั้งคำถามที่ดี การมองปัญหาให้กว้างออกไปถึงวิกฤตินิยามโลกน่าจะช่วยให้เรามีสติในการค้นหาทางออกได้ดีกว่า

5. การมองสู่ข้างในกับการมองออกข้างนอก

การมองสู่ข้างในกับการมองออกข้างนอก เป็นวิธีการแก้ปัญหา 2 ขั้วที่เผชิญหน้ากันอยู่ เมื่อไทยแรกเข้าโครงการไอเอ็มเอฟนั้น กระแสหลักที่ท่วมท้นได้แก่การมองออกข้างนอก เช่น การพึ่งทุนภายนอก ต้องสร้างความเชื่อมั่นแก่นักลงทุนต่างประเทศ การแก้กฎระเบียบเพื่อให้เปิดเสรีให้นักลงทุนต่างชาติมากขึ้น แต่เมื่อการแก้ปัญหายืดเยื้อออกไป และในบางด้านกลับเลวร้ายลง กระแสการมองสู่ข้างในเริ่มสูงขึ้น กระแสที่มองสู่ข้างในนี้มีทั้งกลุ่มอนุรักษ์ที่ต้องการรักษาสถานเดิมของตนไว้ กลุ่มรักชาติหรือกลุ่มชาตินิยมและกลุ่มที่เห็นว่าระบบทุนนิยมกำลังเร่งฝีเท้าไปสู่จุดจบ กลุ่มที่มองสู่ข้างในเห็นว่าสิ่งที่สำคัญสำหรับความเข้มแข็งของประเทศชาติได้แก่ความเข้มแข็งของประชาชน ผู้ประกอบการ ทุน และตลาดภายใน เช่น ถ้าหากภาคเกษตรซึ่งประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพ ต้องยากจนล้าหลัง ปัญหาของชาติก็ไม่สามารถแก้ไขได้ และยากที่จะแก้วิกฤติได้อย่างยั่งยืน หากว่ามาตรการ 30 มีนาคมไม่ประสบผลสำเร็จตามที่ทางการรัฐบาลให้คำมั่นไว้ ก็มีแนวโน้มว่ากระแสมองสู่

ข้างในจะสูงขึ้นอีก พร้อมกับความไม่พอใจในสังคมที่นับวันคุกรุ่นขึ้นเนื่องจากภาระหนักของวิกฤติมายาวนานจนเกินทน

6. วิกฤติเศรษฐกิจกับการเมืองระหว่างประเทศ

วิกฤติเศรษฐกิจกับการเมืองระหว่างประเทศ ทำให้การแก้วิกฤติของชาติมีความละเอียดอ่อนซับซ้อนยิ่งขึ้น การเมืองระหว่างประเทศก่อนอื่น ได้แก่การรักษาความเป็นปึกแผ่นแน่นแฟ้นภายในกลุ่มประชาชาติอาเซียน โดยยืนยันหลักการของการเป็นเขตสันติภาพ เป็นกลาง และความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างกัน เพราะฉะนั้นดูเหมือนจะเป็นหนทางรอดที่เหลืออยู่ไม่มากสำหรับประเทศในกลุ่มสมาชิก ข้อต่อมา ได้แก่การรักษาความเป็นกลางระหว่างจีน-สหรัฐซึ่งในระยะหลังเกิดการกระทบกระทั่งกันหลายเรื่อง เพราะว่าการเอียงข้างฝ่ายใดก็มีแนวโน้มที่อีกฝ่ายหนึ่งจะตอบโต้ ซึ่งย่อมไม่เป็นผลดี

เรื่องสุดท้ายซึ่งประเทศไทยคงทำอะไรไม่ได้มากนัก ได้แก่สงครามโคโซโวที่สหรัฐและนาโตปฏิบัติการโจมตีทางอากาศแก่ยูโกสลาเวีย และได้บานปลายออกไป ก่อความบาดหมางรุนแรงระหว่างสหรัฐ-นาโตกับรัสเซีย และทำให้การกระทบกระทั่งระหว่างจีน-สหรัฐเพิ่มระดับขึ้นอีก กระบวนการโลกาภิวัตน์อาจสะดุดไปบ้าง ด้วยเรื่องที่เราคาดไม่ถึงทำนองนี้

7. หรือว่าจะสิ้นยุคโลกาภิวัตน์

กระบวนการโลกาภิวัตน์ที่กลุ่มประเทศมั่งคั่งอันมีสหรัฐเป็นแกนนำ ได้พยายามกระทำและเผยแพร่ความคิดไปในหมู่ประเทศผู้ยากจนในโลกที่สามถึงผลดีของการเปิดเสรีทางตลาด เพื่อให้เงินทุนไหลเข้า เพิ่มประสิทธิภาพ อำนาจในการแข่งขัน และสร้างความโปร่งใสหรือความยุติกันดีร่วมกันทั่วโลกมีอันต้องสะดุดหยุดชะงัก หรือต้องปรับตัวครั้งใหญ่เมื่อเกิดวิกฤติเศรษฐกิจเอเชีย ซึ่งกลายเป็นวิกฤติทุนนิยมโลกไปแล้ว

การสิ้นยุคโลกาภิวัตน์นั้นมีอยู่ 3 ระดับด้วยกัน ระดับแรกได้เกิดขึ้นแล้วอย่างน้อยในเชิงความคิดว่าโลกาภิวัตน์ไม่อาจดำเนินในรูปแบบเดิมได้อีกต่อไป จำต้องเปลี่ยนรูปแบบใหม่ให้มีความเป็นมนุษย์และความรับผิดชอบมากยิ่งขึ้น เช่น ต้องรับผิดชอบต่อผลกระทบของโลกาภิวัตน์ต่อผู้ยากจนและด้อยโอกาส ซึ่งมีอยู่จำนวนมาก นอกจากนี้เริ่มยอมรับว่าระบบตลาดนั้นมิได้ประเสริฐสมบูรณ์ หากยังมีจุดอ่อนข้อบกพร่องมาก ระบบตลาดจึงไม่อาจมาแทนที่รัฐได้ จำต้องให้รัฐมีบทบาทในการถ่วงดุลระบบตลาด ดังนั้นจึงต้องมีมาตรการในการควบคุมตลาดการเงินไม่ปล่อยให้เกิดการเก็งกำไรเสรีอย่างที่เป็มา

ระดับที่สอง ได้แก่การที่ศูนย์กลางแตกออกเป็นหลายศูนย์ ซึ่งแนวโน้มที่เห็นได้ก็คือ ศูนย์หนึ่งได้แก่อเมริกาหรือเขตเงินดอลลาร์สหรัฐ ศูนย์หนึ่งได้แก่ประชาคมยุโรปเป็นเขตเงินยูโร อีกศูนย์หนึ่งยังไม่ชัดเจน ได้แก่ศูนย์เอเชียตะวันออกหรือเขตเงินเยน การแตกเป็นหลายศูนย์นี้ประกอบเข้ากับสถานการณ์วิกฤติเศรษฐกิจที่ลุกลามไป อาจก่อให้เกิดความคิดชาตินิยมในด้านหนึ่ง และลัทธิกีดกันการค้าในอีกด้านหนึ่ง จนกลายเป็นต่างคนต่างอยู่ตามเขตเศรษฐกิจของตนได้

ระดับที่สาม ได้แก่การที่ศูนย์กลางของระบบทุนนิยมโลกปัจจุบัน ที่สำคัญได้แก่สหรัฐเกิดแตกออกเป็นเสี่ยง ซึ่งความเป็นไปได้เฉพาะหน้านี้น้อยอยู่ แต่ก็มีความคิดนักเขียนได้กล่าวเตือนไว้ ว่ายุคแสงสว่างทางปัญญาของยุโรปตะวันตกที่รุ่งเรืองมาหลายร้อยปีใกล้จะถึงจุดจบแล้ว

8. บทเรียนจากวิกฤติครั้งนี้

บทเรียนจากวิกฤติครั้งนี้มีอยู่ 4 ข้อด้วยกัน ข้อแรกได้แก่นโยบายไล่กวตทางอุตสาหกรรมที่ไทยถือปฏิบัติมานานน่าจะไม่ได้ผล เพราะมีแนวโน้มที่จะชักนำให้ต้องพึ่งพาประเทศพัฒนาแล้วมากยิ่งขึ้น ข้อที่สองการเข้าสู่กระแสโลกาภิวัตน์โดยไม่มีความพร้อมอาจนำความหายนะมาให้ ข้อที่สามการแก้ปัญหาขนาดใหญ่และซับซ้อนในปัจจุบันจำเป็นต้องแก้ไขแบบองค์รวมซึ่งแปรในทางปฏิบัติก็คือจะต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของบุคคลองค์กรและสถาบันต่าง ๆ อย่างกว้างขวาง บทเรียนข้อสุดท้ายได้แก่การตั้งปัญหาที่ถูกต้อง เช่นปัญหาปัจจุบันของไทยน่าจะเป็นเรื่องว่าประชาชาตินี้จะสร้างระบบเศรษฐกิจ-การเมืองแบบใดจึงเหมาะสมกับศตวรรษใหม่มากกว่า

9. ข้อเสนอแนะ

ให้มีการจัดทำแผนยุทธศาสตร์อนาคตขึ้นในระดับต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ ธุรกิจเอกชน และประชาชน โดยผู้บริหารร่วมกับนักวิชาการต่างสาขาร่วมกันกำหนดจากสถานการณ์ (Scenario) ดูความเป็นไปได้ว่า ในอีก 5 ปี หรือ 20 ปีข้างหน้า ประเทศไทย องค์กร และสถาบันในสังคมไทยจะเป็นอย่างไร สิ่งแวดล้อมทั้งทางสังคม ได้แก่ ความสัมพันธ์ในเขตอาเซียน ความสัมพันธ์จีน-สหรัฐ เป็นต้น กับสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติและประชากรจะเป็นอย่างไร ประชาชนจะมีความสุขหรือพึงพอใจกับสังคมใหม่อะไร การกำหนดจากสถานการณ์เช่นว่านั้นไม่ได้ต้องการทำนายอนาคต หรือตั้งความมุ่งหวังล่วงหน้า แต่มุ่งประสงค์เพื่อให้เกิดการคิดร่วมกันระหว่างผู้บริหาร นักวิชาการและผู้เกี่ยวข้อง เพื่อที่จะทำให้เราสามารถมีอย่างก้าวที่เหมาะสม และสามารถปรับตัวเองตามภาวะการเปลี่ยนแปลงและการแข่งขันที่เข้มข้นรุนแรงขึ้นเรื่อย ๆ นั่นคือการร่วมกันทำปัจจุบันให้ดีเท่าที่จะเป็นไปได้

สารบัญ

	หน้า
คำชี้แจง	1
บทคัดย่อ (ภาษาไทย)	2
บทคัดย่อ (ภาษาอังกฤษ)	3
รายงานย่อสำหรับผู้บริหาร	4
สารบัญ	8
รายงานส่วนที่ 1	11
รายงานการวิเคราะห์	
วิกฤติใหญ่ทางเศรษฐกิจ : ภาวะสิ้นยุคโลกาภิวัตน์	12
สถานการณ์ทั่วไป	12
ความรุนแรงและความยืดหยุ่นของปัญหา - เหตุปัจจัยของวิกฤติ	14
การแก้ไขปัญหาที่ยังไม่เกิดผลตามคาดหมาย	19
มาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจ 30 มีนาคมจะสัมฤทธิ์ผลหรือไม่	23
การมองสู่ข้างในกับการมองออกข้างนอก	25
วิกฤติเศรษฐกิจกับการเมืองระหว่างประเทศ	26
หรือว่าจะสิ้นยุคโลกาภิวัตน์	27
บทเรียนจากวิกฤติครั้งนี้	30
ข้อเสนอแนะ	32
รายงานส่วนที่ 2	33
ประมวลสรุปข้อมูลข่าวความเคลื่อนไหวที่น่าติดตาม	34
การผลิตและการค้า	34
ความเคลื่อนไหวภาครัฐ	36
สรุปภาวะเศรษฐกิจและการคาดการณ์แนวโน้ม	36
การฟื้นฟูและแผนกระตุ้นเศรษฐกิจ	39
การปฏิรูปสถาบันการเงิน	42
การผลิตภาคอุตสาหกรรม	44
การผลิตภาคเกษตร	47
การส่งออก	51
ความเคลื่อนไหวภาครัฐวิสาหกิจ	52
ความเคลื่อนไหวภาคเอกชน	55
สถาบันการเงิน	55
ความเคลื่อนไหวของนักวิชาการและบุคคลวงการต่างๆ	58
ความเคลื่อนไหวด้านการค้าและการผลิตในต่างประเทศ	65
ลำดับเหตุการณ์วิกฤติเศรษฐกิจไทยและผลกระทบจากต่างประเทศ	69
ประชากรและสิ่งแวดล้อม	76
ความเคลื่อนไหวภาครัฐ	78
แรงงานและคุณภาพชีวิต	78

สารพิษและคุณภาพสิ่งแวดล้อม	80
สิ่งแวดล้อมเมือง	83
ดิน น้ำ ป่า	85
ความเคลื่อนไหวภาคประชาชน เอกชน และต่างประเทศ	88
ความเคลื่อนไหวด้านการศึกษา	92
ความเคลื่อนไหวภาครัฐ	92
พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติฉบับใหม่	92
การปฏิรูประบบบริหารการศึกษา : ความลงตัวของยุทธศาสตร์กับการปฏิบัติ	94
แนวคิดใหม่ในการจัดการศึกษา: การศึกษาทางเลือกที่ท้าทาย	96
โอกาสทางการศึกษา : การบุกทะลวงปราการที่มองไม่เห็น	98
การยกระดับคุณภาพการศึกษา : เดินหน้าสู่นาครด	103
ปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อวงการศึกษาไทย	105
ความเคลื่อนไหวภาคเอกชน	106
การปฏิรูประบบบริหารการอุดมศึกษาภาคเอกชน	106
การปรับปรุงคุณภาพการศึกษภาคเอกชน	107
ความเคลื่อนไหวภาคประชาชนและองค์กรเอกชน	107
โอกาสทางการศึกษาสำหรับเด็กเหยื่อวิกฤติ	107
ความเคลื่อนไหวภาคต่างประเทศ	108
แนวคิดใหม่ในการจัดการศึกษา	108
ความเคลื่อนไหวด้านสาธารณสุข	109
ความเคลื่อนไหวภาครัฐ	109
งานการแพทย์และสาธารณสุขทั่วไป	109
วงการแพทย์ทางเลือก	110
การวิจัยทางสาธารณสุข	113
การบริการทางสาธารณสุข	119
ข่าวสารสาธารณสุข	122
ความเคลื่อนไหวภาคเอกชน	123
การวิจัยทางสาธารณสุข	123
บริการทางสาธารณสุข	124
ความเคลื่อนไหวภาคประชาชนและองค์กรเอกชน	124
วงการแพทย์ทางเลือก	124
บริการทางสาธารณสุข	125
ข่าวสารสาธารณสุข	126
ความเคลื่อนไหวภาคต่างประเทศ	127
การวิจัยทางสาธารณสุข	127
ท่วงท่าของการดำเนินชีวิต	128
พฤติกรรมและการเคลื่อนไหวด้านการบริโภค	129
การเคลื่อนไหวเกี่ยวกับศาสนาและลัทธิความเชื่อต่าง ๆ	135
ปัญหาสังคมและอาชญากรรม	143
ความเคลื่อนไหวด้านอาหารและพลังงาน	158
ด้านอาหาร	158

ด้านพลังงาน	164
วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	174
ความเคลื่อนไหวภาครัฐ	174
เทคโนโลยีการสื่อสาร	174
เทคโนโลยีชีวภาพ	177
งานวิจัย	177
ปัญหาวิจัย	179
ความเคลื่อนไหวภาคเอกชน	181
เทคโนโลยีการสื่อสาร	181
ความเคลื่อนไหวภาคเอกชนและองค์กรเอกชน	182
เทคโนโลยีชีวภาพ	182
งานวิจัย	182
ปัญหา Y 2 K	183
ความเคลื่อนไหวภาคต่างประเทศ	183
เทคโนโลยีข่าวสาร	183
เทคโนโลยีชีวภาพ	184
ปัญหาวิจัย	185
เทคโนโลยีด้านอวกาศ	187
การเมืองการปกครอง	188
ความเคลื่อนไหวภาครัฐ	188
การเมืองหลังการอภิปรายไม่ไว้วางใจ	188
การเมืองการปกครองตามรัฐธรรมนูญ	190
ปัญหาความไม่โปร่งใสในระบบราชการ	194
การบริหารการปกครองส่วนท้องถิ่น	195
การบริหารการปกครองของรัฐบาล	197
ความขัดแย้งระหว่างวุฒิสมาชิกกับรัฐบาล	198
ความเคลื่อนไหวภาคประชาชนและองค์กรประชาชน	199
ด้านสิทธิมนุษยชน	199
การบริหารการปกครองรัฐบาล	200
การบริหารการปกครองส่วนท้องถิ่น	203
การเมืองการปกครองตามรัฐธรรมนูญ	204
การเรียกร้องให้ยุบสภา	204
ความเคลื่อนไหวภาคต่างประเทศ	205
สหรัฐอเมริกา	205
ความมั่นคงในยุโรป	208
อาเซียนกับอียู	209
ภาคผนวก	210

ส่วนที่ 1

รายงานการวิเคราะห์

วิกฤติใหญ่ทางเศรษฐกิจ :

ภาวะสิ้นยุคโลกาภิวัตน์

รายงานการวิเคราะห์
โครงการข่าวสารทิศทางการประเทศไทย
(ม.ค. - มี.ค. 2542)

วิกฤติใหญ่ทางเศรษฐกิจ: ภาวะสิ้นยุคโลกาภิวัตน์

1. สถานการณ์ทั่วไป

1.1 บรรยากาศแห่งความหวังและการคาดคะเนแนวโน้มที่สับสน

ในช่วงปลายปี พ.ศ. 2541 จนถึงต้นเดือนมกราคมปี 2542 มีบรรยากาศแห่งความหวังบางอย่างปกคลุมอยู่ ส่วนหนึ่งเป็นผลจากคำทำนายที่เป็นเหมือนคำมั่นจากรัฐบาลว่า เศรษฐกิจของประเทศจะฟื้นตัวในไตรมาสแรกของปี พ.ศ. 2542 อันสืบเนื่องจาก มาตรการเบ็ดเสร็จเพื่อแก้ไขปัญหาสถาบันการเงิน "14 สิงหาคม 2541" ซึ่งมีตัวเลขเงินที่จะใช้สูงถึง 3 แสนล้านบาท อย่างไรก็ตามตัวเลขการคาดคะเนแนวโน้มเศรษฐกิจไทยฉีกห่างกันอย่างรุนแรง ตั้งแต่ขยายตัวสูงร้อยละ 5 จนถึงติดลบร้อยละ 10 ขณะที่ตัวเลขทางการซึ่งอิงอยู่กับกองทุนการเงินระหว่างประเทศหรือ IMF คาดว่าเศรษฐกิจปี 2542 นี้จะเป็นบวกจากร้อยละ 1 การคาดคะเนแนวโน้มเศรษฐกิจไทยของสำนักพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติหรือสภาพัฒน์ ซึ่งกระทำอย่างมีตัวเลขข้อมูลสนับสนุนมากและมีการปรับปรุงเป็นระยะ เห็นว่าเศรษฐกิจไทยจะเริ่มฟื้นตัวเป็นบวกได้ร้อยละ 0.9 สำหรับธนาคารกรุงเทพซึ่งเป็นสถาบันการเงินเอกชนใหญ่ที่สุดของประเทศ คาดคะเนแนวโน้มเศรษฐกิจไทยล่าสุด ว่ามีแนวโน้มที่จะติดลบร้อยละ 0.4

ความแตกต่างกันอย่างมากในการคาดคะเนแนวโน้มทางเศรษฐกิจดังกล่าวด้านหนึ่งสะท้อนให้เห็นความปั่นป่วนและเปราะบางของภาวะเศรษฐกิจทั้งภายในประเทศและในเขตภูมิภาคนี้ ทำให้ยากอย่างยิ่งในการทำนาย อีกด้านหนึ่งสะท้อนการคาดคะเนตามความคาดหวัง โดยเฉพาะความหวังที่ต้องเห็นเศรษฐกิจฟื้นตัวอย่างเร็ว หรือกระทั่งเป็นการคาดคะเนโดยความเชื่อมั่น ซึ่งแม้แต่สถาบันการเงินระดับโลก เช่น ธนาคารโลกก็กระทำ เช่นยอมรับว่าได้ประเมินภาวะเศรษฐกิจของประเทศอินโดนีเซียในด้านดีจนเกินไป ทั้งนี้เพราะว่าอินโดนีเซียเป็นลูกค้าที่ดี ในภาวะเช่นนี้ย่อมส่งผลให้ประชาชนหรือผู้รับสารทั่วไปเกิดความรู้สึกสับสนไม่เชื่อมั่นว่าภาวะเศรษฐกิจจะมีแนวโน้มไปทางใดแน่ กระทั่งเกิดความสงสัยในการทำนายทางเศรษฐกิจเองว่าจะมีประโยชน์เพียงใด

1.2 ความหวังอันเปราะบางกับการ "อัดฉีด" ครั้งสุดท้าย

เมื่อเวลาผ่านไปความหวังและความเชื่อมั่นในการฟื้นฟูทางเศรษฐกิจอย่างเร็วตามคำสัญญาของรัฐบาลดูเหมือนจางลง การสำรวจประชามติภายในประเทศหลายครั้งในช่วงเวลาข้างต้นแสดงให้เห็นว่าความเชื่อมั่นของผู้บริโภคต่อรายได้ ความมั่นคงทางการงานและการฟื้นตัวทางเศรษฐกิจไม่ดีขึ้น สิ่งที่ยกความตระหนักแก่สาธารณะอย่างสูง ได้แก่ รายงานของคณะกรรมการการคลัง การธนาคารและสถาบันการเงินวุฒิสภา เสนอในการประชุมคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 12 ม.ค. 2542 รวมทั้งการให้สัมภาษณ์ของบุคคลสำคัญในคณะกรรมการดังกล่าวที่กล่าวว่ายังไม่เห็นสัญญาณของการฟื้นตัวทางเศรษฐกิจ พร้อมกับกล่าวว่าเศรษฐกิจไทยกำลังเข้าสู่ภาวะเงินฝืดอย่างรวดเร็ว ซึ่งย่อมหมายความว่าต้องใช้เวลามากกว่าที่การฟื้นตัวทางเศรษฐกิจจะเป็นรูปเป็นร่างจะพอมองเห็นได้ การวิวาทะระหว่างทศวรรษนี้กับทศวรรษของฝ่ายรัฐบาล ซึ่งยังคงเชื่อมั่นว่าเศรษฐกิจจะฟื้นตัวอย่างเห็นได้ และเชื่อว่าการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจที่ดำเนินมานั้นถูกต้องแล้ว ได้เริ่มก่อตัวขึ้นและมีแนวโน้มที่จะขยายตัวต่อไป

แม้ว่าจะมีตัวเลขหลายอย่างที่แสดงว่าการถดถอยทางเศรษฐกิจถึงจุดที่ค่อนข้างนิ่งแล้ว เช่นการได้เปรียบดุลการค้าอย่างต่อเนื่อง อัตราดอกเบี้ยลดลงโดยลำดับ แต่ยังมีข้อบ่งชี้หลายตัวที่ยังน่าเป็นห่วงเช่นอัตราหนี้ไม่ก่อรายได้ของธนาคารพาณิชย์ยังสูงขึ้นเรื่อย ๆ อัตราการส่งออกลดลง การผลิตภาคอุตสาหกรรมสูงเพียงครึ่งหนึ่งของกำลังการผลิตทั้งหมด ประกอบกับมีเสียงวิพากษ์วิจารณ์การทำงานของรัฐบาลหนาขึ้น ทางรัฐบาล หลังจากดำเนินมาตรการเชิงรับได้แก่การสร้างเชื่อมั่น และปรับแก้โครงสร้างทางสถาบันการเงินมาเป็นเวลานาน จึงได้มีมาตรการทางเศรษฐกิจเชิงรุกเป็นครั้งแรก ได้แก่การ “อัดฉีด” เงินสู่ภาคประชาชนเพื่อเพิ่มกำลังซื้อ โดยทางหนึ่งใช้เงินกู้จากโครงการมียาชาวาและสถาบันการเงินระหว่างประเทศ อีกทางหนึ่งได้แก่มาตรการลดภาษี ซึ่งได้มีการประกาศออกมาเมื่อต้นเดือนเมษายนนี้ นอกจากนี้ยังมีนโยบายงบประมาณขาดดุล ซึ่งงบประมาณแผ่นดินใหม่นี้ประมาณว่าจะขาดดุลถึงร้อยละ 6 มีกระแสความเห็นต่อมาตรการนี้กันว่า เป็นเสมือนความหวังสุดท้ายสำหรับประชาชน

สืบเนื่องจากความยืดเยื้อของการแก้ปัญหา ได้ก่อผลกระทบต่อฐานะและความชอบธรรมของรัฐบาลในระดับหนึ่ง ส่งผลให้มีการวิจารณ์และการตรวจสอบจากสื่อมวลชนและสาธารณชนเพิ่มขึ้น เหล่านี้ทำให้การเคลื่อนไหวทางการเมืองมีสีสันกว่าเดิม และมีแนวโน้มที่จะทวีความเข้มข้นขึ้น อย่างไรก็ตามการที่ทางการรัฐบาลได้รับชัยชนะในการผลักดันกฎหมายเกี่ยวกับการล้มละลายให้ผ่านความเห็นชอบจากวุฒิสภาโดยคงเนื้อหาตามที่ต้องการ กับการสำรวจประชามติโดยเฉพาะในหมู่ชาวเมืองว่ายังเห็นว่รัฐบาลนี้มีความเหมาะสม แสดงว่ายังเปิดโอกาสให้รัฐบาลทำงานต่อ ท่ามกลางสถานการณ์ที่เปราะบางนี้ อย่างไรก็ตาม ความยืดเยื้อของปัญหา ทำให้ผู้ที่ได้รับผลกระทบจากภาวะวิกฤติหมดความหวังขาดความเชื่อมั่น และรู้สึกเกินทนที่จะแบกรับนี้ต่อไป ความไม่พอใจทางสังคมหากสะสมมากขึ้นเรื่อย ๆ อาจจะเกิดขึ้นได้โดยไม่รู้ตัว

1.3 วิกฤติเอเชียลามเป็นวิกฤติทุนนิยมโลก

วิกฤติเศรษฐกิจเอเชียในที่สุดได้ส่งผลกระทบไปถึงประเทศบราซิล ซึ่งมีขนาดเศรษฐกิจใหญ่ที่สุดของภูมิภาคละตินอเมริกา เริ่มต้นด้วยเขตปกครองบางเขตประกาศหยุดการชำระหนี้ ความยุ่งยากทางเศรษฐกิจบีบให้รัฐบาลต้องลดค่าเงินเรียลของตน และขอความช่วยเหลือจาก IMF เมื่อเกิดเหตุการณ์ขึ้นนั้นมีความหวั่นเกรงกันว่าวิกฤติในบราซิลจะแพร่ระบาดไปทั่วภูมิภาค แต่โชคดีที่ไม่เป็นเช่นนั้น และเป็นที่น่าสังเกตว่าในครั้งนี้ต่างกับวิกฤติเอเชีย คือกลุ่มประเทศมั่งคั่งหรือ G7 โดยเฉพาะสหรัฐมีความกระตือรือร้นที่จะเข้าไปช่วยบรรเทาปัญหาโดยเร็ว แม้ว่าจนถึงปัจจุบันผลกระทบจากวิกฤติเศรษฐกิจบราซิลจะไม่ระบาดรุนแรงตามที่หวั่นเกรง แต่ก็เห็นได้ว่าผลกระทบที่ค่อย ๆ กระเพื่อมออกย่อมทำให้สถานการณ์เศรษฐกิจในภูมิภาคนี้มีความเปราะบางยิ่งขึ้น

จากการที่วิกฤติของเอเชียส่งผลกระทบไปอย่างค่อนข้างเร็วทั่วโลก และมีลักษณะยืดเยื้อ มีที่ทำว่าจะต้องใช้เวลานานจึงจะแก้ไขได้สำเร็จ อีกทั้งสถานการณ์ทางเศรษฐกิจของประเทศเอเชียตะวันออกที่มีขนาดใหญ่ ได้แก่ญี่ปุ่นและจีนยังไม่ค่อยน่าไว้วางใจ การแก้ปัญหาเศรษฐกิจในภูมิภาคนี้จึงต้องตกอยู่ในภาวะความไม่แน่นอนตามไปด้วย ภาวะนี้ยังมีแนวโน้มจะส่งผลกระทบลามเข้าสู่ศูนย์กลางของทุนนิยมโลกอันมีสหรัฐและยุโรปตะวันตกเป็นต้น ในสหรัฐ เมื่อเร็ว ๆ นี้ ธนาคารกลางสหรัฐต้องเข้าช่วยเหลือสถาบันการเงินแห่งหนึ่งให้รอดพ้นจากการล้มละลาย และเศรษฐกิจที่นั่นมีแนวโน้มจะเติบโตในอัตราที่ลดลงเมื่อเทียบกับปี พ.ศ. 2541 ส่วนในภูมิภาคยุโรปตะวันตกเองก็ปรากฏว่าภาวะเศรษฐกิจมีลักษณะชะลอตัวอย่างเห็นได้ชัด อย่างไรก็ตาม จนถึงปัจจุบันกล่าวได้ว่า มีแต่สหรัฐซึ่งมีเศรษฐกิจขนาดใหญ่เพียงประเทศเดียวที่ยังถือว่ามั่งคั่งภาพดี โดยดูได้จากการใช้จ่ายของประชาชน อัตราการว่างงานที่ลดลง ขณะที่ภาวะเงินเฟ้อไม่รุนแรง นักสังเกตการณ์กำลังจับตาดูว่าภาวะเช่นนี้จะดำรงอยู่ต่อไปได้นานเพียงใด ดังนั้นวิกฤติเศรษฐกิจที่เริ่มจากประเทศไทย ระบาดสู่ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และเอเชียตะวันออก ลามสู่รัสเซีย แล้วต่อไปยังภูมิภาคละติน

อเมริกา ทั้งยังส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจในประเทศมั่งคั่งอย่างเห็นได้ชัด ดังนั้นนักเศรษฐศาสตร์จำนวนไม่น้อยจึงลงความเห็นว่าการวิกฤติเศรษฐกิจครั้งนี้ได้กลายเป็นวิกฤติเศรษฐกิจของระบบทุนนิยมโลก

1.4 ภาวะสิ้นยุคโลกาภิวัตน์

หลังจากระบบสังคมนิยมคอมมิวนิสต์ทั้งหลายลงก็เป็นที่ชัดเจนว่าระบบโลกในปัจจุบันเป็นระบบทุนนิยม และทุนนิยมที่มีลักษณะครอบงำในปัจจุบันไม่ได้เป็นทุนอุตสาหกรรมโรงงานเหมือนดังแต่ก่อน หากแต่เป็นทุนการเงิน (Finance Capital) ซึ่งมีการถ่ายโอนอย่างรวดเร็ว จนมีผู้ตั้งชื่อว่าเป็นทุนนิยมอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Capitalism) และเมื่อคำนึงถึงว่ามีการโยกย้ายเงินทุนไปตามที่ต่าง ๆ โดยตลอด จึงมีผู้เรียกว่าเป็นทุนเร่ร่อน (Nomadic Capital) และทุนเหล่านี้มีแนวโน้มในการเสี่ยงเพื่อหากำไร จึงมีผู้ขนานนามว่าเป็นทุนนิยมคาสิโน (Casino Capitalism)

การที่วิกฤติครั้งนี้เริ่มต้นและส่งผลกระทบต่อสถาบันการเงินอย่างรุนแรง จนเผยให้เห็นความบกพร่องอย่างสูงในการไหลเวียนของระบบเงินทุนโลก และก่อเป็นวิกฤติการณ์เงินโลกในเวลาอันรวดเร็ว จนจำต้องมีการเคลื่อนไหวเพื่อสร้างสภาพัฒนธรรมทางการเงินของโลกเสียใหม่ ได้แก่การควบคุมหรือสอดส่องการเคลื่อนไหวของเงินทุนระยะสั้น เป็นต้น และเนื่องจากทุนการเงินมีลักษณะครอบงำทุนนิยมโลก เช่นการเรียกร้องเรื่องการค้าเสรีหรือกระแสโลกาภิวัตน์ ก็มีจุดเน้นสำคัญให้เปิดเสรีทางการเงินและการลงทุน ดังนั้นวิกฤติการณ์เงินโลกครั้งนี้จึงถือได้ว่าเป็นวิกฤติของระบบทุนนิยมโลก จอร์จ โซรอส นักค้าเงินคนสำคัญของโลกกล่าววาระระบบทุนนิยมกำลังปริแตกย่อยตะเข็บ ซึ่งมีนัยว่าหากจัดการแก้ปัญหาไม่ดี ก็อาจลุกลามถึงใจกลางของระบบได้ ทศวรรษนี้ยังเร็วเกินไปที่จะสรุปว่ามีแนวโน้มเป็นเช่นนั้น แต่ก็เห็นได้ว่าวิกฤตินี้ย่อมส่งผลกระทบสำคัญต่อกระบวนการโลกาภิวัตน์ จนทำให้ต้องตั้งคำถามว่า หรือว่ายุคโลกาภิวัตน์จะต้องถึงกาลสิ้นสุดลง

2. ความรุนแรงและความยืดเยื้อของปัญหา : เหตุปัจจัยของวิกฤติ

2.1 ความยืดเยื้อของวิกฤติได้กลายเป็นวิกฤติระบบทุนนิยมโลก

ความฉับพลันรุนแรงตลอดจนความยืดเยื้อของวิกฤติเศรษฐกิจเอเชียก่อให้เกิดความตระหนักและความสนใจไปทั่วโลก ว่าวิกฤตินี้เกิดขึ้นจากอะไร เป็นวิกฤติอะไร และมีขนาดหรือขอบเขตเพียงใด นักเศรษฐศาสตร์ ผู้ทำงานในสถาบันการเงินจำนวนมากรวมทั้งนักการเมืองให้คำตอบไปต่าง ๆ กัน ซึ่งก็มักมีส่วนถูกในด้านใดด้านหนึ่งหรือในระดับใดระดับหนึ่ง การเข้าใจสาเหตุของวิกฤติมีความสำคัญสำหรับการเก็บรับบทเรียนและการแก้ไขปัญหาอย่างยั่งยืน ดังนั้นถึงแม้มีทัศนะหลากหลายกระทั่งขัดแย้งกันเป็นตรงข้าม ก็จำเป็นต้องปรับความเห็นเหล่านั้นให้เข้าด้วยกัน สิ่งที่น่าสนใจเกี่ยวกับคำตอบเหล่านี้ก็คือ มันไม่ใช่คำตอบทางวิชาการล้วน ๆ หรือแท้ ๆ หากเป็นคำตอบที่เจือด้วยคุณค่า ทำให้ จุดยืนหรือจุดทัศนะ คำตอบเหล่านั้นโดยรู้ตัวหรือไม่รู้ตัวจึงมักเริ่มต้นว่าใครเป็นผู้ผิด เช่นระหว่างผู้กำกับผู้ให้กู้ ใครเป็นผู้ผิด ซึ่งนักเศรษฐศาสตร์จากประเทศร่ำรวยที่แสดงความเห็นตามหนังสือพิมพ์ นิตยสาร และเครือข่ายข่าวสารที่มีชื่อเสียงเผยแพร่ทั่วโลก มักมีแนวโน้มที่จะกล่าวให้ผู้ให้กู้เป็นฝ่ายถูก ส่วนผู้ที่กู้ซึ่งได้แก่ประเทศกำลังพัฒนาหรือตลาดเกิดใหม่ทั้งหลายเป็นฝ่ายผิดหลายประการ เช่นว่าการบริหารไม่โปร่งใสทั้งภาครัฐและภาคเอกชน สถาบันการเงินในตลาดเกิดใหม่ขาดประสิทธิภาพและความคิดริเริ่ม ทำธุรกิจแต่แบบเดิมๆ ข้างยังมีลัทธิพวกพ้อง มีการนำเงินมาปล่อยกู้อย่างหละหลวม กระทั่งสื่อความไม่สุจริต เป็นภาวะภัยทางศีลธรรม (Moral Hazard) ซึ่งในที่สุดก่อให้เกิดวิกฤติขึ้น กลุ่มผู้ให้กู้จึงเกิดความตื่นตระหนก (Panic) ดึงเงินออกจากภูมิภาค ทำให้วิกฤติระบอบลามไปอย่างรวดเร็ว ดังนั้นจึงมักมีความเห็นต่อเนื่องไปว่าวิกฤติครั้งนี้เป็นวิกฤติของสถาบันการเงิน และขอบเขตของวิกฤตินี้จำกัดอยู่ในตลาดเกิดใหม่เท่านั้น หากเป็นวิกฤติของระบบทุนนิยมโลกไม่ อย่างไรก็ตามเนื่องจากความรุนแรงของวิกฤติทำให้ความเห็นต่อเนื่องข้างต้นคลาญความ

หนักแน่นลง และนักเศรษฐศาสตร์จำนวนมากขึ้นยอมรับในระดับหนึ่งว่า วิฤติเศรษฐกิจเอเชียเป็นวิฤติสำคัญของระบบทุนนิยมโลก

สำหรับนักวิชาการและนักการเมืองจากประเทศกำลังพัฒนาจำนวนหนึ่ง เห็นว่าผู้ให้เป็นผู้ผิดหรืออย่างน้อยก็ผิดกว่า เนื่องจากการเป็นกรให้รูปแบบเสี่ยงเพื่อการเก็งกำไร ยิ่งกว่าความต้องการที่จะเข้ามาลงทุนเป็นการจริงจัง นอกจากนี้ยังมีการเก็งกำไรจากค่าเงินของประเทศกำลังพัฒนา ข้ออ้างเรื่องความไม่โปร่งใส กฎระเบียบที่ขัดขวาง หรือลัทธิพวกพ้องนั้น ฟังขึ้นยาก เพราะว่าผู้ให้ย่อมรู้สภาพดังกล่าวดีอยู่แล้ว แต่ก็ยังขึ้นทำเพราะว่าต้องการกำไรมหาศาลกลับไป นอกจากนี้ที่เรียกว่าทุนนิยมพวกพ้อง (Crony Capitalism) ก็ยังใช้ได้กับทุนการเงินโลกที่รวมศูนย์อยู่ในมือคนจำนวนน้อย ซึ่งมีสายความสัมพันธ์กัน ดังนั้นวิฤติครั้งนี้จึงเป็นวิฤติของระบบการเงินโลก หรือเป็นวิฤติของระบบทุนนิยมโลก จำเป็นจะต้องควบคุมการไหลเวียนของเงินลงทุนระยะสั้นอย่างเข้มงวดเร่งด่วน อนึ่งเป็นที่น่าสังเกตว่านักวิชาการและนักการเมืองในประเทศกำลังพัฒนาอีกจำนวนหนึ่งเห็นพ้องกับทัศนะจากประเทศพัฒนาแล้ว

2.2 เหตุปัจจัย 4 ระดับของวิฤติเศรษฐกิจครั้งนี้

เมื่อประมวลและสังเคราะห์คำตอบต่าง ๆ เข้าด้วยกันก็พบว่าเหตุปัจจัยให้เกิดวิฤติเศรษฐกิจไทยและรวมทั้งเอเชียมีลักษณะซับซ้อนอยู่ 4 ระดับด้วยกัน ได้แก่ระดับพื้นฐานหรือระดับโครงสร้าง ระดับวัฒนธรรมทางเศรษฐกิจหรือการปฏิบัติทางเศรษฐกิจการเมืองที่กระทำต่อเนื่องมานาน ระดับชนวนหรือเป็นเชื้อให้เกิดวิฤติและในระดับลั่นไกหรือหรือเป็นตัวจุดชนวนให้เกิดวิฤติ

2.2.1 เหตุปัจจัยของวิฤติในระดับพื้นฐาน : ความสัมพันธ์ที่ไม่ได้สมมาตร

ปัญหาระดับพื้นฐานหรือโครงสร้าง ปรากฏแนวคิดที่น่าเสียดกันมาก รวมทั้งของนายจอร์จ โซรอส นักค้าเงินที่มีชื่อเสียง มีใจความว่า ระบบโลกที่เป็นอยู่มีความสัมพันธ์แบบ "ศูนย์กลาง-ชายขอบ" (Center-Periphery) อย่างไม่ได้สมมาตร (Asymmetry) นั่นคือโน้มเอียงไปเข้าข้างศูนย์กลางหรือประเทศพัฒนาแล้ว ดูแล้วไม่สวยงามเหมือนใบหน้าคนเราที่ใหญ่ข้างหนึ่ง อีกข้างหนึ่งเล็ก เมื่อเกิดวิฤติผลได้มักตกแก่ศูนย์กลาง ส่วนที่ชายขอบหรือบริเวณรอยตะเข็บ จะเผชิญกับภาวะเงินทุนไหลออกและเศรษฐกิจถดถอย ดังที่ปรากฏอยู่ในปัจจุบัน ความสัมพันธ์ที่ไม่ได้สมมาตรนี้ถ้าหากไม่ได้รับการแก้ไขจากอรรยารั่วต่อทุนนิยมโลก เป็นอันตรายต่อระบอบเสรีประชาธิปไตยหรือสังคมเปิด ซึ่งเป็นผู้พุ่มพักระบบทุนนิยมขึ้นมาเอง

ความสัมพันธ์ที่ไม่ได้สมมาตรหรือเอียงข้างระหว่างประเทศร่ำรวยกับประเทศยากจนนี้ได้มีการกล่าวถึงมานานแล้ว สิ่งนี้ได้ทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศแทนที่จะเป็นแบบพึ่งกันและกัน (Inter-dependent) อย่างที่คิดว่าจะเหมาะสม กลายเป็นความสัมพันธ์แบบพึ่งพา (Dependent) นั่นคือกลุ่มประเทศยากจนต้องพึ่งพาประเทศร่ำรวย การพึ่งพาที่สำคัญได้แก่เงินทุน เทคโนโลยี เครื่องจักรและวัสดุ รวมทั้งตลาด โดยกลุ่มประเทศยากจนจะพัฒนาเศรษฐกิจของตนได้ก็ต้องพึ่งพาส่งข้างต้นจากประเทศพัฒนาแล้ว ผลจากความสัมพันธ์แบบนี้ปรากฏว่าในรอบหลายสิบปีที่มีการพัฒนาเศรษฐกิจกันทั่วโลก ดูเหมือนว่าจะไม่มีประเทศกำลังพัฒนาใดได้ก้าวขึ้นมาเป็นประเทศพัฒนาแล้ว สามารถเข้าไปสู่สมาคมประเทศร่ำรวย เช่นกลุ่ม G7 ได้ ยิ่งกว่านั้นยังปรากฏว่า ช่องว่างระหว่างประเทศร่ำรวยกับประเทศยากจนยิ่งห่างขึ้น

ในทางเงินทุนพบปรากฏการณ์ที่ค่อนข้างชัดเจน ได้แก่ 1) กล่าวโดยรวมแล้วเงินมีแนวโน้มที่จะไหลจากประเทศยากจนสู่ประเทศร่ำรวย แม้ว่าในบางช่วงจะมีเงินไหลจากประเทศร่ำรวยสู่ประเทศยากจนมากกว่าก็ตาม การไหลสุทธิของเงินจากประเทศยากจนสู่ประเทศร่ำรวยมีหลายรูปแบบ ก่อนอื่นได้แก่หนี้จำนวนมหาศาลที่ประเทศกำลังพัฒนาต้องชดใช้ ซึ่งเป็นการที่นักอั้ง เช่นทุกปีประเทศในแอฟริกาตั้งจ่ายเงินเพื่อชำระหนี้สูงถึง 1.3 หมื่นล้านดอลลาร์สหรัฐ มากกว่าเงิน ที่ใช้เพื่อการสาธารณสุข และการศึกษาขั้นประถม ถึง 2 เท่า หลายประเทศก็ไม่สามารถชำระหนี้

คืนได้ จนประเทศร่ำรวยต้องยกเลิกหนี้สำหรับประเทศที่ยากจนที่สุดเป็นระยะ ในช่วงวิกฤติครั้งนี้ก็มีการประกาศว่าจะทำเช่นนั้นอีก เงินที่ไหลออกอีกรูปแบบหนึ่งได้แก่ผลกำไรหรือผลประโยชน์ของบรรษัทข้ามชาติ รวมทั้งสิทธิบัตร และบริการอื่นๆ เช่นทางการเงิน การประกัน และท้ายสุดที่เกิดขึ้นเห็นชัดได้แก่การเก็งกำไรในหุ้นและอัตราแลกเปลี่ยนโดยเฉพาะในประเทศตลาดเกิดใหม่ ซึ่งเริ่มมีเนื้อหานั่งพอกที่จะเข้ามาเก็งกำไรได้ การไหลออกสุทธิจากประเทศยากจนสู่ประเทศร่ำรวยนี้ เป็นคำตอบที่ง่ายที่สุดในการอธิบายว่าเหตุใดประเทศยากจนจึงจนลง ประเทศร่ำรวยจึงรวยขึ้น 2) การไหลของเงินระหว่างประเทศยากจนกับประเทศที่ร่ำรวยนี้ถูกควบคุมโดยประเทศร่ำรวย ดังนั้นจึงไม่ได้เป็นไปตามความเหมาะสมหรือความต้องการของประเทศกำลังพัฒนา เช่นเมื่อ 3 - 5 ปีก่อนเกิดวิกฤติที่เศรษฐกิจไทยมีการขยายตัวสูง ความต้องการเงินที่จะมาขยายหรือพัฒนาประสิทธิภาพการผลิตที่แท้จริง ถึงมือผู้ก็ไม่มาก แต่เงินทุนกลับหลังไหลเข้าจนล้นเกิน ทำให้เกิดการปล่อยกู้ยืมอย่างอยู่ในภาวะภัยทางศีลธรรม (Moral Hazard) แต่เมื่อเกิดวิกฤติ ในยามที่ประเทศต้องการเงินทุนมากที่สุดเพื่อขับเคลื่อนธุรกิจให้ดำเนินต่อไปได้ ปรากฏว่าในช่วง 18 เดือนนับแต่เกิดวิกฤติเมื่อกลางปี 2540 จนถึงสิ้นปี 2541 มีเงินทุนไหลออกจากภาคเอกชนมากกว่า 1 ล้านล้านบาท

การไหลของเงินจากประเทศพัฒนาแล้วสู่ประเทศกำลังพัฒนามีลักษณะเหมือนการไหลหยาด ตามทฤษฎีไหลหยาด (Trickle-down Theory) ซึ่งเสนอว่าหากให้บรรษัทขนาดใหญ่ได้ผลกำไรมากแล้ว เงินก้อนนี้ก็จะค่อย ๆ ไหลหยาดสู่ธุรกิจที่มีขนาดเล็กกว่า กระทั่งไปจนถึงผู้บริโภค ดังนั้นเมื่อประเทศที่มั่งคั่งมีรายได้มากขึ้นแล้ว ส่วนน้อย ๆ ส่วนหนึ่งของเงินก้อนนี้ก็จะไหลหยาดมาสู่ประเทศกำลังพัฒนา ช่วยให้ประเทศเหล่านั้นสามารถพัฒนาเศรษฐกิจฐานระดับขึ้นมาได้ แต่ว่าเงินที่ไหลหยาดมานี้เกือบทั้งหมดเป็นเงินที่แสวงหากำไร (ส่วนน้อยนิดเป็นเงินช่วยเหลือแบบให้เปล่า) จึงมีบทบาทสำคัญในการดึงเงินจำนวนที่มากกว่ากลับคืนสู่ประเทศมั่งคั่ง และดังที่กล่าวแล้ว ในยามวิกฤติก็จะเกิดความตื่นตระหนกดึงเงินกลับสู่ศูนย์กลางอย่างรวดเร็ว เศรษฐกิจของประเทศกำลังพัฒนานั้น ๆ ก็จะตกอยู่ในภาวะถดถอยอย่างยากที่จะฟื้นคืนอย่างเดิม ดังนั้นประเทศกำลังพัฒนาทั้งหลายรวมทั้งประเทศไทยจึงตกอยู่ในสภาพ "รวยทีหลัง พังก่อน" การพังก่อนของตลาดเกิดใหม่เช่นนี้ ยังคงผลดีแก่ศูนย์กลางของทุนโลกในการเตรียมตัวป้องกันไม่ให้อิทธิพลนั้นลามมาถึงตัว

ขณะที่ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศเป็นแบบศูนย์กลาง-ชายขอบแบบไม่ได้สมมาตรดังกล่าว ความสัมพันธ์ภายในประเทศก็มีโครงสร้างที่คล้ายคลึงกัน โดยมีเมืองเป็นศูนย์กลาง ชนบทซึ่งมีประชากรมากเป็นชายขอบ ชนบทต้องพึ่งพาเมืองในด้านเงินทุน เทคโนโลยี เครื่องจักรกล และตลาด กล่าวโดยทั่วไปเงินไหลสุทธิจากชนบทสู่เมือง ช่องว่างระหว่างเมืองกับชนบทหรือระหว่างคนรวยกับคนจนต่างออก เงินจากเมืองไหลหยาดสู่ชนบท แล้วย้อนกลับมารวมอยู่ที่เมืองอีก กรุงเทพฯและปริมณฑลมีผลผลิตภายในภูมิภาคกว่าครึ่งหนึ่งของผลผลิตภายในประเทศ ขณะที่ในชนบทยากจนและล้มละลายลง ตามสภาพที่ว่า "รวยทีหลัง พังก่อน" มาบัดนี้ศูนย์กลางเศรษฐกิจของชาติกำลังเผชิญวิกฤติ เป็นที่คาดหมายได้ว่าผลกระทบจากวิกฤติที่ศูนย์กลางครั้งนี้น่าจะแผ่ไปสู่ชนบทหรือพื้นที่ชายขอบ ซึ่งจะสร้างความบอบช้ำในบริเวณดังกล่าวต่อเนื่องเป็นเวลานาน

ความสัมพันธ์แบบไม่ได้สมมาตร ที่มีลักษณะการกระจุกตัวของความเจริญในเขตกรุงเทพฯและปริมณฑลเช่นนี้ ได้ตระหนักกันมานานแล้วว่าเป็นอุปสรรคในการพัฒนาประเทศต่อไป วิกฤติเศรษฐกิจไทยที่หนักหน่วงรุนแรง แก้ไขได้ช้ากว่าประเทศอื่น เช่นเกาหลีใต้ เป็นต้น น่าจะมีสาเหตุสำคัญจากเรื่องนี้ด้วย ปัญหาทางโครงสร้างนั้นมักจะเห็นง่าย แต่ว่าแก้ยากเนื่องจากว่าต้องกระทบกระเทือนต่อคนจำนวนมาก โดยเฉพาะผู้ที่อยู่ในฐานะที่ได้เปรียบกว่า บางทีจึงถูกลิ้มไปทั้งโดยเจตนาและไม่เจตนา แต่จากวิกฤติเศรษฐกิจใหญ่ในเอเชียครั้งนี้ ได้มีผู้ชี้ให้เห็นมากขึ้นว่าหากไม่แก้ไข ไม่เพียงแต่จะทำให้เศรษฐกิจในประเทศตลาดเกิดใหม่พวยวายเท่านั้น หากยังอาจกัดกร่อนศูนย์กลางของทุนโลกได้ทีเดียว

2.2.2 เหตุปัจจัยระดับวัฒนธรรมความเคยชินเดิม

เหตุปัจจัยแห่งวิกฤติเศรษฐกิจระดับต่อมา ได้แก่ วัฒนธรรมหรือประเพณี และความเคยชินในการปฏิบัติทางเศรษฐกิจและธุรกิจของไทย ซึ่งมีทั้งของภาครัฐและภาคเอกชน วัฒนธรรมหรือความเคยชินดังกล่าว ไม่ใช่ว่าไม่มีดีอะไร เสียเลย เพราะว่าหากที่เศรษฐกิจไทยได้เติบโตมาถึงปัจจุบันก็โดยอาศัยวัฒนธรรมและความเคยชินดังกล่าว แต่ว่าในสถานการณ์ที่เปลี่ยนไป โดยเฉพาะการเปิดประเทศให้เข้ากับกระแสโลกาภิวัตน์ซึ่งมีการแข่งขันและเก็งกำไรรุนแรง การทำอะไรตามความเคยชินเดิมก็อาจส่งผลร้ายอย่างคาดไม่ถึงได้ อย่างควรตั้งเป็นข้อสังเกตว่าแม้จะมีการปรับแก้กฎระเบียบ เช่นออกกฎหมายทางเศรษฐกิจใหม่ ๆ แต่วัฒนธรรมและความเคยชินนั้นคงจะไม่หมดไปง่าย ๆ การฟื้นฟูเศรษฐกิจที่เป็นจริงเป็นจังอย่างไรเสียก็ต้องตั้งอยู่บนรากฐานเดิมไม่มากนักน้อย

วัฒนธรรมหรือความเคยชินทางภาครัฐ มีอยู่ 2 เรื่องใหญ่ซึ่งเกี่ยวข้องกัน เรื่องแรกได้แก่ความเชื่อว่าการสถาบันการเงินล้มไม่ได้ เพราะว่าจะกระทบต่อความมั่นคงของชาติทั้งหมด ดังนั้นจึงเป็นหน้าที่ของรัฐที่จะต้องคุ้มครองไม่ให้สถาบันการเงินล้มลง เรื่องที่สองได้แก่การผูกเงินบาทไว้กับเงินดอลลาร์สหรัฐ ซึ่งแม้ในระยะหลังจะขยายเป็นผูกกับตะกร้าเงิน ซึ่งมีหลายสกุลด้วยกัน แต่ในทางปฏิบัติก็ยังคงเป็นการผูกกับค่าเงินดอลลาร์สหรัฐ วัฒนธรรมหรือความเคยชินดังกล่าว ก่อผลด้านลบ 2 ข้อ ข้อแรกทำให้ผู้บริหารสถาบันการเงินปฏิบัติกรอย่างหละหลวมไม่เข้มงวด หรือร้ายกว่านั้นก็คือโดยเห็นแก่ประโยชน์กลุ่มตน เพราะเชื่อว่าหากเกิดปัญหา รัฐบาลก็จะคุ้มครอง ถ้าหากล้มขึ้นมา ก็จะกลายเป็นการ “ล้มบนฟูก” ข้อต่อมาเมื่อมีการผูกค่าเงินบาทเข้ากับเงินดอลลาร์ ย่อมสร้างแรงจูงใจให้เกิดการกู้ยืมเข้าประเทศโดยไม่คำนึงถึงความเสี่ยงในการเปลี่ยนแปลงค่าเงิน ก่อให้เกิดการกู้เข้ามามากเกินไป มีการลงทุนมากเกินไป และจำนวนไม่น้อยใช้ไปในการเก็งกำไรในตลาดหลักทรัพย์เป็นต้น นอกจากนี้ในยามเศรษฐกิจเฟื่องฟู ได้เกิดภาวะสมองไหลจากภาครัฐสู่ภาคเอกชน โดยเฉพาะผู้บริหารระดับสูงจากภาครัฐไหลมาเป็นผู้บริหารระดับสูงของภาคเอกชน ก่อให้เกิดการประสานกันแน่นแฟ้นขึ้นระหว่างภาครัฐกับภาคเอกชน ถ้าหากเกิดในแวดวงสถาบันการเงินก็ทำให้การตรวจสอบสถาบันการเงินที่รัฐพึงปฏิบัติกระทำได้ยากหรือไม่ค่อยบังเกิดผล นอกจากนั้นยังมีนักการเมืองได้เข้ามาร่วมด้วยกลายเป็น 3 เหลี่ยมเหล็กของความร่วมมือ กลายเป็นระบบทุนนิยมพวกพ้อง (Crony Capitalism) ขึ้น กรณีธนาคารกรุงเทพพาณิชย์การเป็นตัวอย่างหนึ่ง

วัฒนธรรมหรือความเคยชินทางภาคเอกชน มีอยู่ 2 เรื่องใหญ่เช่นกัน เรื่องแรกได้แก่วัฒนธรรมการบริหารซึ่งเป็นแบบครอบครัว พบว่าบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ที่มีกิจการครอบครัวถือหุ้นอย่างน้อยร้อยละ 20 มีจำนวนสูงถึงราวร้อยละ 62 ของจำนวนทั้งหมด การบริหารแบบครอบครัวนี้มีส่วนดีของมันบางอย่าง แต่ก็มีส่วนเสียเชิงโครงสร้างข้อสำคัญในที่นี้คือทำให้ตรวจสอบได้ยาก ขาดความโปร่งใส กิจการของครอบครัวมักปะปนกับของบริษัท ส่วนเสียต่อกมาก็คือการบริหารองค์กรมีแนวโน้มเป็นแบบสั่งการและควบคุม สนใจการสร้างบรรยากาศให้พนักงานมีความคิดริเริ่มน้อย ซึ่งในระยะยาวแล้วเป็นอุปสรรคต่อความสามารถในการแข่งขัน วัฒนธรรมหรือความเคยชินเรื่องที่สองได้แก่วัฒนธรรมในการกู้ยืม ซึ่งให้ความสำคัญแก่ความคุ้นเคยหรือบุคคลผู้ขอกู้สูง ผู้กู้มักต้องใช้บุคคลที่มีชื่อเสียงค้ำประกันการกู้ วัฒนธรรมแบบนี้มีข้อดีที่ใช้เป็นการกลั่นกรองการพิจารณาให้กู้ได้เร็ว แต่ก็มีข้อเสียที่ทำให้สถาบันการเงินผู้ให้กู้ขาดความชำนาญในการวิเคราะห์โครงการว่ามีความเป็นไปได้อย่างไร ขาดมาตรฐานที่มั่นคงในการให้กู้ยืม วัฒนธรรมการกู้ยืมแบบนี้ยังถูกเสริมให้มั่นคงด้วยกฎหมายต่างๆ เช่น กฎหมายล้มละลาย (ฉบับเดิม) ซึ่งโดยทั่วไปเชื่อต่อผู้กู้มากกว่าผู้ให้กู้ การกู้ยืมแบบนี้เมื่อประสานกับเหตุปัจจัยอื่นจึงก่อให้เกิดลัทธิพวกพ้องได้ง่าย และเรื่องอาจเลวร้ายจนถึงขั้นกลายเป็นการปล่อยกู้แบบอยู่ในภาวะเสี่ยงทางศีลธรรม มีความไม่สุจริตเกิดขึ้น

2.2.3 เหตุปัจจัยระดับชนวนวิกฤติ : การโจนเข้ากระแสโลกาภิวัตน์โดยยังไม่พร้อม

เหตุปัจจัยระดับต่อมาซึ่งเป็นชนวนให้เกิดวิกฤติเศรษฐกิจได้แก่การโจนเข้าสู่กระแสโลกาภิวัตน์โดยยังไม่พร้อมไม่พอ กระแสโลกาภิวัตน์นั้นกำเนิดในประเทศพัฒนาแล้ว มีสหรัฐเป็นแกนนำ เสนอทฤษฎีการค้าเสรีว่าจะช่วย

สร้างความมั่งคั่งและความเจริญรุดหน้าแก่ชาวโลก พร้อมกับได้บริโภคสินค้าและบริการมาตรฐานระดับโลก (World Class) มีการเสนอว่ารัฐที่เป็นประติศฐกรรมทางการเมืองในศตวรรษที่ 19 เป็นสิ่งล้าสมัย และได้กลายเป็นอุปสรรคต่อการขยายตัวทางเศรษฐกิจ การทำอะไรข้ามรัฐหรือการลดบทบาทของรัฐเป็นสิ่งที่จะต้องรับทำ สำหรับประเทศไทยซึ่งมีความเติบโตทางเศรษฐกิจเป็นพิเศษได้รับการยกย่องว่าเป็นสิ่งมหัศจรรย์ เป็นแบบอย่างให้แก่ประเทศโลกที่สามในการพัฒนาเศรษฐกิจ มีการยินยอมประเทศที่เป็น "เสือ" ทางเศรษฐกิจ การเป็นประเทศอุตสาหกรรมเกิดใหม่ ยุคของเอเชียและแปซิฟิกในศตวรรษใหม่ มีการพูดถึงการเป็นศูนย์กลางการเงินของภูมิภาค ตลอดจนเรขาคณิตทางเศรษฐกิจมีสามเหลี่ยมสี่เหลี่ยมต่างๆ (ซึ่งโครงการเหล่านี้ทั้งหมดจำต้องได้รับการทบทวนใหม่) บรรยากาศเหล่านี้ส่งเสริมให้เกิดความคิดเชิงผลเลิศ อยากรวยเร็ว ต้องการเป็นประเทศอุตสาหกรรมเร็ว ผลักดันให้ไทยกระโจนสู่กระแสโลกาภิวัตน์โดยขาดความพร้อม

ประเทศพัฒนาแล้วซึ่งเป็นผู้ก่อกระแส มีความพร้อมสำหรับกระบวนการโลกาภิวัตน์ที่เห็นได้ง่ายอยู่ 3 ประการข้อแรกได้แก่มีบริษัทข้ามชาติอยู่มาก กระทั่งกล่าวได้ว่าธุรกิจของบริษัทข้ามชาติมีลักษณะครอบงำเศรษฐกิจของประเทศ ข้อต่อมาคือประชากรเกือบทั้งหมดอาศัยอยู่ในเมือง และข้อสุดท้ายมีระบบเครือข่ายความมั่นคงหรือการประกันสังคมที่ครอบคลุมไปทั่วประเทศ ขณะที่ประเทศไทยมีบริษัทใหญ่ที่จะเข้าเป็นบริษัทข้ามชาติอยู่เพียงบริษัทเดียวได้แก่กลุ่มซีพี มีตลาดการเงินที่ธนาคารพัฒนาแห่งเอเชียหรือเอดีบีประเมินว่าอ่อนแอและควบคุมดูแลอย่างไม่ดี ประชากรส่วนใหญ่ของไทยอยู่ในชนบท ขาดความมั่นคงหรือการประกันสังคมจำกัดอยู่ในกลุ่มขนาดเล็ก เมื่อเทียบกับประเทศเกาหลีหรือสิงคโปร์ เกาหลีมีบริษัทข้ามชาติหลายแห่ง ส่วนสิงคโปร์มีประชากรทั้งหมดอยู่ในเมือง ดังนั้นย่อมมีความพร้อมมากกว่า

การโจนสู่กระแสโลกาภิวัตน์ขณะที่ยังไม่พร้อมที่เห็นชัดก็คือการเปิดเสรีทางการเงิน โดยการเตรียมตัวไม่พอ เช่นเสริมประสิทธิภาพและความแข็งแกร่งของสถาบันการเงินภายในประเทศไม่เพียงพอ ซึ่งธนาคารพัฒนาแห่งเอเชียก็เห็นว่า ปัจจัยสำคัญที่ก่อให้เกิดวิกฤติในประเทศไทยมีเรื่องนี้รวมอยู่ด้วย หลังการเปิดเสรีทำให้เงินกู้ระยะสั้นไหลเข้าสู่ประเทศเป็นปริมาณมาก กระตุ้นให้เกิดการเสี่ยงและการเก็งกำไรมากขึ้น

2.2.4 เหตุปัจจัยระดับล้นไก

เหตุปัจจัยสุดท้ายที่ล้นไกให้เกิดวิกฤติ ได้แก่การเก็งกำไรค่าเงินบาทโดยกองทุนประกันความเสี่ยง ซึ่งกล่าวกันว่าส่วนใหญ่เป็นของสหรัฐ การเก็งกำไรค่าเงินบาทได้กระทำกันมานานแล้วเป็นระยะ จึงกล่าวได้ว่าเป็นการกระทำโดยมีแผนและเป้าหมายที่แน่นอน การเก็งกำไรค่าเงินบาทเกิดขึ้นเมื่อมีปรากฏการณ์ดังต่อไปนี้คือ มีเงินทุนภายนอกไหลเข้ามามาก ปริมาณหนี้สินเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว การขาดดุลการค้าอย่างต่อเนื่อง อัตราการขาดดุลบัญชีเดินสะพัดขึ้นสูง การส่งออกลดลง เหล่านี้แสดงว่าค่าเงินบาทสูงเกินไป และมีแนวโน้มจะเกิดวิกฤติทางการเงิน ธนาคารแห่งประเทศไทยพยายามต่อสู้ป้องกันค่าเงินบาทเต็มกำลัง จนกระทั่งทุนสำรองเงินตราต่างประเทศที่เคยมีหลายหมื่นล้านดอลลาร์สหรัฐลดลงเหลือไม่ถึงหมื่นล้าน ทางเลือกอื่นเหลือน้อยลงทุกที จนที่สุดต้องประกาศให้ค่าเงินบาทลอยตัวอย่างมีการจัดการ พร้อมกับโจนเข้าสู่โครงการฟื้นฟูของกองทุนการเงินระหว่างประเทศ หรือไอเอ็มเอฟ เป็นจุดเริ่มต้นของวิกฤติที่ส่งผลกระทบไปทั่วโลก

3. การแก้ไขปัญหายังไม่เกิดผลตามคาดหมาย

3.1 ผลอย่างจำกัดของ "มาตรการ 14 สิ่งหา" และการก้าวขึ้นสู่ขั้นใหม่ของการแก้ปัญหา

เมื่อรัฐบาลชุดปัจจุบันที่มีพรรคประชาธิปัตย์เป็นแกนนำ ขึ้นมาแทนที่รัฐบาลพล.อ.ชวลิต ยงใจยุทธ ได้เกิดกระแสความหวังเต็มเปี่ยมว่าเศรษฐกิจจะฟื้นตัวในไม่ช้า เช่นที่เคยเกิดในสมัยพล.อ.เปรม ติณสูลานนท์ ที่ได้เข้าโครงการ

ไอเอ็มเอฟไม่นานก็สามารถออกมาได้ แต่เมื่อพิจารณาจากเหตุปัจจัยดังกล่าวข้างต้นโดยเฉพาะในเรื่องโลกาภิวัตน์ การเปิดเสรีการเงิน การไหลเข้ามาของเงินกู้ระยะสั้นจำนวนมาก ก็จะเห็นได้ว่าความหวังนั้นเร็วเกินไป มาตรการต่าง ๆ ที่รัฐบาลพยายามนำมาใช้ โดยเฉพาะมาตรการ 14 สิงหาคม 2541 ซึ่งกล่าวว่าเป็นมาตรการเบ็ดเสร็จเพื่อแก้ปัญหาสถาบันการเงิน และทางการเงินมีความมั่นใจมากจนให้ความมั่นใจว่าจะทำให้เศรษฐกิจเริ่มฟื้นตัวในไตรมาสแรกของปีพ.ศ.2542 แต่มาตรการทั้งหมดบังเกิดผลอย่างจำกัด และหลายอย่างไม่ได้เป็นไปตามคาด

3.1.1 ผลอย่างจำกัดในเรื่องการสร้างเชื่อมั่นให้ต่างชาติ

การบังเกิดผลอย่างจำกัดมีหลายข้อด้วยกัน ข้อแรกได้แก่การสร้างเชื่อมั่นให้แกต่างชาติ ซึ่งดูได้จากการที่ผู้นำประเทศมหาอำนาจ เช่น สหรัฐ หรือหน่วยงานระหว่างประเทศเช่นไอเอ็มเอฟ ตลอดจนสถาบันการเงินระหว่างประเทศ มักยกย่องและชื่นชมมาตรการของรัฐบาลไทยว่าเดินมาถูกทาง และมีความตั้งใจจริงในการแก้ปัญหา พร้อมกันนั้นก็มีความเป็นระยะ ๆ ว่านักลงทุนต่างชาติสนใจที่จะเข้ามาลงทุนในประเทศ แต่การบังเกิดผลนี้ก็ยังมีข้อจำกัด เป็นต้นว่า จนถึงปัจจุบันก็ยังปรากฏว่ามีเงินไหลออกนอกประเทศ การประมูลขายสินทรัพย์ของสถาบันการเงินที่ถูกปิดก็ไม่ปรากฏว่าต่างชาติสนใจมาเข้าประมูลกันมาก และมักกดราคาต่ำ ทั้งยังมีชาวในเชิงลบต่อสำนักงานการปฏิรูประบบสถาบันการเงิน (ปรส.) เกี่ยวกับความไม่โปร่งใส และเอื้อประโยชน์ต่อนักลงทุนต่างชาติมากเกินไป ในการประมูลทรัพย์สินครั้งหลังยังเกิดปัญหากับบริษัทบริหารสินทรัพย์ (บปส.) ซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐเหมือนกัน นอกจากนี้การขัดแย้งเชิงนโยบายภายในรัฐบาลเองที่ลดความภายนอก เหล่านี้ย่อมกระทบต่อความเชื่อมั่นทั้งภายนอกและภายในประเทศไม่มากนัก

3.1.2 ผลอย่างจำกัดในเรื่องการสร้างเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ

ข้อที่สองได้แก่การสร้างเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ ยกตัวอย่างเช่นค่าเงินบาทเริ่มมีเสถียรภาพ คงอยู่ที่ระดับ 36-37 บาท อัตราดอกเบี้ยลดลง ดัชนีราคาหุ้นก็ดูเหมือนผ่านจุดต่ำสุดไปแล้ว ดอลลาร์ค่าได้ดุล อัตราเงินเฟ้อค่อนข้างต่ำ อย่างไรก็ตามมีความเห็นแย้งว่าค่าเงินบาท ณ ปัจจุบันอาจจะแข็งเกินไป กระทั่งต่อการส่งออก อัตราดอกเบี้ยที่ลดลงด้านหนึ่งเป็นการลดกำลังซื้อของผู้ที่ได้ออกรับดอกเบี้ย อีกด้านหนึ่งสถาบันการเงินก็ยังไม่ได้ปล่อยเงินกู้ออกมามาก ดอลลาร์ค่าที่ได้ดุลนั้นในอีกด้านหนึ่งการส่งออกก็ลดลงด้วย นอกจากนี้สิ่งที่เรียกว่าเสถียรภาพ เช่นอัตราเงินเฟ้อและดอกเบี้ยต่ำ อาจเป็นสัญญาณของภาวะเงินฝืด ซึ่งจะส่งผลกระทบรุนแรงมาก ทำให้เศรษฐกิจยากที่จะฟื้นตัวได้ในเร็ววัน

3.1.3 ผลอย่างจำกัดในเรื่องการแก้ปัญหาสถาบันการเงิน

ข้อที่สาม เกี่ยวกับการแก้ปัญหาหรือการสร้างเสถียรภาพให้แก่สถาบันการเงิน ได้แก่การปิดสถาบันการเงินที่เป็นปัญหา นำบางธนาคารที่ไม่อาจดำเนินการต่อไปได้มาเป็นของรัฐ ช่วยให้ทุนต่างชาติเข้ามาร่วมทุนในธนาคารที่ขาดสภาพคล่อง การจัดทำโครงการ 14 สิงหาคม เพื่อให้ธนาคารเข้าโครงการของรัฐ ผลสำเร็จนี้ค่อนข้างจำกัดมาก ก่อนอื่นก็คือการเข้าไปช่วยแก้ปัญหาให้แก่สถาบันการเงินรวมทั้งธนาคารบางธนาคารนั้น รัฐบาลต้องใช้จ่ายเงินเป็นจำนวนมหาศาล ซึ่งจนถึงปัจจุบันยังไม่มีตัวเลขที่แน่ชัด ประมาณกันว่าเกิดความเสียหายถึงราว 7 แสนล้านบาท ค่าใช้จ่ายจำนวนนี้ในที่สุดก็ตกเป็นภาระของประชาชน ต่อมาก็คือสถาบันการเงินที่เหลืออยู่จำนวนไม่น้อยก็มีข่าวว่าไม่มั่นคง อัตราหนี้ที่ไม่ก่อรายได้ของธนาคารพาณิชย์ ซึ่งขณะเมื่อประกาศมาตรการ 14 สิงหาคม ตกประมาณร้อยละ 25 แต่เมื่อถึงสิ้นเดือนธันวาคมยอดหนี้ที่ไม่ก่อรายได้สูงถึงเกือบครึ่งหนึ่งของยอดเงินปล่อยกู้ทั้งหมด และยังสูงขึ้นอีกอย่างน้อยอีกช่วงหนึ่ง

3.1.4 ผลอย่างจำกัดในเรื่องการเล็งผลเลิศจากการแก้ปัญหาของรัฐบาลชุดนี้

ข้อสุดท้ายเป็นการกล่าวอย่างรวบ ๆ จากการเล็งผลเลิศที่ว่า “ถ้าหากไม่ใช้รัฐบาลนี้ และถ้าหากไม่ได้ใช้มาตรการแบบนี้ เศรษฐกิจไทยก็จะแปลกเหลวยิ่งกว่านี้อีก” ข้อเสนอนี้ ณ เวลาปัจจุบันยากที่จะมีข้อเท็จจริงมาสนับสนุนให้

เห็นจริงเห็นจัง ขณะเดียวกันก็ยากที่จะหาข้อเท็จจริงมาหักล้างได้ อย่างไรก็ตามจากการที่รัฐบาลเริ่มเปลี่ยนนโยบายมาให้ความสำคัญกระตุ้นเศรษฐกิจ ด้านหนึ่งแสดงถึงความจำกัดของผลสำเร็จที่ผ่านมา อีกด้านหนึ่งแสดงว่าการแก้เศรษฐกิจของไทยได้ก้าวขึ้นสู่อีกขั้นหนึ่ง ซึ่งมีความเสี่ยงสูงขึ้นด้วย

3.2 ที่มาของการให้ผลอย่างจำกัดของ “มาตรการ 14 สิ่งหา”

3.2.1 ความเสียหายยับยั้งการขยายตัวของเศรษฐกิจ

เหตุใดมาตรการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจที่ผ่านมาจึงให้ผลจำกัด มีเหตุผลอยู่หลายข้อ เหตุผลข้อแรกได้แก่ความรุนแรงของความเสียหายซึ่งยับยั้งการขยายตัวของเศรษฐกิจ ทั้งยังระบอบไปยังประเทศอื่นอีกด้วย ความเสียหายจำนวนมากมีทั้งของภาครัฐและภาคเอกชน ความเสียหายภาครัฐ ที่สำคัญได้แก่ความเสียหายที่เกิดจากการไปปกป้องค่าเงินบาท และการใช้เงินเพื่อฟื้นฟูสถาบันการเงิน ความเสียหายภาคเอกชน ที่สำคัญได้แก่จำนวนหนี้ที่ไม่ก่อรายได้ มูลค่าทรัพย์สินและหลักทรัพย์ที่ลดลง ทั้งนี้ยังไม่รวมถึงปริมาณการส่งออกที่ลดลง ความเสียหายที่เกิดจากหนี้ต่างประเทศที่คิดเป็นเงินบาทแล้วสูงขึ้น ตัวเลขรวมทั้งหมดยังไม่มีการประเมินออกมาชัดเจนเป็นทางการ แต่น่าจะมีจำนวนหลายล้านล้านบาท นอกจากนี้ยังมีความเสียหายทางด้านสังคม ได้แก่ความยากจนอย่างฉับพลันของประชากรจำนวนมาก ซึ่งเป็นการทำลายผลได้ที่สำคัญของการพัฒนาประเทศในหลายสิบปีที่ผ่านมา ความทุกข์ยากเหล่านี้ประเมินเป็นตัวเลขที่แน่นอนไม่ได้ สรุปก็คือวิกฤติดังกล่าวทำให้เกิดภาวะหนี้ท่วมประเทศ ขณะที่ความสามารถในการชำระหนี้ลดลง จากนั้นจึงเห็นได้ว่าโดยลำพังตัวมันเอง โดยไม่ต้องคำนึงภาวะเปราะบางของเศรษฐกิจประเทศเพื่อนบ้านและระบบทุนโลก ก็เป็นสิ่งที่ยากที่ต้องใช้เวลานานไม่น้อยกว่าจะฟื้นตัวขึ้นได้

3.2.2 มาตรการแก้ปัญหาของไอเอ็มเอฟผิดพลาด

สาเหตุข้อต่อมาได้แก่มาตรการแก้ปัญหาของไอเอ็มเอฟ ซึ่งถูกวิจารณ์มากกว่าผิดพลาด จนทำให้ปัญหาวิกฤติเศรษฐกิจบานปลายออกไป ส่งผลกระทบไปสู่ตลาดเกิดใหม่ทั่วโลก สะเทือนไปถึงศูนย์กลางระบบทุนนิยมทีเดียว ผู้วิจารณ์มีทั้งที่เป็นนักวิชาการ เช่น เจฟฟรีย์ แซกส์ นักเศรษฐศาสตร์แห่งมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด และจอห์น เมคคิน นักวิจัยอาวุโสแห่งสถาบันวชิลาภิสานกิจสหรัฐ องค์การระหว่างประเทศที่เป็นเหมือนคู่แฝดของไอเอ็มเอฟได้แก่ธนาคารโลก นักค้าเงินหรือผู้บริหารกองทุนอย่างเช่น จอร์จ โซรอส ไปจนถึงนักการเมืองอย่างเช่นที่มีข่าวว่านายคิด อาร์มีย์ ผู้นำเสียงข้างมากพรรควิปลิกขณของสภาผู้แทนราษฎรสหรัฐ ส่งจดหมายถึงนายมิเชล กัมเดซุส ผู้อำนวยการไอเอ็มเอฟว่า สหรัฐควรระงับความช่วยเหลือแก่ไอเอ็มเอฟ จนกว่าสถาบันนี้จะปฏิรูปนโยบายเศรษฐกิจใหม่ เพราะแผนปรับโครงสร้างทางเศรษฐกิจในประเทศกำลังพัฒนาของไอเอ็มเอฟ ทำให้เกิดวิกฤติระบอบ จนสร้างความหายนะแก่อุตสาหกรรมหลักของสหรัฐที่โดนทุบตลาดจนต้องมีการปลดคนงาน 1 หมื่นคน นอกจากนี้ยังได้แก่ เฮนรี คิสซิงเจอร์ อดีตรัฐมนตรีต่างประเทศสหรัฐ ทั้งนี้ยังไม่นับหน่วยงานของเอ็นจีโอ จำนวนมากซึ่งเป็นไม้เบื่อไม้เมากับไอเอ็มเอฟและธนาคารโลกมานาน สำหรับนักวิชาการ นักการเมือง และนักธุรกิจของไทยจำนวนมากขึ้นทุกที ที่วิจารณ์มาตรการแก้ปัญหาเศรษฐกิจของไอเอ็มเอฟ

เนื้อหาการวิจารณ์มีหลายด้านด้วยกัน บ้างเห็นว่าไอเอ็มเอฟวางยาผิด เช่น จอห์น เมคคิน ที่มีทฤษฎีว่า วิกฤติเศรษฐกิจครั้งนี้เกิดจากการลงทุนมากเกินไปทำให้เกิดความสามารถในการผลิตล้นเกิน ตามด้วยภาวะเงินฝืด ดังนั้นการที่ไอเอ็มเอฟเดินนโยบายลดทอนรายจ่ายของภาครัฐและภาคเอกชนอย่างฉับพลันจึงเป็นการซ้ำเติมวิกฤติให้รุนแรงขึ้น หรือ เจฟฟรีย์ แซกส์ เจ้าของทฤษฎีที่ว่าภาวะวิกฤติเกิดจากความตื่นตระหนกของผู้ให้กู้ มาตรการของไอเอ็มเอฟที่เข้มข้นทำให้สถาบันการเงินอ่อนแอล้มลงจำนวนมากยิ่งเพิ่มความตื่นตระหนก พวกกันรีบถอนเงินจำนวนมากออกจากภูมิภาคนี้ หรือ เฮนรี คิสซิงเจอร์ ที่เห็นว่ามาตรการของไอเอ็มเอฟขาดความคำนึงถึงความเป็นไปได้ทางการเมือง ทำให้

มาตรการเหล่านี้ถูกต้องด้านหรือตะถ่วงทำให้ล่าช้าจนแก้ปัญหาไม่ได้ นักวิชาการและเอ็นจีโอของไทยจำนวนไม่น้อยทักท้วงมาตรการของไอเอ็มเอฟในแง่ที่ไม่ได้คำนึงถึงผลกระทบทางสังคมหรือความทุกข์ยากเดือดร้อนของผู้ที่ต้องประสบเคราะห์กรรมเท่าที่ควร โดยเน้นแก้แต่เรื่องใหญ่หรือเรื่องทางโครงสร้างก่อให้เกิดเสียงวิจารณ์ทำนองว่า ช่วยคนรวยไม่ช่วยคนจน และท้ายสุดจอร์จ โซรอสที่วิจารณ์มาตรการของไอเอ็มเอฟจากแง่ของระบบโลก ได้แก่การเอียงข้างประเทศร่ำรวยหรือศูนย์กลางยิ่งกว่าประเทศกำลังพัฒนาที่อยู่ชายขอบ โดยเปรียบเทียบให้เห็นว่าเมื่อวิกฤติเศรษฐกิจเอเชียลามไปกระทบต่อศูนย์กลางมีสหรัฐเป็นต้น สิ่งทีธนาคารกลางสหรัฐทำได้แก่การโอบอุ้มกองทุนใหญ่แห่งหนึ่งไม่ให้ล้มละลายพร้อมกับลดอัตราดอกเบี้ย เพื่อช่วยให้ธุรกิจดำเนินต่อไปได้ แต่สิ่งที่ไอเอ็มเอฟทำต่อประเทศกำลังพัฒนาต่างๆ อย่างไทยเป็นต้น มีลักษณะตรงข้ามกัน กล่าวคือทำให้สถาบันการเงินจำนวนมากล้มลง พร้อมกับบีบให้ขึ้นอัตราดอกเบี้ย ดังนั้นถ้ากล่าวขยายความต่อไปก็คือ ถ้าหากไอเอ็มเอฟเดินนโยบายด้วยความละมุนละม่อมเหมือนกับที่ธนาคารกลางสหรัฐกระทำต่อสถาบันการเงิน และธุรกิจของสหรัฐแล้ว วิกฤติครั้งนี้อาจจะไม่เลวร้ายอย่างที่เห็นและเป็นอยู่ก็ได้

จากเสียงวิพากษ์วิจารณ์นานาเช่นนี้ ทำให้ไอเอ็มเอฟยอมรับว่าตนมีความผิดพลาดในการที่ประเมินสถานการณ์วิกฤติของประเทศไทยต่ำเกินไป จึงให้ยาอย่างที่เคยให้ โดยไม่ได้คาดคิดว่า วิกฤตินี้จะระบาดไปอย่างรวดเร็วและกว้างขวาง ประกอบกับที่มีเสียงวิพากษ์วิจารณ์มากดังกล่าว ไอเอ็มเอฟจึงได้ยอมผ่อนคลายมาตรการที่เข้มข้นลง เพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจ หนึ่งเป็นที่น่าสนใจเกิดว่ามีบุคคล องค์กรและสถาบันการเงินของตะวันตกจำนวนไม่น้อยที่วิจารณ์มาตรการของไอเอ็มเอฟ ขณะเดียวกันกลับกล่าวชมรัฐบาลไทยที่ทำตัวเป็น "เด็กดี" ของไอเอ็มเอฟ

สาเหตุที่ไอเอ็มเอฟทำงานผิดพลาดมีผู้ชี้ว่าเนื่องจาก สถาบันนี้ไม่ได้ปรับตัวตามความเปลี่ยนแปลง กล่าวคือในปีพ.ศ.2487 ที่เริ่มก่อตั้งไอเอ็มเอฟขึ้นนั้น ทุนการเงินยังมิได้เข้มแข็งถึงปานนี้ ส่วนหนึ่งเนื่องจากตลาดการเงินและตลาดทุนยังแคบ จำกัดอยู่แต่ในประเทศพัฒนาแล้ว อีกส่วนหนึ่งเนื่องจากการสื่อสารคมนาคมยังไม่รวดเร็วเหมือนในปัจจุบัน เงินที่ไหลไปยังประเทศกำลังพัฒนา ส่วนใหญ่จะเป็นเงินลงทุนในระยะยาว หรือเป็นเงินลงทุนโดยตรง แต่เมื่อเงินถูกดึงเข้าสู่ตลาดเสรี ระบบโลกกลายเป็นระบบทุนนิยม ทุนการเงินมีความแข็งแกร่งรองรับระบบทุนนิยมทั้งระบบ การโยกย้ายเงินเป็นไปอย่างรวดเร็ว เพียงแค่แป้นคอมพิวเตอร์ ทุก ๆ วันมีการถ่ายโอนเงินระหว่างประเทศจำนวนมหาศาลประมาณว่าวันละ 1.5 ล้านล้านดอลลาร์สหรัฐ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นไปเพื่อเก็งกำไร ไม่ใช่การลงทุนระยะยาว หรือการลงทุนโดยตรง ประเทศในโลกที่สามได้พัฒนาเศรษฐกิจของตนให้มีขนาดใหญ่ขึ้น เกิดสิ่งที่เรียกว่าตลาดเกิดใหม่ทั่วโลก โดยเฉพาะในภูมิภาคละตินอเมริกา เอเชีย และรัสเซียกับยุโรปตะวันออก ในรอบ 20 ปีที่ผ่านมาเราเห็นการไหลเวียนของเงินทุนเพื่อเก็งกำไรได้มีบทบาทสำคัญในการทำลายเศรษฐกิจ หลายต่อหลายครั้ง เริ่มต้นที่ภูมิภาคละตินอเมริกาในปีพ.ศ.2537 ต่อมาเป็นเอเชีย เนื่องจากเอเชียมีขนาดตลาดใหญ่ จึงได้ส่งผลกระทบไปทั่วโลกทั้งที่รัสเซีย และย้อนกลับไปยังละตินอเมริกา ทั้งที่ก็ยังมีพื้นที่ตัวดีจากวิกฤติเศรษฐกิจครั้งที่แล้ว

ไอเอ็มเอฟที่มีหน้าที่สำคัญในการรักษาเสถียรภาพทางการเงินของโลกมีแนวโน้มที่จะเป็นตัวแทนผู้ให้กฎ มาตรการเกือบทั้งหมดที่ไอเอ็มเอฟใช้มีจุดมุ่งหมายสำคัญที่จะให้ผู้ให้กู้ได้รับเงินคืน แต่ผู้ให้กู้ในสมัยปัจจุบัน จำนวนมากให้กฎแบบไม่มีความรับผิดชอบ มุ่งเสี่ยงเพื่อกำไรเป็นสำคัญ และนักให้กู้เหล่านี้ทราบว่เมื่อเกิดเหตุวิกฤติขึ้น ไอเอ็มเอฟก็จะไปใช้มาตรการต่าง ๆ ทำให้ตนได้เงินคืนมา จึงยิ่งปล่อยกู้อย่างไร้ความรับผิดชอบขึ้นอีก เรียกได้ว่าอยู่ในภาวะภัยทางศีลธรรม (Moral Hazard) ได้เหมือนกัน ที่ผ่านมานักวิชาการและนักเศรษฐกิจตะวันตกจำนวนไม่น้อยกล่าวตำหนิสถาบันการเงินของตลาดเกิดใหม่ว่าปล่อยกู้แบบไม่รับผิดชอบ ไม่สุจริต เป็นภาวะภัยทางศีลธรรม แต่คำตำหนิทำนองนี้ก็ดูจะใช้ได้กับสถาบันการเงินของประเทศพัฒนาแล้วได้เช่นกัน ดังนั้นการที่ไอเอ็มเอฟพยายามที่จะรักษาประโยชน์นักลงทุนที่ตื่นตระหนกง่ายเพราะว่ากระทำโดยเก็งกำไร จึงไม่ได้ปฏิบัติหน้าที่ในการรักษาเสถียรภาพการเงินของโลก ข้าอาจเป็นการทำลายระบบการเงินโลก ซึ่งหมายถึงระบบทุนนิยมด้วย ดูเหมือนไอเอ็มเอฟก็ได้เห็นประเด็นนี้ จึงได้มีการกล่าวว่า

ต่อไปผู้ให้กู้จะต้องร่วมรับผิดชอบด้วย ถ้าหากเกิดวิกฤติขึ้นมา ในการสัมมนาครั้งสำคัญที่จัดโดยคณะกรรมการปฏิรูปเสนา นายธนินท์ เจียรวนนท์ ผู้บริหารกลุ่มบริษัทใหญ่ที่สุดกลุ่มหนึ่งของไทย ได้เสนอให้ทางการจำแนกความต่างของนักลงทุนแท้จริงกับนักลงทุนที่เสี่ยงเพื่อทำไร และควรจะสนับสนุนการลงทุนแก่นักลงทุนที่แท้จริง ทำให้บริษัทที่เข้ามาดำเนินการนั้นกลายเป็นเหมือนบริษัทของคนไทย

3.2.3 การขาดกลไกที่จะรับมือกับวิกฤติขนาดใหญ่

เหตุปัจจัยข้อที่สามซึ่งทำให้การแก้ไขปัญหามิบังเกิดผลดังคาดก็คือ ประเทศไทยขาดกลไกสำหรับรับมือกับวิกฤติที่มีขนาดใหญ่ปานนี้ กลไกที่ขาดหายหรือไม่พอเพียงมีอยู่ 2 ด้านด้วยกัน ด้านหนึ่งได้แก่ กลไกทางความคิด ทฤษฎี เช่น การขาดแผนยุทธศาสตร์อนาคต การดำเนินนโยบายสำคัญ ๆ ซึ่งที่เห็นเด่นชัดในทางเศรษฐกิจ มีลักษณะดำเนินไปตามสถานการณ์หรือแรงกดดันเฉพาะหน้า เช่นการเปิดเสรีทางตลาดการเงิน ก็เป็นไปตามแรงกดดันขององค์การการค้าโลก ไม่ได้คำนึงถึงผลกระทบอย่างรอบด้าน หรือคำนึงแต่ด้านเล็งผลเลิศ และการเข้าโครงการไอเอ็มเอฟก็กระทำอย่างเร่งรีบ อาศัยความรู้สึกหรือกระแสว่าหากเข้าโครงการนี้แล้ว จะสามารถแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจที่เผชิญอยู่ได้โดยเร็ว

การขาดหายหรือไม่พอเพียงอีกด้านหนึ่งเป็นกลไกทางผู้ปฏิบัติ ผู้ปฏิบัติหรือผู้บริหารระดับสูงของไทยมีอยู่ 3 กลุ่มใหญ่ด้วยกันได้แก่ พรรคและนักการเมือง ระบบราชการ และธุรกิจเอกชน ในส่วนพรรคและนักการเมือง เนื่องจากการพัฒนาระบบประชาธิปไตยไทยมีลักษณะลุ่ม ๆ ดอน ๆ ทำให้การพัฒนาพรรคและนักการเมืองต้องหยุดชะงักเป็นช่วง ๆ ไปด้วย ผลโดยรวมทำให้ความเชื่อมั่นของประชาชนที่มีต่อพรรคและนักการเมืองในการที่จะเป็นผู้แก้ปัญหาใหญ่ ๆ ไม่สูงเท่าที่ควร ยิ่งเมื่อเกิดปัญหาที่สร้างภาพลักษณ์ในทางลบ เป็นต้นว่าข้อหมิ่นมองทางการเมืองทุจริตและประพฤติมิชอบ การไม่ลงรอยภายในพรรคร่วมรัฐบาล การเล่นพวก ความไว้วางใจจะลดต่ำอย่างรวดเร็ว จนเป็นอุปสรรคต่อการแก้ไข ปัญหา รัฐบาลในยุคประชาธิปไตย “เต็มใบ” จึงมักมีอายุสั้น และเนื่องจากพรรคและนักการเมืองมีช่วงพัฒนาอย่างต่อเนื่องเพียงช่วงสั้น จึงยังคงมีบุคลากรที่มีความสามารถไม่พอเพียง ดังนั้นเมื่อขึ้นมาบริหารประเทศจึงมักต้องอิงอาศัยกับระบบราชการ ทั้งในแง่ความรู้ความชำนาญ คำแนะนำในการปฏิบัติตามกฎระเบียบทางราชการที่ซับซ้อน รวมทั้งเป็นกลไกในการปฏิบัติเพื่อให้เกิดผลงาน

สำหรับระบบราชการ ซึ่งเคยมีอำนาจค่อนข้างเบ็ดเสร็จทั้งแง่เป็นผู้บริหารทางการเมือง และผู้ปฏิบัติเป็นกลไก รัฐ โดยโครงสร้างมีลักษณะใหญ่โตเทอะทะ รวมศูนย์ และค่อนข้างแข็งตัว จึงมักปฏิบัติงานด้วยความล่าช้า ซึ่งไม่เพียงพอสำหรับการแก้ปัญหาวิกฤติที่ต้องการความยืดหยุ่น ความกล้าริเริ่ม ยิ่งกว่านั้นในระยะหลังที่มีกระแสประชาธิปไตยขึ้นสูง ระบบราชการจำต้องแบ่งปันอำนาจของตน โดยต้องอยู่ภายใต้การบังคับบัญชาของนักการเมือง และเป็นพันธมิตรกับธุรกิจเอกชน เหล่านี้ทำให้ระบบราชการเกิดอาการเสียขวัญกำลังใจ ข้าราชการเกิดความวุ่นวายในการถือหางหรือเอียงข้างกลุ่มการเมืองหรือกลุ่มธุรกิจ พร้อมกันนั้นมีความโน้มเอียงที่จะป้องกันตัวเอง ซึ่งยังลดทอนความกล้าริเริ่มลงไปอีก ในภาวะเช่นนี้จึงมีความเห็นพ้องกันว่าถ้าหากไม่มีการปฏิรูประบบราชการก็จะเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการพัฒนาประเทศในอนาคต

ส่วนภาคธุรกิจเอกชนในยามนี้ก็ดูไม่พร้อมที่จะเป็นผู้นำในการแก้ไขวิกฤติครั้งนี้สัก โดยด้านหนึ่งตนเองมีส่วนสำคัญในการก่อปัญหาขึ้น อีกด้านหนึ่งตามประวัติความเป็นมา ธุรกิจเอกชนขนาดใหญ่ของไทยมักแอบอิงกับอำนาจรัฐหรือฟังกกลุ่มทุนโลก ดังนั้นโดยพื้นฐานตนเองแล้วยังอ่อนแอและมีแนวโน้มที่จะมีสำนักทางสังคมต่ำ นอกจากนี้มาตรการที่เข้มงวดของไอเอ็มเอฟที่ทางการไทยยินยอมปฏิบัติตาม ปรากฏว่าสถาบันการเงินอันเป็นภาคที่สำคัญที่สุดของธุรกิจจำนวนมากถูกปิด ที่เหลือดำเนินการอยู่ก็มีสภาพไม่ดี จนกระทั่งกล่าวได้ว่าไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ของตนได้ เช่นธนาคารพาณิชย์ไม่อาจปล่อยกู้ได้มาก เพราะติดปัญหานี้ที่ไม่ก่อรายได้มีปริมาณสูง

เมื่อเกิดวิกฤติขึ้น มีการเสนอแนวคิดแบบมองโลกในแง่ดีว่าให้แปรรูปวิกฤติเป็นโอกาส ในระยะหลังคำกล่าวที่มองในแง่ดีนี้มีการพูดลดลง แต่วาทะรียากาศที่ห่อหุ้มช่วยแก้ปัญหาอะไร ความจำเป็นในการแปรรูปวิกฤติให้เป็นโอกาสยังมีอยู่ และการสร้างโอกาสเพื่อความอยู่รอดของชาติ ที่สำคัญได้แก่การสร้างกลไกต่างๆ ให้มีความพร้อม เพื่อแก้วิกฤติและสร้างความเข้มแข็งของชาติให้บังเกิดเป็นจริงนั่นเอง

4. มาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจ 30 มีนาคมจะสัมฤทธิ์ผลหรือไม่

4.1 สารสำคัญของมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจ

หลังจากที่เริ่มเป็นที่ประจักษ์มากขึ้นว่า มาตรการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจที่กระทำมาไม่บังเกิดผลตามคาด สถานการณ์บางด้านกลับเลวลง เสี่ยงวิพากษ์วิจารณ์มาตรการและนโยบายของไอเอ็มเอฟมากขึ้นทั้งภายนอกและภายในประเทศ กระแสการมองแง่ลบสูงขึ้น และความนิยมของรัฐบาลลดลงในหมู่ราษฎรหรือน้อยที่สุดในหมู่สื่อมวลชน ก็ได้มีความพยายามออกมาตรการหรือแผนกระตุ้นเศรษฐกิจซึ่งก็เป็นการกระตุ้นความหวังอีกครั้งไปในตัว ตลอดช่วงเดือนมีนาคม มีข่าวเป็นที่กล่าวขวัญเกี่ยวกับมาตรการนี้เป็นระยะ ๆ จนที่สุดได้นำเข้าสู่การพิจารณาของคณะรัฐมนตรีในวันที่ 30 มีนาคมนี้

สารสำคัญของมาตรการนี้ได้แก่การกระตุ้นอำนาจการซื้อของราษฎร และการสร้างงานเพื่อลดผลกระทบจากวิกฤติ โดยใช้เวลาอันสั้นประมาณ 6 เดือน เงินที่ใช้ตามโครงการนี้ประมาณ 1.3 แสนล้านบาท แบ่งออกเป็น 2 ส่วนใหญ่ ๆ ส่วนแรกเป็นเม็ดเงินที่จะอัดฉีดเข้าสู่ระบบเศรษฐกิจ มียอด 5.3 หมื่นล้านบาท เป็นเงินกู้จากต่างประเทศ โดยเฉพาะจากแผนมียาชาวา อีกส่วนหนึ่งมาจากการลดหย่อนภาษีและค่าเชื้อเพลิงมียอด 7.7 หมื่นล้านบาท ที่พูดถึงกันมากได้แก่เม็ดเงิน 5.3 หมื่นล้านบาทที่มีข่าวเรื่องความขัดแย้งในระหว่างผู้บริหารในการ “แบ่งเค้ก” เม็ดเงิน 5.3 หมื่นล้านบาทนี้ดูจะมีเจตนาใช้เพื่อสร้างงานและพยายามลงลึกถึงประชาชนชาวบ้านจริง ๆ ซึ่งหวังไว้ว่าจะทำให้เกิดการใช้จ่ายหมุนหลายรอบกว่าจะกลับสู่ศูนย์กลาง เช่นว่าประมาณ 3-4 รอบ ดังนั้นเงินจำนวน 5.3 หมื่นล้านบาทเมื่อหมุนเวียนหลายรอบก็อาจจะเพิ่มค่าเป็นถึง 2 แสนล้านบาท รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังกล่าวอย่างมั่นใจว่า มาตรการ 30 มีนาคมกับยอดเงิน 1.3 แสนล้านบาท จะผลักดันให้เกิดการฟื้นฟูเศรษฐกิจได้ภายใน 4-6 เดือน แต่วามันจะสัมฤทธิ์ผลตามที่คาดหมายไว้หรือไม่

4.2 อุปสรรคสำคัญของการดำเนินมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจ

เนื่องจากบรรยากาศความพลาดหวังจากคำมั่นสัญญาหลายครั้งครอบงำอยู่ เสี่ยงวิจารณ์จำนวนไม่น้อยจึงชี้จุดที่อาจเป็นอุปสรรค เช่นศูนย์วิจัยกสิกรไทย ชี้ว่าการส่งออกที่มีแนวโน้มว่าจะลดลงในปีนี้ ทำให้เราได้เงินเข้าประเทศเมื่อคิดเป็นเงินบาทลดลงกว่า 2 แสนล้านบาท มากกว่ายอดเงินที่ใช้ตามโครงการนี้เสียอีก ดังนั้นจึงต้องเพิ่มความพยายามในการส่งออกอย่างจริงจัง หรือนักเศรษฐศาสตร์แห่งสำนักทุนบาร์เคลย์เอเชีย (Barclays Capital Asia) มีความเห็นว่าการหวังว่าจะให้การใช้จ่ายของรัฐบาลส่งผลกระทบต่อเงินปอนด์มีน้อยมาก ทั้งนี้เพราะว่าสถานการณ์ของธนาคารยังอ่อนแออยู่ หรือเมื่อใช้ทฤษฎีเงินฝืดจากภาวะหนี้ นั่นคือเมื่อบริษัทเกิดภาวะหนี้สินสูงโดยทั่วไป ก็จะพยายามใช้น้ำของตน เช่นการขายทรัพย์สิน ซึ่งจะกดให้มูลค่าทรัพย์สินต่ำลง ดังนั้นเมื่อบริษัทเหล่านี้ได้รับเงินที่มาจาก การใช้จ่ายของราษฎรตามโครงการนี้ก็จะมีแนวโน้มที่จะรวบรวมเงินไปเพื่อชำระหนี้ เงินก็จะถูกรวบรวมส่งศูนย์กลางอย่างรวดเร็วและส่งต่อเจ้าหน้าที่ อาจจะไม่ได้นับเงินหลายครั้งตามคาด นอกจากนี้ยังมีผู้วิจารณ์ว่ามาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจครั้งนี้ ส่วนหนึ่งเป็นเงินกู้ อีกส่วนหนึ่งเป็นเงินจากการลดหย่อนภาษี เท่ากับเป็นการสร้างหนี้ใหม่ของรัฐบาล จากที่ได้สร้างมาเป็นจำนวนมหาศาลแล้ว เหล่านี้จะกลายเป็นภาระหนักอึ้งทางการเงินและการคลังของรัฐบาลในอนาคต

ข้อวิจารณ์อีกส่วนหนึ่งเป็นทางการเมือง โดยเฉพาะปัญหาการคอร์รัปชันอาจจะทำให้เงินไม่ได้กระจายออก แต่รวมกระจุกอยู่ในกลุ่มคนบางกลุ่ม ข้อต่อมาคือว่าเงินก้อนนี้โดยเฉพาะในกรณีส่วนที่เป็นเงินกู้ เมื่อกระจายไปแล้วก็มีจำนวนน้อย ไม่พอเพียง มีบางพวกได้ บางพวกไม่ได้ หรือบางพวกได้มาก บางพวกได้น้อย เกิดความอิจฉากัน สร้างความขัดแย้งกระจายไปทั่วประเทศ นอกจากนี้รัฐบาลชุดปัจจุบันเป็นรัฐบาลผสม การจัดสรรเงินที่ไม่ลงตัวอาจก่อความวุ่นวายขึ้นได้ และท้ายสุดเงินที่ถูกละไว้ในโครงการนี้มีมิติทางเศรษฐกิจค่อนข้างเด่นชัด จึงเป็นการใช้เงินที่จะไม่บังเกิดผลได้ง่าย เนื่องจากความเร่งรีบที่จะต้องเสร็จภายในปีงบประมาณนี้ เงินจำนวนนี้หากมีการวางแผนใช้จ่ายดี ๆ อาจบังเกิดผลในมิติอื่น เช่นทางการเมือง ได้แก่การสร้างเสริมความเข้มแข็งให้แก่องค์การบริหารส่วนตำบล หรือทางสังคม เช่นวางพื้นฐานสำหรับการพึ่งตนเองได้มากขึ้นของชุมชนในชนบท ซึ่งหากทำให้บังเกิดผลในมิติอื่นดังกล่าวจะทำให้ชุมชนเข้มแข็ง เงินที่ปล่อยออกไปจะหมุนเวียนในชนบทได้นานกว่า

4.3 อย่างจริงจังกับความหวังอันเปราะบางมากเกินไป

แม้ว่าจะมีการวิจารณ์หรือการตั้งข้อสังเกตหลายข้อ แต่การที่รัฐบาลทุ่มเทเงินจำนวนไม่น้อยเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจ จึงคาดได้ว่าน่าจะมีผลในระดับหนึ่ง เช่นถ้าหากไม่ถึงกับทำให้เศรษฐกิจฟื้นตัวภายในสี่เดือนหกเดือนอย่างที่ทางการกล่าวไว้ อย่างน้อยก็น่าจะมีผลให้เศรษฐกิจไม่ทรุดลงไปกว่าเดิมในช่วงของการใช้มาตรการข้างต้น อนึ่งควรตั้งเป็นข้อสังเกตว่ารัฐบาลญี่ปุ่นได้เคยใช้มาตรการทุ่มเงินไปเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจหลายครั้ง รวมทั้งการแจกคูโปงให้ไปแลกซื้อสินค้าได้ แต่จนถึงปัจจุบันเศรษฐกิจของญี่ปุ่นก็ยังไม่ฟื้นตัว

จะดูสัญญาณอะไรว่าเศรษฐกิจของไทยเริ่มฟื้นตัว? จากรายงานภาวะเศรษฐกิจของธนาคารแห่งประเทศไทย เมื่อสิ้นเดือนมีนาคม มีการอธิบายว่าเศรษฐกิจไทยน่าจะถดถอยถึงจุดต่ำสุดแล้ว เช่นการลงทุนติดลบน้อยลงต่อเนื่องกัน เมื่อมีแผนกระตุ้นเศรษฐกิจ 30 มีนาคม น่าจะผลักดันให้เศรษฐกิจฟื้นตัวได้ตามคาด อย่างไรก็ตามในปัจจุบันนี้วิกฤติเศรษฐกิจไม่ใช่เพียงเกิดในประเทศไทย แต่กลายเป็นวิกฤติในภูมิภาคเอเชีย กระทั่งกลายเป็นวิกฤติของระบบทุนนิยมโลก ดังนั้นถึงแม้จะมีสัญญาณการฟื้นตัวเศรษฐกิจ เป็นต้นว่า ยอดการขายของสินค้าคงทน ราคาสูง เช่นบ้านและรถยนต์ สูงขึ้นต่อเนื่อง การลงทุนภาคเอกชนและการส่งออกสูงขึ้น แต่สัญญาณดังกล่าวอาจเป็นสัญญาณเทียม นั่นคือไม่มั่นคง อาจทรุดลงใหม่ได้ จำต้องมีสิ่งรองรับหรือพิสูจน์ว่าเป็นสัญญาณแท้จริง ซึ่งได้แก่การฟื้นตัวทางเศรษฐกิจของประเทศญี่ปุ่นเป็นสำคัญ มีนักวิจารณ์จำนวนไม่น้อยมีความเห็นว่าวิกฤติเศรษฐกิจเอเชียจะผ่านพ้นไปได้ ก็ต่อเมื่อญี่ปุ่นซึ่งเปรียบเสมือนหัวรถจักรที่พลังขับเคลื่อนต่อไปได้ และว่ากันตามจริงแล้ว เงินตามโครงการไอเอ็มเอฟที่ให้แก่ประเทศต่าง ๆ ในแถบเอเชีย ส่วนใหญ่มาจากญี่ปุ่น รวมทั้งเงินกู้ตามแผนมียาฮาวาที่ไทยใช้เพื่อการกระตุ้นเศรษฐกิจเองก็เป็นกรณีเริ่มของญี่ปุ่น ซึ่งดูมีเจตนาแน่วแน่ที่จะจุดลากเศรษฐกิจเอเชียให้เดินหน้าไปให้ได้ แต่ตามตัวเลขเศรษฐกิจล่าสุดของญี่ปุ่นในเดือนกุมภาพันธ์นี้พบว่ายังแสดงความอ่อนแออยู่มาก เป็นต้นว่าอัตราการว่างงานเพิ่มสูงเป็นประวัติการณ์ถึงร้อยละ 4.6 แชนหน้าสหรัฐที่ประมาณร้อยละ 4.4 ไปอีก การผลิตภาคอุตสาหกรรมก็ยังลดลง การค้าปลีกภายในประเทศลดลงมากถึงร้อยละ 2.7 นอกจากนี้ยังควรดู ภาวะเศรษฐกิจของ 4 เสือแห่งเอเชีย ได้แก่เกาหลีใต้ ไต้หวัน ฮองกง และสิงคโปร์ ซึ่งเขตเศรษฐกิจเหล่านี้มีศักยภาพในการฟื้นตัวสูงกว่าประเทศไทย ถ้าหากเขตเศรษฐกิจข้างต้นยังส่ออาการไม่ดี หรือยังอยู่ในภาวะถดถอย เช่นที่สิงคโปร์เองผู้นำประเทศได้กล่าวเตือนว่าเศรษฐกิจในปีนี้อาจมีความยากลำบากมากอยู่ อาการฟื้นตัวทางเศรษฐกิจไทยถ้าหากมีก็คงเปราะบาง เปรียบเหมือนอาคารที่ถูกแผ่นดินไหวใหญ่หรือเพลิงไหม้ ฐานรากไม่มั่นคง อาจพังลงได้อีกทุกเมื่อ

การใจจดใจจ่ออย่างมากว่าเมื่อใดเศรษฐกิจจะฟื้นตัว ซึ่งเกิดขึ้นทั่วภูมิภาคนั้น ทำให้มีบางคนถูกคิดขึ้นมาว่า นี่จะเป็นการตั้งคำถามที่ผิดไปหรือไม่ บทนำของนิตยสาร Asia Week ฉบับวันที่ 26 มีนาคมนี้ จั่วหัวว่า "เลิกกังวลถึงสิ่ง

ที่จะเกิดขึ้นข้างหน้า มุ่งกายทางใหม่ดีกว่า" (Stop worrying about what lies ahead – and focus on paving the way.) ซึ่งในนี้มีการส่งเสริมประสิทธิภาพและความสามารถในการแข่งขัน แก้ไขปัญหานี้สิน สร้างการปกครองที่ดีทั้งในภาครัฐและภาคเอกชน และนำผู้ที่ตกงานมาทำงานใหม่ การมุ่งสนใจแต่เรื่องว่าเมื่อใดเศรษฐกิจจะฟื้นตัว อาจทำให้เราไม่เอาใจใส่ต่อสาเหตุปัญหา ขาดการเก็บรับบทเรียน และกระทั่งว่าเมื่อเศรษฐกิจเกิดฟื้นตัวขึ้นมาจริง ๆ ก็อาจยังไม่ว้าวามันฟื้นตัวด้วยเหตุใดแน่ การมองกว้างออกไปว่าประเทศไทยจะอยู่อย่างไรในศตวรรษใหม่ น่าจะช่วยให้เราทำอะไรอย่างมีสติมากกว่า

5. การมองสู่ข้างในกับการมองออกข้างนอก

5.1 กระแสการมองออกข้างนอกเริ่มจางคลาย

เมื่อประเทศไทยแรกเข้าสู่โครงการไอเอ็มเอฟ กระแสการมองดูโลกแบบออกไปข้างนอกมีลักษณะท่วมท้นปรากฏทั่วไปทั้งในพรรคและนักการเมือง ระบบราชการ ธุรกิจเอกชน สื่อมวลชน รวมทั้งในหมู่นักวิชาการจำนวนมาก กระแสการมองออกไปข้างนอกกล่าวอย่างสั้น ๆ ได้แก่ แนวคิดที่จะเปิดเสรีทางการค้าของประเทศอย่างเต็มที่ต่อไป เช่น มีการเปลี่ยนกฎระเบียบที่เป็นอุปสรรคขัดขวางการลงทุนของนักลงทุนต่างประเทศ มีความเห็นว่าเงินทุนและตลาดต่างประเทศเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับเศรษฐกิจไทย ดังนั้นก่อนอื่นจะต้องสร้างความเชื่อมั่นให้แก่นักลงทุนต่างชาติ และการแข่งขันของต่างชาติจะช่วยสร้างความแข็งแกร่งและเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิตและการแข่งขันของไทย พร้อมกันนั้นต้องรีบปรับโครงสร้างของสถาบันการเงินอย่างรวดเร็ว รวมทั้งการแปรรูปรัฐวิสาหกิจเป็นการจริงจัง อย่างไรก็ตามหลังจากรัฐบาลชุดปัจจุบันบริหารงานมาปีเศษ ผลออกมาไม่ได้เป็นไปตามคาดหวังหรือตามคำสัญญาที่ให้ไว้เป็นระยะ ๆ นั่นคือภาคสถาบันการเงินที่มุ่งแก้ไข ก็เกิดภาวะหนี้ไม่ก่อรายได้พุ่งสูง จนไม่สามารถทำหน้าที่ของตนได้ ภาคการผลิตที่แท้จริงทำการผลิตเพียงครั้งเดียวของกำลังผลิต ภาวะความทุกข์ยากของราษฎรหนักขึ้นเรื่อย ๆ กระแสการมองสู่ข้างในซึ่งเดิมเป็นเพียงกระแสเล็ก ๆ ได้รับความสนใจและมีการกล่าวถึงมากขึ้น และหากว่ามาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจ 30 มีนาคมนี้ไม่ประสบผลตามคาด แนวโน้มของกระแสการมองเข้าสู่ข้างในน่าจะเพิ่มพูนขึ้น

5.2 กระแสการมองสู่ข้างใน 3 แนว

ที่เรียกว่ากระแสการมองเข้าสู่ข้างใน ประกอบด้วยแนวคิดหลายแนวด้วยกันผสมผสานกัน มีตั้งแต่ฝ่ายอนุรักษ์ไปจนถึงฝ่ายก้าวหน้า ซึ่งพอแบ่งออกได้เป็น 3 แนวด้วยกัน แนวแรกได้แก่ แนวกลุ่มอนุรักษ์ หรือกลุ่มที่ต้องการรักษาสถานะเดิมของตน ที่ต้องถูกกระเทบอย่างหนักจากวิกฤตินี้ที่ผู้มาจากต่างประเทศ ทำให้ต้องลดทุน หรือลดบทบาทในการบริหาร เพื่อการประนีประนอมนี้ กลุ่มนี้มักมีฐานะสูงในสังคม มีกำลังความรู้และทรัพยากรสูง แนวคิดนี้จะเรียกร้องให้รัฐบาลคำนึงถึงผู้ประกอบการในประเทศมากขึ้น ไม่ใช่เอาใจผู้ให้กู้ที่เป็นนักลงทุนต่างชาติ และให้สนใจภาคการผลิตที่แท้จริง ความขัดแย้งในการตรากฎหมายที่เรียกว่าฟื้นฟูเศรษฐกิจนับได้ว่าเป็นการประลองกำลังครั้งสำคัญระหว่างทางการกับกระแสนี้

แนวที่สอง อาจกล่าวได้ว่าเป็น แนวเศรษฐกิจชาตินิยม มีข้อเสนอสำคัญอยู่ 2-3 ส่วน ส่วนหนึ่งได้แก่การเน้นการฟื้นฟูภาคเกษตร ทำให้เกษตรกรมีรายได้สูง เพื่อว่าจะได้เพิ่มกำลังซื้อ ทำให้ขนาดเศรษฐกิจของประเทศใหญ่ขึ้น มีอำนาจต่อรองเพิ่มขึ้น อีกส่วนหนึ่งได้แก่การส่งเสริมธุรกิจขนาดกลางและขนาดเล็กให้แข็งแกร่ง ซึ่งธุรกิจขนาดกลางและขนาดเล็กนั้นจะมีส่วนเกี่ยวข้องกับตลาดภายในสูง ทั้งในการจ้างแรงงานมาก ใช้วัตถุดิบภายในประเทศสูง ซึ่งในนี้ยังอาจนับรวมการคัดค้านการแปรรูปรัฐวิสาหกิจซึ่งจะทำให้ทุนต่างชาติเข้ามาผูกขาดกิจการแทนที่รัฐวิสาหกิจนั้นเป็นส่วนที่สามได้

แนวที่สาม เป็น แนวคิดทางเลือกใหม่ แนวคิดนี้มีความเห็นว่าระบบทุนนิยมอาจจะไม่ใช่หนทางใหญ่สำหรับมนุษยชาติที่จะเดินไป เพราะมีแนวโน้มที่จะนำไปสู่ความหายนะ เนื่องจากการบริโภคเกินตัว การทำลายล้างทรัพยากรธรรมชาติ การทำลายความเป็นมนุษย์หรือความสัมพันธ์แบบมีมนุษยธรรม นำการสัมพันธ์แบบเน้นประสิทธิภาพและการเก็งกำไรมาแทนที่ ซึ่งทำให้ชีวิตของคนเราขาดความชุ่มชื้น แนวคิดนี้ยังแตกออกเป็น 2 แนว แนวหนึ่งเน้นทางด้านสังคม-วัฒนธรรม การสร้างภูมิปัญญา ผู้เสนอสำคัญ เช่น น.พ.ประเวศ วะสี อีกแนวหนึ่งเน้นด้านระบบโลก เป็นด้านเศรษฐศาสตร์การเมืองหรือภูมิศาสตร์การเมือง ผู้เสนอสำคัญได้แก่ ดร.เทียนชัย วงศ์ชัยสุวรรณ

แม้ว่ากระแสการมองสู่ข้างในจะมีหลายแนว แต่เนื่องจากการต่อสู้ขัดแย้งของกระแสมองออกข้างนอก กับมองสู่ข้างในน่าจะสูงขึ้น จึงมีความเป็นไปได้ว่า แนวคิดต่าง ๆ ในกระแสการมองสู่ข้างในจะประสานกันเข้า โดยเฉพาะในแนวคิดที่หนึ่งและที่สอง

กระแสการมองสู่ข้างในมีข้อเสนอรวม ๆ ได้แก่การให้ความสำคัญแก่ผู้ประกอบการภายในและตลาดภายใน รวมทั้งการพยายามใช้ทุนภายในมากขึ้น เช่นเมื่อมีข่าวว่ารัฐบาลจะกู้เงินต่างประเทศเพื่ออัดฉีดเข้าสู่ระบบเศรษฐกิจ ก็มีผู้เสนอให้ทางการกู้เงินภายในประเทศแทน ข้อเสนอส่วนสำคัญอีกอย่างหนึ่งได้แก่การแข่งขัน ไม่ยอมอ่อนข้อให้แก่อิเอ็มเอฟจนเกินไป กระทั่งมีข้อเสนอให้ถอนตัวออกจากโครงการเสีย ทั้งนี้เพราะว่าในปัจจุบันไทยมีเงินทุนมากอยู่แล้ว

6. วิกฤติเศรษฐกิจกับการเมืองระหว่างประเทศ

การแก้วิกฤติเศรษฐกิจของไทยโดยลำพังตัวมันก็มี ความซับซ้อนละเอียดอ่อนมากอยู่แล้ว เมื่อมีเรื่องการเมืองระหว่างประเทศเพิ่มขึ้นอีกก็ยิ่งซับซ้อนละเอียดอ่อนขึ้นอีก การดำเนินงานด้านต่างประเทศ ตลอดจนการวางตัวของทางการรัฐบาลย่อมส่งผลกระทบต่อแผนการกอบกู้เศรษฐกิจและความมั่นคงของชาติไม่มากนัก การเมืองระหว่างประเทศที่ควรจับตามดูในที่นี้มี 3 เรื่อง ได้แก่ ความสัมพันธ์ภายในกลุ่มอาเซียน การกระทบกระทั่งระหว่างจีน-สหรัฐ และสงครามโคโซโว

6.1 ความสัมพันธ์ภายในกลุ่มอาเซียน

กลุ่มประเทศอาเซียนเริ่มต้นจากความร่วมมือในการต่อต้านคอมมิวนิสต์ และสกัดการแผ่อิทธิพลของจีน ต่อมาในปัจจุบันได้แปรนโยบายมาเป็นการสร้างเขตสันติภาพ เป็นกลาง และความร่วมมือทางเศรษฐกิจ ในระยะ 10 กว่าปีมานี้ภูมิภาคเอเชียอาคเนย์มีอัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจค่อนข้างสูง ความคิดที่จะสร้างภูมิภาคนี้ให้เป็นเขตเศรษฐกิจซึ่งประกอบด้วยประชากรกว่า 500 ล้านคนก็มีมากตามไปด้วย แต่เมื่อเกิดวิกฤติมีปรากฏการณ์ที่แสดงให้เห็นว่าเกิดการรวนเรขึ้น เช่นมีการกระทบกระทั่งระหว่างกัน นอกจากนี้เกิดความไม่สงบขึ้นในบางประเทศ และหลายประเทศต้องดิ้นรนเพื่อฝ่าให้พ้นวิกฤติ เหล่านี้ย่อมเป็นอุปสรรคในการสร้างเขตเศรษฐกิจที่แน่นแฟ้นขึ้น อย่างไรก็ตามในช่วงต้นปีนี้ได้เห็นความพยายามของกลุ่มอาเซียนในการสานต่อแนวคิดเดิมอีกครั้ง เช่นมีการประชุมเพื่อตั้งเขตการค้าเสรีอาเซียนหรืออาฟตาให้เป็นตลาดรวมในปี ค.ศ.2003 ลดภาษีศุลกากรระหว่างกันให้เหลือร้อยละ 0-5 ในปี ค.ศ.2002 กลุ่มอาเซียนซึ่งมีประวัติศาสตร์ยุคใกล้ค่อนข้างต่างกัน มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม ทั้งยังมีปัญหาทางความมั่นคงต้องเผชิญกับการทำร้ายและอุปสรรคมากกว่าที่จะบรรลุเป้าหมายนั้นได้ เมื่อคำนึงถึงบางประเทศ เช่น ฝรั่งเศษ เป็นต้น ที่มีประชากรใกล้เคียงกับของไทย แต่มีขนาดเศรษฐกิจใหญ่กว่าหลายเท่าก็ยังไม่สามารถดำรงอยู่อย่างอิสระในระบบโลกปัจจุบัน ต้องเข้าร่วมกลุ่มเป็นประชาคมยุโรป ประเทศไทยก็เช่นกัน ยากที่ยืนโดยลำพังได้โดยไม่รวมกลุ่มกับประเทศอาเซียน การแก้ปัญหา วิกฤติครั้งนี้จึงจำต้องคำนึงถึงการฟื้นตัวของเศรษฐกิจทั่วทั้งภูมิภาคด้วย

6.2 การกระทบกระทั่งระหว่างจีน-สหรัฐ

เมื่อเกิดวิกฤติขึ้นมีการคาดหมายว่าจีนจะระบดสู้ของกงและลามสู่จีนในที่สุด แต่จนถึงปัจจุบันดูเหมือนว่าจีนและฮ่องกงจะมีความแข็งแกร่งเกินความคาดหมายของตะวันตก แม้ว่าจะออกอาการอ่อนล้าก็ตาม ที่มีความคาดหมายอีกอย่างหนึ่งก็คือบทบาทของจีนสูงขึ้น เช่นโดยการรักษาค่าเงินหยวนไว้ แต่บทบาทของญี่ปุ่นซึ่งเป็นผู้ลงทุนมากที่สุดในเอเชียกลับไม่เด่น จนสหรัฐต้องเรียกร้องให้ญี่ปุ่นแสดงบทบาทรับผิดชอบมากขึ้นในการวิกฤติเอเชีย ซึ่งแน่นอนว่าแผนมียาชาวย่อมเสริมบทบาทของญี่ปุ่นให้โดดเด่นขึ้น ในปัจจุบันนี้กล่าวได้ว่าคงเหลือแต่จีนประเทศเดียวที่มีศักยภาพในการเทียบชั้นกับสหรัฐในระยะใกล้นี้ การแข่งขันในที่นี้ย่อมหลีกเลี่ยงไม่พ้นที่จะนำมาสู่ความกระทบกระทั่งระหว่างกัน หลังจากที่มีตราบาปจีน-สหรัฐค่อนข้างยาวนานขึ้นมากกว่า 10 ปี อนึ่งมีผู้เสนอแ่งคิดว่าวิกฤติเศรษฐกิจเอเชียนี้อาจเป็นสงครามเศรษฐกิจที่นำโดยสหรัฐเพื่อสกัดกั้นความเข้มแข็งและอิทธิพลของจีน นอกจากนั้นกวางแผนยุทธศาสตร์ชาลสหรัฐบางคนวิเคราะห์ว่าในกลุ่มผู้นำของจีนมีความเชื่อว่าสหรัฐเป็นอภิมหาอำนาจที่กำลังร่วงโรย ขณะที่ประเทศจีนกำลังรุ่งเรืองขึ้น ดังนั้นสหรัฐจึงต้องใช้ความพยายามในการสกัดความเข้มแข็งและอิทธิพลของจีน

การกระทบกระทั่งระหว่างจีน-สหรัฐซึ่งปะทุขึ้นมาเด่นในช่วงต้นปีนี้มีอยู่ 3 เรื่องใหญ่ด้วยกัน เรื่องแรกได้แก่กรณีสหรัฐกล่าวหาประเทศจีนว่าละเมิดสิทธิมนุษยชน ซึ่งจีนก็ได้ตอบโต้อย่างเผ็ดร้อนเมื่อครั้งนางอัลโบรต์ รัฐมนตรีต่างประเทศสหรัฐเยือนกรุงปักกิ่ง เรื่องที่สองได้แก่คำริของสหรัฐในการสร้างเขตชิปนาวูในเอเชียเหนือ มีญี่ปุ่นและเกาหลีเป็นต้น และอาจรวมไปถึงไต้หวัน ซึ่งเท่ากับเป็นการปิดล้อมจีนกลาย ๆ เรื่องที่สามได้แก่การที่สหรัฐกล่าวหาว่าจีนขโมยความลับทางอาวุธนิวเคลียร์ นอกจากนี้ยังมีเรื่องอื่นได้แก่การที่สหรัฐเสียเปรียบดุลการค้าแก่จีนเป็นจำนวนมาก ซึ่งสหรัฐพยายามบีบจีนให้เปิดตลาดกว้างขึ้น ทั้งนี้เพื่อแลกกับการที่จีนจะได้เข้าเป็นสมาชิกขององค์การการค้าโลกด้วยท้ายสุดยังมีกรณีที่ดินคัดค้านปฏิบัติการโจมตีประเทศยูโกสลาเวียทางอากาศของสหรัฐและกลุ่มนาโต

การกระทบกระทั่งระหว่างจีน-สหรัฐอาจเพิ่มความรุนแรงขึ้นได้ ถ้าหากการแข่งขันเพื่อมีอิทธิพลในภูมิภาคนี้สูงขึ้น ซึ่งคงจะไม่ดูเผ็ดเหมือนเมื่อครั้งสงครามอินโดจีน แต่ก็คงมีผลต่อเสถียรภาพของภูมิภาคนี้ในระดับหนึ่ง การเอียงข้างเข้าฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งมากเกินไป อาจจะถูกตอบโต้จากอีกฝ่ายหนึ่งได้ การรักษากลุ่มประเทศอาเซียน และโดยเฉพาะประเทศไทยเองให้เป็นเขตสันติภาพและเป็นกลาง น่าจะก่อให้เกิดประโยชน์สูงกว่า การเลือกเข้าข้างฝ่ายที่คิดว่าจะชนะกระทำไดยากขึ้นกว่าสมัยก่อน เนื่องจากความอ่อนไหวของสถานการณ์ ทำให้ยากยิ่งที่จะคาดว่าใครจะชนะใครจะแพ้

6.3 สงครามโคโซโว

สงครามโคโซโวที่กลายเป็นเรื่องใหญ่เมื่อนาโตรวมทั้งสหรัฐเข้าแทรกแซงโดยการโจมตีทางอากาศต่อประเทศยูโกสลาเวีย การแข่งขันของประเทศมหาอำนาจเพื่อมีอิทธิพลเหนือคาบสมุทรบอลข่านอันเป็นที่ตั้งของประเทศยูโกสลาเวียนี้ ได้เคยเป็นชนวนให้เกิดสงครามโลกครั้งที่ 1 มาแล้ว ผลกระทบเฉพาะหน้าก็คือทำให้สัมพันธ์ภาพระหว่างสหรัฐและกลุ่มนาโต กับรัสเซียตกต่ำอย่างไม่เคยเป็นมาก่อนนับตั้งแต่สิ้นสุดสงครามเย็น และคาดว่าจะต้องใช้เวลาพอสมควรจึงจะสามารถฟื้นความสัมพันธ์สู่สภาพเดิมได้ (ในกรณีนี้สงครามไม่ขยายตัวออก) ในประเทศกรีซซึ่งตั้งอยู่บนคาบสมุทรบอลข่านมีการชุมนุมต่อต้านสหรัฐและกลุ่มนาโตครั้งใหญ่กว่า 1 หมื่นคน และเกิดการปะทะกันกับตำรวจรักษาการ สงครามโคโซโวเป็นกรณีทีแสดงถึงอุปสรรคอย่างหนึ่งในกระบวนการโลกาภิวัตน์ ซึ่งมุ่งหวังที่จะสร้างโลกให้เป็นหมู่บ้านโลกอันหนึ่งเดียว นอกจากจะอธิบายเสียใหม่ว่า กระบวนการโลกาภิวัตน์นั้นจำต้องอาศัยอำนาจความรุนแรงเพื่อให้บรรลุถึงจุดหมายและรักษาสถานะนั้นไว้

7. หรือว่าจะสิ้นยุคโลกาภิวัตน์

7.1 อุปสรรคของกระบวนการโลกาภิวัตน์

โดยโครงสร้างของระบบการค้าโลกในปัจจุบัน แม้ว่าไม่มีวิกฤติเศรษฐกิจเอเชีย ก็เป็นอุปสรรคต่อกระบวนการโลกาภิวัตน์และสิ่งที่เรียกว่าการค้าเสรีอยู่แล้ว เป็นต้นว่า 1) ในจำนวนสมาชิก 133 ประเทศขององค์การการค้าโลก (World Trade Organization) ปรากฏว่าเกือบทุกประเทศมีสัญญา 2 ฝ่ายหรือหลายฝ่ายกับประเทศอื่น หมายถึงว่ามีพันธะที่จะต้องปฏิบัติตามคู่สัญญา จนอาจขัดหรือไม่ตรงกับเจตนารมณ์ของการค้าโลกแบบเสรี หรืออาจจะแตกออกเป็นเสี่ยง เช่นมีกลุ่มสัญญาการค้าทวีปอเมริกาเหนือ กลุ่มประชาคมยุโรป กลุ่มประเทศอาเซียน กลุ่มเอเชียใต้ กลุ่มผู้ส่งออกน้ำมัน 2) ภายในองค์การการค้าโลกเช่นเดียวกับองค์กรระดับโลกอื่น เสี่ยงของสมาชิกก็มีได้เสมอภาค เห็นได้ว่าเสี่ยงของสหรัฐ หรือกลุ่มประชาคมยุโรปจะดังกว่าประเทศอื่น โดยเฉพาะประเทศกำลังพัฒนา ประเทศหรือกลุ่มประเทศที่มั่งคั่งร่ำรวยมักจะตีความกฎระเบียบตามใจ หรือตามผลประโยชน์ของตน ซึ่งบางทีก็ขัดกัน เช่นเมื่อเกิดกรณีพิพาทเรื่องกล้วยหอมระหว่างสหรัฐกับประชาคมยุโรป องค์การการค้าโลกก็จัดการปัญหาไม่ได้มากนัก 3) การกีดกันทางการค้าปรากฏทั่วไป ไม่ใช่แต่ในประเทศกำลังพัฒนาซึ่งต้องการพิทักษ์อุตสาหกรรมที่เพิ่งเกิดใหม่ของตน แต่ยังเกิดในประเทศที่พัฒนาแล้ว เช่นมีการกำหนดโควตาการนำเข้า การอ้างเรื่องสิ่งแวดล้อม หรือในระยะหลังใช้ข้ออ้างด้านมาตรฐานอุตสาหกรรม และการใช้แรงงานเด็ก เป็นต้น 4) ระบบตลาดโดยเฉพาะตลาดการเงินที่มีขนาดใหญ่และเคลื่อนไหวรวดเร็วเพื่อการเก็งกำไร จนกระเทือนต่อการค้าเสรี จากลักษณะโครงสร้างข้างต้นจึงเห็นได้ว่าสิ่งที่เรียกว่าการค้าเสรีเกิดขึ้นในทางอุดมการณ์เท่านั้น แต่ยังมีได้เกิดขึ้นในทางเป็นจริง ยังมีทางต้องเดินอีกยาวไกลมากสำหรับโลกาภิวัตน์และการค้าเสรี

วิกฤติเศรษฐกิจเอเชีย ได้ทำให้การไม่ได้สมดุลของการค้าโลก รวมทั้งการทำธุรกิจที่ไร้พรมแดนหรือโลกาภิวัตน์เห็นได้ชัดยิ่งขึ้น ในประเทศไทยหนังสือพิมพ์หรือนิตยสารที่เคยกล่าวอย่างตื่นเต้นถึงโอกาสใหม่ในกระบวนการโลกาภิวัตน์ ได้เจียบเสียงลง ชาวเรื่องจะทำให้ไทยเป็นศูนย์กลางการเงินของภูมิภาคดูเหมือนว่าจะถูกลืมไปเลย ในที่อื่นเช่นแถบละตินอเมริกามีการพูดถึงทางเลือกอื่นนอกจากหนทางทุนนิยมและการเปิดเสรี แม้แต่ในประเทศพัฒนาแล้ว สายตาที่มองโลกาภิวัตน์ว่าดีพร้อมแบบไม่มีเงื่อนไข ก็เริ่มรู้สึกว่าจะต้องเพิ่มเงื่อนไขบางประการขึ้นมา และก็มีแนวคิดเสนอว่าวิกฤติเศรษฐกิจเอเชียเป็นสิ่งที่แสดงถึงวิกฤติระบบการเงินโลกและเป็นวิกฤติของระบบทุนโลกด้วย ซึ่งถ้าหากว่าไม่จัดการแก้ไขก็อาจจะเกิดความผันผวนรุนแรงจนกระทั่งกระทบต่อศูนย์กลางเอง

7.2 การสิ้นสุดโลกาภิวัตน์ 3 ระดับ

จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่าการสิ้นสุดโลกาภิวัตน์มีอยู่หลายระดับด้วยกัน ซึ่งอาจจัดได้เป็น 3 ระดับได้แก่ ระดับแรกเป็นระดับที่โลกาภิวัตน์ไม่อาจดำเนินต่อไปอย่างเดิม จำต้องปรับโฉมหรือเปลี่ยนเสื้อคลุมใหม่ ระดับที่สองโลกาภิวัตน์อาจไม่สามารถสร้างโลกที่เป็นหนึ่งเดียว แต่สร้างโลกที่มีหลายศูนย์หรือหลายเขตภูมิภาคขึ้น ระดับที่สามเป็นภาวะที่ศูนย์กลางแตกออกเป็นเสี่ยง

7.2.1 การสิ้นสุดโลกาภิวัตน์ระดับแรก

การสิ้นสุดโลกาภิวัตน์ระดับแรกเกิดขึ้นแล้วอย่างน้อยในแง่ความคิดและการเตรียมไปสู่การกระทำ เจฟฟรีย์ แซกส์นักเศรษฐศาสตร์แห่งมหาวิทยาลัยฮาร์เวิร์ดมีความเห็นว่า วิกฤติเศรษฐกิจเอเชียครั้งนี้ถ้าไม่ใช่สิ้นสุดโลกาภิวัตน์ ก็เป็นการสิ้นสุดหนึ่ง ยุคที่กรุงวอชิงตันกดดัน ชักนำ และหวานล่อให้โลกโดยเฉพาะประเทศกำลังพัฒนาให้เชื่อและยอมรับเรื่องโลกาภิวัตน์ การเปิดให้เงินทุนเอกชนไหลอย่างเสรี รวมทั้งการแก้กฎระเบียบเพื่อให้ทั้งโลกไม่มีอุปสรรคทางการค้าและการลงทุน ซึ่งจะทำให้เกิดความใญ่พลย์ร่วมกัน แซกส์เห็นว่านโยบายข้างต้นเป็นวิธีให้กรุงวอชิงตันได้กลายเป็นผู้นำโลกโดยแทบไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายอะไร นั่นคือชักจูงให้ผู้นำในประเทศโลกที่สามคลุ้มกับความใญ่พลย์ในอนาคต โดยลืมนึกถึงความรับผิดชอบหรือการช่วยเหลือซึ่งประเทศพัฒนาแล้วพึงให้แก่ประเทศกำลังพัฒนาไป แต่การกระทำดังกล่าวในช่วง 10 กว่าปีมานี้ได้เกิดผลร้ายเป็นวิกฤติเอเชีย ยุคเก่าที่ประเทศที่ร่ำรวยแล้วประชุมอยู่ทางหนึ่ง เช่น

การประชุมกลุ่ม G7 หรือภายหลังเพิ่มรัสเซียขึ้นเป็น G8 น่าจะหมดสมัยแล้ว ควรจัดประชุม G16 โดยอีก 8 ประเทศมาจากประเทศกำลังพัฒนา เพื่อแก้ปัญหาพื้นฐานเศรษฐกิจโลกในปัจจุบันได้แก่ช่องว่างระหว่างประเทศร่ำรวยกับประเทศยากจนห่างออกทุกที โดยเบื้องต้นต้องเร่งปฏิรูปตลาดการเงินโลก

ในการประชุมชมรมเศรษฐกิจโลก (World Economic Forum) ที่เมืองดาวอส ประเทศสวิตเซอร์แลนด์เมื่อปลายเดือนมกราคมต่อต้านเดือนกุมภาพันธ์นี้ มีแก่นเรื่องว่า "โลกาภิวัตน์ที่มีโฉมหน้ามนุษย์" (Globalization With a Human Face) นายเคลา ซวอบ ซึ่งเป็นผู้ก่อตั้งและประธานชมรมฯ ได้ชี้ว่าโลกาภิวัตน์ได้สถาปนาให้ตลาดมีอำนาจสูงสุดอย่างไม่เคยเป็นมาก่อน แม้แต่อำนาจรัฐบาลก็ต้องยอมหนอ ขณะเดียวกันตลาดการเงินโลกมีการเคลื่อนไหวอย่างบ้าคลั่ง ก่อผลได้ให้แก่กลุ่มหนึ่ง และผลเสียหายสาหัสแก่อีกกลุ่มหนึ่ง ดังนั้นจะต้องจัดให้มีการรู้ถึงผลกระทบของโลกาภิวัตน์ต่อสังคม จะต้องเตรียมพลเมืองให้พร้อม เป็นต้น

อมาตยา เซน ผู้ได้รับรางวัลโนเบลสาขาสถาปัตยกรรมศาสตร์คนล่าสุดกล่าวว่า การเข้าสู่กระแสโลกาภิวัตน์โดยขาดความคำนึงถึงโอกาสทางสังคม การไม่รู้หนังสือ หรือบริการทางสาธารณสุขย่อมก่อปัญหาขึ้นในตัว การเข้าสู่กระบวนการโลกาภิวัตน์อย่างเร็วทำให้ราษฎรจำนวนมากไม่อยู่ในฐานะที่จะแข่งขันในระดับโลกได้ ดังนั้นจึงต้องมองโลกาภิวัตน์ในมิติที่กว้างขึ้นทั้งทางสังคมและเศรษฐกิจ

ความเสี่ยงของยุคโลกาภิวัตน์ที่เห็นได้ชัดอีกอย่างหนึ่งก็คือ ในช่วงที่กระแสโลกาภิวัตน์ขึ้นสูงนั้น มีการยืนยันระบบตลาดว่าประเสริฐสมบูรณ์ ก่อให้เกิดประสิทธิภาพและความใหญ่โต และที่สำคัญคือสร้างความสมดุลแก่ระบบเศรษฐกิจได้ รัฐนั่นเองที่เป็นตัวอุปสรรคกีดขวางความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ การสร้างหมู่บ้านโลกที่มีมาตรฐานการครองชีพสูง ดังนั้นจึงจำต้องลดบทบาทของรัฐลง ปล่อยให้ระบบตลาดทำงานของมันอย่างเสรีเต็มที่ แต่วิกฤติที่ระบอบไปทั่วโลกครั้งนี้ได้แสดงว่าระบบทุนนิยมโลกกำลังเสียสมดุลอย่างแรง อันสะท้อนถึงความบกพร่องของระบบตลาดด้วยเสี่ยงที่ยืนยันจึงเปลี่ยนไปว่าระบบตลาดนั้นไม่ใช่สิ่งสมบูรณ์ หากเป็นเพียงสิ่งดีที่อยู่อันดับสอง (Second Best) บ้างกล่าวว่าโลกาภิวัตน์ไม่ได้หมายถึงว่าอำนาจรัฐจะต้องเสื่อมไป บ้างเสนออย่างตรงไปตรงมาว่า จะต้องใช้อำนาจรัฐเข้ามาแทรกแซงแก้ไขความบกพร่องของระบบตลาด ในประเทศไทยเองระยะหนึ่งมีการเสนอให้ลดบทบาทของรัฐลง เพิ่มความสำคัญแก่กลไกตลาด แต่จากสถานการณ์ที่เป็นอยู่ เห็นได้ว่าบทบาทของรัฐไทยไม่น่าจะลดลง การจัดตั้งรัฐบาลที่ดี การควบคุมตรวจสอบรัฐบาลอย่างมีประสิทธิภาพได้ผลจึงเป็นเรื่องสำคัญในการนำพาให้ประเทศพ้นวิกฤตินี้ไปได้

นอกจากเรื่องความคิดแล้ว ในทางปฏิบัติที่มีลงมือทำไปบ้างแล้ว เช่นกลุ่ม G7 ได้จัดตั้ง ชมรมเพื่อเสถียรภาพการเงิน (Financial Stability Forum) ขึ้นเมื่อเดือนกุมภาพันธ์ เพื่อช่วยเตือนมิให้เกิดปัญหาวิกฤติขึ้นอีกในภูมิภาคอื่น รวมทั้งในประเทศไทยก็มีการจัดตั้งหน่วยงานทำนองนี้ขึ้นมา แต่หากยังไม่ได้แก้ปัญหาจนถึงราก วิกฤติแบบเดียวกันนี้ก็คงจะต้องเกิดขึ้นอีก ดังนั้นจึงมีงานที่จะต้องทำอีกมาก เพื่อประกันมิให้ประเทศที่ยากจนต้องตกเป็นผู้เสียเปรียบตลอดกาลบนเวทีการค้าเสรีของโลก ซึ่งในที่สุดแล้วก็อาจก่อให้เกิดการเผชิญหน้า เกิดความคิดชาตินิยม การกลัวคนต่างชาติ การกีดกันทางการค้า ที่อาจทำลายการค้าเสรีและโลกาภิวัตน์ในที่สุดได้ งานที่จะต้องทำเป็นต้นว่า การสร้างสถาปัตยกรรมการเงินโลกใหม่ การตั้งด้านควบคุมการไหลเวียนของเงินลงทุนระยะสั้น การปรับบทบาทไอเอ็มเอฟเสียใหม่ เช่นจากการเป็นผู้ช่วยสร้างเสถียรภาพ มาเป็นผู้ควบคุมการไหลเวียนของเงิน เป็นต้น

7.2.2 การสิ้นยุคโลกาภิวัตน์ระดับที่สอง

การสิ้นยุคโลกาภิวัตน์ในระดับสองได้แก่การที่ศูนย์กลางเกิดการแตกตัวเป็นหลายศูนย์ ซึ่งขณะนี้ก็เห็นรางๆ แล้ว ได้แก่ เขตอเมริกาหรือเขตเงินดอลลาร์ เขตประชาคมยุโรปหรือเขตยูโรที่เป็นรูปเป็นร่างชัดขึ้น ส่วนเขตที่สามยังไม่ชัดเจน อาจจะเป็นเขตเอเชียตะวันออกหรือเขตเงินเยน และอาจเกิดเขตอื่นขึ้น เช่นเขตเอเชียใต้ การเกิดศูนย์เขตหรือระบบย่อยขึ้นในระบบโลกทั้งหมดหลายศูนย์เช่นนี้ ก็เกิดความเป็นไปได้ที่จะมีการค้าภายในเขตมากขึ้น เช่นพบว่าการ

ค้าระหว่างประเทศภายในกลุ่มอาเซียนเพิ่มขึ้นอย่างเห็นได้ชัด ซึ่งในที่สุดก็อาจกลายเป็นการแข่งขันกันระหว่างศูนย์ต่าง ๆ หรือเป็นการต่างคนต่างอยู่ (Isolationism) ในแต่ละเขตภูมิภาคก็ได้ โลกาภิวัตน์ก็ไม่ปรากฏเป็นจริง แนวคิดเรื่องเขตเป้าหมาย (Target Zone) ที่ให้แบ่งเขตเงินตราสกุลหลักสำหรับให้เงินตราสกุลต่าง ๆ ได้ผูกค่าเงินของตนไว้ เช่นเขตเงินดอลลาร์สหรัฐ เขตเงินยูโร และเขตเงินเยน ก็อาจนับว่าเป็นสิ่งบอกเหตุได้อย่างหนึ่งของการแตกตัวเป็นหลายศูนย์

7.2.3 การสิ้นสุดยุคโลกาภิวัตน์ระดับที่สาม

การสิ้นสุดยุคโลกาภิวัตน์ที่รุนแรงที่สุดได้แก่การที่ศูนย์กลางนั้นคือประเทศที่พัฒนาแล้วเกิดแตกออกเป็นเสี่ยง ซึ่งที่สำคัญได้แก่สหรัฐอเมริกาเป็นประเทศที่มั่งคั่งที่สุด เข้มแข็งที่สุดทั้งทางทหาร วิชาการ และความมุ่งมั่นในการพิทักษ์อำนาจโลกเสรี ณ ปัจจุบันความเป็นไปได้ที่จะเกิดขึ้นยังน้อย แต่ก็มีผู้เตือนให้เห็นภัยนี้ เช่น คอนอร์ ครุยส์ โอไบรอัน (Conor Cruise O' Brien) ท่านผู้นี้เป็นนักการเมืองและนักคิดนักเขียนชาวไอริช เขียนหนังสือมาแล้วหลายเล่ม เล่มที่มีชื่อเสียงเล่มหนึ่งชื่อ "ช่วงสุกดิบของพันปีใหม่" (On the Eve of the Millennium) มีแก่นเรื่องว่ายุคแห่งแสงสว่างทางปัญญา (Enlightenment) อันเป็นรากฐานของอารยธรรมตะวันตก ระบบประชาธิปไตย ซึ่งก็หมายรวมถึงระบบทุนนิยมโลกในปัจจุบัน ที่ได้ดำเนินมาราว 500 ปีมาแล้วกำลังก้าวสู่จุดจบ เนื่องด้วยต้องเผชิญกับศัตรูร้ายได้แก่การติดในศาสนาจนไร้เหตุผล ประเทศที่ร่ำรวยมั่งคั่งและเจริญรุ่งเรืองเปรียบเหมือนปราสาทที่ตั้งอยู่โดดเดี่ยว ต้องเผชิญทั้งการกดดันจากภายนอกได้แก่ประเทศที่ยากจน ใน 2 รูปแบบสำคัญคือ การอพยพผู้คนเข้ามา และการก่อการร้าย นอกจากนี้ยังมีความกดดันภายในได้แก่การฝ่าเหล่าทางปัญญาและอารมณ ซึ่งทำให้เกิดความเสื่อมทางปัญญา ทั้งนี้เพราะผู้คนคิดอย่างไม่มีขอบเขตหรือกรอบเรื่องราว ทั้งยังมีความสนใจสั้น ไม่ขบคิดเรื่องอะไรนาน ทั้งนี้ส่วนหนึ่งเนื่องมาจากการที่สื่อสารมวลชนในปัจจุบันมีข่าวมากมายหลายหลาก หมุนเวียนเปลี่ยนจากเรื่องโน้นไปเรื่องนี้ออย่างรวดเร็ว อีกอย่างหนึ่งเกิดความเสื่อมทางอารมณ มีลักษณะมือถือสากปากถือศีล ทำอะไรโดยคำนึงถึงภาพลักษณ์และคะแนนนิยม มากกว่าความผูกพันทางจริยธรรม ดังนั้นจึงเกิดภาวะ "สิ่งทั้งหลายแตกออกเป็นเสี่ยง; ศูนย์กลางไม่อาจดำรง;" (วิลเลียม บัตเลอร์ เยตส์ กวีชาวไอริช ค.ศ. 1865-1939)

8. บทเรียนจากวิกฤติครั้งนี้

8.1 บทเรียนข้อแรก -นโยบายไล่กวตทางเศรษฐกิจไม่ได้ผล

เราสามารถจะสรุปบทเรียนอะไรได้จากวิกฤติครั้งนี้ บทเรียนที่ได้จากวิกฤตินี้จะมี 4 ข้อใหญ่ด้วยกัน บทเรียนข้อแรกก็คือนโยบายไล่กวตทางเศรษฐกิจอุตสาหกรรมไม่ได้ผล อันที่จริงเมื่อหลายปีมานี้มีนักเศรษฐศาสตร์ไทยท่านหนึ่งได้เสนอแนวคิดที่ว่า นโยบายทางเศรษฐกิจของไทยที่มุ่งหวังไล่กวตให้ทันประเทศกำลังพัฒนาแล้วน่าจะไม่ได้เกิดผล ผู้บริหารในคณะรัฐบาลขณะนั้นกล่าวตอบได้ว่า ถ้าไม่เดินนโยบายนี้ จะมีทางเลือกอื่นหรือไม่ ข้อถกเถียงได้จบลงเพียงนั้น แต่ในสถานการณ์ปัจจุบัน เราคงไม่สามารถปล่อยให้เรื่องจบลงง่าย ๆ เพียงนั้น เพราะว่าปัญหาประเด็นนี้ผูกพันกับอนาคตของชาติอย่างมีนัยสำคัญ

นายอาทิวราห์ สุทธิศิริ นักเศรษฐศาสตร์แห่งมหาวิทยาลัยโคเกียว่า การไล่กวตทางอุตสาหกรรมที่ญี่ปุ่นทำได้สำเร็จโดยพัฒนาการส่งออกนั้น ประเทศอื่น ๆ อาจจะทำตามแบบไม่ได้ ทั้งนี้เพราะว่าตลาดในประเทศพัฒนาแล้วแม้ว่าใหญ่โต แต่ก็ยังมีความจำกัดในการรองรับสินค้าราคาถูกจากประเทศกำลังพัฒนาทั่วโลก การไล่กวตทางอุตสาหกรรมโดยเน้นการส่งออกนั้นทำให้เกิดการพึ่งพาทุนและตลาดภายนอกมากเกินไป ดังนั้นสิ่งที่ควรจัดการได้แก่การจัดระบบธุรกิจใหม่ โดยลดทอนการพึ่งพาทุนภายนอก สินค้าที่ผลิตได้ควรคำนึงถึงการกระจายผลผลิตนั้นในตลาดภายในเป็นเบื้องต้น รวมทั้งการสร้างข่ายความปลอดภัยในยามเกิดวิกฤติ

เขายังอาจกล่าวเพิ่มเติมได้ว่านโยบายโลกวัดทางเศรษฐกิจโดยการส่งออก ยังส่งผลให้การลงทุนและความเจริญกระจุกตัวอยู่ในเขตกรุงเทพฯและปริมณฑล มีการกดราคาพืชผลและค่าแรง เพื่อให้สามารถแข่งขันในตลาดโลก ขณะเดียวกันก็เป็นการกดมาตรฐานการดำรงชีพของราษฎรไทยบีบขนาดตลาดภายในให้แคบ และขนาดเศรษฐกิจที่แท้จริงของประเทศเล็กลง เพราะว่าตัวเลขการผลิตและการส่งออกจำนวนไม่น้อยเป็นการประกอบการของบริษัทข้ามชาติที่สั่งเข้าทุน เทคโนโลยี เครื่องจักร และวัตถุดิบ ส่วนได้จึงมีเพียงค่าแรงราคาถูกและอื่น ๆ อีกเล็กน้อย

8.2 บทเรียนข้อสอง - ควรทบทวนภูมิปัญญาโลกาภิวัตน์ใหม่

บทเรียนข้อที่สองได้แก่การที่ควรทบทวนภูมิปัญญาของโลกาภิวัตน์ใหม่ ว่าจริง ๆ แล้วเป็นอย่างไรแน่ ภูมิปัญญาหรือตรรกะของโลกาภิวัตน์เสนอว่า การค้าเสรีและการแข่งขันจะเสริมสร้างประสิทธิภาพความแข็งแกร่ง ความเติบโตหรือการมีกำไร และความไพบูรณ์ (Prosperity) กล่าวสำหรับประเทศกำลังพัฒนาเช่นประเทศไทยภูมิปัญญาหรือตรรกะข้างต้นนั้นมีจุดที่ชวนสงสัยหลายประเด็นด้วยกัน เป็นต้นว่าในโลกนี้มีสิ่งที่เรียกว่าการค้าเสรีหรือไม่ เพราะว่าการค้าของโลกเกือบทั้งหมดตกอยู่ในมือของบริษัทข้ามชาติซึ่งเกือบทั้งหมดเป็นของประเทศพัฒนาแล้ว การแข่งขันและการส่งออกอาจจะเสริมสร้างประสิทธิภาพ ความแข็งแกร่ง และความเติบโตทางเศรษฐกิจได้จริง แต่ในอีกด้านหนึ่งสิ่งนี้ทำให้ประเทศกำลังพัฒนาต้องพึ่งพาประเทศพัฒนาในด้านที่สำคัญ เช่น ทุน เทคโนโลยี และตลาด และเมื่อถึงเวลาหนึ่งองค์การธุรกิจขนาดใหญ่ในประเทศกำลังพัฒนามีแนวโน้มที่จะถูกบริษัทข้ามชาติซื้อไป สำหรับเรื่องความไพบูรณ์ ซึ่งเกิดขึ้นจริงในบางส่วน แต่สิ่งที่เกิดขึ้นพร้อมกันได้แก่หนี้สินจำนวนมหาศาล หนี้ของประเทศกำลังพัฒนาพอกพูนขึ้นโดยตลอดสำหรับประเทศไทยปัจจุบันนี้ต่างประเทศมีจำนวนมหาศาลจนไม่รู้ว่ากี่ปีจึงจะสามารถชดใช้ได้หมด

นอกจากนี้ภูมิปัญญาของโลกาภิวัตน์ยังขาดคุณค่าอีกหลายอย่าง เพราะสิ่งที่เน้นในโลกาภิวัตน์ได้แก่ประสิทธิภาพ การหากำไรหรือการเก็งกำไร และความไพบูรณ์ซึ่งก็คือการได้บริโภคทางวัตถุมากขึ้น สิ่งเหล่านี้ยังไม่พอเพียงสำหรับความเป็นมนุษย์ คุณค่าที่จำต้องเพิ่มขึ้นมาได้แก่ความสุข ความพึงใจ ความซื่อตรง ความเอื้ออาทร ความมั่นคงทางสิ่งแวดล้อม เป็นต้น เหล่านี้จะต้องนำไปคิดคำนวณในทางเศรษฐศาสตร์ใหม่

8.3 บทเรียนข้อสาม - การแก้ปัญหาแบบแยกส่วนมักล้มเหลว

บทเรียนข้อที่สามก็คือ ปัญหาในปัจจุบันมีความซับซ้อนและเชื่อมโยงกันสูง การแก้ปัญหาแบบมองทีละส่วนและแก้ทีละเรื่อง มีแนวโน้มว่าจะล้มเหลว ยิ่งกว่านั้นการที่ปัญหามักเชื่อมโยงกัน จนกระทั่งแม้ประชาชาติหนึ่งจะแก้ปัญหาลำพังตนก็ยาก ต้องอาศัยความร่วมมือกันระหว่างประเทศ ดังนั้นจึงไม่ต้องพูดถึงว่าจะแก้ปัญหาวิกฤติขนาดใหญ่เช่นนี้ด้วยคน ๆ เดียว หรือทีมที่เก่งที่สุดทีมเดียว ดังนั้นการเปิดให้ราษฎร มีส่วนร่วมในการบริหารปกครองประเทศอย่างจริงจังจึงมีความจำเป็นยิ่ง ซึ่งจะช่วยให้กลไกการแก้ปัญหาทั้งกว้างและยืดหยุ่น

8.4 บทเรียนข้อสี่ - ควรให้ความสำคัญกับการตั้งปัญหาอย่าให้คลาดเคลื่อน

บทเรียนข้อสุดท้ายได้แก่ความสำคัญของการตั้งปัญหาหรือการให้ความสนใจ การตั้งปัญหาหรือความสนใจที่คลาดเคลื่อน อาจจะทำให้การแก้ปัญหาผิดไปทั้งหมด หรือแก้ได้บางทีก็ไม่รู้ว่าสำเร็จเพราะอะไร และมักมีผลไม่ยั่งยืน ปัญหาที่ให้ความสนใจกันมากเมื่อเกิดวิกฤติได้แก่คำถามว่า ภาวะเศรษฐกิจถดถอยลงถึงจุดต่ำสุดหรือยัง หรือเศรษฐกิจจะฟื้นตัวเมื่อใด อันที่จริงสิ่งที่ปัญหาที่จำต้องตอบให้ได้ก็คือประเทศไทยจะสร้างระบบเศรษฐกิจ-สังคมแบบใดจึงเหมาะสมสำหรับศตวรรษใหม่ ที่การแข่งขันและประชากรสูงขึ้น ขณะที่ทรัพยากรธรรมชาติร่อยหรอลงทุกที นอกจากนี้ยังควรมีข้อเตือนใจว่าการสร้างความหวังเทียมให้แก่ราษฎรในภาวะวิกฤติใหญ่ อาจทำให้ผู้บริหารประเทศชั้นสูงเสื่อมความนิยมและลดความชอบธรรมในการปกครองประเทศได้โดยง่าย

9. ข้อเสนอแนะ

ถึงเวลาต้องร่วมกันสร้างแผนยุทธศาสตร์อนาคต

โดยคำนึงถึงว่าวิกฤติเศรษฐกิจของประเทศไทยไม่ได้จำกัดอยู่เพียงภายในประเทศ หากเป็นวิกฤติของภูมิภาค วิกฤติของตลาดเกิดใหม่ กระทั่งเป็นวิกฤติของทุนนิยมโลก ดังนั้นจึงเสนอให้สนใจในการสร้างแผนยุทธศาสตร์อนาคต โดยวิธีสร้างจากสถานการณ์ (Scenario) ซึ่งกำลังเป็นที่นิยมสำหรับผู้บริหารในการจัดการหรือก้าวไปกับอนาคตซึ่งยาก หรือไม้อาจจะพยากรณ์ได้ว่าเป็นอย่างไรแน่ จากสถานการณ์ที่กำหนดขึ้นนี้เป็นการพิจารณาความเป็นไปได้ต่าง ๆ ของสังคมไทยในอนาคต เช่นใน 5 ปีข้างหน้า การสร้างจากสถานการณ์ไม่ใช่ต้องการจะทำนายว่าสังคมไทยจะเป็นอย่างไร ในอนาคต และก็ไม่ได้มีจุดประสงค์ที่จะตั้งความหวังให้สังคมไทยต้องเป็นเช่นนั้นอย่างนี้ เหมือนกับแผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคม จุดประสงค์ของวิธีการสร้างจากสถานการณ์ก็เพื่อให้ย่างก้าวของประเทศเป็นไปอย่างมีสติ และ ทำปัจจุบันให้ดีขึ้นเท่าที่จะทำได้

การกำหนดจากสถานการณ์โดยทั่วไปเริ่มต้นที่ 2 จุดใหญ่ จุดแรกได้แก่ความสัมพันธ์ภายในองค์กร เช่นหน่วยงาน บุคคล การนำ นโยบาย ทรัพยากร ศักยภาพ ความรู้และเทคโนโลยี ความเคลื่อนไหว การริเริ่มหรือสิ่งแปลกใหม่ ความสัมพันธ์ของสิ่งต่างๆจะผลักดันให้องค์กรนั้นมีจุดแข็งจุดอ่อน หรือรู้ว่าจะองค์กรนั้นอยู่ที่จุดใด กำลังก้าวไปสู่จุดไหน สามารถอยู่รอดได้อย่างไร จุดที่สองได้แก่สภาพแวดล้อม ซึ่งอาจเป็นบริษัทหรือประชาชาติอื่น ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ทั้งพยากรณ์ได้ยาก เมื่อศึกษาความสัมพันธ์ทั้งภายในและภายนอกแล้ว จึงมากำหนดจากสถานการณ์ว่ามีความเป็นไปได้อะไรบ้าง และจะย่างก้าวอย่างเหมาะสมมีการปรับตัว (Adaptive Walk) แบบใดเพื่อก้าวสู่ความได้เปรียบหรือความอยู่รอด

การกำหนดจากสถานการณ์สามารถกระทำได้ทั่วประเทศทั้งในรัฐบาล หน่วยงานของรัฐ พรรคการเมือง บริษัท ขนาดใหญ่ องค์กรประชาชนและองค์กรสาธารณะประโยชน์ โดยอาจจะกำหนดจากสถานการณ์ของสังคมไทยเป็นต้นว่าในอีก 5 ปี หรือ 10 กระทั่งใน 20 ปีข้างหน้าว่าจะเป็นไปอย่างไรบ้าง ทั้งทางเศรษฐกิจ การเมือง สังคมและวัฒนธรรม ประเทศไทยเดินนโยบายมองออกข้างนอกหรือมองเข้าข้างใน ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้จะเป็นอย่างไร ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศมหาอำนาจในภูมิภาคนี้จะเป็นอย่างไร โดยเฉพาะความสัมพันธ์ 3 เสาระหว่างสหรัฐ-จีน-ญี่ปุ่น และท้ายสุดระบบโลกจะมีการเปลี่ยนแปลงสำคัญอะไรบ้าง สหรัฐซึ่งเป็นมหาอำนาจในปัจจุบันจะลดรัศมีลงตามที่หลายคนคาดหมายหรือไม่

ผู้ที่เข้าร่วมในการกำหนดยุทธศาสตร์อนาคตควรเป็นผู้บริหารระดับสูง นักวิชาการแขนงต่างๆ เช่นเศรษฐศาสตร์ รัฐศาสตร์ สังคมวิทยา นิติศาสตร์ ประวัติศาสตร์ และจริยศาสตร์ ดังนั้นความสำคัญของวิธีสร้างจากสถานการณ์บางครั้งไม่ได้อยู่ที่ผลได้ หากที่สำคัญอยู่ที่การได้คิดร่วมกันในกลุ่มแกนครั้งสำคัญทั่วทั้งองค์กรหรือทั่วประเทศ เวลาที่ใช้อย่างน้อย 6 เดือน

การศึกษาอนาคตและกำหนดยุทธศาสตร์ชาตินี้มีการทำกันอย่างเป็นงานเป็นการในหลายประเทศ ประเทศขนาดเล็กอย่างเช่นนิวซีแลนด์ก็มีสถาบันเช่นว่า บริษัทเอกชนขนาดใหญ่มีหน่วยงานการศึกษาแนวโน้มและเหตุการณ์ จนเป็นที่เชื่อถือมากก็มีเช่นบริษัทเชลล์ เป็นต้น เมื่อวิกฤติเศรษฐกิจเอเชียลามไป เมื่อฤดูร้อนปีที่ผ่านมาญี่ปุ่นได้จัดตั้งสภายุทธศาสตร์เศรษฐกิจ (Economy Strategy Council) ขึ้น

การแปรวิกฤติเป็นโอกาสในปลายศตวรรษที่ 20 นั้นจะเป็นจริงได้ก็โดยการลงแรงอย่างหนัก ประเทศไทยในยามนี้จำต้องอดทน อดออมและทำงานหนัก จะหวังพึ่งอำนาจศักดิ์สิทธิ์หรือบารมีของมหาอำนาจหรือมหามิตรใดคงไม่ได้ จะต้องพึ่งตนเอง สร้างความเข้มแข็งทั้งทางวิชาการ อารุมณ์ความมุ่งมั่นและจริยธรรมขึ้น การทำได้เช่นนี้ไม่เพียงแต่จะทำให้ประเทศชาติอยู่รอดเท่านั้น ยังจะทำให้โลกน่าอยู่ขึ้นด้วย

ส่วนที่ 2

รายงานการวิเคราะห์สังเคราะห์ และประมวลสรุป ข้อมูลข่าวความเคลื่อนไหวด้านต่างๆ ของประเทศไทย

มกราคม-มีนาคม 2542

ประมวลสรุปข้อมูลข่าวความเคลื่อนไหวที่น่าติดตาม

(มกราคม-มีนาคม 2542)

การผลิตและการค้า

นำเรื่อง

ในช่วงไตรมาสแรกเป็นการประมวลสรุปภาวะเศรษฐกิจในปีที่ผ่านมา ซึ่งพบว่า เศรษฐกิจไทยปี 2541 หดตัวร้อยละ 8 ดังนั้นความจำเป็นที่ภาครัฐต้องพยายามกระตุ้นเศรษฐกิจ 2542 เพื่อให้เศรษฐกิจเติบโตร้อยละ 1 เป็นเป้าหมายหลักที่สัญญาไว้กับไอเอ็มเอฟและองค์การการค้าโลก

การติดตามการดำเนินการเคลื่อนไหวภาคการผลิตและการค้าในปีที่ผ่านมา เป็นการติดตามผลการดำเนินการตามแผนกระตุ้นเศรษฐกิจที่ดำเนินไปแล้วและที่กำลังอนุมัติ เช่น มียาชาวาแพน การติดตามการทำงานของไอเอ็มเอฟ การทำงานของปรส.และบปส. แผนงานและการดำเนินงานเอสเอ็มอี ปัญหา NPL ของสถาบันการเงิน อุตสาหกรรมเกษตร การค้าระหว่างประเทศ ตลอดจนการเคลื่อนไหวเศรษฐกิจต่างประเทศ บทบาทและอิทธิพลของทุนต่างชาติต่อเศรษฐกิจไทย เป็นต้น

หากพิจารณาหนทางที่จะทำให้เกิดการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจร้อยละ 1 ในทาง เศรษฐศาสตร์มี 4 หนทาง คือ การเพิ่มการบริโภคของประชาชน เพิ่มการลงทุน เพิ่มการใช้จ่ายของภาครัฐ หาเงินต่างประเทศด้วยการส่งออกมากกว่านำเข้า แต่สภาพเศรษฐกิจปัจจุบัน ปรากฏชัดเจนว่า การบริโภคหดตัว เพราะประชาชนไม่มีกำลังซื้อ คนตกงาน ธุรกิจขาดทุน ยอดขายหดตัวอย่างรุนแรง การลงทุนใหม่ไม่เกิดขึ้น การนำเข้าหดตัว ดังนั้น มีหนทางเดียวที่จะกระตุ้นเศรษฐกิจได้ นั่นคือการเพิ่มค่าใช้จ่ายภาครัฐ คือการทุ่มเงินของรัฐบาลและการลดภาษีเพื่อเกิดกำลังซื้อภายใน หรือที่หลายคนเรียกว่า **"ไฟโบนุสสุดท้าย หรือไฟตายของธารินทร์-ชวน"** รัฐบาลคาดหวังว่าการทุ่มเงิน 1.3 แสนล้าน คือเงินกู้ธนาคารโลกและกู้จากมียาชาวาประมาณ 53,000 ล้านบาท และเงินลดภาษีมูลค่า 77,000 ล้านบาท แนวคิดที่แบบ เศรษฐศาสตร์มหภาคหวังว่าตัวทวิคูณหรือมัลติพลายเออร์จะทำงาน โดยเงินจะหมุนในระบบสามรอบ ในเวลาที่เหลือประมาณ 6-9 เดือนในปีแล้ว จะเกิดปฏิกิริยาต่อเนื่องเป็นเงินที่หมุนเวียนในระบบ 500,000 ล้านบาท ซึ่งใกล้เคียงกับรายได้ประชาชาติ 1% แนวคิดนี้จะจริงตามทฤษฎีเศรษฐศาสตร์ก็ต่อเมื่อเศรษฐกิจ การเมือง สังคม เป็นปกติ นั่นคือไม่เกิดวิกฤติค่าเงินสกุลสำคัญ อัตราแลกเปลี่ยนไม่ไหวตัวมากหรือใกล้ดุลภาพ แนวโน้มการส่งออกขยายตัว และการแก้ไขสถาบันการเงินได้ผล โดยเฉพาะสามารถหยุด NPL ได้ การทำงานของข้าราชการ นักการเมืองมีประสิทธิภาพ และที่สำคัญไม่มีการคอร์รัปชัน

ในรอบไตรมาสแรกการเคลื่อนไหวภาครัฐจึงทั้งหมดด้วยรัฐบาลชวน โดยนายธารินทร์ รมว.ก.คลัง ใช้แผนกระตุ้นเศรษฐกิจ ซึ่งครม.อนุมัติเมื่อ 30 มีนาคมที่ผ่านมา หรือ "มาตรการ 30 มีนาคม" อัดเงิน 1.3 แสนล้าน เพื่อหวังเป้าเศรษฐกิจโต 1 % หรืออาจเรียกว่าเป็น **"เงินผืนธารินทร์กระตุ้นเศรษฐกิจตามไอเอ็มเอฟ"** ซึ่งกระจายเม็ดเงินผ่านกระทรวงต่าง ๆ โดย ก.มหาดไทยได้รับการจัดสรรมากที่สุดถึง 17,798.61 ล้านบาท มาตรการดังกล่าวจะมีประสิทธิภาพหรือไม่ นายชวนให้ติดตามในภาคปฏิบัติ ซึ่งต้องติดตามการเคลื่อนไหวภาครัฐในเล่มต่อ ๆ ไป

การเคลื่อนไหวของภาครัฐวิสาหกิจ ติดตามการเคลื่อนไหวต่อการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ ครม. อนุมัติการแปรรูปโรงไฟฟ้าพลังความร้อนราชบุรี การปรับองค์กรของ ธ.กรุงไทย การแปรรูปองค์กรแก้ว การลดค่าไฟฟ้าต่อหน่วยของการไฟฟ้า ตลอดจนผลการดำเนินการของรัฐวิสาหกิจในปี 41 ได้กำไร 43 องค์กร ขาดทุน 12 องค์กร

สำหรับการเคลื่อนไหวและข้อคิดเห็นของภาคเอกชน นักวิชาการ และประชาชนทั่วไป เห็นว่าการที่เศรษฐกิจจะเติบโต 1% เป็นเรื่องที่ยากมาก เนื่องจากรัฐไม่เร่งการดำเนินการที่เด็ดขาด โดยเฉพาะในภาคการผลิตที่แท้จริงและเสนอแนะให้รัฐหยุดกู้เงินจากต่างประเทศ โดยหันมากู้ภายในแทน และเน้นภาคการผลิตที่แท้จริง ซึ่ง ดร. วีรพงษ์ รามางกูร มองว่าเศรษฐกิจไทยอยู่ในช่วง "ถดถอยกินลึก" จำเป็นต้องใช้ความจริงจูงในการแก้ไขปัญหา ขณะเดียวกันก็มองว่าวิกฤติ เอเชียอาจจะเกิดรอบสอง ถ้าไอเอ็มเอฟยังคงใช้นโยบายเงินฝืดต่อไป การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศและการขายสินทรัพย์ในราคาถูกจะส่งผลให้เกิดการทำธุรกิจที่ไม่อยู่บนพื้นฐานต้นทุนที่แท้จริง จะทำให้ธุรกิจที่มีต้นทุนปกติอยู่ไม่ได้

หลังจากนายสแตนลีย์ พิซเซอร์ รองผู้อำนวยการ ไอเอ็มเอฟ มาเยือนไทยในเดือนมีนาคมระบุว่า เศรษฐกิจไทยผ่านพ้นจุดเลวร้ายที่สุดไปแล้ว และเชื่อมั่นว่าจะฟื้นภายในปี 2542 ขณะเดียวกันสถาบันจัดอันดับมูดีมองว่า เศรษฐกิจไทยสัญญาณคลี่คลายไปในทางที่ดี และจัดความน่าเชื่อถือพันธบัตรสกุลเงินตราต่างประเทศอยู่ในระดับ Ba1 เงินฝากสกุลต่างประเทศอยู่ที่ระดับ B1 แต่สถาบันจัดอันดับของอังกฤษ มองว่า ไม่เห็นแนวโน้มและเร็วเกินไปที่คาดการณ์ว่าเศรษฐกิจภูมิภาคเอเชียจะกระเตื้องเร็ว ๆ นี้

ด้านต่างประเทศนักวิชาการไทยและต่างประเทศ เห็นว่า การจัดรูปสถาบันการเงินระยะยาวต้องมีการคงความยืดหยุ่นของอัตราแลกเปลี่ยน ตลอดจนเข้มงวดและกำกับดูแลการตรวจสอบทางการเงินให้มากขึ้น สหรัฐเรียกร้องให้ญี่ปุ่น และยุโรป ออกมาช่วยแบกรับภาระกระตุ้นเศรษฐกิจโลก เพราะสหรัฐรับบทบาทพระเอกโลกไม่ไหวแล้ว ต้องการพระรองเข้ามาหนุนช่วย สหรัฐต้องการให้ญี่ปุ่นแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจภายในประเทศอย่างเร่งด่วน ซึ่งนายเอชิคุเกะ ซากากิบาร่า รมต.ชนก.คลัง ออกมาวิจารณ์ไอเอ็มเอฟว่า คาดการณ์แนวโน้มก่อนอนุมัติเงินช่วยเหลือเกินความเป็นจริง ไม่เห็นด้วยกับนโยบายการคุมเข้มงบประมาณเพื่อลดขาดดุลบัญชีเดินสะพัด นโยบายการตรึงอัตราดอกเบี้ยไว้ในระดับสูงเป็นแนวทางที่ไม่เหมาะสม พร้อมกับยืนยันว่าแผนปฏิรูปของรัฐบาลญี่ปุ่นเริ่มส่งสัญญาณเกิดผลครั้งแรกและจะมีพลังพอให้เศรษฐกิจญี่ปุ่นฟื้นตัวในปีนี้

1. ความเคลื่อนไหวภาครัฐ

1.1 สรุปภาวะเศรษฐกิจและการคาดการณ์แนวโน้ม

หัวข้อข่าว

- 1.1.1 รายงานภาวะเศรษฐกิจปี 2541 (ข่าวการพัฒนา สศช. ปีที่ 16 ฉบับที่ 1 ม.ค. 2542)
- 1.1.2 รายงานการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในรอบปี 2541 (มติคม. 04/01/42)
- 1.1.3 แบงก์ชาติทำนายเศรษฐกิจได้ฉลุยและเหนือเริ่มฟื้น (กรุงเทพธุรกิจ 4,30/03/42)
- 1.1.4 รายได้รัฐลดฮวบ 1.3 หมื่นล้านกรมศุลกาฬทำสถิติลบ 26% (สยามธุรกิจ 7-13 /03/42)
- 1.1.5 ศกยชี้ต้องเร่งมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจทั้งหมดโดยด่วน (กรุงเทพธุรกิจ 17/03/42)
- 1.1.6 ไอเอฟซีชี้หลายสัญญาณส่อแววเศรษฐกิจไทยปลายปีจะดีขึ้น (สำนักข่าวไทย 02/02/42)

สรุปประเด็นข่าว

- 1.1.1 รายงานภาวะเศรษฐกิจปี 2541 (ข่าวการพัฒนา สศช. ปีที่ 16 ฉบับที่ 1 ม.ค. 2542)

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ(สศช.) มองภาพรวมสถานการณ์เศรษฐกิจโดยรวม 2541 มีเสถียรภาพดีขึ้น และเห็นว่าเศรษฐกิจไทยได้ผ่านจุดต่ำสุดไปแล้ว โดยพิจารณาจากเครื่องชี้ภาวะเศรษฐกิจ ณ ปลายปี 2541 แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม

กลุ่มแรกเครื่องชี้ที่สนับสนุนว่าเศรษฐกิจไทยหดตัวถึงจุดต่ำสุดในปี 2541 ได้แก่ 1) อัตราแลกเปลี่ยนแข็งตัวขึ้นจาก 58.82 บาทต่อดอลลาร์สหรัฐในเดือน ม.ค. 2541 เป็น 36.46 บาทต่อดอลลาร์สหรัฐในเดือน พ.ย. 2) อัตราเงินเฟ้อลดลงอย่างต่อเนื่องจากร้อยละ 9.0 และร้อยละ 10.3 ในไตรมาส 1 และ 2 เป็นร้อยละ 5.9 ในเดือน ต.ค. และ 4.7 ในเดือน พ.ย. 3) อัตราดอกเบี้ยที่ยัมจากธนาคารลดลงจากร้อยละ 21.51 ในเดือน ม.ค. เป็นร้อยละ 3.55 ในเดือน พ.ย. อัตราดอกเบี้ย R/P ลดลงจากร้อยละ 22.94 เป็นร้อยละ 4.61 และอัตราดอกเบี้ย MLR ลดลงจากร้อยละ 15.25 เป็นประมาณร้อยละ 11.75-12.75 4) สภาพคล่องของสถาบันการเงินเพิ่มสูงขึ้น จากการลดลงของเงินทุนไหลออก และการลดการพึ่งพาดอลลาร์ระยะสั้นของกองทุนเพื่อการฟื้นฟู 5) การไหลออกของเงินทุน บัญชีทุนเคลื่อนย้ายขาดดุลสุทธิขาดดุลจาก 2,648 ล้านดอลลาร์ ในไตรมาส 1 เป็น 1,956 ล้านดอลลาร์ในไตรมาสที่สาม

กลุ่มที่สอง เป็นเครื่องชี้ปัจจัยที่เป็นข้อจำกัดต่อการฟื้นตัว ได้แก่ 1) มูลค่าการส่งออกในรูปดอลลาร์ลดลงอย่างต่อเนื่อง ในขณะที่ปริมาณส่งออกเริ่มลดลง โดยในเดือน ต.ค. ลดลงร้อยละ 3.3 เทียบกับเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 14.4 ในช่วงปีแรก 2) ดัชนีการลงทุนในภาคเอกชนยังมีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง โดยดัชนีการลงทุนอยู่ในระดับ 55.5, 32.7 และ 13.6 ในไตรมาสที่ 1, 2 และ 3 ตามลำดับ ส่งผลให้ดัชนีการลงทุนในช่วง 9 เดือนแรกอยู่ที่ 33.9 เทียบเท่า 91.1 ในช่วง 9 เดือนแรกของปีที่แล้ว 3) การว่างงาน ผลการสำรวจรอบที่ 3 (ส.ค.) ของสำนักงานสถิติแห่งชาติพบว่ามีคนว่างงาน 1.13 ล้านคน 4) ความเข้มแข็งของสถาบันการเงิน ยังมีปัญหาการเพิ่มทุนและการกันสำรองหนี้ การปรับโครงสร้างหนี้ การจัดจำหน่ายทรัพย์สินโดย ปรส. 5) การขยายตัวของเศรษฐกิจและปริมาณการค้าโลกลดลงค่อนข้างมาก เศรษฐกิจโลกขยายตัวเพียงร้อยละ 2 เทียบกับร้อยละ 4.5 ในปี 2540 และปริมาณการค้าโลกขยายตัวร้อยละ 3.7 เทียบกับร้อยละ 9.7 ในปี 2540

สถานการณ์ด้านการกระจายรายได้ ความยากจน และผลกระทบทางเศรษฐกิจ

พบว่า ปัญหาความยากจนมีแนวโน้มสูงขึ้นและกระจุกตัวอยู่ในชนบทและสุขาภิบาล ความเหลื่อมล้ำทางรายได้จะเพิ่มสูงขึ้นอีก ขณะที่คนจนจะได้รับผลกระทบมากที่สุดได้แก่กลุ่มคนชั้นกลาง ผลกระทบต่อรายได้ของผู้ทำงาน คนที่มีรายได้ประจำได้รับผลกระทบมากที่สุด รายได้เฉลี่ยที่แท้จริงของภาคเกษตรไม่ได้รับผลกระทบเนื่องจากราคาพืชผลเกษตรราคาสูงเมื่อเทียบกับปี 2540 ดังนั้นสถานการณ์ในปี 2541 แสดงถึงเสถียรภาพที่ดีขึ้น แต่สภาพคล่องในระบบการเงินยังไม่สามารถสนับสนุนภาคการผลิตที่แท้จริงได้อย่างเพียงพอ ในปี 2542 ปัญหาการไหลออกนอกประเทศอย่างรวดเร็วของเงินทุนและความไม่แน่นอนของอัตราแลกเปลี่ยน ซึ่งเป็นอุปสรรตต่อการค้าและการลงทุนได้คลายตัวลง แนวโน้มเศรษฐกิจไม่หดตัวอย่างรุนแรงเช่นครึ่งหลังปี 2540 และปี 2541 ขณะเดียวกันอัตราเงินเฟ้อที่อ่อนตัวลงช่วยให้การดำเนินนโยบายด้านการเงินผ่อนปรนได้มากขึ้น รวมทั้งดูแลอัตราดอกเบี้ยให้ต่ำลงเพื่อให้เกิดการกระตุ้นความต้องการภายในประเทศตาม

เป้าหมายหนังสือเจตจำนงฉบับที่ 6 ต่อ IMF ซึ่งมีเป้าหมายการหดตัวทางเศรษฐกิจร้อยละ 8 ในปี 2541 และการขยายตัวเล็กน้อยประมาณร้อยละ 1 ในปี 2542

อย่างไรก็ตาม มีปัจจัยอย่างน้อย 4 ประการที่จะขัดขวางไม่ให้เกิดการฟื้นตัวในปี 2542 คือ 1) จะยังมีวิกฤติโลกหรือวิกฤติค่าเงินสกุลหลักเกิดขึ้นอีกหรือไม่ 2) อัตราแลกเปลี่ยนบาทต่อดอลลาร์แล้วหรือแข็งเกินไป 3) แนวโน้มการส่งออกจะขยายตัวได้เพียงไร และ 4) การแก้ไขสถานการณ์การเงินและการประណมนนี้จะได้ผล และระบบการเงินในปีหน้าจะเริ่มให้สินเชื่อกับการผลิตและการลงทุนเพิ่มขึ้นจริงหรือไม่

1.1.2 รายงานการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในรอบปี 2541 (มติครม. 04/01/42)

หากพิจารณาย้อนหลังการดึงเงินต่างประเทศเพื่อให้เข้ามาลงทุนมีมากกว่าทศวรรษ จากการรายงานการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในรอบปี 2541 ของ ธพท.ต่อครม. เศรษฐกิจ สามารถสรุปเป็น 3 ช่วง ดังนี้

ช่วงเศรษฐกิจบูมปี 2531-2535 เงินลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศเพิ่มขึ้นมาก ในช่วงนี้เศรษฐกิจไทยและค่าเงินบาทมีเสถียรภาพเป็นผลมาจากการเปลี่ยนระบบอัตราแลกเปลี่ยนในปี 2527 และการปรับโครงสร้างทางเศรษฐกิจ ส่งผลให้การขยายตัวทางเศรษฐกิจอยู่ในเกณฑ์สูงเฉลี่ยประมาณร้อยละ 10 ต่อปี และการลงทุนโดยตรงในช่วงนี้เพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 60.4 ต่อปี นอกจากนี้ ผลจากค่าเงินเยนและ NICs ที่แข็งตัวขึ้น ทำให้เกิดการย้ายฐานผลิตมาไทย เพื่ออาศัยค่าจ้างแรงงานที่ถูก โดยเน้นการลงทุนในอุตสาหกรรมเพื่อการส่งออกเป็นสำคัญ ส่งผลให้การส่งออกขยายตัวในเกณฑ์สูงเฉลี่ยร้อยละ 20

ช่วงเศรษฐกิจชะลอปี 2536-2539 เงินลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศเริ่มชะลอตัว ส่วนใหญ่เป็นผลจากการชะงักงันเงินกู้บริษัทในเครือในต่างประเทศ และเปลี่ยนไปกู้จากกิจการวิเทศธนกิจในประเทศแทน แม้เงินลงทุนในรูปทุนเรือนหุ้นจะทรงตัว ประกอบกับค่าจ้างแรงงานเริ่มสูงขึ้น จึงทำให้มีการย้ายฐานการผลิตไปยังประเทศที่มีค่าจ้างต่ำกว่า

ช่วงวิกฤติการณ์ทางเศรษฐกิจปี 2540-2541 หลังจากเกิดวิกฤติการณ์ทางเศรษฐกิจในกลางปี 2540 การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศยังคงเพิ่มสูงขึ้น โดยในปี 2541 มีการนำเข้าเงินลงทุนประมาณ 7.6 พันล้านดอลลาร์ แยกเป็นการเพิ่มทุนของภาคธนาคาร 2.1 พันล้านดอลลาร์และในภาคธุรกิจที่ไม่ใช่ธนาคาร 5.5 พันล้านดอลลาร์ ซึ่งจำแนกตามประเทศในปี 2541 ญี่ปุ่นยังคงเป็นประเทศที่เข้ามาลงทุนมากที่สุด ในสัดส่วนร้อยละ 33 รองลงมา คือ สหรัฐฯ ออสเตรเลีย ในสัดส่วนร้อยละ 17 และ 9 ตามลำดับ แต่จำแนกตามประเภทการลงทุนสูงสุดคือภาคอุตสาหกรรมร้อยละ 47 ภาคการค้า ร้อยละ 18 (ส่วนใหญ่เป็นการลงทุนในธุรกิจห้างสรรพสินค้า) และภาคสถาบันการเงินที่ส่วนใหญ่เป็นธุรกิจเข้าซื้อร้อยละ 13

อนึ่ง สำหรับการลงทุนในภาคอุตสาหกรรมในปี 2541 ที่สำคัญ ได้แก่ อุตสาหกรรมผลิตเครื่องจักรและอุปกรณ์ขนส่ง ร้อยละ 34 อุตสาหกรรมน้ำมันและสำรวจน้ำมัน ร้อยละ 17 อุตสาหกรรมโลหะและอโลหะร้อยละ 16 อุตสาหกรรมเคมี ร้อยละ 9 เป็นต้น

เมื่อพิจารณาการครอบครองกิจการของต่างชาติในภาคอุตสาหกรรมนั้น นับตั้งแต่ปี 2540 แนวโน้มเงินลงทุนต่างประเทศของโลกสูงขึ้นและมีการควบรวมกิจการมากขึ้นทั่วโลก สำหรับประเทศไทยภายหลังวิกฤติการณ์ทางการเงิน ผู้ลงทุนไทยได้ปรับเปลี่ยนกลยุทธ์ในการดำเนินธุรกิจด้วยการมุ่งเน้นกิจการที่ถนัดและขายกิจการที่ไม่อยู่ในสายธุรกิจสำคัญ รวมทั้งมีการให้ต่างประเทศเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินกิจการมากขึ้น

1.1.3 แบนกชาติทำนายเศรษฐกิจได้ฉลุยและเหนือเริ่มฟื้น (กรุงเทพธุรกิจ 4.30/03/42)

ธนาคารแห่งประเทศไทย สาขาภาคใต้รายงานว่า คาดการณ์แนวโน้มเศรษฐกิจ 5 จังหวัดภาคใต้ ซึ่งประกอบด้วยสตูล สงขลา ปัตตานี ยะลา และนราธิวาส ว่าในปี 2542 นี้ เศรษฐกิจจะขยายตัวเนื่องจากผลผลิตเกษตร อาทิ ยางพารา ปาล์มน้ำมัน และผลไม้ น่าจะได้รับผลดีเนื่องจากสภาวะอากาศเอื้ออำนวย ประกอบกับภาวะเศรษฐกิจของประเทศมาเลเซียซึ่งมีพรมแดนติดกันมีแนวโน้มจะดีขึ้น ซึ่งต่างจากปีที่แล้วเนื่องจากเศรษฐกิจหดตัว ด้วย 5 ปัจจัยหลักคือ ความแปรปรวนของภูมิอากาศ เศรษฐกิจมาเลเซียหดตัว สถาบันการเงินดำเนินนโยบายสินเชื่อเข้มงวด การปรับลดวงเงินงบประมาณของรัฐและการเก็บภาษีในอัตราที่สูงขึ้น ทำให้กำลังซื้อภาครัฐและเอกชนลดลง และการอ่อนตัวของค่าเงินบาท

ถึงแม้ว่าโดยภาพรวมเศรษฐกิจของทั้งประเทศหดตัวร้อยละ 8 ในปี 2541 แต่นายบัณฑิต นิจราน ผู้อำนวยการธนาคารแห่งประเทศไทย สำนักงานภาคเหนือ กล่าวเมื่อวันที่ 29 มีนาคม 2542 ว่าเศรษฐกิจภาคเหนือในปี 2541 ขยายตัวร้อยละ 3.9 เนื่องจากมีปัจจัยบวกจากรายได้เกษตรเพิ่มร้อยละ 20 และจากการท่องเที่ยว โดยมีนักท่องเที่ยวเข้ามาภาคเหนือประมาณ 4.9 ล้านคน เพิ่มขึ้นร้อยละ 8 เมื่อเทียบกับปี 2540

สำหรับแนวโน้มของปี 2542 นั้น ต้องอาศัยปัจจัยบวกจากปี 2541 เข้ามาสนับสนุน เช่น การท่องเที่ยว ซึ่งพบว่าจาก 2 เดือนที่ผ่านมา การท่องเที่ยวภาคเหนือยังขยายตัวไปในทิศทางที่ดีและต่อเนื่องตลอดในปีนี้ ส่วนการลงทุนเริ่มสดใสขึ้นมีการเข้ามาลงทุนใหม่ใน

จังหวัดลำพูนมากขึ้น นอกจากนั้นการส่งออกและการเกษตรอาจจะปรับตัวลดลงเล็กน้อย เพราะปัญหาเรื่องน้ำ แต่เชื่อว่าตัวเลขจะใกล้เคียงปี 2541 เพราะได้รับความช่วยเหลือจากรัฐบาล

การปรับตัวรองรับสถานการณ์วิกฤติเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นของธุรกิจ จากการสำรวจธุรกิจในภาคเหนือจำนวน 189 แห่ง เมื่อเดือนมกราคมที่ผ่านมา พบว่าทุกบริษัทมีการปรับตัว โดยใช้วิธีลดค่าใช้จ่ายร้อยละ 34.5 การบริหารสภาพคล่องโดยใช้ทุนส่วนตัวร้อยละ 23.1 ลดการผลิตและลดขนาดกิจการร้อยละ 16.5 และอื่น ๆ ร้อยละ 25.9

ส่วนการปรับโครงสร้างหนี้ของธุรกิจภาคเหนือ พบว่า ตั้งแต่เดือน ส.ค.2541-ม.ค. 2542 มีสินเชื่อยุติในขบวนการปรับโครงสร้าง 1,311 ราย เป็นเงิน 12,517 ล้านบาท เป็นสินเชื่อ 638 ราย และเป็นเงิน 7,880 ล้านบาท และเป็นสินเชื่อที่ดำเนินการเสร็จแล้ว 673 ราย เป็นเงิน 4,637 ล้านบาท ซึ่งธุรกิจโรงแรมเป็นธุรกิจที่เข้าสู่กระบวนการมากที่สุด รองลงมาคือ อุตสาหกรรมเกษตร และอสังหาริมทรัพย์ตามลำดับ ซึ่งการปรับโครงสร้างหนี้ไม่มีอัตราเร่งเท่าที่ควรเนื่องจากลูกหนี้ไม่เปิดเผยข้อมูลแท้จริง

นายบัณฑิต เห็นว่า จากปัจจัยพื้นฐานเศรษฐกิจภาคเหนือมีทิศทางที่ดี แต่ระดับความฟื้นตัวจะอยู่ระดับใดนั้น ขึ้นอยู่กับนโยบายของรัฐที่เข้ามากระตุ้นเศรษฐกิจ โดยเฉพาะนโยบายการคลัง และการประណหนี้

1.1.4 รายได้รัฐลดทอน 1.3 หมื่นล้านกรมศุลกากรทำสถิติลบ 26% (สยามธุรกิจ 7-13 /03/42)

นายชาญชัย มุสิกนิศากร รองผอ.สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง เปิดเผยถึงการจกเก็บรายได้ของรัฐบาลในระยะ 4 เดือนของปีงบประมาณ 2542 (1 ต.ค. 2541-31 ม.ค. 2542) ว่าสามารถเก็บได้ทั้งสิ้น 250,469.1 ล้านบาท ลดลง 13,444.8 ล้านบาท หรือ 5.1% เมื่อเทียบกับระยะเวลาเดียวกันของปี 2541 เก็บได้ 263,913.9 ล้านบาท โดยกรมศุลกากรและกรมสรรพากรจกเก็บได้ลดลง ส่วนกรมสรรพสามิตและหน่วยงานอื่นเก็บได้เพิ่มขึ้น

กรมศุลกากรเก็บรายได้ลดมากที่สุดเก็บได้ 19,698.2 ล้านบาท ลดลง 7,010.8 ล้านบาท หรือ 26.2% โดยเก็บรายได้ลดลงทุกประเภท คือ รายได้ค่าธรรมเนียม 919.7 ล้านบาท หรือ 76% รายได้จากอากรขาเข้าลดลง 6,089.6 ล้านบาท หรือ 23.9% และรายได้จากอากรขาออกลดลง 1.6 ล้านบาท หรือ 25.85%

กรมสรรพากรจกเก็บได้ 145,238.3 ล้านบาท ลดลง 16,679.3 ล้านบาท หรือ 10.3% การจกเก็บรายได้ลดลงได้แก่ ภาษีเงินได้นิติบุคคลลดลง 4,523.2 ล้านบาท หรือ 17.8% ภาษีมูลค่าเพิ่มลดลง 8,956.6 ล้านบาท หรือ 10.9% ภาษีธุรกิจเฉพาะทางลดลง 4,318.8 ล้านบาท หรือ 33.2% และอากรแสตมป์ลดลง 144.6 ล้านบาท หรือ 13.4% ส่วนประเภทที่เพิ่มขึ้นได้แก่ ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาเพิ่มขึ้น 3,507.5 ล้านบาท หรือ 9.3% ภาษีการค้าเพิ่ม 52 ล้านบาท หรือ 82.4% และรายได้อื่น ๆ เพิ่มขึ้น 44 ล้านบาท หรือ 5.5%

ส่วนกรมสรรพสามิตสามารถเก็บรายได้เพิ่มขึ้น 52,343.3 ล้านบาท เพิ่มขึ้น 2,171.8 ล้านบาท หรือ 4.3% โดยประเภทภาษีที่สามารถเก็บได้เพิ่มได้แก่ ภาษีสรรพสามิตและผลิตภัณฑ์น้ำมันเพิ่มขึ้น 1,201.9 ล้านบาท หรือ 6% ภาษีสุราและเงินผลประโยชน์ 245 ล้านบาท หรือ 3.5% ภาษีเบียร์เพิ่มขึ้น 1,495.5 ล้านบาท หรือ 20.3% ภาษียกย่นดีเพิ่มขึ้น 245.6 ล้านบาท หรือ 14.1% ภาษีสรรพสามิตเพิ่มขึ้น 5.5 ล้านบาท หรือ 107.8% และรายได้เบ็ดเตล็ดเพิ่มขึ้น 4.8 ล้านบาท หรือ 6.4%

นายชาญชัยให้ข้อสังเกตว่า กรมศุลกากรเก็บภาษีได้ต่ำกว่าที่ตั้งเป้าไว้ค่อนข้างมากนั้น ขณะนี้ ก.คลังกำลังติดตามในรายละเอียดว่าเกิดอุปสรรคหรือปัญหาใด โดยจากที่คาดไว้ปีนี้น่าจะเข้าเครื่องจักรและวัสดุน่าจะเพิ่มขึ้น แต่การเก็บรายได้จากอากรขาเข้ากลับลดลง 20% ในช่วง 4 เดือนที่ผ่านมา ซึ่งปัญหานี้จะเกิดจากการเปิดให้เอกชนเข้ามาเปิดบริการท่าเทียบเรือทำให้มีปัญหาในการจกเก็บก็เป็นได้ ขณะเดียวกัน การที่ตัวเลขกรมสรรพากรที่ปรากฏออกมาบางส่วนทางกับความเป็นจริง นั้นคือภาพรวมจกเก็บรายได้ลดลง แต่รายได้ภาษีบุคคลธรรมดาที่เพิ่มขึ้น 9% ทั้ง ๆ ที่ปัจจุบันมีอัตราคนว่างงานเพิ่มมากขึ้น

1.1.5 ศุภชัยชี้ต้องเร่งมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจทั้งหมดโดยด่วน (กรุงเทพธุรกิจ 17/03/42)

นายศุภชัยให้สัมภาษณ์นักข่าวเมื่อวันที่ 16 มีนาคม ว่าเพื่อการป้องกันการทรุดตัวของเศรษฐกิจ โดยรัฐบาลต้องทบทวนแนวทางการปฏิบัติของมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจทั้งหมดโดยเร็ว และควรเริ่มต้นดำเนินแนวต่อไปนี้ มาตรการฟื้นฟูสภาพการเงิน 1) กำหนดให้ธนาคารพาณิชย์ช่วยเหลือกันที่ก่อให้เกิดรายได้ 2) ในส่วนหนี้ที่ไม่เกิดรายได้ให้ออกพันธบัตรเพื่อแลกหนี้เอ็นพีแอล 10% ของเอ็นพีแอลทั้งระบบเพื่อนำไปบริหารในบริษัทบริหารสินทรัพย์สถาบันการเงิน (บปส.) 3) แปรรูปธนาคารของรัฐ 1-2 แห่งโดยเร็ว มาตรการด้านการส่งออกดำเนินการภายในประเทศเพื่อสร้างความสามารถในการแข่งขันโดย 4) ลดภาษีวัตถุดิบให้เหลือ 0% โดยเร็วโดยเฉพาะอุตสาหกรรมที่มีการส่งออกสูง 5) ตั้งคณะกรรมการบริหารสินเชื่อเพื่อการส่งออกเพื่อกระตุ้นการปล่อยสินเชื่อเพื่อการส่งออก 6) กำหนดนโยบายอัตราแลกเปลี่ยนที่เหมาะสม ในด้านมาตรการเร่งรัดการเบิกจ่ายงบประมาณ 7) ตั้งคณะกรรมการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจ เป็นผู้ดูแลดำเนินการโดยตรง 8) ให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่อุตสาหกรรมรายสาขา

1.1.6 ไอเอฟซีชี้หลายสัญญาณส่อแววเศรษฐกิจไทยปลายปีจะดีขึ้น (สำนักข่าวไทย 02/02/42)

นายธีระ ชัยกุล ผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการบริษัทเงินทุนอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย (ไอเอฟซีที) กล่าวว่า มีความมั่นใจว่า เศรษฐกิจไทยจะฟื้นตัวในปลายปีนี้ ตามที่คาดการณ์ไว้ว่าเศรษฐกิจไทยในครึ่งปีหลังจะเติบโตร้อยละ 3 ในขณะที่ครึ่งปีแรกจะติดลบร้อยละ 5 สาเหตุเนื่องจาก ในช่วงแรกของปีประชาชนได้ออกมาจับจ่ายใช้สอยมากขึ้น เช่น การออกมาซื้อของตามห้างฯ ต่างๆ ที่ไม่เห็นในปีที่ผ่านมา ยอดการจำหน่ายรถยนต์กระบะดีขึ้น ภาพดังกล่าวจะส่งผลให้อุตสาหกรรมที่มีกำลังผลิตเหลือร้อยละ 50 มีการผลิตที่เพิ่มขึ้น นอกจากนี้กฎหมายฟื้นฟูเศรษฐกิจมีแนวโน้มจะผ่านหลายฉบับและการที่ ก.คลังมีนโยบายจะปรับลดภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ยิ่งส่งผลให้ช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจของไทย ปัจจุบันเหล่านี้ล้วนเป็นสัญญาณในการฟื้นเศรษฐกิจของไทย

1.2 การฟื้นฟูและแผนกระตุ้นเศรษฐกิจ

หัวข้อข่าว

- 1.2.1 เงินกู้ต่างประเทศตามแผนก่อนนี้ต่างประเทศปี 41-42 (มติครม.15/02/42)
- 1.2.2 แผนเงินกู้รัฐบาลญี่ปุ่นเพื่อกระตุ้นการฟื้นฟูเศรษฐกิจ (มติครม. 09/03/42)
- 1.2.3 "เจตจำนง 7" พุ่งเป้ากระตุ้นเศรษฐกิจหมุนเวียนสินเชื่อ (กรุงเทพธุรกิจ 24/03/42)
- 1.2.4 กรณีการใช้เงินกู้ 53,620.94 ล้านบาท หรือมียาชาวาแพลง (กรุงเทพธุรกิจ 25/03/42)
- 1.2.5 "มาตรการ 30 มีนาคม" กระตุ้นเศรษฐกิจ 1.3 แสนล้านเดิมพันรัฐบาลชวน (ผู้จัดการ 30/03/42)
- 1.2.6 ธารินทร์ชุ่มแผนสอง "ฟื้นฟูลงทุน" (กรุงเทพธุรกิจ 31/03/42)

สรุปประเด็นข่าว

1.2.1 เงินกู้ต่างประเทศตามแผนก่อนนี้ต่างประเทศปี 41-42 (มติครม.15/02/42)

ในการแก้ไขปัญหาวิกฤติเศรษฐกิจรัฐบาลนายชวน หลีกภัย ได้กระทำดังนี้คือ การกู้เงินจากต่างประเทศเพื่อการปรับโครงสร้างทางเศรษฐกิจและสังคมไว้ในแผนการก่อนนี้จากต่างประเทศ โดยมีสาระสำคัญดังนี้

แผนการก่อนนี้ต่างประเทศประจำปีงบประมาณ 2541 ได้ลงนามสัญญาเงินกู้แล้วรวม 5,892.76 ล้านดอลลาร์ โดยเป็นโครงการลงทุนของส่วนราชการ 116.21 ล้านดอลลาร์ รัฐวิสาหกิจ 3,803.26 ล้านดอลลาร์ และโครงการเงินกู้เพื่อการปรับโครงสร้างทางเศรษฐกิจและสังคม 6 โครงการ 1,973.29 ล้านดอลลาร์ ซึ่งรายละเอียดเงินกู้ประกอบด้วย 1) เงินกู้เพื่อปรับโครงสร้างทางเศรษฐกิจ (SAL) 1,580.00 ล้านดอลลาร์ แบ่งเป็นธนาคารโลก 780 ล้านดอลลาร์ ธนาคารพัฒนาเอเชีย 800 ล้านดอลลาร์ 2) โครงการลงทุนเพื่อสังคม (SIP) 393.29 ล้านดอลลาร์ แบ่งเป็นธนาคารโลก 300 ล้านดอลลาร์ และกองทุนความร่วมมือทางเศรษฐกิจโพ้นทะเลแห่งญี่ปุ่น(OECF) 93.29 ล้านดอลลาร์

แผนการก่อนนี้ต่างประเทศประจำปีงบประมาณ 2542 เป็นวงเงิน 5,313.64 ล้านดอลลาร์ ส่วนราชการ 417.74 ล้านดอลลาร์ รัฐวิสาหกิจ 1,425.90 ล้านดอลลาร์และเงินกู้ปรับโครงสร้างทางเศรษฐกิจและสังคมรวม 6 โครงการ 3,470 ล้านดอลลาร์ ประกอบด้วย 1) เงินกู้เพื่อปรับโครงสร้างทางเศรษฐกิจ (SAL) 1,470.00 ล้านดอลลาร์ จากธนาคารโลก 1,200 ล้านดอลลาร์ ธนาคารพัฒนาเอเชีย 270 ล้านดอลลาร์ และเงินกู้เพื่อฟื้นฟูเศรษฐกิจ 2,000 ล้านดอลลาร์ ทั้งนี้ โครงการในแผนการก่อนนี้ฯ ประจำปีงบประมาณ 2542 ยังไม่ได้ลงนามในสัญญาเงินกู้ ขณะนี้อยู่ระหว่างพิจารณารายละเอียดโครงการร่วมกันระหว่างส่วนราชการที่เกี่ยวข้องกับแหล่งเงินทุน

1.2.2 แผนเงินกู้รัฐบาลญี่ปุ่นเพื่อกระตุ้นการฟื้นฟูเศรษฐกิจ (มติครม. 09/03/42)

การดำเนินการแก้ไขปัญหาวิกฤติเศรษฐกิจของภาครัฐที่เป็นรูปธรรมมีดังนี้คือ 1) การใช้นโยบายดุแลบัญชีขาดดุล โดยการเพิ่มค่าใช้จ่ายของรัฐด้วยการพยายามกู้เงินจากต่างประเทศเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจ เช่น โครงการเงินกู้เพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจ หรือ มียาชาวาแพลง 2) นโยบายลดภาษี

แผนเงินกู้รัฐบาลญี่ปุ่นเพื่อนำมาสนับสนุนกระตุ้นเศรษฐกิจและบรรเทาปัญหาสังคม ก.คลังได้ดำเนินการขอเงินกู้จากรัฐบาลญี่ปุ่นภายใต้แผน Miyazawa (New Miyazawa Initiative) และรัฐบาลญี่ปุ่นได้อนุมัติให้กู้เงินงวดแรกผ่านกองทุนความร่วมมือทางเศรษฐกิจ

ให้ทุนแก่แห่งญี่ปุ่น ในรูป Co-financing และธนาคารเพื่อการส่งออกของญี่ปุ่น (Jexim Bank) ในวงเงิน 1,900 ล้านดอลลาร์ ซึ่งประกอบ ด้วย 1) เงินกู้เพื่อฟื้นฟูเศรษฐกิจ ซึ่งกู้จาก OECF ในรูป Program loan วงเงิน 250 ล้านดอลลาร์ และจาก Jexim Bank วงเงิน 600 ล้านดอลลาร์ ในรูป Co-financing และธนาคารโลกเพื่อปรับปรุงโครงสร้างทางเศรษฐกิจและภาคการเงินซึ่งธนาคารโลกตกลงให้ไทยกู้เงินเป็น ครั้งที่ 2 จำนวน 600 ล้านดอลลาร์ โดยสามารถเบิกจ่ายครั้งเดียวทันทีที่สัญญาจะมีผลบังคับ 2) เงินกู้เพื่อปรับโครงสร้างภาคการเกษตร วงเงิน 300 ล้านดอลลาร์ ในรูป Co-financing กับเงินกู้ธนาคารพัฒนาเอเชีย 3) เงินกู้เพื่อสนับสนุนการให้สินเชื่อแก่ภาคอุตสาหกรรมการผลิต (Manufacturing Sector) ซึ่งเป็นเงินกู้จาก Jexim ผ่านบริษัทเงินทุนอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย และธนาคารกรุงไทย จำกัด เพื่อให้กู้แก่ ภาคเอกชน วงเงิน 500 ล้านดอลลาร์ และ 250 ล้านดอลลาร์ตามลำดับ

1.2.3 “เจตจำนง 7” พุ่งเป้ากระตุ้นเศรษฐกิจหมุนเวียนสินเชื่อ (กรุงเทพฯ 24/03/42)

คณะรัฐมนตรีอนุมัติร่างหนังสือแสดงเจตจำนง ฉบับที่ 7 เตรียมเสนอให้บอร์ดไอเอ็มเอฟพิจารณาในวันที่ 7 เมษายน 2542 โดย เพิ่มเป้าหมายขาดดุลการคลังเป็น 6% เพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจพร้อมเร่งฟื้นฟูการหมุนเวียนของสินเชื่อ หลังจากอัตราดอกเบี้ยลดลง ในกรอบ เศรษฐกิจ

มหภาคยังคงอัตราดอกเบี้ยลอยตัวร้อยละ 1 ขณะเดียวกันไอเอ็มเอฟก็จะทบทวนภาวะเศรษฐกิจไทยใหม่ในระยะเวลา 6 เดือน โดยจัดทำ หนังสือเจตจำนงครั้งต่อไป

สาระสำคัญในหนังสือเจตจำนงฉบับที่ 7 โดยสรุป

1. รายงานความคืบหน้าแผนฟื้นฟูเศรษฐกิจ จากการดำเนินการนโยบายทางการเงินและการคลังเป็นไปอย่างต่อเนื่อง ความมุ่งมั่นในการปฏิรูประบบการเงิน การปรับโครงสร้างหนี้ภาคเอกชน และการปรับปรุงกรอบกฎหมาย จะเอื้อให้กระบวนการขยายสินเชื่อสู่ เศรษฐกิจจริงกลับสู่ภาวะปกติ การใช้นโยบายทางการเงินการคลังกระตุ้นเศรษฐกิจส่งผลให้เศรษฐกิจเริ่มทรงตัว อัตราเงินเฟ้อลดลงอย่างมาก และ สถานะด้านต่างประเทศมีความมั่นคงมากขึ้น ความเชื่อมั่นที่สูงขึ้นส่งผลให้อัตราดอกเบี้ยลดลง ทางมายังต้องดำเนินนโยบายการคลังให้ เพียงพอต่อการกระตุ้นเศรษฐกิจให้เศรษฐกิจฟื้นฟู

2. การปรับปรุงและทบทวนแผนฟื้นฟูเศรษฐกิจครั้งที่ 6 ใน 4 ประการดังนี้คือ ประการแรก เร่งดำเนินจ่ายเงินเพื่อเสริมสร้างความ แข็งแกร่งโครงการบรรเทาผลกระทบทางสังคม 53,000 ล้านบาท ซึ่งจะประกาศรายละเอียดในวันที่ 30 มี.ค. 42 เป็นเงินกู้จากมียาชาวา แพลนและธนาคารโลก ประการที่สอง การนำมาตรการลดภาษีและเพิ่มค่าใช้จ่าย เพื่อรักษาการกระตุ้นทางการคลังทำให้รัฐสามารถใช้ มาตรการขาดดุลการคลังของภาครัฐเพิ่มจากร้อยละ 1 เป็นร้อยละ 6 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ ประการที่สาม ดำเนินมาตรการ ต่างๆ เพื่อให้การปฏิรูปสถาบันการเงินเต็มทีและเห็นผลเป็นรูปธรรมในเดือน ต.ค. นี้ ประการสุดท้าย เร่งการปรับโครงสร้างหนี้ภาคธุรกิจเอกชนและฟื้นฟูสินเชื่อสู่ภาคเศรษฐกิจจริง ด้วยการผ่านร่าง พ.ร.บ. ล้มละลาย พ.ร.บ. จัดตั้งศาลล้มละลายและวิธีพิจารณาคดีล้มละลายฉบับ ใหม่ กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการบังคับหลักประกัน 2 ฉบับ พ.ร.บ. ทุนรัฐวิสาหกิจ พ.ร.บ. อาคารชุด และทางมายังจะร่วมมือกับ รัฐ สภาออกกฎหมายฟื้นฟูเศรษฐกิจที่เหลืออยู่โดยเร็ว

3. การริเริ่มมาตรการใหม่ ๆ และปรึกษาไอเอ็มเอฟ เพื่อให้เหมาะสมกับสถานการณ์เศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงไปในเดือนมิถุนายน 2542 และรัฐบาลรับพร้อมจะดำเนินมาตรการเพิ่มเติมเพื่อให้แผนฟื้นฟูเศรษฐกิจประสบความสำเร็จ

1.2.4 กรณีการใช้เงินกู้ 53,620.94 ล้านบาท หรือมียาชาวาแพลน (กรุงเทพฯ 25/03/42)

แหล่งที่มาของเงินกู้มาจากจำนวนเงิน 53,397 ล้านบาท หรือ 1,450 ล้านดอลลาร์ หรือที่เรียกว่ามียาชาวาแพลนนั้น มาจากการกู้ ธนาคารโลก 600 ล้านดอลลาร์ จากมียาชาวาแพลน 850 ล้านดอลลาร์ ซึ่งแบ่งเป็น เจซิม (เงินกู้เพื่อการส่งออก) 600 ล้านดอลลาร์ และไอซี ซีเอฟ (โครงการเงินกู้ให้ทุน) 250 ล้านดอลลาร์ รวมทั้งสิ้น 1,450 ล้านดอลลาร์ ส่วนหลักเกณฑ์ที่จะใช้ในโครงการที่จะใช้เงินกู้จะต้อง อยู่ภายใต้เงื่อนไขที่ว่า ต้องบรรเทาปัญหาของกลุ่มเป้าหมายดำเนินการและเบิกจ่ายได้เร็วในปีงบประมาณ 2542 หน่วยงานต้องมีความ พร้อม โปร่งใสตรวจสอบได้ไม่ผูกพันงบประมาณปีต่อไป และเป็นเงินที่รัฐต้องดำเนินการภายใน 1-2 ปี

กรณีของ ก. มหาดไทยได้รับเงินสนับสนุนจำนวน 19,798.61 ล้านบาท (รวมการเคหะ 1,000 ล้านบาท) ซึ่งมีการวิจารณ์กันว่าได้ มากที่สุดนั้น ก.มหาดไทยได้ชี้แจงว่า กระทรวงฯ ได้แบ่งการใช้จ่ายเป็นการลงทุนและการสร้างงานจำนวน 15,881.95 ล้านบาท การพัฒนา คุณภาพชีวิตจำนวน 2,628.46 การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันและการส่งออกฯ เป็นเงิน 152.10 ล้านบาท สนับสนุนการสร้างฐาน การพัฒนาประเทศจำนวน 90.40 ล้านบาท สนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจพื้นที่เฉพาะและชายแดนเป็นเงิน 643.10 ล้านบาท และการเพิ่ม ประสิทธิภาพการบริหารจัดการภาครัฐเป็นเงิน 402.60 ล้านบาท

หลายฝ่ายเกรงว่าเงินกู้มีयाชาวอาพลจะเป็นแรงกดดันต่อค่าเงินบาท รว.ก. คลัง กล่าวว่า ทางกรจะนำเงินกู้มีयाชาวอาจำนวน 1,450 ล้านดอลลาร์มาแลกกับ ธปท. โดยตรงแทนที่จะขายในตลาดเงินทั่วไป เพื่อลดแรงกดดันต่อค่าเงินบาท เพราะแนวทางกู้เงินต่างประเทศจะทำให้ค่าเงินบาทแข็งตัว และแนะนำให้ทางการกู้เงินภายในประเทศแทน การแลกเงินกู้มีयाชาวอาด้วยเงินบาทจะไม่ทำให้ค่าเงินบาทเปลี่ยนแปลง แต่จะมีผลให้เงินสำรองระหว่างประเทศเพิ่มขึ้น แต่ผลกระทบต่อปริมาณเงินมีบ้าง เพราะสามารถแลกได้ 53,000 ล้านบาท ทั้งนี้ขึ้นกับนโยบายของรัฐบาล ซึ่งถ้าตามหนังสือเจตจำนงฉบับที่ 7 การแลกกับธปท. จะทำให้เงินออกสู่ระบบโดยอัตโนมัติ แต่ถ้าไม่ต้องการเพิ่มเงินในระบบก็ดูกลับด้วยการผ่านตลาดซื้อคืนพันธบัตรกองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนาสถาบันการเงิน ในจำนวนที่เท่ากับที่ปล่อยออกไป จะส่งผลให้ปริมาณเงินในระบบไม่เปลี่ยนแปลง

ตัวเลขการจัดสรรเงินกู้จะตลาดเคลื่อนซึ่งเป็นไปตามค่าเงินบาท รายงานข่าวของกรุงเทพธุรกิจฉบับวันที่ 30 มีนาคม 2542 ได้เสนอการแบ่งสัดส่วนเงินจำนวน 53,397 ล้านดอลลาร์ของรัฐบาล สรุปได้ว่า ก.มหาดไทยได้รับมากอันดับหนึ่ง จำนวน 17,768 ล้านบาท หรือร้อยละ 33.27 อันดับสองคือทบกลาง จำนวน 8,520 ล้านบาท หรือร้อยละ 15.96 อันดับสาม ก.เกษตรฯ จำนวน 6,508 ล้านบาท หรือร้อยละ 12.19 อันดับสี่ ก.ศึกษาธิการจำนวน 4,186 ล้านบาท หรือร้อยละ 7.84 อันดับห้า ก.อุตสาหกรรม 3,538 ล้านบาทหรือร้อยละ 6.63 ส่วนรัฐวิสาหกิจได้รับ 1,619 ล้านบาท หรือร้อยละ 3.03

1.2.5 "มาตรการ 30 มีนาคม" กระตุ้นเศรษฐกิจ 1.3 แสนล้านเดิมพันรัฐบาลชวน (ผู้จัดการ 30/03/42)

ในวันที่ 27 มีนาคม 2542 ผลการประชุม ก.คลังได้ข้อสรุปแผนการกระตุ้นเศรษฐกิจของก.คลัง จะได้รับการบรรจุพิจารณาในที่ประชุมคณะรัฐมนตรีวันอังคารที่ 30 มี.ค.นี้ ซึ่งจะใช้งบประมาณเป็นจำนวน 1.3 แสนล้านบาท ซึ่งประกอบด้วยแผนนี้จะมีมาตรการด้านภาษี 54,670 ล้านบาท นโยบายพลังงาน 21,950 ล้านบาท ควบคู่กับการใช้เงินกู้ธนาคารโลกและมีयाชาวอาพลวงเงิน 53,560 ล้านบาท เพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจ ซึ่งมาตรการรอบสอง ก.คลัง เชื่อว่า เป็นมาตรการที่เหมาะสมที่สุดในการเพิ่มกำลังซื้อของประชาชน ในขณะที่สินค้าราคาถูก และมาตรการนี้จะสามารถช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจได้ 3-6 เดือน และจะช่วยขยายตัวเศรษฐกิจเพิ่มขึ้น 1% ของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศอย่างแน่นอน

รายละเอียดมาตรการ 30 มีนาคม มีดังนี้

1 เงินกู้มีयाชาวอาพล 53,000 ล้านบาท แบ่งเป็นค่าจ้างงานจำนวน 13,000 ล้านบาท โดยมีแรงงานทั้งหมด 486,000 คนในระยะเวลา 6 เดือน โครงการจ้างงานประกอบด้วยปริญญาตรีขึ้นไป 86,000 คน ต่ำกว่าปริญญาตรี 400,000 คน ส่วนที่เหลือ 40,000 ล้านบาท จะใช้กระตุ้นอำนาจซื้อสินค้าและบริการ

2 มาตรการภาษี ก.คลังใช้เงินลดภาษีมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจ 54,670 ล้านบาท ประกอบด้วยลดภาษีมูลค่าเพิ่มจาก 10% เป็น 7% ใช้เวลา 2 ปี คิดเป็นเงิน 46,300 ล้านบาท ภาษีรับเหมาจ่าย 1.5% สำหรับรายได้ระหว่าง 6 เดือน 1.2 ล้านบาท ต่อปีจำนวน 475 ล้านบาท รวมทั้งยกเลิกภาษีบุคคลธรรมดาซึ่งมีรายได้สุทธิไม่เกิน 5 หมื่นบาท ไม่ต้องเสียภาษีในอัตรา 5% และการเพิ่มค่าลดหย่อนสำหรับบุคคลธรรมดาซึ่งรัฐจะเสียรายได้อีก 7.9 พันล้าน

3. นโยบายด้านพลังงาน คาดว่าจะใช้งบทั้งสิ้น 21,950 ล้านบาท โดยลดค่าบริการไฟฟ้า 25.87 สตางค์ต่อหน่วย คิดเป็นเงิน 19,200 ล้านบาท ลดภาษีบรรพสามิตจากน้ำมันเตาเหลือ 5% รวมทั้งลดก๊าซหุงต้มลง 1 บาทต่อ กก. คิดเป็นเงิน 2,750 ล้านบาท

นายธารินทร์ยืนยันว่า "มั่นใจมาตรการดังกล่าว จะผลักดันให้เกิดการฟื้นฟูเศรษฐกิจภายใน 4-6 เดือน ผนวกจะเป็นระยะเวลาที่ไม่ช้าเลยเพราะว่าเงินที่อัดไปสู่ระบบเศรษฐกิจไม่ว่าทั้งในแง่การจ้างงานการลดภาษีอากรจะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีมากขึ้น" และกล่าวเสริมว่า ในช่วง 1 ปีเศษที่รัฐบาลเข้าบริหารประเทศเศรษฐกิจในภาพรวมดีขึ้น ไม่ว่าจะเป็นอัตราแลกเปลี่ยนที่มั่นคงขึ้น ทุนสำรองเงินตราต่างประเทศอยู่ในระดับที่น่าพอใจและอัตราดอกเบี้ยลดลงก็ในอัตราที่ต่ำกว่าช่วงก่อนวิกฤติด้วยซ้ำ แต่ยอมรับว่ายังมีปัญหาที่ต้องแก้ไข คือปัญหานี้สินของภาคเอกชนและปัญหาของสถาบันการเงินที่ต้องเร่งดำเนินการ

1.2.6 ธารินทร์ชี้แจงแผนสอง 'ฟื้นฟูทุน' (กรุงเทพธุรกิจ 31/03/42)

นายธารินทร์ นิมนต์หมื่น รม.คลัง มั่นใจ "มาตรการ 30 มีนาคม" จะช่วยให้เศรษฐกิจเป็นไปตามเป้าหมาย โดยรายงานจากสภาพัฒน์ฯ วิเคราะห์ว่า หากรัฐไม่มีมาตรการออกมากกระตุ้นเศรษฐกิจจะทำให้การเติบโตทางเศรษฐกิจจนด้อยลงต่อเนื่องในอัตราติดลบ 2% จากปี 2541 ที่ขยายตัวติดลบ 7.8% และหากมีมาตรการกระตุ้นจะทำให้เศรษฐกิจโต 0.4-1.4% ซึ่งสอดคล้องกับที่ ก.คลังได้ประมาณไว้ว่าอัตราเศรษฐกิจในปี 2542 จะเติบโตประมาณ 1%

นายธวัชวิทย์คิดว่าการกระตุ้นเศรษฐกิจจะทำให้ราคาสินค้าลดลง เพิ่มอำนาจซื้อภายใน และให้ ก. พาณิชยิตุแล เพื่อให้ บรรลุวัตถุประสงค์ สำหรับการปล่อย "เงินกู้มีนยาชาวแพทณ" จำนวน 53,000 ล้านบาท นั้น จะสามารถเข้าสู่ระบบภายใน 6 เดือน โดยไตรมาสแรกของปีงบประมาณ 2542 จะมีเม็ดเงินเข้าสู่ระบบจำนวน 24,000 ล้านบาท และไตรมาสที่สองจะมีเม็ดเงิน 14,900 ล้านบาท และในปีงบประมาณ 2543 จะมีเม็ดเงินเข้าสู่ระบบ 14,000 ล้านบาท

แหล่งข่าว ก.คลังกล่าวว่า หลังจากการออกมาตราการกระตุ้นเศรษฐกิจเพื่อเพิ่มกำลังซื้อให้ประชาชนแล้ว ระยะต่อไป ก.คลังมีเป้าหมายที่จะออกมาตรการเพื่อกระตุ้นการลงทุนและมาตรการกระตุ้นภาคการผลิตที่แท้จริง โดยมีเป้าหมายเพื่อสนับสนุนและส่งเสริมให้ภาคการผลิตสามารถขับเคลื่อนเศรษฐกิจในระยะยาว

1.3 การปฏิรูปสถาบันการเงิน

หัวข้อข่าว

- 1.3.1 ปัญหา NPL กับการปรับโครงสร้างหนี้ล่าสุดคืบหน้าไปประมาณร้อยละ 27 ของเอ็นพีแอลทั้งหมด (สำนักข่าวไทย21/01/42)
- 1.3.2 ความคืบหน้าแผนฟื้นฟูระบบสถาบันการเงิน (ณ สิ้นเดือนก.พ. 2542) (มติครม. 08/03/42)
- 1.3.3 ความคืบหน้าการประมูลทรัพย์สินของ ประส. และบทบาทของ บบส. (มติครม.15/02/42)
- 1.3.4 บบส. ผวาเจอนี้เทียมยื่น 6 เงื่อนไขบีบ ประส. ลดราคาสินทรัพย์ (ฐานเศรษฐกิจ 25-27/03/42)

สรุปประเด็นข่าว

- 1.3.1 ปัญหา NPL กับการปรับโครงสร้างหนี้ล่าสุดคืบหน้าไปประมาณร้อยละ 27 ของเอ็นพีแอลทั้งหมด (สำนักข่าวไทย21/01/42)

นางธริษา วัฒนเกส ผู้ช่วยผู้จัดการปท. รายงานความคืบหน้าของการปรับโครงสร้างหนี้ ตามโครงการลูกหนี้ 200 ราย จำนวน 353 บริษัท ข้อมูลล่าสุดวันที่ 19 มกราคม 2542 ปรากฏว่า ลูกหนี้ที่ปรับปรุงโครงสร้างแล้วมีทั้งสิ้น 47 บริษัท หรือคิดเป็นยอดคงค้าง 106,774 ล้านบาท นอกจากนี้การปรับปรุงโครงสร้างหนี้โดยรวมมีความคืบหน้าพอสมควร โดยมีการปรับโครงสร้างหนี้ไปเสร็จแล้ว 3,509 ราย คิดเป็นยอดหนี้ 82,000 ล้านบาท และยังอยู่ในกระบวนการปรับอีกจำนวน 2,931 ราย รวมมูลค่าหนี้ 555,000 ล้านบาท และสรุปได้ว่า กระบวนการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ทั้งระบบของสถาบันการเงินต่างๆ สามารถทำสำเร็จเรียบร้อยแล้วประมาณร้อยละ 27 ของยอดสินเชื่อที่ ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (NPL) ซึ่งมีอยู่ประมาณร้อยละ 40 ของสินเชื่อทั้งระบบ

นอกจากนี้ ธปท. ยังประกาศหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการอนุญาตให้สถาบันการเงินทั้งธนาคารพาณิชย์และบริษัทเงินทุนที่ยังไม่ได้รับอนุญาตให้ประกอบธุรกิจสามารถทำธุรกิจเข้าซื้อ (ลิสติง) ได้ ในกรณีที่ได้รับการชำระหนี้ลูกหนี้ ซึ่งเป็นไปตามกระบวนการปรับโครงสร้างหนี้ และการชำระหนี้ดังกล่าวเป็นสินทรัพย์ที่เกี่ยวข้องเนื่องกับธุรกิจลิสติง ทั้งนี้เพื่อให้สถาบันการเงินมีรายได้จากการปรับโครงสร้างหนี้เพิ่ม แต่จะเป็นมาตรการระยะยาวมีผลถึงปี 2543 เท่านั้น

- 1.3.2 ความคืบหน้าแผนฟื้นฟูระบบสถาบันการเงิน (ณ สิ้นเดือนก.พ. 2542) (มติครม. 08/03/42)

จากการรายงานประชุม ครม. ในวันที่ 8 มีนาคม สรุปความพยายามในการรวบรวมสถาบันการเงินที่ทางการเข้าไปแทรกแซง ดังนี้

(1.) ได้มีการครบรอบ 18 สถาบันการเงินที่ทางการเข้าแทรกแซง ดังนี้คือ 1) ธนาคารกรุงไทยจำกัด(มหาชน) ได้รวมกิจการของ ธนาคารมหานคร จำกัด (มหาชน) เมื่อวันที่ 1 พ.ย. 2541 ปัจจุบันได้ดำเนินการโอนพนักงานธนาคารมหานครเป็นพนักงานของธนาคารกรุงไทย และเชื่อมโยงระบบคอมพิวเตอร์เครือข่ายสาขาระหว่าง 2 ธนาคารแล้ว ยังคงแต่เรื่องการรวมกิจการทางด้านสินทรัพย์หนี้สินสาขาอื่นๆ ยังอยู่ในระหว่างการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง และทางการได้เพิ่มทุนให้ธนาคารกรุงไทยเพื่อรองรับสินทรัพย์ที่ได้รับโอนมาจำนวน 77,000 ล้านบาทเป็นรอบแรกเมื่อวันที่ 17 ธ.ค. 2541 2) ธนาคารแหลมทอง จำกัด (มหาชน) รวมกับธนาคารรัตนสิน จำกัด (มหาชน) เลิกล้มแล้ว และได้ดำเนินการในชื่อธนาคารรัตนสิน จำกัด(มหาชน) ปัจจุบันอยู่ในขั้นที่ ก.คลังหาแนวทางจำหน่ายกิจการของธนาคารต่อไป 3) ธนาคารไทยธนาคารจำกัด (มหาชน) รวมกิจการกับ บงล. บจม. กรุงไทยธนกิจ และ 12 บริษัทเงินทุนที่ทางการแทรกแซง โดยมีการโอนกิจการของทั้ง 12 บริษัทไปยังธนาคารไทยธนาคาร จำกัด (มหาชน) ในวันที่ 15 มี.ค. 2542 การควบรวมกิจการดังกล่าวมีผลตั้งแต่วันที่

1 ก.พ. 2542 อนึ่ง เพื่อให้มีเงินกองทุนต่อสินทรัพย์เสี่ยงพอเพียงตามกฎหมาย ธนาคารกรุงไทยจึงได้เพิ่มทุนจำนวน 8,500 ล้านบาทให้แก่ บงล. กรุงไทยธนกิจในวันที่ 22 ก.พ. 2542

(2.) การแปรรูปธนาคารของรัฐ ธนาคารศรีนคร จำกัด (มหาชน) ธนาคารนครหลวงไทย จำกัด (มหาชน) และธนาคารรัตนสิน จำกัด (มหาชน) โดยการลงนามว่าจ้างในสัญญาจ้างบริษัท Morgan Stanley เป็นที่ปรึกษาการขาย และปัจจุบันกำลังอยู่ระหว่างหาวิธีแนวทางการขายร่วมกัน

(3.) การขดเชยลูกหนี้ด้วยคุณภาพ ก.คลัง จะเสนอเสนอแนวทางในการขดเชยลูกหนี้ด้วยคุณภาพของธนาคารในเดือนมี.ค. ธนาคารที่ต้องการขายกิจการจะสามารถเปิดประมูลได้ประมาณเดือน พ.ค. 2542

(4.) การจัดตั้งบริษัทบริหารสินทรัพย์ หลังจากที่ได้ออก พ.ร.ก. บริษัทบริหารสินทรัพย์ พ.ศ. 2541 เพื่อแก้ไขปัญหาสินทรัพย์ ด้วยคุณภาพของสถาบันการเงินได้ออกกฎกระทรวงและประกาศที่เกี่ยวข้องคือ กฎกระทรวงการคลัง ลงวันที่ 23 ธ.ค. 2542 ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย การกำหนดสินทรัพย์ด้วยคุณภาพและหลักเกณฑ์ที่บริษัทบริหารสินทรัพย์ต้องถือปฏิบัติ ในวันที่ 28 ม.ค. 2542

(5.) มาตรการช่วยเหลือเพิ่มทุนสถาบันการเงินทั่วไป โครงการช่วยเหลือเพิ่มทุนครั้งที่ 1 มี 1 ธนาคารพาณิชย์และ 1 บริษัทเงินทุนได้ยื่นคำขอ และคณะกรรมการที่ปรึกษาเพื่อการปฏิรูประบบสถาบันการเงินกำลังพิจารณาและโครงการเพิ่มทุนครั้งที่ 2 ก. คลังได้ออกพันธบัตรรัฐบาล ตามโครงการนี้จำนวน 1,826 ล้านบาทให้แก่สถาบันการเงิน 2 ราย คือ ธ.ไทยพาณิชย์ 1,665 ล้านบาท และบริษัทเงินทุนทีไอ จำกัด (มหาชน) จำนวน 161 ล้านบาท เมื่อ 11 ก.พ. 2542 และมีสถาบันการเงินจำนวนหนึ่งทยอยยื่นคำขอสันับสนุนการเพิ่มเงินทุนต่อกระทรวง การคลังผ่านธนาคารแห่งประเทศไทยและกำลังอยู่ระหว่างพิจารณา

1.3.3 ความคืบหน้าการประมูลทรัพย์สินของ ปรส. และบทบาทของ บบส. (มติครม.15/02/42)

เมื่อวันที่ 15 ก.พ. 2542 ก. คลังเสนอรายงานความคืบหน้าการประมูลทรัพย์สินขององค์การปฏิรูประบบสถาบันการเงิน (ปรส.) และบทบาทของบริษัทบริหารสินทรัพย์สถาบันการเงิน (บบส.) ต่อครม. ดังนี้

1. ความคืบหน้าการประมูลทรัพย์สินของ ปรส. สรุปได้ ดังนี้

- ณ วันที่ 10 กุมภาพันธ์ 2542 ปรส. สามารถจำหน่ายสินทรัพย์ของสถาบันการเงิน 56 แห่ง เป็นมูลค่ารวม 107,502.45 ล้านบาท แบ่งเป็นสินทรัพย์หลัก 75,382.69 ล้านบาท และสินทรัพย์ที่มีใช้สินทรัพย์หลัก 32,119.76 ล้านบาท

- เมื่อวันที่ 7 กุมภาพันธ์ 2542 ได้จัดการประมูลสิ่งหาริมทรัพย์ ครั้งที่ 3 โดยนำอสังหาริมทรัพย์ออกประมูล 135 รายการ ประมูลได้ 61 รายการ เป็นมูลค่า 422.93 ล้านบาท สูงกว่าราคาเริ่มต้นร้อยละ 40.15 และเรียกข้อดีอีก 1 ลำ มูลค่า 4.8 ล้านบาท รวมมูลค่าที่ประมูลได้ทั้งสิ้น 427.73 ล้านบาท

- วันที่ 8 ธันวาคม 2540 ปรส. ได้เข้าดูแลสถาบันการเงิน 56 แห่ง และพยายามลดค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ทั้งด้านบุคลากรและสถานที่ โดย ณ วันที่ 31 มกราคม 2542 จำนวนพนักงานของสถาบันการเงิน 56 แห่ง ได้ลดลงจาก 8,816 คน เหลือ 3,476 คน ลดลง 5,340 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 61 นอกจากนั้นยังได้ลดพื้นที่ของสำนักงานใหญ่ของ 56 บริษัท จาก 193,970 ตารางเมตร เหลือ 95,417 ตารางเมตร ลดลง 98,553 ตารางเมตร หรือร้อยละ 51 ทำให้สามารถลดค่าเช่าและค่าบริการรายเดือนได้ถึงเดือนละ 53,622,070 บาท หรือลดลงถึงร้อยละ 76

- วันที่ 10 กุมภาพันธ์ 2542 ปรส. ได้จัดการประชุมเจ้าหน้าที่ครั้งที่ 3 เพื่อชี้แจงกระบวนการขอรับชำระหนี้และการจัดสรรเงินจากการขายทรัพย์สินให้แก่เจ้าหน้าที่โดยมีกำหนดการโดยสรุป คือให้เจ้าหน้าที่ยื่นขอรับชำระหนี้ ระหว่างวันที่ 1 มีนาคม - 1 มิถุนายน 2542 จากนั้นจะมีการตรวจชำระหนี้ ตรวจสอบหนี้และอุทธรณ์ และจะทำการประชุมเจ้าหน้าที่เพื่อรับรองผลการจัดสรรเงินครั้งแรกประมาณเดือน พฤศจิกายน 2542

- กำหนดการประมูลสินเชื่อธุรกิจครั้งที่ 2 (วันที่ 10 มีนาคม 2542) ปรส. จะจัดการประมูลสินเชื่อธุรกิจ ครั้งที่ 2 ในวันที่ 10 มีนาคม 2542 จำนวน 7,075 สัญญามูลค่าเงินต้นคงค้าง ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2541 ประมาณ 228,988 ล้านบาท โดยจัดเป็น 46 กลุ่มสินทรัพย์ เป็นกลุ่มขนาดเล็ก มูลค่ากลุ่มละ 1,500 - 5,000 ล้านบาท จำนวน 36 กลุ่ม และกลุ่มขนาดใหญ่ มูลค่ากลุ่มละ 13,000-15,000 ล้านบาท จำนวน 10 กลุ่ม (ได้เลื่อนไปจัดประมูลวันที่ 19 มี.ค. 2542)

2. บทบาทบริษัทบริหารสินทรัพย์สถาบันการเงิน (บบส.)

เป็นนิติบุคคล ก่อตั้งขึ้นโดยพระราชกำหนด "บริษัทบริหารสินทรัพย์สถาบันการเงิน พ.ศ. 2540" มีคณะกรรมการ บบส. 8 ท่าน โดย ม.ร.ว. ปรีดิยาธร เทวกุล เป็นประธานกรรมการ ก.คลังเป็นผู้ถือหุ้น 100% และจะแปรรูปให้เอกชนถือหุ้นได้ในอนาคต ปัจจุบันมีทุน

ชำระแล้ว 10,000 ล้านบาท และจะเพิ่มเติมจำนวน 15,000 ล้านบาทในเดือนกุมภาพันธ์ 2542 นอกจากนั้น ก.คลังสามารถพิจารณาค้าประกันการกู้เงินของ บบส.เป็นจำนวน 12 เท่าของทุน ซึ่งเท่ากับ 180,000 ล้านบาท

บบส. มีขอบเขตงานจะรับโอนและบริหารสินทรัพย์จาก 3 แหล่ง คือ 1) สินทรัพย์ทุกประเภทของ 56 บริษัทเงินทุนซึ่งถูกปิดกิจการ และขายสินทรัพย์เพื่อชำระบัญชีโดย ปรส. (โดยสอดคล้องกับเงื่อนไขของ IMF ว่า บบส. จะต้องเป็น Bidder of Last Resort กล่าวคือ จะต้องไม่เข้าประมูลแข่งกับผู้ประมูลรายอื่น ๆ ในรอบแรกและเข้าซื้อสินทรัพย์ที่เหลือจากการประมูลของ ปรส. ในภายหลัง) 2) สินทรัพย์ด้วยคุณภาพของสถาบันการเงินใด ๆ ที่กองทุนฟื้นฟู เข้าถือหุ้นและบริหารหรือจัดการ และตัดสินใจจำหน่ายสินทรัพย์ดังกล่าวให้ บบส. 3) สินทรัพย์ของ อบส. ที่ขายให้แก่ บบส.

1.3.4 บบส. ผวาเจอนี้เทียมอื่น 6 เงื่อนไขบีบ ปรส. ลดราคาสินทรัพย์ (ฐานเศรษฐกิจ 25-27/03/42)

หลังจากที่ปรส. เลื่อนการประมูลสินทรัพย์รอบ 2 จากวันที่ 10 มีนาคมมาเป็นวันที่ 19 มีนาคม 2542 ผลปรากฏว่า บบส. สามารถประมูลสินทรัพย์ธุรกิจรอบ 2 จากปรส. จำนวน 29 กลุ่ม วงเงิน 31,110 ล้านบาท หรือร้อยละ 16.79 ของสินทรัพย์รวม 185,329.7 ล้านบาท และปรส. ได้ยืนยันราคาตามราคาวันที่ 22 มีนาคม 2542 และจะทำสัญญาในวันที่ 31 มี.ค. 2542

นายประวัตร์ ศรีสัตยากุล กรรมการผู้จัดการ บบส. ได้ยื่นหลักการสัญญาขอเจรจา 6 ข้อต่อ ปรส. ก่อนวันทำสัญญาเพื่อป้องกันความเสียหายที่จะเกิดขึ้นภายหลัง ดังมีสาระสำคัญดังนี้ 1) ขอให้เปลี่ยนสัญญาจากที่ระบุให้ บบส. (ในฐานะผู้ประมูลทรัพย์สินจาก ปรส.) ต้องรวบรวมค้นหาเอกสารกู้และเอกสารหลักประกันเอง เป็นบริษัทไฟแนนซ์ในฐานะเจ้าของหลักทรัพย์นั้นๆ จะต้องเป็นผู้ค้นหาเพื่อลดความเสี่ยงของ บบส. 2) เรื่องการชำระเงิน ปรส. จากที่กำหนดให้เป็นวันที่แน่นอน โดยแต่ละงวดที่ชำระไม่ผูกมัดกับการส่งมอบครบถ้วน ขอเปลี่ยนเป็นส่งมอบแต่ละรายที่ส่งมอบครบถ้วน (ชำระตามราคาที่ส่งมอบ) และให้รับส่งมอบเพื่อให้ราคาการชำระเป็นไปตามการกำหนดของปรส. 3) ความรับผิดชอบคืนราคากรณีชำรุดบกพร่อง ปรส. มีข้อจำกัดในประเด็นความรับผิดชอบ และจำนวนเงินรวมทั้งระยะเวลาค่อนข้างน้อย บบส. ขอเสนอให้ปรับราคาชำระไปจากบริษัทเงินทุน กรณีที่มีข้อมูลสินทรัพย์ที่บรรจุใน CD ผิดพลาด 4) ยกเลิกการควบคุมงานและการบริหารงานของ บบส. ที่ต้องรายงานและตรวจสอบไปยัง ปรส. เป็นระยะๆ ซึ่ง บบส. ยกเลิกการควบคุมเนื่องจากเป็นหน่วยงานของรัฐเช่นเดียวกัน และ บบส. มี สดง. และ อปท. ทำหน้าที่ตรวจสอบซึ่งมีความน่าเชื่อถือมากกว่าบริษัทเอกชน 5) การตั้งบัญชีหักเงินที่รับชำระหนี้ โดย บบส. ขอยกเลิกเนื่องจาก บบส. ต้องการนำเงินมาบริหารสภาพคล่อง 6) เรื่องบทบาทความรับผิดชอบ บริษัทเงินทุนผู้ขายหลักทรัพย์ควรรับผิดชอบในการซื้อขายเหมือนขายสินค้าทั่วไป คือ ถ้าสินค้าไม่ดี หรือไม่ครบ ก็ต้องลดราคาซื้อขายตามสัดส่วน

1.4 การผลิตภาคอุตสาหกรรม

หัวข้อข่าว

1.4.1 คาคตตลาดรถยนต์นั่งปี 42 ผิด ยอดขายเดือนแรกตก 35% (กรุงเทพธุรกิจ 17/02/72)

1.4.2 การปรับปรุงโครงสร้างภาษีอากรอุตสาหกรรมยานยนต์และชิ้นส่วนรถยนต์

(มติคม. 23/02/42)

1.4.3 กระทรวงอุตสาหกรรมเตรียมให้กู้ 1 หมื่นล้านเอสเอ็มอี 2,675 ราย (กรุงเทพธุรกิจ 03/03/42)

1.4.4 สัมมนาจะช่วยเหลือเอสเอ็มอีอย่างไร (กรุงเทพธุรกิจ 11/03/99)

สรุปประเด็นข่าว

1.4.1 คาคตตลาดรถยนต์นั่งปี 42 ผิด ยอดขายเดือนแรกตก 35% (กรุงเทพธุรกิจ 17/02/72)

ยอดจำหน่ายรถยนต์นั่งในเดือนมกราคมปี 2542 มีจำนวนทั้งสิ้น 2,077 คัน เป็นยอดจำหน่ายที่ต่ำกว่าช่วงเดียวกันของปีที่แล้ว ซึ่งมียอดจำหน่าย 3,241 คัน มีสัดส่วนลดลงกว่า 35.9% ซึ่งเป็นการเริ่มต้นที่ค่อนข้างต่ำ โดยภาพรวมของตลาดรถยนต์แล้ว ในช่วงเดือนมกราคมของทุกปียอดจำหน่ายจะอยู่ในระดับที่ต่ำกว่าเดือนอื่นๆ โดยปี 2542 มีตรูบิจิเป็นผู้สร้างยอดขายได้สูงสุดขายได้ 484 คัน อันดับที่สอง คือ ฮอนด้าขายได้ 409 คัน อันดับที่สาม นิสสัน 282 คัน ส่วนโตโยต้าซึ่งมียอดจำหน่ายสูงสุดในปีที่แล้วลดลงมาอยู่อันดับที่ 4 คือ ยอดจำหน่าย 203 คัน อันดับที่ห้า คือ เปอโอดี จำนวนทั้งสิ้น 129 คัน

การที่มีรูปวิสัยสามารถสร้างยอดขายได้เป็นอันดับหนึ่งเนื่องจากเป็นเพราะการส่งเสริมการขายพิเศษ แจกทองคำมูลค่า 7 หมื่นบาท สำหรับมีรูปวิสัย แลนเซอร์ ทั้งนี้เป็นกิจกรรมต่อเนื่องจากปีที่แล้ว สำหรับโดยตัวและฮอนด้าซึ่งทั้งสองค่ายต่างก็มีการแข่งขันกันระบายรถออกมาเมืองปลายปีที่แล้ว เพื่อให้ทันการเปิดตัวรถใหม่ในเดือนกุมภาพันธ์

นายภูวนาด เมาจินดา ผู้จัดการแผนกประชาสัมพันธ์ บริษัท ยูโรเปียนโอโตโมบิลส์ จำกัด ผู้แทนจำหน่ายรถยนต์ยุโรป กล่าวว่า การขยายตัวของยอดขายรถยนต์ยุโรป ในปี 2542 จำนวน 129 นับเป็นการขึ้นนำในตลาดรถยนต์ยุโรปนั้น สูงกว่ามกราคมปีที่แล้วซึ่งมียอดจำหน่ายเพียง 27 คัน ซึ่งเป็นผลมาจากการขยายตัวต่อเนื่องจากปีที่แล้วเริ่มตั้งแต่เดือนตุลาคม โดยได้รับแผนการตลาด โดยใช้นโยบาย ยูโรเปียนเบสท์บายที่เน้นให้ลูกค้าเห็นถึงคุณภาพที่แท้จริง มาตรฐานการบริการ การส่งเสริมภาพพจน์และความคุ้มค่าราคา

ส่วนบีเอ็มดับเบิลยูมียอดจำหน่ายเป็นอันดับที่สองรองจากรถยนต์ฝรั่งเศสคือ 103 คัน น้อยกว่าช่วงเดียวกันของปีที่แล้วเล็กน้อย เนื่องจากกำลังอยู่ในช่วงล้างสต็อกรถจากบริษัทผู้แทนจำหน่ายเดิม คือกลุ่มยন্ত্রกิจ และเตรียมการนำรถรุ่นใหม่เข้าทำการตลาดในปีนี้ ทั้งซีรี่ส์ 3 หรือ 5 ในระบบนอกเหนือจากซีดาน 4 ประตู

เมอร์เซเดส-เบนซ์ผู้นำตลาดรถยนต์ยุโรปที่ครองตลาดยอดขายรถยนต์สูงสุดมาตลอดยาวนานกำลังอยู่ในช่วงการเปลี่ยนแปลงบริษัทจัดจำหน่าย โดยบริษัทแม่เข้ามาดำเนินการเอง ลดบทบาทของธนบุรีพาณิชย์จากผู้แทนจำหน่าย เหลือเพียงตัวแทนจำหน่ายรถยนต์หนึ่งเท่านั้น เมอร์เซเดส-เบนซ์เริ่มต้นปีด้วยยอดขาย 59 คัน ตามมาด้วยวอลโว่ 51 คัน ส่วนฮอนด้ามียอดจำหน่ายทั้งสิ้น 30 คัน เท่ากับโฟล์คสวาเกน ส่วนเชvrolet 21 คัน ซีตรอง 6 คัน โอเปิลมียอด 23 คัน และรถหรูราปอร์เช่จำหน่ายได้ 1 คัน แนวโน้มการเปลี่ยนตลาดรถยนต์ยุโรป บริษัทแม่จะเข้ามาดำเนินการทางการตลาดเอง แทนบริษัทผู้แทนจำหน่ายเดิมมากขึ้น

1.4.2 การปรับปรุงโครงสร้างภาษีอากรอุตสาหกรรมยานยนต์และชิ้นส่วนรถยนต์

(มติครม. 23/02/42)

วันที่ 23 ก.พ. 2542 ครม. อนุมัติให้มีการปรับปรุงโครงสร้างภาษีอากรอุตสาหกรรมยานยนต์และชิ้นส่วนรถยนต์ตามที่ ก.คลัง เสนอดังนี้คือ

1. ให้กำหนดอัตราอากรขาเข้าของชิ้นส่วนยานยนต์ ดังนี้ ชิ้นส่วนสำหรับโรงงานประกอบรถยนต์ (OEM) รถยนต์นั่งและรถบรรทุกขนาดเล็ก (Pickup) อากรขาเข้าอัตราร้อยละ 33 รถบรรทุกและรถโดยสารให้คงการกำหนดอัตราอากรขาเข้าเฉพาะชิ้นส่วนที่นำเข้ามาเพื่อผลิตเป็นแชสซีส์ที่มีเครื่องยนต์ติดตั้ง (Chassis with Engine) ในอัตราร้อยละ 10 รถจักรยานยนต์ อากรของเครื่องยนต์รถจักรยานยนต์ไม่เกิน 150 ซีซี ที่ร้อยละ 33 ส่วนชิ้นส่วนสำหรับตลาดอะไหล่ (REM) และอื่น ๆ ให้คงอัตราอากรขาเข้าไว้ที่อัตราร้อยละ 5-42 ไว้ตามเดิม

2. เพื่อมิให้ผู้บริโภคได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงอัตราอากรดังกล่าวข้างต้น เนื่องจากรถยนต์ที่ประกอบในประเทศจะมีราคาสูงขึ้น จึงให้ปรับลดภาษีสรรพสามิตเพื่อเป็นการชดเชย ดังนี้ รถยนต์นั่งไม่เกิน 2,400 ซีซีลดจากร้อยละ 37.5 เป็น 35 รถยนต์นั่งตั้งแต่ 2,400 ถึง 3,000 ซีซีลดจากร้อยละ 43 เป็นร้อยละ 41 ส่วนรถยนต์นั่งมากกว่า 3,000 ซีซี หรือ 220 แรงม้าลดจากร้อยละ 32 เป็นร้อยละ 29 รถบรรทุกขนาดเล็กลดจากร้อยละ 5 เป็นร้อยละ 3 รถจักรยานยนต์ไม่เปลี่ยนแปลงยังคงเก็บร้อยละ 3 เช่นเดิม

อนึ่ง การเปลี่ยนแปลงอัตราอากรขาเข้าและภาษีสรรพสามิตดังกล่าว จะมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2543 เป็นต้นไป ซึ่งเป็นการให้ความคุ้มครองผู้ผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ในประเทศ เนื่องจากการที่จะต้องยกเลิกการบังคับใช้ชิ้นส่วนในประเทศ (Local Content) ตามข้อผูกพันกับองค์การการค้าโลก (WTO) และในอนาคตประเทศไทยจะสามารถเป็นผู้ส่งออกทั้งรถยนต์และชิ้นส่วนนอกจากนี้ราคารถยนต์ที่ประกอบในประเทศจะไม่สูงขึ้น

1.4.3 กระทรวงอุตสาหกรรมเตรียมให้กู้ 1 หมื่นล้านเอสเอ็มอี 2,675 ราย (กรุงเทพธุรกิจ 03/03/42)

นายมนู เลียวไพโรจน์ อธิบดีกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม เปิดเผยว่ากรมฯได้เตรียมคัดเลือกผู้ประกอบการที่ขอรับความช่วยเหลือด้านสภาพคล่องทางการเงินในอุตสาหกรรมเอสเอ็มอี วงเงิน 1 หมื่นล้านบาท โดยได้รายชื่อแล้ว 200 บริษัท ก่อนที่จะเสนอให้ธนาคารกรุงไทยพิจารณาปล่อยกู้ โดยโครงการนี้มีระยะเวลา 2 ปี (2542-2543) มีเป้าหมายปล่อยสินเชื่อ 2,675 ราย ก่อให้เกิดการจ้างงาน 1.2 แสนคน กลุ่มเป้าหมายได้แก่ 1) กลุ่มเอสเอ็มอีภายใต้โครงการสนับสนุนการพัฒนาอุตสาหกรรมชนบท (สอช.) 425 ราย วงเงิน 1,147.5 ล้านบาท 2) กลุ่มเอสเอ็มอี ภายใต้โครงการพัฒนาผู้ประกอบการธุรกิจอุตสาหกรรม (คพอ.) และโครงการนำลงทุนใหม่ 250 ราย วงเงิน 1,250 ล้านบาท 3) กลุ่มเอสเอ็มอีที่ได้รับการส่งเสริมพัฒนาศักยภาพการผลิต การจัดเชิงธุรกิจและการตลาด ภายใต้โครงการหมู่บ้านอุตสาหกรรมแผนงานพัฒนาทักษะอาชีพและการจัดการธุรกิจโครงการเร่งรัดพัฒนาชนบทดำเนินงานโดยกรมฯและอุตสาหกรรมจังหวัด 500 ราย วงเงิน

100 ล้านบาท 4) กลุ่มเอสเอ็มอี และนักลงทุนที่มีศักยภาพและประสงค์จะขยายการผลิต หรือลงทุนใหม่ในภูมิภาคและชนบท ซึ่งได้เข้ามาขอรับบริการข้อมูล คำปรึกษาแนะนำด้านการลงทุนจากศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมภาคทั้ง 11 แห่ง หรือเจ้าของอนุญาตตั้งโรงงานจากสำนักอุตสาหกรรมจังหวัด 1,500 ราย วงเงิน 7,500 ล้านบาท

หลังจากที่คณะกรรมการบริหารของธนาคารกรุงไทยได้อนุมัติระเบียบวิธีปฏิบัติในการปล่อยกู้เงิน 1 หมื่นล้านบาทและจะสามารถปล่อยกู้ในเดือนมีนาคมนี้ ซึ่งแหล่งข่าวจาก ก.อุตสาหกรรม กล่าวว่าเงื่อนไข การให้สินเชื่อ กรณีใช้เงินกู้ธนาคารกรุงไทยทั้งหมด จะคิดอัตราดอกเบี้ยในอัตราลูกค้าชั้นดี (เอ็มอาร์อาร์) ซึ่งปัจจุบันอยู่ในอัตรา 11.75% มีระยะปลอดหนี้ไม่เกิน 2 ปี โดยชำระดอกเบี้ยและมีระยะคืนเงินกู้ 3-10 ปี และวงเงินที่ยืมไม่เกิน 50 ล้านบาท ซึ่งจะให้สินเชื่อระยะยาวแก่นักลงทุนที่ตั้งโรงงานอยู่ในภูมิภาคหรือชนบท

1.4.4 สัมมนาจะช่วยเหลือเอ็มอีอย่างไร (กรุงเทพฯ 11/03/99)

วิกฤติเศรษฐกิจไทยนำไปสู่ปัญหาการล้มละลายของกำลังซื้อภายในประเทศ จึงส่งผลกระทบต่อธุรกิจขนาดเล็กระยะยาว(เอสเอ็มอี) เนื่องจากโครงสร้างภาคอุตสาหกรรมไทย 95% ธุรกิจขนาดเล็กระยะยาว อันซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของภาคการผลิต ความจำเป็นที่จะต้องช่วยเหลือภาคการผลิตภายในเป็นสิ่งที่ทั้งภาครัฐและเอกชนต้องแก้ไขปัญหาย่างเร่งด่วน

นายพงษ์ภาณุ เศวตรุน ผู้เชี่ยวชาญพิเศษทางการเงินและการคลัง กล่าวในการสัมมนา "สนับสนุนเอสเอ็มอี เพื่อเสริมสร้างให้แข็งแกร่ง" จัดโดยบริษัทเงินทุนอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ว่าหลักการสนับสนุนธุรกิจขนาดกลางและเล็ก ก.คลังถือเป็นนโยบายระดับมหภาคเนื่องจาก ธุรกิจขนาดกลางและขนาดเล็กคือภาคเศรษฐกิจที่แท้จริง นอกจากนั้นการช่วยเหลือธุรกิจด้านระบบการเงินจำเป็นต้องมีประสิทธิภาพ ดังนั้นการจะทำให้เศรษฐกิจฟื้นตัวได้ จำเป็นต้องเข้ามาแก้ไขปัญหาระบบการเงินเอสเอ็มอี ถ้าไม่สามารถแก้ไขธุรกิจเอสเอ็มอีแล้วเศรษฐกิจจะไม่ฟื้น ซึ่งความก้าวหน้าในการช่วยเหลือธุรกิจนี้คือ ก.คลัง ได้ร่วมมือกับธนาคารโลกและธนาคารพัฒนาแห่งเอเชีย หรือเอดีบี ปรับปรุงฐานะการเงินและระบบบริหารสินเชื่อของสถาบันการเงินเฉพาะกิจได้แก่ บริษัทเงินทุน บริษัทเงินทุนขนาดเล็ก (บอย.) บริษัทสินเชื่ออุตสาหกรรม (บสย.) และธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ (ธ.ก.ส.) โดยมีการศึกษาว่าธนาคารแห่งใดบ้างที่ต้องเพิ่มทุนหรือควบรวมเพื่อเป็นรัฐวิสาหกิจ ให้เสร็จสิ้นภายในปี 2542 เพื่อให้สถาบันการเงินดังกล่าวสามารถปล่อยสินเชื่อให้กับธุรกิจเอสเอ็มอีได้ โดยธนาคารโลกเป็นที่ปรึกษาทางวิชาการให้มีการปรับปรุงโครงสร้างพร้อมกันด้วย

นายพงษ์ภาณุ กล่าวถึง ก.คลังและก.อุตสาหกรรม ได้ทำการสำรวจบริษัทภาคการผลิตสินค้าสำเร็จรูป อุตสาหกรรมสิ่งทอ และอุตสาหกรรมผลิตรถยนต์ 640 กิจการหลังเกิดวิกฤติเศรษฐกิจพบว่าปัญหาที่เกิดขึ้นกับธุรกิจต่างๆ มาจากการล้มละลายของกำลังซื้อในประเทศมากที่สุด ไม่ใช่ปัญหาสภาพคล่อง นอกจากนั้นยังพบว่าธุรกิจขนาดใหญ่ได้ลดกำลังผลิต จาก 70% เหลือ 60% ของการผลิต ซึ่งถือว่ากระทบเพียง 10% ถือว่าน้อยกว่า ธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ที่ลดประมาณ 13% ซึ่งเอสเอ็มอีได้รับความกระทบรุนแรงที่สุด ก.คลังจึงถือเป็นแก้ไขปัญหเอสเอ็มอีเป็นพิเศษ

ด้านนายธีระ อัฐกุล ผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการบริษัทเงินทุนอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยมองว่า ความสำคัญของการแก้ไขปัญหเอสเอ็มอีอยู่ที่กฎหมายล้มละลายและกฎหมายบังคับคดี ซึ่งหากกฎหมายดังกล่าวไม่ผ่านสภา จะเป็นจุดสิ้นสุดโดยไม่ต้องพูดถึงเอสเอ็มอี เพราะในอนาคตธนาคารพาณิชย์จะไม่ปล่อยกู้ให้ธุรกิจเอสเอ็มอี เนื่องจากไม่มีกฎหมายเข้ามารองรับความเสี่ยงของธนาคารพาณิชย์ และความเสี่ยงจากการค้าประกัน เนื่องจากปัจจุบันธนาคารพาณิชย์ปล่อยกู้แก่เอสเอ็มอี 95% สถาบันการเงินของรัฐปล่อยเพียง 5% ดังนั้นการเข้ามาช่วยแก้ปัญหเอสเอ็มอีจึงอยู่ที่ธนาคารพาณิชย์

สำหรับการพัฒนาธุรกิจเอสเอ็มอี นายธีระ อัฐกุลได้เสนอ 1) ให้พัฒนาระบบการเงินให้ทำหน้าที่ตามกลไกตลาดให้เต็มที่ 2) ธุรกิจเอสเอ็มอีต้องมีข้อมูลเพียงพอ โดยสามารถประเมินความเสี่ยงของธุรกิจและระบบบัญชีที่ได้มาตรฐาน 3) ธนาคารพาณิชย์ต้องมีการจัดตั้งสถาบันเครดิตบูโร เพื่อทำให้เกิดความมั่นใจในการปล่อยกู้ให้แก่เอสเอ็มอี เพราะนับจากนี้ธนาคารพาณิชย์รายใดล้มรัฐจะไม่เข้าไปช่วยเหลืออีก ดังนั้นจำเป็นต้องทำให้ธนาคารพาณิชย์เป็นสถาบันที่มีมาตรฐานสากล 4) ในอนาคตรัฐเป็นเพียงผู้คอยดูแลระบบโดยให้ภาคเอกชนเดินหน้าได้ โดยเฉพาะโครงสร้างทางภาษีจะต้องมีการปรับภาษีให้เท่าเทียมกับธุรกิจขนาดใหญ่ ซึ่งการพัฒนาธุรกิจเอสเอ็มอีของประเทศไทยเป็นเพียงการเริ่มต้นเท่านั้น เมื่อเปรียบเทียบกับญี่ปุ่นที่มีการพัฒนาแล้ว 50 ปี มีบริการด้านการเงินและกฎหมายพัฒนาเอสเอ็มอีอย่างครบวงจร หรืออเมริกาที่มีกฎหมายล้มละลายและบังคับคดีที่มีประสิทธิภาพเมื่อเจอปัญหาวิกฤติเศรษฐกิจก็สามารถช่วยเหลือเอสเอ็มอีได้

1.5 การผลิตภาคเกษตร

หัวข้อข่าว

- 1.5.1 อนุมัติให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์แทรกแซงตลาดยาง (มติครม. 05/01/42)
- 1.5.2 โครงการช่วยเหลือเกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดปี 2542 (มติครม. 26/01/42)
- 1.5.3 นายกรัฐมนตรีจะยกหนี้ให้เกษตรกรที่รัฐทำผิดพลาด (สำนักข่าวไทย 05,26/02/42)
- 1.5.4 การจัดสรรเงินกู้เพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจในภาคเกษตร (มติครม. 15/02/42)
- 1.5.5 รายงานผลการดำเนินงานโครงการแก้ไขปัญหาความยากจน (กช.คจ.) (มติครม. 16/02/42)
- 1.5.6 ยุทธศาสตร์การพัฒนาทางพาณิชยกรรม (มติครม. 16/02/42)
- 1.5.7 อ้อยกับ 25 มาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจในช่วงครึ่งปีหลัง (พ.ศ. 2541) (มติครม. 23/02/42)
- 1.5.8 มาตรการแก้ไขปัญหาน้ำมันปาล์มดิบมีราคาสูง (มติครม. 2/03/42)
- 1.5.9 ประเดิม 3 พันล้าน ธ.ก.ส. ตั้งกองทุนประกันความเสี่ยง 'ข้าว-ข้าวโพด' (กรุงเทพธุรกิจ 30/03/42)

สรุปประเด็นข่าว

- 1.5.1 อนุมัติให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์แทรกแซงตลาดยาง (มติครม. 05/01/42)
วันที่ 5 ม.ค. 2542 ครม. อนุมัติให้ก.เกษตรฯแทรกแซงตลาดยางแล้วมีมติอนุมัติหลักการ ดังนี้
 1. อนุมัติกฎเกณฑ์ กลไก และวิธีการบริหารการแทรกแซงตลาดยางตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้ประชุมหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในวันจันทร์ที่ 4 มกราคม 2542 เพื่อปรับปรุงกฎเกณฑ์ กลไก และวิธีการบริหารการแทรกแซงตลาดยาง
 2. อนุมัติให้จำนองกรรมสิทธิ์ที่ดิน ไร่ละ 1.55 บาท และจ่ายค่ามรดกตามน้ำหนักยางแผ่นรมควันที่ได้ และปรับลดอัตราค่าจำนองตามมาตรฐานรมควันที่ผลิตได้
 3. อนุมัติให้สำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง ยืมเงินที่ได้จากการขายยางโครงการแทรกแซง (วงเงิน 4,700 ล้านบาท) ขององค์การสวนยาง เพื่อเป็นค่าดำเนินงานและค่าบริการการแทรกแซงตลาดยาง (วงเงิน 2,000 ล้านบาท) และองค์การสวนยางเป็นผู้รับภาระดอกเบี้ยค่าปรับ (ถ้ามี) และค่าใช้จ่ายเงินโอน ตามที่ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) เรียกเก็บ
 4. กำหนดและอนุมัติราคาแทรกแซงยางแผ่นดิบคุณภาพ 1, 2, 3, 4 (ความชื้น 4.5%) และ 4 (ความชื้น 6%)
 5. กำหนดและอนุมัติอัตราค่าจำนองที่ดินที่จำนองกับเกษตรกรที่เป็นนิติบุคคล เป็นผู้รมควันยางแผ่นดิบของสมาชิก และนำยางแผ่นรมควันไปขายที่จุดแทรกแซง
 6. อนุมัติให้ก.เกษตรฯเป็นผู้ระบายนายกที่แทรกแซงไปต่างประเทศร่วมกับก.พาณิชย์

นอกจากนี้ ครม. เห็นชอบให้จัดตั้งคณะทำงานที่ปรึกษาพิจารณาเรื่องราคาและวิธีการแทรกแซงโดยไม่ต้องผ่านครม. ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดความรวดเร็ว โดยให้ยึดถือเรื่องราคาว่าควรอิงกับราคาท้องตลาด และให้คำนึงถึงผลกระทบที่โดยเกิดขึ้นเมื่อมีการตั้งราคาแทรกแซงสูงเกินไป ทำให้มีปัญหาและผลต่อเนื่องถึงปัจจุบัน
- 1.5.2 โครงการช่วยเหลือเกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดปี 2542 (มติครม. 26/01/42)
วันที่ 26 ม.ค. 2542 ครม. พิจารณาโครงการช่วยเหลือเกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดปี 2542 ตามที่ก.พาณิชย์เสนอ แล้วมีมติ ดังนี้ 1. ให้องค์การคลังสินค้า (อคส.) กู้เงินจากธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย (ธสน.) ในวงเงิน 1,500 ล้านบาท เพื่อใช้ดำเนินโครงการช่วยเหลือเกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดปี 2542 2. ธสน. ให้เงินกู้แก่ อคส. ในวงเงิน 1,500 ล้านบาท
อคส. เสนอขออนุมัติกู้เงินจากธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย (ธสน.) ในวงเงิน 1,500 ล้านบาท เพื่อดำเนินโครงการช่วยเหลือเกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดปี 2542 เนื่องจากเกษตรกรและโรงงานแปรรูปผลิตภัณฑ์สับปะรดได้รวมกลุ่มกันร้องขอให้อคส. หาทางช่วยเหลือในการแก้ไขปัญหาสับปะรดซึ่งจะมีผลผลิตเป็นจำนวนมาก ประกอบกับภาวะวิกฤติทางเศรษฐกิจในขณะนี้ทำให้โรงงานแปรรูปผลิตภัณฑ์สับปะรดขาดเงินทุนหมุนเวียนที่จะใช้รับซื้อสับปะรดจากเกษตรกร ซึ่งจะทำให้เกษตรกรได้รับความเดือดร้อน
อคส. ในฐานะที่เป็นหน่วยงานหลักในการแก้ไขปัญหาสินค้าเกษตรได้พิจารณาด้านตลาดส่งออกผลิตภัณฑ์สับปะรดของไทยแล้วจากสถิติมูลค่าการส่งออกสับปะรดกระป๋องและน้ำสับปะรดในปี 2541 (ม.ค. - พ.ย.) มีอัตราการขยายตัวเพิ่มขึ้นจากปี 2540 ร้อยละ 0.85 อคส. เห็นว่ามีช่องทางที่จะส่งออกตลาดต่างประเทศได้ และไม่ต้องใช้เงินงบประมาณของรัฐบาล แต่เนื่องจากตาม พ.ร.ก.จัดตั้งองค์การคลังสินค้า พ.ศ. 2498 มาตรา 7 (5) การกู้ยืมเงินถ้าเป็นจำนวนเงินเกินกว่าหนึ่งร้อยล้านบาท ต้องได้รับอนุญาตจากคณะรัฐมนตรีก่อน

1.5.3 นายกรัฐมนตรีระบุจะยกหนี้ให้เกษตรกรที่รัฐทำผิดพลาด (สำนักข่าวไทย 05/26/02/42)

จากภาวะวิกฤติเศรษฐกิจ รัฐได้เข้าช่วยเหลือสถาบันการเงินด้วยจำนวนเงินมหาศาล ในขณะที่เกษตรกรมีหนี้ทั้งในระบบและนอกระบบจำนวนมาก จึงเกิดการเรียกร้องให้รัฐช่วยเหลือเกษตรกรในการชำระหนี้ เมื่อวันที่ 5 ก.พ. 2542 ครป.และสถาบันนิสิตนักศึกษาแห่งประเทศไทย (สนท.) ได้ออกแถลงการณ์สนับสนุนข้อเรียกร้องของสภาเกษตรกรไทยทั้ง 4 กรณี คือ 1) การพักการชำระหนี้ ธกส. เป็นเวลา 5 ปี พร้อมทั้งคิดดอกเบี้ย 2) พักการชำระหนี้เงินกู้กรมส่งเสริมสหกรณ์ของสหกรณ์ 3) ยกเลิกหนี้สินของเกษตรกรทั่วประเทศที่เกิดจากโครงการของรัฐที่ล้มเหลว เช่น โครงการหม่อนไหม 4) เปร่งดำเนินการตรา พ.ร.บ. กองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกรให้เข้าสู่การพิจารณาในวาระที่ 2 และวาระที่ 3 ในการประชุมสมัยนี้และให้มีผลบังคับใช้โดยเร็ว

นายกรัฐมนตรีระบุปัญหานี้หนี้เกษตรกรที่เกิดจากเจ้าหน้าที่รัฐที่ผิดพลาดจะมีการยกหนี้ดังกล่าวให้ และยอมให้เกษตรกร 3 คน ร่วมเป็นกรรมการหนี้ในระบบ พร้อมเปิดช่องนำเงิน 2,000 ล้านบาทมาแก้หนี้สินในระบบ ต่อมาคณะกรรมการแก้ไขปัญหาหนี้ในระบบได้นำเสนอการแก้ไขหนี้ในระบบ 5 ประเด็น คือ 1.) ให้ตัวแทนเกษตรกรจำนวน 3 คน เข้าร่วมเป็นคณะกรรมการประนีประนอมหนี้ ส่วนอำเภอ จังหวัด และส่วนกลาง ให้มีตัวแทนเกษตรกรเข้าเป็นตัวแทนทุกระดับ 2.) การปรับหลักเกณฑ์ในการประเมินราคาที่ดินในการขอกู้เงินจาก ธกส. ให้พิจารณาตามศักยภาพที่ดินในการประกอบการเกษตร 3.) กบส. ยังได้ขยายวัตถุประสงค์การให้กู้ยืมเงินให้ครอบคลุมถึงการประกอบอาชีพด้วย นอกเหนือจากการแก้ไขปัญหาหนี้ในระบบ โดยชูปกกองทุน สปน. 3.) ร่วมกองทุนเข้าด้วยกันทั้ง สปน. 28 สปน. 33 และ สปน.36 ซึ่งมีเงินรวม 300 ล้านบาท 4.) ให้จัดตั้งหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรงเป็นการเฉพาะที่จังหวัด และอำเภอ 5.) ปรับปรุงการจัดสรรงบประมาณเพิ่มเติมใน สปน.33, 36 และ 28 ที่ไม่เพียงพอ

1.5.4 การจัดสรรเงินกู้เพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจในภาคเกษตร (มติครม. 15/02/42)

จากการประชุม ครม. ว่าด้วยนโยบายเศรษฐกิจเมื่อวันที่ 15 ก.พ. 2542 พิจารณาการจัดสรรเงินกู้เพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจในภาคเกษตรกรรมตามที่ ก.เกษตรฯเสนอ โดยให้ความเห็นชอบกับสาระสำคัญของแนวทางของแผนเร่งรัดการผลิตการเกษตรที่ได้ปรับปรุงใหม่ ดังนี้

1. แผนงานพัฒนาคุณภาพสินค้าเกษตรและการจัดการผลผลิตเกษตร ซึ่งเปลี่ยนแปลงจากการจัดตั้งตลาดกลางระดับภูมิภาคและประเทศ 7 แห่ง เป็นการปรับปรุงขีดความสามารถทั้งในด้านการผลิตและการตลาดของสหกรณ์การเกษตร จำนวน 90 แห่ง โดยมีค่าใช้จ่ายในส่วนกลางในการเตรียมการและสนับสนุนโครงการ 120 ล้านบาท สินเชื่อ 3,820 ล้านบาท และค่าศึกษาความเป็นไปได้ในการเชื่อมโยงไปสู่การจัดตั้งตลาดกลางระดับภูมิภาคและประเทศ 60 ล้านบาท ในเวลา 1 ปี

2. แผนงานส่งเสริมระบบเกษตรกรรมทางเลือก ซึ่งเป็นการส่งเสริมเกษตรกรในการทำการผลิตระบบเกษตรกรรมทางเลือกและสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ร่วมกัน โดยมีค่าใช้จ่ายในส่วนของการเตรียมการของภาครัฐและการสนับสนุนเกษตรกร 100 ล้านบาท และสินเชื่อ 3,300 ล้านบาท ในเวลา 1 ปี

3. แผนงานสนับสนุนชุมชนปลูกป่า ซึ่งเป็นการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน และองค์กรท้องถิ่นในการบริหารจัดการป่าไม้ของชุมชน โดยมีค่าใช้จ่ายในส่วนของการเตรียมความพร้อมของพื้นที่ ชุมชน และปัจจัยสนับสนุน 100 ล้านบาท และค่าตอบแทนชุมชนในการดูแลรักษาป่า 500 ล้านบาท ในเวลา 2 ปี

อนึ่ง ครม. ได้มอบหมายให้ ก.เกษตรฯ จัดทำรายละเอียดของโครงการทั้งที่เสนอจากระดับพื้นที่และในส่วนที่หน่วยงานของรัฐเป็นผู้ให้เงิน และดำเนินการเจรจาขอกู้เงินจากธนาคารเพื่อพัฒนาเอเชีย(ADB) โดยผ่าน ก.คลังต่อไป (ครม. 15/02/42)

1.5.5 รายงานผลการดำเนินงานโครงการแก้ไขปัญหาคาความยากจน (กช.คจ.) (มติครม. 16/02/42)

วันที่ 16 ก.พ. 2542 คณะรัฐมนตรีรับทราบรายงานผลการดำเนินงานโครงการแก้ไขปัญหาคาความยากจน (กช.คจ.) ระยะที่ 1 ปี 2536-2540 และระยะที่ 2 ปี 2541-2544 ระหว่างเดือนมิถุนายน - กันยายน 2541 สรุปได้ดังนี้

1. โครงการ กช.คจ. ระยะที่ 1 สามารถดำเนินการได้ จำนวน 11,608 หมู่บ้าน งบประมาณเงินกู้สำหรับหมู่บ้านเพื่อให้ครัวเรือนยากจนยืมไปประกอบอาชีพ 3,250.4 ล้านบาท ครัวเรือนเป้าหมาย 731,633 ครัวเรือน มีครัวเรือนยืมเงินไปแล้ว 561,070 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 76.69 จำนวนเงินรวมทั้งสิ้น 4,485.80 ล้านบาท ประเภทอาชีพที่ครัวเรือนยืมไปลงทุน ได้แก่ อาชีพด้านการเกษตร ค่าขาย อุตสาหกรรมในครัวเรือน ด้านช่าง และอาชีพอื่นๆ มีรายได้หักต้นทุนแล้ว เป็นเงิน 913,642,897 บาท คิดเป็นร้อยละ 20.37 ของการลงทุนทั้งหมด ในด้านรายได้ของครัวเรือน มีรายได้เฉลี่ยผ่านเกณฑ์ที่กำหนด ผ่าน 5,000 บาท/คน/ปี ในปี 1 จำนวน 249,182 ครัวเรือน ผ่าน 9,000 บาท/คน/ปี ในปี 2 จำนวน 123,122 ครัวเรือน ผ่าน 12,000 บาท/คน/ปี ในปี 3 จำนวน 67,058 ครัวเรือน ผ่าน 15,000 บาท/คน/ปี ในปี 4 จำนวน 30,786 ครัวเรือน รวมผ่านเกณฑ์ทั้งสิ้น จำนวน 470,148 ครัวเรือน ในภาพรวมพบว่า ประชาชนมีความสามารถและมีศักยภาพในการพัฒนาตนเอง ครอบครัวยากจน และคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น และสามารถพึ่งตนเองได้ในชุมชนท่ามกลางความวิกฤติด้านเศรษฐกิจปัจจุบัน

2. โครงการ กษ.คจ. ระยะที่ 2 ในปี 2541 ดำเนินการทั้งสิ้น 878 หมู่บ้าน โดยมีกรอบเตรียมความพร้อมองค์กร/ประชาชน ครอบคลุมทุกหมู่บ้าน สนับสนุนเงินทุนประกอบอาชีพ หมู่บ้านละ 280,000 บาท รวมเงินทุน 245.84 ล้านบาท สำหรับครัวเรือน เป้าหมาย จำนวน 48,837 ครัวเรือน มีครัวเรือนยืมเงินทุนไปแล้ว 21,391 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 43.80 บาท จำนวนเงินรวมทั้งสิ้น 173.37 ล้านบาท ประเภทอาชีพที่ครัวเรือนยืมไปลงทุน ได้แก่ อาชีพด้านการเกษตร ค้าขาย อุตสาหกรรม ด้านช่าง และอาชีพอื่นๆ มีรายได้หักต้นทุนแล้ว เป็นเงิน 1,138,500 บาท คิดเป็นร้อยละ 0.66 ของการลงทุนทั้งหมด สำหรับในปี 2542 ได้รับการสนับสนุนงบประมาณให้ดำเนินการใน 2,000 หมู่บ้าน

3. การเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงาน

3.1 ได้กำหนดแนวทางให้มีการตรวจสอบการดำเนินงานเกี่ยวกับเอกสารและฐานะการเงินของทุกหมู่บ้าน เพื่อเป็นการกระตุ้นแรงจูงใจให้ผู้เกี่ยวข้องปฏิบัติและปรับปรุงให้ถูกต้องเรียบร้อย

3.2 ได้กำหนดมาตรการและแนวทางปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ระดับอำเภอ จังหวัดและศูนย์ช่วยเหลือทางวิชาการพัฒนาชุมชนเขต เพื่อนำไปสู่การเพิ่มประสิทธิภาพในการสนับสนุนการดำเนินงาน

3.3 จัดประชุมชี้แจงและมอบนโยบายแก่เจ้าหน้าที่เป็นรายจังหวัด โดยคณะผู้บริหารของกรมการพัฒนาชุมชน โดยให้ตระหนักในความสำคัญและดำเนินการให้เกิดประสิทธิภาพ และไม่ให้เกิดความเสียหาย (ครม. 16/02/42)

1.5.6 ยุทธศาสตร์การพัฒนารายการครบวงจร (มติครม. 16/02/42)

เมื่อวันที่ 16 ก.พ. 2542 ครม.อนุมัติยุทธศาสตร์การพัฒนารายการครบวงจรตามที่ก.เกษตรฯเสนอ ตามมติคณะกรรมการนโยบายชาวนาไทย ดังนี้

ยุทธศาสตร์การพัฒนารายการครบวงจร (2542 - 2546) แบ่งออกเป็น 5 ยุทธศาสตร์ เป็นมาตรการระยะสั้น (2542 - 2543) 15 มาตรการ มาตรการระยะปานกลาง (2542 - 2546) 17 มาตรการ รวม 32 มาตรการ มีระยะเวลาดำเนินการ 5 ปี มีสาระสำคัญ ดังนี้

1. ยุทธศาสตร์ด้านการผลิตยาง ประกอบด้วยเร่งพัฒนาให้เกษตรกรชาวสวนยางผลิตยางคุณภาพดีตามความต้องการของตลาด ยางด้วยการผลิตยางแท่ง และน้ำยางข้นเชิงธุรกิจ ภายใต้การบริหารในรูปของสหกรณ์ สนับสนุนให้เกษตรกรเลือกใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม เพื่อลดระยะเวลายางอ่อนให้เหลือ 5 $\frac{1}{2}$ - 6 ปี ในแหล่งปลูกยางเดิม และ 7 $\frac{1}{2}$ ปี ในแหล่งปลูกยางใหม่ สนับสนุนให้เกษตรกรชาวสวนยางไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 รวมตัวเป็นสหกรณ์ หรือสถาบันเกษตรกรที่เป็นนิติบุคคล และดำเนินการเชิงธุรกิจได้ด้วยตนเอง สนับสนุนการเสริมรายได้ของเจ้าของสวนยางขนาดเล็กให้มีรายได้เพิ่มขึ้นจากเดิม 50,000 บาท/ครอบครัว/ปี เป็น 85,000 บาท/ครอบครัว/ปี ดำเนินการจดทะเบียนเกษตรกรชาวสวนยาง และสถาบันเกษตรกรที่เป็นนิติบุคคล ตามเขตการปลูกยาง (Zoning) ที่ได้กำหนดไว้ การปรับปริมาณการผลิตยางของประเทศให้เหมาะสม และสนับสนุนการศึกษา ค้นคว้า วิจัยด้านพันธุ์ยาง การใช้ปุ๋ยเคมี/ปุ๋ยอินทรีย์ การกรีดยาง และการใช้สารเคมีเร่งน้ำยาง ตลอดจนการกำหนดเขตอุตสาหกรรมยางที่เหมาะสม

2. ยุทธศาสตร์ด้านอุตสาหกรรมยาง ประกอบด้วยการพัฒนาและช่วยเหลือให้โรงงานแปรรูปยางดิบของเอกชนได้รับการรับรองตามมาตรฐานสากล พัฒนาการแปรรูปยางแผ่นดิบของประเทศให้ได้สัดส่วนการผลิต

3. ยุทธศาสตร์ด้านอุตสาหกรรมไม้ยางพารา ประกอบด้วยการพัฒนาและระเบียบที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมไม้ยางพารา ให้บริการการขออนุญาตตั้งโรงงาน และการส่งออกไม้ยางพารา เป็น One stop service และการปรับปรุงพันธุ์ยางเพื่อพัฒนาคุณภาพไม้ยาง และการปลูกสร้างสวนยาง ทั้งเพื่อผลิตน้ำยางและเนื้อไม้ และผลผลิตปริมาณไม้ได้ ไม่น้อยกว่า 55 ลูกบาศก์เมตร/ไร่ จากเดิม 45 ลูกบาศก์เมตร/ไร่

4. ยุทธศาสตร์ด้านการตลาดยาง ประกอบด้วยการพัฒนาบริการส่งออกยางเป็นระบบ One stop service ใน 5 จังหวัด ส่งออกหลักของประเทศคือ กรุงเทพฯ ชลบุรี ภูเก็ต ยะลา และสงขลา สนับสนุนการพัฒนากระบวนการตลาดยางท้องถิ่นโดยการตั้งตลาดกลางยางพารา ระดับภูมิภาคจำนวน 5 แห่ง กระจายในภาคใต้ 2 แห่ง ภาคตะวันออก 1 แห่ง และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2 แห่ง การพัฒนาตลาดกลางยางพาราให้เป็นตลาดแลกเปลี่ยนยางไทย (Thailand Rubber Exchange) เพื่อซื้อขายยางล่วงหน้า และผลักดันให้ไทยเป็นตลาดยางที่สำคัญของโลก และกำหนดให้ภาครัฐมีคลังสินค้าความจุประมาณ 200,000 ตัน หรือร้อยละ 10 ของปริมาณการผลิตยางของประเทศ และสร้างโกดังเพิ่มอีก 134,800 ตัน จากเดิมที่มีอยู่ 65,200 ตัน และถังเก็บน้ำยางข้น (Installation tank) อีก 20,000 ตัน

5. ยุทธศาสตร์ด้านการบริหารงานธุรกิจยาง ประกอบด้วยการจัดคณะกรรมการยางพาราแห่งประเทศไทย โดยมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เป็นประธาน และกรรมการทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคเกษตรกรชาวสวนยางอีก 21 ท่าน (สัดส่วนกรรมการ 7:7:7) เพื่อกำหนดนโยบายยาง และแผนงานยาง รวมองค์การสวนยาง และสำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง เป็นองค์การยางแห่งประเทศไทย เป็นรัฐวิสาหกิจดำเนินการยางครบวงจร และการปรับภารกิจและหน้าที่ของหน่วยงานภาครัฐฯ ให้เป็นเอกภาพ และลด

ความซ้ำซ้อนของขั้นตอนการบริหาร/การจัดการยาง และตั้งกองทุนพัฒนายางและผลิตภัณฑ์ยาง เพื่อพัฒนายางของภาคเอกชนและภาคเกษตรกรชาวสวนยางให้การบริหารเป็นองค์กรอิสระ (มติครม. 16/02/42)

1.5.7 อ้อยกับ 25 มาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจในช่วงครึ่งปีหลัง (พ.ศ. 2541) (มติครม. 23/02/42)

ในการประชุมครม. วันที่ 23 ก.พ. 2542 ก.เกษตรฯ รายงานผลการดำเนินงานเรื่อง 25 มาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจในช่วงครึ่งปีหลัง (พ.ศ. 2541) ตามมติครม. เมื่อวันที่ 18 สิงหาคม 2541 ว่า

1. การจดทะเบียนเกษตรกรชาวไร่อ้อยเพื่อแจ้ง ธ.ก.ส. ตาม พ.ร.บ.อ้อยและน้ำตาลทราย พ.ศ. 2527 สำนักงานคณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทรายได้ถูกกำหนดให้เป็นหน่วยงานรับจดทะเบียนผู้ปลูกอ้อยสำหรับการจดทะเบียนชาวไร่อ้อยครั้งใหม่ คณะกรรมการอ้อยฯ ได้กำหนดให้มีการจดทะเบียนชาวไร่อ้อยทั่วประเทศตั้งแต่วันที่ 1-30 ก.ย. 2541 เพื่อใช้เป็นข้อมูลสำหรับ ธ.ก.ส. ในการจัดสรรสินเชื่อให้แก่ชาวไร่อ้อยแล้ว

2. การพิจารณาบทวนการผลิตอ้อยและน้ำตาลทรายทั้งระบบร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งระบบการแบ่งปันผลประโยชน์ การส่งออกอ้อยแช่เย็นและการพัฒนาคุณภาพอ้อย การดำเนินงานในเรื่องดังกล่าวข้างต้นอยู่ในอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทราย เนื่องจากพ.ร.บ.อ้อยและน้ำตาลทราย พ.ศ. 2527 มาตรา 17 ได้กำหนดอำนาจหน้าที่ให้คณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทราย เป็นผู้กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการจัดทำประมาณการรายได้ การกำหนดราคาอ้อยและค่าลิตน้ำตาลทราย อัตราส่วนของผลตอบแทนระหว่างชาวไร่อ้อยและโรงงาน ตลอดจนระเบียบการจัดสรรปริมาณอ้อยให้แก่โรงงาน การตัดและส่งออกอ้อยให้แก่โรงงาน ซึ่งในคณะกรรมการดังกล่าวได้มีตัวแทนของ ก.เกษตรฯ ร่วมอยู่ด้วยแล้ว สำหรับการแก้ไขปัญหาการซื้อขายอ้อยแช่เย็นควรมีการออกระเบียบหรือประกาศเพื่อบังคับโทษในเรื่องดังกล่าว

3. การวิจัยและพัฒนาอ้อยสายพันธุ์ใหม่ฯ ให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น โดยเฉพาะเรื่องความหวาน ในเรื่องนี้กรมวิชาการเกษตรกำลังดำเนินการอยู่ รวมทั้งได้เน้นการวิจัยเพื่อลดต้นทุนการผลิต คือ การวิจัยการใช้ปุ๋ยอ้อยซึ่งมีราคาแพงและสูตรปุ๋ยที่เหมาะสมกับสภาพดิน การวิจัยพันธุ์เพื่อให้สามารถให้ผลตอบแทนหลายปี รวมทั้งการปรับปรุงการผลิตอ้อยให้ได้ผลผลิตสม่ำเสมอในแต่ละปีเพื่อสร้างความเชื่อถือต่อผู้ซื้อน้ำตาล สำหรับค่าใช้จ่ายด้านการขนส่งอ้อยเข้าสู่โรงงานสูง เนื่องจากความล่าช้าในการรออ้อยเข้าหีบหน้าโรงงาน ควรหาทางให้การขนส่งอ้อยเข้าโรงงานด้วยระบบรางรถไฟเพื่อลดต้นทุนค่าขนส่งและค่าแรงงาน (มติครม. 23/02/42)

1.5.8 มาตรการแก้ไขปัญหาน้ำมันปาล์มดิบมีราคาสูง (มติครม. 2/03/42)

ครม. อนุมัติมาตรการแก้ไขปัญหาน้ำมันปาล์มดิบมีราคาสูง ตามที่คณะกรรมการนโยบายถั่วเหลืองและพืชน้ำมันอื่นเสนอ ในการประชุมคณะกรรมการ เมื่อวันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2542 ดังนี้

1. ให้เปิดตลาดนำเข้าน้ำมันปาล์มภายใต้ข้อกำหนดองค์การการค้าโลก WTO ปี 2542 จำนวน 6,000 ตันน้ำมันปาล์มดิบ

2. อัตราภาษีนำเข้าในโควตาร้อยละ 20

3. การบริหารนำเข้า โดย

3.1 ให้องค์การคลังสินค้าเป็นผู้นำเข้าและจัดสรรให้สมาชิกสมาคมโรงกลั่นน้ำมันปาล์ม

3.2 ให้นำเข้าให้เสร็จสิ้นภายในวันที่ 31 มีนาคม 2542

3.3 ให้กระทรวงพาณิชย์กำกับดูแลปาล์มสดที่เกษตรกรขายได้ให้มีราคา ไม่ต่ำกว่ากก.ละ 4.00 บาท และน้ำมันปาล์มดิบไม่ต่ำกว่ากก.ละ 26.00 บาท ในช่วงเวลาที่นำเข้า

4. กำหนดให้น้ำมันปาล์มดิบ เป็นสินค้าที่ต้องเสียค่าธรรมเนียมพิเศษในการส่งออกเป็นการชั่วคราว ตั้งแต่วันที่ 31 ธันวาคม 2542 ในอัตราร้อยละ 10 ของราคาส่งออก เอฟ โอ บี

1.5.9 ประเดิม 3 พันล้าน ธ.ก.ส. ตั้งกองทุนประกันความเสี่ยง 'ข้าว-ข้าวโพด' (กรุงเทพธุรกิจ 30/03/42)

นายปลอด อดิเรกสาร รว.ก. เกษตรฯ เปิดเผย ว่า ครม.เศรษฐกิจได้อนุมัติหลักการให้การจัดตั้งกองทุนประกันภัยพิบัติเกษตร โดยให้ ก. เกษตรฯ ไปศึกษาความเป็นไปได้และเสนอกลับมาให้ครม. พิจารณาอีกครั้ง ทั้งนี้โดยเน้นช่วยเหลือพืชหลัก 3 ชนิดคือ ข้าว วานาปี ข้าวนาปรัง และข้าวโพด สัตว์เลี้ยง แต่ยังไม่ได้กำหนดจำนวนเงิน เพราะมีแผนจะดึงเอาเอกชนเข้าร่วมโครงการด้วย

ธ.ก.ส.ได้ก่อตั้งกองทุนประกันภัยพิบัติเกษตรตั้งแต่ปี 2539 แต่เนื่องจากภาวะเศรษฐกิจรัฐบาลทำให้ไม่มีเงินประเดิมในการช่วยเหลือ ดังนั้นจึงได้เสนอ ครม. อีกครั้งให้ใช้งบประมาณปี 2543 จำนวน 1,910 ล้านบาท และเก็บเงินจากเกษตรกรที่เข้าร่วมเป็นสมาชิก 750 ล้านบาท และ ธ.ก.ส. 340 ล้านบาท เป็นเงินกองทุนประเดิมรวม 3,000 ล้านบาท เพื่อดำเนินการ และมีเป้าหมายในการจ่ายเงินชดเชยแก่สมาชิกที่ได้รับความเสียหายเนื่องจากภัยพิบัติทางธรรมชาติ ได้แก่ น้ำท่วม ฝนแล้ง และพายุ มีกลุ่มเป้าหมายคือเกษตรกรซึ่งเป็นลูกค้าของ ธ.ก.ส. รวมทั้งที่เป็นสถาบัน

1.6 การส่งออก

หัวข้อข่าว

1.6.1 ความหวังและสถานการณ์ส่งออกไทยในปี 2542 (ผู้จัดการ 01/02/42)

1.6.2 อัยุสศักดิ์การส่งออกกล้วยไม้ไทย (ผู้จัดการ 12/02/42)

1.6.3 ส่งออกไก่เจตสิกหนักในอียูหลังห้ามไข่ชา 4 ตัวเร่งสัตว์โต (ไทยโพสต์ 17/02/42, ผู้จัดการ 17/02/99, กรุงเทพธุรกิจ 17/02/42)

1.6.4 ธปท. เดือนกยส่งออกแย่สัญญาณพื้นยังไม่ชัดการผลิตเพิ่มแต่ยังไม่บริโภค (ผู้จัดการ 30 - 31/01/42)

สรุปประเด็นข่าว

1.6.1 ความหวังและสถานการณ์ส่งออกไทยในปี 2542 (ผู้จัดการ 01/02/42)

ความคาดหวังที่จะให้การส่งออกมาช่วยฟื้นเศรษฐกิจไทยยังคงเป็นแนวคิดของทั้งหน่วยงานรัฐและภาคธุรกิจเอกชน นฤตม์ เทอดสถีรศักดิ์ จากคอลัมน์ "เศรษฐกิจสวนนอกตำรา" ได้คาดการณ์การส่งออกปี 2542 จะมีมูลค่ารวมประมาณ 55,200 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ เพิ่มขึ้นจากปี 2541 1.5 % อย่างไรก็ตาม ก.พาณิชย์เองก็ได้พยายามปรับยุทธศาสตร์ต่างๆ เพื่อให้เพิ่มปริมาณการส่งออก เช่น เพิ่มการส่งออกอาหารทะเลของภาคใต้ตอนล่างไปตลาดเพื่อนบ้าน เช่น สิงคโปร์ มาเลเซีย แม้ว่า 60% ยังส่งออกไปตลาดยุโรปและอเมริกา ในปีนี้แนวโน้มส่งออกตลาดตะวันออกกลางสโลว์และชะลอตัวนำเข้าจากไทยเพิ่มอย่างต่อเนื่อง

1.6.2 อัยุสศักดิ์การส่งออกกล้วยไม้ไทย (ผู้จัดการ 12/02/42)

นายอนันต์ ดาโลดม อธิบดีกรมวิชาการเกษตร เปิดเผยว่า สหภาพยุโรปหรืออียูได้เปิดประชุมฉุกเฉินเพื่อให้ประเทศไทยชี้แจงมาตรการในการจัดการเพลี้ยไฟที่ติดไปกับช่อดอกกล้วยไม้ที่ส่งไปยังอียู หลังจากที่เคยพอใจกับมาตรการควบคุมคุณภาพดอกกล้วยไม้ที่ไทยทำเมื่อก่อนหน้าครั้งหนึ่ง แต่ล่าสุดมีการตรวจพบมีเพลี้ยไฟติดไปกับช่อดอกกล้วยไม้นำเข้าจากไทย ซึ่งอียูจะประชุมอีกครั้งในเดือนก.พ. และอาจจะมีผลการหยุดนำเข้ากล้วยไม้ชั่วคราว ดังนั้น ทางกรมวิชาการเกษตรจะใช้มาตรการกำจัดการคือ วิธีการรมควันยาและการจุ่มลงสารเคมี ซึ่งได้ทดลองในห้องปฏิบัติการแล้ว พบว่าได้ผลเต็ม 100%

นอกจากนี้ เพื่อให้การควบคุมการรุมยาและจุ่มสารเคมีเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ กรมฯจะเปลี่ยนเจ้าหน้าที่ส่วนต่างๆ รับผิดชอบห้องปฏิบัติการของบริษัทผู้ส่งออกกล้วยไม้และสุ่มตรวจอีกครั้งที่จุดส่งออก เพื่อให้แน่ใจว่าไม่มีเพลี้ยไฟหรือศัตรูพืชหลุดรอดไปได้

1.6.3 ส่งออกไก่เจตสิกหนักในอียูหลังห้ามไข่ชา 4 ตัวเร่งสัตว์โต (ไทยโพสต์ 17/02/42, ผู้จัดการ 17/02/99, กรุงเทพธุรกิจ 17/02/42)

ในปี 2541 ไทยส่งออกผลิตภัณฑ์เนื้อไก่ได้ 260,000 ตัน โดยเป็นไก่สด 200,000 ตัน และไก่แปรรูป 60,000 ตันมีมูลค่าส่งออกประมาณ 26,300 ล้านบาท โดยมีตลาดอียูเป็นผู้นำเข้ารายใหญ่จำนวน 14,300 ตัน การส่งออกเป็นอีกเป้าหมายหลักที่จะช่วยกระตุ้นการเติบโตทางเศรษฐกิจ แต่นับวันระบบข้อห้ามและข้อกีดกันทางการค้าจะมีมากขึ้น กรณีของอียูห้ามไข่ชาปฏิชีวนะ 4 ชนิด เร่งการเติบโตของสัตว์โดยมีผลต่อฟินแลนด์ เดนมาร์ก และสวีเดนทันที และจะกระทบไทยใน 1 กรกฎาคมนี้ ซึ่งจะมีผลกระทบต่องานส่งออกอย่างแน่นอน

สมาคมผู้ผลิตอาหารสัตว์กล่าวว่า จะลดตัวหาหนที่คงทำได้ แต่จะพิจารณาใช้ตัวยาอื่นที่ไม่มีผลดังที่อียูอ้าง สำหรับผู้ส่งออกไปตลาดอียูนั้น ผู้เลี้ยงจะต้องยกเลิกใช้ยาหนที่ตามที่ยูห้าม ส่วนตลาดภายในจำเป็นต้องใช้ก่อนเพราะส่งชื่อเข้ามาแล้ว แต่จะพยายามทยอยยกเลิกให้หมดในที่สุด โดยจะลดการใช้ลงเดือนละ 10% และจะไม่ให้มีการใช้ในที่สุด

1.6.4 ธปท. เดือนกยส่งออกแย่สัญญาณพื้นยังไม่ชัดการผลิตเพิ่มแต่ยังไม่บริโภค (ผู้จัดการ 30 - 31/01/42)

ธปท. แถลงตัวเลขการส่งออกในช่วง 2 เดือนแรกมีมูลค่าเฉลี่ยต่อเดือนอยู่ประมาณ 3.9-4.0 พันล้านดอลลาร์ เทียบกับช่วงเวลาเดียวกันของปีก่อนขยายตัวลดลง 5.6% พลลาดเป้าเฉลี่ยเดือนละ 500 ล้านบาท ด้านทางการไม่มีมาตรการที่จะเพิ่มมูลค่าการส่งออกโลกาสที่การส่งออกจะขยายตัวถึง 4% เป็นไปได้ยาก และยืนยันว่า กลยุทธ์บาทอ่อนช่วยไม่ได้แน่นอน เพราะคู่แข่งจะปรับค่าเงินตามด้วย ขณะที่เครื่องจักรเกษตรกรรมยังไม่สามารถยืนยันการฟื้นตัวได้ เพียงแต่ดัชนีบางอย่างบ่งบอกว่าจะไม่ไหลลงต่อไปอีก

ดร. อัจฉนา ไชยวรรคิต กล่าวว่า ข้อมูลเศรษฐกิจการเงินในขณะนี้คงเร็วเกินไปที่จะบอกว่าเศรษฐกิจกระเตื้องขึ้นแต่สามารถกล่าวได้ว่า มีสัญญาณที่ชัดเจนว่าจะไม่ไหลลงต่อไปอีก โดยข้อมูลผลิตภัณฑ์มวลรวมภาคอุตสาหกรรมมีแนวโน้มเห็นว่าจะไม่ต่ำลง โดยทรงตัวเป็นเวลา 3 เดือน และหากเศรษฐกิจมีแรงกระตุ้นจากมาตรการที่รัฐบาลประกาศออกมาเชื่อว่าจะทำให้เศรษฐกิจเคลื่อนไหวในทิศทางที่ดีขึ้น

หากจะพิจารณาการส่งออกในระยะ 2 เดือนในปีขยายตัวลดลง 5.6% เพราะในช่วง 2 เดือนแรกของปี 2541 ฐานการส่งออกค่อนข้างสูงมาก เนื่องจากค่าเงินบาทอยู่ระหว่าง 40-50 บาท/ดอลลาร์ ขณะที่ประเทศอื่นยังไม่ลดค่าเงินทำให้เราสามารถมีการแข่งขันสูง หากสามารถเพิ่มมูลค่าการส่งออกต่อเดือนได้ 4.5 พันล้านดอลลาร์ต่อเดือนจะสามารถทำให้เศรษฐกิจขยายตัวเป็นไปตามเป้าได้

ด้านการนำเข้า มีแนวโน้มการนำเข้าสินค้าวัตถุดิบปรับตัวต่อเนื่องโดยเดือนก.พ. ปรับตัวเป็นครั้งแรกโดยขยายตัวเพิ่ม 3.8% โดยวัตถุดิบนำเข้าที่เพิ่มขึ้นได้แก่ น้ำมันพืช เยื่อกระดาษ เส้นใย และธัญพืช ทำให้มูลค่านำเข้ารวมในเดือน ก.พ. ขยายตัว 6% หรือมูลค่า 3.4 พันล้านดอลลาร์ แม้มูลค่านำเข้าเพิ่มขึ้น แต่การส่งออกทะลุตัวทำให้ดุลการค้าเกินดุลน้อยลงเหลือ 688 ล้านดอลลาร์ ในเดือนก.พ. ยังมีเงินทุนไหลออกต่อเนื่อง ทำให้ดุลชำระเงินขาดดุลต่อเนื่องเป็นเดือนที่ 2 จำนวน 48 ล้านดอลลาร์ ลดลงจากเดือนก่อนหน้าที่สูงถึง 447 ล้านดอลลาร์ และมีผลทำให้เงินสำรองทางการลดลงเหลือ 28.7 พันล้านดอลลาร์

การกระตุ้นการส่งออกที่ก.พาณิชย์เร่งดำเนินการด้วยการหาตลาดใหม่ถือว่ามีความจำเป็น เพราะตลาดเก่าเช่น สหรัฐ และยุโรป หากเศรษฐกิจจะลดลงจะเกิดผลกระทบต่อเศรษฐกิจไทย ส่วนการส่งออกไปญี่ปุ่นและได้หวั่นปรับตัวขึ้นเล็กน้อย ถ้าหากเศรษฐกิจภูมิภาคไม่ตกต่ำการส่งออกในภูมิภาคเอเชียซึ่งมีความสำคัญจะกลับมาอีกครั้งหนึ่ง

ดร. อัจฉนา เสนอว่าการที่จะช่วยให้เศรษฐกิจฟื้นตัว ต้องหาทางขุดรื้อทางด้านการลงทุนและการใช้จ่ายในประเทศ และทำให้กลไกบางอย่างดีขึ้น เช่น การช่วยเหลือเอสเอ็มอี หากสถาบันการเงินไม่สามารถปล่อยสินเชื่อได้ปกติ สถาบันการเงินของรัฐต้องเข้ามาช่วยเหลือโดยปล่อยกู้โดยตรง

โดยสรุปภาพรวมเศรษฐกิจทั่วไปยังไม่ชัดเจนมีทั้งสัญญาณดีและไม่ดี กล่าวคือ ดัชนีผลิตภัณฑ์มวลรวมเริ่มนิ่งและมีแนวโน้มไม่ต่ำลงจากปลายปี 2541 และผลิตภัณฑ์มวลรวมที่ปรับตามฤดูกาลขยายตัวเพิ่มขึ้น 3% ในขณะที่ตัวเลขกำลังการผลิตปรับตัวดีขึ้น ซึ่งแนวโน้มไม่น่าตกต่ำไปกว่านี้ ส่วนทางด้านความต้องการลงทุนและการบริโภคไม่มีสัญญาณที่ชัดเจน การลงทุนจากต่างประเทศโดยตรงปีนี้มีแนวโน้มลดลงกว่าปีที่แล้ว

2. ความเคลื่อนไหวภาครัฐวิสาหกิจ

หัวข้อข่าว

- 2.1 กรุงเทพฯวางเป้าเปิดศูนย์พัฒนาธุรกิจเพิ่มอีก 40 ศูนย์ (สำนักข่าวไทย 18/01/42)
- 2.2 การแปรรูปองค์การแก้ว (มติชม. 26/01/42)
- 2.3 ฐานะการเงินของภาครัฐวิสาหกิจในปงบประมาณ 2541 ยังไม่กระเตื้อง (สำนักข่าวไทย 07/02/42)
- 2.4 ลดค่าไฟ 15 สต. สนองแผนกู้เศรษฐกิจมีผล 1 เมษายน (ผู้จัดการ 30/03/42)
- 2.5 ครม. อนุมัติแปรรูปโรงไฟฟ้าราชบุรีวาง 8 ขั้นตอนลดสัดส่วนถือหุ้นกฟผ. (ผู้จัดการ 31/03/42)

สรุปประเด็นข่าว

- 2.1 กรุงเทพฯวางเป้าเปิดศูนย์พัฒนาธุรกิจเพิ่มอีก 40 ศูนย์ (สำนักข่าวไทย 18/01/42)

นายชาญชัย จารุวัตร กรรมการบริหาร กรุงเทพ จำกัด (มหาชน) กล่าวถึงมาตรการที่จะทำให้อ.กรุงเทพสามารถมีฐานลูกค้ารายย่อยสูงสุดตามเป้าหมายที่ได้เสนอข.พ. ในแผนปรับโครงสร้างองค์กรว่า อ.กรุงเทพก่อนหน้านี้จะทำการโอนสินทรัพย์ทั้งหมดของอ.มหานครและสินทรัพย์ส่วนคิของ.กรุงเทพพหุการเข้ามานั้น ก็มีสัดส่วนของลูกค้ารายย่อยค่อนข้างมากเกินกว่าร้อยละ 50 ของยอดเงินฝากอยู่แล้ว เมื่อทำการโอนสินทรัพย์ทั้งหมดของธนาคารมหานครเข้ามา ยังจะทำให้มีศักยภาพในการให้บริการรายย่อยมากขึ้น เพราะมีทั้งสาขาและตู้เอทีเอ็มทั้งที่อยู่ในกรุงเทพฯ และต่างจังหวัด ในส่วนของกาปล่อยสินเชื่อ นั้น ธนาคารกำหนดขยายสินเชื่อประมาณร้อยละ 6-7 โดยเน้นการปล่อยสินเชื่อให้กับกลุ่มลูกค้าที่เป็นธุรกิจขนาดกลางขนาดย่อม รวมทั้งการให้โอกาสทางการเงินแก่กลุ่มคนที่ด้อยโอกาส ซึ่งที่ผ่านมาไม่ได้รับการเปิดโอกาสจากสถาบันการเงิน ซึ่งในด้านการให้บริการนั้น ธนาคารค่อนข้างมีความพร้อม เพราะขณะนี้ศูนย์พัฒนา

ธุรกิจจำนวน 17 ศูนย์ และในปี 2542 นี้ จะขยายเพิ่มอีกจำนวน 40 ศูนย์ เพื่อดำเนินบทบาทการทำธุรกิจที่หลบเลี่ยงกับบริการลูกค้ารายย่อยอย่างแท้จริง

สำหรับเป้าหมายการปล่อยสินเชื่อใหม่นั้น เชื่อว่าถ้าธนาคารได้รับการสนับสนุนการเพิ่มทุนเต็มตามที่ได้เสนอต่อ ธปท. จำนวน 185,000 ล้านบาท จะสามารถอำนวยความสะดวกได้ตามเป้าหมายอย่างแน่นอน สำหรับตำแหน่งกรรมการผู้จัดการใหญ่ ซึ่งได้วางลงตั้งแต่วันที่ 15 มกราคม 2542 ที่ผ่านมานั้น เวลานี้ฝ่ายบริหารอยู่ระหว่างการหารือกับ ธปท. และ ก.ค.ล. เพื่อหาบุคคลที่มี ความเป็นมืออาชีพในด้านนี้ และได้รับการยอมรับเข้ามาทำงาน ซึ่งคาดว่าจะในเร็ว ๆ นี้ คงจะได้ข้อยุติ

2.2 การแปรรูปองค์การแก้ว (มติครม. 26/01/42)

ครม. มีมติเห็นชอบคณะกรรมการกำกับนโยบายด้านรัฐวิสาหกิจ ในการประชุมครั้งที่ 1/2542 เมื่อวันที่ 15 มกราคม 2542 ตามที่ รองนายกรัฐมนตรี นายสุภชัย พานิชภักดิ์ ประธานคณะกรรมการกำกับนโยบายด้านรัฐวิสาหกิจเสนอ ดังนี้

1. ให้ความเห็นชอบแนวทางการแปรรูปองค์การแก้ว โดยวิธีเปิดประมูลสำหรับกิจการองค์การแก้วทั้งกิจการให้เอกชนไปดำเนินการ และเมื่อดำเนินการเรียบร้อยแล้วให้ยุบเลิกองค์การแก้ว

2. ให้กระทรวงกลาโหมแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อดำเนินการจําหน่ายกิจการตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการจําหน่ายกิจการหรือหุ้นที่ส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจเป็นเจ้าของ พ.ศ. 2504 โดยให้มีผู้แทนสำนักงานอัยการสูงสุดร่วมเป็นกรรมการด้วย

3. ให้ยกเลิกมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 1 มิถุนายน 2536 ที่อนุมัติหลักการให้องค์การแก้วร่วมทุนกับเอกชนโดยไม่ต้องคงสภาพเป็นรัฐวิสาหกิจ และมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 9 พฤษภาคม 2538 ซึ่งเห็นชอบตามข้อเสนอของคณะกรรมการรัฐมนตรี ฝ่ายเศรษฐกิจ ให้ องค์การแก้วร่วมทุนกับบริษัท บวรกิจร่วมทุน (1992) จำกัด

2.3 สถานะการเงินของรัฐบาลวิสาหกิจในปีงบประมาณ 2541 ยังไม่กระเตื้อง (สำนักข่าวไทย 07/02/42)

ก.ค.ล.เผยผลการดำเนินงานรัฐวิสาหกิจ 55 แห่ง ในปีงบประมาณ 2541 รัฐวิสาหกิจมีรายได้รวม 1,028 ล้านล้านบาท และมีรายจ่าย 987,678.66 ล้านบาท ซึ่งเป็นรัฐวิสาหกิจที่ดำเนินงานและมีกำไรจำนวน 43 แห่ง ขาดทุน 12 แห่ง

รัฐวิสาหกิจ 12 แห่งที่มีผลดำเนินงานขาดทุนประกอบด้วย ธปท. ขาดทุนมากที่สุด 36,662 ล้านบาท ทั้งที่ก่อนหน้านี้ ธปท. เคยเป็นรัฐวิสาหกิจที่มีกำไรและส่งรายได้เข้ารัฐปีละนับหมื่นล้านบาท แต่นับจากเกิดวิกฤติการณ์ทางเศรษฐกิจและปัญหาเรื่องทุนสำรองระหว่างประเทศ ส่งผลต่อฐานะการเงินของ ธปท. และเป็นผลให้ ธ.กรุงไทยเป็นอีกหนึ่งรัฐวิสาหกิจที่ขาดทุนสูงถึง 22,078 ล้านบาท ส่วนวิสาหกิจอื่นที่ขาดทุนได้แก่ การรถไฟแห่งประเทศไทย (รฟท.) ขาดทุน 3,032 ล้านบาท องค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพฯ (ขสมก.) ขาดทุน 2,728 ล้านบาท การทางพิเศษแห่งประเทศไทย 292.75 ล้านบาท การประปาส่วนภูมิภาค(กปภ.) 90.28 ล้านบาท การเคหะแห่งชาติ (กคช.) 42.43 ล้านบาท องค์การพอกหนัง 67.95 ล้านบาท องค์การสวนพฤกษศาสตร์ 60.36 ล้านบาท สถาบันการบินพลเรือน 28.90 ล้านบาท องค์การเบตเตอร์ 19.28 ล้านบาทและองค์การจัดการน้ำเสีย 13.90 ล้านบาท

ส่วนรัฐวิสาหกิจที่กำไรมากที่สุด 10 แห่งแรกประกอบด้วย การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย 22,880.02 ล้านบาท องค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย (ทศท.) 14,338.40 ล้านบาท การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค (กฟภ.) 11,471.58 ล้านบาท การสื่อสารแห่งประเทศไทย (กสท.) 7,367.23 ล้านบาท ธนาคารอาคารสงเคราะห์(ธอส.) 6,181.20 ล้านบาท การไฟฟ้านครหลวง(กฟน.) 5,445.71 ล้านบาท โรงงานยาสูบ 5,167.31 ล้านบาท การท่าอากาศยานแห่งประเทศไทย (ทอท.) 5,094.53 ล้านบาท ธนาคารออมสิน 3,001.95 ล้านบาท และการท่าเรือแห่งประเทศไทย (กทท.) 1,483.59 ล้านบาท ทั้งนี้จนถึงสิ้นปีงบประมาณ 2541 รัฐวิสาหกิจ 55 แห่งมีสินทรัพย์ทั้งสิ้น 4,959 ล้านล้านบาท และมีหนี้สินรวม 4,056 ล้านล้านบาท มีทุนดำเนินงาน 903,433.22 ล้านบาท

2.4 ลดค่าไฟ 15 สต. สนองแผนกู้เศรษฐกิจมีผล 1 เมษายน (ผู้จัดการ 30/03/42)

จากการประชุมคณะกรรมการปรับลดค่าไฟฟ้าอัตโนมัติ (เอฟที) ประกอบด้วย กฟผ. กฟน. สทช. และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เห็นชอบปรับลดค่าไฟฟ้า 15 สตางค์ต่อหน่วยเพื่อให้เป็นไปตามนโยบายของรัฐบาลในการกระตุ้นเศรษฐกิจ ส่งผลให้ผู้บริโภค โรงงานอุตสาหกรรมมีการใช้ไฟฟ้ามากขึ้น เนื่องจากค่าไฟฟ้าต่อหน่วยลดลง จะนำเสนอที่ประชุมครม. ในวันที่ 30 มี.ค. 2542 ซึ่งมีผลในระยะสี่เดือนตั้งแต่ เม.ย.-ก.ค. หลังจากนั้นจะปรับราคาอีกครั้งในเดือนสิงหาคม จะขึ้นหรือลงขึ้นอยู่กับปัจจัยต่างๆ ที่มีผลต่อต้นทุนการผลิตไฟฟ้า

อนึ่ง กฟผ. สามารถลดราคาไฟฟ้าต่อหน่วยได้อีก ถ้า ก.ค.ล.พิจารณาลดภาษีสรรพสามิตของราคาน้ำมันเตาจาก 17% ให้เหลือ 0% ตามที่กรอ. เสนอ (กรุงเทพธุรกิจ 25/03/42) และในที่สุดครม. วันที่ 30 มีนาคมได้อนุมัตินโยบายด้านพลังงานโดยลดค่าไฟฟ้าลง 25.87 สตางค์ต่อหน่วยและลดภาษีสรรพสามิตน้ำมันเตา 5%

2.5 ครม. อนุมัติแปรรูปโรงไฟฟ้าราชบุรีวาง 8 ขั้นตอนลดสัดส่วนถือหุ้น กฟผ. (ผู้จัดการ 31/03/42)

ครม. ได้อนุมัติแผนระดมทุนจากภาคเอกชนของโรงไฟฟ้าราชบุรี ตั้งบริษัท ราชบุรีโฮลดิ้ง พร้อมวาง 8 ขั้นตอนลดสัดส่วนการถือหุ้น

ของ กฟผ. คาดมีรายได้จากการขายหุ้นกว่า 5 หมื่นล้านบาทพร้อมเปิดให้พนักงาน กฟผ. ถือหุ้นได้

นายอรรถพล ตรูชาติ เปิดเผยว่า ครม. ได้อนุมัติแผนระดมทุนจากภาคเอกชนของโรงไฟฟ้าราชบุรี คือ 1. โรงไฟฟ้าราชบุรีที่อยู่ระหว่างการก่อสร้าง มีทรัพย์สิน คือ โรงไฟฟ้าพลังความร้อนชุดที่ 1-3 กำลังการผลิต 2,175 เมกกะวัตต์ โรงไฟฟ้าพลังความร้อนเครื่องที่ 1 และ 2 กำลังการผลิต 1,470 เมกกะวัตต์ ทรัพย์สินอื่นเช่น อาคารสำนักงาน และระบบบำบัดความร้อน เป็นต้น 2. แนวทางแปรรูปแบ่งออกเป็น 8 ขั้นตอน คือ

- (1) กฟผ. จะจัดตั้ง บ. ราชบุรี โฮลดิ้ง โดย กฟผ. ถือหุ้น 100%
- (2) กฟผ. และ บ. ราชบุรี โฮลดิ้ง ร่วมจัดตั้งบริษัทในเครือ 2 แห่ง คือ บ. ผลิตไฟฟ้าพลังความร้อนร่วมราชบุรี จำกัด และ บ. ผลิตไฟฟ้าพลังความร้อนราชบุรี จำกัด โดยให้ บ. ราชบุรี โฮลดิ้ง ถือหุ้น 75% และ กฟผ. ถือหุ้น 25%
- (3) กฟผ. ขายหุ้นที่อยู่ใน บ. ราชบุรี โฮลดิ้งให้กับพันธมิตรร่วมทุน 1 สัดส่วน 49% ในราคาประมูลและพนักงาน กฟผ. ในสัดส่วน 2% ในราคาของมูลค่าที่ตราไว้ จากนั้นราชบุรีโฮลดิ้งจะระดมเงินทุนโดยการเพิ่มทุนครั้งที่ 1 เสนอขายหุ้นให้แก่ผู้ถือหุ้นเดิม คือ กฟผ. พันธมิตรร่วมทุน 1 และพนักงาน กฟผ. โดย กฟผ. ยังคงถือหุ้น 49 %
- (4) บริษัทในเครือที่ 1 เพิ่มทุนและขายหุ้นเพิ่มทุนให้แก่ราชบุรีโฮลดิ้งและ กฟผ. ตามสัดส่วนการถือหุ้น 75 ต่อ 25 กฟผ. ขายหุ้นที่ถืออยู่ 25% ในบริษัทในเครือที่ 1 แก่พันธมิตรร่วมทุน 2 ในราคาประมูล
- (5) บริษัท ในเครือที่ 1 จัดหาเงินกู้เพื่อซื้อโรงไฟฟ้าพลังความร้อนร่วมจาก กฟผ. ขณะเดียวกันราชบุรีโฮลดิ้งก็รับโอนทรัพย์สินที่ใช้ร่วมกับเครือที่ 1 และ 2
- (6) บริษัท ราชบุรีโฮลดิ้ง ต้องแปรสภาพเป็นบริษัทมหาชน จำกัด และเพิ่มทุนครั้งที่ 2 โดยขายหุ้นเพิ่มทุนให้แก่ประชาชนทั่วไป และพนักงาน กฟผ. โดย กฟผ. ลดสัดส่วนลงน้อยกว่า 49%
- (7) บริษัทในเครือที่ 2 เพิ่มทุนและเสนอขายแก่ราชบุรีโฮลดิ้งและ กฟผ. ตามสัดส่วนการถือหุ้น 75 ต่อ 25 กฟผ. ขายหุ้นที่ถืออยู่ 25% ให้บริษัทในเครือที่ 2 แก่พันธมิตรร่วมทุน 3 ในราคาประมูล
- (8) บริษัทในเครือที่ 2 จัดหาเงินกู้เพื่อซื้อโรงไฟฟ้าพลังงานความร้อนและรับโอนโรงไฟฟ้าพลังงานความร้อนพร้อมชำระหนี้แก่ กฟผ.

ตามแผนข้างต้นคาดว่า กฟผ. มีรายได้ 5.5 หมื่นล้านบาท

3. ความเคลื่อนไหวภาคเอกชน

3.1 สถาบันการเงิน

หัวข้อข่าว

- 3.1.1 สมาคมธนาคารไทยเสนอเรื่องเข้ากร.วิเคราะห้ผลกระทบเงินยูโร (สำนักข่าวไทย 17/01/42)
- 3.1.2 แบงก์ชฎาปล่อยกู้สินเชื่อบุคคลตั้งเป้าปี 43 กว่า 2,000 ล้านบาท (สำนักข่าวไทย 18/01/42)
- 3.1.3 คาคคอกเบี้ยเงินฝาก-กูปีนี้จะลดลงอีก ขณะที่ฐานเงินฝากแบงก์หด (สำนักข่าวไทย 19/01/42)
- 3.1.4 ไทยธนาคารแจ้งเหตุผลขาดทุนมากเพราะค่าใช้จ่ายสูง (สำนักข่าวไทย 20/01/42)
- 3.1.5 แบงก์เอเซียเตรียมปรับตัวเลขเป้าหมายการปล่อยสินเชื่อลดลง (สำนักข่าวไทย 20/01/42)
- 3.1.6 "บัณฑิต"ระบุไตรมาส 1-2 คอกเบี้ยเงินกู้จะค่อยๆลดลง (สำนักข่าวไทย 10/02/42)
- 3.1.7 ปี 41 แบงก์ 9 แห่งขาดทุนรวมกันกว่า 200,000 ล้านบาท (สำนักข่าวไทย 21/01/42)

สรุปประเด็นข่าว

- 3.1.1 สมาคมธนาคารไทยเสนอเรื่องเข้ากร.วิเคราะห้ผลกระทบเงินยูโร (สำนักข่าวไทย 17/01/42)

สมาคมธนาคารไทย ได้เสนอให้คณะกรรมการร่วมภาคเอกชน(กกร.) วิเคราะห์เกี่ยวกับผลข้างเคียงที่เกิดจากการใช้เงินสกุลยูโร เพื่อขอให้ทั้ง 3 สมาคมประกอบด้วยสมาคมธนาคารไทย สมาคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยและสภาหอการค้าแห่งประเทศไทยติดตามสถานการณ์อย่างใกล้ชิดว่าจะมีแนวโน้มต่อค่าเงินบาทในทิศทางใด เพราะคาดว่าผลดีต่อความเสี่ยงเรื่องอัตราแลกเปลี่ยนและภาระหนี้ของผู้ส่งออกที่เป็นรูปสกุลดอลลาร์จะเกิดขึ้นช่วงระยะหนึ่งเท่านั้น ตามหลักการแล้วระบบการเงินตลาดโลกเมื่อเริ่มต้นไปลดความสำคัญของดอลลาร์ลง ทำให้ค่าเงินดอลลาร์ปรับตัวลดลงมากก็จะมีผลให้เงินสกุลอื่นๆ มีแนวโน้มลดลงด้วยเช่นกัน นอกจากนี้สิ่งที่ผู้ส่งออกของไทย ซึ่งมีหนี้เป็นสกุลเงินดอลลาร์ชั้มากรั ฝรั่ง ก็จะต้องเปลี่ยนเป็นสกุลเงินยูโรนั้นจะต้องมาพิจารณาถึงการคืนชำระหนี้ว่าจะมีผลให้มูลค่าการชำระหนี้เพิ่มขึ้นอีกหรือไม่ โดยผู้ที่เกี่ยวข้องกำลังอยู่ระหว่างการประเมินสัดส่วนของลูกหนี้ทั้งหมดที่มีการติดสกับเจ้าหนี้ยุโรป ว่ามีจำนวนกี่ราย ซึ่งหากมีธุรกิจที่ครบสัญญาการชำระหนี้คืน 3 ปี จะมีผลต่อการชำระคืนอย่างไรบ้าง เพราะเท่ากับต้องมีการแลกเปลี่ยน 2 ต่อ จากเงินไทยไปเป็นเงินสกุลเก่าและต้องเปลี่ยนเงินสกุลเก่าไปเป็นยูโร ดังนั้น ปริมาณเงินที่ใช้คืนย่อมมีการเปลี่ยนแปลงมูลค่าแน่นอน

สำหรับค่าเงินบาทไทยจะแข็งขึ้นหรือไม่จะต้องขึ้นอยู่กับภาคการส่งออกและนำเข้า รวมถึงการทำสัญญาระหว่างเจ้าหนี้และลูกหนี้ด้วยว่ามีข้อตกลงเกี่ยวกับสกุลเงินที่เปลี่ยนมาเป็นยูโรจะออกมาในรูปแบบใด ซึ่งทิศทางทั้งสองหากมีสัญญาณออกมาเป็นบวกก็เท่ากับว่าไม่มีผลต่อเงินบาทมากนักในช่วงระยะยาว แต่หากทิศทางออกมาที่ส่งผลให้เงินบาทไทยแข็งค่าขึ้นก็จะทำให้ผู้ส่งออกเสียเปรียบทางการค้าในตลาดโลกได้เช่นกัน การประเมินทิศทางของกระแสการค้าโลก ขณะนี้เท่ากับว่า ตลาดยังรับรู้ ถึงการติดตัว ของดัชนีตลาดหุ้นในยุโรป ซึ่งก็ต้องนำมาพิจารณาว่าเป็นช่วงระยะหนึ่งหรือไม่ ทั้งนี้เราจะต้องนำ มาเปรียบเทียบกับทั้งการใช้เงินดอลลาร์ เงินเยน และเงินยูโร ด้วยว่าทิศทางไปในส่วนใดมากกว่ากัน และผลที่เกิดขึ้นจริงจะขึ้นอยู่กับความสำคัญของสกุลใดเป็นหลัก เรื่องนี้จำเป็นจะต้องนำมาพิจารณาถึงต้นทุนที่เกิดขึ้น เพื่อไม่ให้การดำเนินธุรกิจเกิดการขาดทุน เช่นเดียวกับการใช้อัตราแลกเปลี่ยนลอยตัวที่อิงสกุลเงินดอลลาร์

- 3.1.2 แบงก์ชฎาปล่อยกู้สินเชื่อบุคคลตั้งเป้าปี 43 กว่า 2,000 ล้านบาท (สำนักข่าวไทย 18/01/42)

นายไพฑูรย์ กิจสำเร็จ รองกรรมการผู้จัดการใหญ่อาวุโส ธนครหลวงไทย กล่าวว่า หลังจากทีธ.ได้ปรับปรุงโครงสร้างการบริหารงานภายในธนาคารขึ้นใหม่ เพื่อให้การดำเนินงานเป็นระบบและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะการดำเนินงานด้านสินเชื่อของธนาคารได้จัดตั้ง

'ฝ่ายสินเชื่อบุคคล' มาดูแลรับผิดชอบการปล่อยสินเชื่อของธนาคารให้แก่ลูกค้าได้อย่างทั่วถึง ซึ่งฝ่ายสินเชื่อส่วนบุคคลนี้จะรับผิดชอบและให้บริการบริการสินเชื่อ 2 ประเภท คือ สินเชื่อประเภทที่อยู่อาศัยได้แก่ การซื้อที่ดิน บ้าน หรือคอนโดมิเนียม และสินเชื่อประเภทอุปโภคบริโภค ได้แก่ การศึกษา เครื่องตกแต่งบ้าน หรือเฟอร์นิเจอร์ ที่เป็นสิ่งอำนวยความสะดวกในการดำรงชีวิตประจำวันของกลุ่มลูกค้าวัยทำงาน (WHITE COLLAR) ที่มีรายได้เป็นประจำทุกเดือน โดยธนาคารตั้งเป้าปล่อยสินเชื่อส่วนบุคคล ในปี 2542 วงเงินประมาณ 2,000 ล้านบาท ทั้งนี้ เพื่อเป็นการสนองนโยบายรัฐบาล และเปิดโอกาสให้กลุ่มลูกค้าทั้งเก่าและใหม่ของธนาคาร ได้มีบ้านที่อยู่อาศัยเป็นของตนเอง และสิ่งอำนวยความสะดวกที่เป็นปัจจัยสำคัญในการประกอบอาชีพและความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

3.1.3 คาดดอกเบี้ยเงินฝาก-กู๊ปีนี้จะลดลงอีก ขณะที่ฐานเงินฝากแบ่งกันหด (สำนักข่าวไทย 19/01/42)

นายนิมิตร์ นนทพันธุ์วาทย์ ผู้ช่วยผู้จัดการใหญ่ ธ.กรุงเทพ จำกัด (มหาชน) กล่าวถึงสถานการณ์ของยอดเงินฝากในระบบของ
 ไทยว่า ในปีที่แล้ว ฐานของเงินฝากไม่ปรับลดลงมาก โดยคาดว่า มียอดเงินฝากรวมประมาณ 5.5 ล้านล้านบาท เนื่องจากในช่วงระยะเวลานั้นอัตราดอกเบี้ยเงินฝากยังอยู่ในระดับที่สูงอยู่ คาดว่าปี 2542 ฐานเงินฝากของระบบคงขยายตัวประมาณร้อยละ 5 ของฐานเงินฝากในปีที่แล้ว อย่างไรก็ตามในส่วนของการออมทรัพย์นั้นขณะนี้อัตราดอกเบี้ยใกล้เคียงกับเงินฝากประจำ จะทำให้ผู้ฝากเงินหันมาเน้นด้านเงินฝากออมทรัพย์ เพราะสามารถเบิกถอนได้ง่ายและไม่ต้องเสียภาษี โดยในปีที่ผ่านมาด้านเงินฝากออมทรัพย์โตถึงร้อยละ 25-34 โดยเงินฝากของไฟแนนซ์ที่ถูกปิดจะไหลมาฝากธนาคาร ประกอบกับถ้าทางรัฐบาลได้ก่อตั้งสถาบันเงินฝาก จะมีส่วนทำให้ยอดของการออมเพิ่มขึ้นมาก

อย่างไรก็ตามเศรษฐกิจปีนี้จะยังต้องฝืดอยู่ เพราะคิดว่าเศรษฐกิจคงยังไม่โต เนื่องจาก ถ้าพิจารณาเศรษฐกิจด้านตัวเงินเศรษฐกิจที่แท้จริงก็ไม่ได้ อีกทั้งด้านเงินเฟ้อในปีนี้จะคงอยู่ระดับที่ร้อยละ 1 และคิดว่าเศรษฐกิจคงจะถดถอยร้อยละ 1 ทั้งนี้ เท่าที่เฝ้าดูพบว่าแม้ประชาชนจะมีรายได้น้อยลง แต่ยังมีบางกลุ่มที่พอมีรายได้ เช่น กลุ่มท่องเที่ยว กลุ่มเกษตรบางประเภท ผู้ส่งออกบางประเภท ที่สำคัญในขณะนี้คือ ต้องพยายามกระตุ้นในประเทศให้มีการจับจ่ายใช้สอยเพิ่มขึ้นเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจ เพราะปัจจุบันธุรกิจส่วนมากประสบปัญหา ยอดการขายสินค้าตกเป็นจำนวนมาก เนื่องจากประชาชนไม่จับจ่ายใช้สอย

วงการธนาคารพาณิชย์คาดว่า อัตราดอกเบี้ยปีนี้มีแนวโน้มจะลดลงอีก ทั้งอัตราดอกเบี้ยเงินกู้และเงินฝาก เนื่องจากธนาคารไม่ต้องการที่จะดึงเงินฝากมากนัก เพราะจะทำให้เกิดต้นทุนจากดอกเบี้ยจ่ายสูง ในขณะที่ดอกเบี้ยรับมีแนวโน้มว่าจะลด เพราะลูกค้าส่วนใหญ่ประสบปัญหาทางเศรษฐกิจ ซึ่งในช่วงปลายปี 2541 อัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำเฉลี่ยอยู่ในระดับที่ใกล้เคียงกัน เงินฝากออมทรัพย์อยู่ที่ร้อยละ 4.50 ขณะที่เงินฝากประจำอยู่ที่ร้อยละ 6

3.1.4 ไทยธนาคารแจ้งเหตุผลขาดทุนมากเพราะค่าใช้จ่ายสูง (สำนักข่าวไทย 20/01/42)

นายสุรุม ยงวานิชจิตร กรรมการ ธนาคารไทยธนาคาร จำกัด (มหาชน) เปิดเผยว่า ผลประกอบการของธนาคารในปี 2541 ขาดทุนสุทธิ 16,582.9 ล้านบาท ขาดทุนต่อหุ้น 0.04 บาท เมื่อเทียบกับปีก่อนที่มีผลขาดทุน 1,825.03 ล้านบาท ขาดทุนต่อหุ้น 17.29 บาท ซึ่งสาเหตุที่ธนาคารมีผลประกอบการขาดทุน เนื่องจากในปี 2541 ธนาคารมีรายได้ดอกเบี้ยและเงินปันผลต่ำกว่าปี 2540 ถึง 829.8 ล้านบาท เพราะได้รับผลกระทบจากภาวะเศรษฐกิจที่ถดถอยและผันผวนทำให้มีการชะลอการปล่อยสินเชื่อแก่ผู้กู้ยืม อีกทั้งธนาคารได้หยุดรับรู้รายได้จากเงินให้กู้ยืมที่ค้างชำระเกินกว่า 3 เดือน ตั้งแต่เดือนตุลาคมที่ผ่านมา และมีลูกหนี้ที่ไม่สามารถชำระหนี้ได้ตามปกติเพิ่มขึ้นด้วย ในขณะที่ธนาคารได้ตั้งสำรองเผื่อนี้สงสัยจะสูญเสียตามเกณฑ์ใหม่ของธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) เพิ่มขึ้นจากปีก่อนเป็นเงิน 6,449 ล้านบาท

สำหรับยอดเงินธนาคารรับฝากจากประชาชนเพิ่มขึ้น 14,039.3 ล้านบาท หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 29.01 จากเดือนธันวาคม 2540 โดยเฉพาะในครึ่งปีแรกเพิ่มขึ้น 8,800.2 ล้านบาท ในขณะที่อัตราดอกเบี้ยเงินฝากอยู่ในเกณฑ์สูง ทำให้ธนาคารมีค่าใช้จ่ายดอกเบี้ยเพิ่มขึ้น 2,517.8 ล้านบาท หรือร้อยละ 51.01 นอกจากนี้ ธนาคารได้ตัดจำหน่ายเงินลงทุนในสถาบันการเงินที่ถูกแทรกแซงเป็นค่าใช้จ่ายและตั้งสำรองเผื่อการลดราคาในหลักทรัพย์ที่มีมูลค่าตามบัญชีต่ำกว่ามูลค่าเงินลงทุนรวมเป็นเงิน 4,523.7 ล้านบาท จึงส่งผลต่อการขาดทุนของธนาคาร

3.1.5 แบงก์เอเซียเตรียมปรับตัวเลขเป้าหมายการปล่อยสินเชื่อลดลง (สำนักข่าวไทย 20/01/42)

นายจุลกร สิงห์โกวิท กรรมการผู้จัดการใหญ่ ธนาคารเอเซีย กล่าวว่า กรณีที่ธนาคารเอเซียเสนอแผนการปล่อยสินเชื่อให้ ธปท. พิจารณา โดยตั้งเป้าหมายขยายสินเชื่อในปีนี้ร้อยละ 32 ซึ่งจะทำให้เงินกองทุนขั้นที่ 2 ของธนาคารลดลง และธนาคารได้เสนอขอความช่วยเหลือการเพิ่มเงินกองทุนขั้นที่ 2 จากทางการ คิดเป็นเงินประมาณ 2,000 ล้านบาท แต่ช่วง 2 วันที่ผ่านมา ธปท. กลับจะให้ธนาคารเอเซียลงนามเอ็มโอยู ซึ่งภาพพจน์ที่สังคมรับรู้คือการที่ธนาคารโผลงนามเอ็มโอยู จะมีปัญหาเรื่องเงินกองทุน แต่ธนาคารเอเซียเองไม่มีปัญหาเรื่องเงินกองทุน ถ้าจะขยายสินเชื่อเพียงร้อยละ 7 ตามอัตราขยายตัวของสินเชื่อเฉลี่ยของธนาคารพาณิชย์ทั้งระบบ และไม่จำเป็นต้องขอความช่วยเหลือเรื่องเงินกองทุนขั้นที่ 2 จากทางการเลย

นายจุลกร กล่าวว่า ถ้า ธปท. จะให้ธนาคารเอเซียลงนามเอ็มโอยูตามคำนิยามที่เข้าใจกัน ขณะนี้ขอยืนยันว่า ธนาคารจะไม่ลงนามและคงจะต้องเสนอคณะกรรมการธนาคาร เพื่อปรับตัวเลขการขยายตัวของสินเชื่อใหม่ โดยอาจจะให้ขยายตัวร้อยละ 7-10 ส่วนที่ธนาคารตั้งเป้าหมายปล่อยสินเชื่อไว้สูงเพื่อช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจตามนโยบายของรัฐบาล แต่เมื่อมีข่าวดังกล่าวออกไป จึงไม่ทราบว่าจะเข้าใจเรื่องการลงนามเอ็มโอยูหรือไม่ ทั้งที่เป็นผู้กำหนดนโยบายขึ้นมาเอง ทั้งนี้ จนถึงวันที่ 31 ธันวาคม 2541 เงินกองทุนขั้นที่ 1 ของธนาคารอยู่ที่ร้อยละ 8.29 โดยเงินกองทุนต่อสินทรัพย์เสี่ยงอยู่ที่ร้อยละ 9.4 ซึ่งเพียงพอที่จะรองรับแผนการปล่อยสินเชื่อที่วางเป้าหมายไว้ร้อยละ 10 ได้ตลอดปีนี้ โดยไม่จำเป็นต้องเพิ่มเงินกองทุนขั้นที่ 1 และขั้นที่ 2 จนกระทั่งสิ้นปี 2542

สำหรับการปล่อยสินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ทั้งระบบจะมีผลต่อการฟื้นตัวของเศรษฐกิจด้วย เพราะธนาคารจะเป็นกลไกสำคัญในการปล่อยสินเชื่อเข้าสู่ระบบ หากไม่มีปัญหาเรื่องหนี้ไม่ก่อให้เกิดรายได้(เอ็นพีแอล) และกฎเกณฑ์ต่างๆ ที่มีความเข้มงวด ธนาคารจะปล่อยสินเชื่อสู่ระบบมากขึ้นและจะทำให้วงจรต่างๆ เดินหน้าต่อไป

3.1.6 "บัณฑิต" ระบุไตรมาส 1-2 ดอกเบี้ยเงินกู้จะค่อยๆ ลดลง (สำนักข่าวไทย 10/02/42)

นายบัณฑิต คำจำ ประธานสมาคมธนาคารไทย กล่าวภายหลังประชุมร่วมกับธนาคารแห่งประเทศไทย ซึ่งเป็นการประชุมตามปกติทุก 2 เดือนว่า ในการประชุมวันนี้ ธปท. ให้นโยบายว่า ธปท. ต้องการเห็นส่วนต่างระหว่างดอกเบี้ยเงินฝากและเงินกู้ (สเปรด) ลดลง แต่ไม่ได้ระบุว่า จะต้องลดลงมากน้อยเพียงใด อย่างไรก็ตามขณะนี้ต้นทุนเงินฝากของธนาคารพาณิชย์ได้เริ่มลดลงไปแล้ว ดังนั้นส่วนต่างระหว่างอัตราดอกเบี้ยเงินกู้และเงินฝากจึงน่าจะค่อยๆ แคบลงได้ ขณะนี้ธนาคารพาณิชย์ยังคงมีบัญชีเงินฝากเก่าที่อัตราดอกเบี้ยอยู่ในระดับสูงอยู่บ้าง แต่เมื่อดอกเบี้ยเงินฝากเก่าหายไป ส่วนต่างระหว่างดอกเบี้ยเงินฝากและเงินกู้ ซึ่งขณะนี้อยู่ในระดับร้อยละ 5-6 ก็น่าจะแคบลงไปได้ และอีกส่วนหากการลดดอกเบี้ยเงินกู้ส่งผลให้สินเชื่อที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้(เอ็นพีแอล)ลดลง ในขณะที่เอ็นพีแอลธนาคารพาณิชย์ไม่สามารถที่จะนำมาเป็นรายได้ ก็จะสามารถคิดเป็นรายได้ ส่งผลให้ส่วนต่างระหว่างดอกเบี้ยเงินฝากและเงินกู้ลดลงได้ด้วย

สำหรับความเห็นต่ออัตราดอกเบี้ย นายบัณฑิต เห็นว่า โดยหลักการแล้วหากอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ลดลงไป ซึ่งขณะนี้ได้ลดลงมาแล้ว ก็จะช่วยให้อินเทอร์เน็ตที่มีปัญหามีโอกาสมีปัญหาน้อยลง และกลายเป็นสินเชื่อที่ดี นี่คือภาพโดยรวม และมีทิศทางที่ค่อนข้างเป็นไปทางเดียวกัน ขณะนี้ดอกเบี้ยเงินกู้ได้ลงมาขั้นหนึ่งแล้ว คงจะลงไปได้อีก และเชื่อว่า ภายในไตรมาสที่ 1 และ 2 คงจะเห็นการเคลื่อนไหวของอัตราดอกเบี้ยที่ลดลงเรื่อยๆ การจะลดลงโดยทันทีคงเป็นไปได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับว่า สินเชื่อที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ได้รับการแก้ไขให้เป็นปกติมากน้อยเพียงใด เพราะภาระของระบบธนาคารพาณิชย์ คือ สินเชื่อที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้มีกว่าร้อยละ 40

3.1.7 ปี 41 แบงก์ 9 แห่งขาดทุนรวมกันกว่า 200,000 ล้านบาท (สำนักข่าวไทย 21/01/42)

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย รายงานว่า บริษัทจดทะเบียนในกลุ่มธนาคารพาณิชย์ได้แจ้งผลประกอบการงวด 1 ปี สิ้นสุด ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2541 ที่ผ่านมา มายังตลาดหลักทรัพย์ฯ (21 ม.ค.) จำนวน 9 แห่ง โดยส่วนใหญ่มีผลประกอบการขาดทุนทั้งสิ้น โดยมีผลประกอบการขาดทุนรวมกัน 211,364.87 ล้านบาท เนื่องจากต้องตั้งสำรองเผื่อนี้สงสัยจะสูญเสียกว่า 156,043.24 ล้านบาท

ธนาคารศรีนคร จำกัด (มหาชน) ขาดทุน 55,899.3 ล้านบาท เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกัน ของปีก่อนที่ขาดทุน 23,616.14 ล้านบาท เท่ากับขาดทุนเพิ่มขึ้นร้อยละ 136.7 โดยขาดทุนไตรมาสที่ 4 ของปี 2541 จำนวน 3,171.19 ล้านบาท และได้ตั้งสำรองเผื่อนี้สงสัยจะสูญเสีย 39,597.10 ล้านบาท

ธนาคารนครธน จำกัด (มหาชน) ขาดทุน 3,986.68 ล้านบาท เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อนที่ขาดทุน 169.8 ล้านบาท เท่ากับขาดทุนเพิ่มขึ้นร้อยละ 2,247.8 โดยขาดทุนไตรมาสที่ 4 จำนวน 3,986.68 ล้านบาท และได้ตั้งสำรองหนี้สูญ 4,188.27 ล้านบาท

ธนาคารรัตนสิน ขาดทุน 16,867.96 ล้านบาท ขาดทุนเพิ่มขึ้นร้อยละ 1,792.66 ไตรมาสที่ 4 ขาดทุน 806.14 ล้านบาท ตั้งสำรองหนี้สูญ 13,049.75 ล้านบาท

ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) ขาดทุน 39,882.74 ล้านบาท ขาดทุนเพิ่มขึ้นร้อยละ 4,880.4 ไตรมาสที่ 4 ขาดทุน 17,087.16 ล้านบาท ตั้งสำรองหนี้สูญ 38,580.4 ล้านบาท

ธนาคารไทยทุน จำกัด (มหาชน) ขาดทุน 8,082.56 ล้านบาท ขาดทุนเพิ่มขึ้นร้อยละ 28,761.5 ไตรมาสที่ 4 ขาดทุน 2,258.75 ล้านบาท และได้ตั้งสำรองหนี้สูญ 7,021.01 ล้านบาท

ธนาคารไทยธนาคาร จำกัด (มหาชน) ขาดทุน 16,582.92 ล้านบาท ขาดทุนเพิ่มขึ้นร้อยละ 808.6 ไตรมาสที่ 4 ขาดทุน 1,157.77 ล้านบาท

ธนาคารเอเชีย จำกัด (มหาชน) ขาดทุน 7,701.73 ล้านบาท ขาดทุนเพิ่มขึ้นร้อยละ 18,595.9 ไตรมาสที่ 4 ขาดทุน 7,701.73 ล้านบาท ได้ตั้งสำรองเผื่อนี้สงสัยจะสูญเสีย 5,606.73 ล้านบาท

ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) มีผลประกอบการเบื้องต้นในปี 2541 ขาดทุนสุทธิ 49,500 ล้านบาท ธนาคารชี้แจงว่า เนื่องจากรายได้ดอกเบี้ยรับที่ลดลง และจากการกันสำรองหนี้สงสัยจะสูญ ด้านสินทรัพย์รวมมียอดทั้งสิ้น 1,266,900 ล้านบาท มีเงินให้สินเชื่อหักค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญเสีย 850,500 ล้านบาท ลดลงจากปี 2540 เนื่องจากการตั้งสำรองหนี้สงสัยจะสูญเสียที่เพิ่มขึ้นกับการเปลี่ยนแปลงของค่าเงินบาท รวมแล้วในปีที่ผ่านมาได้สำรองหนี้สงสัยจะสูญเสียรวม 48,800 ล้านบาท รวมแล้วธนาคารได้ทำการสำรองหนี้สงสัยจะสูญเสียรวม 102,000 ล้านบาทหรือร้อยละ 63 ของเกณฑ์ที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด

ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) แจ้งว่า ในปีที่ผ่านมา มีผลการดำเนินงาน ขาดทุนสุทธิ 12,861 ล้านบาท เทียบกับกำไรสุทธิ 3,194 ล้านบาทในปี 2540 โดยผลประกอบการงวดครึ่งปีหลัง ตั้งแต่กรกฎาคม-ธันวาคม ขาดทุนสุทธิ 1,859 ล้านบาท ลดลงจากช่วง 6

เดือนแรก คือ ตั้งแต่มกราคม-มิถุนายน ที่ขาดทุนสุทธิ 11,001 ล้านบาท ด้านเงินฝาก ณ 31 ธันวาคม 2541 ธนาคารมียอดเงินฝาก จำนวน 591,150 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อน 32,170 ล้านบาท หรือร้อยละ 5.8 เงินให้สินเชื่อ จำนวน 554,268 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อน 32,170 ล้านบาท หรือร้อยละ 5.8 เงินให้สินเชื่อ จำนวน 554,268 ล้านบาทลดลงจากปีก่อน 23,893 ล้านบาท หรือร้อยละ 4.2 ซึ่งเป็นการลดลงจากการแข็งค่าของอัตราแลกเปลี่ยนเป็นสำคัญ สินทรัพย์รวม 706,142 ล้านบาท ลดลงจากปีก่อน 11,019 ล้านบาท หรือร้อยละ 1.5 และมีเงินกองทุนต่อสินทรัพย์เสี่ยงประมาณร้อยละ 9.6 ซึ่งสูงกว่าที่ ธปท.กำหนดขั้นต่ำคือร้อยละ 8.5

4. ความเคลื่อนไหวของนักวิชาการและบุคคลวงการต่าง ๆ

หัวข้อข่าว

- 4.1 มื้อบเกษตรกรเรียกร้องพ.ร.บ.ฟื้นฟูชีวิตเกษตรกร และแก้ไขปัญหานี้สินของเกษตรกร (สำนักข่าวไทย 05/02/42)
- 4.2 นักวิชาการและประชาชนแนะทำอย่างไรเงินกู้หรือมิยาสาวา 53,000 ล้านบาทจะไปถึงมือประชาชน (ผู้จัดการ 17/03/42, ไทยโพสต์ 15/03/42)
- 4.3 ตั้ง "เบนโซน" สกัดอิทธิพลลุงแซม "วีรพงษ์" ถล่มไอเอ็มเอฟหลงประเด็น (ไทยรัฐ 13/02/42)
- 4.4 นักวิชาการ-เอกชนโจมตีรัฐเมินแก้ปัญหาภาคการผลิตที่แท้จริง (สำนักข่าวไทย 06/02/42)
- 4.5 นักวิชาการโจมตีแผนแม่บทอุตสาหกรรมไร้ทิศทางพัฒนา (กรุงเทพธุรกิจ 19/02/42)
- 4.6 "เจฟฟรีย์ แซกส์" สรุปบทเรียนวิกฤติเอเชียระยะยาวเน้นลงทุน 'ซอฟต์แวร์ทางสังคม' (ผู้จัดการ 22/02/42)
- 4.7 พิษเซอร์ทอนุนเดินหน้าแผนปฏิรูปสถาบันการเงิน (กรุงเทพธุรกิจ 28/02/42)
- 4.8 บ. ศูนย์วิจัยกสิกรไทยประเมินผลกระทบทางการคลัง (ไทยโพสต์ 1/03/42)
- 4.9 IMF ในสายตาของดร. วีรพงษ์ รามางกูร (กรุงเทพธุรกิจ 02/03/42)
- 4.10 นักวิชาการชี้จุดด้อย พ.ร.บ.แข่งขันทางการค้าที่มากด้วยปัญหา (กรุงเทพธุรกิจ 24/03/42)
- 4.11 สิบสี่เดือนธารินทร์นี้รัฐบาล 1.17 ล้านล้าน! (ฐานเศรษฐกิจ 25-27/03/42)
- 4.12 ปัจจัยหลักหนุนปรับโครงสร้างหนี้ (กรุงเทพธุรกิจ 24/03/42)
- 4.13 แนวทางการพัฒนาและปรับตัวของอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม (ผู้จัดการ 25/02/42)
- 4.14 ประเมินผลโครงการลงทุนเพื่อสังคมยุ่งยากล่าช้าไม่เกิดการจ้างงานใหม่ (ผู้จัดการ 29/03/42)

สรุปประเด็นข่าว

- 4.1 มื้อบเกษตรกรเรียกร้องพ.ร.บ.ฟื้นฟูชีวิตเกษตรกร และแก้ไขปัญหานี้สินของเกษตรกร (สำนักข่าวไทย 05/02/42)

มีอบเกษตรกร 19 จังหวัดภาคอีสาน กว่า 2,000 คน ในนามสภาเกษตรกรไทยเคลื่อนทัพเข้า กทม. เพื่อเรียกร้องให้รัฐบาลพักการชำระหนี้ให้เกษตรกรที่กู้จากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร และกรมส่งเสริมการเกษตรเป็นเวลา 5 ปี โดยงดคิดดอกเบี้ยและเบี้ยปรับ และปรับปรุงเงื่อนไขกองทุนแก้ไขปัญหานี้สินของเกษตรกรให้เกษตรกรอย่างจริงจัง ปลดปล่อยหนี้สินโครงการของรัฐที่ไปส่งเสริมแต่ประสบความสำเร็จล้มเหลว ฟื้นฟูชีวิตเกษตรกรเฉพาะหน้าและระยะยาว เรงัดออก พ.ร.บ. กองทุนฟื้นฟูและการพัฒนาชีวิตเกษตรกร ตั้งคณะกรรมการกว้างสภาเกษตรกรแห่งชาติ และให้รัฐบาลสนับสนุนโครงการเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอย่างแท้จริง ด้วยการสนับสนุนงบประมาณอย่างสมเหตุสมผลในแต่ละโครงการ (สำนักข่าวไทย 04/02/42)

เกี่ยวกับเรื่องการพักชำระหนี้ นายพิเชษฐ พันธ์วิชาติกุล รมต.ชน.คลัง ชี้แจงว่า "รทส. มีลูกหนี้จำนวน 1.9 แสนล้านบาท โดยปล่อยกู้ให้แก่ตัวบุคคลส่วนใหญ่ อีกส่วนหนึ่งปล่อยให้แก่สหกรณ์ ทั้งนี้เงินที่ปล่อยกู้จำนวนร้อยละ 60 มาจากเงินฝากของเกษตรกรคิดเป็น

1.3 แตนล้านบาท หากหักการชำระหนี้ 5 ปี ก็จะทำให้ รกส. ไม่มีเงินปล่อยให้กู้ไป 5 ปี ทั้งนี้ร้อยละ 87 ได้ชำระตามกำหนดถือเป็นลูกหนี้ที่ดี หนี้ที่มีปัญหาเพียง 1.5 หมื่นล้านบาท จำนวน 160,000 ราย โดยได้จำแนกเป็นหนี้โครงการของรัฐซึ่งได้ช่วยเหลือไปแล้ว 9,700 ราย หนี้จากภัยธรรมชาติ ซึ่งได้ช่วยเหลือไปแล้วครบทุกราย และหนี้ที่กู้จากเงินนอกกรอบได้ช่วยเหลือไปแล้ว 3,700 ราย อย่างไรก็ตามเกษตรกรทุกรายจะได้รับการช่วยเหลือ แต่คงไม่สามารถยึดหนี้ออกไปได้ ไมเช่นนั้นลูกหนี้ที่คิดจะเสียเปรียบ รัฐบาลต้องขอเวลาไปเจรจากับเกษตรกรที่มีปัญหาด้วย"

4.2 นักวิชาการและประชาชนแนะนำอย่างไรเงินกู้หรือมิยชาชาว 53,000 ล้านบาทจะไปถึงมือประชาชน

(ผู้จัดการ 17/03/42, ไทยโพสต์ 15/03/42)

ประเด็นที่หลายฝ่ายเป็นห่วงเกี่ยวกับการจัดสรรเงินกู้มิยชาชาวคือเงินจะไปถึงประชาชนเพียงใด ดร.สุวิทย์ ภรรณวดี นักวิชาการเสนอแนะว่า เนื่องจากระบบการเบิกจ่ายและระบบตรวจสอบที่มีอยู่ไม่มีประสิทธิภาพ จึงควรสร้างกลไกใหม่ที่ทั้งภาครัฐ เอกชนและภาคสังคมควรประสานงานร่วมมือกัน โดยรัฐมีหน้าที่รับเงินกู้มาดำเนินการเบิกจ่ายให้เกิดสภาพคล่องตัวแบบการทำงานของภาคเอกชนแล้วให้เอกชนเป็นฝ่ายตรวจสอบ (ไทยโพสต์ 15/03/42)

ในระหว่างวันที่ 15-16 มีนาคม 2542 สถาบันราชภัฏสวนดุสิตได้สำรวจความคิดเห็นของประชาชนกรุงเทพฯ และปริมณฑลต่อเงินกู้มิยชาชาวแพน 53,000 ล้านบาท โดยจำนวนผู้ถูกสัมภาษณ์ทั้งสิ้น 1,183 คน

จากคำถามถึงวิธีการใช้เงินกู้ให้ได้ประโยชน์ต่อประชาชนมากที่สุด ร้อยละ 32.56 เห็นว่า ควรให้การส่งเสริมการเกษตร ร้อยละ 27.33 เห็นว่า ควรพัฒนาการทำกินของผู้มีรายได้น้อย ร้อยละ 14.53 ให้พัฒนาท้องถิ่นชนบท และ ร้อยละ 13.37 ให้นำไปแก้ไขปัญหการว่างงาน ในขณะที่มีผู้สนับสนุนให้เงินกู้แก่ธุรกิจขนาดเล็กเพียงร้อยละ 7.56 และร้อยละ 4.65 แสดงความเห็นอื่นๆ

ความเห็นต่อสิ่งที่ประชาชนกลัวมากที่สุด คือ กลัวการคอร์รัปชันและความไม่โปร่งใสร้อยละ 37.10 รองลงมาคือกลัวเงินไม่ถึงมือประชาชนร้อยละ 30.32 และอันดับที่สามกลัวเป็นหนี้ญี่ปุ่นและไม่มีความจำเป็น ร้อยละ 20.36 นอกจากนั้นกลัวภาวะดอกเบี้ย กลัวการจัดสรรเงินไม่เป็นธรรม กลัวการเมืองแทรกแซง

ความเห็นต่อวิธีการป้องกันการใช้เงินประชาชน ร้อยละ 30.59 เห็นว่าควรมีการตั้งคณะกรรมการที่น่าเชื่อถือได้ควบคุม ร้อยละ 25.88 เห็นว่าควรให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการใช้จ่ายเงินอย่างโปร่งใส ร้อยละ 22.35 เห็นว่าฝ่ายค้านต้องทำหน้าที่ตรวจสอบการใช้จ่ายของรัฐบาล ร้อยละ 17.65 เห็นว่าควรจะมีคณะกรรมการใช้จ่ายสูง ความเห็นเกี่ยวกับผลต่อเศรษฐกิจของเงินกู้มิยชาชาว ประชาชนเห็นว่าเงินกู้มิยชาชาวจะช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจให้ดีขึ้นกว่าร้อยละ 69.43 เหมือนเดิมร้อยละ 24.02 แย่กว่าเดิมร้อยละ 6.55

4.3 ตั้ง "เอนไซม์" สกัดอิทธิพลลวงแซม "วีรพงษ์" ถล่มไอเอ็มเอฟหลงประเด็น (ไทยรัฐ 13/02/42)

ในการสัมมนาผู้บริหารทั่วโลกเรื่อง "ผลดีผลเสียของเศรษฐกิจยุคโลกาภิวัตน์ : บทเรียนจากวิกฤติและอนาคตแห่งเอเชีย" ที่กรุงโตเกียว ประเทศญี่ปุ่น ดร.วีรพงษ์ รามางกูร กล่าวว่า วิกฤติเอเชียที่ลุกลามรุนแรงนั้น สืบเนื่องมาจากสาเหตุ 3 ประการ คือ 1) เป็นสาเหตุที่เกิดขึ้นทั่วภูมิภาคที่ทำการส่งออกขบเซา ญี่ปุ่นผู้ซื้อหลักก็มีปัญหาเศรษฐกิจ ยิ่งทำให้สถานการณ์ทั้งภูมิภาคแย่ลงไปอีก 2) มีปัญหาความซับซ้อนกว่าภูมิภาคอื่น เช่น ผลผลิตของไทยและอินโดนีเซียนั้น ลดลงมากกว่าในบราซิลและชิลี 20% 3) ต้นเหตุปัญหามาจากสถาบันการเงินทั้งภาระหนี้ที่เพิ่มสูงขึ้นจนมีมากกว่าสินทรัพย์ ประกอบกับกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (IMF) ซึ่งดำเนินนโยบายการเงินเข้มงวด ไม่กระตุ้นให้เกิดการใช้จ่าย ธุรกิจไม่มีเงินหมุนเวียนเพื่อชำระหนี้ ส่งผลให้เกิดหนี้ไม่ก่อให้เกิดรายได้ ทำให้อาคารไม่กล้าปล่อยสินเชื่อเพราะต้องรักษาระดับเงินทุนสำรองตามกำหนด ธุรกิจจึงไม่สามารถกู้เงินมาเพื่อสร้างสภาพคล่องและผลิตสินค้า

นายวีรพงษ์ กล่าวต่อว่ามาตรการไอเอ็มเอฟไม่ส่งผลดีต่อภาวะวิกฤติในปัจจุบัน เนื่องจากธุรกิจที่แท้จริงถูกทำลายจากการดำเนินนโยบายทางการคลังที่ไอเอ็มเอฟกำหนด การส่งออกขบเซาเพราะไม่มีความต้องการในตลาด การผลิตสินค้าลดลงเหลือเพียง 50% ของกำลังการผลิตทั้งหมด จึงอาจเกิดวิกฤติรอบใหม่ถ้าไอเอ็มเอฟยังคงดำเนินนโยบายเงินฝืดอยู่ โดยสาเหตุที่อาจเกิดวิกฤติรอบใหม่เกิดจาก 1) ไม่มีการจ้างงาน 2) การส่งออกที่ลดลงของจีนรวมทั้งปัญหาของสถาบันการเงินซึ่งทำให้อัตราแลกเปลี่ยนผันผวน 3) ภาวะเศรษฐกิจถดถอยในสหรัฐอเมริกาและยุโรปอันสืบเนื่องมาจากวิกฤติเศรษฐกิจในรัสเซียและละตินอเมริกา อย่างไรก็ตาม ลำสุดนโยบายไอเอ็มเอฟในการอัดเงินเข้าสู่ระบบสถาบันการเงิน ไม่ใช่ทางออกของปัญหา เพราะไอเอ็มเอฟไม่ได้ให้ความสนใจภาคธุรกิจที่แท้จริง ซึ่งต้องการเงินไปเสริมสภาพคล่องและผลิตสินค้า

อนึ่ง นายวีรพงษ์ กล่าวต่อนักลงทุนทั่วโลกว่าโดยส่วนตัวไม่เชื่อว่า การลงทุนโดยตรงจะเป็นการระดมเงินเข้าประเทศ การขายทรัพย์สินในราคาถูกจะทำให้ต้นทุนการดำเนินการที่แตกต่างกันระหว่างบริษัทที่ดีและบริษัทที่อุบรบกกิจการ และความแตกต่างด้านต้นทุนนี้

เองจะส่งผลให้เกิดวิกฤติรอบสอง เพราะบริษัทที่ถูกซื้อกิจการไปในราคาถูกๆ และไม่มีประสิทธิภาพจะผลิตสินค้าในราคาที่ยืดเยื้อจนเกินความเป็นจริง ทำให้บริษัทที่ดีไม่สามารถแข่งขันในตลาดได้

ดังนั้นเพื่อเป็นการรองรับปัญหาวิกฤติเศรษฐกิจรอบสองที่อาจเกิดขึ้นในเอเชีย นายวิเทศธนิตสนับสนุนให้จัดตั้งกองทุนเพื่อเอเชีย (Asian Fund) และจำเป็นต้องให้เงินทุนแก่ภาคอุตสาหกรรมในเอเชียด้วยกัน ตลอดจนจัดตั้งกองทุนเสริมสภาพคล่อง (Equity Fund) เพื่อช่วยเสริมสภาพคล่องแก่ธุรกิจที่มีขนาดแต่มีหนี้ท่วมตัว

4.4 นักวิชาการ-เอกชนโจมตีรัฐมีเงินแก้ปัญหาภาคการผลิตที่แท้จริง (สำนักข่าวไทย 06/02/42)

จากการสัมมนา "ทิศทางไทยในเวทีโลก" ในวันที่ 6 ก.พ. 2542 ที่โรงแรมมณเฑียร นายวิศาล บุญเวท คณะบดีคณะพัฒนาการเศรษฐกิจ (นิด้า) กล่าวว่ายโยบายของรัฐบาลในช่วงที่ผ่านมาได้สร้างปัญหาและเป็นอุปสรรคต่อความสามารถในการแข่งขันทางการค้าระหว่างประเทศของไทยทั้งในแง่ของนโยบายด้านเงินเฟ้อ นโยบายด้านอัตราแลกเปลี่ยน ตลอดจนขั้นตอนการส่งออก-นำเข้าของไทย ระบบสาธารณูปโภคที่ไม่ได้มาตรฐานและโครงสร้างภาษีศุลกากรที่บิดเบือน ทำให้ความสามารถในการแข่งขันลดลงทั้งสิ้น ดังนั้นรัฐบาลจึงต้องปรับปรุงทั้งนโยบายที่เกี่ยวข้องและติดตามสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงของโลกให้ใกล้ชิดมากขึ้น

นายสมคิด จาตุศรีพิทักษ์ อาจารย์ประจำคณะพัฒนาการเศรษฐกิจ (นิด้า) และที่ปรึกษาพรรคไทยรักไทย กล่าวว่าสถานการณ์ปัจจุบัน เป็นสถานการณ์ที่เหมาะสมมากกับการสร้างความได้เปรียบทางการค้าให้กับประเทศในเวทีการแข่งขันโลก ในขั้นแรกต้องหาจุดยืนในการแข่งขัน หรือหาจุดแข็งที่ทำให้ประเทศมีความสามารถในการแข่งขันมากที่สุด และจะต้องพัฒนาความได้เปรียบเชิงเปรียบเทียบเป็น การถาวร และในการพัฒนาปัจจัยต่างๆ ของประเทศต้องเน้นการพัฒนาเชิงลึกให้มากขึ้น พร้อมทั้งส่งเสริมบริษัทเอกชนที่ประสบปัญหาในขณะนี้ให้เข้มแข็งขึ้น

นายประพัฒน์ โป๊พพิตกุล รองประธานสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย(สอท.) กล่าวว่า สถานการณ์ของภาคอุตสาหกรรมทั่วไปในเวลานี้ย่ำแย่ เพราะมีปัจจัยหลายประการ เช่น นโยบายของรัฐบาลไม่ให้ความสำคัญต่อการดูแลภาคเศรษฐกิจที่แท้จริง ขณะที่กำลังซื้อของประเทศลดลง ทำให้ธุรกิจประสบปัญหาขาดทุนและต้องปลดคนงานในที่สุด นอกจากนี้ความผันผวนของค่าเงินบาท การส่งออกที่ลดลงเป็นอุปสรรคทั้งสิ้น ส่วนข้อเสนอในการปรับโครงสร้างการผลิตที่เน้นการใช้ทุน เทคโนโลยี การพัฒนากำลังคนต้องใช้ทุนอย่างประหยัด และมีประสิทธิภาพทั้งภาครัฐและเอกชน ภาครัฐควรสนับสนุนการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการผลิตและเตรียมสร้างความร่วมมือทางเศรษฐกิจอย่างชัดเจนภายใต้กรอบต่างๆ ควรปรับโครงสร้างการผลิต การแข่งขันในด้านต่างประเทศ มีมาตรการส่งเสริมการส่งออก การเจรจาการค้าระหว่างประเทศ การสร้างความร่วมมือในกลุ่มประเทศต่างๆ ส่วนภาคในประเทศควรพิจารณาประสิทธิภาพเศรษฐกิจ การลดต้นทุนการผลิต การใช้เทคโนโลยีการผลิต

4.5 นักวิชาการโจมตีแผนแม่บทอุตสาหกรรมไร้ทิศทางพัฒนา (กรุงเทพธุรกิจ 19/02/42)

ดร.สมภพ มานะรังสรรค์ คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาฯ วิจารณ์แผนแม่บทอุตสาหกรรมว่าขาดความชัดเจนเรื่องของกลยุทธ์ที่จะทำ ให้แผนสามารถนำไปปฏิบัติที่เกิดผลเป็นรูปธรรมได้ ซึ่งการจะสามารถทำให้แผนแม่บทนำไปสู่ภาคปฏิบัติได้นั้นจะต้องมีองค์กรรัฐเข้ามาช่วยประสานงานเพื่อให้แผนเกิดความต่อเนื่องในหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งได้แก่ สภาพัฒนาฯ สำนักงานงบประมาณ สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน เนื่องจาก 3 หน่วยงานมีอำนาจและบทบาทในการวางแผนการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศการดูแลการใช้จ่าย และการพัฒนากำลังคน (กรุงเทพธุรกิจ 19/02/42)

4.6 "เจฟฟรีย์ แซกส์" สรุปบทเรียนวิกฤติเอเชียระยะยาวเน้นลงทุน 'ซอฟต์แวร์ทางสังคม'

(ผู้จัดการ 22/02/42)

เจฟฟรีย์ แซกส์ นักเศรษฐศาสตร์ ผอ. สถาบันการพัฒนาต่างประเทศ ม. ฮาร์วาร์ด ได้วิเคราะห์วิกฤติเอเชียในช่วง 1 ปีครึ่ง เป็นสาเหตุมาจากการเปิดเสรีทางการเงิน และการตื่นตระหนกทางการเงิน การไร้ความสามารถของสถาบันการเงินในการที่จะผันเงินเข้าไปสู่การลงทุนที่มีประสิทธิภาพ ความตื่นตระหนกของนักลงทุนอันเนื่องมาจากความแตกตื่นของไอเอ็มเอฟ ความผิดพลาดของนายแบงก์มาเลเซียที่ปิดกั้นการลงทุนต่างประเทศเร็วเกินไป

เจฟฟรีย์ได้สรุปบทเรียนวิกฤติเอเชียในระยะสั้น คือความตื่นตระหนกทางการเงินที่ผ่านมาของภูมิภาคเอเชีย ซึ่งแสดงให้เห็นชัดคือ ในเกาหลีใต้และไทย ขณะนี้กำลังปรากฏสัญญาณแห่งการฟื้นตัว ระยะกลางอันได้แก่การแก้ปัญหาหนี้เสียและปรับโครงสร้างทางการเงินอย่างหนักหน่วง ต้องแก้ไขปัญหานี้เสียจำนวนมหาศาล และสิ่งที่น่าเป็นห่วงในระยะยาวซึ่งต้องเน้นการสร้างรายได้เปรียบในการแข่งขันโดยต้องเน้นลงทุน 'ซอฟต์แวร์ทางสังคม' ให้ทันกับภาคฮาร์ดแวร์ คือเอเชียต้องยกระดับสถาบันทางสังคมให้สูงขึ้นนั่นคือ การศึกษาชั้นสูง การเมือง ไปจนถึงเทคโนโลยี อย่างไรก็ตามเจฟฟรีย์

คงอัตราแลกเปลี่ยนที่มีความยืดหยุ่นต่อไป โดยจับตามองที่เงินเยนและเงินยูโรด้วยนอกเหนือจากเงินดอลลาร์ 2) เข้มงวดเรื่องการกำกับตรวจสอบทางการเงินให้มากขึ้นเพื่อป้องกันไม่ให้ธนาคารและบริษัทต่าง ๆ ไปสามารถไปซื้ออสังหาริมทรัพย์ระยะสั้นในปริมาณมหาศาลอีก

4.7 พืชเซอร์หนูบนดินหน้าแผนปฏิรูปสถาบันการเงิน (กรุงเทพฯ 28/02/42)

ในการสัมมนาโต๊ะกลมในวันที่ 27 มี.ค. 2542 จัดโดยเนชั่นแนลเดลีทีวีและสถานีโทรทัศน์ไอทีวี นักวิชาการชั้นนำและนักธุรกิจชั้นนำส่วนใหญ่ที่เข้าสัมมนาเห็นว่าควรใช้มาตรการการคลังเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจ ดร. วีรพงษ์ เสงี่ยมให้โอเอเอ็มเอฟและรัฐบาลผ่อนคลายเป็นเป้าหมายการปฏิรูปสถาบันการเงินและการปรับโครงสร้างหนี้ โดยเฉพาะการเพิ่มทุนต่อสินทรัพย์เสี่ยง รวมทั้งมาตรการต่างๆ ที่จะทำให้สถาบันการเงินตกเป็นของรัฐ เพราะการดำเนินมาตรการที่รุนแรงไม่เป็นประโยชน์ใดๆ และมีผลให้ประชาชนทั่วไปเผชิญกับความยากลำบาก โดยสรุปนักวิชาการเสนอให้ใช้อัตราแลกเปลี่ยนและการลดภาษีเพื่อช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจ

กรณีการปล่อยค่าเงินบาทอ่อนตัว ดร.อัมมาร สยามวาลา เสนอแนะให้โอเอเอ็มเอฟพิจารณาอัตราแลกเปลี่ยนเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจโดยให้เหตุผลว่า ค่าเงินบาทที่อ่อนจะส่งผลดีต่อภาคการผลิตที่แท้จริง ให้สามารถส่งออกได้มาก ทั้งยังส่งผลดีต่อราคาสินค้าเกษตรเป็นนโยบายที่ส่งผลตรงต่อราคาสินค้าเกษตรโดยตรง และเสนอให้รัฐบาลต้องหยุดกู้เงินจากต่างประเทศ เป็นสาเหตุให้ค่าเงินบาทแข็งขึ้นโดยหันมากู้เงินภายในประเทศซึ่งมีสภาพคล่องเหลือเฟือแทน โดยที่ขณะนี้ธนาคารพาณิชย์ไม่ปล่อยกู้และไม่มีการลงทุนใหม่ ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของ ดร. วีรพงษ์ รามางกูร เห็นด้วยว่าการปล่อยค่าเงินบาทอ่อนตัวจะส่งผลดีต่อภาคการผลิตที่จะสามารถไปกำลังผลิตที่ขึ้นเหลือได้มากขึ้น เช่นเดียวกับ ดร. ผาสุก พงษ์ไพจิตร ซึ่งเห็นว่าการที่ค่าเงินบาทอ่อนจะทำให้การส่งออกปรับตัวดีขึ้น รวมทั้งให้ภาครัฐช่วยเหลือภาคการผลิตที่แท้จริง โดยเฉพาะธุรกิจที่พอจะเติบโตไปได้ และผู้ส่งออกที่มีความต้องการในตลาดอยู่มาก ส่วนประธานธนาคารแห่งประเทศไทยไม่เห็นด้วยโดยระบุว่า การลดค่าเงินบาทจะไม่สามารถลดค่าเงินบาทได้ เนื่องจากประเทศคู่แข่งสามารถลดค่าเงินลงมาแข่งขันได้ ซึ่ง "ตอนที่ค่าเงินบาทอ่อนตัวถึง 56 บาทต่อดอลลาร์ผมไม่เห็นว่าจะส่งออกได้มาก"

กรณีใช้มาตรการภาษี ดร. อัมมาร เสนอให้ใช้มาตรการทางภาษีโดยเฉพาะภาษีมูลค่าเพิ่มควรลดเหลือประมาณ 5% ใช้ควบคู่กับการลดค่าเงินบาทเพื่อช่วยส่งเสริมการส่งออก แม้ว่าจะกระทบรายได้ของรัฐบาลเนื่องจากต้องชำระหนี้กองทุนฟื้นฟู ขณะเดียวกัน ดร. ผาสุก เสนอให้โอเอเอ็มเอฟยืดหยุ่นเงื่อนไขในหนังสือแสดงเจตจำนงฉบับที่ 7 ในการเพิ่มการขาดดุลงบประมาณสูงกว่าเดิมอีก และผ่อนคลายมาตรการภาษีเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจ โดยลดภาษีมูลค่าเพิ่มประมาณ 7% หรือ 5 % อาจจะปรับชั่วคราวเพียง 2 ปี แล้วค่อยๆ พิจารณาใหม่เนื่องจากการลดภาษีมูลค่าเพิ่มจะมีผลทางจิตวิทยาต่อผู้บริโภคและธุรกิจ

นายสมแดนลิย์ พืชเซอร์ รองผู้อำนวยการโอเอเอ็มเอฟ เชื่อมั่นว่า เศรษฐกิจได้ผ่านจุดที่เลวร้ายที่สุดไปแล้ว และเชื่อว่าภายในปี 2542 จะได้เห็นสัญญาณการฟื้นตัวทางเศรษฐกิจได้ แม้ว่าอาจจะดูช้าในความรู้สึกของไทยก็ตาม แต่ประเทศไทยก็มีความก้าวหน้าในการแก้ไขปัญหาที่ซับซ้อนได้เร็วกว่า เมื่อเทียบกับวิกฤติเศรษฐกิจของสหรัฐที่เกิดขึ้นในต้นศตวรรษที่ 20 และยืนยันว่าไม่มีการชะลอมาตรการปฏิรูปสถาบันการเงินและการปรับโครงสร้างหนี้เอกชน เนื่องจากเป็นปัจจัยสำคัญที่จะมีอิทธิพลต่อการฟื้นตัวเศรษฐกิจไทย และยอมรับว่าจะผ่อนคลายมาตรการทางการเงินและการคลังเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจ

4.8 บ. ศูนย์วิจัยกสิกรไทยประเมินผลกระทบทางการคลัง (ไทยโพสต์ 1/03/42)

บ. ศูนย์วิจัยกสิกรไทยได้ศึกษาผลกระทบทางการคลัง จากเงื่อนไขหนังสือแสดงเจตจำนงเพื่อขอรับความช่วยเหลือทางวิชาการและการเงินฉบับที่ 7 (LOI 7) ที่จะมีการใช้มาตรการทางภาษี ได้แก่ การปรับภาษีนิติบุคคล และเงินได้บุคคลธรรมดา หรือภาษีมูลค่าเพิ่มเป็นเครื่องมือในการกระตุ้นเศรษฐกิจในช่วงกลางปี 2542 พบว่ามาตรการทางภาษีที่อาจจะถูกเลือกใช้ได้แก่ 1) การลดภาษีมูลค่าเพิ่มจาก 10% ลงเหลือ 8% เป็นมาตรการที่ให้ผลเศรษฐกิจได้ในวงกว้าง และส่งผลดีต่อผู้บริโภคในทุกกลุ่มรายได้ולםมาเสมอ ทำให้สินค้าราคาถูก เพิ่มขึ้นบ้างก็ผู้ซื้อ ต้นทุนการคลังคาดว่าจะประมาณ 4 หมื่นล้านบาท 2) การลดภาษีนิติบุคคลจาก 30% เหลือ 27% จะส่งผลดีต่อบริษัทที่ไม่ขาดทุนเท่านั้น ทำให้บริษัทมีการใช้จ่ายภาษีลดลง เพื่อบริษัทจะนำเงินไปใช้จ่ายในการลงทุน หรือปันผล ต้นทุนทางการคลังคาดว่าจะประมาณ 1 หมื่นล้านบาท 3) การลดภาษีเงินได้ตั้งแต่ 0-2 แสนบาท เหลือ 0 % ส่วนที่สูงกว่านี้เสียในอัตราเดิม ซึ่งมาตรการนี้จะส่งผลดีต่อผู้มีรายได้ในช่วงแรกๆ เป็นสำคัญ ต้นทุนทางการคลังประมาณ 1 หมื่นล้านบาท

ศูนย์วิจัยกสิกรไทย เห็นว่า หากรัฐบาลตัดสินใจในนโยบายปรับลดภาษีลงเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจขณะนี้ ถือเป็นมาตรการที่มีความเหมาะสม ทั้งนี้เป็นผลโดยตรงทางด้านภาษีที่รัฐบาลคงจะต้องคาดหวังไว้ก็คือการกระตุ้นการบริโภค หรือการใช้จ่ายในภาคครัวเรือนให้เพิ่มขึ้น หากนโยบายภาษีสมีประสิทธิผลจะส่งผลให้การบริโภคภาคเอกชนเพิ่มสูงขึ้น และทำให้รายได้ประชาชนเพิ่มขึ้น นำไปสู่การขยายตัวของการผลิต การลงทุนและการจ้างงานใหม่

4.9 IMF ในสายตาของดร. วิรพงษ์ รามางกูร (กรุงเทพฯ 02/03/42)

ดร.วิรพงษ์ กล่าวว่า เส้นที่แอลเฉพาะอุตสาหกรรมธนาคารสูงถึง 54% และมีแนวโน้มสูงขึ้นเรื่อยๆ ซึ่งจะส่งผลใน 2 ทาง คือ ทางแรก ภายในสิ้นปีนี้อาคารทุกแห่งอาจจะถูกรัฐเข้าควบคุมหรือเข้าควบคุมกิจการโดยนักลงทุนต่างชาติ ทางที่สอง มีแนวโน้มว่าไม่น่าจะเป็นไปได้ คือ ต้องขึ้นอยู่กับสถานการณ์ในการผลิต และมีหลายเหตุผลที่เชื่อว่าเศรษฐกิจไทยยังไม่ถึงจุดต่ำสุด

การพิจารณาแผนการช่วยเหลือของ IMF ซึ่งเป็นนโยบายมาตรฐานเดียวกัน อาจไม่เหมาะสมกับประเทศไทยประเทศหนึ่งเป็นการเฉพาะ ดังนั้นแผนความช่วยเหลือควรมีความยืดหยุ่น ควรดำเนินการตามระยะเวลา ตามสถานการณ์ ซึ่งครั้งหนึ่ง ดร.วิรพงษ์เป็นตัวแทนคนไทยคนแรกที่เรียกร้องให้รัฐบาลไทยขอความช่วยเหลือจาก IMF ในวันนี้ท่านเสนอให้ IMF พิจารณา 5 ข้อดังนี้คือ 1) ควรวิเคราะห์สถานการณ์ในอนาคตรอบคอบกว่านี้ ควรสืบและเปิดเผยข้อมูลแก่ภาคเอกชน ประชาชนมากยิ่งขึ้น 2) แนะนำให้บทพจนแผนมาตรการความช่วยเหลือ โดยเฉพาะเรื่องการปรับโครงสร้างภาคการเงินและการปรับโครงสร้างภาคเอกชน คือจะทำให้ภาคการเงินของประเทศกลับมาเข้มแข็งได้ แต่ขณะเดียวกันต้องหลีกเลี่ยงการครอบงำสถาบันการเงินเป็นของรัฐ จะทำให้เกิดความล่าช้าในการทำให้สถาบันการเงินมาทำหน้าที่ปกติ ส่งผลให้เศรษฐกิจฟื้นตัวได้ช้า 3) เศรษฐกิจอยู่ในภาวะถดถอยกินลึก นำไปสู่ภาวะเงินเฟ้อบวกภาวะเงินฝืด ดังนั้นความจำเป็นในการกระตุ้นการส่งออกให้สามารถแข่งขันตลาดโลกได้ 4) ให้ธนาคารโลก IMF และธนาคารเพื่อการพัฒนาแห่งเอเชีย (เอดีบี) และชาติพันธมิตรร่วมมือกันวางแผนมาตรการให้ความช่วยเหลือต้องไปทางเดียวกัน 5) ต้องให้ความพยายามของนานาชาติช่วยเหลือเพราะเป็นวิกฤติที่เกิดขึ้นระดับภูมิภาค IMF ต้องได้รับเงินช่วยเหลือเพิ่มเติม

4.10 นักวิชาการชี้จุดด้อย พ.ร.บ.แข่งขันทางการค้าที่มากด้วยปัญหา (กรุงเทพฯ 24/03/42)

การจัดสัมมนา "กฎหมายใหม่กับตลาด" โดยคณะพาณิชย์ศาสตร์และการบัญชี จุฬาฯ เป็นการระดมสมองนักธุรกิจ นักการตลาด และนักวิชาการมาร่วมแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับร่างกฎหมาย พ.ร.บ. การแข่งขันทางการค้า (ไม่สอดคล้องกับความเป็นจริงในปัจจุบัน และระบบการค้าเสรี)

นายประพัฒน์ โหริวรุณ รองประธานสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย เปิดเผยว่า กฎหมายฟื้นฟูเศรษฐกิจเป็นส่วนหนึ่งที่ช่วยฟื้นฟูเศรษฐกิจให้ดีขึ้น แต่ไม่ใช่ปัจจัยในการกระตุ้นเศรษฐกิจ เพราะกฎหมายจะช่วยกระตุ้นการค้าเสรีและการแก้ไขปัญหาสภาพคล่องของเศรษฐกิจ ในขณะที่ผู้ประกอบการไทยยังต้องใช้ทรัพยากรในการเพิ่มทรัพยากรและเวลา ในการเพิ่มศักยภาพและปิดจุดอ่อน เพื่อยืนหยัดการแข่งขันของธุรกิจในระดับโลก ก่อนที่กฎหมายจะออกมาบังคับใช้ ดังนั้นจึงมีส่วนทำให้เกิดผลทางด้านลบ ขณะเดียวกันผู้ประกอบการทั้งเกือบทุกประเภทต้องปฏิบัติตาม พ.ร.บ. ฉบับนี้ ทั้งผู้จำหน่าย ผู้ส่งออกและนำเข้าเพื่อจำหน่ายต่อ ให้บริการธุรกิจ ซึ่งขัดต่อความเป็นจริงในเชิงธุรกิจ นอกจากนี้ยังให้ข้อสังเกตว่า กฎหมายยังขาดความสมบูรณ์และไม่มีความชัดเจนในหลายเรื่องเช่น คำจำกัดความ "คนต่างด้าว" "ส่วนแบ่งตลาด" หรือข้อถกเถียงเรื่องการเปิดเสรีกรณีตลาดสุรา หรือ การไม่ครอบคลุมรัฐวิสาหกิจ ซึ่งในอนาคตจะกลายเป็นการผูกขาด

นักวิชาการ นักธุรกิจ และนักการตลาด จากที่ประชุมได้ท้วงติงกฎหมายฉบับนี้โดยระบุข้อผิดพลาดหลายด้าน ซึ่งเป็นกฎหมายที่จะออกในเวลาอันรวดเร็วแต่จะมีผลกระทบกับธุรกิจเกือบทุกประเภท โดยนักวิชาการและนักธุรกิจตั้งข้อสังเกตไว้ดังนี้คือ

1) การใช้กฎหมายในสภาพปัจจุบันมีความเหมาะสมหรือไม่ การพิจารณาความผูกขาดควรแยกเป็น 3 ประเด็นออกจากกันคือ การผูกขาด ผู้มีอำนาจเหนือตลาด และการประกอบกิจการที่ไม่เป็นธรรม 2) ผู้ประกอบการไม่รู้ว่าธุรกิจตัวเองเข้าข่ายการผูกขาดหรือไม่ เนื่องจากผู้ประกอบการแทบไม่ผลประกอบการของตัวเอง จึงต้องเสียค่าใช้จ่ายในการสำรวจตลาดและเน้นการขายภายในประเทศเท่านั้น 3) ไม่ควรให้รัฐมนตรีเป็นประธานคณะกรรมการที่จะตั้งขึ้น ควรให้เป็นประธานคณะกรรมการสุทธรณ์ จะเหมาะสมกว่า 4) ความพร้อมของหน่วยงานต่างๆ ในการดำเนินการปฏิบัติตามกฎหมายฉบับนี้ เช่นเจ้าหน้าที่รัฐ ศาล มีความพร้อมเพียงใด 5) การนำแนวคิดของต่างประเทศเข้ามาใช้ในประเทศไทย 6) มาตราที่ 29 เกี่ยวกับผู้ประกอบการ ซึ่งมีความสัมพันธ์ทางธุรกิจที่อยู่นอกราชอาณาจักรนั้น ถ้าผู้ผลิตต่างประเทศมีตัวแทนจำหน่ายในต่างประเทศจะถูกฟ้องร้องหรือไม่ 7) กฎหมายฉบับนี้มุ่งให้เกิดการค้าเสรีจริงหรือไม่

4.11 สิทธิเดือนธันวาคมนี้รัฐบาล 1.17 ล้านล้าน! (ฐานเศรษฐกิจ 25-27/03/42)

นายกกนก เศวตวาศน์ นายกสมาคมอสังหาริมทรัพย์ไทย วิเคราะห์การเติบโตของเศรษฐกิจ 1% เป็นไปได้ยากเนื่องจากต้องพิจารณาถึง 3 ปัจจัย คือ จีดีพี เงินเฟ้อ และการว่างงาน ซึ่งเมื่อพิจารณา จีดีพี การใช้จ่ายของภาคเอกชนถดถอย ไม่มีการลงทุนใหม่หยุดนิ่งส่งออกถดถอย การผลิตการเกษตรลดลง การกระตุ้นให้เกิดการเติบโต 1% ด้วยการกระตุ้นการใช้จ่ายภาคเอกชนและภาครัฐด้วยงบประมาณขาดดุลใน "มาตรการ 30 มีนาคม" ยังไม่รู้ว่าจะมีประสิทธิภาพหรือไม่ กรณีเงินเพื่อศึกษาเป็นบวก สำหรับการว่างงานค่อนข้างเป็นห่วง ทั้งเอกชนและรัฐมีแนวโน้มลดพนักงานอย่างต่อเนื่องจนถึงสิ้นปี ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่ายังหาจุดต่ำสุดไม่ได้ ทางเลือกที่ไม่มากของรัฐบาล คือ ใช้นโยบายลดภาษีและรัฐใช้จ่ายเพิ่ม ซึ่งก็ต้องก่อนนั้นเพิ่มขึ้นและมีประสิทธิภาพใช้จ่ายต่ำ ขยายรัฐวิสาหกิจโดยเร็ว ส่งเสริมท่องเที่ยว หรือ

ดึงเงินบาทออก เพื่อเร่งส่งออก ประกอบกับการฟ้องร้องและประณามหนี้ในกลางปีจะมีมากจากผลของกฎหมายล้มละลาย ซึ่งไม่ว่ารัฐจะเลือกกลไกภาษี หรือเงินกู้มีภาษาวา เศรษฐกิจไทยก็มีโอกาสสูงที่จะดีขึ้น

ดร. สุชาติ โธณะเกษมเห็นว่า จำนวนเงินที่จะช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจต้องมากกว่า 100,000 ล้านบาท แต่เงินกู้มีภาษาวามีเพียง 53,000 ล้านบาท ประกอบกับกลไกการใช้เงินรัฐยังมีจุดรั่วไหลและรับเคลื่อนได้ช้า เช่นเงินกู้เพื่อส่งคณภูมิเพียง 50 กว่าล้านบาท จากเม็ดเงิน 2 พันล้านบาท

ดร. ชชาติชัย พาราสุข บรรษัทเงินทุนหลักทรัพ์อนชาติ จก. (มหาชน) กล่าวว่า เศรษฐกิจไทยยังไม่ถึงจุดต่ำสุด และการแก้ไขปัญหารัฐที่ผ่านมามีได้ผล เม็ดเงินที่ทุ่มไปเป็นการจ้างงานมิใช่กระตุ้นเศรษฐกิจ

4.12 ปัจจัยหลักหนุนปรับโครงสร้างหนี้ (กรุงเทพธุรกิจ 24/03/42)

บริษัทศูนย์วิจัยกสิกรไทย ประเมินสถานการณ์การปรับโครงสร้างหนี้เป็นไปในทิศทางบวก เนื่องจากแนวโน้มอัตราดอกเบี้ยต่ำมาอยู่ในระดับต่ำและความจริงจังของทางการในการแก้ไข ดังจะเห็นได้จากมาตรการสนับสนุนการปรับโครงสร้างหนี้ที่ดำเนินอยู่อย่างต่อเนื่อง ทั้งในส่วนที่อยู่ในช่วงดำเนินงานและบางส่วนที่อยู่ในช่วงวิเคราะห์ผลเสีย ก่อนนำออกมาใช้ ซึ่งนับว่าเป็นสัญญาณที่ดีต่อการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ในระยะต่อไป อย่างไรก็ตามเงื่อนไขการปรับโครงสร้างหนี้ขึ้นอยู่กับ 5 ปัจจัยหลักดังนี้คือ

ประการแรก ความพร้อมทางด้านลูกหนี้ การผ่านร่างกฎหมายเกี่ยวกับบังคับคดีตามคำพิพากษาของศาลที่ได้รับการปรับปรุงใหม่ทั้ง 2 สภาเสร็จสมบูรณ์ จะส่งผลเชิงจิตวิทยาให้ลูกหนี้เข้าร่วมเจรจา กับทางการมากขึ้น ซึ่งจะช่วยเร่งระยะเวลาในการเจรจาปรับโครงสร้างหนี้ ในอีกด้านการผ่านกฎหมายจะช่วยสกัดการขยายตัวของ NPL

ประการที่สอง ความพร้อมในข้อกฎหมายในการแปลงหนี้เป็นทุนอันเกิดจากการปรับโครงสร้างหนี้ หากการแก้ไขให้สามารถหักกลบลบหนี้ระหว่างหนี้สินบริษัทและค่าหุ้นได้ จะเอื้อให้การปรับโครงสร้างหนี้เป็นที่ยอมรับมากขึ้น

ประการที่สาม สิทธิประโยชน์ทางภาษี เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่เนื่องจากการปรับโครงสร้างหนี้มีปัญหาของสถาบันการเงิน มีปัญหา ระบบสถาบันการเงินซึ่งจำนวนกว่าครึ่งของสินเชื่อกับระบบคงจะไม่เป็นไปตามกรอบที่สรรพากรกำหนดไว้ในการให้สิทธิทางภาษีเดิมภายใน 2542 ดังนั้น ควรจะขยายระยะเวลาให้ความจุใจทางภาษี

ประการที่สี่ ความพร้อมทางด้านเจ้าหนี้สถาบันการเงิน ในด้านต่างๆ ที่สำคัญได้แก่ ความพร้อมทางการเงินของเจ้าหนี้ที่จะทำการปรับโครงสร้างหนี้ และความพร้อมของบุคลากรในฝ่ายของสถาบันการเงินของเจ้าหนี้ และตัวแทนทางการในส่วนของการดูแลการปรับโครงสร้างหนี้จังหวัด ซึ่งนับเป็นตัวแปรสำคัญ

ประการสุดท้าย ร่างสัญญาระหว่างเจ้าหนี้ (Inter Creditor Agreement) ซึ่งผ่านการเห็นชอบจากทุกฝ่าย ซึ่งจะช่วยเร่งระยะเวลาให้กระบวนการปรับโครงสร้างหนี้เสร็จเร็วขึ้น

อย่างไรก็ตาม สิ่งสำคัญสถาบันการเงินต้องพยายามที่จะคุมการขยายตัวของ NPL จะช่วยให้การปรับโครงสร้างหนี้สามารถคลี่คลายตัวในระยะเวลาที่สั้น จากบทเรียนเศรษฐกิจ ทุกฝ่ายควรกลับมาให้ความสนใจต่อคุณภาพสินเชื่อบริษัทของระบบสถาบันการเงิน และเพื่อเป็นการป้องกัน ควบคุมอัตราดอกเบี้ยขึ้นของหนี้ไม่ก่อให้เกิดรายได้ในระบบ ควรมีการพยายามส่งเสริมและผลักดันให้มีการจัดตั้ง "ศูนย์ข้อมูลลูกค้าสินเชื่อหรือ เครดิตบูโร"

4.13 แนวทางการพัฒนาและปรับตัวของอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม

(ผู้จัดการ 25/02/42)

วิฑูรย์ สิมะโรคดี จากผู้จัดการได้เรียบเรียงบทความเรื่อง "การพัฒนาลาดของอุตสาหกรรมขนาดเล็กและขนาดย่อม" โดยเสนอให้พัฒนาด้านการตลาดและพัฒนาปรับปรุงเทคโนโลยี ดังต่อไปนี้

ปัญหาด้านการตลาดอย่างเร่งด่วน 3 ประการคือ

- 1) ต้องทราบภาวะตลาดให้ทัน เพื่อรู้เท่าทันความต้องการตลาดและความพึงพอใจของลูกค้า โดยคำนึงถึงความรู้ทางการบริหารการตลาดและการจำหน่าย
- 2) ปรับกลยุทธ์การตลาดจากเดิมที่เน้นจำหน่ายแบบหน้าร้านเป็นหลัก โดยเร่งเจาะตลาดใหม่ภายในประเทศและต่างประเทศ
- 3) ต้องพัฒนาความสามารถในการเจรจาธุรกิจ และสร้างเครือข่ายความร่วมมือเป็นคู่ค้าตลาดให้มากขึ้น รวมตลอดถึงเข้าถึงแหล่งข้อมูลจากหน่วยงานราชการและแหล่งต่างๆ อย่างมีประสิทธิภาพ

ปัญหาทางเทคโนโลยีการผลิตของเอสเอ็มอีต้องปรับปรุง 7 แนวทางคือ

- 1) เอสเอ็มอีควรมีการรวมกลุ่มระหว่างผู้ผลิตเป็นกลุ่มอุตสาหกรรมเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้และข้อมูลข่าวสารต่างๆ รวมทั้งการถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตภายในกลุ่ม

- 2) เอสเอ็มอีควรให้ความสำคัญกับการรักษาเครื่องจักรเพื่อให้ใช้งานอย่างมีประสิทธิภาพ หากตัดสินใจเลือกเครื่องจักรใหม่ หรือนำเครื่องเก่ามาแปรสภาพต้องคำนึงถึงเครื่องจักรที่จะสามารถปรับเปลี่ยนรูปแบบการผลิตได้และสามารถรักษาได้ง่ายเป็นหลัก
- 3) เอสเอ็มอีควรปรับปรุงการวางผังโรงงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ต้องทำความเข้าใจกับกระบวนการผลิตและหลักการบริหาร การผลิตอย่างแท้จริง โดยเฉพาะเทคนิคเกี่ยวกับการผลิตและการควบคุมคุณภาพ
- 4) เอสเอ็มอีที่มีคุณภาพต้องเตรียมพร้อมในการพัฒนาบุคลากร และเทคโนโลยีการผลิตเพื่อที่จะหาผู้ร่วมทุนต่างประเทศเพื่อ ขยายกิจการและฐานการตลาด
- 5) เอสเอ็มอีที่ต้องการขยายการลงทุนไปยังต่างประเทศต้องให้ความสำคัญกับมาตรฐานสากล เช่น ISO 9000, ISO 14000 จำ เป็นต้องปรับตัววัฒนธรรมองค์กรและเตรียมบุคลากรให้พร้อม
- 6) ควรหันไปผลิตสินค้าระดับกลางและระดับสูงมากยิ่งขึ้น โดยการทำวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีการผลิตใหม่ๆ ผลิตภัณฑ์ใหม่ หรือสายการผลิตใหม่ๆ โดยเน้นต้นทุนต่ำแต่มีประสิทธิภาพสูง
- 7) เอสเอ็มอีควรเน้นเรื่องการปรับปรุงกระบวนการเพื่อเพิ่มผลผลิตและให้ความสำคัญการปรับปรุงคุณภาพอย่างต่อเนื่องให้ได้ มาตรฐานสากล

วิทยุย์ เห็นว่า การที่ ก.อุตสาหกรรม โดยเฉพาะ รว. นายสุวัจน์ ลิปตพัลลภ ให้ความสำคัญเข้ามาผลักดันและสนับสนุนอย่างเต็มที่ จึงมีความเป็นไปได้ที่ "เอสเอ็มอีคือเสาหลักอุตสาหกรรมแห่งชาติ" อนึ่ง ก.อุตสาหกรรมและมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์กำลังผลักดันการจัดตั้ง "สถาบันพัฒนาองค์กรธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม" เป็นโครงการนำร่องและการพัฒนาเอสเอ็มอีจะครบวงจรในที่สุด

4.14 ประเมินผลโครงการลงทุนเพื่อสังคมยังยากลำบากไม่เกิดการจ้างงานใหม่ (ผู้จัดการ 29/03/42))

หลังจากที่รัฐบาลประสบปัญหาเศรษฐกิจและได้เลือกที่จะกระตุ้นเศรษฐกิจด้วยการกระจายเม็ดเงินลงสู่ชนบท ในลักษณะ "โครงการลงทุนทางสังคม" เพื่อให้เกิดการจ้างงาน ต่อมารัฐบาลอาศัยเงินกู้ต่างประเทศใน 2 โครงการหลัก คือ โครงการลงทุนเพื่อสังคมโดยแบ่ง เป็น 2 แนวทาง แนวแรก ผ่านทางส่วนทางราชการโดยผ่านหน่วยงานหลัก และ แนวทางที่สอง ในรูปกองทุนทางสังคม(กองทุนชุมชน) และ กองทุนพัฒนาเมืองในภูมิภาค (กองทุนเมือง) โดยกองทุนเหล่านี้ได้แหล่งเงินจากต่างประเทศแบ่งเป็นจากธนาคารโลก 12,000 ล้านบาท จากกองทุนโพ้นทะเล (OECD) จำนวน 5,675 ล้านบาท จากธนาคารพัฒนาเอเชีย (ADB) จำนวน 500 ล้านบาท และเงินงบประมาณแผ่นดินสมทบ

ต่อมาคณะกรรมการนโยบายสังคมแห่งชาติได้มอบหมายให้นายจรัส สุวรรณเวลา อาจารย์คณะรัฐศาสตร์ จุฬาฯ ศึกษาปัญหาอุปสรรคของการดำเนินงานเพื่อบรรเทาปัญหาสังคมอันเนื่องจากวิกฤติการณ์ทางเศรษฐกิจโดยเริ่มตั้งแต่รัฐบาลอนุมัติในหลักการและผลที่ออกมา ในการศึกษาเป็นการประเมินสถานการณ์การดำเนินกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการมุ่งบรรเทาปัญหาสังคมอันเนื่องจากวิกฤติเศรษฐกิจ ใน 2 ด้าน คือ 1. ด้านการส่งเสริมการจ้างงาน 2. ด้านการศึกษาโดยได้สำรวจบุคคลในหน่วยงานที่รับผิดชอบทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค และกลุ่มประชาชนเป้าหมาย

จากการศึกษาประเด็นการจ้างงานพบว่า มีส่วนเกี่ยวข้องกับการสร้างโครงการใหม่ทั้งสิ้น 12 โครงการเป็นเงิน 8,291 ล้านบาท หรือ ประมาณร้อยละ 76.84 ของวงเงินกู้ทั้งหมด คาดว่าสามารถช่วยสร้างงานใหม่ในปี 42 ได้ประมาณ 1,438,952 คน หรือประมาณ 1.24 เท่าของกำลังแรงงานว่างงานทั้งหมดทั่วประเทศ แต่พบว่า

- โครงการมีการกำหนดกลุ่มเป้าหมายเป็นการเน้นกลุ่มว่างงานในภาคเกษตรในชนบทโดยไม่ให้ความสำคัญคนว่างงานในเขตเมืองที่คาดว่าจะมากที่สุดที่ไม่ได้รับการบรรเทาปัญหา
- การจัดสรรเงินกู้ลงไปเป็นจุดก่อให้เกิดการจ้างงานในระยะสั้นเท่านั้น ไม่ได้เกิดขึ้นในระยะยาวหรือยั่งยืน ขณะที่การเข้าถึงกลุ่มที่ถูกเลิกจ้างอันเนื่องมาจากวิกฤติเศรษฐกิจทำได้ยาก ไม่ถึงกลุ่มเป้าหมายที่แท้จริง
- หลักสูตรการฝึกอบรมตามโครงการ อาจจะไม่ช่วยให้เกิดการจ้างงานใหม่ได้จริงตามจุดมุ่งหมายของการพัฒนาฝีมือแรงงาน และตลาดแรงงาน เพราะตลาดแรงงานในพื้นที่มีข้อจำกัดในการรองรับ
- การดำเนินงานยังยากที่จะควบคุมการดำเนินงานให้เป็นไปตามที่คาดหวัง เพราะการจ้างงานต้องการให้คนว่างงานในพื้นที่ทำงาน แต่แหล่งเงินกู้กำหนดให้มีการจ้างเหมา ซึ่งบริษัทเอกชนรับเหมาอาจจะไม่ได้รับการจ้างตามเป้าหมาย และบางโครงการที่ได้รับเงินสมทบจากเงินงบประมาณอาจจะมีปัญหาในทางปฏิบัติ

ส่วนประเด็นความเข้มแข็งของชุมชน กลุ่มเป้าหมายในเชิงปฏิบัติการของกองทุนพัฒนาชุมชน คือ องค์กรชุมชน เครือข่ายชุมชน และองค์กรปกครองท้องถิ่น ซึ่งให้ความสำคัญกับชุมชนที่มีอยู่แล้วได้ดำเนินกิจกรรมเป็นที่น่าเชื่อถือมาเป็นระยะเวลาหนึ่ง ทำให้กลุ่มชุมชนที่จัดตั้งใหม่ หรือจัดตั้งขึ้นแล้วแต่ยังไม่มีผลงาน ไม่ได้รับเลือก

- ชี้แจงข้อควรระวังและบุคลากรของธนาคารออมสินในฐานะหน่วยงานบริหารจัดการกองทุนทั้ง 2 ประเภท เช่น ในส่วนของกองทุนพัฒนาเมืองธนาคารออมสินมีปัญหาในการจัดการอยู่มาก

ประเด็นปัญหาทางการศึกษาพบว่า ปัญหาวิกฤติเศรษฐกิจทำให้นักเรียนต้องออกจากโรงเรียนกลางคันจำนวนมาก แต่ไม่มีการจัดเก็บข้อมูลอย่างถูกต้องเท่าที่ควร จากการประมาณมีนักเรียนที่ต้องออกจากการศึกษา 101,691 คน และเป็นที่เชื่อว่าเข้าถึงเป้าหมายยากมาก นอกจากยากที่จะตามตัวมาเรียนเพราะการย้ายถิ่น หรือบางกรณีสามารถตามพบแต่เด็กนักเรียนไม่สามารถเรียนได้เพราะรู้สึกแปลกแยก โอกาสที่กลุ่มเป้าหมายนักเรียน ร.ร. เอกชนหรือ ร.ร. รัฐบาลจะได้รับการสนับสนุนที่เท่าเทียมกัน จากการศึกษาน่าจะเชื่อได้ว่านักเรียนในสังกัด กทม.หรือเทศบาลจะได้รับน้อยกว่าสังกัด ก.ศึกษาธิการเนื่องจากผู้บริหารโรงเรียนเหล่านี้ไม่ค่อยสนใจข่าวสารเท่าที่ควร

โดยสรุปการดำเนินงานกิจกรรมนี้มีระบบบริหารที่กระจายตัวและมีวงจรการดำเนินงานที่แตกต่างกันมากทั้งนี้เป็นเพราะหน่วยปฏิบัติต่างๆ ไม่มีหน่วยแลกเปลี่ยนข้อมูลซึ่งกันและกัน จึงเป็นการยากที่จะประสานงานในระดับพื้นที่ งบประมาณในการบรรเทาปัญหาสังคม การใช้งบประมาณแผ่นดินจะก่อให้เกิดประสิทธิภาพมากกว่า การใช้งบประมาณเงินกู้ รวมทั้งการบริหารจัดการโครงการมีขั้นตอนที่ยุ่งยากล่าช้ากว่างบประมาณแผ่นดิน ทำให้การดำเนินงานมีควัตถุประสงค์ที่จะใช้เป็นเครื่องมือในการแก้ไขปัญหาที่ชัดเจนโดยตรงและรวดเร็ว รวมทั้งผลลัพธ์จากโครงการเงินกู้ก็เป็นผลที่ค่อนข้างฉาบฉวยไม่มีความยั่งยืนของโครงการต่างจากโครงการงบประมาณปกติที่สามารถตั้งงบประมาณโครงการอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งอาจเกิดปัญหาซ้ำซ้อนระหว่างโครงการเงินกู้กับโครงการงบประมาณปกติได้

5. ความเคลื่อนไหวการค้าและการผลิตในต่างประเทศ

หัวข้อข่าว

- 5.1 วิกฤติเอเชียสร้างภัยล้มเหลวให้โครงการพัฒนาของ ธ.โลก (ผู้จัดการ 23-24/01/42)
- 5.2 ผลกระทบจากการใช้เงินสกุลยูโรกับการค้าต่างประเทศ
(มติคม.04/01/42, สำนักข่าวไทย 16/01/42, กรุงเทพธุรกิจ 17/03/42)
- 5.3 อาเซมเร่งสมาชิกเปิดเสรีการค้าช่วยแก้ปัญหาธุรกิจภูมิภาค (สำนักข่าวไทย 16/02/42)
- 5.4 อาเซียนซื้อขายค่าคอมแคร์รัฐ เอกชนต้องโปร่งใสด้วย (ผู้จัดการ 19/03/42)
- 5.5 มูตีมองไทยถึงจุด 'ต่ำสุด' มีสัญญาณฟื้น (กรุงเทพธุรกิจ 19/03/42)
- 5.6 ผู้ส่งออกน้ำมันโลกรวมหัวลดกำลังผลิต (กรุงเทพธุรกิจ 25/03/42)
- 5.7 ไอเอ็มเอฟอนุมัติเพิ่มเงินกู้ไต้หวันล้านดอลลาร์ (กรุงเทพธุรกิจ 29/03/42)
- 5.8 ญี่ปุ่นวิพากษ์นโยบายไอเอ็มเอฟไม่เหมาะสม (กรุงเทพธุรกิจ 29/03/42)

สรุปประเด็นข่าว

- 5.1 วิกฤติเอเชียสร้างภัยล้มเหลวให้โครงการพัฒนาของ ธ.โลก (ผู้จัดการ 23-24/01/42)

วิกฤติเอเชียตะวันออกทำให้โครงการของธ.โลกประสบปัญหามากขึ้นอย่างน่าวิตก ทั้งยังเพิ่มอัตราเสี่ยงต่อความล้มเหลวของโครงการเป็น 2 เท่า

เมื่อวันที่ 21 ม.ค. 2542 นายโรเบิร์ต ฟิชเชอร์ โฆษกกรรมการผู้จัดการฝ่ายประเมินโครงการของธนาคารโลกเผยว่า ในปี 1998 โครงการของธนาคารโลกในเอเชียตะวันออกมากกว่า 16% กำลังประสบปัญหาร้ายแรงสูงกว่าระดับ 10.5% ในปี 1997 และ 4.7% ในปี 1993 และ 27.5% ของโครงการในภูมิภาคนี้เสี่ยงต่อความไม่บรรลุวัตถุประสงค์ในปี 1998 สูงจากระดับ 14.6% ในปี 1997 และ 10.5% ในปี 1993 โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเทศอินเดีย โครงการธ.โลกมากกว่าครึ่งหนึ่งอยู่ในสภาพเสี่ยงต่อความล้มเหลว

อย่างไรก็ตาม ธ.โลกจะต้องกำหนดเป้าหมายและอาจจะวางกำหนดเวลาในการก่อสร้างถนน โรงเรียน หรือเรียกร้องให้รัฐบาลเปลี่ยนแปลงนโยบายเศรษฐกิจก่อนปล่อยเงินกู้ช่วยเหลือจำนวนต่อไป ที่ผ่านมธ.โลกและไอเอ็มเอฟ ได้ให้เงินช่วยเหลือเพื่อแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจเอเชีย เกาหลีใต้ อินโดนีเซีย และไทย หากเศรษฐกิจในเอเชียไม่ย่ำตัวขึ้น โครงการต่างๆ ก็คงต้องขยับเวลาออกไปอีกหลายเดือน

5.2 ผลกระทบจากการใช้เงินสกุลยูโรกับการค้าต่างประเทศ

(มติครม.04/01/42,สำนักข่าวไทย16/01/42,กรุงเทพธุรกิจ 17/03/42)

ธปท. รายงานผลกระทบจากการใช้เงินสกุลยูโรกับการค้าต่างประเทศต่อ ครม.เศรษฐกิจในวันที่ 4 ม.ค. 2542 โดยที่ประเทศสมาชิกสหภาพยุโรป 11 ประเทศจาก 15 ประเทศ (ยกเว้น อังกฤษ กรีซ สวีเดน เดนมาร์ก) ได้เริ่มใช้เงินสกุลยูโร (Euro) ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2542 และมีผลต่อการค้าเงินตราต่างประเทศในตลาดเงินของไทยเป็นวันแรก ธปท.รายงานภาวะการค้าเงินตราต่างประเทศ ดังต่อไปนี้

1. ในส่วนของการซื้อขายเงินตราของประเทศสมาชิกสหภาพยุโรปทั้ง 11 ประเทศที่เริ่มใช้เงินสกุลยูโรนั้น ให้พิจารณาดำเนินการในส่วนของบริษัทที่มีการเปลี่ยนแปลงมาจากเงินตราต่างๆ ดังกล่าวก่อน
2. ในส่วนของธปท.จะยังคงไม่ปรับอัตราดอกเบี้ยใดๆ เนื่องจากการค้าเงินตราต่างประเทศของต่างประเทศส่วนใหญ่ รวมทั้งประเทศไทยยังคงผูกพันกับเงินสกุลดอลลาร์สหรัฐมากกว่า จึงเชื่อว่าผลกระทบจากการใช้เงินยูโรคงยังไม่เร็วมากนัก
3. ในอนาคตอาจมีความเป็นไปได้ว่า ไทยจะต้องซื้อพันธบัตรจากหลายๆ ประเทศ รวมทั้งประเทศสมาชิกสหภาพยุโรปทั้ง 11 ประเทศนี้ ซึ่งเดิมอาจไม่มีความน่าเชื่อถือมากนัก แต่ภายหลังจากที่มีการรวมสกุลเงินเข้าด้วยกัน มีการควบคุมและเข้มงวดในการสร้างวินัยทางการเงินใหม่แล้ว จึงเชื่อว่าเศรษฐกิจของยุโรปจะดีขึ้น ซึ่งจะส่งผลให้พันธบัตรเหล่านี้จะเป็นที่น่าสนใจมากขึ้น เพราะมีความเสี่ยงน้อยลง และอาจได้รับผลตอบแทนมากขึ้น ซึ่งธนาคารแห่งประเทศไทยจะรับไปพิจารณาในด้านนโยบายต่อไป

อย่างไรก็ดี ก.พาณิชย์ได้ให้ข้อสังเกตว่า ประเทศไทยจะต้องเฝ้าติดตามสถานการณ์ทางการเงินของยุโรปอย่างใกล้ชิด สำหรับในปี 2542 นี้ สหรัฐฯ และญี่ปุ่นมีส่วนร่วมในการกระตุ้นเศรษฐกิจโลก รวมทั้งประเทศไทยกำลังดำเนินการอยู่เช่นกัน เพื่อมิให้เศรษฐกิจของโลกถดถอยลงไป และทำให้เงินสกุลยูโรมีเสถียรภาพในระยะเริ่มต้น

ส่วนก.คลังได้แสดงความเป็นห่วงต่อผลกระทบของการใช้เงินสกุลยูโร และให้ข้อสังเกตเพิ่มเติม ดังนี้

1. ให้ก.พาณิชย์ ธปท. และก.คลัง รับไปดำเนินการเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับเงินสกุลยูโรให้แก่ผู้ประกอบการทั้งที่ส่งออกและนำเข้ารับทราบ
2. การเตรียมวางมาตรการสำหรับอนาคต โดยเฉพาะการเปรียบเทียบเงินสกุลต่างๆ ในโลก กับเงินสกุลของเอเชีย โดยการเตรียมขยายฐานการคิดคำนวณอัตราแลกเปลี่ยนให้มากขึ้นกว่าเดิม
3. ให้มีการรวมภาวะหนี้ที่ประเทศไทยผูกพันอยู่กับประเทศสมาชิกสหภาพยุโรปทั้ง 11 ประเทศ รายงานให้คณะกรรมการรัฐมนตรีว่าด้วยนโยบายเศรษฐกิจทราบ เพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการปรับเปลี่ยนสัญญา อัตราดอกเบี้ย หรือเงื่อนไขต่างๆ ต่อไป
4. มอบหมายให้ทุกส่วนราชการเฝ้าติดตามสถานการณ์ผลกระทบของการใช้เงินสกุลยูโร เป็นเวลา 2 สัปดาห์ และรายงานให้ครม. ว่าด้วยนโยบายเศรษฐกิจทราบต่อไป

อนึ่ง ในวันที่ 16 มี.ค. สหภาพยุโรปก็เกิดปัญหาคณะกรรมการองค์การบริหารสหภาพยุโรป (อียู) ประกาศลาออกยกคณะทั้ง 20 คน

ในสัปดาห์ที่สองของเดือนม.ค. 42 เกิดวิกฤติเศรษฐกิจที่บราซิล โดยตลาดหุ้นตกลงพร้อมกับค่าเงินบราซิลลดลงกว่าร้อยละ 8 เนื่องจากบราซิลมีเศรษฐกิจขนาดใหญ่เป็นอันดับ 9 ของโลก จึงมีความเป็นห่วงว่าจะกระทบเศรษฐกิจโลกอย่างแน่นอน อย่างไรก็ตาม ค่าของเงินเยนที่อ่อนตัวลงอย่างรุนแรงสู่ระดับ 113 เยนต่อดอลลาร์ ส่งผลให้ค่าเงินบาทมีค่าอยู่ที่ระดับ 36.80 บาทต่อดอลลาร์

5.3 อาเซียนเร่งสมาชิกเปิดเสรีการค้าช่วยแก้ปัญหาธุรกิจในภูมิภาค (สำนักข่าวไทย 16/02/42)

การประชุมซัมมิตครั้งที่ 4 ของอาเซียน เมื่อวันที่ 13 ก.พ. 2542 ที่สิงคโปร์ มีเจ้าหน้าที่อาวุโสจากเอเชีย-ยุโรป 25 ประเทศและคณะกรรมการอาเซียนยุโรปเข้าประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ที่ประชุมมีความเห็นว่า วิกฤติเศรษฐกิจโลกที่เกิดขึ้นทำให้มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ประเทศสมาชิกอาเซียนจะต้องให้ความร่วมมือกันยึดมั่นในหลักการค้าเสรี เปิดตลาดและไม่ใช้มาตรการปกป้องเพื่อให้เศรษฐกิจฟื้นตัวโดยเร็ว และเน้นความสำคัญของระบบการค้าพหุภาคีและเห็นว่าการประชุมระดับรัฐมนตรีองค์การการค้าโลกครั้งที่ 3 ซึ่งจะจัดระหว่างวันที่ 30 พ.ย. - 3 ธ.ค. 2542 ที่เมืองซีแอตเติล ประเทศสหรัฐอเมริกา เป็นโอกาสสำคัญที่จะมีการกำหนดแผนงานในอนาคตของดับเบิลยูทีโอ ดังนั้นสมาชิกอาเซียนควรแสดงบทบาทสร้างสรรค์ ตลอดจนความร่วมมือในเรื่องที่ทั้งสองฝ่ายมีผลประโยชน์ร่วมกัน เพื่อผลักดันให้กระบวนการเตรียมการประชุมระดับมต.ที่ดำเนินการอยู่ขณะนี้ ณ นครเจนีวามีความคืบหน้า

5.4 อาเซียนรื้ออำคมแคร์รัฐ เอกชนต้องโปร่งใสด้วย (ผู้จัดการ 19/03/42)

ในการประชุมระดับ รัฐมนตรีคลังและรองผู้ว่าการธนาคารกลางของสมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (อาเซียน) กับผู้แทนจากประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออก ได้แก่ ญี่ปุ่น จีน และเกาหลีใต้ ที่กรุงฮานอย ประเทศเวียดนาม ซึ่งผู้เข้าประชุมมีความเห็นสอดคล้องกันว่า ภาคเอกชนระหว่างประเทศต้องแสดงความโปร่งใส โดยการเพิ่มการเปิดเผยข้อมูลทางการเงิน ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญยิ่งยวดที่จะช่วยหลีกเลี่ยงไม่ให้เกิดความตื่นตระหนกทางเศรษฐกิจในอนาคต ขณะที่นายซูเมอร์ ผู้อำนวยการฝ่ายเอเชียแปซิฟิกของกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (IMF) ซึ่งไม่ยอมผูกมัดตัวเองเรื่องความโปร่งใสโดยบอกเพียงว่า เรื่องปัญหาการจัดการกับการเคลื่อนทุนระยะสั้นกันอย่างไร นับเป็นเรื่องที่กำลังหารือกันอยู่ไม่เพียงแต่ในที่นี้แต่ในทุกแห่งทีเดียว

5.5 มูตีมองไทยถึงจุด 'ต่ำสุด' มีสัญญาณฟื้น (กรุงเทพธุรกิจ 19/03/42)

มูตี้ สถาบันจัดอันดับความน่าเชื่อถือชั้นนำของสหรัฐอเมริกา มองว่า ระดับความน่าเชื่อถือของไทยสะท้อนให้เห็นความมีเสถียรภาพของดุลการชำระเงินและอัตราแลกเปลี่ยนจากปีที่แล้ว ทั้งยังส่งสัญญาณชี้ชัดว่าสถานการณ์เศรษฐกิจของไทยเริ่มคลี่คลายไปในทางที่ดี และถึงจุดต่ำสุด อันถือเป็นการมองทางบวกครั้งแรกของสถาบันนี้ต่อเศรษฐกิจไทย ในขณะที่ บาร์เคลย์ แคปิตอล สถาบันจัดอันดับของประเทศอังกฤษ มองว่ายังไม่เห็นแนวโน้มการฟื้นของเศรษฐกิจของเอเชียและยังเร็วเกินไปที่จะคาดการณ์ว่าเศรษฐกิจในภูมิภาคนี้จะกระเตื้องขึ้นเร็ว ๆ นี้ ในขณะที่ปริมาณการลงทุนและการปล่อยกู้ยังคงลดลงอย่างต่อเนื่อง ซึ่งได้ยกตัวอย่าง ประเทศไทยมีปริมาณการลงทุนของภาคเอกชนลดลงอย่างช้าๆ จนถึง 23% ในเดือนธันวาคม 2541

ในการวิเคราะห์เศรษฐกิจของไทย มูตี้ให้ความน่าเชื่อถือพันธบัตรสกุลเงินตราต่างประเทศอยู่ที่ระดับ Baa1 เงินฝากธนาคารสกุลเงินต่างประเทศอยู่ที่ B1 ส่วนเงินฝากสกุลเงินตราต่างประเทศระยะสั้นอยู่ที่ "Not Prime" หรือไม่ถูกจัดอันดับ และหุ้นรัฐบาลในรูปสกุลเงินบาทของไทยอยู่ที่ Baa1 เนื่องจากการจัดสรรเงินงบประมาณ 2542 อย่างรัดกุมของรัฐบาล ความสำเร็จในการจัดอันดับในครั้งนี้เป็นผลมาจากความสามารถของรัฐบาลชน หลักรัก ที่สามารถสร้างเสถียรภาพแก่ดุลการชำระเงิน และการกำหนดกรอบงานในการปฏิรูปโครงสร้างการเงิน-เศรษฐกิจในช่วงแรกของการบริหารประเทศ ขณะเดียวกันรัฐบาลไทยต้องเผชิญหน้ากับความท้าทายหลายด้านทั้งความขัดแย้งทางการเมือง และปัญหาการแปรรูปเศรษฐกิจ และเตือนไทยว่า ความอ่อนแอของภาวะเศรษฐกิจที่ยืดเยื้อมานานของไทยอาจเป็นอุปสรรคจำกัดขีดความสามารถในการกอบกู้ความมั่นใจของนักลงทุน ทั้งจากภายในประเทศและต่างประเทศ

อนึ่ง มูตี้ มองว่าการฟื้นฟูเศรษฐกิจในประเทศเกาหลีใต้โดยเฉพาะบริษัทยังไม่เสร็จสมบูรณ์ แต่คาดการณ์ว่าเศรษฐกิจปี 2542 จะโตในราว 2% จากการที่เคยหดตัว 5% เมื่อปี 2541 ในขณะที่ภาพรวมในการจัดอันดับความสามารถในการลงทุนตราสารหนี้เป็นในเชิงบวก ปัจจัยที่ทำให้เพิ่มอันดับความน่าเชื่อถือเนื่องมาจากรัฐบาลเกาหลีใต้ได้มีการปฏิรูปการเงินครั้งสำคัญ มีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันทางด้านการเมือง และมีความคืบหน้าในการปรับปรุงสภาพคล่องภายนอกประเทศ

5.6 ผู้ส่งออกน้ำมันโลกรวมหัวลดกำลังผลิต (กรุงเทพธุรกิจ 25/03/42)

องค์การกลุ่มประเทศผู้ส่งออกน้ำมัน (โอเปค) และประเทศนอกกลุ่ม 4 ประเทศ ได้แก่ รัสเซีย เม็กซิโก โอมานและนอร์เวย์ ได้บรรลุข้อตกลงลดโควตาการผลิตน้ำมันรวมทั้งสิ้น 2.1 ล้านบาร์เรลต่อวัน เป็นเวลา 1 ปี เพื่อพยุงราคาน้ำมันโลกที่ตกต่ำที่สุดในรอบ 12 ปี ในขณะนี้เพื่อกระตุ้นให้สูงขึ้นสู่ระดับ 18 ดอลลาร์ต่อบาร์เรล ซึ่งข้อตกลงจะมีผลบังคับใช้ในเดือนเม.ย. 2542 เป็นต้นไป

การลงนามลดปริมาณการผลิตน้ำมันถือเป็นการพยายามกระตุ้นราคาน้ำมันโลกที่เป็นรูปธรรมที่สุด เนื่องจากราคาน้ำมันดิบล่วงหน้าในตลาดลอนดอนปิดตลาดวันที่ 23 มี.ค. ราคา 13.74 ดอลลาร์/บาร์เรล ซึ่งนักวิเคราะห์ราคาน้ำมันในตลาดนิวยอร์กคาดการณ์ว่า หลังจากราคาน้ำมันเริ่มมีผลบังคับใช้ ราคาน้ำมันโลกจะปรับตัวสูงขึ้นอยู่ที่ 17 ดอลลาร์/บาร์เรล ภายในปลายปีนี้ซึ่งถือเป็นตัวเลขที่คาดการณ์ต่ำที่สุด

5.7 ไอเอ็มเอฟอนุมัติเพิ่มเงินกู้เกินห้าพันล้านดอลลาร์ (กรุงเทพธุรกิจ 29/03/42)

นายสแตนลีย์ ฟิชเชอร์ รองผู้อำนวยการ กองทุนการเงินระหว่างประเทศ แถลงเมื่อวันที่ 25 มี.ค. 2542 ว่า คณะกรรมการบริหาร ไอเอ็มเอฟอนุมัติเงินกู้เพิ่มเติมให้อินโดนีเซียอีก 1,000 ล้านดอลลาร์ เพื่อเร่งการปฏิรูปเศรษฐกิจและคาดว่าเศรษฐกิจจะฟื้นในปีนี้ พร้อมเปิดเผยว่า ทางจากรัฐจะได้รับเงิน 460 ล้านดอลลาร์โดยเร็ว ซึ่งอินโดนีเซียได้รับเงินกู้รวมแล้ว 9,300 ล้านดอลลาร์นับจากไอเอ็มเอฟอนุมัติเงินกู้งวดแรกเมื่อเดือนพ.ย. 2540 และจะได้รับเพิ่มอีก 3,000 ล้านดอลลาร์ในเดือน พ.ย. 2543

นายพีชเชอร์ระบุว่า การดำเนินการปฏิรูปโครงสร้างสำคัญ ๆ จะช่วยเสริมสร้างเสถียรภาพทางด้านเศรษฐกิจในอนาคตและเมื่อบวกกับเงินเพิ่มเติมจะทำให้การฟื้นฟูเศรษฐกิจอินโดนีเซียน่าจะเป็นรูปธรรมในครึ่งหลังปีนี้ อย่างไรก็ตามไอเอ็มเอฟยอมรับว่า บรรยากาศการตลาดในอินโดนีเซียยังคงมีความเปราะบางเนื่องจากความไม่แน่นอนทางการเมืองและความวุ่นวายทางสังคม โดยเกิดเหตุจลาจลในหลายพื้นที่ ก่อนการเลือกตั้งทั่วไปที่จะมาถึงในเดือนมิถุนายนนี้

เป็นที่น่าสังเกตว่า การอนุมัติเงินกู้ของไอเอ็มเอฟมีขึ้นหลังจากที่อินโดนีเซียส่งปิดธนาคารที่มีปัญหา 38 แห่งทั่วประเทศและเข้ายึดกิจการธนาคารอื่น ๆ 7 แห่ง เมื่อ 2 สัปดาห์ที่ผ่านมาตามเงื่อนไขการปฏิรูปของไอเอ็มเอฟ และหลังจากธนาคารโลกอนุมัติเงินกู้ปรับโครงสร้างธุรกิจ 31.5 ล้านดอลลาร์แก่อินโดนีเซีย ล่าสุดไอเอ็มเอฟยังผ่อนคลายให้การจำกัดทำงบประมาณแบบขาดดุลเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจแต่ยังคงให้ดำเนินนโยบายการเงินเข้มงวดตามเงื่อนไขเดิม

5.8 ญีปุ่นวิพากษ์นโยบายไอเอ็มเอฟไม่เหมาะสม (กรุงเทพธุรกิจ 29/03/42)

เมื่อวันที่ 26 มี.ค. 2542 นายเอชิเงะ ซากากิบาร่า มติชน.คลัง ฝ่ายกิจการต่างประเทศ ของญี่ปุ่น กล่าวในที่ประชุมเจ้าหน้าที่การเงินและรองผู้อำนวยการกลางที่เมืองเมลเบิร์น ประเทศออสเตรเลีย เรียกร้องให้ไอเอ็มเอฟปรับปรุงบทบาทใหม่ โดยไอเอ็มเอฟและธนาคารโลกจำเป็นต้องเสริมความแข็งแกร่งและกระบวนการของไอเอ็มเอฟจะต้องได้รับการปรับปรุงให้ดีขึ้น เพื่อให้ผู้ถือหุ้นได้รับผลดีกว่าเดิมพร้อมวิจารณ์ไอเอ็มเอฟดังนี้ 1) คาดการณ์สถานการณ์แนวโน้มเศรษฐกิจก่อนอนุมัติเงินช่วยเหลือผู้วิกฤติเศรษฐกิจเกินความเป็นจริง 2) นโยบายคุมเข้มงบประมาณเพื่อลดการขาดดุลบัญชีเดินสะพัดเป็นแนวทางที่ไม่เหมาะสม และตั้งอยู่บนพื้นฐานการคาดการณ์แนวโน้มที่เกินจริง 3) นโยบายตรึงอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ไว้ในระดับสูงเพื่อสร้างความเชื่อมั่นกับตลาด อาจนำไปสู่การขาดเสถียรภาพของอัตราแลกเปลี่ยนเงินตรา และอาจทำให้นักลงทุนต่างชาติของแนวโน้มเศรษฐกิจภูมิภาคเอเชียปรับตัวลงมากกว่าที่จะดึงดูดนักลงทุนมาลงทุนในภูมิภาค

ขณะเดียวกัน นายฮิโนดะอิ อิคุชิ ประธานรัฐสภายุทธศาสตร์เศรษฐกิจญี่ปุ่น แถลงว่า แผนการปฏิรูปของรัฐบาลเริ่มส่งสัญญาณเกิดผลครั้งแรกและมีพลังพอที่จะทำให้เศรษฐกิจญี่ปุ่นฟื้นตัวในปีนี้ เช่น ตัวเลขบริษัทที่ล้มละลายเดือนมกราคมลดลงเหลือ 34% รวมทั้งยอดขายคอนโดมิเนียมใหม่เพิ่มขึ้น

การลำดับเหตุการณ์วิกฤติเศรษฐกิจไทยและผลกระทบจากต่างประเทศ

เวลา	เหตุการณ์วิกฤติ
พ.ศ. 2473	วิกฤติเศรษฐกิจโลก
พ.ศ. 2488	ช่วงสงครามโลกและหลังสงครามโลก ระบบทุนนิยมประสบวิกฤติอย่างหนัก รัฐบาลยุโรปตะวันตกตอนกลางและยุโรปตะวันออกหลาย ๆ ประเทศถูกคว่ำโดยกองทัพแดง
พ.ศ. 2493-2516	แนวคิดเสรีนิยมปรากฏความรุ่งเรืองอีกครั้ง การเติบโตเศรษฐกิจทุนนิยมโลกเพิ่มมากกว่า 2 เท่าของอัตราขยายตัวในช่วง 2363-2413, 2513-2456, 2456-2493, และ 2516-2522 นับเป็นช่วงที่เศรษฐกิจทุนนิยมขยายตัว และเป็นแนวคิดการพัฒนาเน้นอุตสาหกรรม การส่งออก เป็นสำคัญ ในช่วงนี้ไทยได้เข้าเป็นสมาชิกธนาคารโลกในปี 2492 การเข้าเป็นสมาชิกต้องรับพันธะมาตรา 8 ของไอเอ็มเอฟ แต่ไทยขอยกเว้นรับพันธะมาตรา 8 เป็นเวลา 40 ปี
พ.ศ. 2500-2501	ธ.โลกส่งคณะทำงานเข้ามาสำรวจเศรษฐกิจของไทยและสรุปเป็นรายงาน "A Public Development Programme for Thailand" เสนอให้รัฐส่งเสริมการลงทุนเสรี, พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสาธารณูปโภค, ไม่ประกอบธุรกิจวิสาหกิจแข่งกับเอกชน และส่งเสริมการค้าและการลงทุนจากต่างประเทศ
พ.ศ. 2504	ผลจากการสำรวจ ของ ธ.โลก ทำให้ประเทศไทยเริ่มใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจฉบับแรก ซึ่งเป็นการใช้แนวคิดเสรีและทุนนิยมโลกอย่างเป็นทางการ
พ.ศ. 2506-2510	ฟิลิปปินส์เริ่มใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจฉบับแรก และเปิดเสรีรับทุนต่างประเทศอย่างเต็มที่ เน้นการผลิตเพื่อการส่งออกควบคู่กับการเมืองเผด็จการมาร์กอสอยู่ในอำนาจอย่างยาวนานถึง 21 ปี (2509-2529) ภายใต้การสนับสนุนของสหรัฐ
พ.ศ. 2513	เงินดอลลาร์ซึ่งเคยครองความเป็นหนึ่งมาตลอดทั้งพบ ปัญหาน้ำมันราคาถูก เกิดภาวะเงินเฟ้อในช่วงนี้ ตามมาด้วยวิกฤติราคาน้ำมันครั้งที่ 1 และ 2
15 ส.ค. 2514	สหรัฐอเมริกายกเลิกการเทียบค่าดอลลาร์เป็นทองคำ
ธ.ค. พ.ศ. 2514	ค่าเงินดอลลาร์ลดลง (devalued) ภายใต้ข้อตกลง Smithsonian Institute Agreement
พ.ศ. 2516	สหรัฐตัดสินใจลอยค่าเงินดอลลาร์ (Floating exchange Rate) นับเป็นการสิ้นสุดระบบเบรตตันวูดส์ (Bretton Woods System) ที่ตั้งขึ้นหลังสงครามโลกครั้งที่ 2
พ.ศ. 2519	ระบบอัตราแลกเปลี่ยนลอยตัว (Flexible of Exchange Rate) ได้รับการสถาปนาอย่างเป็นทางการภายใต้การประชุมของกองทุนการเงินระหว่างประเทศ ณ ประเทศจามาิกา
พ.ศ. 2523	เกาหลีใต้ให้นโยบายส่งเสริมอุตสาหกรรมใหญ่ต่าง ๆ ให้สร้างองค์ธุรกิจที่เรียกว่า "แชโบล" โดยให้ธนาคารพาณิชย์ให้การสนับสนุนแก่กลุ่มธุรกิจเหล่านี้เพื่อสร้างเกาหลีใต้ให้เป็นมหาอำนาจทางอุตสาหกรรม ทำให้เกาหลีได้ส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมใหญ่เป็นอันดับสองรองจากญี่ปุ่น และมีอุตสาหกรรมรถยนต์ที่ใหญ่เป็นอันดับ 5 ของโลก
พ.ศ. 2523-2525	ช่วงนี้ไทยโอนการบริหารกิจการการเงินให้แก่ IMF และปี 2525 ไทยเข้าเป็นสมาชิกแกตต์
พ.ศ. 2525-2526	ธนาคารโลกได้เสนอแผนปรับเปลี่ยนโครงสร้างทางเศรษฐกิจของไทยและให้กู้เพื่อการนี้โดยเฉพาะรวม 325 ล้านดอลลาร์ โดยมีเงื่อนไขคือ ขอให้ไทยยอมปฏิรูปสถาบันการเงินและนโยบายเศรษฐกิจสำคัญโดยมุ่งเน้นส่งเสริมการขยายตัวของการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรม และช่วงเดียวกันนี้ ธ.โลกยังให้เงินกู้ในโครงการพัฒนาเศรษฐกิจ มณฑลอื่นๆ อีกเป็นจำนวนกว่า 600 ล้านดอลลาร์
พ.ศ. 2526-2528	เกิดวิกฤติเศรษฐกิจระลอกที่สอง รัฐบาลไทยได้ให้นโยบายการเงินและการคลังแบบเข้มงวด (2527 จำกัดสินเชื่อ 18%, 2528 ขึ้นภาษี 508 รายการ) ส่งผลให้ธุรกิจขนาดกลางและขนาดเล็กล้มละลายจำนวนมาก ขณะเดียวกันก็ส่งเสริมการส่งออกด้วยนโยบายอัตราแลกเปลี่ยน (ลดค่าเงินบาทในปี 2527) และใช้มาตรการการเงินปรับอัตราดอกเบี้ยมาตรฐานลง ทั้งหมดนี้ทำให้หลังจากเศรษฐกิจซบเซาทั้งระบบระยะหนึ่งเริ่มฟื้นตัวขึ้นจากการส่งออกของสินค้าภาคอุตสาหกรรม
พ.ศ. 2528	ญี่ปุ่นถูกกลุ่มประเทศ G-5 กดดันให้ต้องขึ้นค่าเงินเยนเพราะเกินดุลชำระเงิน จึงย้ายฐานการผลิตสู่สหรัฐ ยุโรป รวมทั้งกลุ่มอาเซียน ในเวลาเดียวกันก็เป็นจังหวะที่กลุ่ม 4 เสือเอเชีย (ไต้หวัน เกาหลีใต้ สิงคโปร์ และฮ่องกง) ได้ย้ายฐานการผลิตมายังอาเซียนด้วยเพื่อใช้สิทธิจีเอสพีและแรงงานราคาถูกในภูมิภาคนี้ (โดยเฉพาะไทย) ในปี 2528-2533 ยังเกิดภาวะเฟื่องฟูสุด

	จีตของราคาของสินทรัพย์ในญี่ปุ่น ปริมาณสินทรัพย์ของธนาคารญี่ปุ่นที่ขยายตัวตามมูลค่าหลักทรัพย์ค้ำประกัน(ที่ดินในญี่ปุ่น)ทำให้หลักทรัพย์ญี่ปุ่นเกิดกำลังซื้อขนาดมหึมาและได้เข้าซื้อสินทรัพย์จำนวนมากในประเทศต่างๆ ที่ย้ายฐานการผลิตไปตั้งอยู่ (โดยเฉพาะไทย)
พ.ศ. 2529	ประเทศ 4 เคียย้ายฐานการลงทุนมาสู่ประเทศไทย กว่า 300 โครงการ เงินขอรับการส่งเสริมการลงทุน 40,000 ล้านบาท เงินทุนนำเข้าภาคเอกชน 315 ล้านดอลลาร์
พ.ศ. 2530	เพิ่มโครงการลงทุนเป็น 1,000 โครงการ หรือ เพิ่มประมาณ 3 เท่า เงินขอรับการส่งเสริมการลงทุนประมาณ 200,000 ล้านบาท เงินนำเข้าภาคเอกชนเป็นเงินลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ 475 ล้านดอลลาร์ ปีงบประมาณ 2530 รัฐบาลชาติชายมีรายได้หลายพันล้านบาทและมีฐานะการคลังดีขึ้น จึงมีนโยบายขอคืนเงินก่อนปกติ ซึ่งธนาคารโลกคิดค่าปรับ 38%
27-29 พ.ศ. 2531	นายประมวล สภาวสุ รมต. คลัง ขอให้ โลกและIMF ผ่อนคลายกฎเกณฑ์ในที่ประชุมสมัชชาของธ. โลกและIMF และมีมติยอมให้ไทยจ่ายเงินคืนก่อนกำหนด 7 ปี 3 สัญญารวม 245 ล้านดอลลาร์ ภายในวันที่ 30 ก.ย. 2532
21 พ.ศ. 2533	เศรษฐกิจไทยเริ่มเสถียรและค่อยคลี่คลายเข้าสู่ระบบปกติ อยากรู้จะเป็นเสถียรตัวที่ห้าของเอเชีย และประกาศรับพันธะตามมาตรา 8 แห่งข้อตกลงของ IMF ซึ่งมีเนื้อหาส่งเสริมการเงินเสรี นำมาซึ่งการให้ข้อจำกัดหรือข้อกีดกัน การโอนเงินระหว่างประเทศ ถ้าจำเป็นต้องควบคุมต้องขออนุญาต IMF ทั้งๆ ที่ไทยไม่มีความพร้อมในการแข่งขันเพียงพอโดยเฉพาะสถาบันการเงิน
พ.ศ. พ.ศ. 2533	เดือน ส.ค. 2533 เกิดสงครามอ่าวเปอร์เซียทำให้การเก็งกำไรในที่ดินชะงักลง แต่โครงการก่อสร้างต่างๆ ยังคงดำเนินต่อเนื่องพบว่า การเติบโตของการก่อสร้างขยายตัว 18.9% ซึ่งโตที่สุดในรอบ 10 ปี ตามมาด้วยการปรับลดเงินตราในปี
พ.ศ. 2535	อนุญาตให้สถาบันการเงินไทยและต่างประเทศทำธุรกรรมวิเทศธนกิจ(BIBF) นั่นคือเปิดเสรีทางการเงิน โดยไม่มีมาตรการการกำกับควบคุมที่ดี ขณะเดียวกันยังคงอัตราแลกเปลี่ยนคงที่ (Pegged exchange system) ทำให้อัตราดอกเบี้ยสูง เป็นแรงดึงดูดเงินไหลเข้ามาจากต่างประเทศ อันเป็นจุดเริ่มต้นวิกฤตการณ์การเงินครั้งยิ่งใหญ่ในประวัติศาสตร์
พ.ศ. 2536	พ.ศ. 2529-2536 เป็นช่วงที่เศรษฐกิจไทยกำลังฟื้นตัว เศรษฐกิจโลกได้ก้าวเข้าสู่ความเปลี่ยนแปลงใหญ่ยุคทุนไร้พรมแดนจากการประชุมแกตต์รอบอุรุกวัยที่ดำเนินอย่างยืดเยื้อถึง 7 ปี (2529-2536) เนื่องจากการเจรจาได้ขยายขอบเขตถึงการค้าบริการการเปิดเสรีทางการเงินและการค้าทรัพย์สินทางปัญญาด้วย การโยกย้ายทุนจากประเทศหนึ่งไปสู่ประเทศหนึ่งในยุคนี้กลายเป็นสิ่งปกติ
พ.ศ. 2537	-เดือนกันยายนธนาคารโลกเตือนเม็กซิโกว่ากำลังอยู่ในอันตรายจากการพึ่งพานายนอก และชี้ว่าค่าเงินเปโซสูงเกินไป ทั้งเสนอให้เม็กซิโกวางแผนแก้ปัญหา แต่เงินทุนยังคงไหลออกต่อไป การขาดดุลบัญชีเดินสะพัดเพิ่มจาก 6.7% ในปี 36 เป็น 7.5% ในปีนี้ ซึ่งเป็นผลให้เม็กซิโกนำเงินทุนสำรองที่มีอยู่ 30,000 ล้านดอลลาร์ในเดือน ก.พ. ไปใช้ชดเชยการขาดดุลบัญชีเดินสะพัด จนกระทั่ง เดือนธันวาคม 2537 ทุนสำรองเม็กซิโกลดลงเหลือเพียง 5,000 ล้านดอลลาร์ จึงเกิดวิกฤตเม็กซิโก ส่งผลให้เกิด "Mexican Wave" กับประเทศต่างๆ ในละตินอเมริกาและรวมถึงประเทศในย่านเอเชียเงินทุนเริ่มไหลออก -วิกฤตการณ์เม็กซิโกทำให้มูลค่าตลาดหุ้นบราซิลลดลง 1 ใน 3 ระหว่าง ธ.ค. 2537 - มี.ค. 2538 ความวิตกของนักลงทุนทำให้เงินไหลออก และทุนสำรองลดลง -วิกฤตการณ์เม็กซิโกทำให้อาร์เจนตินาต้องหยุดแปรรูปหนี้ซึ่งดำเนินการมาก่อน และได้รับความช่วยเหลือจากธนาคารโลกและIMF ปฏิรูปสถาบันการเงิน และแปรรูปรัฐวิสาหกิจ ส่งเสริมความร่วมมือกิจการสถาบันการเงิน การจัดระเบียบธนาคารท้องถิ่น นำสถาบันประกันเงินฝากมาใช้ -วิกฤตการณ์เม็กซิโกไม่กระทบต่อเวเนซุเอลามากนัก เพียงแต่เงินไหลเข้ามีจำนวนน้อย ซึ่งเป็นปัญหาก่อนวิกฤต แต่ก็เปลี่ยนจากสังคมนิยม มาใช้ระบบเศรษฐกิจแบบเสรี -วิกฤตการณ์เม็กซิโกไม่กระทบต่อชิลีมากนัก เพราะเศรษฐกิจมีเสถียรภาพต่อเนื่องมาหลายปี และเป็นประเทศเดียวในย่านละตินอเมริกาที่มีการไหลเข้าของเงินทุนจากต่างประเทศ ส่วนใหญ่เป็นเงินลงทุนโดยตรง ซึ่งสามารถควบคุมการไหลเข้าออกของเงินทุน -วิกฤตการณ์เม็กซิโกไม่กระทบต่อโคลัมเบียในด้านลบ แต่ทำให้ตลาดหุ้นโคลัมเบียปรับตัวสูงขึ้น เนื่องจากมีเงินลงทุนจากต่างประเทศในอุตสาหกรรมน้ำมันมาก -ปีนี้เกาหลีใต้เป็นประเทศที่กู้เงินจากต่างประเทศมากที่สุดในเอเชีย และมีหนี้ค้างมากที่สุดเทียบกับธนาคารพาณิชย์ในแถบเอเชีย (ตามมาด้วยไทย และจีน)

20 ธ.ค. 2537	เม็กซิโกประกาศลดค่าเงินจาก 3.5 เปโซต่อ 1 ดอลลาร์ เป็น 4.5 เปโซ ต่อ 1 ดอลลาร์ หรือ ลด 22% เพื่อการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจ แต่นักลงทุนถอนตัวหนีจากตลาดหลักทรัพย์เพราะเกรงว่าจะเกิดเหตุการณ์ที่เคยเกิดจากวิกฤตินี้ในปี 2525 และเมื่อเงินเปโซลดค่าลงถึง 6.3 หรือ 45% จึงประกาศลดค่าเงิน การที่ค่าเงินลดค่ามากเนื่องจากรัฐบาลเม็กซิโกได้ออกพันธบัตรและพิมพ์พันธบัตรเพิ่มโดยไม่มีเงินดอลลาร์สำรอง ก่อให้เกิดอัตราเงินเฟ้อเฉลี่ย สูงกว่า 100 %
พ.ศ. 2538	IMF เข้ามำกำหนดเงื่อนไขหลักในการให้กู้เงินแก่เม็กซิโกข้อหนึ่งว่า ให้พยายามควบคุมเงินเฟ้อไว้ที่ 42% ในปีนี้ - เดือน ม.ค. 2538 เม็กซิโกทำสัญญากับ IMF ในการสนับสนุนเงินกู้ในรูปของ standby credit - เดือน ก.พ. อัตราดอกเบี้ยเม็กซิโกได้ปรับตัวขึ้นสูงถึง 50% เพื่อดึงเงินเข้ามา ขณะที่ค่าจ้างและเงินเดือนลดลง 20% เศรษฐกิจถดถอยอย่างรุนแรงเป็นประวัติการณ์ - เดือน 9 มี.ค. รัฐบาลเม็กซิโกใช้โครงการฟื้นฟูเศรษฐกิจในกรอบ IMF ด้วยการเริ่มงวดด้านเศรษฐกิจมหภาค ปรับปรุงทางการคลัง ราคาสินค้าและบริการของรัฐบาล การปฏิรูปรัฐวิสาหกิจ ปรับภาษีมูลค่าเพิ่มจาก 10% เป็น 15% และปรับลดค่าใช้จ่ายรัฐ เดือนเดียวกันนี้บราซิลขายช่วงอัตราแลกเปลี่ยนเข้ามาแก้ไขการเก็งกำไร สถิติการผันผวนของค่าเงิน ประกอบกับบราซิลมีการผลิตภายในซึ่งเข้มแข็งกว่าเม็กซิโก จึงไม่กระทบมากเช่นยุค 2525 ที่ได้รับกระหนาบจากวิกฤตินี้ แต่ทำให้บราซิลใช้นโยบายการคลังเข้มงวด - เดือน ส.ค. รัฐบาลเม็กซิโกกำหนดดอกเบี้ยขั้นต่ำ (25-38.5%) สำหรับวงเงินกู้จำนวนหนึ่งด้านธุรกิจ ด้านเกษตร ด้านคนและบัณฑิต แต่กรณีที่ยอดสูงกว่าที่กำหนดก็จ่ายตามอัตราดอกเบี้ยตลาด - เศรษฐกิจเม็กซิโกหดตัวลง 6.5% - ในขณะที่ประเทศไทยหลังเปิดธุรกรรมวิเทศธนกิจ มีหนี้ต่างประเทศเพิ่มอย่างรวดเร็วจากปี 2535 มีหนี้ 37,900 ล้านดอลลาร์ เพิ่มเป็น 82,600 ล้านบาท ในปี 2538
พ.ศ. 2539	- เศรษฐกิจไทยหยุดชะงักตัวเลขส่งออกเป็น 0 จากที่เคยเติบโตเฉลี่ย 20% ต่อปี และเกิดปัญหามันจัดสรรเงินเกิน 3 แสนหน่วยในช่วง 2538-2539 - เศรษฐกิจเม็กซิโกขยายตัว 4.5% จากที่หดตัว 6.9% ปี 2538 และเงินเฟ้อเฉลี่ย 27.7% จากที่ปี 2538 สูง 35%
3 มี.ค. 2540	รพท. ประกาศมาตรการเสริมความมั่นคงสถาบันการเงิน โดยตั้งสำรองสินทรัพย์จัดขึ้นต่ำกว่ามาตรฐาน เป็นมาตรการเพิ่มความเข้มงวดในมาตรฐานการกำกับให้เท่ามาตรฐาน เนื่องจากหนี้ต่างประเทศเพิ่มเป็น 92,000 ล้านดอลลาร์ เป็นหนี้เอกชน 78,000 ล้านดอลลาร์ ที่เหลือ 14,000 ล้านดอลลาร์เป็นหนี้รัฐ และเกินกว่าครึ่งคือ 40,000 ล้านดอลลาร์เป็นหนี้ระยะสั้นไม่เกิน 1 ปี ในขณะที่ไทยมีทุนสำรองอยู่เพียง 36,000 ล้านดอลลาร์
27 มี.ย. 2540	มีคำสั่งให้สถาบันการเงิน 16 แห่ง ระงับกิจการชั่วคราว (ก่อนหน้าที่จะปล่อยค่าเงินบาทลอยตัว ไทยมีหนี้เสียในระบบสถาบันการเงินค่อนข้างมากจึงต้องตั้งกองทุนฟื้นฟูสถาบันการเงินเข้ามาพยุงโดยปล่อยให้กู้จำนวน 430,000 ล้านบาท แต่ไม่สามารถแก้ไขปัญหาสถาบันการเงินได้)
2 ก.ค. 2540	ประเทศไทยประกาศยกเลิกระบบตะกร้าเงินตราต่างประเทศ (Basket of Currency) และหันมาใช้นโยบายการลอยค่าเงินบาท (a manage float) ในสมัยรัฐบาลพลเอกชวลิต ยงใจยุทธ ทำให้ค่าเงินบาทลดค่าประมาณร้อยละ 15-20 และขยายตัวเป็นวิกฤติการเงินครั้งยิ่งใหญ่ ซึ่งมหาอำนาจ (G 7) ได้ตกลงกันที่ Plaza Accord ถือเป็นวิกฤติการเงินที่หนักกว่าครั้งที่ผ่านมาระหว่างประวัติศาสตร์โลกในยุคหลังสงคราม
8 ก.ค. 2540	วิกฤติเงินบาทได้ส่งผลไปยังประเทศเพื่อนบ้านอย่างรวดเร็ว ธ.กลางมาเลเซียได้ทุ่มเงินจำนวนมหาศาลเข้าพยุงค่าเงินริงกิต
12 ก.ค. 2540	ฟิลิปปินส์ยอมจำนนเลียนแบบแลกค่าเงินเปโซ ทำให้ค่าเงินเปโซอ่อนตัวลงอย่างรวดเร็ว
13 ก.ค. 2540	ฟิลิปปินส์ขอความช่วยเหลือแบบฉุกเฉินจาก IMF
14 ก.ค. 2540	IMF ประกาศให้เงินช่วยเหลือฉุกเฉินแก่ ฟิลิปปินส์เป็นจำนวน 1,100 ล้านดอลลาร์
15 ก.ค. 2540	ค่าเงินริงกิตของมาเลเซียลดต่ำสุดในรอบ 33 เดือน
17 ก.ค. 2540	สกุลเงินมาเลเซีย อินโดนีเซีย และสิงคโปร์ ถูกเทขายอย่างหนักในตลาดยุโรปและในสหรัฐ โดยกองทุนป้องกันความเสี่ยง (Hedge fund)
ก.ค. 2540	วิกฤติค่าเงินบาทกระทบต่ออินโดนีเซียโดยตลอดเดือน ก.ค. ใช้เงินมากกว่า 1,500 ล้านดอลลาร์เข้าพยุงค่าเงินรูเปียห์
24 ก.ค. 2540	ค่าเงินริงกิตตกลงต่ำสุดในรอบ 38 เดือน ค่าเงินดอลลาร์สิงคโปร์ต่ำสุดในรอบ 32 เดือน
4 ส.ค. 2540	มาเลเซียควบคุมสวอปเงินริงกิตเพื่อป้องกันการเก็งกำไรค่าเงิน

5 ส.ค. 2540	ประเทศไทยได้แสดงเจตนาขอรับความช่วยเหลือจาก IMF พร้อมระงับกิจการสถาบันการเงิน 42 แห่ง เป็นการชั่วคราว ผลทำให้ในช่วง 5-8 ส.ค. ประชาชนแห่ถอนเงินออกจากสถาบันการเงินและธนาคารขนาดเล็ก เฉพาะที่ถอนไปฝากธนาคารใหญ่ประมาณ 5 หมื่นกว่าล้านบาท
12 ส.ค. 2540	ค่าเงินริงกิตของมาเลเซียถูกโจมตีอย่างหนักจนถึงต่ำสุดในรอบ 42 เดือน
13 ส.ค. 2540	ค่าเงินรูเปียห์ถูกโจมตีจน ธ. กลางอินโดนีเซียต้องทุ่มเงินภายในวันนั้นวันเดียว 500 ล้านดอลลาร์เข้าปกป้องเงินรูเปียห์ และประกาศขึ้นดอกเบี้ยภายในประเทศ
14 ส.ค. 2540	- รัฐบาลไทยลงนามหนังสือแสดงเจตนาขอความช่วยเหลือทางการเงินจาก IMF อย่างเป็นทางการ (ฉบับที่ 1) ด้วยความเชื่อที่ว่า IMF จะช่วยชี้นำเศรษฐกิจเพื่อหาทางออกจากความหายนะ ซึ่งการเข้าร่วมโครงการในครั้งนี้รัฐบาลมิได้ให้ข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชนอย่างเปิดเผย ซึ่งบุคคลแรกที่สนับสนุนให้ไทยพึ่งพา IMF คือ ดร. วิพงษ์ งามางกูร หลังเข้าร่วม IMF แล้ว IMF เปร่งรัดให้รัฐบาลไทยตัดงบประมาณและเพิ่มรายได้จากภาษีเป็น ผลให้งบประมาณ 2540/41 ถูกปรับลดหลายรายการในเดือน ส.ค. ก.ย. และ พ.ย. ส่งผลให้รายจ่ายโดยรวมลดลงร้อยละ 20 และรายได้เพิ่มขึ้นจากการเพิ่มภาษีมูลค่าเพิ่มจาก 7% เป็น 10% เพิ่มภาษีน้ำมันและเพิ่มระดับการบริโภคให้สอดคล้องกับต้นทุน ส่งผลให้ระดับบริโภคโดยรวมของรัฐบาลโดยรวม อนุมัติมาตรการปฏิรูปสถาบันการเงิน มีผลกำหนดให้บริษัทไฟแนนซ์ 42 แห่ง หยุดการดำเนินงาน เป็นการชั่วคราว ทำให้บริษัททั้งหมดหยุดดำเนินงาน 58 แห่ง และในจำนวนนี้ถูกปิดถาวรเวลาต่อมา 56 แห่ง - ขณะที่ยอดเงินโดยนิตยประกาศยกเลิกการกำหนดเพดานเคลื่อนไหวเงินรูเปียห์กับเงินดอลลาร์ซึ่งเท่ากับเป็นการปล่อยค่าเงินลอยตัว - ฟิลิปินส์ ประกาศลดอัตราดอกเบี้ยจาก 18% เหลือ 14% ยอมให้ค่าเงินเปโซเข้าตลาดอย่างสมบูรณ์ (หลังจากที่ขึ้นอัตราดอกเบี้ยสูง 32%)
16 ส.ค. 2540	ประเทศไทยขึ้นภาษีมูลค่าเพิ่มจาก 7% เป็น 10%
18 ส.ค. 2540	รัฐบาลอินโดนีเซียประกาศเลื่อนโครงการที่ไม่ได้เร่งด่วนออกไป ในวันเดียวกันนี้ดัชนีคอมโพสิตตลาดหลักทรัพย์กัวลาลัมเปอร์ได้ปรับตัวลดลงถึง 25% ต่ำสุดในรอบ 6 เดือนที่ผ่านมา
19 ส.ค. 2540	ธปท. มีเงินทุนสำรอง 23,400 ล้านดอลลาร์
21 ส.ค. 2540	คณะกรรมการ IMF อนุมัติเงินกู้ ให้ไทย 3,900 ล้านดอลลาร์ ในรูป standby-arrangement โดยจัดสรรให้เบิกทันที 1,600 ล้านดอลลาร์ เงินกู้เพิ่มเติมส่วนที่สอง 810 ล้านดอลลาร์ซึ่งจะอนุมัติให้หลังวันที่ 30 พ.ย. หากไทยดำเนินการได้ตามเป้าหมายที่วางเป็นกรอบไว้เป็นระยะ
ส.ค. 2540	วิกฤติค่าเงินบาทกระทบต่อ - โดยตลอดเดือนสิงหาคมเงินสิงคโปร์ที่สูงกว่าค่าเงินอื่นในภูมิภาค ถูกโจมตี และกลายเป็นสกุลที่เสี่ยงไปด้วย - ดร. มหาธีร์ โมฮัมหมัด ออกมาได้แก้ค่าเงินตราต่างประเทศอย่างรุนแรง โดยประมาณกองทุนป้องกันความเสี่ยง (Hedge fund) ของนายจอร์จ โรธส ประธานกองทุนควั่นตัวว่าการที่เงินริงกิตและเงินสกุลอื่นในอาเซียนถูกนักเก็งกำไรจากอเมริกาโจมตีไม่ราบรื่น เป็นเพราะไม่พอใจกลุ่มอาเซียนรับพม่าเข้าเป็นสมาชิก แม้ว่าค่าเงินริงกิตตกลงประมาณ 20% และดัชนีตลาดหลักทรัพย์กัวลาลัมเปอร์จะตกลงกว่า 25% แต่ยังมีท่าทีแข็งต่อนักเก็งกำไรข้ามชาติ - บริษัทน้ำมันฟิลิปินส์พากันปรับราคาลดต้นทุนปีโตรเลียม
3 ก.ย. 2540	- รัฐบาลอินโดนีเซียประกาศยกเลิกเพดานการถือหุ้นบริษัทท้องถิ่นของนักลงทุนต่างประเทศที่เคยกำหนดไว้ 49% - รัฐบาลมาเลเซียได้จัดตั้งกองทุนพยุงหลักทรัพย์มูลค่า 60,000 ล้านริงกิตหรือประมาณ 20,000 ล้านดอลลาร์
4 ก.ย. 2540	ดัชนีตลาดหลักทรัพย์ของมาเลเซียปรับตัวลงมา 3% จึงต้องเลิกการพยุงหลักทรัพย์และเลิกแทรกแซงค่าเงินริงกิตด้วย จึงส่งผลให้ค่าเงินริงกิตต่ำสุดในรอบ 24 ปี
5 ก.ย. 2540	ดร. มหาธีร์ โมฮัมหมัด นายกรัฐมนตรีมาเลเซียประกาศจะลดการก่อสร้างโครงการใหญ่เพื่อให้เศรษฐกิจผ่านพ้นวิกฤติไปก่อน
16 ก.ย. 2540	รัฐบาลอินโดนีเซียตัดสินใจเลื่อนโครงการใหญ่มูลค่า 39 ล้านดอลลาร์ออกไปเพื่อลดงบประมาณรายจ่าย
17 ก.ย. 2540	ดร. มหาธีร์ โมฮัมหมัดให้สัมภาษณ์พิเศษสำนักข่าวเอพี-ดาวโจนส์ ยอมรับว่าวิกฤติตลาดเงินของมาเลเซียทำให้ความพยายามในการพัฒนามาเลเซียให้เป็นประเทศพัฒนาแล้วในปี 2563 ต้องถอยหลังไปถึง 10 ปี
6 ต.ค. 2540	ค่าเงินรูเปียห์ตกต่ำเป็นประวัติการณ์

8 ต.ค. 2540	รัฐบาลจากการลาขอความช่วยเหลือจาก IMF
10 ต.ค. 2540	คณะกรรมการ IMF เดินทางมาจากการดำเนินการแผนฟื้นฟูเศรษฐกิจอินโดนีเซีย ร่วมกับธ.โลก ธ.พัฒนาเอเชีย (ADB) และ ธ.กลางอินโดนีเซีย และกลางเดือนนี้รัฐบาลอินโดนีเซียถูกขอร้องให้เปิดเผยข้อมูลเศรษฐกิจสำคัญเช่นเดียวกับไทย เพราะข้อมูลอินโดนีเซียต้องการกู้แท้งจึงอาจสูงถึง 10,000 ล้านดอลลาร์
20-22 ต.ค. 2540	"มือบคนรวย" หรือ "มือบสีลม" ปฏิกริยาคนจีนกลางเรียกร้องให้พลเอกชวลิต ยงใจยุทธลาออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรี เพราะขาดความเชื่อถือในการบริหารประเทศ ค่าเงินบาทลดค่าถึง 50 บาทต่อ 1 ดอลลาร์
พ.ย. 2540	- เดือนนี้นายกรัฐมนตรีพลเอกชวลิต ยงใจยุทธถูกกดดันให้ลาออก และเชื่อว่าเป็นการลาออกครั้งนี้เป็นแรงกดดันจาก ไอเอ็มเอฟ และรัฐบาลสหรัฐ ข้อเรียกร้องดังกล่าวได้รับการสนับสนุนจากผู้นำทหารของไทยด้วย - 7 พ.ย. พรรคประชาธิปัตย์และพรรคร่วมรัฐบาล เข้ามาบริหารประเทศต่อ ภายใต้การนำของนายกรัฐมนตรี นายชวน หลีกภัย ด้วยความหวังของคนไทยต่อทีมเศรษฐกิจที่มี นายธารินทร์ นิมมานเหมินท์ เป็น รว.ก. คลัง และดร. สุภชัย พานิชภักดิ์ เป็นรว. ก. พาณิชย์
17 ธ.ค. 2540	- พระพยอมประกาศบริจาคเงินเดือน 1,000 บาท/เดือน ให้แก่ประเทศเป็นเวลา 1 ปี และตั้งกองทุนกู้ชาติของพระพยอม เพื่อรับบริจาคจากชาวบ้าน
พ.ศ. 2540	- ในปีนี้เม็กซิโกสามารถชำระหนี้สินสหรัฐคิดเป็น 12,000 ล้านดอลลาร์ จากเงินกู้ 20,000 ล้านดอลลาร์ ส่วน IMF ทอยบคืนจากจำนวนเดิม 18,000 ล้านดอลลาร์ เนื่องจากไม่ได้ใช้ทั้งหมด สาเหตุเนื่องจากการขายกิจการของรัฐให้กับเอกชนโดยเฉพาะต่างชาติ ทั้งธุรกิจน้ำมัน ท่าเรือ สนามบิน และการรถไฟ ทั้งให้ต่างชาติถือหุ้นในธนาคาร 100% ภาษีมูลค่าเพิ่มปรับขึ้น 5% อัตราดอกเบี้ยสูงมากบางช่วงถึง 80% ค่าสาธารณูปโภค เช่น ไฟฟ้าขึ้น 20% ราคาน้ำมันเรือเพลิงเพิ่มขึ้น 35% ทำให้ชาวเม็กซิโกทำงานหนัก และหันมาบริโภคน้อยลง
28 เม.ย. 2541	- ครม. มีมติรับรองแก้ไข พ.ร.ก.ปฏิรูปสถาบันการเงิน พ.ศ. 2540 4 ฉบับ โดยฉบับที่ 1 ให้อำนาจแก่ ประส. ฉบับที่ 2 ให้อำนาจ ก.คลังกู้เงินกระตุ้นเศรษฐกิจจากต่างประเทศเพิ่ม 200,000 ล้านบาท ฉบับที่ 3 จัดการภาวะทางการเงินที่รัฐบาลต้องเข้าช่วยเหลือกองทุนฟื้นฟู ฉบับที่ 4 การจัดตั้งบรรษัทบริหารสถาบันการเงิน (บส.)
9 ม.ค. 2541	- รัฐบาลชวน หลีกภัย จัดตั้งคณะกรรมการ "โครงการไทยช่วยไทย" เพื่อรับบริจาคเงินทองและสิ่งของมีค่าอื่นๆ จากประชาชนและนักธุรกิจทั่วไปอีกทางหนึ่ง ภายใต้การดูแลของศูนย์คุณหญิงลพพรรณ มาศดิตถ์ รมต. ประจำสำนักนายกฯ
พ.ค. 41	จากหนังสือเจตจำนงฉบับที่ 4 การต่อรองไอเอ็มเอฟมีมากขึ้น หลังจากที่เกิดการผลผลิตที่แท้จริงไม่เติบโต การบริโภคและการลงทุนภาคเอกชนหดตัว ไอเอ็มเอฟยอมให้รัฐบาลไทยมีงบประมาณรายจ่ายขาดดุลงบประมาณ 3 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ 2540/41 แนวคิดเคนส์เริ่มถูกนำมาใช้กระตุ้นเศรษฐกิจด้วยการเพิ่มค่าใช้จ่ายภาครัฐ และในเดือนนี้รัฐบาลได้ปรับปรุงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8 ลด GNP เหลือ 0.0% ในปี 2541
มิ.ย. 2541	รัฐบาลไทยออก พ.ร.บ. ที่มีผลค่าประกันหนี้บริษัทไฟแนนซ์ 56 แห่ง ที่ถูกปิด
ก.ค. 2541	นายโรเบิร์ต รูบิน เลขาธิการก.คลังสหรัฐเดินทางมาเยือนประเทศไทยเพื่อชี้แจงให้ไทยปฏิบัติตามพันธะเงื่อนไขของไอเอ็มเอฟอย่างเคร่งครัด นักเศรษฐศาสตร์ชั้นนำ 2 กระแส แสดงความไม่เห็นด้วยกับไอเอ็มเอฟในที่สาธารณะได้แก่ ดร. วีรพงษ์ รามางกูร อดีต รว.ก.คลังและผู้ประสานงาน IMF ในช่วงปลายปี 2540 โดยกล่าวว่าไม่เชื่อว่าสหรัฐจะเข้าใจเศรษฐกิจไทยอย่างแท้จริง ขณะที่ ดร. สุภชัย พานิชภักดิ์ รมต.พาณิชย์ กล่าวใจความว่า ไอเอ็มเอฟดำเนินการผิดพลาดและไทยไม่ได้ล้าหลัง ค่าเดือนว่าเศรษฐกิจไทยเข้าสู่ภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ
ส.ค. 2541	มาตรการ 14 ส.ค. ถูกนำมาใช้เพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจและปฏิรูปสถาบันการเงินอย่างเร่งด่วน
ก.ย. 2541	รัฐบาลญี่ปุ่นประกาศตั้งกองทุนมูลค่า 30 พันล้านดอลลาร์เพื่อช่วยฟื้นฟูเศรษฐกิจเอเชีย ในนาม มิยาซาวาแพลน (Miyazawa plan) ประเทศไทยเป็นประเทศแรกที่เจรจากับญี่ปุ่นเพื่อขอความช่วยเหลือ
ธ.ค. 2541	หนังสือเจตจำนงฉบับที่ 6 เพิ่มการขาดดุลงบประมาณให้เป็นร้อยละ 5 เพื่อเพิ่มค่าใช้จ่ายภาครัฐ ในการกระตุ้นเศรษฐกิจหลังจากถดถอย 8%
สิ้นปี 2541	เศรษฐกิจไทยหดตัว 8% ประชาชนคนไทยเป็นหนี้ต่างประเทศ 72,000 ล้านดอลลาร์ เป็นหนี้ทางการ 32,300 ล้านบาท และหนี้เอกชน 57,000 ล้านบาท ทุนสำรองประมาณ 26,000-28,000 ล้านดอลลาร์ ฐานะซื้อขายล่วงหน้า 9,000 ล้านบาท
1 ม.ค. 2542	- ประชาคมยุโรปเริ่มใช้สกุลเงินยูโร โดยมีสมาชิก 11 ประเทศ จาก 15 ประเทศเข้าร่วม (ยกเว้น อังกฤษ กรีซ สวีเดน เดนมาร์ก)

5 ม.ค. 2542	กรม.อนุมัติ ก.คลังกู้เงินโดยใช้วิธีออกพันธบัตรรัฐบาลกรณีพิเศษตามโครงการช่วยเหลือเพิ่มทุนครั้งที่ 2 ในปีงบประมาณ 2542 ครั้งที่ 1 ชนิดดอกเบี้ยร้อยละ 5 ต่อปีจำนวนทั้งสิ้น 1,665 ล้านบาท
ม.ค. เดือน	- กลางเดือนมกราคมเกิดวิกฤติเศรษฐกิจที่บราซิล ตลาดหุ้นตกลงพร้อมๆ กับค่าเงินรอนบราซิลลดลงกว่าร้อยละ 8 - ค่าเงินบาทอยู่ที่ 36.80 บาท/ดอลลาร์
25 มี.ค. 2542	- ธ.โลก อนุมัติเงินกู้ให้อินโดนีเซีย 31.5 ล้านดอลลาร์เพื่อเร่งให้อินโดนีเซียปรับโครงสร้างภาคธุรกิจ - IMF แดลงจะให้เงินกู้ช่วยเหลืออินโดนีเซีย 1,000 ล้านดอลลาร์ โดยจะได้รับทันที 460 ล้านดอลลาร์และจะได้รับอีกครั้งในปี 2000 จำนวน 3,000 ล้านดอลลาร์
30 มี.ค. 2542	กรม. อนุมัติมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจ หรือเรียกว่า มียาชาวาแพลน หรือ "มาตรการ 30 มี.ค." ด้วย 3 มาตรการ คือ 1) มาตรการเพิ่มค่าใช้จ่ายรัฐ 2) มาตรการทางภาษี (ลดภาษีมูลค่าเพิ่ม ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ด้านการพลังงาน) 3) มาตรการเกี่ยวกับสถาบันการเงิน โดยสรุปแล้วยอดการทุ่มเงินรวม 1.3 แสนล้านบาท เป็นเงินกู้ต่างประเทศ หรือมียาชาวาแพลน 5.3 หมื่นล้านบาท เงินจากการลดภาษี 7.7 หมื่นล้านบาท

ที่มา : ประมวลจาก 1. โครงการข่าวสารทิศทางประเทศไทย รายงานการวิเคราะห์สังเคราะห์และประมวลสรุป "ข้อมูลข่าวความเคลื่อนไหวด้านต่างๆของประเทศไทย" (มิถุนายน- สิงหาคม 2541)

2. ผาสุก พงษ์ไพจิตรและคริส เบเคอร์ "วิกฤติเศรษฐกิจไทย : อุดมการณ์เสรีนิยมใหม่และปฏิกริยาจากสังคมไทย"
3. เทียนชัย วงศ์ชัยสุวรรณ "ยุคเครื่องเมืองไทยจินตนาการสู่ปี 2000" สกว.
4. กนกศักดิ์ แก้วเทพ "ปฏิกริยาไทยต่อวิกฤติการณ์เศรษฐกิจการเงินใน ณรงค์ เพ็ชรประเสริฐ (บรรณาธิการ) หนึ่งคร้วเรือนกับสองวิถีการผลิต ทางออกวิกฤติเศรษฐกิจไทย เศรษฐศาสตร์การเมือง (เพื่อชุมชน) 6
5. กิตติ ลิ้มสกุล "เศรษฐศาสตร์การเมืองยุค 2000" , เสรี ลีลาชัย "เศรษฐกิจชาตินิยมในประเทศกำลังพัฒนาและสถานการณ์ในประเทศไทย" ใน ณรงค์ เพ็ชรประเสริฐ (บรรณาธิการ) จุดเปลี่ยนแห่งยุคสมัย : จากโลกาภิวัตน์...สู่...ชุมชน เศรษฐศาสตร์การเมือง (เพื่อชุมชน) 8
6. เสรี และกัญญา ลีลาชัย วิกฤติเศรษฐกิจไทย : กรณีศึกษาเปรียบเทียบกลุ่มประเทศละตินอเมริกาและเอเชียตะวันออกเฉียง เป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัยวิกฤติเศรษฐกิจไทย:ผลกระทบจากการรับเงื่อนไข IMF และทางออกของประชาชน ภายใต้การสนับสนุน สกว. (ตุลาคม 2540)

ประชากรและสิ่งแวดล้อม

นำเรื่อง

การเคลื่อนไหวภาครัฐด้านประชากรนับเป็นการเคลื่อนไหวเพื่อแก้ไขปัญหาการว่างงานเป็นสำคัญ ประชากรไทย ณ เดือน ก.พ. มีจำนวน 61.46 ล้านคน เพิ่มขึ้นจากปีที่แล้ว 1.06% โดย กทม.ยังคงครองแชมป์อันดับหนึ่งคือ 5.7 ล้านคน การเคลื่อนไหวหลัก ๆ คือความพยายามระดมกำลังของหน่วยงานรัฐเข้าแก้ไขปัญหาแรงงานว่างงาน ผลออกมาหน่วยงานส่วนใหญ่แก้ไขปัญหาการว่างงานได้ต่ำกว่าเป้าหมาย เช่น ทบวงมหาวิทยาลัยมีเป้าช่วยบัณฑิตตกงานลดจาก 1.9 แสนคนเป็น 1.6 แสนคน ซึ่งตัวเลขจำนวนว่างงานจะมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นจากปีก่อน ซึ่งปี 2541 มีคนว่างงานเท่ากับ 1.61 ล้านคน แนวโน้มในปี 2542 ตัวเลขอาจจะถึง 2 หรือ 3 ล้านคน เพราะการแก้ไขปัญหามีความล่าช้าด้านงบประมาณ ประกอบกับการลดพนักงานจากการแปรรูปรัฐวิสาหกิจต่างๆ เช่น องค์การโทรศัพท์ เป็นต้น ในด้านประกันสังคม ก.แรงงานเพิ่มการคุ้มครองคนตกงานจาก 6 เดือนเป็น 1 ปี ก.เกษตรฯ แจกพันธุ์พืชและสัตว์ปีกให้คนว่างงานในกทม.และภูมิภาคปลูกและเลี้ยงสัตว์เพื่อการพึ่งตนเองในระยะสั้น สำหรับโครงการเงินกู้เพื่อแก้ไขคนว่างงานล้มเหลวเนื่องจากปัญหาความล่าช้าในการเบิกจ่ายและขั้นตอนที่ซ้ำซ้อน

การเคลื่อนไหวสิ่งแวดล้อมเมือง ปัญหาหลักยังคงเป็นปัญหามลพิษ ขยะ และการจัดการแก้ไข โดยมีมลพิษในเมืองพบว่าปริมาณฝุ่นขนาดใหญ่จะลดลง แต่จะมีปัญหาฝุ่นขนาดเล็กเพิ่มมากขึ้นในหลายพื้นที่ เช่น ลาดพร้าว รังสิต กทม.ได้ดำเนินการจัดตั้งสถานีตรวจวัดคุณภาพอากาศ 5 สถานีภายในเดือนมีนาคม ตลอดจนการร่วมมือกับกรมควบคุมมลพิษในโครงการต่างๆ เช่น การจัดอบรมเจ้าของรถซ่อมรถชื่อโครงการคลินิกไอเสีย 5 ดาว โครงการถนนควบคุมมลพิษของ กทม. โดยเริ่มที่โครงการนำร่องถนน 3 สายคือ สีลม พหลโยธิน และราชปรารภ ส่วนการจัดการน้ำเสียมีปัญหาที่เสื่อมวลชนนำมาเปิดเผย เรื่อง ก.วิทย์ฯ ยื้อโครงการบำบัดน้ำเสียกับบริษัทที่ปรึกษา ทำโครงการใหม่ใหญ่และแพงกว่ากรมโยธาฯ ไม่คุ้มงบประมาณ จนกระทั่งคณะกรรมาธิการปกครอง สภาผู้แทนฯ ต้องออกตรวจสอบข้อเท็จจริงของระบบบำบัดน้ำเสียทั่วประเทศ โดยประเดิมที่พัทธยา

ปัญหารอรอนุมัติโครงการของรัฐโดยไม่ฟังเสียงคัดค้านของชาวบ้านในพื้นที่ก็ปรากฏตลอดเวลาเช่น โรงไฟฟ้าพลังความร้อนที่จ.ประจวบคีรีขันธ์ เกิดการต่อต้านจากชาวบ้าน ส่งผลให้สภาพพัฒนาในฐานะเจ้าของแผนงานและพิจารณาอนุมัติเงินต้องพิจารณาโครงการอย่างรอบคอบขึ้น จะเห็นได้จากการตีกลับโครงการโรงเผาขยะของกทม. ให้ไปทำประชาพิจารณ์อย่างถูกต้องและจัดทำแผนจัดการขยะและการลงทุนมาเสนอใหม่มีฉะนั้นจะไม่พิจารณา แม้มีงบรอรอนุมัติ

การเคลื่อนไหวภาครัฐที่ดูจะเป็นบวกมากน้อยคือ การสั่งห้ามเลี้ยงกิ้งก่าดำในพื้นที่น้ำจืดเพื่อรักษาระบบนิเวศภาคกลาง นอกจากนั้น การที่บริษัทที่ปรึกษาเสนอให้กทม. ประกาศให้พื้นที่ท่าเรือคลองเตยเป็นพื้นที่ควบคุมมลพิษ

ก.วิทย์ฯ ได้ทำสรุปรายงานสถานการณ์สิ่งแวดล้อมปี 42 ยังคงเป็นปัญหาที่ต่อเนื่องเรื่องรังเพราะรัฐเองยังคงจัดการด้วยวิธีเดิม ความขัดแย้งเดิมๆ จำนวนป่าไม้ลดลงปีละ 1 แสนไร่ ข้าราชการมีส่วนค้าไม้ทั้งถูกกฎหมายและผิดกฎหมาย เช่น กรณีสินบน 5 ล้าน ลำสุดท้ายกรมป่าไม้พยายามจะขายไม้สัก ออป.ให้ต่างชาติ และการแก้ไขปัญหาดินกับป่า รัฐยึดหลักกฎหมายจัดการกับปัญหาค้นกับป่า มหาดไทยเตรียมวิธีการให้ชาวบ้านดงลานออกจากป่าเป็นวิธีการเดิมๆ โดยใช้กฎหมายร่วมด้วยกำลังทหารและตำรวจในการคลี่คลาย วิธีการเก่าจบลงด้วยความขัดแย้ง

ปัญหาการเคลื่อนไหวดิน น้ำ ป่า ที่เป็นข่าวใหญ่โตที่สุด คือ ปัญหาภัยแล้งขยายพื้นที่ 44 จังหวัด ปัญหารัฐต้องควบคุมพื้นที่นาปรัง ปัญหาวิกฤติน้ำในเขื่อนใหญ่ 2 เขื่อน คือภูมิพลและสิริกิติ์ และลงท้ายที่หน่วยงานรัฐสรุปว่าต้องสร้างเขื่อน มีการเคลื่อนไหวเพื่อจะอนุมัติสร้างเขื่อนจะออกมาปรากฏในสื่อเมื่อมีปัญหาภัยแล้ง โดยเฉพาะเขื่อนแก่งเสือเต้นต้องสร้างให้ได้! ทั้งๆ ที่มีตัวอย่างปัญหาให้เห็น เช่น ความล้มเหลวของโครงการโขงชีมูลประสบปัญหาการส่งน้ำ โดยเขื่อนราษีไศลมีเป้าหมายส่งน้ำ 20,000 ไร่ แต่สามารถส่งน้ำได้ 230 ไร่

การเคลื่อนไหวในภาคประชาชนจะเต็มไปด้วยความขัดแย้งกรณีที่ดินรัฐดำเนินการและเกิดปัญหาความขัดแย้งกับชาวบ้านโดยเฉพาะกระแสการทำประชาพิจารณ์ ทั้งกรณีโรงไฟฟ้า จ. ประจวบคีรีขันธ์ การประท้วงการตั้งนิคมอุตสาหกรรมทีเอส 21 การสร้างเขื่อน หรือกรณีป่าดงลาน ปัญหาความไม่โปร่งใสของโครงการจะมีแนวโน้มทวีมากขึ้นเรื่อย ความขัดแย้งจากการจัดการทรัพยากรก็จะทวีขึ้นเช่นกัน

1. ความเคลื่อนไหวภาครัฐ

1.1 แรงงานและคุณภาพชีวิต

หัวข้อข่าว

- 1.1.1 สถานการณ์แรงงานปี 41 สิ่งทอครองแชมป์ถูกลอยแพและเดือนส.ค.วิกฤติเลิกจ้างสูงสุด (กรุงเทพธุรกิจ 04/01/42)
- 1.1.2 ก.เกษตรฯ แจกพันธุ์ผักสวนครัว-สัตว์ปีกให้คนตกงาน 100,000 คน (สำนักข่าวไทย 19/01/42)
- 1.1.3 ประกันสังคมขยายสิทธิคุ้มครองคนตกงานเป็น 12 เดือน (ไทยโพสต์ 02/02/42)
- 1.1.4 ปี 2542 ประชากรไทยเพิ่มขึ้นเป็น 61.46 ล้านคน (สำนักข่าวไทย 01/02/42)
- 1.1.5 สถานการณ์แรงงานไทยปี 42 รัฐสอดตกววิชาเศรษฐศาสตร์แรงงาน (มติชน 30/03/42, กรุงเทพธุรกิจ 02, 05, 06, 07/02/42, สำนักข่าวไทย 26/02/42)

สรุปประเด็นข่าว

- 1.1.1 สถานการณ์แรงงานปี 41 สิ่งทอครองแชมป์ถูกลอยแพและเดือนส.ค.วิกฤติเลิกจ้างสูงสุด (กรุงเทพธุรกิจ 04/01/42)

อุตสาหกรรมสิ่งทอครองแชมป์ถูกลอยแพปี 41 และเดือน ส.ค. วิกฤติเลิกจ้างสูงสุด จากสถิติ ก.แรงงานที่ได้รับร้องเรียนจากลูกจ้างและการออกเยี่ยมสถานประกอบการตั้งแต่วันที่ 1 ม.ค.-30 พ.ย. 41 พบว่าสถานประกอบการ 1,000 แห่ง ใน 22 กิจการ เลิกจ้างไปแล้ว 47,634 คน จากจำนวนลูกจ้างทั้งสิ้น 212,536 คน แบ่งเป็นหญิง 27,294 คนจากลูกจ้างหญิงทั้งสิ้น 123,241 คน ลูกจ้างชาย 20,328 คน จากลูกจ้างชายทั้งสิ้น 89,134 คน ส่วนลูกจ้างเด็กเริ่มเก็บข้อมูลเดือนมิถุนายนนั้นถูกเลิกจ้าง 12 คน จากจำนวนลูกจ้างเด็กทั้งสิ้น 161 คน

กลุ่มสิ่งทอเป็นกิจการที่เลิกจ้างมากที่สุด โดยเลิกจ้างทั้งสิ้น 7,584 คน จากสถานประกอบการ 17 แห่ง เป็นลูกจ้างหญิง 6,459 คน ลูกจ้างชาย 1,125 คน รองลงมาคือกลุ่มการผลิตอุปกรณ์ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ จำนวน 5,482 คน จากสถานประกอบการ 71 แห่ง และกิจการอื่นๆ ที่ไม่ระบุประเภทอีกจำนวน 4,739 คน จากสถานประกอบการ 77 แห่ง

จากสถิติกลุ่มขายปลีก ขายส่ง มีการเลิกกิจการมากที่สุดถึง 212 แห่ง รองลงมาคือ ธุรกิจบริการเลิกจ้าง 116 แห่ง และพัฒนาอสังหาริมทรัพย์ 98 แห่ง และเดือนสิงหาคมที่มีการเลิกจ้างมากที่สุด มีการเลิกจ้าง 14,052 คน จาก 179 สถานประกอบการ รองลงมาคือเดือนมีนาคมเลิกจ้าง จำนวน 4,874 คน จาก 70 สถานประกอบการ และในช่วง 4 เดือนแรก ม.ค. ก.พ. มี.ค. และเม.ษ มีการเลิกจ้างใกล้เคียงกันคือ 4,564 คน 4,863 คน 4,874 และ 4,122 คน ตามลำดับ

- 1.1.2 ก.เกษตรฯ แจกพันธุ์ผักสวนครัว-สัตว์ปีกให้คนตกงาน 100,000 คน (สำนักข่าวไทย 19/01/42)

ก.เกษตรฯจัดโครงการ "เกษตรยั่งยืน" เป็นโครงการเฉพาะกิจ ซึ่งรัฐช่วยผู้ตกงาน ไม่มีรายได้ หรือเป็นเกษตรกรที่ไม่มีที่ทำกินให้ผลิตอาหารบริโภคเองในครัวเรือน โดยมีรูปแบบการช่วยเหลือผู้เข้าร่วมโครงการ 6 รูปแบบคือ 1) ผักสวนครัวและปลา 2) ผักสวนครัวและสัตว์ปีก 3) ผักสวนครัวอย่างเดียว 4) ปลาอย่างเดียว 5) สัตว์ปีกอย่างเดียว 6) รูปแบบทั้ง 3 ประเภท โดยมีเป้าหมายช่วยคนว่างงานและเกษตรกรที่ไม่มีที่ทำกิน นอกจากนั้นจะมีเจ้าหน้าที่แนะนำวิธีปลูกและเลี้ยงที่มาจากเกษตร ประมงและปศุสัตว์จังหวัด

- 1.1.3 ประกันสังคมขยายสิทธิคุ้มครองคนตกงานเป็น 12 เดือน (ไทยโพสต์ 02/02/42)

นายจำลอง ศรีประสาธน์ เลขาธิการประกันสังคม ก.แรงงาน เปิดเผย จากการประชุมของคณะกรรมการประกันสังคมเมื่อวันเสาร์ที่ 30 มกราคม 2542 ว่าที่ประชุมมีมติให้ติดตามการแก้ไขกฎหมาย กรณีสงเคราะห์บุตรและชราภาพ เพื่อให้ผู้ประกันตนที่อยู่ในระบบประกันสังคมได้รับสิทธิประโยชน์มากขึ้นกว่าเดิม แนวทางในการแก้ไขกฎหมายดังกล่าว เตรียมขยายการแก้ไขกฎหมายเพิ่มสิทธิ ขยายระยะเวลาการคุ้มครองคนตกงานจาก 6 เดือน เป็น 12 เดือน โดยไม่ต้องจ่ายเงินสมทบ และเพิ่มสิทธิการสงเคราะห์บุตร และคนชราภาพ การจ่ายเงินสมทบจาก 1 ปี เป็น 36 เดือน เพื่อให้มีความยืดหยุ่นและไม่จำเป็นต้องจ่ายเงินสมทบติดต่อกันภายในเวลา 1 ปี และให้ได้รับการสงเคราะห์บุตรได้คราวละไม่เกิน 2 คน จากเดิมกำหนดไว้เพียง 2 คน

ทั้งนี้การแก้ไขกฎหมายดังกล่าวควรจะเร่งดำเนินการโดยเร็วเพราะจะเป็นการเอื้อประโยชน์ให้กับผู้ประกอบการอย่างเป็นธรรมอย่างแท้จริง" นายจำลองกล่าว และกล่าวอีกว่า ขณะนี้ร่างกฎหมายดังกล่าวยังไม่ได้มีการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎรอีกครั้งเนื่องจากการแก้ไขปัญหานางประทัง และความล่าช้าดังกล่าวทำให้ผู้ประกอบการต้องสูญเสียผลประโยชน์

พระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2537 ตั้งแต่ปี 2541 ที่ผ่านมา ซึ่งวุฒิสภาได้เห็นชอบ และได้ส่งร่างกฎหมายกลับมายังสภาผู้แทนราษฎรแล้ว ซึ่งร่างกฎหมายดังกล่าวอยู่ระหว่างการรณาสั่งของสภาผู้แทนราษฎรเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบอีกครั้ง

ปัจจุบัน สำนักงานประกันสังคมได้จัดเก็บเงินสมทบเพิ่มเติมในกรณีสงเคราะห์บุตรและคนชราภาพ ซึ่งเริ่มมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 31 ธ.ค. 2541 ที่ผ่านมา โดยได้เรียกเก็บเงินสมทบจากลูกจ้าง นายจ้าง และรัฐบาล อีกร้อยละ 1 รวมกับกรณีเดิมเป็นร้อยละ 2 ของค่าจ้าง

นายจำลองยังถึงความเป็นห่วงเรื่องการบริหารเงินของกองทุนประกันสังคมว่าได้นำไปจัดหาผลประโยชน์ให้กับผู้ประกอบการอย่างเต็มที่ โดยนำไปฝากที่ธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่ 5 แห่ง และธนาคารกลาง 6 แห่ง รวมทั้งซื้อพันธบัตรและหุ้นจากรัฐวิสาหกิจขึ้น

1.1.4 ปี 2542 ประชากรไทยเพิ่มขึ้นเป็น 61.46 ล้านคน (สำนักข่าวไทย 01/02/42)

นายประมวล รุณเสรี อธิบดีกรมการปกครอง ประกาศสำนักทะเบียนกลาง กรมการปกครอง วันที่ 27 ม.ค. 2542 ระบุว่า ประเทศไทยมีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 61,466,178 คน เป็นชาย 30,571,602 คน เป็นหญิง 30,874,576 คน ซึ่งเพิ่มจากปีที่แล้ว 649,951 คน หรือ 1.06 % เมื่อเปรียบเทียบกับปีที่แล้ว 60,816,277 คน โดยกรุงเทพมหานครมีจำนวนมากที่สุด 5,647,788 คน เป็นชาย 2,765,252 คน เป็นหญิง 2,885,647 คน อันดับที่สอง นครราชสีมา มีจำนวน 2.53 ล้านคน อันดับ 3 จ. อุบลราชธานี 1.75 ล้านคน อันดับ 4 จ. ขอนแก่น 1.73 ล้านคน อันดับ 5 จ. เชียงใหม่ 1.58 ล้านคน อันดับ 6 จ. นครศรีธรรมราช 1.52 ล้านคน อันดับ 7 จ. บุรีรัมย์ 1.51 ล้านคน อันดับ 8 จ. อุตรดิตถ์ 1.50 ล้านคน อันดับ 9 จ. ศรีสะเกษ 1.44 ล้านคน และอันดับ 10 จ. สุรินทร์ 1.38 ล้านคน จังหวัดที่มีประชากรเกิน 1 ล้านคน นอกจากที่กล่าวมาแล้วมีอีก 8 จังหวัด ได้แก่ ร้อยเอ็ด สงขลา นครสวรรค์ ชัยภูมิ สกลนคร ชลบุรี และเพชรบูรณ์ และอีก 58 จังหวัด มีประชากรไม่ถึง 1 ล้านคน

1.1.5 สถานการณ์แรงงานไทยปี 42 รัฐสอพบตักเตือนวิชาเศรษฐศาสตร์แรงงาน

(มติชน 300342, กรุงเทพฯ 02, 05, 06, 0702/42, สำนักข่าวไทย 26/02/42)

อัมบันจิตตตงานสอเค้าวเลว-ลดเป้าครึ่งแสน

ตามที่รัฐบาลมีนโยบายแก้ไขปัญหานางประทังแห่งชาติและมอบหมายให้ทบวงมหาวิทยาลัยประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ ดำเนินมาตรการและโครงการจ้างงานชั่วคราวสำหรับผู้มีการศึกษาระดับกลางและสูง ซึ่งตั้งเป้าปี 2542 ให้เหลือ 200,000 คน ความคืบหน้าล่าสุดปรับลดเป้าเหลือประมาณ 1.5 แสนคน เนื่องมาจากปัญหาของงบประมาณ

ดร. วันชัย ศิริชนะ ปลัดทบวงมหาวิทยาลัย กล่าวว่าโครงการแก้ปัญหานางประทังงานคาดว่าจะช่วยเหลือบัณฑิตได้ 1.6 แสนคน จากเป้าหมาย 1.9 แสนคน ซึ่งเป็นผลมาจากการปรับสภาพข้อเท็จจริงและความต้องการที่แท้จริงของฝ่ายต่างๆ

อย่างไรก็ตาม นายสุชาติ ศรีสงัน โฆษกคณะกรรมการแรงงานและสวัสดิการสังคมได้ให้เหตุผลว่าโครงการเงินกู้แก้ปัญหาว่างงานล้มเหลว สาเหตุมาจาก 1) การเบิกจ่ายเงินในแต่ละหน่วยงานล่าช้า ถึงแม้ว่า ก.คลังได้แจ้งว่า ทางรัฐบาลมีโครงการกู้เงินตามเงื่อนไขไอเอ็มเอฟเพื่อบรรเทาปัญหาการว่างงานและไม่มีปัญหาในการกู้ แต่ในความเป็นจริงหน่วยงานต่างๆ ไม่สามารถเบิกเงินได้ 2) ขั้นตอนการทำงานต่างๆ ที่ซับซ้อน ดังนั้น การแก้ไขปัญหานางประทังของรัฐจึงไม่เป็นไปตามหลักการ ซึ่งสอดคล้องกับนายเอกพร รักความสุข กรรมการแรงงาน ที่กล่าวว่า ธนาคารแห่งประเทศไทยได้ปฏิเสธการดูแลเรื่องนี้ ส่วน ก.คลังได้ชี้แจงว่า โครงการเงินกู้ของธนาคารโลก และธนาคารเพื่อการพัฒนาเอเชียไม่มีปัญหาใดๆ และกระทรวงการคลังได้จัดสรรไปยังหน่วยงานต่างๆ แล้ว แต่ขั้นตอน และวิธีการเบิกจ่ายนั้นเป็นเรื่องของแต่ละหน่วยงาน ทั้งๆ ที่ก่อนหน้านี้หลายกระทรวงได้ระบุว่าโครงการต่างๆ ได้รับการอนุมัติแล้ว แต่ติดขัดที่ขั้นตอนการเบิกจ่ายของ ก.คลัง

สำนักงานสถิติแห่งชาติรายงานผลการสำรวจภาวะการมีงานทำทั่วประเทศ

การสำรวจรอบที่ 1 ณ เดือนพ. 2541 ไทยมีประชากร 60.9 ล้านคน กำลังแรงงาน 32.1 ล้านคน ว่างงาน 1.48 ล้านคน ผลการสำรวจรอบที่ 2 เดือนพ.ค. 2541 มี ประชากร 61 ล้านคนกำลังแรงงาน 32.17 ล้านคน ว่างงาน 1.61 ล้านคน พบปัญหาสถานประกอบการเลิกกิจการมากขึ้น สถานการณ์แรงงานเด็กมีแนวโน้มว่าเด็กต้องการทำงานมากขึ้น โยกย้ายไปตามสถานบริการ การพาณิชย์ งานนอกกะบบ ถูกชักจูงไปทำงานผิดกฎหมาย

สถานการณ์การเลิกจ้างงานยังมีต่อเนื่อง

ในปี 2542 ยังคงมีการเลิกจ้างงานอย่างต่อเนื่อง ในระหว่าง 1-31 เดือนมกราคม 2542 มีสถานประกอบการเลิกจ้าง 103 แห่ง แรงงานถูกเลิกจ้างจำนวน 2,126 คน ขณะที่ก.แรงงานฯ ทุ่มงบประมาณกว่า 3,000 ล้านบาท แก้ไขปัญหาระหว่างงาน สำหรับสถานประกอบการที่เลิกจ้างมากที่สุด 22 สาขา คือ อุตสาหกรรมแปรรูปไม้และผลิตภัณฑ์ไม้ การผลิตเคมีภัณฑ์ น้ำมันปิโตรเลียม การผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูป การค้า ก่อสร้าง การขมอยานพาหนะและอุปกรณ์ สถาบันการเงิน การประกันภัย ส่วนสถานประกอบการที่ไม่มีการเลิกจ้างเลย ในเดือนมกราคม มีอุตสาหกรรมทำเครื่องประดับ รองเท้าและผลิตภัณฑ์หนัง การผลิตกระดาษและการพิมพ์ ผลิตภัณฑ์ยางและพลาสติก การผลิตเครื่องปั้นดินเผา เครื่องแก้วและกระจก ผลิตภัณฑ์คอนกรีต อุตสาหกรรมการผลิตเครื่องจักรและอิเล็กทรอนิกส์ เครื่องใช้ไฟฟ้า สาธารณูปโภค

ก.แรงงานจัดทำแผนปฏิบัติการบรรเทาปัญหาว่างงานปี 2542 โดยจัดสรรงบประมาณ 2,300 ล้านบาท สานต่อ 7 มาตรการหลัก 2 มาตรการเสริมของปี 2541 มุ่งสร้างงานให้ชุมชน 1 แสนคน และ ช่วยผู้มีการศึกษา 5 หมื่นคน สำหรับการดำเนินงานในปี 2541 ที่ผ่านมามีสามารถสร้างงานเกินความคาดหมายจากเป้าที่ตั้งไว้เพียง 1 ล้านคน ปรากฏว่า ถึงสิ้นเดือน พ.ย. 2541 สามารถจ้างงานได้ถึง 1.27 ล้านคน นายประสงค์ วัฒนรัตน์ ปลัดกระทรวงฯ ได้ชี้แจงว่า ในปีงบประมาณ 2542 จะได้จัดสรรงบประมาณเป็น 2 ส่วน ส่วนที่หนึ่งใช้ ในแผนปฏิบัติการบรรเทาปัญหาการว่างงานคิดเป็นวงเงิน 2,344.25 ล้านบาท หรือ 19.4%

นอกจากนั้น แนวโน้มแรงงานในรัฐวิสาหกิจจะถูกปรับลดจำนวนพนักงานที่เกิดจากผลการปฏิรูประบบรัฐวิสาหกิจ ตลอดจนการลดสวัสดิการ เช่น องค์การโทรศัพท์จะปรับลดพนักงานจาก 26,000 คน เหลือ 8,000 คน พร้อมทั้งปรับลดสวัสดิการลงอีก เพราะองค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทยมีกำไรลดลงจาก 20,000 ล้านบาทต่อปี เหลือ 5,039 ล้านบาทตามการประมาณการปี 2543 เพราะรายได้สัมปทานลดลง

1.2 สารพิษและคุณภาพสิ่งแวดล้อม

หัวข้อข่าว

- 1.2.1 สรุปสถานการณ์สิ่งแวดล้อมไทยปี'41 และแนวโน้มปี 42 (กรุงเทพฯธุรกิจ 03/01/42, ผู้จัดการ 05/01/42)
- 1.2.2 แจก 1,153 โรงเรียนเหยื่อมลพิษโรงงาน (มติชน 21/01/42)
- 1.2.3 "กร" จี้ กอน.ให้เร่งชี้แจงชาวบ้านให้ยอมรับนิคมทีเอส 21 (สำนักข่าวไทย 09/02/42)
- 1.2.4 ปัญหาสารตะกั่วกลางทุ่งใหญ่ยึดเยื้อผยห้วยคลิตี้เกินมาตรฐาน 100 เท่า (กรุงเทพฯธุรกิจ 11/02/42)
- 1.2.5 แม่เฒ่าคุณภาพชีวิตที่ถูกเมิน (ผู้จัดการ 23/02/42)
- 1.2.6 นโยบายประมงแห่งชาติต่งนิคมอุตสาหกรรมและจัดเขตส่งเสริมการเลี้ยงกุ้งกุลาดำ (สำนักข่าวไทย 25/02/42)
- 1.2.7 ชาวบางเขนเสี่ยงสนธิรัฐชนกลับ 31 แห่งนิวเคลียร์ใช้แล้ว ยังเหลือไม่ได้ใช้อีกตั้ง 100 แห่ง (สำนักข่าวไทย 04/03/42)

สรุปประเด็นข่าว

- 1.2.1 สรุปสถานการณ์สิ่งแวดล้อมไทยปี'41 และแนวโน้มปี 42 (กรุงเทพฯธุรกิจ 03/01/42, ผู้จัดการ 05/01/42)

จากรายการสารคดีวิเคราะห์สิ่งแวดล้อมของกรมส่งเสริมสิ่งแวดล้อม ก.วิทย์ ได้สรุปเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกับสิ่งแวดล้อมปี 2541 ดังนี้ สถานการณ์ป่าไม้ภายใต้การบริหารของรัฐบาลชวนเป็นในเชิงลบ สิ้นปี 41 ป่าไม้เหลือ 81 ล้านไร่ ลดลงจากปี 2538 ที่มีป่าไม้กว่า 82 ล้านไร่ และพื้นที่ป่าไม้ลดลงเฉลี่ยปีละ 3 แสนไร่ กรณีการลักลอบตัดไม้ป่าสาละวินเป็นกรณีที่เกิดความเสียหายมากที่สุดของปี 2541 เมื่อพบว่าเบื้องหลังการสูญเสียพื้นที่ป่าสักกว่าแสนไร่ มีข้าราชการระดับสูงของกรมป่าไม้ร่วมกระบวน จบกระบวนการลงด้วยปลดราชการนายประวัติ ถนัดคำ รองอธิบดีกรมป่าไม้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับสินบน 5 ล้านบาทของกลุ่มอิทธิพล

นอกจากนั้นป่าไม้ยังถูกนำไปใช้ในการช่วยฟื้นฟูเศรษฐกิจจะเห็นได้จากการอนุมัติให้บริษัทสร้างภาพยนตร์เรื่อง "The Beach" ใช้พื้นที่หาดมาหยง เกาะพีพีเต อูทยานแห่งชาติหาดนพรัตน์ธารา-หมู่เกาะพีพี ในจังหวัดกระบี่ ในการถ่ายทำภาพยนตร์ ท่ามกลางกระแสต่อต้านของนักอนุรักษ์และประชาชน ซึ่งหมายถึงนโยบายการเปิดป่าเพื่อการท่องเที่ยวถูกนำมาใช้อีกครั้งหลังจากที่ถูกต่อต้านหลายปีมาแล้ว

นอกจากนั้น สัตว์ป่าพวกเสือและช้างถูกล่าอวัยวะไปขาย ตลอดจน งู เต่า และตะพาบน้ำถูกล่าเพื่อเป็นอาหาร เนื่องจากเป็นที่นิยมในการบริโภคของชาวจีนฮ่องกง และไต้หวัน

การเคลื่อนไหวของภาครัฐที่ดูเป็นด้านบวกน้อยคือ การสั่งห้ามเลี้ยงกุ้งกุลาดำในพื้นที่น้ำจืดเพื่อรักษาระบบนิเวศและสภาพแวดล้อมของพื้นที่น้ำจืดในภาคกลางซึ่งเป็นแหล่งปลูกข้าวที่สำคัญของประเทศท่ามกลางเสี่ยงคัดค้านของผู้ประกอบการกุ้ง แม้ว่าจะต้องมีมาตรการรองรับเพื่อช่วยเหลือเกษตรกรที่ได้รับผลกระทบ

สำหรับสภาพภูมิอากาศ พบว่า ปัญหามลพิษทางอากาศยังเป็นฝุ่นละออง รองลงมาคือก๊าซโอโซนที่เป็นพิษ แต่โดยสรุปสภาพอากาศดีขึ้นเนื่องจากการดำเนินนโยบายการลดปริมาณการระบายสารพิษจากแหล่งกำเนิด เช่น ยานพาหนะ และโรงงานอุตสาหกรรมต่างๆ ประกอบกับภาวะเศรษฐกิจถดถอยทำให้เกิดการปิดตัวของโรงงานไปเป็นจำนวนมาก กิจกรรมก่อสร้างหยุดชะงัก ตลอดจนจำนวนรถยนต์บนท้องถนนลดลง นอกจากนี้ ปรากฏการณ์เอลนีโญส่งผลกระทบต่อสภาพความแห้งแล้งที่ทวีความรุนแรงยิ่งขึ้น ทำให้เกิดไฟป่า ทำให้มีฝนป่าพรุได้ะแดง จ. นราธิวาส ซึ่งเป็นป่าสมบูรณ์ถูกเผากว่า 3 หมื่นไร่ ทำให้นราธิวาสและหลายจังหวัดภาคใต้กลายเป็นเมืองได้หมอกเนื่องมาจากไฟป่าในอินโดนีเซีย ซึ่งเป็นผลมาจากเอลนีโญเช่นกัน

การเคลื่อนไหวด้านพลังงาน ถึงแม้ว่าประเทศไทยจะมีพลังงานสำรองเพียงพอ แต่การจัดหาพลังงานยังคงดำเนินการต่อเนื่อง จะเห็นได้จากการสร้างท่อส่งก๊าซธรรมชาติจากแหล่งยาคานาในพม่า ได้รับการอนุมัติให้สร้างเสร็จในกลางปีที่ผ่านมา สำหรับการสร้างโรงไฟฟ้าที่ราชบุรียังไม่มีความคืบหน้า ขณะที่โรงไฟฟ้าพลังงานถ่านหินที่ จ. ประจวบคีรีขันธ์ ประชาชนได้รวมตัวกันคัดค้านด้วยเกรงปัญหามลพิษทางอากาศเหมือนกับเกิดที่โรงไฟฟ้าแม่เมาะ จ. ลำปาง ทั้งๆ ที่เป็นหน่วยงานของรัฐและได้ติดตั้งเครื่องดักจับก๊าซซัลเฟอร์ไดออกไซด์เมื่อปี 2539 แต่ความหย่อนยานประสิทธิภาพของเครื่องมือทำให้ประชาชนกว่า 500 คนต้องล้มป่วยด้วยโรคทางเดินหายใจในปีที่ผ่านมา จนชาวบ้านไม่ไหวดำเนินการขอย้ายออกจากพื้นที่ เช่นเดียวกับนิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุดที่เด็กนักเรียนโรงเรียนมาบตาพุดพิทยาสถียต้องย้ายโรงเรียนเพราะทนกลิ่นเหม็นไม่ไหว

การเคลื่อนไหวทางชีวภาพ เป็นไปในทางลบ โดยเฉพาะต่างประเทศที่ต้องการขงชิงทรัพยากรชีวภาพทั้งเรื่องสายพันธุ์ข้าวหอมมะลิที่มีความเสี่ยงต่อการถูกครอบครองโดยบริษัทต่างชาติ และตัวอย่างเชื้อราจำนวน 200 สายพันธุ์ที่เชื่อว่ามียุทธภาพในการผลิตยาที่ไทยฝากไว้มหาวิทยาลัยพอร์ธสโมธแห่งประเทศอังกฤษซึ่งในที่สุดได้ยอมส่งคืนให้ไทยแล้ว

สำหรับคุณภาพน้ำ ในปี 2541 กรมควบคุมมลพิษได้ตรวจสอบคุณภาพน้ำในแม่น้ำทั้ง 48 สาย และแหล่งน้ำนิ่ง พบว่าส่วนใหญ่มีคุณภาพใกล้เคียงกับปีที่ผ่านมา กล่าวคือร้อยละ 18 คุณภาพอยู่ในเกณฑ์ดี เหมาะสำหรับอนุรักษ์สัตว์น้ำและอุปโภคบริโภค ร้อยละ 50 เป็นแหล่งน้ำที่อยู่ในลักษณะพอใช้ สามารถใช้ประโยชน์ด้านการเกษตรได้หรืออุปโภคบริโภคโดยทั่วไป ส่วนที่เหลืออีกร้อยละ 33 คุณภาพอยู่ในเกณฑ์ที่ต่ำ ปัญหาที่ตรวจพบจะเป็นการปนเปื้อนของแบคทีเรียกลุ่มโคลิฟอร์มจากชุมชนกว่าร้อยละ 58 ของจุดตรวจพบทั้งหมด ซึ่งเป็นการเสี่ยงต่อการแพร่กระจายของโรคทางเดินอาหารในลำน้ำ ภาคกลางและภาคตะวันออกจัดเป็นพื้นที่มีแหล่งน้ำมีสภาพเสื่อมโทรมมากที่สุด ภาคกลางแหล่งน้ำที่เสื่อมโทรมมากที่สุดได้แก่ ตอนกลางและตอนล่างของแม่น้ำเจ้าพระยาและท่าจีน ส่วนภาคตะวันออกแหล่งเสื่อมโทรมที่สุดคือ แม่น้ำระยอง

ในเรื่องของขยะ มีขยะจากชุมชนทั่วประเทศวันละ 38,000 ตันต่อวัน ใกล้เคียงกับปีก่อนหน้า ผลของเศรษฐกิจยังส่งผลให้จำนวนขยะลดลงจากร้อยละ 3 เหลือเพียงร้อยละ 2.7 โดยกรม มีปริมาณขยะลดลงจากปีที่แล้วประมาณ 200 ตันต่อวัน และยังคงส่งผลให้ภาคสารพิษลดลงเช่นกัน จากสถิติของการส่งของเสียอันตรายจากโรงงานอุตสาหกรรมไปกำจัดยังศูนย์บริการกากอุตสาหกรรมมาบตาพุด จ. ระยองลดลงจากปี 2540 จากจำนวน 116,400 ตัน เหลือเพียง 100,000 ตัน ในปี 2541 นอกจากการเก็บขยะยังมีการรณรงค์ในการแยกขยะอันตรายประเภทไฟฟ้าและหลอดไฟโดยมีภาชนะรองรับแยก ตลอดจนมีการจัดระบบการเก็บขยะติดเชื่อเริ่มขึ้นในปีที่แล้วที่เทศบาลขอนแก่น และหาดใหญ่

1.2.2 แฉ 1,153 โรงเรียนเหยื่อมลพิษโรงงาน (มติชน 21/01/42)

จากการจัดสัมมนา "การจัดการมลพิษอุตสาหกรรมของภาครัฐและประชาสังคมในมิติใหม่" นางสาวเพ็ญโฉม แซ่ตั้ง ผู้ประสานงานกลุ่มศึกษาและรณรงค์มลพิษอุตสาหกรรม เปิดเผยว่า หลายคนเข้าใจผิดคิดว่าวิกฤติเศรษฐกิจจะช่วยลดปัญหามลพิษ สลว. นั้นไม่ตรงกับความเป็นจริง ซึ่งจากข้อมูลจาก สำนักนโยบายและแผน ก. วิทยาฯ ระบุว่า ตั้งแต่ต้นปี 2541 มาถึงปัจจุบัน 90 % ของโรงงานใน จ. ฉะเชิงเทรา ปทุมธานี และระยอง ไม่ได้เดินเครื่องบำบัดน้ำเสีย อ้างว่าเป็นการลดทุนในภาวะวิกฤติเศรษฐกิจ

นอกจากนี้ยังพบว่าประชาชนร้องเรียนกรมโรงงานอุตสาหกรรมเฉลี่ยเดือนละ 120-150 ราย ส่วนใหญ่เป็นปัญหาปล่อยน้ำเสียทิ้ง และมีข้อมูลจากการสำรวจโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ (สพช.) 1,153 โรง ใน 69 จังหวัดทั่วประเทศได้รับผลกระทบจากมลพิษเป็นผลกระทบจากกลิ่นและเสียงจากโรงงานอุตสาหกรรมมี 348 โรงเรียน จากฝุ่นซึ่งเกิดจากโรงงานอุตสาหกรรม จำนวน 203 โรงเรียน จากการตรวจสอบกรมควบคุมมลพิษพบว่า 60% ในนิคมอุตสาหกรรม และเขตอุตสาหกรรม 26 แห่ง ไม่ได้จัดการด้านสิ่งแวดล้อมให้ได้มาตรฐาน

และที่ปาสใจคือ จำนวนลูกค้าของบริษัทบริหารจัดการและพัฒนาเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม (เจนโก้) ที่รับจัดการกากอุตสาหกรรมมีลูกค้าใช้บริการทั้งสิ้น 300-400 ราย ส่งของเสียมาบำบัดเพียง 40,000 ตัน ขณะที่ประมาณการว่ามีกากอุตสาหกรรมที่เหลือทั่วประเทศถึง 1.6 ล้านตัน แล้วของเสียที่เหลือไปอยู่ที่ไหน

1.2.3 "กร" จี้ กอน.ให้เร่งชี้แจงชาวบ้านให้ยอมรับนิคมทีเอส 21 (สำนักข่าวไทย 09/02/42)

นายกร ทัพพะรังสี รองนายก รัฐมนตรี ในฐานะกำกับดูแลงานของ ก.อุตสาหกรรม ได้ส่งหนังสือด่วนไปยังการนิคมอุตสาหกรรม (กนอ.) และผู้ว่าราชการจังหวัดระยองเพื่อให้ทั้งหน่วยงาน จ.ระยองกับ กนอ. เร่งประสานงาน เพื่อประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมในนิคมอุตสาหกรรมไทย-สิงคโปร์ (นิคมทีเอส 21) เป็นการเร่งด่วน หลังจากช่วงที่ผ่านมาประชาชนในพื้นที่ได้ต่อต้านนิคมฯ นี้ โดยขอให้ภายในสัปดาห์นี้ กอน.ต้องร่วมจัดอบรมแกนนำชาวบ้านและองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ที่อยู่ตามมุมเมืองของระยอง โดยเฉพาะบริเวณอำเภอลวกแดง ซึ่งเป็นที่ตั้งของนิคมฯ ดังกล่าว เพื่อให้นำไปประชาสัมพันธ์กับชาวบ้านให้เกิดความมั่นใจเรื่อง สิ่งแวดล้อมว่าจะไม่มีปัญหาใด ๆ ดังที่ชาวบ้านวิตก เป็นที่น่าสังเกตว่าการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ทั้งหมดนี้เป็นการใช้งบประมาณในส่วนของการทหารทั้งสิ้น ขณะที่เจ้าของนิคมทีเอส 21 ไม่ได้สนับสนุนด้านการเงินและรวมไปถึงการไม่ส่งเจ้าหน้าที่เข้าร่วมทำประชาสัมพันธ์ใด ๆ ทั้งสิ้น

ในช่วงเดือนมกราคมที่ผ่านมา นายกร ทัพพะรังสี ได้ร่วมเป็นสักขีพยานลงนามสัญญาความร่วมมือการระหว่างนิคมฯ ทีเอส 21 กับ กนอ. ซึ่งการติง กนอ. เข้ามาครั้งนี้จะทำให้ นิคมฯ ดังกล่าวลดปัญหามลกระทบสิ่งแวดล้อมได้ระดับหนึ่งและจะสร้างความเชื่อมั่นให้กับนักลงทุน

1.2.4 ปัญหาสารตะกั่วกลางทุ่งใหญ่ยึดเชื้อเผยแพร่คลิตี้เกินมาตรฐาน 100 เท่า (กรุงเทพธุรกิจ 11/02/42)

ผลการตรวจวัดหาข้อมูลพื้นฐานการปนเปื้อนด้วยคลิตี้ ต. ชะแล อ. ทองผาภูมิ จ. กาญจนบุรี ซึ่งเป็นบริเวณท่าเหมืองตะกั่วหาปริมาณตะกั่ว โดยผลสำรวจเมื่อวันที่ 20 พ.ย. - 4 ธ.ค. 2541 ในลำน้ำห้วยคลิตี้พบว่าค่าสูงสุดที่จุดผ่านโรงแต่งแร่ และสูงสุดพบที่จุดหน่วยรักษาอุทยานแห่งชาติลำคลองงูโดยค่าสูงกว่ามาตรฐาน คุณภาพน้ำแหล่งน้ำผิวดินกำหนดมาตรฐานไว้ที่ 0.05 มก./ล. เมื่อเปรียบเทียบการตรวจวัดครั้งก่อนมายังมีค่าสูงอยู่ แต่มีแนวโน้มลดลงจากเดิม ส่วนในอ่างเก็บน้ำเขื่อนศรีนครินทร์วัดค่าได้ 0.003 มก./ล.

ในส่วนของดินตะกอน พบค่าต่ำสุดที่ลำห้วยคลิตี้ จุดก่อนโรงงานแต่งแร่ และพบค่าสูงสุดที่จุดใต้โรงแต่งแร่ลงไป 3 กม. ซึ่งยังคงสูงกว่าเดิม ซึ่งเดิมวัดได้ 665 มก./กก. ส่วนจุดใต้โรงแต่งแร่วัดค่าได้ 29,978 มก./กก. สำหรับสัตว์น้ำ จากการตรวจในลำน้ำห้วยคลิตี้พบว่าในปลามีค่าตะกั่วมากที่สุดตรงจุดหน่วยรักษาอุทยานและในอ่างเก็บน้ำเขื่อนศรีนครินทร์ บริเวณปากคลองงูวัดค่าได้ 90.5 มก./กก. ในปลาที่หน่วยรักษาอุทยานลำคลองงูมีปริมาณตะกั่ววัดได้ 31.9 มก./กก. ซึ่งมีค่าสูงกว่าค่ามาตรฐานอาหารนำเข้าและส่งออกในอัตรากำหนด 1 มก./กก.

1.2.5 แม่เฒ่าคุณภาพชีวิตที่ถูกเมิน (ผู้จัดการ 23/02/42)

ปัญหาการจัดการมลพิษโรงไฟฟ้า อ. แม่เฒ่า จ. ลำปาง เป็นปัญหาที่ยืดเยื้อมานาน ในวันที่ 17 พ.ค. 2539 ชาวบ้าน 16 หมู่บ้านยื่นข้อเสนอสู่ กฟผ. ขอย้ายหนีมลพิษจากโรงงานที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพและทรัพย์สินของชาวบ้าน เนื่องจาก กฟผ. ไม่สามารถจะจัดการปัญหามลพิษจากโรงไฟฟ้าได้แม้ว่าจะลงทุนสร้างเครื่องควบคุมการปล่อยซัลเฟอร์ไดออกไซด์ จะเห็นได้จากข้อมูลปริมาณซัลเฟอร์ไดออกไซด์มีมากในบางช่วง เช่นในเดือน มิ.ย. มีค่าเฉลี่ย 1 ชม. สูงเกินมาตรฐาน 1,300 ไมโครกรัม/ลูกบาศก์เมตรเป็นจำนวนถึง 17 ชั่วโมง โดยค่าสูงสุดอยู่ที่ 2,824.4 ไมโครกรัม/ลูกบาศก์เมตร เมื่อเดือน พ.ย. 2539 ชาวบ้านได้พยายามดำเนินการขอย้าย ต่อมาในปี 2540 กฟผ. มีมติไม่เปิดหน้าเหมืองเพิ่มได้หมู่บ้านทั้ง 16 หมู่บ้านเพื่อท่าเหมืองหินลิกไนต์ จึงไม่ให้ความสำคัญต่อการขอย้ายของชาวบ้าน จนเมื่อปลายปีที่แล้วการประชุมวันที่ 15 ต.ค. 2541 มีมติเห็นชอบให้ย้ายชาวบ้านเพียง 3 หมู่บ้าน ประมาณ 3,000 คนออกไปที่ กฟผ. จัดให้บริเวณที่สาธารณะหลังศูนย์ราชการ จ.ลำปาง และบริเวณป่าสงวนแม่จาง โดย กฟผ. จะต้องใช้งบ 1,132-2,077 ล้านบาท เป็นค่าใช้จ่ายในการโยกย้าย ซึ่งหากคณะกรรมการเฉพาะกิจฯอนุมัติจะใช้เวลา 2 ปี 6 เดือนในการโยกย้าย การดำเนินการเป็นไปด้วยความล่าช้าเสมือนชีวิตคนแม่เฒ่าไม่มีคุณค่า และยังมีชาวบ้านอีกกว่า 13 หมู่บ้านต้องเสี่ยงต่อไปอีกเรื่อยๆ ฉะนั้นหรือ

1.2.6 นโยบายประมงแห่งชาติตั่งนิคมอุตสาหกรรมและจัดเขตส่งเสริมการเลี้ยงกุ้งกุลาดำ

(สำนักข่าวไทย 25/02/42)

เมื่อวันที่ 24 ก.พ. ที่ประชุมคณะกรรมการนโยบายประมงแห่งชาติมีมติเห็นชอบตามที่กรมประมงได้เสนอมาตรการและแนวทางปฏิบัติ ภายหลังการยกเลิกการเลี้ยงกุ้งกุลาดำในเขตพื้นที่น้ำจืด 4 มาตรการ คือ ควบคุมและส่งเสริมการปรับเปลี่ยนอาชีพเป็นการทำการ

ประมงน้ำจืดหรือเกษตรกรรมน้ำจืด ตามที่มายื่นความจำนง จำนวน 533 ราย โดยก.เกษตรฯจะยื่นขอจากกองทุนสิ่งแวดล้อม ก. วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จัดทำแปลงสาธิตการเลี้ยงกุ้งแบบใหม่ที่มีมาตรฐานสากลไอเอสโอ 1400 สำหรับศึกษาความเป็นไปได้ในการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมและจัดเขตส่งเสริมการเลี้ยงกุ้งกุลาดำ รวมทั้งสำหรับศึกษาความเป็นไปได้ในการจัดระบบชลประทานน้ำจืดเพื่อฟื้นฟูน้ำจืด พร้อมทั้งที่ประชุมได้กำหนดมาตรการทำการประมงปลากะตัก คือให้ยกเลิกการทำประมงอวนครอบปลากะตักภายในระยะเวลา 1 ปี หากประสงค์จะทำต่อให้เปลี่ยนจากการทำประมงอวนครอบมาเป็นอวนช้อน หรืออวนยก ห้ามทำการประมงโดยเครื่องมืออวนที่ใช้ประกอบกับเครื่องกำเนิดไฟฟ้าในเขต 5.5 ไมล์ (10 กิโลเมตร) จากฝั่ง และให้ยกเลิกการทำประมงที่ใช้เครื่องมืออวนที่มีขนาดช่องตาอวนเล็กกว่า 2.6 เซนติเมตร ประกอบกับเครื่องกำเนิดไฟฟ้าภายใน 3-5 ปี

1.2.7 ชาวบางเขนเลี้ยงสัตว์ชนกลับ 31 แห่งนิวเคลียร์ใช้แล้ว ยังเหลือไม่ได้ใช้อีกตั้ง 100 แห่ง (สำนักข่าวไทย 04/03/42)

นายเกรียงศักดิ์ ภัทราคม เสนาธิการ สนง. พลังงานปรมาณูเพื่อสันติ (พป.) กล่าวว่า แห่งเชื้อเพลิงนิวเคลียร์ที่ใช้แล้วของศูนย์วิจัยปรมาณูที่บางเขนจำนวน 31 แห่ง น้ำหนักขนาด 4.1 กก. ประเทศสหรัฐอเมริกาเจ้าของได้เดินทางมารับแห่งเชื้อเพลิงเรียบร้อยแล้ว ซึ่งเดินทางกลับเมื่อวันที่ 1 มี.ค. 2542 โดยทางเรือขึ้นที่ท่าเรือแหลมฉบัง ทั้งนี้ผู้เชี่ยวชาญจากสหรัฐอเมริกาและทบวงปรมาณูระหว่างประเทศเป็นผู้ดำเนินการและเสียค่าใช้จ่ายทั้งหมด นอกจากนี้อุปกรณ์ผู้คอนเทนเนอร์มารับกลับเป็นไปตามมาตรฐานของทบวงปรมาณูระหว่างประเทศทุกอย่าง จึงมั่นใจความปลอดภัย และเรือนส่งได้ออกจากท่าเรือแหลมฉบังแล้ว เพื่อไปรับแห่งเชื้อเพลิงจากอินโดนีเซีย ได้ในวัน

อย่างไรก็ตามยังคงเหลือจำนวนแห่งเชื้อเพลิงที่ใช้งานอยู่ที่บางเขนอีกจำนวน 100 กว่าแห่ง ซึ่งหากทางการเดินหน้าโครงการศูนย์วิจัยนิวเคลียร์องค์การเศรษฐกิจภายในปี 2545 ก็สามารถนำแห่งเชื้อเพลิงที่เหลืออีก 100 กว่าแห่งกลับไปยังอเมริกาได้ ก่อนที่อเมริกาจะจบโครงการรับกลับไป ค.ศ. 2006 (รัฐบาลอเมริกาได้มีโครงการนำแห่งเชื้อเพลิงนิวเคลียร์ใช้แล้วกลับประเทศ ภายใต้อนุสัญญาการแพร่ขยายอาวุธนิวเคลียร์ซึ่งได้ดำเนินการมาตั้งแต่ ค.ศ. 1996 และจะจบสิ้นในปี ค.ศ. 2006) โดยหากเครื่องวิจัยที่องค์การใช้ใช้งานได้ก็จะปิดเครื่องบางเขนและแห่งเชื้อเพลิงก็นำกลับไปยังสหรัฐอเมริกา

นายเกรียงศักดิ์กล่าวว่า "ส่วนเชื้อเพลิงที่นำไปใช้ศูนย์องค์การก็ยังไม่สามารถนำกลับได้และเชื่อว่าคงไม่มีประเทศใดรับคืนแน่นอน ไม่ว่าจะเป็นเชื้อเพลิงจากประเทศใด"

1.3 การเคลื่อนไหวภาครัฐด้านสิ่งแวดล้อมเมือง

หัวข้อข่าว

1.3.1 สถานการณ์มลพิษและการจัดการมลพิษเมืองของกรมควบคุมมลพิษและกทม.

(ไทยรัฐ, ผู้จัดการ 14/01/42, ไทยโพสต์ 30/01/42, สำนักข่าวไทย 26/02/42, 1/03/42)

1.3.2 บ่อบำบัดน้ำเสียยุค ก.วิทย์ฯสร้างใหญ่กว่าเก่า-แพงกว่าเดิมจน กทม.ปกครองต้องออกตรวจทั่วประเทศ (ผู้จัดการ 13,14/01/42, ผู้จัดการ 27-28/02/42)

1.3.3 สถานการณ์สารพิษ กับ 7 ถนนชนสารพิษอันตราย (มติชน 11,12,15/02/42)

1.3.4 สภาพพัฒนาล้อมคอกโรงขยะ ดร. โฉนวนข้าราชการไฟฟ้าประจวบฯ (กรุงเทพธุรกิจ 19/03/42)

สรุปประเด็นข่าว

1.3.1 สถานการณ์มลพิษและการจัดการมลพิษเมืองของกรมควบคุมมลพิษและกทม.

(ไทยรัฐ, ผู้จัดการ 14/01/42, ไทยโพสต์ 30/01/42, สำนักข่าวไทย 26/02/42, 1/03/42)

นายศิริวัณณ์ ไพโรจน์บริหาร อธิบดีกรมควบคุมมลพิษกล่าวว่า สถานการณ์คุณภาพอากาศในปี 2541 โดยเฉพาะปริมาณฝุ่นขนาดใหญ่จะลดลง แต่ปริมาณฝุ่นขนาดเล็กจะเพิ่มในถนนทุกสายในเขตกทม. ที่มีความหนาแน่นของจราจรจากรถยนต์และรถจักรยานยนต์ ซึ่งฝุ่นดังกล่าวถือเป็นอันตรายต่อสุขภาพผู้เดินถนนทั่วไปมาก จากการตรวจสอบพบว่ายังเกินมาตรฐาน 2-3 เท่า นอกจากนี้ปริมาณก๊าซ

โอโซนเพิ่มขึ้นมากทุกปี ซึ่งเป็นอันตรายมีผลกีดกันระบบหายใจและมีปริมาณเพิ่มมากขึ้นกว่าทุกปีหลายจุด เช่น ที่ย่านลาดพร้าว และรังสิต มีปริมาณโอโซนเกินกว่ามาตรฐาน ค่าที่วัดได้อยู่ระหว่าง 80/147 พีพีบี (ค่ามาตรฐานโอโซนจะกำหนดไว้ที่ 100 พีพีบี) (ไทยรัฐ 14/01/42)

ในเดือนมีนาคม กทม. จะมีสถานีตรวจวัดอากาศเพิ่มอีก 5 สถานี โดยนายมนิรินทร์ ดันบุญเพิ่ม โฆษกคณะผู้บริหารกทม. ชี้แจงว่า กทม. ได้ดำเนินการติดตั้งสถานีตรวจวัดอากาศในเขตกทม. ไปจำนวน 2 สถานีคือที่ราชเทวีและรถโมบายเคลื่อนที่ของศูนย์ปฏิบัติการ เพื่อดำเนินการลดมลพิษอากาศอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น กทม. ได้ดำเนินการจัดตั้งสถานีตรวจวัดอากาศขึ้นอีก 5 สถานี พร้อมพัฒนาและติดตั้งระบบประมวลผลเพิ่มเติม เพื่อจัดการข้อมูลเกี่ยวกับสถานีตรวจวัดคุณภาพอากาศในเขตกทม. ซึ่งจะทำหน้าที่รวบรวมข้อมูล รายละเอียดต่างๆ เพื่อรายงานคุณภาพอากาศและจุดที่เกิดมลพิษให้ประชาชนทราบ เพื่อประชาชนจะได้หลีกเลี่ยงบริเวณดังกล่าว ซึ่งจะสามารถดำเนินการได้ราวเดือนมีนาคม ขณะเดียวกันทางกทม. จะดำเนินการประสานงานกับกรมควบคุมมลพิษเพื่อขอต่อเชื่อมสัญญาณการตรวจอากาศเข้ากับสถานีวัดคุณภาพอากาศจำนวน 9 สถานีของ ก.วิทย์อีกด้วย คาดว่าภายในเดือน กพ. สามารถเชื่อมต่อได้เสร็จ (ผู้จัดการ 14/01/42)

ขณะเดียวกัน กรมควบคุมมลพิษมีโครงการลดมลพิษ กทม. ด้วยการจัดฝึกอบรมเจ้าของธุรกิจทั่วกทม. กว่า 500 แห่ง ซึ่งนายศิริธัญญ์ ไพโรจน์บริบูรณ์ อธิบดีกรมควบคุมมลพิษ กล่าวว่า "โครงการคลินิกมลพิษ" เป็นโครงการที่กรมควบคุมมลพิษได้ดำเนินการมาตั้งแต่ปี 2538 เพื่อลดมลพิษทางอากาศของกทม. และปริมณฑล โดยทางกรมฯ จะคัดเลือกเจ้าของธุรกิจปรับแต่งและซ่อมบำรุงเครื่องยนต์ในกลุ่มเป้าหมาย ที่มีศักยภาพเข้าร่วมสัมมนา หรือผู้สนใจเข้าร่วมด้วย หลักสูตร 3 วัน เมื่อผ่านการอบรมจะได้รับประกาศนียบัตร "คลินิกโอเอส" ซึ่งทางกรมฯ จะมีการประเมินคุณภาพทุกๆ 2 ปี ถ้าพบว่าต่ำกว่ามาตรฐานก็จะยึดใบประกาศและป้าย "คลินิกโอเอส" คืน โครงการนี้ดำเนินการเป็นปีที่ 4 มีเจ้าของธุรกิจเข้าร่วมโครงการกว่า 500 แห่ง และปีนี้ได้จัดร่วมกับบริษัท เอ็กซ์เซล ควอลิตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด ดำเนินการจัดสัมมนาแบบคุณภาพของสถานบริการที่มีสัญลักษณ์ "คลินิกโอเอส" เพื่อพัฒนาและรักษาระดับคุณภาพการซ่อมและปรับเครื่องยนต์ให้ได้มาตรฐานที่กรมฯ กำหนดและผู้ที่ผ่านเกณฑ์จะได้รับประกาศนียบัตร "คลินิกโอเอส 5 ดาว" (ทพ. 30/01/42)

1.3.2 บ่อน้ำบาดน้ำเสียยุค ก.วิทย์ฯ สร้างใหญ่กว่าเก่า-แพงกว่าเดิมจน กมธ.ปกครองต้องออกตรวจทั่วประเทศ (ผู้จัดการ 13, 14/01/42, ผู้จัดการ 27-28/02/42)

ในช่วงปลายเดือนก.พ. มีรายงานจากสื่อมวลชนว่า ก.วิทย์ฯ ซึ่งรับโอนโครงการบ่อน้ำบาดน้ำเสียทั่วประเทศของกรมโยธาฯ ไปดำเนินการโดยทำการศึกษาใหม่ และสรุปต้องสร้างใหม่เกือบทั่วประเทศ เพื่อจะทำเป็นระบบบ่อน้ำบาดน้ำเสียรวม "สร้างใหม่ใหญ่กว่าเก่า-แพงกว่าเดิม" แม้ก.วิทย์ฯ มีขีดจำกัดด้านวิศวกรรม แต่ใช้วิธีจ้างที่ปรึกษา ซึ่งที่ปรึกษาก็กดดันจากกรมโยธาฯ

ระบบบ่อน้ำบาดน้ำเสียรวม จะใหญ่กว่าเดิมเพราะเป็นพร้อมทุกอย่าง ต้องซื้อที่ดินราคาแพงจำนวนมาก เช่น โครงการบ่อน้ำบาดน้ำเสียรวมของสมุทรปราการใช้พื้นที่ 1,900 ไร่ และที่พืชรบอบน้ำบาดเก่า 3 แห่งที่สร้างใช้ที่ดินแค่ 11 ไร่ แต่ของ ก.วิทย์ฯ ที่สร้างใหม่ใช้พื้นที่ 80 ไร่ และห่างชุมชนถึง 4-5 กม. ดังนั้นจึงใช้ต้นทุนมหาศาลเป็นที่มาของการฮือฮาเงินระหว่าง บ.ที่ปรึกษากับกรมควบคุมมลพิษ ซึ่งวิศวกรวิจารณ์ว่า แนวทางปฏิบัติของก.วิทย์เป็นการลดงบประมาณโดยไม่จำเป็น ดร. ยุติ อินนา ผู้อำนวยการกองจัดการคุณภาพน้ำ ให้เหตุผลว่าสาเหตุที่สร้างใหญ่เนื่องจากต้องการให้ครอบคลุมพื้นที่ที่มีปัญหาทั้งหมด และเป็นการลงทุนที่คุ้มค่ากว่าการสร้างแบบกึ่งๆ กลางๆ ซึ่งก่อให้เกิดปัญหาเช่นของกรมโยธา ที่ถูกทิ้งร้างทั่วประเทศ อีกทั้งยังเป็นการทำงานเพื่อรองรับอนาคตด้วย

ช่วงปลายเดือนก.พ. คณะกรรมาธิการปกครองสภาผู้แทนฯ (กมธ.) ออกตรวจบ่อน้ำบาดน้ำเสียทั่วประเทศแก่น้ำเสียไม่คุ้มงบ โดยประเดิมที่พืชรบ นายमुख สุลมาน เลขานุการ กมธ. เปิดเผยว่าโครงการบ่อน้ำบาดน้ำเสียทั่วประเทศเมื่อก่อสร้างเสร็จ ส่วนใหญ่ไม่สามารถใช้งานได้ คณะกรรมาธิการจึงต้องลงมาตรวจสอบข้อเท็จจริงว่า แต่ละโครงการดำเนินการเป็นอย่างไร เหตุใดเมื่อสร้างแล้วจึงไม่สามารถใช้งานได้ ซึ่งต้องสุ่มตรวจสอบทั่วประเทศ เพื่อรวบรวมข้อมูลนำเสนอต่อประธานสภาผู้แทนต่อไป โดยเลือกตรวจที่ พืชรบเป็นแห่งแรก

1.3.3 สถานการณ์สารพิษ กับ 7 ถนนชนสารพิษอันตราย (มติชน 11, 12, 15/02/42)

ในการสัมมนาเรื่อง "โครงการจัดระบบขนส่งลำเลียงสารอันตราย ของกรมควบคุมมลพิษ(คพ.)" ที่โรงแรมสยามซิตี้ เมื่อวันที่ 9 ก.พ. โดยนายแสงสันต์ พานิช ผู้ศึกษาโครงการของบริษัทเอ็นวีเอส จำกัด กล่าวถึงสถานการณ์การนำเข้าวัตถุอันตรายในประเทศไทยมีปริมาณสูงอย่างต่อเนื่อง ในปี 2531 นำเข้า 13.1 ล้านตัน ปัจจุบันเพิ่มเป็น 43.2 ล้านตัน หรือเพิ่มเป็น 15.1% เป็นของเหลวไร้ไฟ 87.2% วัตถุมีพิษ 9.4% และวัตถุกัดกร่อน 1.5% มีการบันทึกอุบัติเหตุจากการขนส่งวัตถุเป็นพิษไว้ ในปี 2539 เกิดขึ้น 89,124 ครั้ง เป็นอุบัติเหตุจากการขนส่งทางถนน 99.4 % รองลงมาเป็นอุบัติเหตุทางรถไฟและทางน้ำ ผู้บาดเจ็บและเสียชีวิตจากอุบัติเหตุ 99% เกิดจากการขนส่งสินค้าเหล่านี้ทางถนน

จากการประเมินพื้นที่ที่มีความเสี่ยงสูงในการขนส่งวัตถุอันตรายมากที่สุดคือ บริเวณโดยรอบๆ ท่าเรือคลองเตย และเส้นทางหลัก 7 สายที่รถวิ่งผ่านได้แก่ ถนนสุขุมวิท ถนนเลียบทางรถไฟสายเก่า ถนนทางด่วนบางนา ถนนสุขุมวิท ถนนอาภากรณรงค์ ถนนเทพารักษ์ และถนนปิ่นเกล้า-สีลม ซึ่งเป็นถนนที่เป็นเส้นทางลำเลียงหลัก มีชุมชนแออัดอยู่ถึง 23 แห่ง มีประชากร 37,700 คน มีโรงเรียน 32 แห่ง มีนักเรียน 53,000 คน ซึ่งบริษัทที่ปรึกษาเสนอให้จัดพื้นที่เขตท่าเรือคลองเตยเป็นพื้นที่ที่มีความเสี่ยงสูง รองลงมาคือย่าน อ.พระประแดง อ. เมือง จ.สมุทรปราการ อ. เมือง จ. นนทบุรี , เขตภาษีเจริญและมีนบุรี กทม. ควรจัดทำแผนปฏิบัติการฉุกเฉินรองรับเอาไว้กรณีเกิดอุบัติเหตุในพื้นที่เหล่านี้

เมื่อพิจารณาถึงการป้องกัน ผู้ว่ากทม. กล่าวว่า ปัจจุบันกทม. ได้นำเข้าวัตถุอันตรายกว่า 26,000 ชนิด โดยแต่ละชนิดมีความแตกต่างกันในด้านการป้องกันอุบัติเหตุอย่างสิ้นเชิง กทม. จึงได้จัดตั้งศูนย์อุบัติเหตุ และประสานงานกับทุกฝ่าย เพื่อที่จะแก้ไขปัญหาทุกเรื่อง ซึ่งศูนย์อุบัติเหตุ กทม. เป็นศูนย์ป้องกันอุบัติเหตุแห่งแรกในประเทศไทยที่มีการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับวิธีการป้องกันและแก้ไขการขนส่งวัตถุอันตราย ซึ่งขณะนี้พร้อมปฏิบัติงาน 100%

1.3.4 สภาพพัฒนาล้อมคลองโรงขยะ ดร. โจวันน์ข้าวร้อยไฟฟ้าประจวบฯ (กรุงเทพฯ 19/03/42)

จากบทเรียนการอนุมัติโครงการไฟฟ้าประจวบคีรีขันธ์ซึ่งอนุมัติโครงการก่อสร้างโดยสภาพพัฒนาโดยไม่ได้ความเห็นชอบจากประชาชนในพื้นที่ ส่งผลให้สภาพพัฒนาที่มีความรอบคอบในการพิจารณาอนุมัติโครงการต่อๆ มา เมื่อวันที่ 15 มี.ค. 2542 การประชุมบอร์ดสภาพพัฒนา ตัดกลับโครงการสร้างโรงงานเผาขยะมูลฝอยของกทม. ที่จะก่อสร้าง 4 โรง ใน 3 พื้นที่ คือ บริเวณอ่อนนุช 1 อ่อนนุช 2 และท่าแร่ โดยโรงเผาขยะแต่ละแห่งจะมีมูลค่าโรงละ 6,000 ล้านบาท ซึ่งมีมูลค่ารวม 24,000 ล้านบาท เนื่องจากยังไม่ผ่านผลการพิจารณาผลกระทบสิ่งแวดล้อม โดยให้ กทม. นำโครงการนี้ไปทำประชาพิจารณ์กับประชาชนในพื้นที่ ซึ่งจะต้องมีส่วนร่วมรับรู้ทั้งผลกระทบสิ่งแวดล้อมและทางกทม. ต้องรายงานผลให้คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมว่า โครงการนี้มีผลกระทบน้อยที่สุด ก็จะส่งมาที่สภาพพัฒนาเพื่อพิจารณาแหล่งเงินทุนต่อไป

อนึ่ง สภาพพัฒนาฯ ยังสั่งให้กทม. ศึกษาแผนแม่บทโครงการเพราะโครงการที่ กทม. เสนอมามีระบบการจัดการรองรับที่ดี โดยมี 2 ประเด็นสำคัญ 1) แผนแม่บทการจัดการขยะทั้งระบบ ซึ่งกทม. ต้องศึกษามาตั้งแต่การรณรงค์ให้ประชาชนแยกขยะมูลฝอยจากบ้านเรือน การจัดเก็บขยะของกทม. ซึ่งต้องศึกษาว่าทำอย่างไรจึงจะมีประสิทธิภาพจากการแยกขยะ 2) แผนการลงทุนโครงการ กทม. ต้องไปศึกษามาว่า รูปแบบการลงทุนขนาดใหญ่เช่นนี้จะมีวิธีการอย่างไร เอกชนจะเข้ามามีส่วนร่วมมากน้อยแค่ไหนอย่างไร หากไม่มี 2 แผนนี้ส่งมาก็เป็นการยากที่สภาพพัฒนาจะพิจารณาแม้ว่าจะมีแหล่งเงินพร้อมจะปล่อยให้กู้ก็ตาม

1.4 ดิน น้ำ ป่า

หัวข้อข่าว

1.4.1 สถานการณ์ภัยแล้งขยายพื้นที่กว่า 44 จังหวัด (สำนักข่าวไทย 01/02/42)

1.4.2 ผุดแก่งเสือเต้นหลังภัยแล้ง (มติชม. 02/02/42)

1.4.3 "ปองพล" พร้อมนำไม้สัก อ.อ.ป. 10,000 ล้านบาทขายต่างชาติหวังกู้สภาพคล่อง
(สำนักข่าวไทย 03/02/42)

1.4.4 รัฐสภามีมติเห็นชอบกฎบัตรยกศูนย์วนศาสตร์ให้เป็นองค์การระหว่างประเทศ
(สำนักข่าวไทย 05/02/42)

1.4.5 มหาดไทยเตรียมตำรวจ ทหาร และป่าไม้ เข้มลักดันราษฎรป่าดงลาน 14 ก.พ. นี้
(สำนักข่าวไทย 11/02/42)

1.4.6 วิฤติการณ์น้ำกับ 2 เขื่อนหลัก ภูมิพล-สิริกิติ์ (สำนักข่าวไทย 23/02/42)

1.4.7 โขงชีมูลหมื่นล้านส่อเค้าล้มเหลวพบปัญหาเทคนิคส่งน้ำเพียบ (ผู้จัดการ 08/03/42)

1.4.8 กม.ธ. สิ่งแวดล้อมหนุนถมทะเลพิทยา แต่ผ่นผ่นพื้นปูบรณะชายหาดพิทยา (ผู้จัดการ 31/03/42)

สรุปประเด็นข่าว

1.4.1 สถานการณ์ภัยแล้งขยายพื้นที่กว่า 44 จังหวัด (สำนักข่าวไทย 01/02/42)

ก. มหาดไทยรายงานสถานการณ์ภัยแล้งเมื่อวันที่ 2 ก.พ. 2542 มีจังหวัดที่ประสบภัยแล้งแล้ว 44 จังหวัด 364 อำเภอ 2,409 ตำบล 11,938 หมู่บ้าน ราษฎรเดือดร้อนถึง 1,369,437 ครอบครัวยัง หรือ 6,350,356 คน โดยแยกพื้นที่ที่ได้รับความเดือดร้อน คือ ภาคเหนือ 11 จังหวัด เชียงใหม่ เพชรบูรณ์ สุโขทัย เชียงราย ตาก พะเยา ลำปาง ลำพูน น่าน พิจิตร แพร่ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 17 จังหวัด นครราชสีมา มุกดาหาร หนองบัวลำภู อุดรธานี ขอนแก่น สกลนคร มหาสารคาม กาฬสินธุ์ หนองคาย ยโสธร ร้อยเอ็ด เลย นครพนม ชัยภูมิ บุรีรัมย์ อุตรดิตถ์ ศรีสะเกษ ภาคกลาง 9 จังหวัด อ่างทอง ลพบุรี ราชบุรี สมุทรสงคราม พระนครศรีอยุธยา กาญจนบุรี สิงห์บุรี ปทุมธานี เพชรบุรี ภาคตะวันออก 6 จังหวัด สระแก้ว ชลบุรี จันทบุรี ระยอง ปราจีนบุรี ฉะเชิงเทรา และภาคใต้ ได้รับผลกระทบ 1 จังหวัด คือ กระบี่

ข้อมูลที่น่าเป็นห่วง คือ การทำนาปรังที่ยังมีสถิติสูงขึ้น ทางกรมการปกครองได้แจ้งไปยังทุกจังหวัดให้จัดตั้งคณะกรรมการและชุดปฏิบัติการควบคุมการสูบน้ำในเขตคลองชลประทาน เพื่อควบคุมการสูบน้ำระบบหมุนเวียน โดยให้ประสานงานแผนกับชลประทานในพื้นที่ และเกษตรจังหวัด พร้อมทั้งทำความเข้าใจกับเกษตรกรไม่ให้ขยายการทำนาปรังเพิ่มขึ้นอีก หรือลดการทำนาปรังรอบใหม่ และนำแผนปฏิบัติการแก้ไขปัญหาน้ำท่วมขังในการใช้น้ำมาใช้จริงจึงให้เกิดเป็นรูปธรรม

1.4.2 ผุดแก่งเสือเต้นหลังภัยแล้ง (มติคม. 02/02/42)

คม. รับทราบตามที่สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรเสนอ ข้อเสนอของคณะกรรมการธิการวิสามัญเพื่อศึกษาการสร้างเขื่อนแก่งเสือเต้นและมอบให้สำนักนายกรัฐมนตรี(การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย) ก. เกษตรฯ ก. วิทย์ และ ก.มหาดไทย รับไปพิจารณาดำเนินการ แล้วแจ้งให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีทราบเพื่อเสนอกรมต่อไป สาระสำคัญเมื่อพิจารณาการศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ไขทั้งหมดแล้ว คณะกรรมาธิการเห็นชอบมีความจำเป็นที่จะต้องให้มีการสร้างเขื่อนแก่งเสือเต้น

1.4.3 "ปองพล" พร้อมนำไม้สัก อ.อ.ป. 10,000 ล้านบาทขายต่างชาติหวังกู้สภาพคล่อง

(สำนักข่าวไทย 03/02/42)

นายปองพล อดิเรกสาร รมต.ก.เกษตรฯเปิดเผยว่า ขณะนี้ อ.อ.ป.ยังมีไม้สวนป่าที่สามารถส่งไปจำหน่ายต่างประเทศได้ โดยเฉพาะประเทศจีน ซึ่งประสบภัยภัยและต้องการไม้สักจากสวนป่าของ อ.อ.ป. จำนวนมาก แต่ก.พาณิชย์ยังไม่ยอมอนุญาตให้มีการส่งออก พินแลนด์เคยประเมินทรัพยากรสินของอ.อ.ป. เฉพาะไม้สักจากสวนป่าที่มีอยู่ 500,000 ไร่ คิดเป็นมูลค่าถึง 10,000 ล้านบาท นอกจากนี้ก.คลัง คิดภาษีการส่งออกไม้ในอัตราร้อยละ 40 ซึ่งถือว่าสูงมาก แต่คิดว่าไม่น่าจะมีปัญหาอะไร หากส่งออกได้ก็ย่อมมีเงินมาจ่ายภาษีได้

เรื่องนี้ต้องมีการเจรจากับอีก 2 หน่วยงานโดยด่วน โดยนัดหารือกันวันที่ 10 กุมภาพันธ์นี้ เนื่องจากสภาพคล่องของ อ.อ.ป. ขณะนี้อยู่ในภาวะที่ย่ำแย่ ต้องไปขอกู้เงินจากธนาคารกรุงไทย 200 ล้านบาท ซึ่งทางธนาคารก็รับปากว่าจะให้ แต่ต้องมีมติจากคณะรัฐมนตรียืนยันว่า ให้ อ.อ.ป. ส่งออกไม้ให้ได้อีกก่อน เพื่อเป็นหลักประกันว่าเงินกู้ดังกล่าวจะไม่เป็นหนี้สูญ นายปองพล กล่าว และยืนยันว่า การส่งไม้สักจากสวนป่าของ อ.อ.ป.ออกไปจำหน่ายต่างประเทศนั้นจะไม่มีความกระทบต่อการใช้น้ำในประเทศ เพราะไม่เป็นที่นิยม เนื่องจากมีขนาดเล็ก ต่างประเทศชอบ จึงไม่น่าจะเป็นข้ออ้างของก.พาณิชย์ในการห้าม อ.อ.ป.ส่งไม้ส่งออก

1.4.4 รัฐสภามีมติเห็นชอบกฎบัตรยกศูนย์วนศาสตร์ให้เป็นองค์การระหว่างประเทศ

(สำนักข่าวไทย 05/02/42)

ที่ประชุมรัฐสภาครั้งที่ 1 เมื่อวันที่ 5 ก.พ. 2542 นายมีชัย ฤชุพันธุ์ รองประธานรัฐสภาทำหน้าที่ประธานที่ประชุม ได้พิจารณาและมีมติเห็นชอบกฎบัตรของศูนย์ฝึกอบรมวนศาสตร์ชุมชนแห่งภูมิภาคเอเชียแปซิฟิกและร่างข้อตกลงระหว่างรัฐบาลไทยและศูนย์ฝึกอบรมวนศาสตร์ชุมชนแห่งภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก ให้เป็นองค์การระหว่างประเทศ ที่คณะรัฐมนตรีเสนอ โดยนายประจวบ ไชยสาส์น รว.ทบวงมหาวิทยาลัยชี้แจงหลักการของกฎบัตรดังกล่าวว่า เป็นการยกศูนย์ฝึกอบรมวนศาสตร์ชุมชนของม.เกษตรศาสตร์ให้เป็นองค์การระหว่างประเทศ ซึ่งหากรัฐสภาให้การรับรองประเทศไทยจะกลายเป็นศูนย์กลางการฝึกอบรมวนศาสตร์ชุมชน เป็นแหล่งให้นานาชาติส่งบุคลากรมาฝึกอบรม ทั้งนี้ปัญหาเรื่องสิ่งแวดล้อมถือเป็นปัญหาใหญ่ในโลก การมีศูนย์นี้จะมุ่งเน้นปลูกจิตสำนึกของประชาชนให้เข้ามามีบทบาทมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมมากขึ้น

1.4.5 มหาไพบูลย์เตรียมสำรวจ ทหาร และป่าไม้ เข้าผลักดันราษฎรป่าดงลาน 14 ก.พ. นี้

(สำนักข่าวไทย 11/02/42)

นายมานิษฐ์ วิชัยกุล เลขาธิการ รว.ก.ม.หาดไทย เปิดเผยว่า ผลการหารือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหาราษฎรบุกพื้นที่ป่าดงลาน จ.ขอนแก่น โดยให้ทุกฝ่ายเร่งประสานกันทำความเข้าใจ จะต้องทำทุกวิถีทางที่จะผลักดันให้ราษฎรทั้งหมดออกจากพื้นที่ป่าดงลานให้ได้ โดยต้องระดมทั้งเจ้าหน้าที่ป่าไม้ เจ้าหน้าที่ปกครอง เจ้าหน้าที่ตำรวจ และทหาร รวมทั้งองค์กรประชาชน กำนัน-ผู้ใหญ่บ้าน ประสานกันทำความเข้าใจและขอร้องไห้เห็นถึงความจำเป็นในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้

อย่างไรก็ตาม ตัวเลขครัวเรือนที่อยู่อาศัยมีไม่แน่นอนเพราะมีการเข้า-ออก ซึ่งเท่าที่ทราบคนเหล่านี้จะมีที่ดินเป็นของตัวเอง ซึ่งส่วนใหญ่จะมีการปลูกบันจากถนนมาเพื่อเรียกร้องให้รัฐบาลจัดสรรที่ดินทำกินให้ ทั้งนี้ การผลักดันราษฎรออกนอกพื้นที่ เจ้าหน้าที่เกรงว่าจะเกิดการต่อต้านจากประชาชนและทำให้เกิดปัญหาตามมา ซึ่งเรื่องนี้ได้กำชับเจ้าหน้าที่ทุกฝ่ายให้ระมัดระวังหลีกเลี่ยงการปะทะและใช้อาวุธ ให้หันไปใช้สื่อทุกด้านในการประสานสัมพันธ์

นายมานิษฐ์ กล่าวว่า ขณะนี้มั่นใจว่าจะสามารถทำความเข้าใจกับราษฎรกลุ่มดังกล่าวได้ ที่สำคัญหากปล่อยให้มีการบุกพื้นที่ป่าต่อไปโดยรัฐบาลโอนผ่อนผันตาม จะทำให้ราษฎรกลุ่มอื่น ไปบุกป่าไม้อีก จึงต้องหาวิธีเพื่อสกัดกันไม่ให้มีการบุกพื้นที่ป่าอนุรักษ์กันอีก ซึ่งขณะนี้เรารับแล้วว่ามีคนนำปลุกบันนั้นเป็นใคร เจ้าหน้าที่ป่าไม้ได้ทำเรื่องขออนุญาตผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติเพื่อทำการจับกุมแกนนำ 7-8 คนแล้ว แต่จะไม่ใช้วิธีการรุนแรง เพราะแกนนำเหล่านี้ไม่ใช่อาชญากรร้ายแรง เพียงแต่ทางการจำเป็นต้องจับกุม เพื่อให้เป็นตัวอย่างไม่ให้มีการทำผิดกฎหมายอีก เลขาธิการ รว.ก.ม.หาดไทย กล่าวอีกว่า ในการผลักดันราษฎรจะดำเนินการ เป็นขั้นตอน โดยมอบหมายให้เจ้าหน้าที่ไปเฝ้าดูแลการเข้า-ออกในพื้นที่ดังกล่าว โดยคนในให้ออก แต่คนนอกไม่ให้เข้า โดยจะกำหนดวันดีเดย์ผลักดันราษฎรออกนอกเขตป่าดงลานและคิดว่าจะสำเร็จไม่เกิน วันที่ 14 กุมภาพันธ์นี้ เพราะเป็นวันแห่งความรักคนไทยทุกคนน่าจะทำความเข้าใจกันได้ โดยจะอาศัย กำลังจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายทำการประสานสัมพันธ์ เพราะเชื่อว่าทุกคนในประเทศ ต่างก็มีความเห็น ตรงกันว่าจะต้องไม่มีการทำลายป่าอีกต่อไป

นายชวน หลีกภัย นายกรัฐมนตรี ยืนยันว่า ผู้บุกรุกตัดไม้ในอุทยานแห่งชาติป่าดงลาน จ.ขอนแก่น จะทำผิดกฎหมายไม่ได้ เวลานี้ทาง ก.กลาโหมยินดีให้ความช่วยเหลือ เนื่องจากกรมป่าไม้มีเจ้าหน้าที่จำกัด นอกจากนี้ ยังขอให้ฝ่ายทหารเข้ามาช่วยดูแลด้วย เชื่อว่าปัญหาจะแก้ได้ ซึ่งรวมทั้งการดำเนินคดีกับผู้กระทำผิดด้วย "เชื่อว่าต้องแก้ได้ ต้องขอร้องเจ้าหน้าที่ให้ดำเนินการอย่าให้คนเข้าไป และให้คนที่ไม่เข้าไปแล้วออกมา ก็มีวิธีที่ถ่ายเอาไว้ว่าใครตัดบ้าง" นายกรัฐมนตรีกล่าว

1.4.6 วิกฤตการณ์น้ำกับ 2 เขื่อนหลัก ภูมิพล-สิริกิติ์ (สำนักข่าวไทย 23/02/42)

นายกิจจา ผลภาณี ผอ.ศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหายาภัยธรรมชาติ ก.ม.หาดไทย กล่าวภายหลังการประชุมคณะกรรมการฯ ว่า ที่ประชุมรับทราบสถานการณ์น้ำซึ่งปริมาณน้ำ 2 เขื่อนหลัก คือ เขื่อนภูมิพล และเขื่อนสิริกิติ์ ขณะนี้มีประมาณ 2,800 ล้านลูกบาศก์เมตร และการปล่อยน้ำจนถึงสิ้นเดือนกุมภาพันธ์นี้ จะปล่อยได้ประมาณวันละ 26- 27 ล้านลบม. ส่วนการปลูกข้าวนาปรังยังมีพื้นที่เพิ่มขึ้นแต่ไม่มากนัก โดยล่าสุดพื้นที่ปลูกข้าวนาปรังมีประมาณ 5.6 ล้านไร่ สำหรับการปลูกพืชที่ใช้น้ำน้อย และการเลี้ยงสัตว์ปิกที่เป็นโครงการส่งเสริมอาชีพขึ้นทดแทนการปลูกข้าวนาปรัง ขณะนี้เริ่มมีจำนวนมากขึ้น แต่ยังไม่พอกว่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ อย่างไรก็ตาม จะต้องรอผลที่ชัดเจนอีกครั้งหลังจากการเก็บเกี่ยวข้าวนาปรังรอบแรก ในเดือนนี้เสร็จสิ้นแล้ว

ทางด้านการประปานครหลวง (กปน.) ได้สำรวจความเห็นผู้ใช้น้ำจำนวน 1,209 คน ภายหลังดำเนินโครงการรณรงค์ประหยัดน้ำครั้งที่ 1 ระหว่างวันที่ 10 - 16 ม.ค. พบว่าผู้ใช้น้ำร้อยละ 93.4 ทราบข่าวสารสถานการณ์ภัยแล้ง มีเพียงร้อยละ 6.6 ที่ไม่ทราบ ร้อยละ 93.2 เห็นด้วยกับโครงการรณรงค์ประหยัดน้ำ ร้อยละ 87.6 ประหยัดการใช้น้ำมากขึ้น ร้อยละ 93.9 ดูแลตรวจสอบจัดซ่อมการรั่วไหลของอุปกรณ์ใช้น้ำ และร้อยละ 96.2 คิดจัดหาภาชนะ สารองน้ำไว้ใช้ ทั้งนี้ ระหว่างการรณรงค์ครั้งที่ 1 แรงดันน้ำประปาที่พักอาศัยไหลปกติร้อยละ 45.1 ไหลอ่อนลงร้อยละ 42.3 ไหลบ้างไม่ไหลบ้างร้อยละ 11.2 และไม่ไหลเลยร้อยละ 1.4 อย่างไรก็ตาม ผลการรณรงค์ครั้งที่ 1 เป็นที่น่าพอใจ ทำให้ทราบผลกระทบจากการลดปริมาณสูบน้ำ ที่กำหนดลดลงร้อยละ 10 ปรากฏว่าได้รับการร้องเรียนเรื่องน้ำไหลอ่อนจนถึงไม่ไหลในทุกพื้นที่บริการ ยกเว้นทุ่งมหาเมฆ ทำให้ทราบสภาพจริง ซึ่งจะสามารถนำไปปรับปรุงการสูบน้ำเมื่อเกิดวิกฤตภัยแล้งจริง พร้อมรณรงค์ต่อทุกปลูกจิตสำนึกประหยัดน้ำในเด็กและเยาวชน

1.4.7 โครงการขุดหลุมดินด้านท่อเค้ลัมเหลวพบปัญหาเทคนิคส่งน้ำเพียบ (ผู้จัดการ 08/03/42)

ก.วิทย์เปิดเผยความคืบหน้าของโครงการโครงการขุดเพื่อแก้ไขปัญหาราคาแคลนน้ำในภาคอีสาน ซึ่งดำเนินการก่อสร้างมา 8 ปี และจะสิ้นสุดการพัฒนาการระยะแรกในปี 2543 คาดว่าจะสามารถใช้ระบบการกระจายน้ำตามจุดต่างๆแล้วจะได้ประโยชน์ไม่เต็มที่นัก เนื่องจากปัญหาทางเทคนิคการก่อสร้างและปัญหาการเรียกร้องค่าชดเชยผลกระทบจากชาวบ้าน

ปัจจุบันระบบการกระจายน้ำสร้างเสร็จ 2 แห่ง คือฝ่ายมหาสารคามและกุมภวาปี ปรากฏว่าฝ่ายกุมภวาปี ที่จ.อุดรธานีเกิดปัญหาการก่อสร้างชลประทานส่งน้ำ ทำให้ส่งน้ำได้เพียง 230 ไร่ จากเป้าหมายโครงการ 20,000 ไร่ เนื่องจากท่อส่งน้ำ Hand Tank ผงคอง รำจุด แตก รั่ว ต้องให้บริษัทรับเหมาดำเนินการซ่อมใหม่

อนึ่ง ราชสีห์คือตัวอย่างที่ชัดเจนของความล้มเหลวของโครงการโครงการขุด ซึ่งก่อสร้างในปี 2535 เสร็จในปี 2536 ใช้งบประมาณก่อสร้าง 875 ล้านบาท ตั้งเป้าหมายในการทำการเกษตรประมาณ 34,420 ไร่ในเขต อ. บึงบูรพ์และ อ.ราชสีห์ จ. ศรีสะเกษ แต่ผลการใช้ประโยชน์ที่ชัดเจนคือการป้อนน้ำดิบผลิตน้ำประปา อ. ราชสีห์ เท่านั้น ซึ่งในช่วง 3 ปียังไม่เต็มที่ เนื่องจากน้ำที่กักเก็บได้เกิดเน่าเสียเพราะช่วงก่อสร้างไม่ได้ไถดัดดินไว้ในเขตน้ำท่วมออกก่อน ส่วนการส่งกระจายน้ำยังสร้างไม่เสร็จจะเสร็จในปี 2542 นี้ นอกจากนี้ยังมีปัญหาเรื่องการจ่ายค่าชดเชยแก่ชาวบ้านที่อุกน้ำท่วม เนื่องจากก่อนเริ่มโครงการไม่ได้ทำความเข้าใจกับชาวบ้านก่อน ให้การแบ่งชาวบ้านออกเป็นกลุ่มต่างๆ ทำให้เกิดการเรียกร้องซ้ำซ้อน หลังจากที่ย้ายให้ชาวบ้านกลุ่มสมาชิกคนจนไปแล้ว 363 ล้านบาท ยังมีชาวบ้านกลุ่มเรียกร้องอีก 17,391 ราย ซึ่งยังอยู่ระหว่างการพิสูจน์

การดำเนินงานโครงการโครงการขุดช่วง 8 ปีในระยะแรกได้ปรากฏความบกพร่องและความด้อยประสิทธิภาพมากมาย แต่เนื่องจากโครงการนี้เป็นแผนการระยะยาวถึง 42 ปี ครอบคลุมพื้นที่ 15 จังหวัด พื้นที่พัฒนา 4.98 ล้านไร่ ใช้งบประมาณ 228,000 ล้านบาท ดังนั้นมติกรม. วันที่ 11 ม.ค. 2542 จึงพิจารณาอนุมัติเฉพาะระยะที่ 1 ส่วนระยะที่ 2 และ 3 ให้กรมพัฒนาและส่งเสริมพลังงานศึกษารายละเอียดและติดตามผลกระทบสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากโครงการที่ดำเนินการไปแล้วเสนอกรม.ต่อไป

1.4.8 กมธ. สิ่งแวดล้อมมนุษยและทะเลพหุ แต่ผ่นผันพื้นฟูบูรณะชายหาดพหุ (ผู้จัดการ 31/03/42)

วันที่ 30 มีนาคม 2542 คณะกรรมาธิการสิ่งแวดล้อม สมาชิกแทนราษฎร ได้เดินทางไปตรวจสอบข้อเท็จจริงแผนบูรณะและพัฒนาเมืองพหุ 9 โครงการ พบว่า 6 โครงการเสร็จเรียบร้อย ได้แก่ โครงการสร้างท่าเทียบเรือเกาะล้าน โครงการก่อสร้างถนนพหุสาย 3 โครงการก่อสร้างระบบบำบัดน้ำเสียเมืองพหุ โครงการก่อสร้างระบบระบายน้ำ โครงการขยายระบบประปา และโครงการกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล แต่ 3 โครงการที่ไม่สามารถดำเนินการเนื่องจากติดปัญหาเรื่องการรื้อถอนอาคาร 101 ราย คือโครงการฟื้นฟูบูรณะชายหาดพหุ โครงการถมทะเลได้ และโครงการก่อสร้างท่าเทียบเรือการท่องเที่ยวพหุ

นายสนธิ กุลเจริญ ประธาน กมธ.สิ่งแวดล้อม กล่าวถึงถึงปัญหาการรื้อถอนอาคาร 101 ราย ว่าต้องพิจารณารายละเอียดทางด้านกฎหมายและรัฐศาสตร์เนื่องจากกระทบกับชาวบ้าน ดังนั้น เพื่อให้แผนเมืองพหุสามารถดำเนินการได้ตามแผนงานที่วางไว้ จำเป็นที่กรมโยธาฯ ต้องแยกโครงการทั้ง 3 ออกจากกัน โดยแยกโครงการฟื้นฟูบูรณะชายหาดพหุออกไปก่อน ซึ่งการรื้อถอนอาคารต้องชะลอเพื่อหาข้อสรุปใหม่ เพื่อให้ 2 โครงการที่ได้งบประมาณแล้วสามารถดำเนินการต่อไป

2. ความเคลื่อนไหวภาคประชาชน เอกชน และต่างประเทศ

หัวข้อข่าว

2.1 นักวิชาการและชาวบ้านปลวกแดงเข้าชี้แจงคณะ กมธ.สิ่งแวดล้อม (สำนักข่าวไทย 3/02/42)

2.2 เอ็นจีโอแฉรัฐเมินสวล.ระยองสารพิษเดิมหาด-น้ำทะเลเน่า (ผู้จัดการ 03/02/42)

2.3 พบหลุมฝังกลบขยะกม.ต้นเหตุปลาตายหน้าวัดสุธาโกชน (กรุงเทพธุรกิจ 08/02/42)

2.4 โรงงานน้ำตาลครบุรีก่อมลพิษฝุ่นฟุ้งผลผลิตเกษตรเสียหาย (สำนักข่าวไทย 12/02/42)

2.5 ยกย่องภูเก็ตเป็นแม่แบบการกำจัดขยะ (สำนักข่าวไทย 26/02/42)

2.6 กลุ่มอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมเรียกร้องห้ามการใช้ยาปราบศัตรูพืช (สำนักข่าวไทย 26/02/42)

2.7 อบต. ห้วยทับมอญกลัมลพิษลามค้ำระเบิดหินเขาชะอาง จ. ระยอง (ผู้จัดการ 12/03/42)

2.8 นักวิชาการชี้เศรษฐกิจฟื้นตัวช้า คาดปี 42 เลิกจ้าง 200,000 คน (กรุงเทพธุรกิจ 17/03/42)

สรุปประเด็นข่าว

2.1 นักวิชาการและชาวบ้านปลวกแดงเข้าชี้แจงคณะ กมธ.สิ่งแวดล้อม (สำนักข่าวไทย 3/02/42)

นางทัศนีย์ สุวรรณวัฒน์ อาจารย์ประจำภาควิชาภูมิศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา เปิดเผยว่า ในวันนี้นั้นตนพร้อมด้วยชาวบ้านอำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง ประมาณ 10 คน จะเดินทางเข้าชี้แจงข้อเท็จจริงกรณีการขุดลอกคูคลองเพื่อการเกษตรกรรมที่ตำบลนาสิด อำเภอปลวกแดง หรือนิคมอุตสาหกรรมไทย-สิงคโปร์ (ที เอส 21) ต่อคณะกรรมการสิ่งแวดล้อม สภาผู้แทนราษฎร หลังจากเคยยื่นหนังสือถึงหลายหน่วยงานทั้งในพื้นที่จังหวัดจนถึง ก.วิทย์ฯ

ล่าสุดทำหนังสือถึงนายกรัฐมนตรีก็ยังไม่ได้รับคำตอบว่าจะมีใครจะรับการอนุญาตก่อสร้างโครงการนิคมอุตสาหกรรมนี้ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อชุมชนมาก เนื่องจากพื้นที่ตั้งโครงการมีแหล่งน้ำขนาดใหญ่ที่จะไหลผ่านเข้าชุมชนที่ชาวบ้านอาศัยและนำไปทำการเกษตรและบริโภคอุปโภค หลังโครงการนี้ตั้งแล้วจะมีสารพิษ สารเคมี จากการผลิตรีไซเคิลส่วนประกอบรถยนต์ อิเล็กทรอนิกส์ตกค้างในแหล่งน้ำ จึงอยากให้มีการระงับและทบทวนการอนุญาตดังกล่าว นอกจากนี้โครงการนี้ยังไม่เคยมีการสอบถามประชาชนที่อยู่ในพื้นที่และได้รับผลกระทบจริง แต่เป็นเรื่องสอบถามชาวบ้านในส่วนอื่นแทน

ต่อมาชาวบ้าน อ.ปลวกแดงได้ยื่นเสนอให้ยกเลิกโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-สิงคโปร์ ซึ่งตั้งอยู่บนพื้นที่ 2 จังหวัด คือ ต.สุรศักดิ์ อ.ศรีราชา จ.ชลบุรี และ ต.ศาลีสิทธิ์ อ.ปลวกแดง จ.ระยอง เพราะพื้นที่ดังกล่าวไม่เหมาะสมจะขยายเป็นพื้นที่เขตอุตสาหกรรม ประกอบกับพื้นที่ใกล้เคียงเป็นพื้นที่ที่ทางสำนักงานนโยบายและแผน ก.วิทย์ฯ กำหนดให้เป็นพื้นที่สีเขียวเหมาะสำหรับทำการเกษตรในลักษณะสิ่งแวดล้อมต้นน้ำลำธารตามผลการศึกษาเมื่อปี 2540 และต้องการให้มีการหามาตรการป้องกันผิวดินด้วย

นายธีรวัฒน์ นามดวง เลขาธิการสภาเครือข่ายกลุ่มเกษตรรักษาสิ่งแวดล้อมภาคตะวันออกและเป็นแกนนำในการคัดค้านโครงการนิคมอุตสาหกรรมไทย-สิงคโปร์ เปิดเผยว่า กรรมการสิ่งแวดล้อมยอมรับว่าที่ตั้งของนิคมฯขวางลำน้ำ และใกล้แหล่งต้นน้ำลำธารของอ่างเก็บน้ำหนองปลาไหล ซึ่งส่งน้ำมาเลี้ยงอ่างเก็บน้ำคอคอดกระและอ่างบางพระ ประกอบกับนักวิชาการ นางทัศนีย์ สุวรรณวัฒน์ อาจารย์ภาควิชาภูมิศาสตร์ ม.บูรพา เห็นว่าการตั้งนิคมฯ จะส่งผลกระทบอย่างใหญ่หลวงต่อประชาชนในพื้นที่โดยเฉพาะสารพิษที่จะปนในแหล่งน้ำ

2.2 เอ็นจีโอแฉรัฐเมินสวล.ระยองสารพิษเต็มหาด-น้ำทะเลเน่า (ผู้จัดการ 03/02/42)

นายณรงค์ ปรัตถรัตน์ ผู้ประสานงานภาคกลางฝั่งตะวันออก สถาบันสิ่งแวดล้อมไทย และประธานกลุ่มพิทักษ์ สวล. จ.ระยอง กล่าวว่า ปัจจุบันสภาพแวดล้อมโดยทั่วไปใน จ. ระยองขาดความสนใจดูแลจากเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องของรัฐบาล ทั้งที่ได้รับการเรียกร้องจากกลุ่มบุคคลทั่วไป และกลุ่มอนุรักษ์ต่างๆ เมื่อเร็วๆ นี้ตนได้พาลูกหลานไปเล่นน้ำทะเลบริเวณหาดแม่รำพึง ในส่วนหน้าหาดหินดำ ปรากฏว่าเด็กมีผื่นขึ้นตามตัวหลังจากขึ้นจากน้ำ โดยไม่ทราบสาเหตุ และเมื่ออาทิตย์ที่ผ่านมาได้รับร้องเรียนจากนักท่องเที่ยวว่าได้ลงไปเล่นน้ำบริเวณหาดแม่รำพึงและเกิดอาการคันและผื่นขึ้นเต็มตัว ตลอดจนชาวบ้านที่ไปหาปลาบริเวณหาดแสงจันทร์และที่เสมว้าย ก็เกิดอาการเช่นเดียวกัน ซึ่งได้แจ้งไปยังเจ้าหน้าที่ระดับจังหวัดก็ไม่ได้รับการแก้ไข จะเห็นได้ว่าปัญหาสวล. ที่เกิดขึ้นทั้งในอดีตและปัจจุบันส่งผลกระทบต่อความเป็นอยู่ของประชาชนและการท่องเที่ยว คิดว่ารัฐหรือผู้รับผิดชอบน่าจะทำอะไรบ้าง หรือจะรอเหตุการณ์ให้เลวร้ายกว่านี้จึงค่อยเคลื่อนไหว

อย่างไรก็ตามน่าสังเกตว่า ในเขต อ. เมือง จ. ระยอง มีเขตอุตสาหกรรมที่สำคัญ 2 บริเวณ คือ บริเวณมาบตาพุด คือนิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด ของการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย และบริเวณ ต.ตะพง ตัดบ้านเพ มีสวนอุตสาหกรรมของบริษัทอุตสาหกรรมปิโตรเคมีคัลไทย จำกัด (มหาชน)

2.3 พบหลุมฝังกลบขยะกทม.ต้นเหตุปลาตายหน้าวัดสุธาโภชน์ (กรุงเทพธุรกิจ 08/02/42)

นายชาญยุทธ สุจริตวงศานนท์ ผู้จัดการนิคมอุตสาหกรรมลาดกระบัง ยืนยันไม่ได้เป็นต้นเหตุปล่อยน้ำเสียทำให้ปลาหน้าวัดสุธาโภชน์ เนื่องจากทางบริษัทที่ปรึกษาได้ตรวจคุณภาพน้ำทั้งของการนิคมตลอดเวลา และค่าตรวจวัดไม่เกินมาตรฐาน ซึ่งค่าตรวจวัดน้ำในวันที่ 27-30 ม.ค. 2542 มีค่าบีโอดีต่ำกว่ามาตรฐาน คือ 7, 12 และ 10 มิลลิกรัมต่อลิตร(ค่ามาตรฐาน 20 มิลลิกรัมต่อลิตร) นายชาญยุทธกล่าวอีกว่า สาเหตุน้ำเสียมาจากหลุมฝังกลบขยะของ กทม.ที่ได้ทำสัญญาจ้าง หจก.ไพโรจน์สมพงษ์พาณิชย์ ทำการขนขยะมูลฝอยจากโรงกำจัดขยะอ่อนนุชและนำไปฝังกลบไม่น้อยกว่า 2,000 ตัน ที่แขวงลำประเทวี เขตลาดกระบัง เนื่องจากหลุมฝังกลบขยะไม่ถูกต้องตามสุขลักษณะของกรมควบคุมมลพิษ โดยยังไม่มียุทธศาสตร์บำบัดน้ำเสียจากหลุมขยะ มีแต่เพียงบ่อบำบัดน้ำจากขยะเท่านั้น ในวันที่ 15 ธ.ค. 2541 หลุมฝังได้ต่อท่อระบายลงยังคลองแดงไม่เป็นสาเหตุให้ปลาในคลองเน่าตาย ต่อมาในวันที่ 1 ก.พ. 2542 ได้มีการขุดร่องน้ำจากหลุมขยะให้ไหลลงสู่คลองแดงไปอีก จากการตรวจสอบน้ำทั้งจากหลุมขยะพบว่า มีค่าบีโอดีถึงขั้นแสนมิลลิกรัมต่อลิตร ซึ่งเกินค่ามาตรฐานหลายพันเท่า

2.4 โรงงานน้ำตาลครบุรีก่อมลพิษฝุ่นพิษผลผลิตเกษตรเสียหาย (สำนักข่าวไทย 12/02/42)

นางบุญเรือน คงนวม ผู้ใหญ่บ้านมูลบน หมู่ที่ 7 ตำบลจระเข้หิน อำเภอครบุรี จังหวัดนครราชสีมาแจ้งว่า กลุ่มเกษตรกรกรบ้านมูลบน ได้รวมกลุ่มกันจำนวน 32 ราย ปลุกดอกดาวเรืองขายในพื้นที่ประมาณ 10 ไร่ ตั้งแต่เดือนธันวาคม 2541 สามารถส่งดอกดาวเรืองไปจำหน่ายที่ตลาดกรุงเทพฯได้ครั้งละ 60,000 ดอก ราคาดอกละ 25 สตางค์ แต่เมื่อโรงงานน้ำตาลครบุรีตั้งขึ้นมาและเปิดหีบธัญ ได้มีฝุ่นละอองปลิวมาจับที่ดอกดาวเรือง ทำให้ดอกดาวเรืองเสียหายมีจุดดำ้ำขายไม่ได้

กลุ่มเกษตรกรได้ทำหนังสือร้องเรียนถึงนายวิฑูรย์ ชาติปฏิมาพงษ์ นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา ซึ่งได้ส่งเจ้าหน้าที่มาตรวจสอบข้อเท็จจริงเมื่อวันที่ 10 กุมภาพันธ์ที่ผ่านมา พบว่ามีความเสียหายเกิดขึ้นต่อผลผลิตของเกษตรกรจริง จึงจะนำเรื่องเข้าวาระการประชุมสภาจังหวัดฯ เพื่อรายงานให้จังหวัดและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องแก้ไขโดยด่วน

นอกจากนี้กลุ่มเกษตรกรจะร้องเรียนต่อนายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรีว่าการก.สาธารณสุขนางปวีณา หงสกุล รมช.ก.แรงงาน ที่จะเดินทางมาเป็นประธานเปิดที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบลจระเข้หิน เพื่อให้นายกรัฐมนตรีช่วยแก้ปัญหาในฐานะที่เคยเป็นรัฐมนตรีว่า ก.อุตสาหกรรม และเป็นผู้อนุมัติให้ตั้งโรงงานน้ำตาลที่บ้านจระเข้หินทั้งๆ ที่ชาวบ้านเคยคัดค้านการตั้งโรงงานมาตั้งแต่แรก เนื่องจากชาวบ้านร้องเรียนว่าที่ดินตั้งโรงงานเป็นที่สาธารณประโยชน์ และร้องเรียนคณะกรรมการกฤษฎีกาคัดค้านการออกโฉนด ขณะนี้อยู่ในระหว่างการตรวจสอบ

2.5 ยกย่องภูเก็ตเป็นแม่แบบการกำจัดขยะ (สำนักข่าวไทย 26/02/42)

International Centre for Sustainable Cities (ICSC) ซึ่งเป็นองค์กรพัฒนาเอกชนในแคนาดายกย่องให้ภูเก็ตประสบความสำเร็จและเป็นแม่แบบในการจัดการปัญหาขยะสำหรับเมืองใหญ่ๆ ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยโครงการเริ่มดำเนินการในปี 2537 ด้วยการสนับสนุนทางการเงินของ ICSC ต่อมาปี 2539 โครงการสามารถเลี้ยงตัวเองได้โดยไม่ต้องรับการสนับสนุนจากองค์กรดังกล่าวต่อไป ทั้งนี้เทศบาลจังหวัดภูเก็ต โรงแรม ภัตตาคาร และบริษัทที่ดำเนินธุรกิจด้านการท่องเที่ยวได้รวมตัวกันเป็นกลุ่ม White Pear Group เพื่อร่วมกันบริหารและจัดการโครงการดังกล่าวด้วยตนเอง

2.6 กลุ่มอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมเรียกร้องห้ามการใช้ยาปราบศัตรูพืช (สำนักข่าวไทย 26/02/42)

กลุ่มอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เอ็นไวรอนเม้นทัล เวอร์คิงกรุ๊ปหรือ EWG ในสหรัฐเรียกร้องให้ยกเลิกการใช้ยาปราบศัตรูพืชชนิดเมือธิลพาราไรออนโดยด่วน โดยระบุว่า เด็กๆ ในสหรัฐ กำลังได้รับสารพิษนี้กันมากขึ้นจากการบริโภคแอปเปิลและพีชซึ่งมีสารปนเปื้อนสูง ขณะที่กลุ่มอุตสาหกรรมผู้ผลิตยาปราบศัตรูพืชกลับดำเนินว่ากลุ่มดังกล่าวดำเนินกลยุทธ์เพื่อสร้างความหวั่นกลัวทั้งที่สำนักงานอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมหรืออีพีเอของสหรัฐระบุว่าประโยชน์จากการรับประทานผักและผลไม้มีมากกว่าความเสี่ยงจากยาปราบศัตรูพืช

กลุ่ม EWG รายงานว่า จากการวิเคราะห์ข้อมูลอาหารตัวอย่างที่ผ่านการทดสอบของรัฐบาล 110,000 ชนิด พบว่า อาหารส่วนใหญ่ในทุกวันนี้ ปนเปื้อนไปด้วยสารพิษ กลุ่ม EWG ระบุว่า ประมาณ 2% ของแอปเปิล องุ่น และลูกแพร์ รวมทั้ง 19% ของพีช ปนเปื้อนยาฆ่าแมลงสูง แม้ว่าจะล้างออกแล้วก็ตาม นอกจากนี้ เรด ราสเบอร์รี่ แอปเปิ้ล พีช ที่ปลูกในสหรัฐ และแคนตาลูปที่ปลูกในเม็กซิโก ก็มียาปราบศัตรูพืชปนเปื้อนสูง ส่วนผลไม้ในสหรัฐที่มีปริมาณสารปนเปื้อนน้อยที่สุด ได้แก่ แตงโม กล้วย ถั่วลิสง และแคนตาลูปที่ปลูกในสหรัฐ ส่วนพีชที่มีสารปนเปื้อนน้อยที่สุด ได้แก่ ข้าวโพด หัวหอม และถั่ว

2.7 อบต. ห้วยทับมอญกลัวมลพิษลามค้ำระบัดหินเขาชะอาง จ. ระยอง (ผู้จัดการ 12/03/42)

นายนิรันดร์ โพธิ์แดง ประธานกลุ่มคุ้มครอง สวล. และอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ กล่าวว่า ขณะนี้กลุ่มชาวบ้านและ อบต. ห้วยทับมอญได้ประกาศคัดค้านการระเบิดหินของ หจก. หาญกิตติชัย ในบริเวณเขาชะอางกลางทุ่งแล้ว และอบต. ห้วยทับมอญทำหนังสือถึงสำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม (สน.) เพื่อยืนยันอีกครั้งในวันที่ 4 มี.ค. 2542

ภายหลังจากที่ทาง สน. ได้ส่งตัวแทนให้ข้อมูลแก่ชาวบ้านและนำไปสู่สถิติการระเบิดหินที่ บจก. อิตาเลียนไทย ดีเวลลอปเม้นต์ ที่มาบตาพุด ทำให้ชาวบ้านทราบดีว่าผลกระทบมากมาย และ สน. ได้เดินทางมาสำรวจพื้นที่อีกครั้งและเห็นด้วยกับชาวบ้านว่าไม่ควรระเบิดหิน เพราะจะส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและหลายหน่วยงานก็เห็นด้วย แต่เนื่องจากกรมทรัพยากรธรณีได้อนุมัติออกสัปดาห์ไปแล้ว ซึ่งตอนนี้ทาง หจก.หาญกิตติชัยก็หยุดการระเบิดและรอการพิจารณาของสำนักเลขาธิการ ในสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถที่ชาวบ้านทำหนังสือร้องเรียนไป

ข้อเท็จจริงคือ บริษัทได้จ้างให้บริษัทที่ปรึกษา ศึกษาผลกระทบสิ่งแวดล้อม เมื่อปี 2535 ซึ่งในขณะนั้น เป็นพื้นที่ป่าสงวน และต่อมาในปี 2540 บริษัทได้รับอนุมัติสัปดาห์ระเบิดหิน แต่ยังไม่ได้เข้ามาสำรวจพื้นที่ใหม่ ต่อมากลุ่มป่าไม่ได้ประกาศให้เป็นพื้นที่ สปก. 4-01

ให้ชาวบ้านอย่างถูกต้อง และเมื่อปลายปี 2541 บริษัทเข้ามาติดป้ายประกาศห้ามชาวบ้านเข้าใช้พื้นที่บริษัทได้รับอนุญาตใช้ที่ดินจากกรมป่าไม้ จึงสร้างความไม่พอใจแก่ชาวบ้านมาก

เหตุผลที่ชาวบ้านคัดค้านเนื่องมาจากการระเบิดหินจะส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม เพราะด้านหน้าการระเบิดหินเป็นอ่างเก็บน้ำสาธารณะ วัดหนองตะเคียน โรงเรียนเขาชะเมาวิทยาคม โรงเรียนห้วยทับมอญ มีบ้านเรือนประชาชนห่างตั้งแต่ 200 เมตร-1 กม. และสภาพเขาชะเมาเป็นเขาสูง ภายในมีถ้ำที่อยู่อาศัยของสัตว์ป่าและมีวัดอุโบสถหินกลาง ซึ่งค้นพบขวานหินและหม้อดิน

2.8 นักวิชาการชี้เศรษฐกิจฟื้นตัวช้า คาดปี 42 เลิกจ้าง 200,000 คน (กรุงเทพธุรกิจ 17/03/42)

สำนักวิชาการศูนย์กฎหมายธุรกิจ ซึ่งทำการสำรวจสถานะการจ้างงานทำของบัณฑิตปีการศึกษา 2540 จาก 8 สถาบันในกรุงเทพฯ (จุฬาฯ, ม.ธรรมศาสตร์, ม.มหิดล, ม. ศรีนครินทรวิโรฒ, ส.เทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ, ม.ศิลปากร, ม. สารคาม และ, ม. แสงโสม) พบว่า มีจำนวนทั้งสิ้น 13,749 คน ได้งานทำแล้ว 7,630 คน หรือร้อยละ 55.5 ยังไม่ได้งานทำ 6,119 คน หรือร้อยละ 44.5 ซึ่งสาขาแพทย์ได้รับการบรรจุงานมากที่สุด ส่วนสาขานิติศาสตร์เป็นสาขาที่ได้รับบรรจุน้อยที่สุด อธิบดีกรมแรงงานกล่าวว่าสาเหตุที่บัณฑิตได้รับการบรรจุน้อยเนื่องมาจากส่วนหนึ่งไปศึกษาต่อ และปัญหาเศรษฐกิจสถานประกอบการไม่ต้อง การเพิ่มพนักงาน (กรุงเทพธุรกิจ 16/02/42)

นายศุภชัย มนต์ไพบูลย์ นักวิชาการด้านแรงงานและอาจารย์พิเศษ จุฬาฯ กล่าวว่า ในไตรมาสแรกของปี 2542 ภาวะเศรษฐกิจเติบโตเพียง 1% ซึ่งไม่เพียงพอในกระตุ้นเศรษฐกิจ ดังนั้นควรมีการกระตุ้นเศรษฐกิจมากกว่านี้ ทุกฝ่ายต้องให้ความร่วมมือ ทั้งลูกจ้างและนายจ้างต้องปรับทัศนคติเข้าหากัน และคิดว่ารายได้ของคนไทยจะลดลงร้อยละ 20-30 จากการถูกลดค่าจ้าง งดจ่ายโบนัส บางส่วนถูกออกจากการจ้าง รวมทั้งผู้มีฐานะดีระดับระดังในการใช้จ่ายมากขึ้น สภาพการเงินฝืดเคืองเริ่มมีมากขึ้น ประชาชนส่วนใหญ่หันมาประหยัดและใช้จ่ายเท่าที่จำเป็น

สำหรับสถานการณ์ของผู้ประกอบการจะมีการชะลอและระงับการลงทุน ลดทุนลดขนาดกิจการ รวมทั้งควบรวมกิจการ และขายกิจการ ตลอดจนถูกฟ้องร้องล้มละลายจากเจ้าหนี้เพื่อนำสินทรัพย์ขายทอดตลาดและนำไปชำระหนี้ ขณะเดียวกันแนวโน้มการจ้างงานในปี 2542 สถานประกอบการจะใช้คนงานน้อยลง โดยงดรับพนักงานใหม่ และให้พนักงานที่มีอยู่สมัครใจลาออก รวมทั้งเข้มงวดด้านวินัยและเลิกจ้างพนักงานที่มีผลงานไม่ดี ซึ่งในช่วง ก.ค.40 - ธ.ค. 41 มีการเลิกการจ้างงานกว่า 300,000 คน สำหรับผู้จบการศึกษาในปี 2541 สามารถเข้าสู่ตลาดแรงงานได้เพียงร้อยละ 25 นอกจากนั้นสถานประกอบการยังมีการประหยัดค่าใช้จ่ายไม่ปรับเงินเดือนประจำปีและไม่จ่ายโบนัส รวมทั้งงดกิจกรรมที่มีอยู่ เช่น หักนักศึกษา ฝึกอบรม สันทนาการ เป็นต้น

ความเคลื่อนไหวด้านการศึกษา

1. ความเคลื่อนไหวภาครัฐ

1.1 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติฉบับใหม่

หัวข้อข่าว

- 1.1.1 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติความหวังใหม่ของสังคมไทย(กรุงเทพธุรกิจ19,21/01/42, 16,29/03/42, ไทยโพสต์ 24/01/42, 09, 10, 18, 25/03/42, นิตยสาร 06,20/03/42)
- 1.1.2 นานาทัศนะเกี่ยวกับพ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ (แหล่งข้อมูลเดียวกัน)

สรุปประเด็นข่าว

- 1.1.1 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติความหวังใหม่ของสังคมไทย(กรุงเทพธุรกิจ19,21/01/42, 16,29/03/42, ไทยโพสต์ 24/01/42, 09, 10, 18, 25/03/42, นิตยสาร 06,20/03/42)

พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติฉบับคณะกรรมการการศึกษาได้ผ่านสภาผู้แทนราษฎรเป็นที่เรียบร้อยแล้วและเข้าสู่ลำดับการพิจารณาของสมาชิกวุฒิสภา เป็นกฎหมายแม่บททางการศึกษาของไทยฉบับใหม่ ดร.รุ่ง แก้วแดง เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ กล่าวว่า การศึกษาไทยในปี 2542 นี้มีความสำคัญมาก ซึ่งประชาชนกว่าร้อยละ 90 ต้องการให้ผ่านเพราะจะนำไปสู่การปฏิรูปการศึกษา หากไม่ผ่านจะทำให้การศึกษาไทยล้าหลังจากเวทีโลก เพราะการพัฒนาคนเป็นเรื่องสำคัญในการต่อสู้แข่งขันในเวทีโลก ปัญหาทุกด้านของไทยขึ้นกับคุณภาพของคนเป็นหลัก

อย่างไรก็ตาม สาระเกี่ยวกับ การศึกษาพื้นฐานแบบให้เปล่า 12 ปี ซึ่งรัฐบาลต้องรับประกันด้านงบประมาณ การยุบรวมกระทรวงศึกษาธิการและทบวงมหาวิทยาลัยเป็นหน่วยงานเดียว คือกระทรวงศึกษาฯ ตลอดจนความไม่ชัดเจนในการศึกษาระดับอุดมศึกษา ต้องออกนอกกรอบราชการ เป็นเพียงมหาวิทยาลัยในกำกับรัฐ เป็นสาระของร่าง พ.ร.บ. ที่หลายฝ่ายเกรงกันว่าจะเป็นอุปสรรคในการผ่านร่าง พ.ร.บ.

จากการสำรวจของสวนดุสิตโพลจากกลุ่มตัวอย่างทั่วประเทศทุกสาขาอาชีพ จำนวน 10,348 คน ระหว่างวันที่ 1-8 มีนาคม เสียงส่วนใหญ่ส่วนแต่สนับสนุนให้สภาผ่าน พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ เพราะมีผลดีต่อการจัดการศึกษาในอนาคต ให้เท่าเทียมกับประเทศที่เจริญอื่น ๆ

สาระสำคัญของกฎหมาย

กฎหมายฉบับนี้บ่งบอกถึงเป้าหมายของการปฏิรูปการศึกษาไทยที่จะเกิดขึ้นสรุปได้ 7 ประการด้วยกัน

1. รัฐต้องขยายการศึกษาภาคบังคับจาก 6 ปี เป็น 9 ปี และจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้แก่ประชาชนอย่างน้อย 12 ปี รัฐจัดให้อย่างทั่วถึง และมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย คนปกติ คนพิการ ผู้ด้อยโอกาส ได้เรียนหมด กล่าวคือ หากกำหนดป.1 เป็นปีแรกของการศึกษาภาคบังคับเด็กเมื่อเรียนจบม.3 แล้วยังมีสิทธิเรียนต่อถึงชั้นม.6 ซึ่งถือว่าเป็นการศึกษาพื้นฐานที่ไม่บังคับ

ประโยชน์ที่ได้รับในประเด็นนี้ คือ พ่อแม่ผู้ปกครองสามารถส่งลูกหลานเข้าเรียนได้จนจบม.ปลายรวมถึงสายอาชีวศึกษาโดยไม่ต้องจ่ายค่าเล่าเรียน

2. รัฐบาลจะจัดระบบประกันคุณภาพมาตรฐานสถานศึกษาต่างๆ เพื่อให้เกิดความเท่าเทียมกัน ไม่ว่าเด็กจะเข้าเรียนที่ไหนคุณภาพการเรียนการสอนจะไม่แตกต่างกันมากนัก การจัดระบบประกันดังกล่าวทำให้การเรียนการสอนของครู การจัดกิจกรรมของโรงเรียน จะมีประโยชน์ต่อผู้เรียนมากขึ้น ครูต้องพัฒนาการเรียนการสอน ความรู้ความสามารถ ความประพฤติ และการปฏิบัติงาน ปฏิบัติตน มีเจตน์จูงใจไม่ได้มาตรฐาน โรงเรียนต้องพัฒนาทั้งอาคารสถานที่ อุปกรณ์ ชุมชนจะมีบทบาทมากขึ้น เพราะกฎหมายกำหนดให้พ่อแม่ ผู้ปกครอง องค์กรเอกชน ภูมิปัญญาท้องถิ่น เข้าไปมีส่วนร่วมในการกำกับ ดูแลการศึกษา เป็นวิทยากร และผู้สอนพิเศษ เป็นผู้ประเมินผลงานของโรงเรียน เป็นต้น

3. ได้มีการรวมกระทรวงศึกษาธิการและทบวงมหาวิทยาลัย ตลอดจนสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติเข้าไว้เป็นกระทรวงเดียวกัน เรียกว่า กระทรวงศึกษาธิการศาสนาและวัฒนธรรม

ประโยชน์จะเกิดจากการรวมพลังของการจัดการอุดมศึกษา ซึ่งขณะนี้ต่างคนต่างจัด แต่ในอนาคต คณะกรรมการอุดมศึกษาและสำนักงานอุดมศึกษา ซึ่งสังกัดกระทรวงใหม่จะดูแลทั้งสถาบันราชภัฏ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาลัยอาชีวศึกษา วิทยาลัยพลศึกษา และมหาวิทยาลัยทั้งหมด ซึ่งจะมีโอกาสวางแผนการขยายการรับนักศึกษาระดับอุดมศึกษาอย่างมีระบบ เพื่อรองรับนักศึกษาจำนวนนับแสนที่จบจากม.ปลาย

4. มีการจัดระบบการบริหารการศึกษาแบบใหม่ โดยกำหนดให้กระทรวงทำหน้าที่หลักด้านการกำหนดนโยบาย มาตรฐานการศึกษา แต่กระจายอำนาจหน้าที่บริหารสถานศึกษาไปให้สถานศึกษาและเขตพื้นที่การศึกษา ส่วนระดับอุดมศึกษาจะเป็นนิติบุคคลสามารถจัดระบบการบริหารจัดการภายในของตนเองภายใต้การกำกับของสภาของแต่ละสถาบัน ในการปรับระบบบริหารเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการดำเนินงานนั้น ต้องทำความเข้าใจกับระบบการพัฒนามาตรฐานวิชาชีพครู ระบบการจัดสรรงบประมาณแบบใหม่ และระบบประกันคุณภาพ จึงจะบรรลุผลสำเร็จ

5. ในระยะยาวผลจากปฏิรูปโครงสร้างในข้อ 3 และ 4 จะนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน จะทำให้คุณภาพของเยาวชนไทยในอนาคตมีความเป็นเลิศไม่แพ้ประเทศต่างๆทั่วโลก ซึ่งคุณภาพที่ดีของประชากรนี้จะส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองในที่สุด

6. เกิดระบบใหม่ที่เปิดโอกาสให้ครอบครัว ชุมชน เอกชน สถาบันทางสังคม สถาบันทางศาสนา ได้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา มากขึ้น โดยรัฐจะจัดระบบแรงจูงใจให้เหมาะสม และยังเปิดโอกาสให้องค์กรปกครองท้องถิ่นได้รับผิดชอบงานการศึกษามากขึ้นตามลำดับ

7. รูปแบบของการศึกษามี 3 ระบบ คือ ในระบบ(โรงเรียน) นอกโรงเรียน และตามอัธยาศัย ใครอยากเรียนระบบใดเลือกได้และสามารถเทียบโอนผลการเรียนได้ ผู้เรียนจะได้เรียนตามความสนใจและเต็มศักยภาพ เป็นการปรับระบบการศึกษาให้เห็นคุณค่าของการศึกษาทั้งในระบบโรงเรียน การศึกษานอกโรงเรียนและการศึกษาตามอัธยาศัย ซึ่งจะทำให้การศึกษามีผู้ใหญ่ขยายตัวมากยิ่งขึ้น ประกอบกับนโยบายด้านการพัฒนาเทคโนโลยีด้านการศึกษจะทำให้ระบบการศึกษาตลอดชีวิตเป็นความจริงมากยิ่งขึ้น ตลอดจนจะส่งผลให้เกิดสังคมการเรียนรู้

พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติฉบับใหม่นี้เป็นการปฏิวัติระบบการศึกษาไทยโดยสิ้นเชิง ซึ่งบางท่านบอกว่าเป็นการพลิกแผ่นดินการศึกษาไทย

กล่าวโดยรวม พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติจะส่งผลต่อผู้เรียนมากที่สุด คนไทยจะมีการพัฒนาโดยมาตรการทางการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ และได้คุณภาพตามมาตรฐานของชาติและของโลก

1.1.2 นานาทรรศนะเกี่ยวกับพ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ

นายสมพงษ์ จิตระดับ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ให้ความเห็นเกี่ยวกับการรวมหน่วยงานที่รับผิดชอบด้านการศึกษาให้เป็นหน่วยงานเดียวกัน ใน พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติว่า ส่งผลต่ออุดมศึกษาไม่มากนัก ถ้าเทียบกับผลกระทบที่ต้องออกนอกระบบไปเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับรัฐบาล แต่ที่น่าจับตาคือ การที่รมต.เข้าร่วมเป็นกรรมการใน Board of Trustees จะทำให้มหาวิทยาลัยไม่ปลอดการเมืองอย่างที่ผ่านมา

นายพยนต์ จันทวิฑูรย์ เครือข่ายเสรีภาพทางการศึกษา ให้ความเห็นว่าอำนาจรัฐด้านการจัดการศึกษาอ่อนแอลง เพราะมีการพูดถึงการจัดการศึกษาโดยครอบครัว ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แต่กลไกการปฏิบัติยังไม่ชัดเจน จึงยังไม่หวังถึงขั้นการปฏิรูปการศึกษา

นางสาวสมลักษณ์ ลิ้ม มุลนิธิเพื่อเด็กพิการ พบว่ามีประเด็นต่างๆ ที่องค์กรคนพิการพยายามเสนอหลายประเด็น เช่น เรื่องสิทธิคนพิการ ที่จะได้รับการดูแลตั้งแต่แรกเกิดหรือทันทีที่พบความพิการ การอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เช่นทรัพยากรทางการศึกษา รวมทั้งเรื่องงบประมาณ

นายวัลลภ ตังคณานุรักษ์ เลขาธิการมูลนิธิสร้างสรรค์เด็กและภูมิสังคม เกรงปัญหาจะเกิดในขั้นตอนการออกกฎ กระทรวงต้องดูแลกฎที่จะมากำกับกฎหมายที่รองรับให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญด้วย ภาคประชาชนควรติดตามร่าง พ.ร.บ. อย่างใกล้ชิด ภาพรวมไม่มีปัญหา แต่ที่น่าเป็นห่วงคือสังคมไทยมักมีปัญหาเรื่องการบังคับใช้

นายวุฒิพงษ์ เปรียบจรรย์วัฒน์ ระบุว่า พ.ร.บ.ยังไม่ได้แก้ปัญหการศึกษาที่แท้จริง และยังเป็นแบบผูกขาด เพราะเนื้อหาในร่างฯ เพียงแต่เปลี่ยนการสังกัดจากอธิบดีกรมมาเป็นสำนักงานคณะกรรมการเท่านั้น เท่ากับปิดความรับผิดชอบให้พ้นตัวอธิบดี แต่ที่ยังเป็นตัวปัญหาคือแนวคิดเดิม ๆ ที่ยังไม่เปลี่ยน นอกจากนี้ พ.ร.บ. ฉบับดังกล่าวยังขาดวิสัยทัศน์ในการแปรวิกฤติให้เป็นโอกาสด้วยการเร่ง

พัฒนาการศึกษาให้แก่ผู้ด้อยงาน การใช้วิธีประเมินคุณภาพของสถานศึกษาว่า 40,000 แห่งทำให้สิ้นเปลืองงบประมาณ ควรตั้งเป็นสภาพิทยการศึกษาระดับชาติ ระบุมาตรการกว้าง ๆ ไว้ 8 มาตรการ เช่น โครงสร้าง หน้าที่ กระบวนการบริหารและวิธีการ ฯลฯ

นางทิพย์พาวร ดันติสุนทร ผอ.ร่วมสถาบันนโยบายศึกษา จากการทำประชาพิจารณ์ 8 ครั้งที่ผ่านมากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นข้าราชการ ครู ข้าราชการรัฐวิสาหกิจ ส่วนน้อยเป็นเอกชน แสดงว่าแนวคิดก็ยังมีมาจากระบบราชการ ทั้งที่ผลการสำรวจของสวนดุสิตโพลออกมาว่าชุมชนส่วนใหญ่ต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดการศึกษาแห่งชาติ พ.ร.บ.ไม่ได้พูดถึงการผลิตคนออกมาให้ทันสถานการณ์โลกปัจจุบัน โดยความร่วมมือของชุมชนอย่างแท้จริง

นายพิภพ ธงไชย ประธานมูลนิธิเด็ก เห็นว่า พ.ร.บ.ดังกล่าวขาดการศึกษาทางเลือกที่ไม่ว่าหน่วยงานใดก็สามารถจัดการศึกษาให้กับเด็กได้ ไม่จำเป็นต้องให้ราชการจัดเสมอไป เด็กไทยจะวิเคราะห์ไม่ได้หากให้ราชการมาเป็นผู้จัดการศึกษาให้กับประชาชน

นายชัยอนันต์ สมุทวณิช ผู้บังคับการโรงเรียนวชิราวุธวิทยาลัย อ้างถึง รัฐธรรมนูญมาตรา 43 ว่าโดยเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ รัฐไม่จำเป็นต้องดำเนินการเอง (Operate) เพียงแต่ Provide โดยให้การสนับสนุนหรือสร้างแรงจูงใจก็เพียงพอแล้ว ที่ระบบเก่าวิกฤตก็เพราะรัฐเข้ามาดำเนินการเองหมด

นายสมเกียรติ พงษ์ไพบูลย์ อาจารย์ประจำสถาบันราชภัฏนครราชสีมา ต้องการให้รัฐออกกฎหมาย ค่าเรียนฟรี สมุดฟรี อาหารกลางวันฟรี นมดี ๆ ฟรีมากกว่า เพื่อคนจะได้เข้ามาเรียน นี่เขียนไว้ว่าจะยกเว้นค่าเล่าเรียนและอุปกรณ์การเรียน การออกกฎหมายการศึกษาภาคบังคับ ซึ่งที่ผ่านมารัฐจัดได้เพียงร้อยละ 92 และมีเด็กออกกลางคันถึงร้อยละ 22 การที่มีกระทรวงเดียวรับผิดชอบการศึกษา เท่ากับเป็นการสร้างอภิมหากระทรวง เกิดกรมใหม่ ๆ อีก 24 กรม วลีที่ว่า ทั้งนี้เป็นไปตามกฎกระทรวง ทั้งนี้ตามกฎหมายบัญญัติ ให้เป็นไปตามกฎหมายกำหนด ทำให้เกรงกันว่าแนวคิดเรื่องสิทธิเสรีภาพทางการศึกษาไปๆ มาๆ จะกลายเป็นการคิดการตัดสินใจของข้าราชการ แบบราชการอย่างเดิม

รศ.ประภาภัทร นิยม ผอ.โรงเรียนรุ่งอรุณ ไม่ให้ความหวังกับกฎหมายใด ๆ จุดที่ดีที่สุดคือความพยายามเปลี่ยนโครงสร้างการบริหารจัดการ ซึ่งถ้าทำได้ก็เท่ากับเป็นการเปิดทางให้คนเดิน การกระจายอำนาจต้องอยู่บนฐานของความเชื่อว่าทุกคนมีศักยภาพที่จะทำได้ เปิดโอกาสให้ทุกคนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมกับการศึกษาอย่างแท้จริง จุดที่ยากคือการเปลี่ยนวิธีคิดของคน ครูส่วนใหญ่ไม่กล้าคิด ไม่กล้าสร้างสรรค์ เคยชินกับการรอคำสั่ง ระบบครอบความคิดครอบพฤติกรรม ระเบียบไม่ได้กำหนดไว้มาก่อนดีแล้ว

1.2 ความเคลื่อนไหวด้านการปฏิรูประบบบริหารการศึกษา : ความลงตัวของระหว่างยุทธศาสตร์และการปฏิบัติ

หัวข้อข่าว

1.2.1 ยุทธศาสตร์ 5 ประการในการปฏิรูประบบบริหารการศึกษา (ไทยโพสต์ 23/02/42)

1.2.2 แนวทางปฏิรูประบบบริหารการศึกษา (ไทยโพสต์ 04/03/42, ไทยรัฐ 08,16/03/42)

1.2.3 สถาบันอุดมศึกษานอกระบบราชการ ความเป็นอิสระที่ไม่พึงปรารถนา

(กรุงเทพธุรกิจ 03/01/42, มติชนสุดสัปดาห์ 09/03/42, มติชน 06/03/42)

สรุปประเด็นข่าว

1.2.1 ยุทธศาสตร์ 5 ประการในการปฏิรูประบบบริหารการศึกษา (ไทยโพสต์ 23/02/42)

คณะกรรมการดำเนินงานปฏิรูปการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ประกาศ 5 ยุทธศาสตร์เป้าหมายในการปฏิรูปการศึกษา ให้สอดคล้องกับ พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ 5 ประการด้วยกัน ประกอบด้วย

1. การกระจายอำนาจให้โรงเรียนและสถานศึกษามีอิสระ และคล่องตัวในการบริหารและตัดสินใจในกิจการของโรงเรียนและสถานศึกษาจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพพื้นที่ ลดบทบาทหน่วยงานส่วนกลาง เป็นหน่วยงานที่ทำหน้าที่กำกับประสาน ส่งเสริมด้านนโยบาย แผน มาตรฐานการศึกษา ทรัพยากรการศึกษา และการติดตามประเมินผล สนับสนุนการดำเนินงานของหน่วยปฏิบัติ

2. จัดทำแผนยุทธศาสตร์หรือแผนปรับปรุงงาน ตั้งแต่ระดับกระทรวง กรม เขตการศึกษา จังหวัด อำเภอ จนถึงโรงเรียนและสถานศึกษาให้เป็นเครื่องมือสำคัญในการปฏิรูปการศึกษา

3. เปิดโอกาสการมีส่วนร่วมให้หน่วยงานทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน องค์กรท้องถิ่นและผู้ประกอบการ เข้ามามีส่วนร่วมเป็นคณะกรรมการหรือคณะทำงานในทุกระดับ สร้างแนวร่วมในการปรับปรุงการศึกษาให้เกิดขึ้นในสังคมและชุมชน

4. ประกันคุณภาพ ให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาที่มีการควบคุมการตรวจสอบแทรกแซงประเมินคุณภาพ และให้มีการรายงานผลต่อสาธารณะ

5. เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ยึดหลักทุกคนสามารถเรียนรู้ได้ จัดรูปแบบและกระบวนการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับสภาพของผู้เรียน ปรับบทบาทของครูให้เป็นผู้สนับสนุนการเรียนรู้อย่างสมบูรณ์และกว้างขวาง

ทั้งนี้เป็นการเปิดเผยของปลัดกระทรวงศึกษาธิการ นายสุวัตร ศิลปอนันต์ ซึ่งกล่าวเพิ่มเติมว่าหากทุกฝ่ายร่วมมือกันแก้ปัญหา และปฏิรูปการศึกษาโดยพุ่งเป้าไปที่เด็ก ห้องเรียน สถานศึกษา พัฒนาคุณภาพให้ได้มาตรฐาน ก็จะสามารถทำประเทศให้หลุดพ้นจากวิกฤติที่เกิดขึ้นได้

1.2.2 แนวทางปฏิรูประบบบริหารการศึกษา (ไทยโพสต์ 04/03/42, ไทยรัฐ 08,16/03/42)

นายปัญญา เกสรทอง รองนายกฯ และร.ว.ก.ศึกษาธิการได้มีการหารือกับ ร.มช. 3 ท่าน ปลัดกระทรวง และนายวิจิตร ศรีสอ้าน ประธานคณะกรรมการปฏิรูประบบบริหารการศึกษา เกี่ยวกับการปฏิรูประบบบริหารการศึกษาในกระทรวงศึกษาฯ เพื่อเตรียมสรุปหลักการสำคัญและแนวทางการปฏิรูประบบบริหารการศึกษาให้ครอบคลุมงานจัดการศึกษา ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม ของชาติทั้งหมด ภายใต้กระทรวงเดียวเพื่อรองรับ พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ ทั้งนี้มีหลักการสำคัญ 3 เรื่องคือ ความเป็นเอกภาพ กระจายอำนาจ และการมีส่วนร่วมของประชาชน

โฉมหน้าใหม่ของกระทรวงฯจะมีองค์กรบริหารในรูปแบบบุคคล 4 คณะ คือ สภาพการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมแห่งชาติ คณะกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐาน คณะกรรมการการอุดมศึกษา และคณะกรรมการการศาสนาและวัฒนธรรม แต่ละคณะมีสำนักงานทำหน้าที่เป็นฝ่ายธุรการ กรมต่าง ๆ ที่เคยถูกแบ่งแยกกันจะสำคัญ ๆ จะถูกยุบลงโดยปริยายและมีองค์กรอิสระ 4 หน่วยงาน ภายใต้การกำกับของกระทรวงฯ คือ องค์กรประกันคุณภาพการศึกษา คุรุสภา ราชบัณฑิตยสถาน และสถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ทั้งนี้ ก. ศึกษาฯ จะสรุปแนวทางการปฏิรูประบบบริหารที่ชัดเจนในงานสัมมนา เพื่อระดมความคิดที่จัดขึ้นในต้นเดือนมี.ค.

เพื่อให้การกระจายอำนาจบริหารและการจัดการศึกษามีผลในทางปฏิบัติ กระทรวงศึกษาธิการจึงได้กำหนดเขตพื้นที่การศึกษา โดยมีคณะกรรมการและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร่วมกับสถานศึกษาในเขตพื้นที่รับผิดชอบในการบริหารและจัดการศึกษาร่วมกัน ทั้งในด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป โดยให้สิ้นสุดในระดับสถานศึกษาให้มากที่สุด ภายใต้การกำกับดูแลของคณะกรรมการสถานศึกษาแต่ละแห่ง

นายวิจิตร ศรีสอ้าน กล่าวว่าเป้าหมายในการกำหนดเขตพื้นที่จัดการศึกษา เพราะต้องการให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้มากที่สุด โดยในการกำหนดเขตพื้นที่จะพิจารณาจากจำนวนประชากรไม่ต่ำกว่า 120,000 คน มีสถานศึกษาครอบคลุมการสอนตั้งแต่ระดับอนุบาลถึงม.ปลาย โดยตั้งสำนักงานการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมในแต่ละเขต เพื่อจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานและระดับต่ำกว่าปริญญา ให้หน่วยงานในกระทรวงศึกษาฯในส่วนกลางทำหน้าที่กำกับนโยบาย

เขตพื้นที่การศึกษามี 326 เขต ไม่รวมกทม. และมีจังหวัดภูเก็ต ระนอง ตรัง สิงห์บุรี และแม่ฮ่องสอน เป็นเขตพื้นที่การศึกษา แต่จากการสำรวจประเมินผลพบว่าท้องถิ่นที่สามารถจัดการศึกษาได้สำเร็จมีเพียง 5 % เท่านั้น จึงจำเป็นต้องเร่งกระจายอำนาจลงสู่พื้นที่ให้มากกว่าเดิม ซึ่งคาดว่าจะมีการกำหนดเขตพื้นที่การศึกษานำร่องทุกส่วนภูมิภาค เพื่อทดลองใช้เป็นเวลา 2 ปีก่อนบังคับใช้ทั่วประเทศ

1.2.3 สถาบันอุดมศึกษานอกระบบราชการ ความเป็นอิสระที่ไม่พึงปรารถนา

(กรุงเทพธุรกิจ 03/01/42, มติชนสุดสัปดาห์ 09/03/42, มติชน 06/03/42)

ภายในปี 2545 สถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ต้องออกนอกระบบ ดังนั้นจึงมีการเคลื่อนไหวในการออกนอกระบบราชการของมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ในช่วงนี้ ปรากฏการเคลื่อนไหวที่มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี ซึ่งได้ดำเนินการมาเกือบปีแล้ว และที่มหาวิทยาลัยมหิดลที่กำลังเริ่มดำเนินการ

ดร.กฤษณพงศ์ กีรติกร อธิการบดี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี เปิดเผยถึงความคิดเห็นในการเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับรัฐซึ่งที่ผ่านมาว่า ทางมหาวิทยาลัยได้ตั้งคณะทำงานขึ้นมา 7 ชุด แบ่งความรับผิดชอบตามสายงาน ประกอบด้วย กลุ่มแผนงานและบริหารงานบุคคล กลุ่มการเงินทรัพย์สินและพัสดุ กลุ่มเชิงบริหาร กลุ่มเชิงวิชาการ กลุ่มสวัสดิการ กลุ่มกิจการนักศึกษาและกลุ่มบริการสารสนเทศ คณะชุดทำงานเหล่านี้มีหน้าที่ศึกษาจัดหาระเบียบข้อบังคับใหม่ในด้านการบริหารจัดการให้มีความสอดคล้องภายใต้ พ.ร.บ. มหาวิทยาลัยฯ อันเป็นแนวทางที่จะนำไปสู่การบริหารมหาวิทยาลัยตามหลักการของมหาวิทยาลัยในกำกับรัฐอย่างเต็มรูปแบบต่อไป ซึ่งการดำเนินการเท่าที่ผ่านมาสามารถกล่าวได้ว่า มหาวิทยาลัยเริ่มเห็นภาพชัดเจนขึ้นในการออกนอกระบบตลอดจนการกำหนดทิศทางสู่อนาคต

อีกมหาวิทยาลัยหนึ่งที่กำลังมีการเคลื่อนไหวที่จะออกนอกระบบราชการคือ มหาวิทยาลัยมหิดล ซึ่งจากการเปิดเผยของน.พ. อรรถสิทธิ์ เวชชาชีวะ อธิการบดี ระบุว่ามหาวิทยาลัยฯ ได้ตั้งเป้าในการออกนอกระบบภายในวันที่ 1 ต.ค. 2544 และในช่วงนี้อยู่ในระหว่าง การพิจารณารายละเอียดร่าง พ.ร.บ.มหาวิทยาลัยนอกระบบราชการ พร้อมทั้งปรับเปลี่ยนข้อบังคับต่าง ๆ ให้สอดคล้องกันเพื่อให้ พ.ร.บ.มีผล ใช้บังคับทันทีที่ผ่านการพิจารณาของรัฐสภา คาดว่าประมาณเดือน ก.ย. นี้ ร่างจะเสร็จและนำเสนอต่อสภามหาวิทยาลัยได้ ต้นปีงบประมาณ 2543 ทางมหาวิทยาลัยจะเร่งทำความเข้าใจกับบุคลากรระดับต่าง ๆ และคิดว่าไม่น่ามีปัญหาใด ๆ

การออกนอกระบบจำเป็นต้องมีทุน ซึ่งเฉพาะงบประมาณอย่างเดียวไม่เพียงพอ จำเป็นต้องมีทั้งทุนทางความรู้และปัญญา ทุน ทางสังคม เริ่มจากทุนคนหรือทรัพยากรบุคคลในสถาบันอุดมศึกษา เพราะสาระสำคัญของการออกนอกระบบราชการคือการพึ่งพาตนเอง ซึ่งวิทยทัศนในเรื่องนี้ต้องชัดเจน เพราะไม่เฉพาะการพึ่งตนเองด้านเศรษฐกิจเท่านั้นแต่รวมทั้งด้านสังคม วัฒนธรรม การเป็นผู้นำทางปัญญา ให้สังคมทั้งปัจจุบันและอนาคต การเป็นส่วนหนึ่งของสังคมของชุมชน เป็นต้น

1.3 ความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับแนวคิดใหม่ในการจัดการศึกษา: การศึกษาทางเลือกที่ท้าทาย หัวข้อข่าว

1.3.1 โรงเรียนรุ่งอรุณ โรงเรียนพัฒนาการคิด และโฮมสคูล ทางเลือกใหม่ของการศึกษา

(กรุงเทพธุรกิจ 08/12/41 , 15/01/42, 22/01/42 , 12/03/42)

1.3.2 การศึกษาของชุมชน : การกระจายอำนาจทางการศึกษา

(กรุงเทพธุรกิจ 12/01/42, 17/02/42, 05/03/42)

สรุปประเด็นข่าว

1.3.1 โรงเรียนรุ่งอรุณ โรงเรียนพัฒนาการคิด และโฮมสคูล ทางเลือกใหม่ของการศึกษา

(กรุงเทพธุรกิจ 08/12/41 , 15/01/42, 22/01/42 , 12/03/42)

โรงเรียนรุ่งอรุณ

โรงเรียนรุ่งอรุณ เป็นรูปแบบหรือทางเลือกหนึ่งในการจัดการศึกษาปัจจุบัน ที่สืบทอดมาจากความพิลึกพิลั่นของรูปแบบการศึกษา ในปัจจุบัน โดยพยายามจัดให้เด็กได้อยู่กับธรรมชาติ ควบคู่กับมีความสัมพันธ์กัน ร่วมกันแสวงหาความรู้จากธรรมชาติ เป็นห้องเรียนเปิด มี กติกาว่าอย่าบอกระไรเด็กง่าย ๆ ทั้ง ๆ ที่มีคำตอบอยู่แล้ว ครูจะคอยสนับสนุนเด็กให้เข้าถึงกระบวนการเหล่านั้น เด็กจะสนุกกับการเรียน แต่ ครูจะค่อนข้างเหนียวเนื่องจากต้องเตรียมบทเรียน ต้องอดทนที่จะไม่บอกร ทำให้เด็กแข็งแกร่ง เรียนรู้อิง สำคัญที่สุดที่ความคิด ไม่ห่วงเรื่อง การแข่งขัน เพราะในระยะยาวจะมีความรู้ที่ลุ่มลึกและแตกฉานกว่าพวกที่เรียนแบบท่องจำ โรงเรียนชั้นนำในต่างประเทศจะมีลักษณะเป็นโรงเรียนแบบนี้มากขึ้น

ผู้อำนวยการโรงเรียนรุ่งอรุณคือ คุณประภาภัทร นิยม อดีตอาจารย์คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ สังเกตถึงความผิดปกติในเรื่องการศึกษาของเด็กไทยว่ายิ่งเรียนสูงขึ้น ความมีบุคลิกภาพเป็นตัวเองจะลดลง ดำรงอยู่ในระบบการศึกษาแบบ เดิมก็จะยังไม่พบความเป็นตัวของตัวเอง การเปิดโอกาสให้เด็กได้เรียนรู้จากธรรมชาติ และนำมาเชื่อมโยงกับการศึกษาจะเป็นการเปิดโลก ของเด็กให้ชัดเจนขึ้น

โรงเรียนพัฒนาการคิด

โรงเรียนแนวใหม่ในอีกแนวคิดหนึ่งเป็นของ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒโดย รศ.ดร.วิชัย วงษ์ใหญ่ ภายใต้ ชื่อว่า โรงเรียนพัฒนาการคิด (Thinking School) ความคืบหน้าอยู่ระหว่างการจัดวางแผนประชุมปฏิบัติ (Workshop) ให้กับอาจารย์ในสังกัด จะนำมาใช้จริงในโรงเรียนสาธิต 3 แห่งของมหาวิทยาลัย ซึ่งในตอนนี้อยู่ในการจัดสัมมนาให้กับโรงเรียนดังกล่าวแล้ว

เป้าหมายหลักของแนวคิดดังกล่าวคือ ต้องการให้ผู้เรียน ใฝ่รู้วิธีการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ และสามารถเรียนรู้ได้ตลอดชีวิต อันจะ ส่งผลต่อเนื่องไปถึงสังคม ให้กลายเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ต่อไป จะสร้างคุณลักษณะที่จำเป็น 4 ประการ ของผู้เรียนคือ

1. ทักษะการเรียนรู้ มุ่งเน้นให้ผู้เรียนรู้วิธีการเรียนรู้ ผูกวิธีการเรียนรู้ หมายถึงการเรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกับผู้อื่น เรียนรู้ที่จะเป็นบุคคล ที่ใช้ศักยภาพของตนเอง เพื่อทำประโยชน์ต่อส่วนรวมอย่างมีศักดิ์ศรี

2. ทักษะการคิดสร้างสรรค์ มุ่งเน้นพัฒนาศักยภาพความคิดสร้างสรรค์ให้เจริญเติบโตเต็มศักยภาพ เพื่อจะอยู่และควบคุมระบบ สารสนเทศได้ ที่จะทำให้เกิดคุณค่าต่อตนเองและสังคม

3. ทักษะการสื่อสาร เน้นในเรื่องการใช้ภาษา ทั้งภาษาไทย ภาษาต่างประเทศ รวมทั้งภาษาเทคโนโลยี เป็นทั้งเครื่องมือในการสื่อสาร และเครื่องมือในการเข้าถึงองค์ความรู้ได้อย่างรวดเร็ว

4. ทักษะทางอารมณ์ เน้นความฉลาดในการควบคุมอารมณ์ของตนเองได้ การจัดการกับความขัดแย้งทางอารมณ์ ความเครียด ความโกรธ ฯลฯ

นอกจากทักษะตัวบุคคลดังกล่าวแล้วยังมีการกำหนดเกี่ยวกับหลักของการวางแผนในโรงเรียนแนวใหม่ด้วย ประกอบด้วย หลักสูตรและการประเมินผล ซึ่งเป็นการปรับหลักสูตรไปสู่ความสมดุลระหว่างความรู้กับความจริง ทักษะการการเรียนรู้ ซึ่งมุ่งส่งเสริมการพัฒนาซอฟต์แวร์ และการจัดทำโฮมเพจการเรียนรู้ให้มากขึ้นในศูนย์พัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ด้วยตนเอง การพัฒนาอาจารย์และผู้เกี่ยวข้อง เป็นการออกแบบหลักสูตรสำหรับฝึกอบรมอาจารย์จำนวน 100 ชั่วโมงเพื่อให้สามารถใช้ ไอที สำหรับการเรียนการสอนได้อย่างตรงวัตถุประสงค์ หลักการสุดท้ายคือสิ่งจำเป็นพื้นฐานทางกายภาพและเทคโนโลยีซึ่งเป็นเรื่องของการวางแผนจัดหาคอมพิวเตอร์ ให้มีสัดส่วนที่เหมาะสมสำหรับการเรียนรู้ของผู้เรียน วางแผนเพื่อวางเครือข่ายเชื่อมโยง โรงเรียนสาธิตทั้ง 3 แห่ง และเชื่อมโยงกับศูนย์คอมพิวเตอร์นอคมหาวิทยาลัย เป็นต้น

ผู้เสนอระบุว่าแนวคิดดังกล่าวจะสามารถนำไปสู่การปฏิรูปการศึกษาทั้งระบบให้เกิดขึ้นได้

โฮมสคูล

สืบเนื่องจาก พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ มีสาระสำคัญเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษาในหลายประเด็น หนึ่งในนั้นคือแนวคิดเรื่องสิทธิเสรีภาพทางการศึกษา โดยให้ผู้เรียนมีทางเลือกที่หลากหลายในการเข้ารับบริการทางการศึกษาโดยไม่จำเป็นต้องเข้าเรียนเฉพาะในโรงเรียน แต่อาจเปิดโอกาสให้พ่อแม่ผู้ปกครองได้มีส่วนร่วมจัดการศึกษาในระดับต่ำกว่าอุดมศึกษา (Home School) สภาการศึกษาได้จ้างนักวิจัยข้อมูลเกี่ยวกับโฮมสคูล ทั้งในและต่างประเทศ หวังผลักดันเข้าสู่ พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ

นายอมรวิชช์ นาครทรรพ อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นผู้ทำวิจัยการศึกษาเบื้องต้นเรื่อง รูปแบบของการจัดการศึกษาโดยพ่อแม่ผู้ปกครองในประเทศและต่างประเทศ กล่าวถึงการจัดโฮมสคูลในสหรัฐอเมริกาว่าเป็นปรากฏการณ์ในช่วง 20 ปีที่ผ่านมา โดยมีปัจจัยหลักมาจาก “ความตระหนักสาธารณะ” เรื่องคุณภาพการศึกษา ประกอบกับบรรยากาศประชาธิปไตยในยุคสารสนเทศและเทคโนโลยีทางการศึกษาก้าวหน้า ประชาชนจึงเรียกร้องสิทธิเสรีภาพทางการศึกษาเพิ่มขึ้น

โฮมสคูลเป็นทางเลือกหนึ่ง ซึ่งปัจจุบันตัวเลขประมาณการของเด็กอเมริกันที่เรียนอยู่กับบ้านมีจำนวนถึง 1.23 ล้านคน และมีอัตราการขยายตัวระหว่างร้อยละ 20.65 ในแง่กฎหมาย ปี ค.ศ.1980 มีเพียง 3 รัฐที่กฎหมายอนุญาตให้มีการจัดโรงเรียนภายในบ้าน แต่ปัจจุบันมีครบทุกรัฐ

การจัดโฮมสคูล ได้รับการต่อต้านทั้งจากกลุ่มครู เจ้าหน้าที่ทางการศึกษาหลายประเด็น เช่น ไม่สามารถให้ประสบการณ์การเรียนรู้ที่สมบูรณ์แก่ผู้เรียนได้ เพิ่มภาระแก่เจ้าหน้าที่ในการสอดส่องดูแล การวัดมาตรฐานการศึกษาทำได้ยาก และส่วนหนึ่งให้เหตุผลว่ายอดงบประมาณที่ให้แก่วิทยาลักษณ์หน่วยงานการศึกษาจะลดลง ซึ่งเป็นเรื่องผลประโยชน์

โฮมสคูลขึ้นกับปรัชญาความเชื่อของพ่อแม่ในสหรัฐที่เห็นแนวโน้มร่วมกัน ในแง่กฎหมายและระเบียบที่รองรับที่ผ่อนคลายเป็นพิเศษ ทั่วประเทศต่าง ๆ จะควบคุมกระบวนการ ก็เปลี่ยนมาเป็นควบคุมการผลิตแทน แทนที่จะกำหนดเงื่อนไขเกี่ยวกับหลักสูตร ก็หันมาดูที่มาตรฐานการทดสอบ (standard testing) เป็นเครื่องมือในการประกันคุณภาพเป็นหลัก

ประเด็นที่ใช้ในการวางฐานคิดที่เหมาะสมแก่การจัดการศึกษาแบบโรงเรียนในบ้าน สำหรับสังคมไทยคือ พ่อแม่ผู้ปกครองมีสิทธิอันชอบธรรมในการจัดการศึกษาแก่บุตรหลานของตนมากน้อยเพียงใด ขอบเขตความรับผิดชอบระหว่างพ่อแม่กับหน่วยงานของรัฐมีมากน้อยแค่ไหน รัฐจะวางมาตรการ กำกับ สนับสนุน ตรวจสอบ อย่างไร ให้มีความสมดุลระหว่างสิทธิกับความรับผิดชอบของพ่อแม่ผู้ปกครอง และมาตรการส่งเสริมเสรีภาพกับการประกันคุณภาพ โดยพ่อแม่ผู้ปกครองจะมีวิถีทาง ทวงสิทธิ-รักษาสีติ ควบคู่ไปกับการรับการตรวจสอบจากภายนอกได้อย่างไร อะไรคือหลักการร่วมในการเรียนรู้ที่ดีที่พึงยึดถือร่วมกันของโรงเรียนในแบบ โรงเรียนนอกแบบหรือโรงเรียนทางเลือก ความสัมพันธ์ที่เหมาะสมระหว่าง “บ้าน-โรงเรียน” ในกระบวนการจัดการเรียนการสอน และจุดเชื่อมต่อระหว่างการศึกษาทางเลือกกับการศึกษาในระบบ ในอันที่นักเรียนในบ้านจะเป็นที่ยอมรับของสถาบันในระบบ

โฮมสคูลในประเทศไทยค่อนข้างนำการวิจัยไปแล้ว เพราะเริ่มมีบางครอบครัวจัดรูปแบบการศึกษาดังกล่าว ข้อดีของระบบโฮมสคูลก็คืออย่างน้อยทำให้ทุกฝ่ายได้หันมามองปัญหาที่เกิดกับการศึกษาไทยในปัจจุบัน ทำให้พ่อแม่มีความละเอียดอ่อนกับลูก ๆ มากขึ้น

นายอมรวิชช์ กล่าวว่า จริง ๆ แล้วเรื่องนี้เป็นพื้นฐานในการพูดถึงการฟื้นฟูสถาบันครอบครัวเป็นหลัก ไม่ถึงกับต้องทำโฮมสคูลก็ได้ แต่ทำอย่างไรจะให้เกิดการเรียนรู้ขึ้นในครอบครัว ทำอย่างไรจะสร้างความเป็นบ้านขึ้นในโรงเรียนรวมทั้งการเชื่อมโยงบ้าน-โรงเรียน ชุมชนเข้าหากันได้มากขึ้น

โครงการบ้านป่าแห่งการเรียนรู้

โครงการนี้จัดขึ้นโดยสำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ ให้เป็นความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับครอบครัว เพื่อจัดกระบวนการเรียนรู้แบบใหม่ร่วมกัน โครงการนี้เริ่มมาตั้งแต่ภาคเรียนที่ 2 ของปีการศึกษา 2541 ทั้งนี้มีพื้นฐานจากความคิดของครูบาทุณย์นันท์ ปรีชญพทุทธิ ผู้ซึ่งได้รับยกย่องเป็น 1 ใน 30 ครูภูมิปัญญาไทยที่มีความเชื่อในการทำนุบำรุงรักษายั่งยืน แต่มีความเห็นว่ระบบการศึกษาที่เป็นอยู่ ทำให้กรอบความคิดของเด็กถูกกำหนดจากโรงเรียน บวกกับค่านิยมและพฤติกรรมที่ถูกกระตุ้นโดยสื่อและสังคม ส่วนไม่เชื่อต่อวิถีแบบชนบท

ครูบาเชื่อว่าเด็กแต่ละคนมีธรรมชาติและศักยภาพที่แตกต่างกัน ย่อมต้องการทำนุบำรุงในทำนองเดียวกัน และเชื่อต่อไปอีกว่าการศึกษาระบบที่คาดหวัง เป็นสิ่งที่โรงเรียนซึ่งใช้ระบบ mass product มุ่งผลิตคนป้อนโรงงาน ป้อนเมือง ไม่สามารถตอบสนองได้ ครูบาไม่ได้ตั้งใจทักกับรูปแบบวิธีการเรียนการสอนของโรงเรียนแต่ที่เป็นปัญหามากคือหลักสูตรแบบแบ่งที่ส่งค่ายค่านิยมแบบเมือง ๆ จนถูกหลอนจากบ้านนาร้อยทั้งร้อยเรียนแล้วจะเข้าเมืองไปเป็นลูกจ้าง ไม่คิดสร้างงานช่วยพัฒนาบ้านเกิด ครูบาเชื่อว่าการเรียนรู้ที่ดีที่สุดคือการเรียนจากการทำจริง การศึกษาที่ครูบาคาดหวังคือการศึกษาศึกษาที่สร้างคนให้มีความสามารถในการคิดเลือกวิถีชีวิตของตนเองได้ และที่สำคัญคือ ต้องเชื่อมั่นในการพึ่งตนเอง

โครงการดังกล่าวจัดขึ้นที่บ้านและโดยลูก ๆ ของครูบาเป็นส่วนหนึ่งของโครงการ กล่าวคือ วันจันทร์-พุธ จะเรียนวิชาภาษาไทย ภาษาอังกฤษ และสร้างเสริมลักษณะนิสัยที่โรงเรียนเหมือนเพื่อนคนอื่น ๆ ส่วนวันพฤหัสบดี-อาทิตย์จะเรียนรู้ที่บ้านด้วยการจัดการของพ่อและแม่ เรียกได้ว่าเป็นกึ่ง ๆ โยมสกุล ที่แพร่หลายในหลายประเทศที่เปิดโอกาสให้พ่อแม่มีจัดการศึกษาให้แก่ลูกหลาน แทนที่จะปล่อยให้เป็นสิทธิขาดของภาครัฐแต่เพียงฝ่ายเดียว

1.3.2 การศึกษาของชุมชน : การกระจายอำนาจทางการศึกษา

(กรุงเทพฯ 12/01/42, 17/02/42, 05/03/42)

ภาพการจัดการศึกษาในความคิดของคนไทย คือ โรงเรียน ห้องเรียน ครู นักเรียน หลักสูตร และการเรียนการสอน การเปลี่ยนภาพดังกล่าวในสมองของคนไทยเริ่มอย่างเป็นรูปธรรม ตั้งแต่แผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2535 และผ่านแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 8 จนถึงความพยายามในการผลักดันร่าง พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.... ที่มาจากหลายสำนักความคิด

บทบาทชุมชนกับการศึกษาเป็นประเด็นที่ถูกเอ่ยถึงบ่อยครั้งเมื่อมีการกล่าวถึงความล้มเหลวของการจัดการศึกษา เพราะในขณะที่ชุมชนได้ข้อสรุปถึงการจัดการศึกษาในชุมชนมานานแล้ว การเรียนรู้ของชุมชนไม่ได้ถูกแบ่งแยกจากวิถีชีวิตของชุมชน ต่างจากการศึกษาในระบบราชการที่มีแนวคิดแบบแยกส่วน หลายรูปแบบที่ราชการเริ่มมองเห็น และนำเสนอกลับมายังชุมชน กลับเป็นรูปแบบที่ชุมชนดำเนินการอยู่แล้ว ตัวอย่างการศึกษาของชุมชน เช่น

ตลาดนัดริมทาง

เป็นรูปธรรมในการจัดการศึกษาโดยชุมชน เพื่อชุมชน บริเวณสี่แยกถนนออกคอมเพล็กซ์ ถนนสายบางนาตราด เป็นเวทีอธิบายให้กับทุกกลุ่มได้เข้าใจถึงกระบวนการเรียนรู้ที่มีอยู่ในวิถีชีวิตของชุมชน แทนที่จะเป็นเพียงเวทีแลกเปลี่ยนสินค้า เจ้าของโครงการคือผู้ใหญ่วิบูลย์ เข็มเฉลิม 1 ใน 30 ครูภูมิปัญญาไทย และอุทิศสมาธิ ร่วมกันกับชาวบ้านบริเวณใกล้เคียงที่มีแนวคิดเดียวกัน จัดตลาดนัดริมทางขึ้น เป็นรูปแบบของการจัดการศึกษาในวิถีชีวิตของชุมชน เพราะตามปรัชญาการศึกษาตลอดชีวิตที่หมายความว่าความถึงการศึกษาที่เกิดจากการผสมผสานระหว่างการศึกษาในระบบ นอกโรงเรียน และตามอัธยาศัย เพื่อให้สามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตแล้ว จะทำให้เข้าใจการศึกษาในกรอบความคิดใหม่ ซึ่งเป็นการคิดอาวูร ในการพัฒนากระบวนการทัศน์ใหม่ให้นักศึกษารุ่นใหม่ ให้เข้าใจถึงการศึกษาที่เกิดขึ้นในวิถีชุมชนได้อย่างชัดเจน

ผู้คนที่มาตลาดนัดริมทางแห่งนี้มีความหลากหลายทั้งที่เป็นนักเรียน นักศึกษา นักวิชาการ ชาวบ้านที่มีผลผลิตส่วนเกินมาแลกเปลี่ยนกันโดยผ่านระบบตลาด นอกจากมาขายแล้วสิ่งสำคัญคือการได้มาพบปะกันเพื่อพูดคุย แลกเปลี่ยน เรียนรู้ ให้กำลังใจ ปรับทุกข์ ปรับสุข กันมากกว่า เป็นการเรียนรู้ทั้งเรื่องเศรษฐกิจ สังคม การเรียนรู้ในตลาดนัดแห่งนี้มิได้จำกัด อายุ วุฒิ เพศ หรือเผ่าพันธุ์ ทั้งนี้ขึ้นกับความสามารถในการเก็บเกี่ยว

1.4 ความเคลื่อนไหวด้านโอกาสทางการศึกษา การบุกทะลวงปรางค์ที่มองไม่เห็น

หัวข้อข่าว

1.4.1 กรณีการสอบเข้า ร.ร. สาธิตเกษตร-กลายเป็นกรณีพิพาท “พ.ร.บ.ข้อมูลข่าวสาร” (ไทยรัฐ 01, 26,

28/02/42, มติชน 23,26,27/01/42, มติชน 02,07,10,14,15,16,18/02/42, ไทยรัฐ 02,04,05,09,17,18,22/02/42,

ไทยโพสต์ 02,05,11,14,16,23,29/02/42, The Nation 02,11,15/02/42, ไทยรัฐ 09,11,12,15,16,17,18,20/02/42, Bangkok Post 01/03/42, มติชน 01,06/03/42, ไทยรัฐ 04/03/42, กรุงเทพธุรกิจ 10,11,12/03/42,ไทยโพสต์ 12/03/42)

1.4.2 กระทรวงศึกษาธิการรับเด็กเข้าเรียนต่อ : ระบบอภิสิทธิ์เด็กฝาก (กรุงเทพธุรกิจ 29/01/42, มติชน 29/01/42 , กรุงเทพธุรกิจ 09/02/42 , ไทยโพสต์ 13/02/42 , มติชนสุดสัปดาห์ 16/02/42, ไทยรัฐ 09/03/42, ไทยโพสต์.09,10,16/03/42 , กรุงเทพธุรกิจ .09,29/03/42 , ผู้จัดการ 11/03/42)

สรุปประเด็นข่าว

1.4.1 กรณีการสอบเข้า ร.ร. สาธิตเกษตร-กลายเป็นกรณีพิพาท "พ.ร.บ.ข้อมูลข่าวสาร" (ไทยรัฐ 01, 26, 28/02/42, มติชน 23,26,27/01/42, มติชน 02,07,10,14,15,16,18/02/42, ไทยรัฐ 02,04,05,09,17,18,22/02/42,ไทยโพสต์ 02,05,11,14,16,23,29/02/42, THE NATION 02,11,15/02/42, ไทยรัฐ 09,11,12,15,16,17,18,20/02/42, Bangkok Post 01/03/42 ,มติชน 01,06/03/42, ไทยรัฐ 04/03/42, กรุงเทพธุรกิจ 10,11,12/03/42,ไทยโพสต์ 12/03/42)

การสอบเข้า ร.ร.สาธิต มก.ในปีการศึกษา 2541 มีผู้ปกครองของเด็กนักเรียนคนหนึ่งคือนางสุมาลี ลิ้มปโหวาทซึ่งสอบเข้าไม่ได้ ขอข้อมูลเพื่อความโปร่งใส ปรากฏเป็นเรื่องราวใหญ่โต ที่กลายเป็นกรณีศึกษาที่ไม่มีใครคาดถึงว่าจะส่งผลกระทบต่อสังคมระดับประเทศได้มากมาย ถึงเพียงนี้ ในอดีตมักจะปกปิดกัน การเปิดเผยข้อมูลย่อมมีสาระซ่อนเร้นกันโดยตลอด กรณีสาธิตมก. เป็นบทเรียนให้สถาบันการศึกษาทั่วประเทศ ได้ตระหนักว่าการดำเนินการตามวิธีการเก่า ๆ อาจใช้ไม่ได้ผลแล้วในโลกยุคใหม่ที่เน้นความโปร่งใสเป็นหลัก

ลำดับเหตุการณ์

3 เม.ย. 41 นางสุมาลี ลิ้มปโหวาท มารดาและผู้ปกครอง ด.ญ.ณัฐนิช ลิ้มปโหวาท ผู้สมัครสอบคัดเลือกเข้าชั้นป.1

ร.ร.สาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (มก.) ปีการศึกษา 2541 ขอตรวจดูและถ่ายสำเนากระดาษคำตอบและบัญชีคะแนนของลูก และนักเรียนที่ผ่านการคัดเลือกจำนวน 120 คน

19 มิ.ย.41 มก.ปฏิเสธว่าไม่มีเหตุผลสมควร

25 มิ.ย.41 นางสุมาลี ร้องเรียนว่ามก.ไม่ปฏิบัติตาม พ.ร.บ.ข้อมูลข่าวสารของทางราชการ พ.ศ. 2540

25 ก.ย.41 คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการมีหนังสือถึง มก.เพื่อทราบข้อเท็จจริง และขอเอกสารที่เกี่ยวข้องตามที่ผู้ร้องทุกข์ร้องขอ

21 ต.ค.41 มก. มีหนังสือถึงคณะกรรมการข้อมูลฯ พร้อมได้ส่งคำชี้แจงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับร.ร.สาธิตฯและบัญชีเอกสารตามที่คณะกรรมการร้องขอจำนวน 10 แฟ้ม

11 พ.ย.41 คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารด้านสังคม ได้แจ้งคำวินิจฉัยให้เปิดเผยกระดาษคำตอบและบัญชีคะแนนของด.ญ.ณัฐนิช และนักเรียนที่ผ่านการสอบคัดเลือกทั้ง 120 คนให้นางสุมาลี ตรวจดูและถ่ายเอกสาร

25 พ.ย.41 มก.หารือกับคณะกรรมการข้อมูลฯ ทบวงฯและอัยการสูงสุด ถึงขั้นตอนและผลกระทบในการดำเนินการ รวมทั้งแนวทางปฏิบัติซึ่ง มก.ได้ตอบรับว่าจะเป็นผู้จัดหาข้อมูล

3-6 ธ.ค. 41 ประชาชาติธุรกิจเปิดเผยคำชี้แจงเกี่ยวกับสาธิตเกษตรต่อคณะกรรมการกฤษฎีกา โดยในเอกสารระบุว่ามีการรับเด็กกรณีพิเศษจำนวน 38 คนจากนักเรียน 120 คน (31%)

25 ธ.ค.41 ผู้ปกครองนักเรียนที่ผ่านการสอบคัดเลือกทำหนังสือขอคัดค้านการดูกระดาษคำตอบกล่าวว่าเป็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล

13 ม.ค.42 กลุ่มผู้ปกครองได้มีหนังสือถึงอธิการฯมก. เพื่อขอให้ระงับการเปิดเผยกระดาษคำตอบของนักเรียนทั้งหมด จนกว่าศาลจะมีคำวินิจฉัยเป็นที่ยุติ

19 ม.ค.42 นายเชิดชัย จินตสุนทร ผู้ปกครอง ด.ญ.ชลิตา จินตสุนทร ยื่นฟ้องต่อศาลแพ่งเพื่อให้เพิกถอนคำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยข้อมูลฯ อ้างว่าคำตอบของเด็กแต่ละคนเป็นข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล โดยมีจำเลย 8 คนคือคณะกรรมการวินิจฉัย 7 คน และอธิก.มก. 1 คน

25 ม.ค.42 มก.แถลงข่าวข้อเท็จจริงการรับนักเรียนโรงเรียนสาธิตเกษตร โดยอาจารย์ใหญ่นางจรงค์ษ์ ไกรนาม แจ้งว่ากำลังรอคำแนะนำจากกฤษฎีกาและอัยการสูงสุด เพื่อจะได้ปฏิบัติอย่างถูกต้อง และยอมรับว่ามีเด็กฝากจริง

28 ม.ค.42 ศาลแพ่งมีคำสั่งยกคำร้องอุทธรณ์ของนายเชิดชัย จินตสุนทร โดยวินิจฉัยว่ามีเหตุผลสมควรรับฟังเหตุผลและ คำร้องของจำเลย แต่ไม่มีเหตุอุทธรณ์จึงให้ยกคำร้องของนายเชิดชัย

29 ม.ค.42 คุณหญิงสุพัตรา มาศดิตถ์ รมต.ประจำสำนักนายกรัฐมนตรีในฐานะประธานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสาร ทำหนังสือถึง มก. ให้ปฏิบัติตามมติคณะกรรมการวินิจฉัยฯ

30 ม.ค. 42 ผศ. เกื้อกูล ทาพิสุทธิ เข้าดำรงตำแหน่งอาจารย์ใหญ่ ร.ร. สาธิต มก. แทนอาจารย์จรัสซึ่งครบวาระ

1 ก.พ.42 นายธีระ สุธะบุตร อธก.มก. ยอมรับเป็นครั้งแรกว่าจะเปิดเผยข้อมูลกระดาดคำตอบและบัญชีคะแนนเด็กทั้ง 120 คน เพราะถือว่าการสั่งการดังกล่าวเป็นที่สิ้นสุดตามกฎหมาย

4 ก.พ.42 เด็กนักเรียนชั้น ป.1 ร.ร.สาธิต มก. โดย ค.ญ.กมลมาศ วรรณพานกับพวกรวม 109 คนได้ยื่นฟ้องนายชูเชิด รักตะบุตร ประธานคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารด้านสังคม 7 คนกับอธก.มก. 1คน เป็นจำเลยต่อศาลแพ่งในฐานความผิดขอให้เพิกถอนมติและคำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยฯ ถือว่าเป็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลของโจทก์ทั้ง 109 คน ทั้งเป็นคำวินิจฉัยที่ไม่ชอบด้วย กม. และเป็นการกระทำที่ผิดกม.ต่อโจทก์ ขอให้ศาลมีคำสั่งให้จำเลยที่ 8 (อธก.มก.) ระงับการเปิดเผยข้อมูลดังกล่าว

5 ก.พ.42 โจทก์ชุดเดิมเข้ายื่นคำร้องขอให้ศาลคุ้มครองฉุกเฉินเพื่อไม่ให้ทาง อธก.มก.และศาลมก.ต้องเปิดเผยข้อมูล

6 ก.พ. 42 อธก.มก.บอกว่าเปิดเฉพาะเลขที่สอบและคะแนนเด็ก 120 คน แต่ไม่เปิดเผยรายชื่อวันที่ 15 ก.พ.

8 ก.พ.42 ศาลนัดไต่สวนคำร้องฉุกเฉิน พิเคราะห์แล้วเห็นว่าเป็นเอกสารทางราชการ ไม่ใช่ส่วนบุคคลเปิดเผยได้ นายเชิดชัย จินตสุนทร บิดาเด็กฝ่ายโจทก์กล่าวว่ายื่นอุทธรณ์ต่อไป และหากต้องเปิดเผยจริงก็จะฟ้องเรียกค่าเสียหายต่อนางสุมาลี และวันเดียวกันนี้ ทบวงมหาวิทยาลัยเรียกประชุมผู้บริหารโรงเรียนสาธิต 8 แห่งในสังกัด เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์เพื่อความโปร่งใสในการสอบเข้า ป.1

9 ก.พ.42 อธก.มก.แถลงข่าวว่า ร.ร.สาธิต มก.จะเปิดเผยข้อมูลเฉพาะตัวให้ นางสุมาลีไปดูได้วัน ที่ 15 ก.พ.42 โดยให้ดูคนเดียว

10 ก.พ.42 ค.ญ.กมลมาศ วรรณพาน กับพวก 109 คน มอบให้ทนายความยื่นคำร้องอุทธรณ์คำพิพากษาศาลแพ่งที่ยกฟ้อง คณะกรรมการวินิจฉัย และอธก.มก. ศาลรับอุทธรณ์แต่ไม่รับคำร้องให้ไต่สวนฉุกเฉิน

15 ก.พ.42 นางสุมาลี ไม่ได้เดินทางไปดูกระดาดคำตอบและบัญชีคะแนน เพราะยังไม่ได้รับจดหมายแจ้งอย่างเป็นทางการจากร.ร. ซึ่งทางร.ร.บอกว่าส่งมาตั้งแต่วันที่ 5 ก.พ.แล้ว ต่อมาบอกว่าได้รับจดหมายเลข 12.00 น. ซึ่งเลยเวลากำหนดนัดหมายในวันเดียวกัน แม้จะได้รับก่อนก็จะไม่ไป เพราะมีเงื่อนไขมากโดยเฉพาะข้อ 3 ระบุว่า นางสุมาลีต้องลงลายมือชื่อรับเอกสารและรับทราบเงื่อนไขของมก.ที่จะไม่นำเอกสารไปเผยแพร่แก่บุคคลอื่น หรือไปใช้ประโยชน์ในทางที่เสียหายแก่มก.หรือนักเรียนที่ผ่านการทดสอบ ซึ่งเงื่อนไขดังกล่าวไม่เป็นไปตามมติของคณะกรรมการวินิจฉัยที่ให้เปิดเผยโดยไม่มีเงื่อนไข

เอกสารที่นำมาเปิดเผยมี 3 ส่วนคือ 1) รายชื่อเด็กที่สอบผ่านการคัดเลือก 120 แต่ไม่มีเลขที่สอบ 2) กระดาดคำตอบซึ่งอยู่ในชุดเดียวกับข้อสอบมีแต่เลขที่สอบไม่มีชื่อเด็ก 3) บัญชีคะแนนที่สอบผ่าน 120 คน มีเลขที่นั่งสอบแต่ไม่มีชื่อ อธก.มก.บอกว่าไม่เห็นความจำเป็นว่าต้องรู้ชื่อเด็ก รู้ว่าเด็กที่สอบผ่านทำคะแนนได้เท่าใด

16 ก.พ. 42 นางสุมาลีทำหนังสือแจ้ง ไปยังคณะกรรมการข้อมูลฯกรณีท.มก.ระบุว่าไม่ยอมใช้สิทธิไปดูผลสอบ

4 มี.ค.42 สำนักงานอัยการสูงสุดตั้งกรรมการสอบนางสุมาลี ลิมปิวาท ที่ใช้พ.ร.บ.ข้อมูลข่าวสารฯขอลดผลการสอบเข้าโรงเรียนสาธิต มก. ตามบัตรสนทน่ในนามผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนสาธิตมก. ร้องเรียนมา ซึ่งนางสุมาลีบอกว่าใช้สิทธิในแง่ผู้ปกครองไม่ได้ใช้ในฐานะพนักงานอัยการ

15 มี.ค.42 หนังสือนายติเรก สุนทรเกตุ รองอัยการสูงสุด ส่งหนังสือความเห็นให้ยุติการสอบสวนข้อเท็จจริงในเรื่องนี้ต่ออัยการสูงสุด หนังสือดังกล่าวในเบื้องต้นนายเสรี ธีรวิทยานัย อธิบดีกรมอัยการฝ่ายคดีแพ่งในฐานะผู้บังคับบัญชานางสุมาลี เสนอความเห็นผ่านไปยังนายติเรกว่า การกระทำของนางสุมาลีเป็นการใช้สิทธิส่วนตัวตามรัฐธรรมนูญและทำในฐานะผู้ปกครองเด็กนักเรียน ซึ่งสามารถทำได้ตามกฎหมาย จึงไม่มีเหตุผลที่จะดำเนินการสอบสวนในเรื่องนี้ต่อไป

น่านาที่ค้นเกี่ยวกับการใช้สิทธิตาม พ.ร.บ.ข่าวสารข้อมูลของทางราชการ และการรับเด็กของโรงเรียนสาธิตมก.

นายชวน หลีกภัย นายกรัฐมนตรี ยอมรับว่าฝากหลานเข้าเรียนสมัยเป็นฝ่ายค้านในฐานะเป็นกรรมการสภามหาวิทยาลัย คนต้องการเข้า.ร.สาธิตกันมากเนื่องจากมีอาจารย์มหาวิทยาลัยมาสอนเด็กประถมฯและมัธยมฯ วิธีแก้ปัญหาคือ การกระจายอำนาจ ความเสมอภาค ประสิทธิภาพและศักยภาพ ของโรงเรียนให้ดีที่สุด เพื่อลดการแก่งแย่งกันเข้า.ร.ประเภทใดประเภทหนึ่ง

นางสุมาลี ลิมปิวาท บอกว่าที่ต้องเรียกร้องให้มีการเปิดเผยข้อมูลก็เพื่อเป็นบรรทัดฐานในการใช้ พ.ร.บ.ข้อมูลข่าวสาร แต่หากข้อมูลที่เปิดเผยไม่มีความโปร่งใส ก็จะดำเนินการทุกวิถีทางเพื่อให้ข้อเท็จจริงปรากฏออกมาต่อสาธารณชน

นายวิชัย ต้นศิริ รองประธานคณะกรรมการการศึกษา สมาพันธ์ราษฎร ส่วนตัวมองว่าการฝากเด็กเป็นเรื่องปกติ คงไม่น่าเข้าพิจารณาในคณะกรรมการ

นายสมพงษ์ จิตระดับ อาจารย์คณะครุศาสตร์ จุฬาฯ คิดว่าผู้ใหญ่ในประเทศทุกคนฝากเด็ก มีอภิสิทธิ์กันทั้งนั้น ทั้งที่คนกลุ่มนี้ต้องเป็นผู้ยึดระเบียบกฎเกณฑ์และสร้างความโปร่งใส เป็นแบบอย่างให้มากที่สุด หากดำเนินการตาม พ.ร.บ. ข้อมูลฯ ปัญหาการฝากจะลดลง

นายสมศักดิ์ ปริศนานันทกุล รมต.ชน.ร. เรื่องฝากเด็กเข้าเรียนในสังคมไทยมีมานานแล้ว จะให้หมดไปเลยคงเป็นไปได้ยาก ต้องแก้แบบค่อยเป็นค่อยไป ระวังหลังปัญหาคลคล เพราะประชาชนรู้จักใช้สิทธิของตนเองมากขึ้น

นายสุรินทร์ พิศสุวรรณ รมว.ก.ต่างประเทศ จึงถูกระบุว่าฝากลูกเข้าเรียนด้วย ปฏิเสธการตอบคำถาม ไม่อยากต่อความยาวสาว ความยืดยาว เพราะกลัวเด็กจะเสียใจ

นายประจวบ ไชยสาส์น รมต.ทบว.ฯ ยอมรับว่าสังคมไทยเป็นสังคมอุปถัมภ์ มีลูกท่านหลานเธอ มีวัฒนธรรมของการใช้เส้นสาย มีการวิ่งเต้น การฝากเด็กเป็นเรื่องธรรมดา ทบว.ฯ จะประชุมผู้บริหาร ร.ร.สาธิตทั้ง 8 แห่ง เพื่อขอชี้แจงหลักเกณฑ์ในการรับนักเรียน

นายวันชัย สิริชนะ ปลัด ทบว.ฯ สังคมไทยเป็นสังคมที่เกื้อกูลกัน จึงยากที่จะปฏิเสธการรับฝากเด็ก การรับนักเรียนสาธิตทุกแห่งที่ผ่านมาทำด้วยความบริสุทธิ์โปร่งใส แต่ขาดการประชาสัมพันธ์ถึงขั้นตอนการดำเนินงาน แม้ว่าสัดส่วนและนโยบายรับจะขึ้นกับวัตถุประสงค์ของมหาวิทยาลัย แต่ก็ยืนยันได้ว่า ทุก ร.ร. ไม่มีการรับนักเรียนด้านผลประโยชน์ตอบแทนเป็นทรัพย์สินหรือสินบน

นายธีระ สุธาบุตร อธก.มก. ทราบว่าทุกคนมีสิทธิฝากเด็ก จะได้อะไรไม่อยู่ที่คณะกรรมการกลางที่จะพิจารณา ว่าผู้ปกครองเป็นบุคคลที่สร้างคุณประโยชน์ต่อประเทศโดยส่วนร่วมหรือไม่

นายเปลว สีเงิน คอสมันนิสตัน.ส.พ.ไทยโพสต์ กรณีร.ร.สาธิตมก.เป็นกรณีตัวอย่าง มติด้านใดที่ออกมาถือว่าเป็นมตินำร่อง และสังคมจะยึดถือเป็นบรรทัดฐานเพื่อใช้ต่อไปกับทุก ร.ร. และทุก ร.ร. ต้องปรับกฎระเบียบของตนให้สอดคล้องและเอื้อเพื่อพร้อมรองรับ พ.ร.บ. ข้อมูลข่าวสารฯ ไม่เฉพาะอาจารย์ เท่านั้น แต่รวมถึงผู้ปกครองที่จะมีส่วนร่วม ต้องรับรู้ด้วยความเข้าใจด้วย กระดาษคำตอบและคะแนนทั้งหมดต้องเปิดเผยให้คนทั่วไปได้รู้

ผศ.ดร.พทุทธิ ศิริวรรณพิทักษ์ คณบดีคณะครุศาสตร์ จุฬาฯ กล่าวว่า การเปิดเผยกระดาษคำตอบทำได้ ถ้าแยกออกจากตัวข้อสอบ แต่ถ้าติดอยู่กับข้อสอบ ต้องหุ้ดคุ้ยกันอีก เพราะมีผลต่อระบบข้อสอบ เนื่องจากเป็นมาตรฐานที่เก็บไว้ในคลังข้อสอบ ตระหนักดีว่าสาเหตุที่คนจำนวนมากต้องการเข้าเรียนร.ร.สาธิต เพราะเข้าใจว่าเป็นการสอบแนวใหม่ ที่ผู้ปกครองพอใจ

โกวิท วงศ์สุวรรณ คอสมันนิสตัน.ส.พ.มติชน เมืองไทยมีโรงเรียนสาธิต เนื่องจากไม่ต้องทัววิจัย เพราะลอกความรู้ฝรั่งมา ร.ร.สาธิตจึงเป็นสวัสดิการให้พวกคนที่ทำงานในมหาวิทยาลัยนั้น ๆ ไป และมีที่เหลือให้เด็กข้างนอกเล็กน้อย

ธรรมเกียรติ กันธิริ ผ่านคอสมันนิสตันบัยบายเบิกฟ้า กรุงเทพธุรกิจ มองสังคมไทยผ่าน พ.ร.บ. ข้อมูลฯ ว่ายังมีอิทธิพลตกค้างของระบบอุปถัมภ์ มีกระบวนการที่เปลี่ยนผ่านการอุปถัมภ์ที่สัมพันธ์กับผลประโยชน์ต่างตอบแทนตลอดจนการแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบร่วมกัน ด้วยเหตุนี้จึงต้องสร้างความเข้มแข็งให้ประชาชน ให้มีสิทธิมีเสียงอย่างแท้จริง โดยมีส่วนรับรู้ว่าคนที่อาสาเข้ามาปกครองประเทศแทนตน ดำเนินการโดยสุจริตโปร่งใสตามที่อาสาหรือไม่ ข้าราชการประจำเป็นกลไกรัฐและกินเงินเดือนจากภาษีประชาชน ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์ตามครรลองเพียงใด ประชาชนจึงควรใช้สิทธินี้จะได้รู้เพื่อประโยชน์ตนและสังคม

สวลล์ฟ้า ผ่านคอสมันนิสตัน กล่าวได้กล้าเสีย ไทยรัฐ ผู้ปกครองเด็กต้องฟาดฟันกันเอง ทั้ง ๆ ที่ข้อใหญ่ใจความอยู่ที่กฎกติกา ที่ร.ร.สาธิตกำหนด โดยเฉพาะระบบโควตาที่กำหนดไว้ เช่น ลูกหลานอาจารย์ พนักงานเท่าใด เด็กเส้นอีกเท่าใด การเกิดกรณีแบบนี้เป็นการดี เพื่อจะได้สร้างความถูกต้องชอบธรรมให้เกิดขึ้นในวงการศึกษา เป็นการศึกษาเพื่อเปิดโอกาสให้กับคนไทยทุกคน ไม่ว่าจะมั่งมีหรือจน ระบบอุปถัมภ์ครอบงำสังคมไปทั้งระบบ จนบ้านเมืองจะไม่รอด

กานต์ฟ้า กรุงเทพธุรกิจ โรงเรียนสาธิตมก.จะไม่เป็นปัญหาที่ต้องซักถามกัน ถ้าไม่ใช่เพราะเป็นร.ร.ของรัฐเอาภาษีประชาชนไปใช้จ่ายเพื่อเป็นสถานที่การศึกษาแก่ประชาชน มีหน้าที่ทำงานเพื่อสังคม ไม่ใช่เพื่อคนเพียงกลุ่มเดียว หรือคนที่บังเอิญมีอำนาจหน้าที่ในการควบคุมโรงเรียนขณะนั้น

คุณหญิงสุพัตรา มาศดิตถ์ เรื่องที่เกิดขึ้นเป็นบทเรียนที่ดี สำหรับหน่วยราชการอื่นที่มีการใช้งบประมาณหรือบุคลากรต้องมีความพร้อมให้ประชาชนสามารถตรวจสอบได้

ดร. นิธิ เอียวศรีวงศ์ อาจารย์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ครั้งศตวรรษของร.ร.สาธิต ในเมืองไทย ไม่ได้ทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลงอะไรแก่การศึกษาไทยเลย เพราะในที่สุดร.ร.สาธิตก็เข้าไปเพิ่มความเข้มข้นให้แก่ระบบได้บันไดและคนแพ้คัดออกของการศึกษาไทยเท่านั้น ครูใหญ่และผอ.โรงเรียนไม่ให้ความร่วมมือทันที เพราะวัฒนธรรมอำนาจนิยมของระบบราชการไทย ไม่ชอบให้มีอำนาจอื่นแทรกเข้ามาใน

การบริหาร ร.ร.สาธิตไม่มีเป้าหมายอะไรมากไปกว่าส่งเสริมระบบอภิสิทธิ์ให้สังคมให้แข็งแกร่ง โดยผ่านโอกาสทางการศึกษา บทบาทของร.ร.สาธิตในปัจจุบันคือการให้ผลงานให้เห็นว่า ร.ร.ของตนสามารถตอบคำถามที่ว่าทำไมเข้าเรียนสาธิตได้ในสถิติสูง

ที่นำเสนออีกอย่างหนึ่งคือบรรทัดฐานในการแจกจ่ายอภิสิทธิ์ของร.ร.สาธิต คือถูกคนรวยที่บริจาคช่วยโรงเรียน ถูกคนที่มีความสามารถหรือคนที่มีเส้นทางการเมืองจากภาคราชการ เอกชน และนักการเมือง ส่วนสุดท้ายคือถูกข้าราชการของสถาบันการศึกษาสังกัดของโรงเรียน และเพื่อให้ดูชอบธรรมก็มีการสอบแข่งขันเพื่อคัดเลือกเด็กอีกส่วนหนึ่งที่ทักษะแนวคิดเข้ามาเรียน

โรงเรียนสาธิตฝั่งตัวเองอยู่ในระบบอภิสิทธิ์จนกลายเป็นน้ำเนื้อเดียวกันกับความฟอเนของระบบอภิสิทธิ์ แล้วลืมไปว่าโรงเรียนสาธิตใช้ภาษีของประชาชนเหมือนโรงเรียนหลวงอื่น ๆ โรงเรียนสาธิตในฐานะหน่วยราชการเอาอำนาจมาจากไหนที่จะตั้งระบบสวัสดิการของตนเองเป็นเอกเทศที่ใช้งบประมาณแผ่นดิน

คอลัมน์ปริทัศน์นิตยสาร ไทยโพสต์ การอ้าง พ.ร.บ.ข้อมูลข่าวสาร ของนางสมานี ขอให้เปิดเผยข้อมูลการสอบเข้า ร.ร.สาธิตมก. เป็นนิมิตหมายที่ดี เป็นมิติใหม่ของการสร้างความ "โปร่งใส" ให้เกิดขึ้นในระบบการศึกษาไทย

1.4.2 กระทรวงศึกษาธิการรับเด็กเข้าเรียนต่อ : ระบบอภิสิทธิ์เด็กฝาก (กรุงเทพฯ 29/01/42, มติชน 29/01/42 , กรุงเทพฯ 09/02/42 , ไทยโพสต์ 13/02/42 , มติชนสุดสัปดาห์ 16/02/42, ไทยรัฐ 09/03/42 , ไทยโพสต์ 09,10,16/03/42 , กรุงเทพฯ 09,29/03/42 , ผู้จัดการ 11/03/42)

พ.ต.เทอดฤทธิ์ บุญญฤทธิ์ โฆษกประจำกระทรวงศึกษาธิการ เปิดเผยว่า ปีการศึกษา 2542 ทางกระทรวงศึกษามีแผนการรับนักเรียนนักศึกษาในสังกัดรวมจำนวน 4,209,235 คน เป็นนักเรียนระดับก่อนประถมศึกษา 1,302,400 คน ขึ้นประถมศึกษาปีที่ 1 971,200 คน ขึ้นม.1 916,760 คน ม.4 495,350 คน ปวช.247,945 คนและระดับอุดมศึกษา 275,580 คน

สพช.รับเด็กนักเรียนทุกคนในพื้นที่เข้าเรียน หากมีนร.เกินให้จับสลาก และปีนี้นี้คงไม่มีปัญหาเรื่องการรับเด็ก 3 ขวบ เพราะถ่ายโอนให้เป็นความรับผิดชอบขององค์กรท้องถิ่นมากขึ้น

นายกวาง รบอบคอบ อธิบดีกรมสามัญศึกษา แถลงหลักเกณฑ์และกำหนดการรับสมัคร นร.ม.1 และ ม.4 ประจำปีการศึกษา 2542 ว่า ได้กำหนดการรับนร. ม.1 ในพื้นที่บริการร้อยละ 60 หากมีการสมัครเกินให้ใช้วิธีจับสลาก และให้มีการสอบคัดเลือกไม่เกินร้อยละ 30 รับนร.ที่มีความสามารถพิเศษไม่เกินร้อยละ 5 และในส่วนผู้มีอุปการคุณไม่เกินร้อยละ 5

สาเหตุที่เพิ่มสัดส่วนการสอบจาก ร้อยละ 20 เป็น 30 นั้น มาจากผลวิจัยระหว่างปีการศึกษา 2537-2541 และจากการทำประชาพิจารณ์ทั่วประเทศพบว่าส่วนใหญ่ต้องการให้เปิดรับนักเรียนนอกพื้นที่มากขึ้น เพราะเชื่อว่าโรงเรียนยังมีคุณภาพไม่เท่าเทียมกันจึงต้องการให้สอบคัดเลือกเพราะเป็นวิธีที่โปร่งใส ยุติธรรม และจากผลการวิจัยพบว่านักเรียนที่เข้าเรียนชั้น ม.1 ของกรมสามัญในกทม. มีที่อยู่อาศัยและเรียนในพื้นที่บริการของโรงเรียนจริง ๆ ไม่เกินร้อยละ 70 ทุกปีจะมีการเคลื่อนย้ายไปยังโรงเรียนที่ต้องการ ซึ่งเฉพาะกทม.มี ร้อยละ 32 ต่างจังหวัดมีร้อยละ 6 นอกจากนี้ผู้ปกครองต้องย้ายไปทำงานนอกพื้นที่ที่อยู่อาศัย จึงจำเป็นต้องนำบุตรหลานไปเรียนในโรงเรียนที่ใกล้ที่ทำงาน

สำหรับ ม.4 ให้รับเด็กม.3 เดิมที่จะต่อ ม.4 เข้าเรียนก่อน หากยังไม่เต็มให้รับนักเรียนทั่วไป หากมีเกินกว่าแผนการรับ ให้โรงเรียนตัดสินใจโดยใช้กระบวนการแนะแนว หากไม่เป็นผลให้ใช้วิธีการจับสลาก ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการให้ความมั่นใจว่าไม่มีนโยบายให้โรงเรียนจับสลากไล่เด็กนักเรียนเก่าขึ้น ม.3 ออกเพื่อรับนักเรียนใหม่ขึ้น ม.4 โรงเรียนนั้น ๆ ต้องรับเด็กทั้งหมดหากเด็กต้องการเรียนต่อในโรงเรียนเดิม แม้จะออกไปสมัครสอบโรงเรียนอื่นแล้วไม่ได้ ต้องการกลับมาที่โรงเรียนเดิมก็ต้องรับ หากห้องเรียนไม่พอให้ขยายห้องเรียนเพิ่มเติมทั้งนี้เป็น การปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญใหม่ที่เน้นให้นักเรียนทุกคนที่ต้องการเรียนชั้นม.1-ม.6 ให้ได้เรียนทุกคน โดยกำหนดให้ทุกโรงเรียนปรับห้องเรียนชั้น ม.1-ม.6 ให้เท่ากัน

สำหรับโรงเรียนที่เปิดม.ปลายให้สอบคัดเลือก ร้อยละ 90 ความสามารถพิเศษ ร้อยละ 5 และบุตรหลานผู้มีอุปการคุณ ร้อยละ 5

ในกรณีผู้มีอุปการคุณร้อยละ 5 นั้น นายสมพงศ์ ธรรมอุปการณ ผอ.ร.ร.เตรียมอุดม กล่าวว่าต้องมีการหารือเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ก่อนเพราะยังไม่เคยมีมาก่อน แต่ยืนยันว่าไม่มีเรื่องการบริจาคเงินเพื่อแลกกับการรับเด็กเข้าเรียน ซึ่งนายกวางบอกว่ารับในส่วนนี้ได้แต่ต้องเสนอชื่อให้กระทรวงพิจารณาเป็นราย ๆ ไปส่วนบุตรครูถือว่าอยู่ในส่วนผู้มีอุปการคุณด้วย

ในประเด็นโควตาสำหรับนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ และบุตรหลานของผู้มีอุปการคุณซึ่งมีสัดส่วนรวมกันถึงร้อยละ 10 นั้นเป็นที่จับตามองของคนทั่วไป เพราะเป็นประเด็นที่เปิดโอกาสให้มีการใช้ระบบอภิสิทธิ์กันได้ ซึ่งเป็นระบบที่ยกเลิกไปในช่วงที่นายชุมพล ศิลปอาชา เป็นรมว.ศธ. การปรึกษาหารือของ ผอ.ร.ร.เตรียมอุดมกับอธิบดีกรมสามัญศึกษาในการกำหนดหลักเกณฑ์การรับเด็กกลุ่มดังกล่าว ยังเป็นที่พึงเล็งของการใช้ระบบอภิสิทธิ์ให้เป็นแบบแผนมากขึ้น

นายสมพงษ์ จิตระดับ อาจารย์คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กล่าวว่าหลักเกณฑ์การรับที่ไม่ชัดเจน อนุญาตให้ยืดหยุ่นได้ การดำเนินงานที่มีลักษณะปิดบัง เช่นบางโรงเรียนประกาศรับจำนวนเด็กสอบเข้าต่ำกว่าที่เป็นจริง สิ่งเหล่านี้ส่วนแต่ก่อให้เกิดกระบวนการเด็กฝากได้

กรณีนี้นายกวาง ครอบครอง กล่าวว่าเป็นเรื่องที่ทางโรงเรียนต้องตัดสินใจดำเนินการเองและต้องระมัดระวังไม่ให้เกิดปัญหา นอกจากนี้ยังประกาศห้ามทุกโรงเรียนขึ้นค่าเล่าเรียนอย่างเด็ดขาด ยกเว้นการเปิดสอนวิชาพิเศษเพิ่มเติม

1.5 ความเคลื่อนไหวด้านการยกระดับคุณภาพการศึกษา: เดินหน้าสู่นาคต

หัวข้อข่าว

1.5.1 หลักสูตรใหม่ให้เด็กเป็นศูนย์กลาง (มติชน 26/01/42, กรุงเทพธุรกิจ 06/01/42, ไทยโพสต์ .27/01/42, 04/03/42)

1.5.2 การประกันคุณภาพการศึกษาในระดับอุดมศึกษา (กรุงเทพธุรกิจ 04/02/42, 04/03/42, ผู้จัดการ 11/03/42)

1.5.3 กระทรวงศึกษาธิการเร่งปรับปรุงคุณภาพครู-คุณภาพเด็ก (ไทยโพสต์ 31/12/41, กรุงเทพธุรกิจ 16,21/01/42, ไทยรัฐ 19/02/42, กรุงเทพธุรกิจ 23/02/42, ไทยโพสต์ 26/02/42, กรุงเทพธุรกิจ 02,23/03/42, ไทยโพสต์ 09,10/03/42)

สรุปประเด็นข่าว

1.5.1 หลักสูตรใหม่ให้เด็กเป็นศูนย์กลาง (มติชน 26/01/42, กรุงเทพธุรกิจ 06/01/42, ไทยโพสต์ .27/01/42, 04/03/42)

นายพยุศักดิ์ จันทร์สุรินทร์ อธิบดีกรมวิชาการเปิดเผยเกี่ยวกับหลักการสำคัญของหลักสูตรใหม่ว่าจะเน้นความสำคัญของการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างครูกับนักเรียน โดยกรมจะกำหนดเฉพาะกรอบเป้าหมายและมาตรฐานความรู้ในแต่ละระดับชั้น แต่การจัดการเรียนการสอนนั้น ผู้สอนสามารถหาวิธีกับผู้เรียนเพื่อวางแผนร่วมกัน ซึ่งกระบวนการดังกล่าวจะอยู่บนพื้นฐานซึ่งประกอบด้วยแนวคิดหลัก 4 ประการ อันเป็นแนวคิดในการดำเนินการปรับปรุงหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งเป็นจุดเปลี่ยนในการจัดการศึกษาทั้งด้านการบริหารจัดการและการปฏิบัติของส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ดังต่อไปนี้

1. การกระจายอำนาจโดยให้ผู้ปกครองหน่วยงานและองค์กรในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการศึกษาตั้งแต่ร่วมคิด กำหนดทิศทางและพิจารณาร่างกรอบหลักสูตร รวมทั้งเป็นแหล่งวิทยากร ทำหน้าที่กำกับ กระตุ้นให้เกิดความตื่นตัวทางการศึกษา

2. ให้อิสระท้องถิ่น สถานศึกษาจัดทำหลักสูตรเอง โดยกรอบหลักสูตรมีความยืดหยุ่นเกี่ยวกับเวลาสาระการเรียนรู้ การจัดการเรียนการสอน วิธีการวัดผล ประเมินผล แต่ละท้องถิ่นจะมีความโดดเด่น มีความหลากหลายในการบริหารจัดการ โดยใช้ปัจจัยทางสังคม วัฒนธรรม ภูมิปัญญา บุคลากร

3. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ให้นักเรียนใช้กระบวนการคิด และเป็นผู้ลงมือปฏิบัติในกิจกรรม การเรียนการสอนที่หลากหลาย และการดำเนินชีวิต ทำให้เกิดการเรียนรู้ที่แท้จริง รู้จักตนเอง เห็นคุณค่าของตนเองและผู้อื่น เกิดปัญหาเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของตนกับสรรพสิ่ง สร้างเสริมคุณธรรม จริยธรรม ในการดำเนินชีวิต และการอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์

4. สร้างกลไกในการควบคุมคุณภาพการศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐาน โดยกำกับติดตามตรวจสอบประเมินและรายงานของสถานศึกษาเองภายใต้การกำกับของคณะกรรมการโรงเรียนและจากองค์กรภายนอกของกระทรวงศึกษาธิการหรือองค์กรอิสระที่มีระบบประกันคุณภาพเป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน

แนวคิดดังกล่าวก่อให้เกิดการปรับเปลี่ยนบทบาทของรัฐ หน่วยงานทางการศึกษา องค์กรต่าง ๆ และประชาชน

ภายหลังการประชุมคณะกรรมการพัฒนาหนังสือแห่งชาตินายพยุศักดิ์กล่าวว่า ขณะนี้กรมวิชาการกำลังเตรียมสรุปแนวทางและโครงสร้างหลักสูตรใหม่ของกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งโครงสร้างหลักสูตรใหม่จะมีสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มด้วยกัน ประกอบด้วย การพัฒนาคน สุนทรียศิลป์ สังคมศึกษา ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี การงานอาชีพและภาษาต่างประเทศ ใน 4 ช่วงคือ ชั้นปีที่ 1-3, ชั้นปีที่ 4-6, ชั้นปีที่ 7-9 และชั้นปีที่ 10-12

ตามหลักสูตรใหม่จะให้สถานศึกษาทุกแห่งเป็นฝ่ายจัดซื้อหนังสือเรียนเข้าห้องสมุดเพื่อให้เด็กค้นคว้า แทนที่เด็กจะมีแบบเรียนส่วนตัว หรือต้องแบกหนังสือหนัก หนังสือเรียนในอนาคตจะเป็นกลุ่มสาระการเรียนรู้หรือมาตรฐานการเรียนรู้ โดยมีเนื้อหาครอบคลุมตั้งแต่ความรู้พื้นฐานจนถึงความรู้ขั้นสูงอยู่ในหนังสือหนึ่งเล่ม ปีการศึกษา 2543 กรมวิชาการจะเริ่มใช้หลักสูตรใหม่โดยเริ่มตั้งแต่ระดับชั้น ป.1 ป.4 ม.1 และ ม.4

ศ.ดร.จุฑามพร จามรมาน อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เปิดเผยเกี่ยวกับโครงการศึกษาและพัฒนา
ระบบการประกันคุณภาพอุดมศึกษา ของทบวงมหาวิทยาลัย ว่าเป็นโครงการนำร่อง เพื่อดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของคณะวิชา
บางคณะและบางสาขา ให้ได้แนวทางที่ชัดเจน และสามารถดำเนินการได้ทุกสาขาของมหาวิทยาลัยของรัฐภายในปี 2543-2545 ตามที่
ทบวงฯได้ประกาศเป็นนโยบายไว้ตั้งแต่ ปี 2539

กลไกคือการมีโครงสร้าง มีคณะกรรมการ มีเจ้าหน้าที่ และเครื่องมือ ส่วนระบบก็เช่น ISO , TQM แต่แท้จริงแล้วต้องการให้แต่ละ
 แห่งสร้างระบบของตนเองขึ้นมาใช้มากกว่า เพราะถ้าระบบจากต่างประเทศเข้ามาจะสิ้นเปลืองมากกว่า

1.5.3 กระทรวงศึกษาธิการเร่งปรับปรุงคุณภาพครู-คุณภาพเด็ก (ไทยโพสต์ 31/12/41, กรุงเทพธุรกิจ 16,21/01/42, ไทยรัฐ 19/02/42, กรุงเทพธุรกิจ 23/02/42, ไทยโพสต์ 26/02/42, กรุงเทพธุรกิจ 02,23/03/42, ไทยโพสต์ 09,10/03/42)

ในการกล่าวอวยพรแก่ข้าราชการในสังกัดในวาระขึ้นปีใหม่ นางเกษมา วรวรรณ ณ อยู่ยงา เลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการการ
ประถมศึกษาแห่งชาติ (สพช.) ระบุว่าครูยุคปัจจุบันและอนาคตจะต้องปรับตัวให้เข้ากับกระแสสังคมที่มีความเปลี่ยนแปลงในหลาย ๆ ด้านที่
เกิดขึ้นให้ได้ กระแสดังกล่าวได้แก่ กระแสการเรียนรู้ที่จะต้องมุ่งเน้นไปที่เด็กเป็นสำคัญที่สุด ว่าเด็กจะได้อะไรจากการจัดการเรียนการสอน
ของครู ของโรงเรียน กระแสที่ 2 คือกระแสด้านความต้องการของเด็กที่มีความแตกต่างกัน ครูต้องรู้ว่าเด็กที่อยู่ในความรับผิดชอบเก่ง-อ่อนด้าน
ใด เพื่อค้นหาวิธีการเรียนการสอนที่หลากหลาย เพื่อพัฒนาเด็กแต่ละระดับให้เต็มศักยภาพของเด็ก

จากการสำรวจของสวนดุสิตโพลเกี่ยวกับความรู้สึกหรือความต้องการของเด็กที่มีต่อครูในโอกาสวันครูนั้น พบว่าเด็กต้องการให้ครูมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมหลายอย่างด้วยกัน เช่น ชื่นอนุนาถอยากให้อุครูเลืกดีดเก ช้ันประภษาให้อุครูเลืกบ้น ช้ันม้รยบ-ปาวช.ให้อุครูเลืกดุตา ตี ลงใหรยบรแงโดยไมม่มีเหตุผล ช้ันจูดมศึกษา ยากให้อุครูเลืกใช้อารมณ ะดับช้ันนี้จะร้กครูที่มีเหตุผล

นายอาคม เ่งฉั่ว ได้เปิดเผยมติของคณะกรรมการกำหนดนโยบายการดำเนินงานพัฒนาและส่งเสริมผู้มีความสามารถพิเศษทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ซึ่งประชุมเมื่อวันที่ 8 มี.ค. ว่าที่ประชุมมีมติให้สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

(สสวท.) ร่วมมือกับสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (สพช.) และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จัดทำหลักสูตรเร่งรัดเพื่ออบรมครูผู้สอนวิชาวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ชั้น ม.3 ของโรงเรียนขยายโอกาสทั่วประเทศจำนวน 12,000 คน โดยสสวท.ตั้งงบประมาณการดำเนินการด้านวิชาการและสปร. ตั้งงบประมาณดำเนินการด้านการฝึกอบรมและค่าใช้จ่ายสำหรับครู ถือเป็นนโยบายเร่งด่วน ทำในปีงบประมาณ 2542

รายงานกล่าวต่อว่า ทางกระทรวงศึกษาธิการโดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (สช.) ร่วมกับสสวท. ได้ร่วมมือกันจัดทำโครงการนำร่องเปิดโรงเรียนสาธิตการสอนวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ เพื่อพัฒนาครูวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ โดยมีโรงเรียนเอกชนนำร่อง 8 โรงเรียน คาดว่าปี 2545 จะขยายสู่ภูมิภาค

นายธงชัย จิวปรีชา ผอ.สสวท. กล่าวว่าโรงเรียนที่จะใช้เป็นโรงเรียนนำร่องนั้นต้องเป็นโรงเรียนที่มีความพร้อมที่จะพัฒนาห้องทดลอง อุปกรณ์วิทยาศาสตร์ให้มีครบและเพียงพอตามคำแนะนำของ สสวท. อย่างน้อยคือตามมาตรฐานหลักสูตร ซึ่งโรงเรียนต้องเป็นผู้ลงทุนทั้งหมด และต้องยินยอมให้โรงเรียนอื่นเข้ามาศึกษาดูงาน ส่วน สสวท. จะรับผิดชอบด้านวิชาการ เช่น การฝึกอบรมครู การกำหนดเกณฑ์มาตรฐานทั้งอุปกรณ์ทดลอง ห้องทดลอง และสื่อการเรียนการสอน เพื่อให้เป็นการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์อย่างเต็มรูปแบบ

โดยข้อตกลงร่วมกันระหว่าง สช.กับ สสวท. ที่จะร่วมพัฒนาโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษาระดับประถมฯและมัธยมฯเป็นโรงเรียนสาธิตการสอนวิทยาศาสตร์ของ สช. โดยจะแลกเปลี่ยนข้อมูลทางวิชาการและบริหารจัดการใช้ทรัพยากรระหว่างสองหน่วยงานในเรื่องหลักสูตร เทคนิคการจัดการเรียนการสอน สถานที่ เครื่องมือ บุคลากร และงบประมาณ มีการจัดตั้งคณะกรรมการอำนวยการ คณะทำงานในการดำเนินงาน ซึ่งประกอบด้วยผู้บริหาร และเจ้าหน้าที่ของทั้งสองหน่วยงาน ตลอดจนการกำกับดูแลและติดตามผล

ระบบประกันคุณภาพครู

จากการเปิดเผยของนายมนตรี จุฬาวัดนพล ประธานคณะกรรมการข้าราชการครู (อ.ก.ค.) เฉพาะกิจเกี่ยวกับการประกันคุณภาพครู ว่าทางสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครู (กค.) เตรียมใช้ระบบประกันคุณภาพครูเพื่อยกระดับครูไทยจำนวน 600,000 คนทั่วประเทศ ระบบดังกล่าวประกอบด้วยหลัก 3 ประการคือ การติดตามประเมินคุณภาพ การพัฒนาคุณภาพ และการตอบแทนตามคุณภาพครู และจะนำระบบนี้มาใช้ในปี 2543 โดยแบ่งเกณฑ์การพิจารณา 6 ด้านด้วยกันคือ การครองตัว(ความประพฤติ คุณธรรม จรรยาบรรณครู) วิชาการ (ความสามารถในวิชาที่สอน ความทันสมัยและความลึกซึ้งของวิชาการ) การสอน (ความสามารถในการสอน ความรับผิดชอบและการประเมินการเรียน) ความรู้ในภาษาต่างประเทศ (ใช้ภาษาไทยได้ถูกต้อง และมีความรู้ภาษาต่างประเทศอีก 1 ภาษาโดยเฉพาะภาษาอังกฤษ) การร่วมกิจกรรมระหว่างครูและบุคลากรในสถานศึกษาและชุมชน รวมทั้งการใช้คอมพิวเตอร์

การวัดคุณภาพและมาตรฐานของครูจะครอบคลุมทั้งกลุ่มครูในและนอกระบบตั้งแต่ระดับอนุบาล ประถมศึกษา มัธยมศึกษา อาชีวศึกษาและอุดมศึกษา เมื่อครูผ่านการประเมินแล้วจะได้รับเงินตอบแทนพิเศษเพื่อส่งเสริมและกระตุ้นให้ครูต้องการพัฒนาตนเอง ซึ่งจะ เป็นลักษณะของการสะสมแต้มหรือโบนัสจ่ายเมื่อสิ้นปี หรือรวมกับบำเหน็จตอนเกษียณอายุ หรือหลังจากออกจากราชการ เมื่อครูเข้าใจระบบประกันคุณภาพแล้วจะทำให้ครูกลายเป็นวิชาชีพที่แท้จริงและมีสถานะการครองชีพที่ดีขึ้น จะทำงานดีมากขึ้น เป็นผลให้นักเรียนและการศึกษาไทยมีมาตรฐานที่ดี ซึ่งปี 2543 ก.ค.จะประสานไปยังกรมที่มีสถานศึกษาส่งครูเข้ารับประกันคุณภาพจำนวน 60,000 คน หรือร้อยละ 10 เป็นการทดลองนำร่องก่อน เป็นกลุ่มครูในระดับจังหวัดหรือเขต

1.6 ปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อวงการการศึกษาไทย

หัวข้อข่าว

- 1.6.1 โรงเรียน: เครือข่ายแก๊งค์ยาเสพติด (มติชน 26/01/42, มติชนสุดสัปดาห์ 16/02/42, ผู้จัดการ 02/03/42, กรุงเทพธุรกิจ 12/03/42, ไทยรัฐ 12/03/42, ไทยโพสต์ 16/03/42)

สรุปประเด็น

- 1.6.1 โรงเรียน: เครือข่ายแก๊งค์ยาเสพติด (มติชน 26/01/42, มติชนสุดสัปดาห์ 16/02/42, ผู้จัดการ 02/03/42, กรุงเทพธุรกิจ 12/03/42, ไทยรัฐ 12/03/42, ไทยโพสต์ 16/03/42)

จากผลการวิจัยของวิบูลย์ กลิ่นสุคนธ์ ในวารสารต่อต้านยาเสพติดของสภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทย ระบุว่าร้อยละ 35.7 ของผู้ติดยาเสพติดหญิงที่เข้ามารักษาในรูปแบบชุมชนบำบัด เป็นผู้ที่มีการศึกษา ม.ต้น

พล.ต.ต. สันติ จิตต์จาริก ประธานศูนย์รับน้ำตาผู้ติดยาเสพติด โรงพยาบาลตำรวจ ระบุว่าสถานการณ์ยาเสพติดในกลุ่มเยาวชนตามโรงเรียนต่าง ๆ ในเขตกทม. มีอัตราความรุนแรงสูงขึ้น ขบวนการค้ายาเสพติดกำลังรุกคืบหน้าเข้าสู่โรงเรียนต่าง ๆ และจะใช้โรงเรียนเป็นศูนย์กลางของเครือข่ายค้ายาเสพติด โดยเฉพาะโรงเรียนในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาเป็นเป้าหมายสำคัญของการขบวนการพวกนี้ ปัญหาที่เป็นอยู่ไม่เฉพาะเรื่องเด็กติดยาเท่านั้นแต่รวมถึงเด็กมีส่วนร่วมในการขายยาด้วย เพราะมีบทลงโทษเบาว่าผู้ใหญ่ และไม่ได้มีเฉพาะยาบ้าแต่ยังมียาชื้อ ยาเค โคเคน

จากการสำรวจพบว่า กลุ่มนักเรียนในระดับ ป.ปลาย และม.ต้น เป็นเป้าหมายสำคัญของแก๊งค์ค้ายา เพราะเป็นวัยที่อยากรู้อยากทดลอง สามารถหว่านล้อมล่อหลอกได้ง่าย โดยใช้วิธีการหลอกล่อให้กินพรีนติดแล้วให้ซื้อกินเองหรือซื้อไปจำหน่ายเพื่อแลกยา ในระดับประถม ถ้าเป็นระดับมัธยมก็ใช้การข่มขู่ เมื่อทำกับเด็กในหลาย ๆ คนก็เท่ากับเป็นการขยายเครือข่ายตลาดของตน ประธานศูนย์กล่าวว่ามีเด็กที่ตกเป็นเครื่องมือของขบวนการแก๊งค์ยาเกือบทุกโรงเรียนทั่วกรุงเทพฯ ซึ่งนายถิรัช ภูมิตถร รองผู้ว่ากทม. บอกว่าจุดอันตรายเกี่ยวกับยาเสพติดมากที่สุดคือที่ เขตคลองเตย บางคอแหลม และเขตห้วยขวาง เป็นเขตที่มีเครือข่ายผู้ติดยาและชุมชนที่มีผู้ติดยาสูงสุดในเขตกทม. แหล่งสถานบันเทิงและชุมชนแออัดหลายแห่งก็เป็นแหล่งการค้าและค้ายักจูงเด็กให้ติดยา ในจังหวัดยะลาพบว่านักศึกษาติดยาแก้ไข้ซึ่งมีส่วนผสมของสารเสพติดบางประเภทเพราะหาซื้อได้ง่าย

เด็กนักเรียนที่ติดยาและเข้ามารับการรักษาที่ศูนย์บอกว่ายาเสพติดที่โรงเรียนหาจ่ายมากมีเฮโรอีนขายให้ เป็นนักเรียนด้วยกัน ครูดีแต่พูดจัดการอะไรไม่ได้

หนทางป้องกันที่ดีที่สุดคือผู้ปกครองหรือครอบครัวของเด็กจะต้องคอยเป็นหูเป็นตา และเอาใจใส่ดูแลพฤติกรรมของเด็ก

พวกที่เป็นกลุ่มมาเพียค้ายาบ้าในโรงเรียนจะเป็นกันทั้งบ้านพ่อแม่ลูกค้ำหมัด ปัจจุบันมีระบบไคเรลเข้ามาอีกทำให้การติดต่อซื้อขายไม่ต้องผ่านตัวกลาง เครือข่ายก็กว้างขวางมากขึ้น และที่หนักคือการลามเข้ามาในโรงเรียนอนุบาลด้วยการละลายน้ำให้กิน นายสมศักดิ์ ปริศนานันท์กุล รมต.ชนส. บอกว่ายังไม่ได้รับรายงานแต่ไม่น่าเป็นไปได้เพราะเด็กอนุบาล พ่อแม่ครูจะไม่ค่อยให้พกเงินจำนวนมาก เนื่องจากยังใช้กันไม่เป็น

กระทรวงศึกษาธิการจัดโครงการโรงเรียนสีขาวเพื่อให้มีงบประมาณ และการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องในการแก้ปัญหายาเสพติดในโรงเรียน โดยเฉพาะยาบ้าที่กำลังระบาดหนัก ทั้งนี้โรงเรียนกรมสามัญศึกษามีนักเรียนติดยาเสพติดมากที่สุด

2. ความเคลื่อนไหวภาคเอกชน

2.1 ความเคลื่อนไหวด้านการปฏิรูประบบบริหารการอุดมศึกษาภาคเอกชน

หัวข้อข่าว

2.1.1 ดัน พ.ร.บ.อุดมศึกษาเอกชน"สู่สภาโดยด่วน" (กรุงเทพธุรกิจ 17/03/42)

สรุปประเด็นข่าว

2.1.1 ดัน พ.ร.บ.อุดมศึกษาเอกชน"สู่สภาโดยด่วน" (กรุงเทพธุรกิจ 17/03/42)

นายประจวบ ไชยสาส์น รมต.ทบวงมหาวิทยาลัย เปิดเผยในการประชุมศึกษาแนวทางส่งเสริมและพัฒนาสถาบันอุดมศึกษาเอกชนว่าทางทบวงได้กำหนดกรอบนโยบายในการยกระดับมาตรฐานสถาบันอุดมศึกษาเอกชนให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งแนวทางในเชิงนโยบายและมาตรการที่จะส่งเสริมให้สอดคล้องกับการพัฒนา ซึ่งก่อนหน้านี้นี้ได้มีการประชุมร่วมกันของคณะกรรมการที่ได้รับแต่งตั้งจากทบวงฯ หลายครั้งด้วยกันจนได้ข้อสรุปสาระสำคัญที่สมควรบรรจุไว้ในร่าง พ.ร.บ. สถาบันอุดมศึกษาเอกชน และก่อนจะนำเสนอในชั้นต่อไปจะมีการระดมสมองของผู้บริหารระดับสูงของแต่ละสถาบันเพื่อพิจารณารายงานผลการปฏิบัติงานอีกครั้งหนึ่ง

นอกจากนี้ทบวงฯยังมีแผนฟื้นฟูสถาบันอุดมศึกษาในส่วนกลางภาคธุรกิจควบคู่ไปกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ซึ่งจากการศึกษาของคณะกรรมการนั้น ดร.พรชัย มงคลวนิช นายกสมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย กล่าวว่ามีความสำคัญ 7 เรื่องคือการสนับสนุนให้สถาบันอุดมศึกษาเอกชนมีเงินรายได้ส่วนเหลือเพื่อการพัฒนา การส่งเสริมให้จัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพ มีความคล่องตัวในการบริหาร มีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศ มีความเสมอภาคในการจัดการอุดมศึกษาระหว่างสถาบันรัฐกับเอกชน ให้เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ในภูมิภาคและเพิ่มบทบาทการวิจัยเพื่อพัฒนาธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม และในที่ประชุมยังได้เสนอให้มีผู้แทนของสถาบัน

อุดมศึกษาเอกชนเข้าร่วมในการยกร่าง พ.ร.บ. ด้วย ซึ่งทางสมาคมฯ จะเร่งพิจารณาและสรุปสาระสำคัญเพื่อเสนอต่อ ร.ร. ทบวงฯ ในรูปของร่าง พ.ร.บ. อุดมศึกษาเอกชน เพื่อให้ทบวงฯ พิจารณาก่อนนำเข้าสู่ที่ประชุมครม.ต่อไป.

2.2 ความเคลื่อนไหวด้านการปรับปรุงคุณภาพการศึกษาภาคเอกชน

หัวข้อข่าว

2.2.1 สถาบันอุดมศึกษาเอกชนปรับปรุงคุณภาพการศึกษา (กรุงเทพธุรกิจ 05,11/03/42)

สรุปประเด็นข่าว

2.2.1 สถาบันอุดมศึกษาเอกชนปรับปรุงคุณภาพการศึกษา (กรุงเทพธุรกิจ 05,11/03/42)

การปรับปรุงคุณภาพทางการศึกษาในมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

รศ.ดร.สรยุทธ มินะพันธุ์ คณบดีคณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต เปิดเผยว่าทางคณะฯอยู่ในระหว่างการปรับปรุงโครงสร้างหลักสูตรใหม่ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการให้เนื้อหาวิชาการทางเศรษฐศาสตร์มีความสอดคล้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมโลกและสามารถตอบสนองความต้องการของสังคม ตลอดจนผู้เรียนรู้ได้อย่างเต็มที่

สำหรับรายละเอียดของการปรับปรุงนั้น ทางคณะฯ ใช้เป้าหมายของผู้เรียนมาเป็นตัวกำหนด ซึ่งจากการสำรวจพบว่าผู้ที่เลือกเรียนคณะนี้มีเป้าหมาย 2 แนวทางคือ เพื่อทำงานในสายวิชาชีพโดยตรงและเพื่อเรียนต่อปริญญาโท รูปแบบของหลักสูตรที่ปรับปรุงจึงออกเป็น 2 แนวทางเช่นกัน นั่นคือจะเป็นลักษณะเศรษฐศาสตร์ประยุกต์และการปฏิบัติงานจริง ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ทั้งงานด้านบัญชี การตลาด หรือสภาพแวดล้อมเศรษฐกิจ ส่วนแนวทางที่ 2 จะเน้นความเข้มข้นทางวิชาการเศรษฐศาสตร์ นำความรู้ไปใช้ในการสอบแข่งขันได้

ส่วนแผนงานระยะยาวจะทำการปรับปรุงเนื้อหาหลักสูตรของเศรษฐศาสตร์ทั้งหมดให้สอดคล้องและเหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจปัจจุบันและอนาคต โดยนำเนื้อหาวิชาใหม่ ๆ บรรจุแทนวิชาที่ไม่จำเป็นต้องใช้ หลังจากผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการวิชาการทั้งจากภายในและภายนอกแล้วจะสรุปเป็นหลักสูตรที่สมบูรณ์เสนอต่อทบวงมหาวิทยาลัยต่อไป

การปรับปรุงคุณภาพทางวิชาการในมหาวิทยาลัยหอการค้า

ดร.เกริกเกียรติ พิพัฒน์เสรีธรรม อธิการบดี เปิดเผยว่า ทางมหาวิทยาลัยได้ปรับนโยบายด้านการศึกษาให้เป็นไปในเชิงรุกมากขึ้น โดยเฉพาะแผนงานทางวิชาการให้สอดคล้องกับสังคมยุคปัจจุบันและต่อเนื่องถึงอนาคตที่สามารถรองรับความเปลี่ยนแปลงในปี 2000 ได้

ทั้งนี้จะมีมุ่งเน้นการพัฒนาศักยภาพทางวิชาการให้เข้มแข็งตลอดจนการแข่งขันในสังคมวิชาการระดับสากลได้ รวมไปถึงการขยายบทบาททางการบริการสังคมออกไปในวงกว้างมากขึ้น

ทิศทางการพัฒนาคุณภาพทางวิชาการในปี 2000 นั้น ทางมหาวิทยาลัยมีมุ่งเน้นในเรื่องหลักสูตรการเรียนการสอนโดยเฉพาะระดับปริญญาตรีทุกคณะวิชา โดยจะนำความรู้พื้นฐานด้านคอมพิวเตอร์และทักษะด้านภาษาที่ 2 บรรจุเสริมเข้าไปในทุกสาขาวิชา รวมถึงการเรียนการสอนในรูปแบบของการวิเคราะห์วิจารณ์ ที่จะเสริมเข้ามาในหลักสูตร

ส่วนหลักสูตรปริญญาโทมุ่งเน้นด้านบริหารธุรกิจที่เป็นลักษณะของสหวิชาให้มากขึ้น ระบบประกันคุณภาพการศึกษา การให้ทุนการศึกษา การพัฒนาบทเรียนช่วยสอนในคอมพิวเตอร์

นอกจากนี้ด้านการพัฒนาบริการสังคม จะขยายบทบาทออกไปในวงกว้างมากขึ้นกว่าที่มีอยู่ ให้สามารถรองรับและตอบสนองความต้องการของสังคมให้มากขึ้นทั้งด้านข้อมูล งานวิจัย การให้คำปรึกษา ความช่วยเหลือด้านธุรกิจต่าง ๆ เป็นต้น

3. ความเคลื่อนไหวภาคประชาชนและองค์กรเอกชน

3.1 โอกาสทางการศึกษาสำหรับเด็กเยื่อวิฤติ

หัวข้อข่าว

3.1.1 ยูนิเซฟลุยโครงการพลังสู่การศึกษาเด็กไทย จับมือ สกศ.สกัดเด็กออกจาก ร.ร.กลางคัน 5 ล้าน

(มติชน 03/02/42)

สรุปประเด็นข่าว

3.1.1 ยูนิเซฟเผยโครงการพลังสู่การศึกษาเด็กไทย จับมือ สกศ.สกัดเด็กออกจาก ร.ร.กลางคัน 5 ล้าน (มติชน 03/02/42)

จากวิกฤติเศรษฐกิจที่ไทยกำลังเผชิญอยู่ของการยูนิเซฟได้ประมาณการว่าจะมีเด็กประมาณ 5.1 ล้านคนที่ตกอยู่ในภาวะความเสี่ยงต่อการถูกให้ออก โดยประเมินจากตัวเลขประมาณการคนถูกเลิกจ้างของกระทรวงแรงงาน นอกจากนี้ยังพบว่า อัตราการเข้าเรียนของเด็กระดับประถมศึกษาปีที่ 1 ลดลงถึงร้อยละ 4 ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติก็พบว่าเด็กจำนวน 4 แสนคนทั่วประเทศไม่มีโอกาสเข้าเรียนหรือสำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษา ขณะเดียวกันก็มีการย้ายโรงเรียนเป็นจำนวนมาก ซึ่งเป็นผลมาจากการว่างงานของผู้ปกครอง นอกจากนี้การใช้แรงงานเด็กจะเพิ่มมากขึ้น ซึ่งอาจต้องไปทำงานนอกระบบหรือถูกเอารัดเอาเปรียบ ทางยูนิเซฟจึงจัดโครงการพลังสู่การศึกษาเด็กไทย เพื่อรณรงค์ให้เพิ่มอัตราเข้าเรียนต่อระหว่างปีการศึกษา 2542-2543 ให้ผู้ปกครองตระหนักถึงผลเสียระยะยาวหากให้ลูกออกจากกลางคัน

ผู้แทนจากยูนิเซฟและสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติจะร่วมกันหาหรือถึงความคืบหน้าของโครงการ และติดตามความคืบหน้าของการรณรงค์ในโครงการดังกล่าว

4. การเคลื่อนไหวภาคต่างประเทศ

4.1 การเคลื่อนไหวเกี่ยวกับแนวคิดใหม่ในการจัดการศึกษา

หัวข้อข่าว

4.1.1 การศึกษาตลอดชีวิต และโรงเรียนใกล้ที่ทำงาน: แนวคิดใหม่ด้านการศึกษาในคริสต์ศตวรรษที่ 21 (มติชน 02,17/02/42)

สรุปประเด็นข่าว

4.1.1 การศึกษาตลอดชีวิต และโรงเรียนใกล้ที่ทำงาน: แนวคิดใหม่ด้านการศึกษาในคริสต์ศตวรรษที่ 21 (มติชน 02,17/02/42)

จากผลการประชุมระดับโลกเรื่องอุดมศึกษาในศตวรรษที่ 21 ได้พิจารณาถึงการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาตลอดชีวิตที่ทุกคนสามารถเข้าศึกษาต่อในระดับนี้ได้โดยไม่มีข้อจำกัด นอกจากนี้ ยังมีแนวโน้มที่จะปรับให้สัมพันธ์กับการทำงาน เช่นหากผู้เรียนสนใจเรียนด้านอุตสาหกรรมก็ต้องไปเรียนที่โรงงานแทน เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่แท้จริง นอกจากนี้ต่อไปจะนำเรื่องคุณธรรม จริยธรรม เข้ามาจัดการศึกษาระดับนี้ตามที่สังคมเรียกร้อง

ในสหรัฐอเมริกา นับตั้งแต่ปี ค.ศ.1987 เป็นต้นมา มีแนวคิดใหม่เกี่ยวกับการจัดการศึกษาเกิดขึ้น และมีการทดลองดำเนินงานจนได้รับความนิยมมากขึ้นในปัจจุบัน แนวคิดดังกล่าวคือการสร้างโรงเรียนขึ้นใกล้ที่ทำงานของพ่อแม่ เริ่มที่เมืองไมอามี รัฐฟลอริดา โดยบริษัทประกันภัยชื่อ American Bankers Insurance Group บริษัทนี้ใช้เงินกว่า 2 ล้านดอลลาร์เป็นค่าก่อสร้างโรงเรียนขึ้นประมว้ร่วมกับฝ่ายบริหารการศึกษาของเคาน์ตี เป้าหมายคือต้องการให้ลูกผู้บริหารบริษัท พนักงานฝ่ายต่าง ๆ ตลอดจนไปถึงการโรงเรียนของบริษัทส่งลูกเข้าไปเรียน พ่อแม่จะได้ใกล้ชิดลูกเดินทางไปโรงเรียนและไปทำงานด้วยกัน จึงเรียกโรงเรียนแบบนี้ว่า A Commuter School พ่อแม่จะเกิดความอบอุ่นใจเพราะลูกอยู่ใกล้ ซึ่งนักการศึกษาบอกว่าเด็กอายุ 5 ขวบจะต้องได้รับการดูแลเอาใจใส่จากพ่อแม่ การห่างเหินกันจะทำให้เด็กรู้สึกว่าเหงา ทางบริษัทก็บอกว่าพนักงานทำงานมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น

โรงเรียนลักษณะนี้จะรับนักเรียนไม่มากระหว่าง 100-160 คน ระดับชั้นอนุบาลถึงเกรด 5 ปัจจุบันโรงเรียนประเภทนี้กระจายอยู่ทั่วประเทศสหรัฐอเมริกาประมาณ 30 โรงเรียน

ความเคลื่อนไหวด้านสาธารณสุข

1. ความเคลื่อนไหวภาครัฐ

1.1 ความเคลื่อนไหวงานการแพทย์และสาธารณสุขทั่วไป

หัวข้อข่าว

- 1.1.1 แผนแม่บทใช้เลือดออกเฉลิมพระเกียรติ (สำนักข่าวไทย 02/02/42)
- 1.1.2 ขยายโครงการหมอประจำครอบครัวในโรงพยาบาลชุมชน (สำนักข่าวไทย 14/02/42)
- 1.1.3 สวรส. ดึงชุมชนร่วมปฏิรูประบบสาธารณสุข (กรุงเทพธุรกิจ 15/02/42)
- 1.1.4 โรงพยาบาลนอกระบบราชการ (กรุงเทพธุรกิจ 08/03/42)

สรุปประเด็นข่าว

- 1.1.1 แผนแม่บทใช้เลือดออกเฉลิมพระเกียรติ (สำนักข่าวไทย 02/02/42)

เนื่องในโอกาสมหามงคลที่ในหลวงทรงเจริญพระชนมายุครบ 6 รอบ ก.สาธารณสุขได้จัดทำแผนแม่บทแห่งชาติเพื่อป้องกันและควบคุมไข้เลือดออกเฉลิมพระเกียรติขึ้น เพื่อลดอัตราการป่วยจากไข้เลือดออกให้เหลือไม่เกินร้อยละ 50 ต่อประชากรแสนคน และลดอัตราการตายให้อยู่ในระดับไม่เกินร้อยละ 0.2 ของผู้ป่วยทั้งหมด

ประเทศไทยเผชิญกับการระบาดของไข้เลือดออกมาตั้งแต่ปี 2501 และระบาดรุนแรงมากในปี 2530 และในปี 2540 ได้เกิดการระบาดของไข้เลือดออกต่อเนื่องมาจนถึงปี 2541 โดยมีการระบาดมาก ตั้งแต่ต้นปีถึงปัจจุบันมีผู้ป่วยไข้เลือดออกจำนวน 123,958 ราย ตาย 426 ราย คิดเป็นอัตราป่วย 203.82 ต่อประชากรแสนคน และอัตราการตายของผู้ป่วยร้อยละ 0.34

แผนแม่บทแห่งชาติเพื่อการดูแลไข้เลือดออก ระบุแนวทางการแก้ไขปัญหาไข้เลือดออกที่ครอบคลุมในทุกประเด็น ทั้งการป้องกันควบคุมโรค ส่งเสริมสภาพแวดล้อม สนับสนุนการดำเนินงานต่าง ๆ รวมทั้งเรื่องการรักษาพยาบาล โดยจัดทำเกณฑ์มาตรฐานในการรักษาพยาบาล และจัดอบรมโครงการพัฒนาวิชาการและเทคโนโลยีตามแผนแม่บทแห่งชาติ เรื่องการตรวจวินิจฉัย การรักษาพยาบาล และการส่งต่อผู้ป่วยไข้เลือดออกในโรงพยาบาลศูนย์ โรงพยาบาลทั่วไป โรงพยาบาลชุมชน รวมทั้งสถานอนามัย เพื่อเพิ่มทักษะในการดูแลประชาชนในเรื่องไข้เลือดออก ซึ่งจะสามารถช่วยลดอัตราการตายด้วยไข้เลือดออกลง แต่สิ่งที่สำคัญที่สุดคือการควบคุมป้องกันมิให้เกิดโรค และความร่วมมือของประชาชนที่จะช่วยทำให้สิ่งแวดล้อมปลอดภัย การป้องกันและควบคุมโรคอย่างได้ผลดีที่สุดคือการป้องกันตนเองไม่ให้ถูกยุงลายกัด รวมทั้งต้องร่วมแรงร่วมใจกันควบคุมและกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุง

- 1.1.2 ขยายโครงการหมอประจำครอบครัวในโรงพยาบาลชุมชน (สำนักข่าวไทย 14/02/42)

นพ.ชาติริ สุเมธวานิชย์ รองปลัดก.สาธารณสุข กล่าวว่ก.สธ.ได้จัดทำโครงการเวชปฏิบัติครอบครัว เพื่อให้บริการดูแลสุขภาพประชาชนเป็นครอบครัวอย่างต่อเนื่อง โดยให้การดูแลแบบองค์รวมในรูปแบบผสมผสานทั้งในด้านส่งเสริมสุขภาพ การป้องกันรักษาพยาบาลขั้นพื้นฐาน การฟื้นฟูสภาพ ครอบคลุมไปถึงจิตวิทยา และสังคมของผู้รับบริการ

เวชปฏิบัติหรือหมอประจำครอบครัว คือการให้การดูแลสุขภาพเป็นครอบครัว โดยโรงพยาบาลในโครงการจะจัดทำบัตรครอบครัวให้กับประชาชนในเขตรับผิดชอบ เมื่อมารับบริการยื่นบัตรเพื่อขอรับการตรวจรักษา จะมีการบันทึกประวัติและรายละเอียดคนในครอบครัวที่เจ็บป่วย ผ่าศรรร และบันทึกการให้ภูมิคุ้มกันสำหรับเด็กที่มาใช้บริการ เจ้าหน้าที่จะให้เวลาในการพูดคุยแนะนำต่าง ๆ ควบคู่ไปกับการให้การปรึกษา ทำให้งานส่งเสริมสุขภาพสามารถเดินควบคู่ไปพร้อม ๆ กับการรักษาพยาบาล

ก.สาธารณสุข ได้เริ่มดำเนินการพัฒนางานเวชปฏิบัติครอบครัวในโรงพยาบาลศูนย์ รพ.ทั่วไป รพ.ชุมชน โดยความสมัครใจมาตั้งแต่ปี 2540-2541 มีรพ.ที่ร่วมโครงการ 67 แห่ง ปี 2542 จะมีการขยายผลใน รพ.ชุมชน 20 แห่ง โดยจะเริ่มอบรมเชิงปฏิบัติการให้แก่เจ้าหน้าที่ในโรงพยาบาลเหล่านี้ให้บริการเวชปฏิบัติครอบครัวอันจะนำไปสู่การพึ่งตนเองของชุมชน สามารถดูแลตนเองและครอบครัวด้านสุขภาพอนามัยได้ดียิ่งขึ้น

1.1.3 สวรส. ดึงชุมชนร่วมปฏิรูประบบสาธารณสุข (กรุงเทพฯ 15/02/42)

น.พ.วิฑูร พุฒเจริญ ผอ.สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข (สวรส.) กล่าวว่า ขณะนี้ได้จัดทำแผนยุทธศาสตร์การดำเนินงานของสถาบัน ในปี 2542-2544 โดยจะเน้นให้ประชาคมในชุมชนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นมากขึ้น โดยจะทำเป็นเครือข่าย เพราะการพัฒนาสาธารณสุขจำเป็นต้องคำนึงถึงภาคประชาสังคมที่จะเปิดโอกาสให้ประชาสังคมสะท้อนปัญหาในด้านต่าง ๆ เพื่อมีกำลังสร้างความเข้าใจในวิกฤติการณ์ รวมทั้งเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการปฏิรูประบบสาธารณสุขอย่างแท้จริง ทั้งนี้คาดว่าในทศวรรษหน้า ประชาชนจะรวมพลังในรูปของประชาคม และกลุ่มผลประโยชน์ด้านต่าง ๆ อย่างเป็นระบบมากขึ้น เป็นกระแสสังคมที่ทรงพลัง การปฏิรูประบบ สาธารณสุขจึงต้องคำนึงถึงระบบที่สามารถตอบรับกับทิศทางการกระจายอำนาจและพัฒนาการของโครงสร้างอำนาจในระดับท้องถิ่นด้วย

ภายในปี 2544 สวรส.จะเป็นแกนประสานการเคลื่อนไหวของประชาคมในลักษณะเป็นพหุภาคีจากส่วนต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ เอกชน องค์กรสาธารณสุขประโยชน์ ธุรกิจเอกชน นักวิชาการทั้งในประเทศและต่างประเทศ และภาคชุมชน โดยเฉพาะผู้นำชุมชนระดับท้องถิ่น ให้เข้ามา ร่วมศึกษาเพื่อกำหนดเป้าหมาย นโยบาย และกลวิธีในการปฏิรูประบบสาธารณสุขร่วมกัน เพื่อผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลงระบบสาธารณสุข และจะได้นำไปเป็นหัวข้อการสัมมนาที่จะจัดขึ้นชื่อหัวข้องานว่า “สู่การปฏิรูประบบสาธารณสุขปี 2543” ซึ่งถือว่าเป็นการสรุปข้อเสนอการปฏิรูประบบสาธารณสุขในประเทศไทยในทศวรรษหน้าอย่างเป็นรูปธรรม เนื่องจากสังคมไทยต้องเสียค่าใช้จ่ายสำหรับการบริการด้านสาธารณสุขถึงปีละ 2 แสนล้านบาทและได้รับการคาดหมายจากธนาคารพัฒนาเอเชียว่ารายจ่ายนี้จะเพิ่มสูงอีก 5 เท่าใน 2-3 ทศวรรษหน้า ขณะที่คนไทยกว่า 25 ล้านคน ขาดหลักประกันสุขภาพ ต้องเดือดร้อนเมื่อเจ็บป่วยและ 2 ใน 3 ของผู้มีหลักประกันอยู่แล้วก็ไม่ได้รับสิทธิประโยชน์เพียงพอ เช่นผู้ถือบัตรผู้มีรายได้น้อย

1.1.4 โรงพยาบาลนอกระบบราชการ (กรุงเทพฯ 08/03/42))

รายงานข่าวจากคณะกรรมการปฏิรูประบบราชการแจ้งว่า หลังจากที่รัฐสภาได้ให้ความเห็นชอบร่างพ.ร.บ.องค์การมหาชน พ.ศ.... เรียบร้อยแล้วเมื่อวันที่ 13 ม.ค.ที่ผ่านมา ซึ่งนายพิชัย รัตตกุล รองนายกรัฐมนตรีในฐานะประธานคณะกรรมการปฏิรูประบบราชการ ได้ลงนามในคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาการจัดตั้งและพัฒนาองค์การมหาชน โดยมีนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ รมต.ประจำสำนักนายกรัฐมนตรี และมือぬกรรมการอีก 16 คนดำเนินการ หน้าที่หลักคือ

- พิจารณาคัดเลือกส่วนราชการหรือหน่วยงานที่จะจัดตั้งเป็นองค์การมหาชน ดำเนินการร่วมกับส่วนราชการหรือหน่วยงานที่จะจัดตั้งเป็นองค์การมหาชน ในการยกย่องพ.ร.บ. กฎฎีกา ระเบียบข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง

- พิจารณาออกแบบวางระบบการบริหารงานเพื่อให้การจัดการองค์การมหาชนมีประสิทธิภาพ

- กำกับดูแลการเปลี่ยนสภาพ เพื่อให้้องค์กรมหาชนสามารถดำเนินการได้อย่างราบรื่น

- ติดตามประเมินผลการจัดตั้งองค์การมหาชนตลอดจนศึกษาปัญหาอุปสรรคและข้อขัดข้องและเสนอแนวทางแก้ไขปัญหาดังกล่าว

สำหรับส่วนราชการที่ถือว่ามีความพร้อมในการแปรูปเป็น้องค์การมหาชนมากที่สุดในขณะนี้คือ โรงพยาบาลสังกัดก.สาธารณสุข จำนวน 7 แห่ง คือ รพ.หาดใหญ่ รพ.ยะลา รพ.ขอนแก่น รพ.สระบุรี รพ.นครพิงค์ รพ.สตูล รพ.บ้านแพ้ว โดยคาดว่าจะดำเนินการที่รพ.บ้านแพ้วเป็นแห่งแรก

น.พ.ณรงค์ศักดิ์ อังคะสุวพลา รองปลัดกระทรวงสาธารณสุข กล่าวว่า การปรับเปลี่ยนโรงพยาบาลต้นแบบไปเป็นโรงพยาบาลในกำกับรัฐต้องดำเนินการแบบเป็นขั้นตอน ซึ่งใช้เวลาประมาณ 3 ปี ระยะแรกเพื่อเร่งรัดโรงพยาบาลต้นแบบให้มีประสิทธิภาพ และโครงสร้างพื้นฐานที่รองรับการดำเนินงานในฐานะโรงพยาบาลในกำกับรัฐโดยยังอยู่ในระบบราชการ ระยะที่ 2 ปรับเปลี่ยนระบบวิธีปฏิบัติ รวมทั้งการประเมินผลการดำเนินงานในระดับต่างๆ ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น และขั้นตอนสุดท้ายคือการเปลี่ยนเป็นโรงพยาบาลในกำกับรัฐโดยสมบูรณ์

1.2 ความเคลื่อนไหวในวงการแพทย์ทางเลือก

หัวข้อข่าว

1.2.1 สธ. สนับสนุนแพทย์แผนไทย (กรุงเทพฯ 31/12/42 , 30/01/42)

1.2.2 สารสกัดสมุนไพรรักษาเอดส์ (ผู้จัดการ 05/01/42, 25/03/42 กรุงเทพฯ 15,24 /03/42.)

1.2.3 อันตรายจากการบริโภคยาสมุนไพร (กรุงเทพฯ 12/01/42 , 15/03/42 , ไทยโพสต์ 30/01/42)

1.2.4 พ.ร.บ.คุ้มครองฯแพทย์แผนไทยกับการให้สัตยาบันอนุสัญญาชีวภาพ (สำนักข่าวไทย 15/02/42,

กรุงเทพฯ 16/02/42, 08/03/42)

สรุปประเด็นข่าว

1.2.1 สธ. สนับสนุนแพทย์แผนไทย (กรุงเทพฯ 31/12/42 , 30/01/42)

สถาบันแพทย์แผนไทย กระทรวงสาธารณสุข เปิดเรียนวิชาแพทย์แผนไทย รุ่นที่ 2 ขณะที่รุ่นแรก อยู่ในช่วงฝึกภาคสนาม โดยไปดูสมุนไพรในป่าต่าง ๆ เพื่อนำมาใช้ในการบวกรักษา

นอกจากนี้ สถาบันฯ ได้จัดเตรียมการตั้งโรงงานผลิตยาสมุนไพรขึ้นที่วัดแดงธรรมชาติ จังหวัดนนทบุรี คาดว่าจะใช้เวลาประมาณ 3 เดือนและจะได้รับทุนจาก มูลนิธิแพทย์แผนโบราณจำนวน 6-7 แสนบาท และนักศึกษารุ่น 2 คงจะเข้าไปปฏิบัติงานได้ภายในเดือนเม.ย.

สำหรับรายละเอียดการเรียนจะเปิดหลักสูตร 2 สาขา สาขาเภสัชกรรมเปิดเรียนวันเสาร์-อาทิตย์ และเวชกรรมเรียนวันธรรมดา ใช้เวลาเรียน 180 ชั่วโมง เสียค่าใช้จ่าย 5,000 บาท มีจุดประสงค์ที่จะให้ผู้มาเรียนได้ไปดูแลคนในครอบครัวได้ในขั้นพื้นฐาน นอกจากนี้ สถาบันฯ ยังได้ร่วมกับมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช (มสธ.) จัดหลักสูตรการเรียนการสอน คณะสาธารณสุขศาสตร์ (แพทย์แผนไทย) คาดว่าจะเปิดได้ในปีการศึกษา 2543 นี้

นอกจากนี้ การที่มีปัญหาการแพทย์พื้นบ้านกำลังเป็นที่ต้องการของประชาชนจนเรียกว่า "เป็นแพทย์ทางเลือก" โดยเฉพาะในสถานการณ์วิกฤติเศรษฐกิจ ทางสถาบันได้จัดเตรียมโครงการจัดงานชุมนุมแพทย์แผนไทยและสมุนไพรแห่งชาติครั้งที่ 3 ขึ้นระหว่างวันที่ 7-16 พ.ค. นี้ที่กระทรวงสาธารณสุข โดยหวังจะให้ประชาชนได้ตระหนักถึงคุณค่าวิถีชีวิตไทย ภูมิปัญญาไทยด้านอาหาร การใช้สมุนไพร การมีชีวิตใกล้ชิดธรรมชาติ และการดูแลสุขภาพดีอย่างแท้จริง การจัดงานจะเน้นการแลกเปลี่ยนทัศนคติเกี่ยวกับแพทย์แผนไทยระดับนานาชาติและระดมความคิดเห็นหมอพื้นบ้านและการใช้ทรัพยากรที่มีค่าหาได้ง่ายในชุมชนมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมและถูกต้อง และยังรวบรวมตำราของหมอพื้นบ้านให้เป็นมาตรฐานยิ่งขึ้น

อย่างไรก็ตามการจัดงานจะเน้นการแลกเปลี่ยนทัศนคติเกี่ยวกับแพทย์แผนไทยระดับนานาชาติและระดมความคิดเห็นหมอพื้นบ้านและการใช้ทรัพยากรที่มีค่าหาได้ง่ายในชุมชนมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมและถูกต้อง และยังรวบรวมตำราของหมอพื้นบ้านให้เป็นมาตรฐานยิ่งขึ้น

1.2.2 สารสกัดสมุนไพรรักษาเอดส์ (ผู้จัดการ 05/01/42, 25/03/42 กรุงเทพฯ 15,24 /03/42.)

ดร.เฉลิมพล เกิดมณี นักวิจัยจากศูนย์พันธุวิศวกรรมและเทคโนโลยีชีวภาพ (ไบโอเทค) สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (สวทช.) กล่าวว่า ขณะนี้ไบโอเทคสามารถรวบรวมพันธุกรรมของพืชสมุนไพรไว้แล้วกว่า 700 สายพันธุ์ ประมาณร้อยละ 48 ของพืชที่มีอยู่ทั้งหมดในประเทศไทย เพื่อนำมาหาสารสกัดออกฤทธิ์ทางชีวภาพที่มีศักยภาพในการพัฒนาเป็นยารักษาโรคที่มีแนวโน้มจะดีเยี่ยม และเป็นโรคที่เป็นปัญหาสาธารณสุขของประเทศ เช่น โรคเริม วัณโรค มาลาเรีย โรคเท้าช้าง

จากการศึกษาพบว่าสารสกัดพืชสมุนไพร 20 ชนิด มีฤทธิ์ทางชีวภาพและได้ผลในการฆ่าเชื้อในหลอดทดลองแล้ว ขึ้นต่อไปจะพัฒนาเป็นยาและรักษาในสัตว์ทดลอง

ดร.เรณู โกยสุโข อธิบดีกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข เปิดเผยเกี่ยวกับการวิจัยคัดเลือกละสกัดสมุนไพรทั้งสิ้น 70 ชนิด โดยได้สารสกัดประมาณ 250 สารสกัด และได้นำสารสกัดที่ได้มาทดสอบฤทธิ์ต่าง ๆ ในหลอดทดลอง พบว่ามีหลายสารสกัดที่มีคุณสมบัติยับยั้งเอนไซม์ HIV-1 revers transcriptase ซึ่งจำเป็นในการแบ่งตัวของเชื้อเอชไอวีได้ดี และเมื่อนำสารสกัดเหล่านั้นมาทดสอบฤทธิ์ยับยั้งเชื้อเอชไอวีในหลอดทดลอง พบว่ามีสารสกัด 2 ชนิด ที่สามารถยับยั้งเชื้อเอชไอวีได้มากกว่า 80 % ได้แก่สารสกัด YTC และ SN1

นอกจากนี้ ยังพบว่าสารสกัด YTC ยังมีฤทธิ์อื่นที่น่าจะเป็นประโยชน์ต่อผู้ป่วยโรคเอดส์อีก 2 ฤทธิ์ คือฤทธิ์ทำลาย ซึ่งเป็นสาเหตุของโรคเริมและงูสวัด และเป็นโรคติดเชื้อฉวยโอกาสที่พบได้บ่อยและมีอาการรุนแรงในผู้ป่วยเอดส์ อีกฤทธิ์หนึ่งคือฤทธิ์กระตุ้นภูมิคุ้มกัน โดยพบว่าสารสกัด YTC สามารถกระตุ้นการแบ่งตัวในหลอดทดลองของเม็ดเลือดขาวของคนและของหนูถีบจักรได้

ดร.เรณู เพิ่มเติมว่าในปีงบประมาณ 2541 ได้ศึกษาวิจัยทางคลินิกระยะที่ 1 และระยะที่ 2 เพื่อศึกษาประสิทธิภาพและฤทธิ์ข้างเคียงของยาแคปซูล YTC ในผู้ป่วยเอดส์ 20 ราย ที่โรงพยาบาลลำปาง ผลการทดลองพบว่ายังจะต้องมีการวิจัยและพัฒนาจากสมุนไพรให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้นและฤทธิ์ข้างเคียงลดลง

การศึกษาสมุนไพรที่มีสรรพคุณรักษาโรคติดเชื้อฉวยโอกาสในผู้ป่วยเอดส์นั้นเป็นการศึกษาในหลอดทดลอง พบว่ามีสมุนไพรหลายชนิดที่แสดงฤทธิ์ยับยั้งโรคฉวยโอกาส โดยเฉพาะด้านเชื้อโรคท้องร่วง Salmonella ซึ่งเป็นแบคทีเรียชนิดหนึ่งที่ทำให้เกิดอาการท้องเสียในผู้ป่วยเอดส์ 1 ชนิด และสมุนไพรมีฤทธิ์ด้านเชื้อไวรัสที่เป็นสาเหตุของโรคเริมและงูสวัด 3 ชนิด ตลอดจนสมุนไพรอีก 3 ชนิด ที่มีฤทธิ์ด้านเชื้อราฉวยโอกาส ซึ่งขณะนี้พบสาเหตุการตายอันดับหนึ่งของผู้ป่วยเอดส์ในประเทศไทย

รศ.ดร.โสภณ เริงสำราญ ผู้วิจัยสมุนไพรรักษาโรคเอดส์ อาจารย์ภาควิชาเคมี คณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย นักวิจัยเกี่ยวกับสมุนไพรรักษาโรคเอดส์จำนวน 5 ชนิดเป็นชนิดที่มีฤทธิ์ต้านทานโรคไวรัสเอดส์ แก้อักเสบ เปิดเผยถึงความคืบหน้าในการศึกษาว่า เมื่อได้นายาสมุนไพรดังกล่าวไปทดลองกับผู้ป่วยเอดส์ขั้นสุดท้ายจำนวน 12 คน ตั้งแต่เดือน ก.ค. 2541 พบว่ามีอาการดีขึ้นหลังจากใช้ยาไปแล้ว 6 เดือน จากที่เคยมีอาการโรคผิวหนังพุพองก็หายไป อีกทั้งน้ำหนักยังเพิ่มมากขึ้น อาการเหมือนคนปกติทั่วไป

หลังจากทดลองกับผู้ป่วย 12 คนแล้ว มีผู้ป่วยเข้ามารับการรักษาด้วยยาสมุนไพรดังกล่าวอีก 10,000 คนเนื่องจากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยนี้ให้กับคนไข้ฟรี และจากการติดตามอาการของผู้ป่วยพบว่าร้อยละ 30 มีอาการดีขึ้น ไม่มีอาการโรคแทรกซ้อน สามารถสร้างภูมิคุ้มกันเชื้อโรคนี้ได้สูงขึ้นและมีผลการตรวจเลือดเป็นเนคกาทีฟ และยังมีการสำรวจพบว่าผู้ป่วยที่รับการรักษาจากสมุนไพรรักษาหายจากโรคเอดส์ เช่น เบาหวาน 3,000 ราย มะเร็ง 3,000 ราย อัมพฤกษ์ อัมพาต 1,000 ราย

สูตรของยาสมุนไพรดังกล่าว อยู่ระหว่างการยื่นขอจดสิทธิบัตร แต่ยังไม่สามารถยืนยันได้ว่าโรคเอดส์จะหายไปและผู้ป่วยที่เข้ารับการรักษาจะหายจากการเป็นเอดส์ด้วยสูตรยาสมุนไพรมี

อย่างไรก็ตามสิ่งที่ปัญหามากขณะนี้คือการขาดงบประมาณสำหรับการผลิตยา เพราะไม่ได้คิดเงินคนไข้ แต่ใครจะให้กินแล้วแต่ศรัทธา

1.2.3 อันตรายจากการบริโภคยาสมุนไพรรักษาโรคเอดส์ (กรุงเทพฯ 12/01/42 , 15/03/42 , ไทยโพสต์ 30/01/42)

น.พ.ยุทธนา ศิลป์สรรค์ ศาธารณสุขจังหวัดนครราชสีมา เปิดเผยว่าขณะนี้พ่อค้าสมุนไพรรักษาโรคเอดส์ได้ผลผลิตยาสมุนไพรรักษาโรคเอดส์ขายทั่วจังหวัดแม้แต่ตามโรงพยาบาล โดยแนะนำและอ้างถึงสรรพคุณต่างๆของยาสมุนไพรรักษาโรคเอดส์กับผู้ป่วยที่รอการตรวจจากแพทย์

สำหรับการระบาดของยาสมุนไพรมีได้ผ่านการอนุญาตจากสาธารณสุขนั้นมียาในปัจจุบันโดยเฉพาะในช่วงที่เกิดวิกฤติเศรษฐกิจทำให้ผู้ป่วยหันไปใช้ยาสมุนไพรมากขึ้น แต่ก็ยังเป็นยาสมุนไพรมีที่ไม่มีคุณภาพ สาธารณสุขจังหวัดนครราชสีมาได้ตรวจสอบยาสมุนไพรมีที่ชื่อว่าทานตะวัน เป็นยาลูกกลอน ไม่ปรากฏสถานที่ของผู้ผลิต พบว่ามีสารผสมของสเตียรอยด์ที่ก่อความรู้สึกของร่างกาย ทำให้หายใจลำบาก แต่เมื่อกินมาก ๆ จะทำให้ร่างกายปวดตามเนื้อตามตัวและเสียชีวิต

ดร.เฉลิมพล เกตุมณี นักวิจัยจากศูนย์พันธุวิศวกรรมและเทคโนโลยีชีวภาพ (ไบโอเทค) สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (สวทช.) กล่าวว่า ยาสมุนไพรมีของไทยยังขาดการควบคุมมาตรฐานด้านการปลูกและการผลิต ส่งผลให้ฤทธิ์ของยาไม่คงที่แน่นอน นอกจากนี้กระบวนการและวิธีการผลิตยังผิดไปจากกรรมวิธีของบรรพบุรุษ การที่ยาสมุนไพรมีได้รับความนิยมแพร่หลาย ผู้ผลิตจึงผสมสารบางอย่างเพื่อให้เห็นผลในการรักษาเร็ว ที่พบมากที่สุดคือสารสเตียรอยด์ เมื่อผู้ป่วยบริโภคเข้าไปเพียง 2-3 วันแรกจะรู้สึกกระชุ่มกระชวย ซึ่งไม่ใช่ผลมาจากโรคที่เป็น แต่เป็นเพราะความเจ็บปวดถูกระงับลงไปด้วยฤทธิ์ของยา การทำเป็นยาลูกกลอน โดยไม่ผ่านการควบคุมการฆ่าเชื้อ ทำให้ยาขึ้นราได้หากเก็บไว้นาน

ยาสมุนไพรมีมีลักษณะเดียวกับอาหาร ไม่สามารถรักษาเฉพาะโรคใดโรคหนึ่งได้ ถ้ากินติดต่อกันเป็นเวลานานสารชนิดเดียวจะสะสมในร่างกาย ถ้าขับทิ้งไม่ทันอาจก่อพิษได้

ดร.เฉลิมพล ระบุว่ายาสมุนไพรมีของไทยไม่ได้ระดับมาตรฐานสากล เพราะขาดการสนับสนุนด้านการวิจัยภาครัฐ ในขณะที่ภาคเอกชนสามารถทำได้มากกว่า หากร่วมมือกันมาตรฐานยาสมุนไพรมีของไทยอาจเทียบเท่าสากล และได้รับการยอมรับจากองค์การอนามัยโลกเหมือนสหรัฐ ญี่ปุ่น และเยอรมนี ว่าได้มาตรฐานสากล ทั้งด้านความสะอาด ปริมาณตัวยา รูปแบบที่ได้มาตรฐาน และมีประสิทธิภาพในการรักษาเฉพาะโรคได้

ดร.สุภา ชวเดช นักวิจัยและผู้เชี่ยวชาญด้านสมุนไพรมีกล่าวว่านอกจากยาสมุนไพรมีไทยจะไม่ได้มาตรฐานการผลิตเกือบทุกขั้นตอนทั้งในเรื่องความสะอาดและความปลอดภัยแล้ว ยังไม่มีการตรวจสอบการปนเปื้อนของเชื้อโรคต่าง ๆ เช่น แบคทีเรีย เชื้อรา บิด ไวรัส และอัลฟ่าท็อกซิน ซึ่งเป็นสารก่อมะเร็ง อีกทั้งยังอาจมีสารตกค้างจากโลหะหนัก หรือสารพิษจากยาฆ่าแมลง ตลอดจนสมุนไพรมีที่มีการปลอมปนของสเตียรอยด์ที่ทำให้ใบหน้าบวมและเป็นโรคไตได้

ผู้บริโภคไม่สามารถทราบถึงระดับของมาตรฐานสมุนไพรมีทั้งการสกัดด้วยาก็ไม่มีหลักเกณฑ์ตายตัวในการตรวจสอบ ซึ่งอาจเป็นเพราะประเทศไทยจัดให้ยาสมุนไพรมีเป็นยาแผนโบราณ ขณะที่ต่างประเทศ เช่น สหรัฐ ญี่ปุ่น เยอรมนี ถือว่าการผลิตยาสมุนไพรมีต้องเป็นมาตรฐานสากลและมีการแบ่งกลุ่มยาอย่างชัดเจน ทาง ออย.ก็ทำการตรวจสอบคุณภาพของยาสมุนไพรมีเทียบกับมาตรฐานสากลยังไม่ได้ การปลูกพืชสมุนไพรมีก็ยังไม่มีการควบคุมมาตรฐานของสภาพดิน อากาศตามหลักสากล หากต้องการให้ยาสมุนไพรมีมีมาตรฐาน ออย.ต้องเข้ามาตรวจสอบอย่างเคร่งครัดและผู้ผลิตควรใส่ใจในคุณภาพเพื่อความปลอดภัยของผู้บริโภคด้วย

1.2.4 พ.ร.บ.คุ้มครองฯแพทย์แผนไทยกับการให้สัตยาบันอนุสัญญาชีวภาพ (สำนักข่าวไทย 15/02/42, กรุงเทพธุรกิจ 16/02/42, 08/03/42)

วันที่ 16/02/42 นายกร ทัพพะรังสี รว.ก.สาธารณสุข เรียกประชุมตัวแทนจากหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับอนุสัญญาความหลากหลายทางชีวภาพ และพ.ร.บ.ที่เกี่ยวข้อง จากกระทรวงเกษตรฯ กระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงวิทยาศาสตร์ เพื่อขอทราบข้อมูลและความคิดเห็น

การประชุมข้างต้นสืบเนื่องมาจากการเสนอความเห็นของนายภักดี โพธิศิริ รองปลัด ก.สาธารณสุขได้บันทึกข้อความเสนอ รว.ให้ถอนร่าง พ.ร.บ.คุ้มครองและส่งเสริมภูมิปัญญาทางการแพทย์แผนไทย ของสถาบันการแพทย์แผนไทย กรมการแพทย์ ที่บรรจุอยู่ในวาระพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎรแล้วกลับมา ทบทวนใหม่เพราะมีความซ้ำซ้อนกับหน่วยงานอื่นและขัดแย้งกับกฎหมายที่ใช้อยู่แล้ว

นายกร เห็นว่าควรประกาศพ.ร.บ. ฉบับนี้ รวมทั้งพ.ร.บ.คุ้มครองพันธุ์พืช และ พ.ร.บ.ป่าชุมชน ในราชกิจจานุเบกษาก่อนที่จะลงนามในอนุสัญญา และขอให้ทุกหน่วยงานยืนยันความเห็นเพื่อจะได้เร่งผลักดันให้กฎหมายออกมาโดยเร็ว นายจักรกฤษณ์ ควรพจน์ ผู้เชี่ยวชาญกฎหมายระหว่างประเทศระบุว่าต้องตรากฎหมายทั้ง 3 ฉบับก่อนแล้วลงสัตยาบัน ส่วนนายภักดีบอกว่ากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับอนุสัญญา สามารถพัฒนาขึ้นภายหลังการให้สัตยาบันได้

นายจำลอง ครุฑขุนทด ที่ปรึกษา รว.สธ. เห็นว่า การเข้าเป็นภาคีอนุสัญญานี้ต้องได้รับความเห็นชอบจากรัฐสภาก่อน และควรเร่ง กม.ทั้ง 3 ฉบับ เพื่อเตรียมความพร้อมของประเทศก่อนที่จะไปร่วมมือกับประเทศที่มีความแข็งแกร่งกว่าทางเทคโนโลยี และถ้าไม่มี กม. 3 ฉบับ ไทยอาจจะเสียเปรียบต่างชาติได้ เพราะถ้าออกกม.ทีหลังประเทศภาคีอาจอ้างว่าไทยออกกม.ขัดกับอนุสัญญา

อย่างไรก็ตามนายกรสรุปว่าหัวใจของ พ.ร.บ.ทั้ง 3 ฉบับอยู่ที่การคุ้มครองและการเข้าถึงทรัพยากร ซึ่งจะเสนอให้รัฐบาลเลื่อนร่างกฎหมายทั้งหมดขึ้นมาพิจารณาโดยเร็ว

ความคืบหน้าของกฎหมายทั้ง 3 ฉบับคือ กฎหมายพันธุ์พืช ผ่านสภาวาระที่ 1 รับหลักการแล้ว ส่วน พ.ร.บ.คุ้มครองและส่งเสริมภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย ผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการกฤษฎีกาแล้ว แต่ยังไม่ได้เข้าสู่การพิจารณาของสภา แหล่งข่าวจากกระทรวงสาธารณสุขระบุว่าถ้ามีการพิจารณากฎหมายแพทย์แผนไทยล่าช้าออกไปภูมิปัญญาท้องถิ่นที่คนไทยและบรรพบุรุษได้สะสมไว้อาจถูกต่างชาติแย่งชิงไปจดสิทธิบัตรเป็นของเขา เมื่อมีการเข้ามาขอความตกลงว่าด้วยสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาที่เกี่ยวกับการค้าหรือ ทรัพย์สินทางปัญญา นี้อาจมีการทบทวนความตกลงดังกล่าวโดยเฉพาะมาตรา ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการคุ้มครองสิ่งมีชีวิตภายใต้ระบบกฎหมายสิทธิบัตร

อย่างไรก็ตาม วันที่ 3 มี.ค. พ.ร.บ.คุ้มครองและส่งเสริมภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย ได้ผ่านการพิจารณาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร วาระที่ 1 แล้ว

1.3 ความเคลื่อนไหวด้านการวิจัยทางสาธารณสุข

หัวข้อข่าว

1.3.1 การสำรวจภาวะสุขภาพจิตประชาชน (ไทยโพสต์01/01/42)

1.3.2 การวิจัยระบบบริการสุขภาพในอนาคต : แนวโน้มจะเป็นแบบรัฐสวัสดิการ (กรุงเทพธุรกิจ 15/01/42)

1.3.3 การวิจัยเกี่ยวกับโรคเอดส์ (กรุงเทพธุรกิจ 27, 28/01/42 , 29/02/42 , 01,12/03/42, ผู้จัดการ 12/02/42, มติชนสุดสัปดาห์ 23/02/42, Bangkok Post 25/03/42)

1.3.4 การศึกษาภาวะอุบัติเหตุการกระตุกโปร่งบาง (ผู้จัดการ 19/01/42 ,09,25/02/42, มติชน 09/02/42 ,กรุงเทพธุรกิจ 25/02/42,)

1.3.5 การวิจัยคุณลักษณะทั่วไปของผู้มีอายุขัยยืนยาว (ไทยโพสต์ 04/02/42,มติชน 04,11/02/42)

1.3.6 ผลการวิจัยการปนเปื้อนของสารพิษ "อัลฟาที่ออกซิน" ในอาหาร (มติชน 11/02/42 ,ไทยโพสต์ 18/02/42)

สรุปประเด็นข่าว

1.3.1 การสำรวจภาวะสุขภาพจิตประชาชน (ไทยโพสต์ 01/01/42)

นพ.มล.สมชาย จักรพันธุ์ รองอธิบดีกรมสุขภาพจิต เปิดเผยว่าภาวะสุขภาพจิตของคนไทยปี 2542 ปัญหาความเครียดยังไม่ลดลงแต่จะเป็นมากขึ้น

จากการสำรวจทางโทรศัพท์เกี่ยวกับ ภาวะสุขภาพจิตของประชาชน ในภาวะวิกฤติทางเศรษฐกิจระหว่างวันที่ 7-11 ก.ย.2541 กลุ่มตัวอย่างที่มีภูมิลำเนาในภาคกลางไม่รวมกทม. มีอายุ 31-40 ปี สมรสแล้วแยกกันอยู่ การศึกษาระดับอนุปริญญา อาชีวศึกษา กลุ่มว่างงานตั้งแต่มี.ค.41 รายได้มากกว่า หนึ่งแสนบาท จำนวน 1,570 ราย พบว่า

- กลุ่มที่มีความเครียด 61.1% และปัญหาที่ทำให้เครียดมากที่สุดคือปัญหาเศรษฐกิจการเงิน คิดเป็น 58% โดยมีความคิดฆ่าตัวตาย 4.6% กลุ่มที่ระบุว่าตนเองไม่เครียดนั้นก่อนหน้านี้ปัญหาที่ทำให้เครียดคือปัญหาเศรษฐกิจการเงินและเรื่องงานคิดเป็น 23.2 และ 20.8% ตามลำดับ

- ทางออกของปัญหา 71.8% คิดว่ามีทางออก คิดว่าสามารถจัดการความเครียดได้ด้วยตนเอง 90.8% บุคคลที่สามารถช่วยได้เมื่อเกิดความเครียด คือตนเอง บุคคลในครอบครัวคิดเป็น 63.3% และ 42.6% ตามลำดับ และแหล่งที่สามารถช่วยได้เมื่อเกิดความเครียดคือสถานีโทรทัศน์ วิทยูและ น.ส.พ. คิดเป็นร้อยละ 59.2, 32.9 และ 30.8 ตามลำดับ

- งานบริการสุขภาพ ไม่รู้จักบริการคลินิกคลายเครียด ร้อยละ 61.2 ไม่รู้จักบริการปรึกษาปัญหาทางโทรศัพท์ 56.9% มีเพียงร้อยละ 1.5 ที่รู้จักและเคยใช้ และ 11.5 % ที่เคยได้รับสื่ออุปกรณ์คลายเครียด

- ปัจจัยเสี่ยงที่มีผลต่อความเครียด ได้แก่ การเงินไม่พอใช้ คิดว่าทางออกของปัญหานี้ค่อนข้างมืดมน

ปัจจุบันคนไม่พอใจการทำงานของรัฐบาลมีมากขึ้นและมักจะแก้ปัญหาด้วยการรวมกลุ่มกันเดินขบวนบ้าง ปิดถนนบ้าง คนที่ได้รับความสะดวกจากการกระทำดังกล่าว ก็ยังเกิดความเครียด นพ.มล.สมชายชี้แจงว่าการแก้ปัญหาด้วยการก่อม็อบ เท่ากับเป็นการสร้างความเดือดร้อนให้คนในระดับฐานเดียวกัน แนวโน้มสุขภาพจิตปี 2542 ถ้ายังมีการแก้ปัญหาด้วยการก่อม็อบเชื่อได้ว่าสุขภาพจิตของคนไทยเครียดเพิ่มมากขึ้นแน่นอน

1.3.2 การวิจัยระบบบริการสุขภาพในอนาคต : แนวโน้มจะเป็นแบบรัฐสวัสดิการ (กรุงเทพธุรกิจ 15/01/42)

ท.หญิงทิพาพร สุโสมิต ผู้อำนวยการส่วนพัฒนาบุคลากร ในฐานะเลขานุการและกรรมการดำเนินโครงการได้เปิดเผยผลการวิจัยเรื่อง "การพัฒนากำหนดด้านสุขภาพของกระทรวงสาธารณสุข" ระบุว่าคณะวิจัยได้พยากรณ์ระบบการบริการสุขภาพในอนาคตว่าจะอยู่ในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งใน 3 ระบบ ดังนี้

1. ภาวะค่าใช้จ่ายตกอยู่กับภาคเอกชนและประชาชนเป็นหลักยกเว้นผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการ ผู้สูงอายุที่รัฐจะช่วยรับภาระ
2. รัฐรับภาระค่าใช้จ่ายส่วนมากหรือเกือบทั้งหมด ถือว่าเป็นบริการสาธารณะยกเว้นบริการเกี่ยวกับความสวยงาม
3. แบบรัฐสวัสดิการ ค่าใช้จ่ายจะอยู่กึ่งๆ ระหว่างรัฐและเอกชนมีโครงการประกันสุขภาพที่หลากหลายรูปแบบ ซึ่งประชาชนส่วน

มากมีหลักประกันด้านสุขภาพ

ส่วนทรัพยากรด้านสุขภาพจะอยู่ในความดูแลของภาคเอกชนและภาครัฐส่วนกลางที่มีลักษณะเป็นองค์การมหาชนอิสระมากขึ้น มีระบบการบริหารจัดการที่ตรวจสอบได้ ซึ่งหากพิจารณาจากแนวโน้มการพัฒนาทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม การปฏิรูประบบราชการ การกระจายอำนาจ และระบบการบริการสุขภาพที่ผ่านมา จึงมีแนวโน้มสูงที่ระบบการบริการสุขภาพในอนาคตจะเป็นแบบที่ 3 หรือบริการรัฐสวัสดิการและองค์กรส่วนท้องถิ่นจะเข้ามามีบทบาทมากขึ้นในการดูแลสุขภาพ ส่วนทรัพยากรเอกชนแม้จะมีมากขึ้นแต่จะถูกควบคุมด้วยระบบการบริหารแบบประกัน

ส่วนแนวโน้มและบทบาทของกระทรวงสาธารณสุขในอนาคตจะเปลี่ยนจากผู้ให้บริการเป็นผู้สนับสนุนและกำกับดูแล กำหนดนโยบาย วางระบบกฎเกณฑ์มาตรฐานกำกับดูแลและสนับสนุนด้านวิชาการ รวมทั้งการบริการข้อมูลข่าวสารด้านการแพทย์และสาธารณสุข แทนการบริการทางการแพทย์

1.3.3 การวิจัยเกี่ยวกับโรคเอดส์ (กรุงเทพธุรกิจ 27, 28/01/42, 29/02/42, 01, 12/03/42, ผู้จัดการ 12/02/42, นิตยสาร

สัปดาห์ 23/02/42, Bangkok Post 25/03/42)

ผลงานโบแดง สธ.เขต 10 ภูมิจิตทหารในครม.คิดเอดส์ "สำเร็จ" (กรุงเทพธุรกิจ 27, 28/01/42 02/02/42)

นพ.วัลลภ ไทยเหนือ หัวหน้าผู้ตรวจราชการกระทรวงสาธารณสุขเขต 10 กล่าวว่า สำนักงานสาธารณสุขเขต 10 ประกอบด้วย 6 จังหวัดภาคเหนือตอนบน ได้ทำโครงการวิจัยควบคุมการลงพื้นที่ใน 6 จังหวัด เพื่อลดการถ่ายทอดเชื้อเอชไอวีจากแม่สู่ลูกของภาคเหนือตอนบนประสบความสำเร็จ เป็นโครงการระยะสั้นและให้ผลคุ้มค่ากับค่าใช้จ่าย ถือว่าเป็นผลงานชิ้นโบว์แดงของสธ.เขต 10 และผลงานชิ้นแรกของคนไทย เพราะในต่างประเทศยังไม่มีใครทำได้สำเร็จที่จะลดจำนวนเด็กที่ติดเชื้อเอชไอวีได้

โครงการดังกล่าวจะมีการปรึกษากับกรมอนามัย ซึ่งรับผิดชอบเกี่ยวกับแม่และเด็กโดยตรง เสนอให้มีการนำโครงการดังกล่าวไปใช้กับแม่ที่ติดเชื้อเอชไอวี เพื่อที่จะทำให้อุบัติการณ์การติดเชื้อเอชไอวีในอนาคตจะเร่งให้เป็นนโยบายของกระทรวงสาธารณสุข

การลดเชื้อเอชไอวีจากแม่สู่ลูกเท่าที่ทำกันมาเป็นไปตามรูปแบบของต่างประเทศ เช่น โครงการ AIDS Clinical Trial Group (ACTG) 076 ที่ให้ยาเอซเทรทกับแม่ตั้งครรภ์ที่อายุ 14 สัปดาห์และให้แก่วัย 6 สัปดาห์ ซึ่ง สามารถลดการถ่ายทอดเชื้อสู่ลูกได้ถึง 2 ใน 3 หรือจากร้อยละ 25 เหลือร้อยละ 8 แต่ก็มีคำถามว่าจำเป็นหรือไม่เพราะผลการศึกษาพบว่าการติดเชื้อของลูกส่วนมากเกิดขึ้นในระยะไตรมาสที่ 3 ของการตั้งครรภ์และระหว่างคลอด

นอกจากนี้ยังมีผลการศึกษาของมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ดที่ร่วมกับกระทรวงสาธารณสุข ให้ยาเอซเทรทในระยะสั้นแก่หญิงตั้งครรภ์ในช่วง 4 สัปดาห์สุดท้ายของการตั้งครรภ์และระหว่างคลอดและให้ยาลูกเป็นระยะเวลา 3 วัน กับโครงการศึกษาที่กรุงเทพฯร่วมกับซิดซี ให้ยาเอซเทรทเฉพาะแม่ในช่วง 4 สัปดาห์สุดท้ายของการตั้งครรภ์และระหว่างคลอด โดยไม่ให้นยาแก่ลูก ผลการวิจัยระบุว่าลดลงได้ครึ่งหนึ่งเท่านั้น ซึ่งใช้เวลานานและสิ้นเปลืองค่าใช้จ่าย

ส่วนโครงการของสาธารณสุขเขต 10 จะใช้วิธีการให้ยาเอซเทรทกับแม่ที่ติดเชื้อเป็นเวลา 4 สัปดาห์ และระหว่างคลอด รับประทานยาเอซเทรท 300 มิลลิกรัมทุก ๆ 3 ชั่วโมง และให้แก่เด็กที่คลอดแล้วอีก 1 สัปดาห์

องค์การระหว่างประเทศให้ความสนใจกับโครงการนี้มาก เช่น องค์การอนามัยโลก ยูนิเซฟ ยูเอ็นเอดส์ ฯลฯ เพื่อจะนำโครงการนี้ไปใช้ในประเทศที่กำลังพัฒนาประเทศอื่น ๆ ที่มีปัญหาลำไยไทยและมีแม่ที่ติดเชื้อเอชไอวีมาก กล่าวคือ หญิงตั้งครรภ์ที่ติดเชื้อเอชไอวีมากกว่า 95 % จะอยู่ในประเทศกำลังพัฒนา

โครงการนี้เริ่มดำเนินการมาแล้วประมาณ 2 ปี คือตั้งแต่เดือนตุลาคม 2539 ขณะนี้ได้ผลยืนยันเป็นที่แน่นอนแล้วว่าเด็กที่คลอดออกมาแล้วไม่ติดเชื้อเอชไอวี และได้เคยเล่นผลงานนี้ในที่ประชุมเอดส์ที่เจนีวาแล้ว แต่ยังเป็นช่วงที่ผลการวิจัยยังไม่ชัดเจน แต่ก็ได้รับความสนใจมาก

ผลงานดังกล่าวจะส่งผลให้จำนวนเด็กกำพร้าเพิ่มมากขึ้น ซึ่งคาดกันว่าญาติพี่น้องของผู้ติดเชื้อจะสามารถดูแลได้โดยการสนับสนุนจากรัฐบาลและองค์กรพัฒนาเอกชน อบต. หรือชุมชนเอง อย่างไรก็ตาม คงจะให้มีการกระจายโครงการลงไปทุกเขต แต่ขึ้นกับความพร้อมของโรงพยาบาลแต่ละแห่งซึ่งอาจทำควบคู่กับโครงการที่ทำมาแล้ว

การทดสอบประสิทธิภาพวัคซีนเอดส์ในประเทศไทย (ผู้จัดการ 12/02/42 , กรุงเทพธุรกิจ 19/02/42 , 01, 12/03/42 , มติชน สุดสัปดาห์ 23/02/42 , BANGKOK POST 25/03/42)

เมื่อเร็ว ๆ นี้สถาบันโรคเอดส์แห่งฮาร์วาร์ด (Harvard AIDS Institute) ได้จัดสัมมนาในหัวข้อเรื่อง "การพัฒนาวัคซีนเอดส์สำหรับประเทศกำลังพัฒนา" ที่ประเทศเซเนกัล ตัวแทนฝ่ายไทยที่เข้าร่วมสัมมนา คือ พ.ญ.อุษา ทิสยากร รองผอ.ศูนย์การวิจัยโรคเอดส์สภากาชาดไทย สาระสำคัญของการสัมมนา คือ ความพยายามของวงการแพทย์ทั่วโลกในการพัฒนาวัคซีนป้องกันเอดส์ ซึ่งการพัฒนามีมาอย่างต่อเนื่องมากกว่า 14 ปี

ต่อมาในวันที่ 9 ก.พ. 42 อธิบดีกรมควบคุมโรคติดต่อ ร่วมกับ ศ.เกียรติคุณ น.พ. ญรัฐ ภมรประเวดี ประธานคณะอนุกรรมการควบคุมการทดลองวัคซีนป้องกันและรักษาเอดส์รวมทั้ง น.พ.วิชัย โชควิวัฒน์ กรรมการและเลขานุการคณะกรรมการพิจารณาการศึกษาในคน กระทรวงสาธารณสุข ร่วมกันแถลงข่าวว่าได้อนุญาตให้ทำการทดสอบประสิทธิภาพวัคซีนเอดส์ในประเทศไทย โดยจะทำการทดสอบในอาสาสมัคร 2,500 คน ซึ่งเป็นข่าวสำคัญไม่เฉพาะประเทศไทยเท่านั้นแต่ของโลกด้วย เพราะเป็นครั้งแรกที่มีการทดสอบวัคซีนเอดส์กับคนจำนวนมากในประเทศกำลังพัฒนาหลังจากที่ทำครั้งแรกแล้วในสหรัฐ

ศ.ศรีสินี คูสมิทธิ์ รอง ออกร ม.มหิดล ได้ชี้แจงถึงกการดำเนินการวิจัยว่า ประเทศไทยดำเนินการวิจัยมาแล้ว 2 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาความปลอดภัย ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาการสร้างภูมิคุ้มกัน ทั้งชนิดสายพันธุ์เดี่ยวและสายพันธุ์คู่ ซึ่งผลการวิจัยทั้งสองขั้นตอนได้ผ่านการตรวจสอบทางด้านวิทยาศาสตร์และจริยธรรมจากสถาบันที่เกี่ยวข้องรวม 6 สถาบันทั้งในและต่างประเทศ การทดสอบคราวนี้เป็นขั้นตอนสุดท้ายว่าวัคซีนนี้จะได้ผลในการป้องกันโรคเอดส์หรือไม่ ทั้งนี้เคยทดสอบในสหรัฐอเมริกาแล้วโดยใช้อาสาสมัครถึง 5,000 คน ในเดือนมิ.ย. 41 ที่ผ่านมามาไทยเป็นประเทศที่ 2 ใช้เวลา 3 ปีจึงทราบผล

โดยคณะวิจัยไทยที่ร่วมกับศูนย์ควบคุมโรคแห่งชาติสหรัฐอเมริกา จะทำการทดสอบวัคซีนโดยคัดเลือกวัคซีน “เอดส์แวกซ์บี/อี” ผลิตโดยบริษัทแวกซ์เจเน มาทดสอบ เพราะเชื้อเอชไอวีที่ระบาดอยู่ในไทยเป็นสายพันธุ์ บี และ อี วัคซีนแวกซ์บี/อี นี้ ผ่านการสังเคราะห์ไม่นาน ประกอบด้วยส่วนผสมของโปรตีนสังเคราะห์ที่เหมือนกับยีนจีพี 120 สายพันธุ์บีกับสายพันธุ์อี โดยเฉพาะสายพันธุ์อีที่มีมากในไทยมาเป็นตัวกระตุ้นภูมิคุ้มกันในการป้องกันกาติดเชื้อเอชไอวี

น.พ.ประยูร ภูนาส ที่ปรึกษาโครงการทดสอบประสิทธิภาพวัคซีนเอดส์แวกซ์บี/อี ยืนยันว่าอาสาสมัครไม่ติดเชื้อจากวัคซีนแน่นอนเพราะวัคซีนไม่ได้ผลิตจากเชื้อเอชไอวีโดยตรง หากผลิตโดยเลียนแบบโปรตีนที่ผิวของของเชื้อเอชไอวี

ตลอดเวลาที่ผ่านมาไทยมีโครงการวิจัยวัคซีนเอดส์ที่เสนอขอทำการทดสอบในคนรวม 9 โครงการ คณะกรรมการฯ พิจารณาอนุมัติไปแล้ว 7 โครงการ ซึ่งเป็นโครงการศึกษาวิจัยในคนระยะที่ 1 หรือ 2 และใช้อาสาสมัครจำนวนไม่มาก (916คน) แบ่งเป็นโครงการทดสอบในอาสาสมัครที่ไม่ติดเชื้อเอชไอวี 5 โครงการและทดสอบอาสาสมัครที่ติดเชื้อแล้ว 2 โครงการ ผลพบว่ามีความปลอดภัยสามารถกระตุ้นให้เกิดการสร้างภูมิคุ้มกัน ขณะนี้อยู่ระหว่างกาติดตามผลระยะยาว

ประเทศไทยกำลังถูกจับตามองจากทั่วโลกในการนำวัคซีนเอดส์ทดลองชื่อแวกซ์บี/อี ของบริษัทแวกซ์เจเน สหรัฐ เข้ามาทดลองกับผู้ยังไม่ติดเชื้อเอดส์ เนื่องจากมีความพร้อมด้านแพทย์และห้องปฏิบัติการวัคซีนดังกล่าวมีความปลอดภัย อาการข้างเคียงมีน้อย รวมทั้งสามารถกระตุ้นให้ร่างกายสร้างภูมิคุ้มกันหรือด้านทานได้เป็นอย่างดีกับทุกคน จนได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทดสอบในขั้นตอนที่ 3 ในกทม. โดยใช้อาสาสมัคร 2,500 คน จากคลินิกยาเสพติดของกทม. 17 แห่ง ซึ่งคุณสมบัติของอาสาสมัครขั้นที่ 3 คือ เป็นผู้มิใช่ตัวการเสี่ยงต่อโรคเอดส์อายุ 20-60 ปี ไม่เป็นโรคติดต่อร้ายแรง ไม่ตั้งครรภ์กรณีเป็นหญิง และต้องสมัครใจเข้ารับการทดสอบเป็นเวลา 3 ปี ว่ามีการติดเชื้อโรคเอดส์ได้มากน้อยเพียงใด และต้องใช้ในปริมาณมากน้อยเพียงใด โดยที่อาสาสมัครและผู้ให้วัคซีนจะไม่สามารถรับรู้ได้เลยว่า ใครได้รับวัคซีนจริงและวัคซีนเปรียบเทียบ

ระหว่างกาทดสอบอาสาสมัครจะได้รับค่าเสียหายและค่ารถทุกครั้งที่มาใช้บริการครั้งละ 350 บาท และในระหว่างรับวัคซีนก็สามารถใช้สวัสดิการเข้ารับการรักษาได้ที่สถานพยาบาลของกทม. กำหนดให้มีการฉีดเข็มแรก 24 มี.ค. 2542 เวลา 9.00 น. ที่คลินิกยาเสพติด ศูนย์บริการสาธารณสุข

วิจัยมะระขึ้นรักษาเอดส์ (ไทยโพสต์23,25/02/42 ,ไทยรัฐ26/02/42 ,กรุงเทพธุรกิจ02/03/42)

นางกฤษณา ไกรสินธุ์ ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนาองค์การเภสัชกรรมเปิดเผยว่าทางองค์การฯได้หยุดทดลองค้นคว้าวิจัยโครงการมะระขึ้นรักษาโรคเอดส์ เพราะล่าสุดมีผลสรุปโปรตีน เอ็มเอพี-30 (Map-30) ซึ่งเป็นสารบริสุทธิ์ที่สกัดจากมะระขึ้นนั้นมียุทธียับยั้งการเจริญเติบโตของเชื้อเอดส์หรือเอชไอวีเฉพาะในหลอดทดลองเท่านั้น ไม่สามารถออกฤทธิ์ต้านเชื้อเอดส์ในคนได้เท่าที่ควร หลังจากที่ได้ทดลองกับผู้ติดเชื้อในภาคเหนือจำนวน 20 ราย ปรากฏว่าผู้ป่วยอาการดีขึ้นเพียง 4 คน อาการไม่ดีขึ้น 3 คน ส่วนที่เหลือไม่สามารถวัดค่าได้ ซึ่งให้ผลการวิจัยที่แตกต่างกันมาก

การสกัดสารบริสุทธิ์ตัวใดตัวหนึ่งจากสมุนไพรเพื่อผลิตเป็นยา เป็นเรื่องที่ยากลำบากใช้งบประมาณและทรัพยากรมาก กรณีของมะระขึ้นที่ทดลองใน 6 ปีที่ผ่านมาสกัดสารบริสุทธิ์ได้เพียง 2 มิลลิกรัม ซึ่งไม่คุ้มค่าในเชิงอุตสาหกรรม ขอแนะนำให้ใช้มะระขึ้นผสมลูกสีกี้แดงบดเป็นน้ำสวนทวารในการบรรเทาอาการแทรกซ้อนจากโรคเอดส์จะได้ผลดีกว่า

อย่างไรก็ตาม ด้านทีมงานวิจัยของมหาวิทยาลัยมหิดล ศ.นพ.อนุวัตร ลิ่มสุวรรณ หัวหน้าหน่วยติดเชื้อโรงพยาบาลรามารับติ กล่าวว่าการวิจัยมะระขึ้นต้านเชื้อไวรัสเอดส์ของคณะเภสัชฯ ม.มหิดล กำลังนำสารโปรตีนที่สกัดได้จากเมล็ดมะระขึ้นมาผลิตขึ้นเป็นยาพ่นจมูก และเป็นแท่งสวนทวารหนัก เพื่อให้โปรตีนออกฤทธิ์ได้เต็มที่ ยืนยันการวิจัยมีความรอบคอบละเอียดและได้จัดสิทธิบัตรแล้ว ทั้งนี้การวิจัยต้องทำอย่างต่อเนื่องจนกว่าจะสิ้นสุดโครงการ ไม่เช่นนั้นผู้ติดเชื้อกว่า 800,000 คนจะไม่มีหวัง

ขณะเดียวกัน นพ.นพ.เดชา สุขารมณีย์ รมต.ชนก.สาธารณสุข กล่าวชี้แจงว่าโครงการวิจัยมะระขึ้นเพื่อรักษาโรคเอดส์ในประเทศไทยมี 2 ทีมคือ ทีมขององค์การเภสัชกรรมแห่งประเทศไทยวิจัยสูตรที่มีชื่อว่า โปรตีน Map-30 และทีมมหาวิทยาลัยมหิดลที่วิจัยสูตรโปรตีน Map-29 และยืนยันว่าทีมงานวิจัยของม.มหิดลยังคงดำเนินการและมีความก้าวหน้าอยู่ในขั้นที่ 3 และย่างเข้าสู่ขั้นที่ 4 เป็นขั้นสุดท้าย นอกจากนั้นในส่วนโครงการอื่น ๆ ของมหาวิทยาลัยอื่น ๆ ที่วิจัยเกี่ยวกับยาหรือวัคซีนรักษาโรคเอดส์อีกหลายโครงการก็กำลังก้าวหน้าไปด้วยดี

1.3.4 การศึกษาภาวะอุบัติการณ์กระดูกโปร่งบาง (ผู้จัดการ19/01/42 ,09,25/02/42, มติชน09/02/42 ,กรุงเทพธุรกิจ 25/02/42,)

“โรคกระดูกโปร่งบาง” คุกคามชีวิตคนไทย (ผู้จัดการ19/01/42 ,09,25/02/42, มติชน09/02/42 ,กรุงเทพธุรกิจ25/02/42)

พท.นพ.นรินทร์ คุณกิตติ ศัลยแพทย์กระดูก โรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า กล่าวว่า ได้มีการศึกษาพบว่าในคนอายุ 60-70 ปีขึ้นไปจะมีภาวะของอัมพฤกษ์อัมพาตกระดูกไปรบบาง 1 ใน 3 หรือร้อยละ 30-40 เท่านั้น แต่พออายุ 80 ปีขึ้นไปจะพบถึงร้อยละ 60-70 และว่าอายุเฉลี่ยของคนไทยปัจจุบัน หญิงประมาณ 72 ปี ชายประมาณ 65 ปี ปี ค.ศ. 1985 ประเทศไทยมีประชากรอายุเกิน 64 ปีร้อยละ 3.3 ค.ศ.2000 คาดว่าจะมีถึงร้อยละ 4.5 และปี ค.ศ.2025 ประมาณร้อยละ 9.1 หรือสองเท่าของปี 2000 แสดงว่าประชากรชาวไทยจะมีอายุยืนยาวมากขึ้น และมีโอกาสที่จะประสบปัญหาภาวะของกระดูกไปรบบางมากขึ้นด้วย

โรคกระดูกไปรบบางหรือกระดูกพรุน เป็นโรคที่กำลังอยู่ในความสนใจทั้งในวงการแพทย์และประชาชนทั่วไปเป็นภาวะที่กระดูกในร่างกายไปรบบาง ไม่หนาแน่นเหมือนกระดูกคนปกติที่มีความหนาแน่นต่อเนื่องของโครงข่ายกระดูกมาก มักจะเกิดที่กระดูกสันหลัง กระดูกสะโพกและข้อมือหรือกระดูกแขน เป็นต้น อันตรายของโรคนี้คือการเกิดกระดูกหักในวัยสูงอายุ คนที่อยู่ในภาวะดังกล่าวแม้เพียงหกล้มเล็กๆ น้อย ๆ กระดูกก็หักได้ และยิ่งอาจหักได้เองโดยไม่ต้องล้ม มักเป็นในหญิงมากกว่าชายโดยเฉพาะสตรีในวัยหมดประจำเดือน และมีแนวโน้มว่าจะเพิ่มมากขึ้นในประเทศไทย คนที่สูงอายุจะมีปัญหาจากโรคแทรกซ้อนค่อนข้างมาก เช่น โรคปอดบวม ภาวะเส้นเลือดดำอุดตัน การติดเชื้อในระบบทางเดินปัสสาวะ จะมีอัตราการตายเกือบร้อยละ 10 และคนไข้ที่กระดูกสะโพกหักแล้วมีเพียงร้อยละ 50 เท่านั้นที่กลับไปใช้ชีวิตตามปกติได้ นอกนั้นเดินตามปกติไม่ได้ ต้องใช้รถเข็นหรือใช้เครื่องพยุงตัว

ปกติโรคนี้จะไม่แสดงอาการให้รู้ จะเปิดเผยต่อเมื่อมีอาการแทรกซ้อนขึ้นมา เช่น เป็นตะคริว ปวดเมื่อยตามเนื้อตัว การเอกราชจะเห็นเมื่อสายเกินไปคือกระดูกมีอาการเปลี่ยนแปลงไปค่อนข้างมากแล้ว ปัจจุบันการวินิจฉัยที่เร็วที่สุดคือการใช้เครื่องวัดความหนาแน่นของมวลกระดูก ใช้เวลาเพียง 15-20 นาที คนที่มีอายุ 50 ปีขึ้นไปควรไปตรวจดูเพื่อจะได้ทำการรักษาอย่างถูกต้องต่อไป

การสูญเสียทางเศรษฐกิจจากโรคกระดูกพรุนคือค่ายาที่มีราคาแพง จากการรักษาผ่าตัด ตลอดจนการดูแลรักษาที่ใช้เวลามาก เพราะผู้ป่วยไม่สามารถช่วยตนเองได้ ในสหรัฐพบว่ามีหนึ่ง ๆ ต้องเสียเงินมากกว่าปีละ 40,000 ล้านบาทในการรักษาโรคนี้

มีผู้กล่าวว่าโรคกระดูกพรุนเป็นโรคของเด็กซึ่งมาแสดงอาการในวัยสูงอายุ ทั้งนี้เพราะเด็กในวัยรุ่นเป็นวัยที่เก็บสะสมปริมาณกระดูกไว้ได้มากที่สุด หรือที่เรียกว่าปริมาณกระดูกสูงสุด พันวัยนี้ไปแล้วคือหลังช่วงอายุ 20-30 ปี ปริมาณกระดูกจะไม่เพิ่มขึ้นอีกแต่จะลดลง การสะสมปริมาณกระดูกไว้ให้มากที่สุดจะช่วยลดโอกาสการเกิดโรคกระดูกพรุนน้อยลง

ปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดปริมาณกระดูกสูงสุดของเนื้อกระดูกได้แก่ กรรมพันธุ์ ปริมาณฮอร์โมนเพศ ปริมาณแคลเซียมที่รับประทาน และการออกกำลังกาย ศ.นพ.วิฑูรย์ รัชตะนาวัน อาจารย์คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลรามาธิบดี เปิดเผยมูลนิธิรำนันทมิดิล และสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย ได้สนับสนุนให้มีการวิจัยเกี่ยวกับโรคกระดูกพรุนในคนไทย หลายเรื่องด้วยกัน ดังนี้

รศ.พ.ญ.อุมาพร สุทัศน์วรภูมิ และคณาจารย์จากคณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลรามาธิบดี พบว่า เด็กไทยกินแคลเซียมเฉลี่ยเพียงวันละ 332 มิลลิกรัม และไม่ได้เพิ่มขึ้นเลยในช่วงวัยแตกหนุ่มแตกสาว

อย่างไรก็ตาม อาหารไทยมีหลายประเภทที่มีแคลเซียมสูง แต่บางประเภทก็ไม่สามารถที่จะกินในปริมาณมากได้ เช่น กะปิ กุ้งแห้ง งา ปลาตัวเล็ก อาหารประเภทผักใบเขียว เช่นผักขม เพราะอาจมีปัญหาเรื่องการดูดซึม จึงต้องมีการศึกษาต่อไปอีกว่าแคลเซียมในผักแต่ละชนิดจะถูกดูดซึมได้ดีเท่ากันหรือไม่ ซึ่งเดาว่าเหลือเป็นอาหาร ที่รศ.นพ.สุวิทย์ โคมินทร์ ศึกษาพบว่าดูดซึมได้ดี

อนึ่ง ละออง ร้อยลือกิจ นักวิจัยจากคณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลรามาธิบดีและคณะ พบว่าระดับวิตามิน ดี ในคนไทยที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานคร มีระดับพอเพียงและไม่ลดลงตามอายุ ซึ่งระดับวิตามิน ดี ที่แตกต่างกันนี้เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่อาจทำให้ความต้องการแคลเซียมของคนไทยกับคนตะวันตกแตกต่างกัน วิตามิน ดี ได้จากแสงแดด ช่วยในการดูดซึมแคลเซียมจากลำไส้และช่วยในการสะสมแคลเซียมในเนื้อกระดูก ประชาชนในเขตหนาวระดับวิตามิน ดีในเลือดจะค่อนข้างต่ำและลดลงเมื่อมีอายุสูงขึ้น โดยเฉพาะจะลดลงยิ่งขึ้นเมื่อถึงฤดูหนาวเพราะไม่ค่อยถูกแสงแดด และจากการศึกษาวิจัยในยุโรปและสหรัฐ ได้ข้อสรุปว่าการเสริมแคลเซียมในชายและหญิงวัยสูงอายุและเสริมวิตามินดีให้พอเพียงในหญิงสูงอายุ จะช่วยลดอุบัติการณ์ของโรคกระดูกพรุนได้

นพวรรณ เปียชื่อ นักวิจัยจากคณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลรามาธิบดีและคณะ ได้วิจัยพบว่าในสตรีวัยก่อนหมดประจำเดือนและหลังหมดประจำเดือนไปแล้ว 5 ปี การดูดซึมของแคลเซียมจากยารเมตแคลปูลและชนิดเม็ดฟองฟูไม่มีความแตกต่างกัน แต่ในสตรีสูงอายุที่หมดประจำเดือนมาแล้ว 10 ปีแล้ว จะมีการดูดซึมแคลเซียมจากเมตแคลปูลได้น้อยกว่าการดูดซึมแคลเซียมจากเม็ดฟองฟู แสดงว่าสตรีวัยก่อนหมดประจำเดือนและหลังหมดประจำเดือนไม่เกิน 5 ปี ไม่จำเป็นต้องให้ยาเม็ดแคลเซียมที่มีราคาแพงในการเสริมแคลเซียม

อย่างไรก็ตาม การออกกำลังกายเคลื่อนไหวอยู่เสมอจะช่วยป้องกันมิให้เกิดโรคกระดูกพรุนได้ การที่โรคกระดูกพรุนเพิ่มมากขึ้นเป็นเพราะการเปลี่ยนแปลงจากสังคมชนบทเป็นสังคมเมืองทำให้มีการเคลื่อนไหวน้อยลง สำหรับประเทศไทยการที่ประชาชนส่วนใหญ่ยังทำการเกษตร การออกกำลังกายและการถูกแสงแดดเป็นประจำ จะช่วยบรรเทาการเกิดโรคกระดูกพรุนในประชากรกลุ่มนี้ได้

1.3.5 การวิจัยคุณลักษณะทั่วไปของผู้มีอายุขัยยืนยาว (ไทยโพสต์04/02/42,มติชน04,11/02/42)

เคล็ดลับอายุยืน : รับปีผู้สูงอายุ (ไทยโพสต์04/02/42,มติชน04,11/02/42)

พ.ญ.วันดี โกะกุล ผู้อำนวยการสถาบันเวชศาสตร์ผู้สูงอายุ กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข เปิดเผยว่าประชากรผู้สูงอายุของไทยมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ปี 2533 มีจำนวนประมาณ 4 ล้านคน หรือ ร้อยละ 7.2 ของประชากรทั้งหมด ปี 2539 เพิ่มเป็น 4.9 ล้านคน หรือร้อยละ 8.2 กองวางแผนทรัพยากรมนุษย์ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ คาดว่าในทศวรรษหน้าคือปี 2549 ไทยจะมีผู้สูงอายุเพิ่มเป็น 6.7 ล้านคน และปี 2559 จะเพิ่มเป็น 9.3 ล้านคน ทั้งนี้เป็นผลมาจากความก้าวหน้าทางวิทยาการทางการแพทย์และสาธารณสุข และการวางแผนครอบครัวที่ได้ผล และจากการคาดการณ์ดังกล่าว เป็นที่มาของการวิจัยของสถาบันฯ เกี่ยวกับคุณลักษณะทั่วไปของผู้ที่มีอายุยืนยาวเกินอายุเฉลี่ย หรือผู้ที่มีอายุเกิน 100 ปีขึ้นไป เพื่อจะได้หาแนวทางในการส่งเสริมให้มีการดูแลสุขภาพและสวัสดิการผู้สูงอายุต่อไป

โครงการดังกล่าวเริ่มในปี 2539 โดยสถาบันฯได้ขอความร่วมมือจากสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดทั่วประเทศ และสำนักงานต่าง ๆ ของกรุงเทพมหานคร ในการสำรวจเบื้องต้นหาประชากรที่มีอายุเกิน 100 ปีซึ่งเกณฑ์ในการพิจารณาถือจากวันเดือนปีเกิดในสำเนาทะเบียนบ้านและเอกสารอื่น ๆ ทางราชการหรือจากคำบอกเล่าของผู้มีอายุยืนเอง หรือจากผู้ที่สามารถยืนยันได้ หรือจากการรับรู้เหตุการณ์ต่าง ๆ รวมทั้งตรวจสอบจากอายุของลูกคนสุดท้าย หักเป็นต้น

ผลการวิจัยอายุประชากรที่มีอายุเกิน 100 ปี พบว่า ประเทศไทยมีผู้สูงอายุเกิน 100 ปี จำนวน 156 คน เป็นหญิง 120 คน และชาย 36 คน ส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในภูมิภาคและมีอาชีพเป็นเกษตรกร โดยอยู่ในภาคใต้มากที่สุดถึง 40 คน รองลงมาตามลำดับคือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 38 คน ภาคเหนือ 31 คน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 22 คน มีอายุระหว่าง 100-105 ปี 112 คน 106-110 ปี 30 คน ที่เกิน 120 ปีมี 3 คน เป็นพระสงฆ์ 1 รูป อายุ 132 ปี เป็นหญิง 2 คน อายุ 130 ปี และ 123 ปี ปัจจัยสำคัญที่ทำให้อายุยืนคือ การมีสุขภาพจิตดี เข้าวัดฟังธรรมเป็นประจำ ไม่เครียด รับประทานอาหารไขมันต่ำ อยู่ในครอบครัวขยาย มีสมาชิกหลายวัย ไม่ติดสารเสพติด ออกกำลังกายเป็นประจำ และกรรมพันธุ์เป็นผู้สูงอายุ

หากเจ็บป่วยมีปัญหาสุขภาพส่วนใหญ่จะไปรับบริการที่สถานอนามัย โรงพยาบาลของรัฐ บางครั้งซื้อยากินเองหรืออาศัยหมอพื้นบ้านแผนโบราณ สิ่งที่ผู้สูงอายุเหล่านี้ต้องการสวัสดิการจากรัฐคือเงินเบี้ยเลี้ยงยังชีพรายเดือน การรักษาพยาบาลฟรี ให้เจ้าหน้าที่อนามัยเยี่ยมเยียนที่บ้าน ลดภาษีผู้ดูแลสูงอายุ มีสถานบริการตรวจดูแลผู้สูงอายุโดยเฉพาะ มีกฎหมายคุ้มครองผู้สูงอายุ เป็นต้น

จากผลการวิจัยดังกล่าว ทางสถาบันฯ จึงกำหนดให้ปัจจัยดังกล่าวเป็นเคล็ดลับ หรือบัญญัติ 9 ประการ เพื่อจะได้มีอายุยืนเกิน 100 ปี ดังนี้

1. อาบน้ำทุกวัน แปรงฟันให้สะอาดอย่างน้อยวันละ 2 ครั้ง
2. กินอาหารสุกสะอาดวันละ 3 มื้อ
3. ออกกำลังกาย 3 ครั้งต่อสัปดาห์อย่างน้อยครั้งละ 30 นาที
4. ดื่มน้ำสุกสะอาด อย่ายำให้ขาดวันละ 6-8 แก้ว
5. พักผ่อนให้เพียงพอวันละ 6-8 ชม. ปลอดโปร่งแจ่มใส
6. งดสิ่งเสพติด คบหาญาติมิตร ใกล้ชิดครอบครัว
7. ดูแลบ้านเรือนของใช้เสื้อผ้าให้สะอาดน่าใช้
8. ตรวจสุขภาพให้ถ้วนถี่ปีละครั้งเป็นอย่างน้อย
9. ผักไม่ธรรม ประคบกรรมดี อาริต่อทุกคน

1.3.6 ผลการวิจัยการปนเปื้อนของสารพิษ "อัลฟาที่ออกซิน" ในอาหาร (มติชน11/02/42 ,ไทยโพสต์18/02/42)

นายทรงศักดิ์ ศรีอนุชาติ รองผู้อำนวยการสถาบันวิจัยโภชนาการ มหาวิทยาลัยมหิดล กล่าวว่าในแต่ละปีมีประชากรของโลกประมาณ 1,500 ล้านคน ป่วยเป็นโรคท้องร่วงและโรคติดเชื้อต่าง ๆ เนื่องจากดื่มหรือรับประทานอาหารที่ไม่สะอาด ในจำนวนนี้เสียชีวิตประมาณ 3 ล้านคน และยังมีผู้ได้รับพิษอย่างเฉียบพลันชนิดที่กินเข้าไปแล้วเสียชีวิตทันทีอีกจำนวนหนึ่ง แต่ปัญหาที่น่าเป็นห่วงคือโรคที่เกิดจากการรับประทานอาหารเข้าไปแล้วมีพิษสะสมอยู่ในร่างกาย

มีเชื้อโรคอยู่สองกลุ่มที่ก่ออันตรายให้แก่ผู้บริโภค คือ

- 1 เชื้อโรคที่ทำให้อาหารเกิดการเน่าเสีย และ
- 2 เชื้อโรคที่ทำให้เกิดสารเป็นพิษ

จากการศึกษาสาเหตุการเกิดโรคมะเร็งพบว่า ร้อยละ 35 มาจากอาหาร และอาหารนี้ทำให้เกิดโรคมะเร็งได้ในทุกส่วนของร่างกาย ขณะที่ผู้หญิงมีผลเพียงร้อยละ 30 และจะเป็นมะเร็งที่ปอดแห่งเดียว เชื้อโรคที่ก่อให้เกิดมะเร็งสูงสุดคืออัลฟาท็อกซิน ซึ่งเป็นสารพิษประเภท เชื้อรา มีมากในถั่ว ข้าวโพด และพริกป่น ทางสถาบันฯ ได้สำรวจร้านก๋วยเตี๋ยวต้มยำ 120 ตัวอย่าง พบมีสารพิษชนิดนี้เป็นเนื้ออยู่ถึงร้อยละ 90

สารพิษตัวนี้เป็นสาเหตุทำให้เกิดมะเร็งจากอาหารถึงร้อยละ 50 เชื้อมีความคงทนต่อความร้อน จะหุงหรือต้มก็ไม่หมดไปง่าย ๆ ดังนั้นวิธีการป้องกันที่ดีที่สุดคือต้องเก็บอาหารแห้งที่แน่ใจว่าแห้งสนิทแล้วจริง ๆ อย่างดี อาจใช้ผงดูดความชื้น แต่ถ้าพบว่าอาหารขึ้นราอย่าบริโภคให้ทิ้งไป

จากผลการวิจัยของคณะทำงานของสถาบันฯ เกี่ยวกับการปนเปื้อนของอัลฟาท็อกซินในถั่วลิสง พบว่าเชื้อราในประเทศไทยมีมากมายหลายชนิด และสำรวจพบว่าปัญหาไม่ได้เปลี่ยนแปลง และบางช่วงกลับสูงขึ้น ซึ่งเชื้อราที่พบบ่อย ๆ เรียกว่า *Aspergillus Spp* เป็นพวกเชื้อราที่รบกวนอากาศชื้นและอุณหภูมิอบอุ่น มักอยู่ในอาหารที่มีความชื้นสูง เชื้อราชนิดนี้เรียกว่า อัลฟาท็อกซิน มีทั้งประเภท B1, G1, B2, และ G2 ประเภท B1 เป็นชนิดที่พบในอาหารบ่อยที่สุด และมีปริมาณมากที่สุดด้วย อาหารที่พบบ่อยและมีปริมาณมากคือถั่วลิสง โดยเฉพาะถั่วลิสงปน ถั่วลิสงอบ ถั่วลิสงทอด ถั่วตัด ข้าวโพด พริกป่น เครื่องเทศ หัวหอม หัวกระเทียม ที่ไม่แห้งและเก็บไว้นาน

อัลฟาท็อกซินที่เกิดจากสัตว์ที่กินอาหารที่มีเชื้อราเช่นข้าวโพดเข้าไป ก็จะทำให้เชื้อราปรากฏในผลิตภัณฑ์ของสัตว์ เช่นนม ปัญหาคือถ้าคนดื่มนมมาก ๆ บ่อย ๆ ก็จะทำให้ได้รับเชื้อรานี้เข้าไป และจัดว่าเป็นกลุ่มความเสี่ยงสูงโดยเฉพาะกลุ่มเด็ก ๆ

อันตรายของอัลฟาท็อกซินคือเป็นสารก่อมะเร็งกลุ่มหนึ่ง ที่พบว่าสามารถก่อมะเร็งได้รุนแรงมากจากการทดลองกับหนูที่กินอาหารที่มีเชื้อราชนิดนี้เข้าไปนาน ๆ พบว่าหนูจะเป็นมะเร็งตับ

การปนเปื้อนของอัลฟาท็อกซินในอาหารเป็นอันตรายมากเป็นปัญหาของโลก การควบคุมทำได้ยากโดยเฉพาะประเทศที่มีอากาศร้อนชื้น

ทั้งถั่วลิสงเมล็ด ถั่วลิสงปน และน้ำมันถั่วลิสง มีการใช้กันอย่างแพร่หลายในการทำก๋วยเตี๋ยว เช่นก๋วยเตี๋ยวเส้นใหญ่ เส้นเล็ก ซึ่งนิยมใช้น้ำมันถั่วลิสงทาเพื่อป้องกันเส้นติดกัน เพราะมีราคาถูกและใช้ได้ดี เส้นก๋วยเตี๋ยวจึงมีเชื้อราปนเปื้อน จากการศึกษาที่เชียงใหม่ใน พ.ศ.2534 พบว่าเส้นก๋วยเตี๋ยว 10 ตัวอย่างมีอัลฟาท็อกซินปนเปื้อนถึง 6 ตัวอย่างจึงสนใจที่จะศึกษาเรื่องก๋วยเตี๋ยวต้มยำที่ใช้ถั่วป่นเป็นเครื่องปรุงและมีขายในท้องตลาดกรุงเทพฯจะมีการปนเปื้อนของอัลฟาท็อกซินมากน้อยเพียงใด จากก๋วยเตี๋ยว 120 ตัวอย่าง แบ่งเป็นก๋วยเตี๋ยวน้ำธรรมดา 60 ตัวอย่าง ก๋วยเตี๋ยวต้มยำ 60 ตัวอย่าง จากร้านก๋วยเตี๋ยวนู๋ในเขตจตุจักร บางเขนและบางกะปิ พบอัลฟาท็อกซิน 61 ตัวอย่าง หรือร้อยละ 51 และเฉพาะก๋วยเตี๋ยวต้มยำ 60 ตัวอย่าง พบการปนเปื้อน 55 ตัวอย่างหรือร้อยละ 92 และในก๋วยเตี๋ยวน้ำธรรมดาจำนวน 60 ตัวอย่างพบการปนเปื้อน 6 ตัวอย่าง หรือร้อยละ 10

สำหรับพิษของเชื้อราในถั่วลิสง ผลการวิจัยพบว่า ถ้ากินก๋วยเตี๋ยวต้มยำทุกวันๆละ 1 ชามจะมีความเสี่ยงต่อการเป็นมะเร็งตับมากกว่าคนกินก๋วยเตี๋ยวน้ำธรรมดาถึง 2 เท่า เพราะคนกินก๋วยเตี๋ยวต้มยำมักจะเติมพริกป่นซึ่งก็มีเชื้อราปนเปื้อนลงไปด้วย

1.4 ความเคลื่อนไหวด้านการบริการทางสาธารณสุข

หัวข้อข่าว

1.4.1 อัย.คุมเข้มโฆษณา-ผลิตภัณฑ์สุขภาพให้โฆษณาข้อความเลขที่ใบอนุญาตด้วย

(ผู้จัดการ 08/01/42)

1.4.2 กทม.กับงานสาธารณสุข (ผู้จัดการ 14/01/42, 03/02/42)

1.4.3 แนวทางออกเงินอาหารกลางวันเด็ก ดึงกองทุนเพื่อสังคมดูแลร่วมชุมชน (กรุงเทพธุรกิจ 11/02/42)

1.4.4 โครงการเงินกู้เพื่อพัฒนาคุณภาพบริการของสถานบริการสาธารณสุขภายใต้แผนพัฒนา

การสาธารณสุขแห่งชาติฉบับที่ 8 (มติ ครม.สำนักนายกฯ 19/01/42)

1.4.5 สถาบันพัฒนาและรับรองมาตรฐานโรงพยาบาล (กรุงเทพธุรกิจ 19/02/42 ,มติชน 23/02/42)

สรุปประเด็นข่าว

1.4.1 อัย.คุมเข้มโฆษณา-ผลิตภัณฑ์สุขภาพให้โฆษณาข้อความเลขที่ใบอนุญาตด้วย

(ผู้จัดการ 08/01/42)

นพ.บรรพต ตันธีรวงศ์ รองเลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา(อย.) กล่าวถึงการออกมาตรการป้องกันการปลอมแปลงใบอนุญาตโฆษณาผลิตภัณฑ์ที่อยู่ในความรับผิดชอบของอย.ว่า อย.ได้ออกระเบียบใหม่ เพื่อให้การดำเนินงานเกี่ยวกับการขออนุญาต การอนุญาต และการให้ความเห็นเกี่ยวกับการโฆษณาผลิตภัณฑ์เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นประโยชน์ต่อผู้บริโภคมากยิ่งขึ้น

สาระสำคัญในระเบียบที่ออกประกาศใช้ใหม่จะมีการพิจารณาที่จะยึดกรอบครบมากยิ่งขึ้น มีการนำเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญหรือคณะทำงานพิจารณากลับกรองตามความเหมาะสม และยังมีกำหนดให้ใช้คำขออนุญาตโฆษณาและใบอนุญาตโฆษณาตามแบบที่ อย.เห็นชอบ ซึ่งจะไม่วางอยู่ในใบเดียวกันเหมือนที่ผ่านมา รวมทั้งใบอนุญาตยังใช้กระดาษเฉพาะของ อย.พิมพ์ออกจากเครื่องคอมพิวเตอร์ ที่ทำให้ยากต่อการปลอมแปลง

ส่วนในกรณีที่ว่าของผลิตภัณฑ์มอบหมายให้บุคคลอื่นมาขึ้นขออนุญาตจะต้องมีหนังสือมอบอำนาจเป็นลายลักษณ์อักษรมาแสดงด้วยเพื่อป้องกันปัญหาการแอบอ้างขอโฆษณาโดยที่เจ้าของผลิตภัณฑ์ไม่ทราบ นอกจากนี้ยังมีระบบควบคุมการออกเลขที่ใบอนุญาตโฆษณาที่รัดกุมมากยิ่งขึ้น โดยกำหนดให้มีอักษรย่อแทนชนิดผลิตภัณฑ์สุขภาพ ตามด้วยเลขที่ใบอนุญาตฉบับปี พ.ศ. เช่น หมอ.-/สำหรับโฆษณาอาหาร และมพ.-/สำหรับโฆษณาเครื่องมือแพทย์ เป็นต้น

ซึ่งระบบนี้จะช่วยให้เจ้าของสื่อและผู้บริโภคสามารถตรวจสอบได้ว่า โฆษณาดังกล่าวผ่านการอนุญาตจากอย.หรือไม่ด้วย โดยกำหนดให้โฆษณาข้อความเลขที่ใบอนุญาตโฆษณาในสื่อโทรทัศน์ และสิ่งพิมพ์ด้วย

ระเบียบดังกล่าวจะใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 5 เดือนก.พ. 2542 เป็นต้นไป

1.4.2 กทม.กํานงานสาธารณสุข (ผู้จัดการ14/01/42,03/02/42)

กทม.ปฏิบัติการขยาย ISO9002 สู่ศูนย์บริการ สธ. (ผู้จัดการ14/01/42)

ร.อ.ปราศรัย ทรงสุวทนต์ ที่ปรึกษาอาวุโส ของผู้ว่ากทม. เปิดเผยว่า คณะผู้บริหารมีมติให้ขยายหน่วยงานนำร่องการปรับปรุงระบบการปฏิบัติงานบริการประชาชน คุณภาพมาตรฐาน ISO9002 จากสำนักงานเขตไปสู่อำเภอ โรงพยาบาล และศูนย์บริการสาธารณสุขของกทม.จากเดิมทดลองในเขตประเวศ ลาดพร้าว ราชพฤกษ์ บางกอกใหญ่ และเขตพญาไทนั้น จะเพิ่มอีก 4 แห่ง เป็นโรงเรียน 2 แห่ง คือโรงเรียนประสานใจและโรงเรียนสามเสน โรงพยาบาลลาดกระบังและศูนย์บริการสาธารณสุข 15 ลาดพร้าว

ทั้งนี้เพื่อดำเนินการพัฒนาและปรับปรุงมาตรฐานการให้บริการของหน่วยงานกทม. ให้มีคุณภาพ ประสิทธิภาพ สะดวกรวดเร็ว ครอบคลุมกว้างขวางยิ่งขึ้น เป็นที่พึงพอใจของประชาชน และได้เปลี่ยนชื่อโครงการจาก "โครงการปฏิวัติการบริหารงาน" (พัฒนามาตรฐานการให้บริการ) ของสำนักงานเขต มาเป็น "โครงการปฏิวัติการบริหาร" (พัฒนามาตรฐานการให้บริการ) ของ กรุงเทพมหานคร เพื่อให้สอดคล้องและเหมาะสมกับเป้าหมายและขอบข่ายการดำเนินงาน นอกจากนี้ กทม.ยังได้ประสานงานกับสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม (สมอ.) นำหน่วยงานนำร่องทั้ง 10 แห่งเข้าร่วมในโครงการให้ความสนับสนุนจัดทำระบบ ISO 9000 ของ สมอ. ด้วย

แนวทางการดำเนินงานของโครงการปฏิวัติการบริหารของกทม. มี 6 แผนงานด้วยกัน คือ แผนการปรับปรุงด้านกายภาพของสำนักงานเขต แผนงานพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารประชาชน แผนงานพัฒนามาตรฐานการให้บริการด้วยระบบคุณภาพ ISO 9002 แผนงานฝึกอบรมและสัมมนาเพื่อปรับเปลี่ยนทัศนคติการให้บริการประชาชน แผนพัฒนาองค์กรด้วยกิจกรรม 5 ส. (สะสาง สะดวก สะอาด สุขลักษณะ สร้างนิสัย) และเทคนิคการบริหารอื่น ๆ รวมทั้งแผนการตรวจและติดตามประเมินผลโครงการ

1.4.3 แนะนำออกเงินอาหารกลางวันเด็ก ดึงกองทุนเพื่อสังคมดูแลร่วมชุมชน (กรุงเทพธุรกิจ 11/02/42)

องค์กรสาธารณสุขุวิตกหากรัฐจะจับเงินช่วยเหลือกองทุนอาหารกลางวันเด็ก 2,000 ล้าน เตรียมหาหรือตั้งกองทุนเพื่อสังคมมาทดแทน ในขณะที่สถาบันวิจัยโภชนาการเสนอให้ชุมชนร่วมรับผิดชอบ และสนับสนุนโครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวัน

ในกรณีที่ในแต่ละปีรัฐบาลจะจัดสรรงบประมาณจำนวน 2,000 - 2,500 ล้านบาท สมทบเงินดอกผลกองทุนโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษา ซึ่งได้รับปีละประมาณ 500 ล้านบาท ตาม พ.ร.บ.กองทุนพระบวรว่า เมื่อกองทุนมีเงินครบ 6,000 ล้านบาท ในปี 2544 รัฐบาลจะส่งเงินสมทบดังกล่าว และกิจกรรมโครงการอาหารกลางวันนี้จะต้องใช้เพียงดอกผลประมาณ 500-700 ล้านบาท เท่านั้น ศ.นพ. อารี วลัยเสวี ประธานกรรมการบริหารมูลนิธิสาธารณสุขแห่งชาติ กล่าวว่ากรณีนี้ถือว่าเป็นประเด็นเร่งด่วนที่ต้องแสวงหา

แนวทางแก้ไขเพื่อปกป้องเด็กไทยจากความหิวโหย ทั้งนี้ได้รับการเสนอแนะจากหลายฝ่ายว่ากองทุนการลงทุนเพื่อสังคมที่ธนาคารออมสิน บริหารจัดการอยู่น่าจะมีส่วนผลักดันในการแก้ปัญหาด้วย

ศ.นพ.โกวิท วัฒนศิริ อดีตรัฐมนตรีว่าการสาธารณสุข มหาวิทยาลัยมหิดล มีความเชื่อว่ารัฐบาลคงจะจัดสรรงบประมาณเพื่อช่วยเหลือต่อไป ขณะนี้เป็นช่วงเวลาที่มีการปรับรูปแบบการบริหารกองทุนให้เกิดประโยชน์อย่างยิ่งย่น เพราะที่ผ่านมาเป็นเพียงการให้อย่างเดียว แต่ในอนาคตจะเปลี่ยนการช่วยเหลือเป็นรูปแบบกองทุนที่ชุมชนจะเข้ามามีบทบาทสำคัญด้วยการสมทบเงินส่วนหนึ่งเข้ากองทุน และร่วมเป็นคณะกรรมการทำหน้าที่ดูแลบริหารร่วมกับโรงเรียนรวมถึงการระดมทุนเพิ่มตลอดจนดูแลเรื่องคุณภาพของอาหารและที่สำคัญคือจะเน้นการผลิตเพื่อบริโภคด้วย

ผลการสัมมนาของกระทรวงศึกษาธิการเกี่ยวกับทางออกในเรื่องนี้ ปรากฏเป็น 2 แนวทางด้วยกันคือการแก้ไข พ.ร.บ.กองทุนอาหารกลางวันโดยขยายวงเงินเป็น 20,000 ล้านบาท เพื่อจะได้ดอกผลประมาณ 2,400 ล้านบาทมาใช้จ่ายในจำนวนที่ใกล้เคียงกับที่ได้รับในปัจจุบัน อีกแนวทางหนึ่งคือ การให้องค์กรเอกชน ชุมชนท้องถิ่น ผู้ปกครอง มีส่วนร่วมในการช่วยเหลือค่าอาหารกลางวันและให้โรงเรียนนำงบประมาณดอกผลที่ได้รับจัดสรรส่วนหนึ่งไปดำเนินโครงการเกษตรเพื่อโครงการอาหารกลางวัน เพื่อลดต้นทุนของราคาอาหารกลางวัน

1.4.4 โครงการเงินกู้เพื่อพัฒนาคุณภาพบริการของสถานบริการสาธารณสุขภายใต้แผนพัฒนา

การสาธารณสุขแห่งชาติฉบับที่ 8 (มติ ครม.สำนักนายกฯ19/01/42)

ก.สาธารณสุขจัดทำโครงการเงินกู้เพื่อพัฒนาคุณภาพบริการของสถานบริการสาธารณสุข ภายใต้แผนพัฒนาสาธารณสุขแห่งชาติ ฉบับที่ 8 สาขาบริการสาธารณสุข โดยมีเป้าหมายเพื่อจัดหาครุภัณฑ์ เพื่อขยายฐานบริการตามที่ ก.สาธารณสุขได้กำหนดเกณฑ์มาตรฐานจำนวนเตียงผู้ป่วยต่อประชาชนของสถานบริการสาธารณสุขแต่ละระดับของกระทรวงไว้ตามแผน 7 (สาขาพัฒนาสาธารณสุขแห่งชาติ) แนวทางในการดำเนินงานโดยสรุปคือ

1. การเตรียมกำลังคน มีโครงการเพิ่มพูนความรู้บุคลากรในครุภัณฑ์ที่มีเทคโนโลยีขั้นสูง เพื่อให้ใช้ได้อย่างคุ้มค่า และมีประสิทธิภาพ มีความพร้อมในการทำการรักษา ส่วนครุภัณฑ์ส่วนใหญ่ที่เป็นพื้นฐานแพทย์หรือแพทย์เฉพาะทางจะเป็นกันอยู่แล้ว
2. การจัดซื้อครุภัณฑ์ตามเงินกู้ ใช้ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ 2535 ครุภัณฑ์มูลค่าน้อยกว่า 1 ล้านบาทรับประกัน 1 ปี มูลค่าเกิน 1 ล้านบาทรับประกัน 2 ปี ส่วนงบเงินบำรุงรักษาหากเป็นครุภัณฑ์ขนาดใหญ่ เช่น เครื่องอัลตราซาวด์จะตั้งงบประมาณตั้งแต่ปี 2544 ส่วนครุภัณฑ์ที่มีราคาต่ำกว่า 1 ล้านบาท ทางโรงพยาบาลจะตั้งงบค่าซ่อมบำรุงในแต่ละปี
3. ค่าใช้จ่ายโครงการ เงินตราต่างประเทศ 2,204.935 ล้านบาท ค่าใช้จ่ายสมทบ ค่าภาษี ภาษีมูลค่าเพิ่ม 299.2 ล้านบาท รวม 2,504 ล้านบาท
4. การติดตามประเมินผล แบ่งเป็นระหว่างการทำงานและสิ้นสุดโครงการ

สำนักงานงบประมาณ ตั้งข้อสังเกตว่าควรมีการเจรจาให้ใช้สินค้าที่ผลิตภายในประเทศไทยเกินร้อยละ 20 เพื่อลดสัดส่วนการสูญเสียเงินตราต่างประเทศ

ทั้งนี้ ก.สาธารณสุขได้ส่งโครงการดังกล่าวไปยังคณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อศึกษาวิเคราะห์รายการครุภัณฑ์ตามโครงการ ซึ่งทางจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้ส่งผลศึกษาวิเคราะห์โดยสรุปสาระสำคัญให้ข้อเสนอในด้านเกณฑ์ ภาวะเหมาะสม ประกอบเครื่องมือด้านรังสีวิทยา ห้องชันสูตร ห้องผ่าตัด ศูนย์โรคหัวใจในสวนภูมิภาคน้องตรวจพิเศษและหอผู้ป่วยหนัก

กรม ได้อนุมัติโครงการเงินกู้เพื่อพัฒนาคุณภาพบริการของสถานบริการสาธารณสุขแล้วเมื่อวันที่ 19 ม.ค. 2542

1.4.5 สถาบันพัฒนาและรับรองมาตรฐานโรงพยาบาล (กรุงเทพฯ19/02/42 ,มติชน23/02/42)

นท.นพ.เดชา สุขารมณ์ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงสาธารณสุข ในฐานะประธานคณะกรรมการสถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข (สวรส.) เปิดเผยว่า ผลการประชุมคกก.สวรส.มีมติเห็นชอบให้จัดตั้งสถาบันพัฒนาและรับรองมาตรฐานโรงพยาบาล (Institute for Hospital Quality Improvement and Accreditation หรือ HA Thailand) ขึ้น อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสวรส. โดยสถาบันพัฒนาและรับรองมาตรฐานโรงพยาบาลนี้จะดำเนินการอย่างอิสระ ปรากฏจากการแทรกแซงเชิงนโยบาย มีระบบและวิธีการทำงานที่คล่องตัว โปร่งใส และสามารถตรวจสอบได้ จัดตั้งขึ้นเนื่องจากการรับบริการสุขภาพเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชนประกอบกับความตื่นตัวของโรงพยาบาลที่ต้องการให้กระบวนการรักษามีคุณภาพและประสิทธิภาพสูงสุด จึงจำเป็นต้องปรับสถานะจากโครงการพัฒนาและรับรองคุณภาพโรงพยาบาลสู่การจัดตั้งเป็นสถาบัน เพื่อตอบรับกับความต้องการในการพัฒนาคุณภาพให้ดียิ่งขึ้นและเตรียมปูพื้นฐานไปสู่การจัดตั้งเป็นองค์กรมหาชนอิสระภายใน ปี 2544 หรืออีก 2 ปีข้างหน้า มีโรงพยาบาลเข้าร่วมโครงการ 35 แห่ง ขณะนี้มีความพร้อมในการประเมิน 5 แห่ง ซึ่งจะประกาศผลเร็ว ๆ นี้

1.5 ความเคลื่อนไหวด้านข่าวสารสาธารณสุข

หัวข้อข่าว

1.5.1 WHO ขึ้นชมการดำเนินงานควบคุมวัณโรคของไทย สธ.เร่งขยายDOTS เต็มพื้นที่

(สำนักข่าวไทย 03/02/42)

1.5.2 ข่าวสารเรื่องโรคมะเร็ง (กรุงเทพธุรกิจ 04/01/42, 01/02/42, 03/03/42, ผู้จัดการ 09/02/42 ไทยรัฐ 15/02/42 .

สำนักข่าวไทย 26/02/42 ,ไทยโพสต์ 27/02/42)

สรุปประเด็นข่าว

1.5.1 WHO ขึ้นชมการดำเนินงานควบคุมวัณโรคของไทย สธ.เร่งขยายDOTS เต็มพื้นที่

(สำนักข่าวไทย 03/02/42)

นายดำรง ฤณ ลำพูน รมต.ชนก.สาธารณสุข ให้สัมภาษณ์หลังคณะผู้แทนจากองค์การอนามัยโลกเข้าพบเพื่อประเมินผลการดำเนินงานควบคุมวัณโรคของประเทศไทยว่า องค์การอนามัยโลกคาดการณ์ว่าปี 2000 ซึ่งเป็นปีสุขภาพดีถ้วนหน้าจะมีผู้ป่วยเป็นวัณโรคมากถึง 96 ล้านคน และจะมีคนตายจากวัณโรค 36 ล้านคน โดยเฉพาะผู้ป่วยเป็นโรควัณโรคชนิดดื้อยาหลายขนาน ซึ่งเป็นผลกระทบอย่างหนึ่งของโรคเอดส์แล้วจะมีโอกาสตายมากถึงร้อยละ 60 นอกจากนั้น ยังก่อให้เกิดผลกระทบทางเศรษฐกิจอย่างมหาศาลเนื่องจากผู้ป่วยด้วยวัณโรคชนิดที่ดื้อยานี้จะต้องเสียค่าใช้จ่ายในการรักษาสูงถึง 30,000-100,000 บาทต่อราย ประเทศไทยพบผู้ป่วยเป็นวัณโรคมากที่สุดใภูมิภาคอิสานคิดเป็นร้อยละ 40 ของผู้ป่วยทั้งประเทศ หรือประมาณ 8,000-9,000 คนต่อปี ซึ่งหลังจากที่องค์การอนามัยโลก ได้ส่งผู้เชี่ยวชาญเข้ามาช่วยเหลือวางแผนการ ดำเนินงานโครงการควบคุมวัณโรค ร่วมกับกระทรวงสาธารณสุขเมื่อปี 2538 แล้ว ได้ปรับแนวทางในการควบคุมวัณโรคตามข้อเสนอแนะขององค์การอนามัยโลก โดยนำการรักษาแบบมีที่เลี้ยง (Directly Observed Treatment-Short course-DOTS) มาใช้ และส่งผู้แทนมาประเมินผล แนะนำ แก่ไขทุก 6 เดือน ได้ครอบคลุมพื้นที่ประมาณร้อยละ 35 ของประเทศ จากการประเมินในภาคอิสานพบว่าได้ผลดีมาก อัตราการรักษาหายขาดสูงถึงร้อยละ 75-100 ดังนั้น ก.สธ.จะได้เร่งขยายผล DOTS ให้กับทุกจังหวัด คาดว่าจะครอบคลุมพื้นที่ทั้งประเทศภายในปี 2544-2545 นี้

1.5.2 ข่าวสารเรื่องโรคมะเร็ง (กรุงเทพธุรกิจ 04/01/42, 01/02/42, 03/03/42, ผู้จัดการ 09/02/42 ไทยรัฐ 15/02/42 .

สำนักข่าวไทย 26/02/42 ,ไทยโพสต์ 27/02/42)

ยานชนิดใหม่รักษามะเร็ง (กรุงเทพธุรกิจ 01/02/42 ,ผู้จัดการ 09/02/42)

รศ.น.พ.นรินทร์ วรฤติ หัวหน้าฝ่ายมะเร็งวิทยา หน่วยอายุรศาสตร์มะเร็งวิทยา ภาควิชาอายุรศาสตร์ โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ กล่าวว่าการรักษาโรคมะเร็งระยะรุนแรงบางชนิดในปัจจุบันสามารถรักษาให้หายขาดได้ เช่น มะเร็งในเม็ดเลือด มะเร็งต่อมน้ำเหลืองและมะเร็งทรวงอก โดยใช้การรักษาด้วยวิธีเคมีบำบัด ซึ่งมีประสิทธิภาพในการรักษาและให้ผลดีมาก แต่มีราคาสูง การรักษาด้วยวิธีใช้ฉีดเคมีบำบัดเข้าสู่เส้นเลือดทำให้เกิดอาการข้างเคียง เช่น คลื่นไส้ อาเจียน ผื่นแดง ผู้ป่วยบางรายทนฤทธิ์ยาไม่ไหวจึงเข้ารับการรักษาไม่ครบขั้นตอนทำให้โรคลุกลามและเสียชีวิตในที่สุด

ปัจจุบันมียานชนิดใหม่ที่ใช้รักษามะเร็งและเข้ามาในประเทศไทยนาน 3-4 เดือนแล้ว โดยยาดังกล่าวเป็นยาประเภทใช้รับประทาน มีชื่อว่าเคปไซดีน (Capecitidine) ซึ่งเมื่อเข้าไปในร่างกายแล้วจะถูกเปลี่ยนแปลงเป็นยาฤทธิ์จำเพาะในเซลล์มะเร็งเฉพาะที่มากขึ้น เนื่องจากเซลล์มะเร็งจะมีน้ำย่อยเพื่อเปลี่ยนเคปไซดีนให้เป็นยาที่ดูดซึมได้ดีหรืออยู่ในกระแสเลือดได้นานขึ้น ช่วยลดผลกระทบต่อเซลล์ปกติ ลดอาการข้างเคียงลง ยานชนิดนี้ให้ความสะดวกแก่ผู้ป่วย เช่นสามารถรับยาไปกินเองที่บ้าน ทำให้ผู้ป่วยได้รับยาอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะผู้ป่วยเป็นมะเร็งเต้านม ถ้ามาพบแพทย์ผู้เชี่ยวชาญได้เร็วเท่าไรโอกาสหายก็มีมากขึ้น

ทฤษฎีของการคิดค้นยาดังกล่าวคือการให้มีการจำเพาะเจาะจงมากขึ้น มีลักษณะให้ยาออกฤทธิ์ที่ก้อนมะเร็งโดยอาศัยน้ำย่อยของก้อนมะเร็งที่มีมากและเปลี่ยนยาดังกล่าวให้ออกฤทธิ์

อย่างไรก็ตาม เราควรดูแลสุขภาพร่างกายให้แข็งแรง สมบูรณ์ ออกกำลังกายสม่ำเสมอ เสริมภูมิคุ้มกันด้วยการรับประทานอาหารที่มีสารต้านมะเร็ง เช่น ผัก ผลไม้ที่มีสีสด แครอท มะละกอ แคนตาลูป และผักใบเขียว หลีกเลี่ยงสารก่อมะเร็ง ต่าง ๆ เช่น ควันบุหรี่ สารกันบูดในอาหาร อาหารปิ้งย่างไหม้เกรียม อาหารที่ทอดในน้ำมันซ้ำ ๆ เป็นต้น

ภัยแล้งก่อนเริ่มผิวหนัง (กรุงเทพธุรกิจ 04/01/42, ไทยรัฐ 15/02/42)

ดร.เรณู โกยสุโข อธิบดีกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ เปิดเผยถึงอันตรายของแสงอาทิตย์ ซึ่งมีส่วนประกอบของอัลตราไวโอเล็ต หรือรังสียูวีเอ และรังสียูวีบีว่า รังสียูวีเอ เป็นสาเหตุให้ผิวคล้ำแดดแต่ไม่เกิดการอักเสบส่วนรังสียูวีบีเมื่อได้รับในระยะหนึ่งผิวจะเกรียมแดด อักเสบ ปวด บวม แดง หรือรุนแรงถึงขั้นผิวแตกลอก โดยอาการเหล่านี้จะเพิ่มขึ้นในเวลานานหลายนาทียหรือหลายชั่วโมงหลังถูกแดด และจะบรรเทาลงในอีกหลายวันต่อมา การถูกแสงแดดมาก ๆ อาจเป็นสาเหตุหนึ่งของการเกิดโรคมะเร็งผิวหนัง จึงควรหลีกเลี่ยงการรับแสงแดดโดยตรงในช่วงเวลา 10.00-15.00 น. หากจำเป็นควรสวมเสื้อผ้าให้มิดชิด หรือใช้ผลิตภัณฑ์ป้องกันแสงแดด

นพ.บรรพต ดนตรีวงศ์ รองเลขาธิการคณะกรรมการอาหารและยา (อย.) กล่าวถึงผลิตภัณฑ์ป้องกันแสงแดดว่า การเลือกใช้เครื่องสำอางกันแดดอย่างถูกต้องและเหมาะสมควรเลือกค่า SPF ไม่น้อยกว่า 15 แต่หากต้องสัมผัสกับแสงแดดที่ร้อนแรงให้ใช้ค่า SPF สูงขึ้นและหากเล่นกีฬาควรเลือกใช้เครื่องสำอางป้องกันแสงแดดชนิดทนเหงื่อหรือถ้าว่ายน้ำก็ใช้ชนิดทนน้ำ

ผู้ที่เลือกใช้เครื่องสำอางที่มีส่วนผสมของสาร AHA ต้องใช้เครื่องสำอางป้องกันแสงแดดควบคู่ไปด้วย เนื่องจากสาร AHA จะทำให้ผิวหนังมีความไวต่อแสงมากขึ้น หากไม่ต้องการให้เกิดผื่นผิวหนังอักเสบหรือถ้าไม่สามารถเลี่ยงได้ก็ควรใช้เครื่องสำอางป้องกันแสงแดดและเพื่อความปลอดภัยควรอ่านคำแนะนำบนฉลากอย่างละเอียดและทดสอบเครื่องสำอางก่อนเพื่อป้องกันการแพ้ หากมีอาการผื่นผื่นใด ๆ เช่น ผื่นแดง ตุ่มแดง คัน แสดงว่าแพ้เครื่องสำอางชนิดนั้นให้เลิกใช้ ทั้งนี้ทดสอบได้โดยการทาทดสอบลงบนผิวบริเวณข้อพับ ตั้งทิ้งไว้ประมาณ 24-48 ชั่วโมง

มะเร็งเต้านม (สำนักข่าวไทย 26/02/42, ไทยโพสต์ 27/02/42, กรุงเทพธุรกิจ 03/03/42)

นท.นพ.เดชา สุขารมณ์ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงสาธารณสุข เปิดเผยภายหลังจากเปิดประชุมทางวิชาการเรื่อง "การรักษา มะเร็งเต้านมและสารสัมพันธ์มะเร็ง" ที่อุดรธานีว่า ปัจจุบันพบว่าสตรีไทยเป็นมะเร็งเต้านมมากเป็นอันดับสองรองจากมะเร็งปากมดลูก หรือมีสตรีไทยที่เป็นมะเร็งเต้านม 13.5 ต่อประชากร 1 แสนคน และมีแนวโน้มว่าจะสูงขึ้นเรื่อย ๆ ช่วงอายุสตรีที่เป็นมะเร็งเต้านมส่วนใหญ่พบในผู้ที่มีอายุ 30 ปีขึ้นไป และอุบัติสูงสุดในช่วงอายุ 40-50 ปี ตั้งแต่ปี 2535 อัตราการตายของคนไทยจากโรคมะเร็งเพิ่มจาก 42.5 รายต่อประชากร 1 แสนคน เป็น 50.9 รายต่อประชากร 1 แสนคนในปี 2538 และตั้งแต่ปี 2535 - 2538 ในผู้ป่วยชายพบมะเร็งเต้านม ปอด ลำไส้ใหญ่ ตามลำดับ ในผู้ป่วยหญิงพบมะเร็งปากมดลูก เต้านม และตับ

มะเร็งในเด็ก (กรุงเทพธุรกิจ 03/03/42)

รศ.นพ.วิชัย เหล่าสมบัติ หน่วยโลหิตวิทยาและมะเร็ง ภาควิชากุมารเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ กล่าวเกี่ยวกับการเกิดโรคมะเร็งว่าเกิดขึ้นกับคนทุกวัยตั้งแต่แรกเกิด และโรคมะเร็งที่พบมากที่สุด มี 2 ชนิดคือมะเร็งในเม็ดเลือดขาวและมะเร็งในระบบประสาท

ในพื้นที่ภาคใต้ มีเด็กเข้ารับการรักษาโดยเฉลี่ย 100 รายต่อปี ที่มากที่สุดคือที่สงขลา ปัตตานี ยะลา นราธิวาส มีทั้งที่รักษาหายแล้ว กำลังอยู่ในระหว่างการรักษาและเสียชีวิตแล้ว เป็นมะเร็งในเม็ดเลือดขาวร้อยละ 40 ส่วนใหญ่ตรวจพบว่าเป็นในเด็ก ตั้งแต่อายุขวบแรก ถึง 15 ปี เด็กที่มีโอกาสรักษาหายมากที่สุดคือการเป็นมะเร็งในช่วง 2-9 ปี แต่ละรายใช้เวลาอย่างน้อย 3 ปีขึ้นไป ค่าใช้จ่ายเฉพาะค่ายาประมาณ 60,000-80,000 บาทต่อคน

2. ความเคลื่อนไหวภาคเอกชน

2.1 ความเคลื่อนไหวด้านการวิจัยทางสาธารณสุข

หัวข้อข่าว

2.1.1 การสำรวจแนวโน้มพฤติกรรม การดูแลสุขภาพของคนกรุง (ผู้จัดการ 28,29/12/42)

สรุปประเด็นข่าว

2.1.1 การสำรวจแนวโน้มพฤติกรรม การดูแลสุขภาพของคนกรุง (ผู้จัดการ 28,29/12/42)

บริษัทศูนย์วิจัยกสิกรไทย ได้ทำการสำรวจแนวโน้มพฤติกรรม การดูแลสุขภาพของคนกรุงเฉพาะที่เปลี่ยนแปลงไปในยุคภาวะเศรษฐกิจตกต่ำจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 1,155 คน ครอบคลุมคนในวัยต่าง ๆ จากทุกสาขาอาชีพที่อาศัยอยู่ในเขตชั้นนอกและชั้นในของ กทม.สำรวจระหว่างวันที่ 7-14 ต.ค. 2541 พบว่า

1 ใน 3 ของคนกรุงเทพฯ มีโรคประจำตัวที่พบมากที่สุดคือโรคเกี่ยวกับทางเดินหายใจ รองลงมาคือโรคความเครียด และโรคเกี่ยวกับผู้สูงอายุคือโรคหัวใจ โรคเกี่ยวกับกระดูก เบาหวานและความดันโลหิตสูง ส่วนผู้ที่ไม่มีโรคประจำตัวก็จะเจ็บป่วยด้วยโรคทางเดินหายใจ เช่น หวัด ไอ เจ็บคอ รองลงมาคือโรคเกี่ยวกับระบบทางเดินอาหาร เช่น ปวดท้อง ท้องเสีย ท้องอืด อาหารไม่ย่อย

การรักษา มากกว่าร้อยละ 50 รักษาเมื่อมีอาการ ส่วนการรักษาสำหรับผู้มีโรคประจำตัวมี 2 ลักษณะคือรักษาต่อเนื่องและรักษาเมื่อมีอาการ ทั้งนี้ขึ้นกับอาการรุนแรงของโรคที่เป็น แต่จากภาวะวิกฤติเศรษฐกิจพฤติกรรมการรักษาของผู้มีโรคประจำตัวเปลี่ยนไปโดยหันมารักษาเมื่อมีอาการมากขึ้น ส่วนโรคที่จำเป็นต้องรักษาต่อเนื่อง เช่น โรคหัวใจ เบาหวานเปลี่ยนมาเป็นการรักษาเมื่อมีอาการไม่มากนัก

รูปแบบการรักษากลุ่มที่มีโรคประจำตัว หันมาซื้อยากินเองเพิ่มขึ้นและพบแพทย์ลดลง และเป็นการซื้อยาแผนปัจจุบันเป็นส่วนใหญ่น้อยส่วนที่ซื้อยาแผนโบราณ และที่ไปพบแพทย์ส่วนใหญ่ไปตามสถานพยาบาลต่าง ๆ รองลงมาคือโรงพยาบาลเอกชน คลินิก และโพลีคลินิก ตามลำดับ ทำให้สัดส่วนการเข้าโรงพยาบาลเอกชนลดลงในขณะที่สัดส่วนการใช้โรงพยาบาลของรัฐเพิ่มสูงขึ้น

การปรับพฤติกรรมการรักษาของผู้ป่วยและการยอมรับการค่าใช้จ่ายที่สูงขึ้นของสถานพยาบาลเอกชนทำให้ค่าใช้จ่ายในการรักษาเพิ่มขึ้นเพียงเล็กน้อย

ผู้ป่วยด้วยโรคทั่วไปส่วนใหญ่จะรอดูอาการก่อนการรักษาและผู้ป่วยที่ไม่มีโรคประจำตัวจะซื้อยากินแทนการพบแพทย์ และเลือกพบแพทย์ตามคลินิกก่อนรองลงมาคือโรงพยาบาลรัฐ เอกชนและโพลีคลินิกตามลำดับ พิษเศรษฐกิจทำให้คนกรุงเทพฯ สนใจดูแลสุขภาพลดลง ส่วนใหญ่จะดูแลสุขภาพในเรื่อง การออกกำลังกาย การพักผ่อน อาหารบริโภค รวมทั้งการบริโภคอาหารเสริม เป็นต้น

2.2 ความเคลื่อนไหวด้านบริการทางสาธารณสุข

หัวข้อข่าว

2.2.1 โรงพยาบาลเอกชนพลิกโฉมเข้าสู่ยุครวมกิจการ (กรุงเทพธุรกิจ02/03/42)

สรุปประเด็นข่าว

2.2.1 โรงพยาบาลเอกชนพลิกโฉมเข้าสู่ยุครวมกิจการ (กรุงเทพธุรกิจ02/03/42)

นพ.เชื้อชาติ กาญจนพิทักษ์ กก.ผจก.บริษัทพร.รามคำแหง เปิดเผยมิติทิศทางการปรับตัวของธุรกิจโรงพยาบาลเอกชนในขณะนี้ว่า ภายใน 5 ปี ธุรกิจโรงพยาบาลเอกชนจะเกิดการรวมตัวกันของผู้ประกอบการในลักษณะการร่วมกิจการ (Merger) มากขึ้น ซึ่งแนวโน้มนี้เป็นพัฒนาการต่อเนื่องมาจากการปรับตัวของโรงพยาบาลเอกชน ซึ่งมีการจับมือกันลดค่าใช้จ่ายมาในช่วง 1-2 ปีที่ผ่านมา วัตถุประสงค์หลักของการรวมตัวกันคือ

- โรงพยาบาลเอกชนต้องการสร้างความแข็งแกร่งและลดค่าใช้จ่ายในทุกกระบวนการ

- เป็นการบริหารเพื่อรองรับการเติบโตของการประกันสังคมแทนการเข้ามารักษาโดยตรงมากขึ้น คาดว่าภายใน 5 ปีคนไข้จะใช้บริการโรงพยาบาลเอกชนผ่านระบบบริการประกันสังคมเพิ่มขึ้นเป็น 80% จาก 20-30 % ในปัจจุบัน

ทั้งนี้ภายใน 5 ปีจะเหลือโรงพยาบาลเอกชนเพียง 2-3 กลุ่มเท่านั้นจากที่มีเป็น 200 รายทั่วประเทศ

3. ความเคลื่อนไหวภาคประชาชนและองค์กรเอกชน

3.1 ความเคลื่อนไหวในวงการแพทย์ทางเลือก

หัวข้อข่าว

3.1.1 ร้อง อัย.บัญญัตินิยาม “ผักปลอดสารพิษใหม่” (ไทยโพสต์19/03/42)

สรุปประเด็นข่าว

3.1.1 ร้อง อัย.บัญญัตินิยาม “ผักปลอดสารพิษใหม่” (ไทยโพสต์19/03/42)

ดร.วินัย ดะห์ลัน รองคณบดีฝ่ายวิชาการและวิจัย คณะสหเวชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กล่าวว่าผักที่อ้างกันว่าปลอดสารพิษที่วางขายกันในท้องตลาดปัจจุบัน น่าจะเป็นการรอดูอ้างเกินความจริง เข้าข่ายหลอกลวงผู้บริโภค เพราะไม่มีทางเป็นไปได้ที่ผักจะ

ปลอดสารพิษ ไม่มีสารพิษ ไร้สารพิษ หรือมีไม่เกินกำหนดความปลอดภัย และถึงแม้จะผ่านกระบวนการที่ไม่ใช้สารเคมีใด ๆ เลย ก็ยังมีโอกาสพบสารเคมีได้ เช่นมันสำปะหลังอ่อน

หากมีการใช้คำดังกล่าวหน่วยงานที่รับผิดชอบสำคัญคือ ก.สร.และอย. ควรต้องกำหนดคำนิยามที่ชัดเจนขึ้นใหม่ให้ถูกต้องตามความเป็นจริง

✎ ในต่างประเทศไม่ใช้คำว่าปลอดสารพิษ แต่ให้มีการใช้คำว่าผักอินทรีย์ (Organic Vegetable) โดยต้อง

- เป็นผักที่ปลูกโดยใช้สารอินทรีย์ เช่น ปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมัก ไม่ใช่ยาฆ่าแมลง สารเคมีกำจัดวัชพืช ปุ๋ยเคมี
- เก็บเกี่ยวหลังจาก 3 ปีที่มีการตัดแปลงพื้นที่ให้เป็นแปลงเพาะปลูกผัก
- อยู่ห่างจากแปลงผักที่ใช้สารเคมีในระยะที่ปลอดภัย
- แหล่งน้ำต้องไม่ปะปนกับแหล่งน้ำของแปลงเพาะปลูกที่ใช้สารเคมี

การใช้ข้อความดังกล่าวนอกจากเป็นการให้ข้อมูลที่ถูกต้องแล้ว ยังเป็นการสร้างความไม่เป็นธรรมทางการค้าได้

กรมส่งเสริมการเกษตรได้ชี้แจงว่าเดิมเคยใช้คำว่าพืชผักปลอดสารพิษ แต่ภายหลังได้เปลี่ยนเป็นการปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษ และผักอนามัยปลอดภัยจากสารพิษแล้ว แต่ผู้บริโภคคุ้นเคยคำเดิมแล้วจึงยังมีใช้กันอยู่ อย่างไรก็ตามการบริโภคผักดังกล่าวมีเพียงร้อยละ 5 ของปริมาณการบริโภคผักทั้งหมด ปัญหาคือราคาสูงกว่าผักทั่วไป เพราะให้ผลผลิตน้อยกว่าผักทั่วไป

3.2 ความเคลื่อนไหวด้านบริการทางสาธารณสุข

หัวข้อข่าว

3.2.1 ระดมสมองช่วยเด็กหิวโหยสู้วิกฤติเศรษฐกิจ (กรุงเทพฯ 09/01/42)

สรุปประเด็นข่าว

3.2.1 ระดมสมองช่วยเด็กหิวโหยสู้วิกฤติเศรษฐกิจ (กรุงเทพฯ 09/01/42)

นายอานันท์ ปันยารชุน ในฐานะทูตพิเศษขององค์การยูนิเซฟไทย กล่าวปาฐกถาพิเศษในการประชุมสัมมนาหัวข้อ "ร่วมใจปกป้องเด็กไทยยามวิกฤติ" ที่โรงแรมอิมพีเรียล ควีนส์ปาร์ค เมื่อวันที่ 8 ม.ค. 2542 ว่าไม่ว่าเศรษฐกิจจะเป็นอย่างไร งบประมาณจะน้อยเพียงใด หากปราศจากการลงทุนด้านพัฒนาทรัพยากรมนุษย์อย่างต่อเนื่องและพอเพียง ประเทศไทยจะไม่สามารถหลุดพ้นจากวิกฤติได้ เพราะคนคือทรัพยากรที่ล้ำค่าของชาติ และการลงทุนในคนต้องเริ่มจากเด็กเท่านั้นที่จะประกันอนาคตของชาติได้ เราอาจตัดการลงทุนด้านอื่นที่ไม่จำเป็น โดยหากบริหารทรัพยากรที่มีอยู่อย่างคุ้มค่าหลายรายการ อาจไม่ต้องสิ้นเปลืองงบประมาณเลย ซึ่งมาตรการวัดความเจริญของประเทศน่าจะต้องมาจากสังคมที่ไร้เด็กหิวโหย ซึ่งการปกป้องเด็กต้องเริ่มต้นตั้งแต่วัย คือครอบครัว หมู่บ้าน และชุมชน รัฐต้องเป็นแกนนำสร้างระบบเครือข่าย โดยป้องกันปัญหาในลักษณะเชิงรุกเป็นแผนทั้งในระยะสั้น ระยะกลางและยาว

คุณหญิงสุพัตรา มาศดิตถ์ รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี ในฐานะกรรมการนโยบายสังคมแห่งชาติ กล่าวในการอภิปรายเรื่อง "วิสัยทัศน์ของการพัฒนาศักยภาพไทย สู่ศตวรรษที่ 21 ความเป็นไปได้ของการดำเนินการยามวิกฤติ" ในงานเดียวกันว่าคนไทยต้องพร้อมรับมือ โดยเฉพาะการแก้ปัญหาในเรื่องของเด็ก ซึ่งจะต้องแก้ในเชิงรุกโดย

1. ต้องทำความเข้าใจกับสาธารณะในการมีส่วนร่วมปกป้องเด็ก เพราะเด็กไม่ได้เป็นเฉพาะสมาชิกของครอบครัว แต่เป็นสมาชิกของสังคมด้วย

2. ต้องส่งเสริมทุกฝ่ายมีการลงทุนให้เด็กอย่างครบมิติและจะต้องมีการลงทุนเพิ่มเติม

3. เอกชนควรให้ความร่วมมือกับรัฐเพื่อการพัฒนาเด็ก

4. สังคมไทยควรเห็นความสำคัญของครอบครัวและชุมชนมากขึ้น และ

5. ทุก ๆ ฝ่ายต้องมีการเตรียมพร้อมร่วมกัน

ทั้งนี้คุณหญิงสุพัตรา เสนอว่าการจะพัฒนาศักยภาพไทยให้ก้าวไปสู่ศตวรรษที่ 21 ได้นั้นจะต้องแก้ปัญหาพื้นฐานก่อน คือขจัดเด็กหิวโหยให้หมดไปจากสังคมไทยก่อน

ส่วน นพ.ดำรงศักดิ์ บุญยืน อธิบดีกรมอนามัย กล่าวถึงสถิติของเด็กที่หิวอดอยากในประเทศไทยขณะนี้ว่าแบ่งเป็น 3 กลุ่ม กลุ่มแรกคือเด็กแรกคลอดที่มีน้ำหนักต่ำกว่า 2.5 กก. คิดเป็น 8-10% จากจำนวนเด็กไทยคลอด 1 ล้านคน ถือว่าเป็นเด็กขาดสารอาหาร ซึ่งมีปัญหามาจากแม่ที่ขาดสารอาหารมาตั้งแต่ก่อนท้องและตอนท้อง ดังนั้นต้องแก้ปัญหาที่ตัวแม่

กลุ่มที่ 2 คือเด็กที่มีอายุตั้งแต่ 0-5 ปี พบน้ำหนักต่ำกว่าเกณฑ์ 7-10 เปอร์เซนต์ โดยพบว่ามีปัญหาขาดโปรตีน คาร์โบไฮเดรต และพลังงาน ส่วนใหญ่ขาดวิตามิน เกลือแร่ โดยเฉพาะธาตุเหล็ก เช่นเด็กที่ขาดวิตามินเอร่วมกับโปรตีนจะทำให้จอประสาทตา เป็นหวัด ปอดบวม ท้องร่วง เป็นประจำ การแก้ปัญหาที่ถูกต้องคือการหาอาหารให้เด็กมากกว่าการให้งบประมาณโรงพยาบาลในการรักษาเด็ก

กลุ่มที่ 3 กลุ่มที่เป็นเด็กนักเรียนซึ่งมีสถิติขาดสารอาหาร 5-7 เปอร์เซนต์ของเด็ก ซึ่งการขาดสารอาหารจะทำให้เรียนหนังสือไม่รู้เรื่อง สมอมีปัญหขาดธาตุเหล็ก ขาดอาหาร และอาการหิวข้าว

3.3 ความเคลื่อนไหวด้านข่าวสารสาธารณสุข

หัวข้อข่าว

3.3.1 เอ็นจีโอเปิดเวทีโลกแก้ปัญหา "หริปล" ราคาชา (กรุงเทพฯ 17/03/42)

สรุปประเด็นข่าว

3.3.1 เอ็นจีโอเปิดเวทีโลกแก้ปัญหา "หริปล" ราคาชา (กรุงเทพฯ 17/03/42)

นส.สุชนีย์ วัชรทอง ผจก.คณะกรรมการองค์การพัฒนาระหว่างประเทศด้านเอชดี กล่าวว่าองค์การหมอไร้พรมแดนได้จัดรณรงค์ระดับสากลเกี่ยวกับปัญหาการเข้าถึงยาและการรักษาผู้ป่วย 10 โรคพื้นฐาน ในประเทศกำลังพัฒนา ซึ่งมีโรคเอดส์รวมอยู่ด้วย และให้ความสนใจต่อกรณีศึกษาของประเทศไทยที่สะท้อนโอกาสการเข้าถึงของผู้ป่วยที่ด้อยโอกาสในสังคม รวมทั้งการกำหนดราคาของประเทศไทยกำลังพัฒนา ทำให้ประเทศกำลังพัฒนาต้องรับภาระบริการทางการแพทย์และสาธารณสุขมากขึ้น

องค์การหมอไร้พรมแดนร่วมกับเครือข่ายคุ้มครองผู้บริโภคโลก จัดประชุมปรึกษาหารือเกี่ยวกับปัญหาการเข้าถึงยารักษาโรค อันสืบเนื่องมาจากกฎหมายกลไกการค้าทั่วโลก กติกาการค้าระหว่างประเทศ ที่มีผลกระทบต่อราคาในในประเทศกำลังพัฒนา ในวันที่ 25-26 มี.ค.นี้ที่นครเจนีวา โดยจะมีผู้แทนจากองค์การอนามัยโลก กระทรวงสาธารณสุขของสหรัฐ บริษัทยาข้ามชาติ และ UNAIDS เข้าร่วมการประชุมด้วย

สำหรับประเทศไทยได้ส่งตัวแทนจากคณะกรรมการประสานงานองค์กรเอกชนเพื่อการสาธารณสุขมูลฐาน ซึ่งจะรายงานเกี่ยวกับการเข้าถึงยาโดยรวมของไทย ผลกระทบจากการแก้ไขสิทธิบัตรในส่วนของการคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์ยาของ กระทรวงพาณิชย์ เพื่อให้สอดคล้องกับข้อตกลงหริปลขององค์การการค้าโลก

อีกท่านหนึ่งคือประธานเครือข่ายผู้ติดเชื้อเอชไอวีแห่งประเทศไทย ซึ่งจะเสนอรายงานในแง่ของผู้ติดเชื้อที่ได้รับผลกระทบจากการเข้าไม่ถึงยารักษาโรค เนื่องจากราคาแพง ระบบสวัสดิการของรัฐไม่ทั่วถึง และผลกระทบจากกระแสเศรษฐกิจโลก นอกจากนี้ ยังมีตัวแทนจากองค์การหมอไร้พรมแดนประจำประเทศไทย ซึ่งจะเสนอรายงานถึงภาพรวมของการบริการและรักษาผู้ด้อยโอกาสโดยเฉพาะผู้ป่วยเอดส์

นอกจากนี้ ตัวแทนจากไทยจะเรียกร้องต่อที่ประชุมและองค์กรระหว่างประเทศด้านสาธารณสุขและคุ้มครองผู้บริโภคให้แสดงบทบาทหรือสร้างกระแสที่จะช่วยเหลือประเทศกำลังพัฒนาในการต่อสู้กับธุรกิจยาข้ามชาติ

คณะกรรมการองค์การเอกชนด้านเอชดี เครือข่ายผู้ติดเชื้อเอชไอวีแห่งประเทศไทย กลุ่มศึกษาปัญหาและคณะกรรมการประสานงานองค์กรเอกชนเพื่อการสาธารณสุขมูลฐาน เป็นองค์กรเอกชนสาธารณประโยชน์ได้คัดค้านการแก้ไข พ.ร.บ. สิทธิบัตร ของ ก.พาณิชย์ พ.ศ. 2522 ที่เสนอให้ยกเลิกมาตรการสำหรับพิทักษ์ผลประโยชน์ของประชาชนในเรื่องคณะกรรมการสิทธิบัตรยา โดยอ้างว่ากระทำเพื่อให้สอดคล้องกับข้อตกลงว่าด้วยสิทธิทางการค้าเกี่ยวกับทรัพย์สินทางปัญญา (หริปล) ขององค์การการค้าโลก

ขณะที่ทางองค์การเอกชนมีความเห็นว่ามาตรการที่ ก.พาณิชย์เสนอแก้ไขและยกเลิกนั้น เป็นมาตรการที่ช่วยให้ประเทศไทยมีอำนาจในการจัดการกับกรณีเกิดปัญหาการขาดแคลนยาหรือป้องกันการผูกขาดจากผู้ทรงสิทธิบัตรยา จนทำให้ยามีราคาแพงและขาดแคลน นอกจากนี้ นักกฎหมายที่เชี่ยวชาญกฎหมายการค้าระหว่างประเทศระบุว่ามาตรการดังกล่าวไม่ขัดต่อข้อตกลง หริปลแต่อย่างใด

4. ความเคลื่อนไหวภาคต่างประเทศ

4.1 ความเคลื่อนไหวด้านการวิจัยทางสาธารณสุข

หัวข้อข่าว

4.1.1 เดือนปี 42 คนทั่วโลกเจ็บป่วยหนัก (กรุงเทพธุรกิจ03/11/41)

สรุปประเด็นข่าว

4.1.1 เดือนปี 42 คนทั่วโลกเจ็บป่วยหนัก (กรุงเทพธุรกิจ03/11/41)

องค์การอนามัยโลกคาดประเทศกำลังพัฒนาจะเจ็บป่วยและตายเนื่องจากการสูบบุหรี่ปีละกว่า 8.5 ล้านคน พร้อมระบุว่าปี 2543 ประชากรโลกจะเผชิญกับโรคหัวใจขาดเลือด ภาวะซึมเศร้า อุบัติเหตุทางการขนส่ง หลอดเลือดในสมองอุดตัน ภาวะปวดอักเสบเรื้อรัง การติดเชื้อเอดส์ จะเพิ่มขึ้น

ธนาคารโลกร่วมกับองค์การอนามัยโลกและมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด ได้ร่วมกันจัดทำการศึกษา การตายและความพิการ พบว่า การตายด้วยโรคไม่ติดต่อเป็นสาเหตุการตายทั้งหมดกว่าร้อยละ 55 ในขณะที่โรคติดต่อเป็นสาเหตุการตายร้อยละ 35 เท่านั้น

โรคหัวใจขาดเลือด เป็นสาเหตุการตายที่ใหญ่ที่สุดของการตายปี 1990 รองลงมาตามลำดับคือการตายจากหลอดเลือดในสมอง โรคจุกจิกเรื้อรัง การตายหลังคลอด ภาวะปวดอักเสบเรื้อรัง แต่ถ้าวัดการตายในแต่ละปีพบว่าอันดับหนึ่งมาจากโรคติดเชื้อระบบทางเดินหายใจ

สำหรับประเทศกำลังพัฒนาพบว่าภาวะจิตใจแปรปรวนเป็นสาเหตุสำคัญของการสูญเสียศักยภาพของชีวิตมากที่สุด รองลงมาตามลำดับคือ โรคหัวใจขาดเลือด ภาวะซึมเศร้า โรคพิษสุราเรื้อรัง ภาวะที่ทำให้ผู้ป่วยสูญเสียศักยภาพทางชีวิตคือการขาดสารอาหารและน้ำดื่มไม่สะอาด สุขภาพไม่ดี

จากการทำนายภาวะประชากรโลก ปี 2002 พบว่าจะต้องแบกรับความสูญเสียที่มีสาเหตุมาจาก โรคหัวใจขาดเลือด ภาวะซึมเศร้า อุบัติเหตุทางการขนส่ง โรคหลอดเลือดในสมองอุดตัน ปอดอักเสบเรื้อรัง พร้อมทั้งภาวะการติดเชื้อเอดส์เปลี่ยนจากลำดับที่ 28 มาเป็นลำดับที่ 10

การติดเชื้อจะเป็นปัญหาใหม่ เพราะโรคติดเชื้อที่เฝ้าระวังป้องกันในอดีตทำให้เราเชื่อว่าสามารถควบคุมได้นั้นความจริงโรคติดเชื้อได้มีวิวัฒนาการขึ้นไปอีกระดับตามความเจริญของสังคมมนุษย์ เช่น โรคไข้หวัดใหญ่ วัณโรค จุกจิกเรื้อรัง และโรคในสัตว์มาสู่คนโดยการปนเปื้อนอาหาร สาเหตุของวิวัฒนาการของโรคเหล่านี้คือการค้าขาย การกลายพันธุ์ การเปลี่ยนแปลงทางพันธุกรรม ซึ่งทั้งหมดเป็นโรคติดเชื้อไร้พรมแดนที่จะทวีความรุนแรงขึ้นในอนาคต

อย่างไรก็ตามโรคที่จะเป็นปัญหาในอนาคต คือโรคที่เกิดจากความเร็วของการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีการสื่อสารส่งผล กระทบต่อวิวัฒนาการของโรคและชีวิตคนเมืองเนื่องจากวิถีชีวิตที่มีการเปลี่ยนแปลงทำให้เกิดเป็นวิถีชีวิตที่ติดต่อกัน โดยจะเกิดจากการโฆษณา ทำให้เกิดโรคที่เรียกว่าวิถีชีวิตเคลื่อนจากประเทศอุตสาหกรรมไปสู่ประเทศที่กำลังพัฒนา

ท่วงทำนองการดำเนินชีวิต

นำเรื่อง

การเคลื่อนไหวอันเกี่ยวเนื่องและสะท้อนให้เห็นถึงท่วงทำนองการดำเนินชีวิตของคนไทยในช่วงเวลา 3 เดือนที่ผ่านมา ที่จับมาในที่มีเรื่องใหญ่ๆ 4-5 เรื่องด้วยกัน คือ 1) พุทธกรรมและการเคลื่อนไหวด้านการบริโภค 2) การเคลื่อนไหวเกี่ยวกับการศาสนาและลัทธิความเชื่อต่างๆ 3) การเคลื่อนไหวพุทธกรรมที่เป็นปัญหาทางสังคมและอาชญากรรมต่างๆ และ 4) ข้อมูลสถิติที่น่าสนใจต่างๆ ซึ่งจะแทรกอยู่ในรายงานข่าวแต่ละหัวข้อ

เกี่ยวกับพุทธกรรมและการเคลื่อนไหวด้านการบริโภค มีรายงานของธนาคารโลกระบุว่า วิฤติเศรษฐกิจใหญ่ครั้งนี้อยู่ในระยะที่ผ่านมาส่งผลกระทบต่อคนเมืองมากที่สุด ทำให้อัตราค่าจ้างเฉลี่ยในเขตเมืองลดลงถึงร้อยละ 8.3 ขณะที่ในเขตชนบทลดลงประมาณร้อยละ 4.7 รายงานการวิจัยของ ดร.ประภาส ปิ่นตบแต่ง เน้นว่า วิฤตินี้ส่งผลกระทบต่อคนจนในเมืองด้วย เพราะนอกจากรายได้ลดลงมากแล้ว ต้องเผชิญภาวะของแพง มีหนี้มากขึ้นความสามารถในการใช้นั้นต่ำลงมาก ที่เคยหาผักปลากินได้ตามคลองชุมชน ก็หาได้น้อยลงและยังมีคนมาแย่งกันหากินมากขึ้นด้วย และแน่นอนที่สุดที่พุทธกรรมการจับจ่ายใช้สอยของคนในเมืองเปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก ประหยัด ระวังระวังในการซื้อสินค้ามากขึ้น ให้ความสำคัญกับปัจจุบันมากขึ้น (เลิกฝันหวาน) ตั้งใจทำงานที่ยังมีให้ทำอยู่มากยิ่งขึ้น

พุทธกรรมการบริโภคในชนบทแม้ว่าในระยะต้นๆ ผลกระทบยังไม่ปรากฏชัด ดังเช่นในรายงานการสำรวจของ โอภิสวี แอนด์ เมเธอร์ แต่เมื่อแรงงานที่ออกจากงาน ค่อยๆ ทะยอยเดินทางกลับเข้าไปมากขึ้น ชนบทก็จะไม่สามารถรองรับได้ไหวอีกต่อไป

เกี่ยวกับการเคลื่อนไหวด้านศาสนาและความเชื่อต่างๆ ช่วงนี้เป็นข่าวในหน้าหนังสือพิมพ์ต่อเนื่องในช่วงของการรายงานนี้ ก็มีการนิวัติพระธรรมกาย ทีมมหาเถรสมาคมออกคำสั่งเมื่อ 22 มี.ค. 2542 ให้วัดพระธรรมกายแก้ไขคำสอนที่ผิดเพี้ยนเสีย แต่ก็ยังไม่กล้าแตะอีกหลายเรื่อง กรณีพระสุพรรณกัลยา ซึ่งนายกรัฐมนตรีรู้สึกสำหรับออกมาเร่งให้หลายฝ่ายดำเนินการ เพื่อยุติกระแสความลุ่มหลงของคนในสังคมที่กำลังมีความเปราะบางทางอารมณ์เสียแต่ต้นมือ กระทั่งได้มีการรื้อฟื้นกรรมการชำระประวัติศาสตร์ขึ้นมารับหน้าที่ต่อไป พร้อมกันนั้นยังได้มีการเคลื่อนไหวเจาะเข้าไปในองค์กรการเคลื่อนไหวของมูลนิธิความหวังของชาวไทย หรือโฮปเฟลส ที่กำลังเริ่มเป็นที่สนใจ กับกรณีหุบผาสวรรค์ 2 ที่ถูกชี้ว่าการสร้าง "ตำนานนักมิตร์ต่างดาว" ไว้ด้วยนั้นเป็นเรื่องที่ "หมิ่นเหม่ต่อความมั่นคง"

การเคลื่อนไหวเกี่ยวกับพุทธกรรมที่เป็นปัญหาสังคมและอาชญากรรม ในช่วงระยะรายงานนี้ ได้จับเรื่องเด่นๆ เกี่ยวกับปัญหาเด็กและเยาวชน เกี่ยวกับสตรีและครอบครัวไทย และกรณีอาชญากรรมใหญ่ๆ หลายกรณี ปัญหาเด็กและเยาวชนมีสถิติตัวเลขและการเคลื่อนไหวที่น่าตระหนกตกใจหลายเรื่อง เช่นการทำนายว่าปีนี้ ปัญหาเด็กถูกทำร้ายและข่มขืนจะรุนแรงขึ้น หรือการวิจัยพบเด็กขาดสารอาหารกว่าล้านคน และยังมีเด็กถูกทอดทิ้งเฉลี่ยวันละ 5 คน นอกจากนั้นยังได้รู้ข้อมูลเส้นทางการค้ามนุษย์และเด็กข้ามชาติที่ไทยเราเป็นทั้งแหล่งรับ-ส่ง-ค้า ครบวงจรทีเดียว

ในการเคลื่อนไหวเกี่ยวกับครอบครัวไทย เรายังได้พบว่า ครอบครัวไทยมีการจดทะเบียนหย่ากันมากขึ้นและสถิติมากกว่าการจดทะเบียนแต่งงานกัน แคมครอบครัวไทยยังนิยมลงโทษลูกด้วยการตีด้วย

ปัญหาอาชญากรรม มีกรณีใหญ่ๆ ที่เกิดในช่วงนี้มากเหลือเกิน ตำรวจและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องวิ่งกันวุ่น แต่เป็นที่น่าสังเกตว่า กรณีที่เกี่ยวข้องกับต่างประเทศ เช่น กรณีคนร้ายสังหารหัวหน้าผู้ตรวจบัญชีชาวออสเตรเลีย หรือการลักพาตัวเจ้าหน้าที่ทูตชาวเกาหลีเหนือ ตำรวจไทยทำงานรวดเร็วยอดเยี่ยมมาก แต่บางกรณีก็ยืดเยื้ออย่างไม่น่าเชื่อ เช่นกรณีสังหารนางอุบล บุญญะโรธร ที่ต่อเนื่องมาจากกรณีสังหารนายแสงชัย สุนทรวัฒน์ ที่ยืดเยื้อมารวมๆ แล้วเป็นปีๆ ยังไม่ถึงต้นตอด้วย

พฤติกรรมและการเคลื่อนไหวด้านการบริโภค

หัวข้อข่าว

1. พฤติกรรมการบริโภคของคนเมือง

- 1.1 วิฤติเศรษฐกิจส่งผลกระทบต่อคนเมืองมากที่สุด (The Nation 24/01/42)
- 1.2 วิจัยผลกระทบต่อวิฤติเศรษฐกิจต่อคนจนในเมือง (ฐานสัปดาห์วิจารณ์ ฉบับที่ 246 (311) 9 - 15 มกราคม 2542)
- 1.3 พฤติกรรมผู้บริโภคเริ่มเปลี่ยนไปอย่างพลิกผัน (กรุงเทพธุรกิจ 05/01/42, สำนักข่าวไทย 11/10/41, กรุงเทพธุรกิจ 02/02/42, มติชนสุดสัปดาห์ 09/02/42)
- 1.4 โลฟิสต์คนไทยสมัยใหม่ สนใจอาหารเสริมแต่ติดที่ราคาแพง (กรุงเทพธุรกิจ 29/10/41)
- 1.5 รายงานก.คลังยืนยันการนำเข้าสินค้าฟุ่มเฟือยประเภทเครื่องสำอางยังเพิ่ม (มติชน. 09/02/42)

2. พฤติกรรมการบริโภคของคนชนบท

- 2.1 นักธุรกิจอุธรณ์เกรงว่าวิฤติจะยิ่งเลวร้ายมากขึ้นกว่าปีที่ผ่านมา (The Nation 24/01/42)
- 2.2 โอทิลี & เมเธอร์ สำรวจทัศนคติผู้บริโภคและวิถีชีวิตของคนชนบทไทย (The Nation 11/01/42)
- 2.3 ทิศาโรโอเดือน ระวั่งปีนี้ปัญหาคนทุกซจะยิ่งหนักหน่วง เมื่อโครงสร้างเดิมในสังคมชนบทแบบรับไม่ไหว (The Nation 20/01/42)
- 2.4 วิจัยผลกระทบต่อวิฤติเศรษฐกิจต่อคนจนในชนบทไทย (ฐานสัปดาห์วิจารณ์ ฉบับที่ 246 (311) 9-15 ม.ค. 2542)

สรุปประเด็นข่าว

1. พฤติกรรมการบริโภคของคนเมือง

- 1.1 วิฤติเศรษฐกิจส่งผลกระทบต่อคนเมืองมากที่สุด (The Nation 24/01/42)

ธนาคารโลกเปิดเผยรายงานการติดตามผลกระทบทางสังคมในประเทศไทยในเดือน ม.ค. นี้ ระบุว่า ตามข้อมูลจากสำนักงานสถิติแห่งชาติในเดือน ส.ค. 2541 มีคนว่างงานร้อยละ 3.4 ของแรงงานทั้งหมด ปรากฏว่าอัตราคนว่างงานนั้นมีจุดสูงสุดอยู่ในเขตเมือง โดยในพื้นที่ กทม. ขึ้นถึงร้อยละ 4.6 ของกำลังแรงงานทั้งหมด ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือร้อยละ 3.6 คนงานในเมืองที่ได้รับผลกระทบก่อนเพื่อนก็คือคนงานก่อสร้าง คนงานในโรงงานอุตสาหกรรม และพนักงานภาคบริการ

การหดตัวของตลาดแรงงานในเมืองได้ส่งผลทำให้มีการอพยพของแรงงานกลับสู่ภาคชนบท ส่งผลให้มีผู้ว่างงานในชนบทมากขึ้น นอกจากนี้ยังทำให้เกิดการจ้างงานไม่เต็มที่หรือการมีงานทำเพียงบางเวลาของคนงานในเมืองเพิ่มมากขึ้นด้วย

รายงานธนาคารโลกยังได้บ่งชี้ว่า การลดเงินค่าจ้างให้ต่ำลงในประเทศไทยได้ส่งผลกระทบต่อปัญหาการว่างงานส่วนๆ อัตราค่าจ้างเฉลี่ยในเขตเมืองได้ลดลงถึงร้อยละ 8.3 โดยเปรียบฐานค่าจ้างช่วงเดือน ก.พ. 2540 ถึง ก.พ. 2541 ขณะที่อัตราค่าจ้างในเขตชนบทลดลงประมาณร้อยละ 4.7 เมื่อรายได้ของครอบครัวลดลงดังนี้ จึงคาดหมายได้ว่าจะทำให้ครอบครัวไทยในเขตเมืองไม่สามารถแบกรับภาระค่าเล่าเรียนลูกที่กำลังเรียนอยู่ได้ ซึ่งจากตัวเลขเปรียบเทียบจะพบว่า จำนวนนักเรียนที่ออกจากโรงเรียนกลางคันในปีที่ผ่านมาได้เพิ่มสูงขึ้น โดยเฉพาะเด็กนักเรียนชั้นประถม 6 จะขึ้นมัธยม 1 และเด็กชั้นมัธยม 3 ที่จะขึ้นมัธยม 4 ซึ่งเป็นระยะเชื่อมต่อของการศึกษาในขั้นที่สูงขึ้นไป

- 1.2 วิจัยผลกระทบต่อวิฤติเศรษฐกิจต่อคนจนในเมืองและชนบทไทย

(ฐานสัปดาห์วิจารณ์ ฉบับที่ 246 (311) 9-15 มกราคม 2542)

รายงานการวิจัยผลกระทบของวิฤติ เศรษฐกิจทั้งต่อคนจนเมืองและคนในชนบทนี้ดำเนินการโดย ดร.ประภาส ปันตบแต่ง โดยในส่วนที่เกี่ยวกับคนจนเมือง ได้ศึกษาจากกลุ่มตัวอย่าง 400 ครอบครัว โดยความช่วยเหลือของมูลนิธิพัฒนาที่อยู่อาศัย (มพค.) ส่วนในชนบทเก็บข้อมูลจาก 400 ชุมชนของคนชายขอบที่องค์กรพัฒนาเอกชนทำงานด้วย ในพื้นที่ราชบุรี ปากมูล เครือข่ายเกษตรกรรมภาคเหนือ (คกน.) เครือข่ายสมัชชาชาวนา ชาวไร่ภาคอีสาน และยังทำการศึกษาแบบเจาะลึกใน 40 ชุมชน โดยศึกษาเป็นรายครัวเรือน (โปรดอ่านผลกระทบต่อชนบทในหัวข้อสองของรายงานนี้)

ข้อสรุปเบื้องต้นจากงานวิจัยมีดังนี้

ผลกระทบต่อคนจนเมือง

ตั้งแต่ปี 2540 จนถึงปี 2541 ผลกระทบที่เกิดขึ้นคือ

1. รายได้ลดลง ก่อนวิกฤติมีรายได้เฉลี่ย 9,755 บาท ภายหลังวิกฤติ มีรายได้เฉลี่ย 7,346 บาท โดยรวม 70% ของครัวเรือนที่ศึกษามีรายได้ลดลงประมาณ 3,851 บาท เนื่องจากการ ตกงาน หรือว่างงาน และประมาณ 34% ถูกลดงานไม่ได้ทำ OT หรือมีวันทำงานลดลงจาก 25 วัน เหลือ 10-15 วัน

2. รายจ่ายต่างๆ เพิ่มขึ้น ได้แก่ ก. สินค้าจำเป็นในชีวิตประจำวัน ราคาเพิ่มขึ้นประมาณ 20-25% เช่น ไข่ไก่ จาก 2 บาท เป็น 3 บาท แป้ง/สับจาก 10 บาท เป็น 12 บาท (เหล้า บุหรี่ ยาสูบกำลังลิโพขึ้นจาก 10 เป็น 12 บาท) อาหารนอกบ้านเพิ่มจาก 20 เป็น 30 บาท โดยสรุปสินค้าจำเป็นเพิ่มขึ้นประมาณ 39% ข. ค่าเดินทาง ค. ค่าใช้จ่ายด้านการศึกษา เช่น ค่าเสื้อผ้า ค่าหนังสือ โดยเฉพาะระดับมัธยมปลายและอาชีวศึกษาขึ้นไปมีราคา สูงขึ้น ง. ค่าน้ำประปาที่ต่อจากเอกชน สูงขึ้น

หนึ่งชาวบ้านตอบด้วยว่าค่าใช้จ่ายด้านห่วยลดลงเหลือเดือนละ 618 บาท จากเดิม 800 บาท (ตัวเลขจากการศึกษาของมูลนิธิพัฒนาที่อยู่อาศัย ใน 3 ชุมชน)

3.หนี้เฉลี่ยครอบครัวละ 13,000 บาท แต่ความสามารถในการใช้นั้นต่ำลงมาก

4. มีการแย่งชิงทรัพยากรมากขึ้น เช่น ผักบุ้ง ปลูกในคลองรอบชุมชน ซึ่งเคยหาได้ก็หาได้ลดลงเพราะมีคนแย่งกันมากขึ้น และ 70-80% ของคนที่เคยเอาข้าวสาร หน่อไม้ ของกินมาจากชุมชน บอกว่าไม่สามารถหามาหามาได้อีก

1.3 พฤติกรรมผู้บริโภคเริ่มเปลี่ยนไปอย่างพลิกผัน (กรุงเทพฯธุรกิจ 05/01/42, สำนักข่าวไทย 11/10/41, กรุงเทพฯธุรกิจ 02/02/42, มติชนสุดสัปดาห์ 09/02/42)

จากการติดตามรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการบริโภคของประชาชนของหลายแหล่ง พบว่าขณะนี้ประชาชนได้เปลี่ยนนิสัยการใช้จ่าย จากที่เคยจ่ายกันอย่างสนุกสนานในช่วงเศรษฐกิจฟองสบู่ มาเป็นการซื้อเพื่อการดำรงชีวิตอย่างแท้จริง พร้อมทั้งลดค่าใช้จ่ายสินค้าฟุ่มเฟือยลง

ข้อมูลตั้งฮั่วเส็ง - ลูกค้าระดับล่างลดลงถึงร้อยละ 75

ตั้งฮั่วเส็งพบว่า ผู้บริโภคได้รับผลกระทบจากปัญหาเศรษฐกิจ และมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการซื้อสินค้าตามลำดับชั้น กล่าวคือลูกค้าระดับบน หรือระดับ 1 ลงมา 2 ที่เคยซื้อสินค้าแบรนด์พรีเมียมลดลงประมาณร้อยละ 25 ลูกค้าระดับกลาง หรือระดับ 2 ลงมา 3 เลือกซื้อสินค้าที่เคยซื้อลดลงร้อยละ 50 ส่วนลูกค้าระดับล่าง หรือระดับ 3 ลงมา 4 เลือกซื้อสินค้าที่เคยซื้อลดลงร้อยละ 75 กลุ่มสินค้าที่ได้รับผลกระทบมากที่สุด เป็นตลาดเสื้อผ้าที่ไม่มีคุณภาพ มีอัตราหดตัวถึงร้อยละ 50 ขณะที่กลุ่มเครื่องสำอางที่มีแบรนด์เติบโตขึ้นร้อยละ 10 ส่วนตลาดอาหาร ผู้บริโภคไม่เปลี่ยนพฤติกรรม เนื่องจากยังคำนึงถึงความปลอดภัยและคุณภาพมากกว่าราคาที่ถูกลง ส่วนกลุ่มแม่บ้านที่เคยซื้อสินค้าในซูเปอร์มาร์เก็ตสัปดาห์ละ 1 ครั้ง ซึ่งถือเป็นกลุ่มที่ใหญ่ที่สุดในช่วงเศรษฐกิจดี ก็เปลี่ยนเป็นมาซื้อเดือนละ 1 ครั้งแทน

ข้อมูลเอแบคโพลล์ - ท่วงท่าของดำเนินชีวิตคนไทยในศตวรรษหน้า

เอแบคโพลล์ทำการสำรวจพฤติกรรมการบริโภคของคนไทย ในกลุ่มนักธุรกิจและผู้บริหารในเขต กทม. หลังปี ค.ศ. 2000 พบว่าคนไทยกลุ่มดังกล่าวมีแนวโน้มลดความฟุ่มเฟือยลง ลดความหรูหราในการใช้ชีวิต และจะหันมาให้ความสำคัญกับการติดตามข่าวสารธุรกิจมากขึ้น การใช้ชีวิตด้านการดูแลสุขภาพ การรู้จักใช้เทคโนโลยีด้วยตัวเองมากขึ้น การหาความสงบทางใจ การประหยัดออมทรัพย์ การทุ่มเทกับการทำงาน การศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม ส่วนที่ไม่มีการเปลี่ยนแปลงคือ การใช้ชีวิตที่เป็นส่วนตัว และการใช้ชีวิตที่พอเพียง ส่วนด้านการตลาด จะเน้นการบริการลูกค้า การติดต่อกับลูกค้าโดยตรง การบริหารจัดการทรัพยากรมนุษย์

ข้อมูลฟาร์อีสต์ - คนกรุงยังเน้นมาตรการประหยัดในปี 42 (กรุงเทพฯธุรกิจ 02/02/42)

บริษัทฟาร์อีสต์ แอ็ดเวอร์ไทซิง จำกัด (มหาชน) เปิดเผยผลวิจัยในหัวข้อ "เป้าหมายการดำเนินชีวิตในปี 2542" จากกลุ่มเป้าหมายชาย-หญิง อายุระหว่าง 18-40 ปี ในเขต กทม. จำนวน 300 ตัวอย่าง พบว่า พฤติกรรมของกลุ่มตัวอย่างได้เปลี่ยนแปลงไป เลิกฝืนถึงอนาคต ให้ความสำคัญกับปัจจุบันที่เป็นอยู่มากขึ้น โดยกลุ่มที่เป็นนักศึกษาตั้งเป้าหมายให้เรียนจบ ส่วนกลุ่มคนทำงานตั้งเป้าหมายในด้านที่สร้างความมั่นคงให้แก่ตนเอง เพื่อไม่ให้ตกตลิ่งคือ ตั้งใจทำงานให้ดีที่สุด ประหยัดระมัดระวังในการใช้จ่ายมากขึ้น และหารายได้พิเศษเพื่อให้สมดุลกับค่าครองชีพที่เพิ่มขึ้น

ข้อมูลจากไอกลีวี - ผู้บริโภคมีความพิถีพิถันในการซื้อสินค้ามากขึ้น

ผลจากการวิจัยพฤติกรรมผู้บริโภคของ บริษัทไอกลีวี เวิลด์ไวด์ ซึ่งเป็นบริษัทโฆษณาชั้นนำในไทย ซึ่งกระทำภายหลังเกิดภาวะวิกฤติเมื่อต้นปี 2541 พบว่าได้มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการบริโภค กล่าวคือ 1) พฤติกรรมด้านการจับจ่ายใช้สอย งบประมาณในด้านนี้ได้ลดลง กล่าวคือ กลุ่มผู้มีรายได้สูง ตัวเลขการใช้จ่ายเงินต่อสัปดาห์ลดลงถึงขั้นติดลบ จากสัปดาห์ละ 3,855 บาทในปี 2540 ลดลง

เหลือ 3,742 บาทต่อสัปดาห์ในปี 2541 2) มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมด้านการใช้ชีวิตวัฒนธรรม เช่นการท่องเที่ยวในต่างประเทศลดลง การรับประทานอาหารนอกบ้านลดลง พฤติกรรมการเที่ยวกลางคืนลดลง การดื่มวิสกี้ เบียร์ และการเป็นสมาชิกนิตยสารต่างๆ ลดลง 3) ผู้บริโภคมีความพิถีพิถันในการซื้อสินค้ามากขึ้น โดยจะมีการพิจารณาทางด้านราคา เปรียบเทียบสินค้าก่อนซื้อ เช่นเปรียบเทียบขนาด น้ำหนัก และราคา และมองหาสินค้าที่จัดรายการส่งเสริมการขาย และสินค้าที่มีขนาดเล็กลง หรือสินค้าประเภทฟรีฟิล เป็นต้น ทั้งนี้คิดเป็นเปอร์เซ็นต์สูงถึงร้อยละ 92

ข้อมูลจากคามาสค์ บีบีดีโอ - สาวทำงานซื้อเสื้อผ้าน้อยลง 50%

ผลวิจัยของบริษัท คามาสค์ บีบีดีโอ จำกัด ในเครือของ บีบีดีโอ เวิลด์ไวด์ เกี่ยวกับพฤติกรรมผู้บริโภคที่เปลี่ยนไปของกลุ่มสาวทำงาน พบว่าภาระหลักของสาวทำงานทั่วไป โดยเฉพาะกลุ่มที่แต่งงานแล้ว ร้อยละ 42 ต้องผ่อนชำระค่าที่อยู่อาศัย ร้อยละ 32 ผ่อนชำระรถยนต์ส่วนตัว ส่วนการถือบัตรเครดิตมีจำนวนน้อยลงเพียงร้อยละ 38

ด้านการใช้จ่ายใช้สอย พบว่า สาวทำงานจะใช้เงินเฉลี่ย 1,000 บาท เพื่อซื้อของใช้ส่วนตัว จะซื้อเสื้อผ้าเฉลี่ย 3-5 ครั้ง ต่อปี และร้อยละ 42 ไม่จะเจ๋งยี่ห้อ ส่วนการซื้อของใช้ในครัวเรือนร้อยละ 37 ซื้อจากร้านมินิมาร์ท ร้อยละ 31 ซื้อจากซูเปอร์มาร์เก็ตในห้างสรรพสินค้า และร้อยละ 30 ซื้อจากร้านขายของชำ

ผลการวิจัยยังพบว่า เนื่องจากภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ ทำให้สาวทำงานถึงร้อยละ 87 ซื้อเสื้อผ้าน้อยลงร้อยละ 50 อยู่กับบ้านมากขึ้น เทียน้อยลงร้อยละ 49 และมีสาวทำงานร้อยละ 58 ยอมรับว่า ได้ตัดค่าใช้จ่ายในการซื้อสินค้านำเข้าจากต่างประเทศลง ขณะที่ร้อยละ 46 ตัดค่าใช้จ่ายเที่ยวกลางคืนลง และร้อยละ 45 ตัดค่าโทรศัพท์มือถือ

ข้อมูลจากศูนย์วิจัยกสิกรไทย - คนไทยใช้จ่ายเพื่อการบริโภคปีนี้มีลดลงร้อยละ ๑๖ (สำนักข่าวไทย 11/10/41)

บริษัท ศูนย์วิจัยกสิกรไทย จำกัด รายงานว่า ในช่วงที่เศรษฐกิจไทยมีอัตราขยายตัวในระดับสูงระหว่างปี 2535-2539 รายได้ต่อหัวแท้จริงของคนไทยได้เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องเฉลี่ยร้อยละ 6.49 ต่อปี จากระดับ 38,967 บาทในปี 2535 เพิ่มขึ้นเป็น 50,380 บาทในปี 2539 อย่างไรก็ตามพอเข้าสู่ปี 2540 เศรษฐกิจเริ่มเข้าสู่ภาวะถดถอยและส่งผลให้ไทยต้องเข้าร่วมโครงการขอรับความช่วยเหลือด้านวิชาการและการเงินจากกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (ไอเอ็มเอฟ) และมีผลพวงตามมาคือระบบการเงินในประเทศต้องพบกับปัญหาขาดสภาพคล่องอย่างรุนแรงและต่อเนื่อง ผู้ประกอบหลายรายแบกรับภาระต้นทุนดอกเบี้ยเงินกู้ไม่ไหวและต้องลดการผลิตลง บางรายถึงขั้นขาดทุนจนต้องตัดสินใจปิดกิจการไปในที่สุด ส่งผลให้รายได้ต่อหัวของ คนไทยที่เคยเพิ่มขึ้นต่อเนื่องเป็นเวลาลายปี กลับลดลงอย่างรวดเร็ว

ข้อมูลจากมหาวิทยาลัย - พบนิสิตจุฬาฯที่ชอบบริโภคสินค้าแบรนด์เนมมีมากกว่ามหาวิทยาลัยอื่น

(มติชนสุดสัปดาห์ 09/02/42)

รายงานการสำรวจของศิริวรรณ เกษมศาสน์จิตาการ จากภาควิชาปรัชญาและศาสนา คณะมนุษยศาสตร์ และอภิญญา นิรันดร์วงศ์ จากภาควิชาสถิติ คณะวิทยาศาสตร์ ม.เกษตรศาสตร์ ซึ่งได้ทำการสำรวจตัวอย่งนักศึกษาจำนวน 1,000 คน จากมหาวิทยาลัย 4 แห่ง คือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยกรุงเทพ มหาวิทยาลัยศรีปทุม และมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ แยกเป็นกลุ่มตัวอย่างมหาวิทยาลัยละ 250 คน

ผลการวิจัยข้างต้นปรากฏในรายงานการวิจัยที่กระทำเพื่อสำรวจพฤติกรรมผู้บริโภคของปัญญาชนในรั้วมหาวิทยาลัยที่ผู้วิจัยเรียกว่าเป็นการบริโภคด้วย "อวิชชา" ว่ามีปัจจัยอะไรที่เป็นต้นตอสาเหตุ ซึ่งผู้วิจัยได้จัดลำดับการบริโภคด้วยอวิชชาดังกล่าวไว้ได้ 5 อันดับ คือ การดื่มสุรา การเล่นการพนัน การเล่นสไนเกอร์ การเที่ยวผับ และการกีดสัมพันธ์

ผลการวิจัยได้พบว่า นิสิตนักศึกษาส่วนใหญ่ถึงร้อยละ 93.01 ที่ไม่ได้มีการบริโภคด้วย "อวิชชา" ส่วนที่มีการบริโภคด้วยอวิชชาดังกล่าวนี้มีอยู่ร้อยละ 6.99 และได้พบว่าสาเหตุหรือต้นตอที่ทำให้ปัญญาชนบริโภคด้วยอวิชชาดังกล่าวคือ การโฆษณา อิทธิพลกลุ่มเพื่อน และยี่ห้อของสินค้า รายงานระบุว่านิสิตจุฬาฯ เป็นกลุ่มที่ได้รับอิทธิพลจากแรงโฆษณาเป็นอันดับหนึ่ง และบริโภคสินค้าโดยคำนึงถึงยี่ห้อมากที่สุด คือร้อยละ 30.85 เนื่องจากทำเลที่ตั้งมหาวิทยาลัยอยู่ใกล้ศูนย์การค้าใหญ่ๆ และนิสิตส่วนใหญ่มาจากชนชั้นกลางที่มีฐานะ ส่วนนิสิตจาก ม.เกษตรศาสตร์ส่วนใหญ่มาจากต่างจังหวัด อาศัยอยู่ในหอพัก การเลือกซื้อสินค้าจึงเป็นการซื้อตามเพื่อน

1.4 โลฟิสไดล์คนไทยสมัยใหม่ สนใจอาหารเสริมแต่ติดที่ราคาแพง (กรุงเทพธุรกิจ 29/10/41)

บริษัทศูนย์วิจัยกสิกรไทย จำกัด ได้สำรวจพฤติกรรมการบริโภคอาหารเสริมของคนกรุงเทพฯ จากกลุ่มตัวอย่าง 1,144 คน โดยแยกเป็นผู้ที่เคยบริโภคอาหารเสริมสุขภาพ 565 คน และไม่เคยบริโภค 579 คน โดยในกลุ่มที่เคยบริโภคอาหารเสริมนั้น เป็นหญิง 53.2% ชาย 46.8% อยู่ในระหว่างอายุ 26-45 ปี รายได้ประมาณ 3,001-10,000 บาท มีอัตราการบริโภคสูงสุด 46.1% โดยผลิตภัณฑ์ที่บริโภคมากที่สุด คือ ฟูโป้สกัด 33.4% รองมาเป็นวิตามินต่าง ๆ 22.5% และรังนก 19.2%

ส่วนสาเหตุที่เลือกรับประทานอาหารเสริมครั้งแรก มาจากการอยากทดลอง 36.1% พ้นจากการป่วยไข้ 22.3% และเห็นโฆษณา 18.2% แต่การรับประทานในครั้งต่อไปพบว่า 68.3% เห็นว่าอาหารเสริมนั้นมีประโยชน์ และได้ผลจึงรับประทานต่อ 23.1%

อย่างไรก็ตาม ปัจจัยที่มีอิทธิพลกับคนกรุงเทพฯ มากที่สุด ในการเลือกรับประทานอาหารเสริม คือ โฆษณา 37.9% ชื่อเสียงของบริษัท 18.8% ความน่าเชื่อถือของคนขาย 10.9% อื่นๆ 32.5%

ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยในการรับประทานอาหารเสริมแต่ละสัปดาห์ ประมาณ 100-500 บาท และส่วนใหญ่รับประทานสัปดาห์ละครั้ง ส่วนกรณีผู้ที่ไม่เคยรับประทานอาหารเสริม นั้น ปัจจัยหลักมาจากราคาแพงถึง 43.3% เป็นสินค้าที่เหมาะกับผู้ป่วยหรือคนอ่อนแอ 21.9% และไม่ต้องการบำรุง 19.8%

(ผลิตภัณฑ์อาหารเสริม ตามความหมายของสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา (อย.) หมายถึงผลิตภัณฑ์ที่ใช้รับประทานโดยตรง นอกเหนือการรับประทานอาหารหลักตามปกติ ซึ่งมักอยู่ในลักษณะของเม็ด แคปซูล ผงเกล็ด ของเหลว หรือลักษณะอื่นๆ โดยมีจุดมุ่งหมายให้บุคคลทั่วไปที่มีสุขภาพปกติ บริโภค มีใช้สำหรับผู้ป่วย หรือเป็นการบำรุง ไม่ใช่รักษา)

ผลิตภัณฑ์อาหารเสริม ส่วนหนึ่งเติบโตมาจากการตื่นตัวของกระแสธรรมชาติ ทั้งการกินอยู่อย่างธรรมชาติ กระแสชีวิต ที่กำลังมาแรง จึงคาดว่าจะมีส่วนผลักดันให้ธุรกิจนี้เติบโตขึ้น)

1.5 รายงานก.คลังยืนยันการนำเข้าสินค้าฟุ่มเฟือยประเภทเครื่องสำอางยังเพิ่ม (นิตกรม. 090242)

กระทรวงการคลังได้รายงานการนำเข้าสินค้าฟุ่มเฟือยเดือนตุลาคม 2541 เปรียบเทียบกับเดือนกันยายน 2541 และเดือนเดียวกันปีที่แล้ว สรุปได้ดังนี้

1. สินค้าฟุ่มเฟือยทั้ง 17 กลุ่มสินค้า มีมูลค่านำเข้ารวม 29.08 ล้านดอลลาร์สหรัฐ เพิ่มขึ้นจากเดือนกันยายน 2541 จำนวน 3.70 ล้านดอลลาร์สหรัฐ หรือร้อยละ 14.59 และเมื่อเปรียบเทียบกับเดือนเดียวกันปีที่แล้วลดลง 13.21 ล้านดอลลาร์สหรัฐ หรือร้อยละ 31.24

2. สินค้าฟุ่มเฟือยที่มีมูลค่านำเข้าสูงสุด 6 อันดับแรก ได้แก่ 1) สุราต่างประเทศ มีมูลค่านำเข้า 5.78 ล้านดอลลาร์สหรัฐ เพิ่มขึ้นจากเดือนกันยายน 2541 จำนวน 2.67 ล้านดอลลาร์สหรัฐ หรือร้อยละ 85.99 และลดลงจากเดือนเดียวกันปีที่แล้ว 0.83 ล้านดอลลาร์สหรัฐ หรือร้อยละ 12.49 2) น้ำหอมและเครื่องสำอาง มีมูลค่านำเข้า 4.05 ล้านดอลลาร์สหรัฐ เพิ่มขึ้นจากเดือนกันยายน 2541 จำนวน 1.02 ล้านดอลลาร์สหรัฐ หรือร้อยละ 33.48 และเพิ่มขึ้นจากเดือนเดียวกันปีที่แล้ว 0.57 ล้านดอลลาร์สหรัฐ หรือร้อยละ 16.39 3) ผลไม้ มีมูลค่านำเข้า 3.38 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ลดลงจากเดือนกันยายน 2541 จำนวน 0.17 ล้านดอลลาร์สหรัฐ หรือร้อยละ 4.71 และลดลงจากเดือนเดียวกันปีที่แล้ว จำนวน 3.06 ล้านดอลลาร์สหรัฐ หรือร้อยละ 47.52 4) กล้องถ่ายรูปและอุปกรณ์ มีมูลค่านำเข้า 2.99 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ลดลงจากเดือนกันยายน 2541 จำนวน 1.41 ล้านดอลลาร์สหรัฐ หรือร้อยละ 32.01 และลดลงจากเดือนเดียวกันปีที่แล้ว 3.17 ล้านดอลลาร์สหรัฐ หรือร้อยละ 51.40 5) กระเป๋าหนังและเข็มขัดหนัง มีมูลค่านำเข้า 2.69 ล้านดอลลาร์สหรัฐ เพิ่มขึ้นจากเดือนกันยายน 2541 จำนวน 0.67 ล้านดอลลาร์สหรัฐ หรือร้อยละ 33.14 และลดลงจากเดือนเดียวกันปีที่แล้ว 1.75 ล้านดอลลาร์สหรัฐ หรือร้อยละ 39.42 6) เลนส์ มีมูลค่านำเข้า 2.22 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ลดลงจากเดือนกันยายน 2541 จำนวน 0.47 ล้านดอลลาร์สหรัฐ หรือร้อยละ 17.59 และลดลงจากเดือนเดียวกันปีที่แล้ว 0.05 ล้านดอลลาร์สหรัฐ หรือร้อยละ 2.16

3. สินค้าฟุ่มเฟือยที่มีอัตราการนำเข้าลดลงมากที่สุด 6 อันดับแรก เปรียบเทียบกับเดือนตุลาคม 2540 ได้แก่ 1) เครื่องประดับที่ทำด้วยคริสตัล 2) ชุด เสื้อ กระโปรงสำหรับบุรุษสตรี เด็กชาย เด็กหญิง และเนคไท 3) เครื่องแกว่นชนิดใช้บนโต๊ะอาหารหรือเครื่องใช้ตกแต่งภายในที่ทำด้วยคริสตัล 4) นาฬิกาและอุปกรณ์ 5) กล้องถ่ายรูปและอุปกรณ์ 6) ปากกาและอุปกรณ์ มีอัตราการนำเข้าลดลงร้อยละ 68.58 67.49 , 65.30, 53.00, 51.40 และ 48.68 ตามลำดับ

2. พฤติกรรมการบริโภคของคนชนบท

2.1 นักธุรกิจอุทธรณ์วันเกรงว่าวิกฤติจะยิ่งเลวร้ายมากขึ้นกว่าปีที่ผ่านมา (The Nation 24/01/42)

รายงานหนังสือพิมพ์ The Nation ซึ่งได้ทำการสอบถามสัมภาษณ์ บรรดานักธุรกิจจากจังหวัดต่างๆ ที่มาร่วมประชุม ประจำปีของหอการค้าจังหวัดต่างๆ ที่จัดขึ้นที่ จ.อุบลราชธานี พบว่านักธุรกิจจากหลายๆ จังหวัดยังไม่เชื่อว่าสถานการณ์ทางเศรษฐกิจของประเทศจะดีขึ้น แม้ว่ารัฐบาลจะได้ยืนยันอย่างมั่นคงว่าจะดีขึ้นก็ตาม

บรรดานักธุรกิจเหล่านี้ให้เหตุผลว่า ปัญหายืดเยื้อหลายๆ ปัญหา ยังไม่ได้รับการแก้ไขให้ตกไปแต่อย่างใด ขณะเดียวกันก็เกิดภาวะฝนแล้ง ราคามลพิษเกษตรตกต่ำ ซึ่งอาจจะกลายเป็นตัวกระตุ้นให้เกษตรกรต้องเดินทางมาร้องขอความช่วยเหลือที่หน้าทำเนียบรัฐบาลอีก รัฐบาลจะต้องมุ่งตรึงราคาสินค้าและเร่งปรับโครงสร้างหนี้ระหว่างผู้ให้กู้และลูกหนี้ เพื่อกระตุ้นอำนาจซื้อทั้งในภาคเกษตรและภาคอุตสาหกรรมที่แท้จริง นักธุรกิจกลุ่มดังกล่าวยังระบุว่า ภาคเกษตรของไทยนั้นประกอบด้วยประชากรถึงร้อยละ 60 และมีอำนาจซื้อสูงมาก แต่ปรากฏว่าการค้าในเขตชนบทตกลงถึงร้อยละ 50 ถึง 80 ซึ่งหมายความว่าส่งผลให้ภาคธุรกิจเอกชนต้องปรับโครงสร้างให้เล็กลงและลดขนาดงานเพื่อการอยู่รอดของตนเอง

ประธานหอการค้าจังหวัดมุกดาหารกล่าวว่า รัฐบาลนายชวน หลีกภัยนั้น แก้ปัญหาเศรษฐกิจของประเทศได้เพียงประมาณร้อยละ 20 เท่านั้น นักธุรกิจในพื้นที่จะต้องปรับโครงสร้างธุรกิจของตนเองเพื่อความอยู่รอด ส่วนผู้จัดการบริษัทโดยเจ้าอุปราชธานี ก็กล่าวว่า ตนไม่คาดหวังว่าเศรษฐกิจในปีนี้จะดีขึ้นอะไรมากมายนัก เพราะบรรดานักธุรกิจต่างก็ยังคงเผชิญปัญหาแบบเดียวกับปีที่ผ่านมามาปรากฏว่ายอดขายรถโดยเจ้าของเขาคงลดลงจากที่เคยขายได้เดือนละ 300 คัน เหลือเพียง 50 คัน ต่อเดือน

อย่างไรก็ตามบรรดานักธุรกิจเหล่านี้ต่างกล่าวเป็นเสียงเดียวกันถึงปัญหาราคาผลผลิตเกษตร ว่าถ้าหากยังคงตกต่ำอยู่ทุกอย่างก็จะเลวร้ายลงอย่างรุนแรง

2.2 โอกิทวี & เมเธอร์ สำนวณทัศนคติผู้บริโภคและวิถีชีวิตของคนชนบทไทย (The Nation 11/01/42)

รายงานผลการสำนวนทัศนคติผู้บริโภคและวิถีชีวิตคนชนบทไทยของบริษัท โอกิทวี แอนด์ เมเธอร์ ได้นำเสนอภาพการเคลื่อนไหวเชิงพฤติกรรมการดำเนินชีวิตของคนชนบท ที่ระบุว่ามีความแตกต่างไปจากที่เคยคิดว่าเข้าใจกันสืบต่อกันมาแต่เดิมในหลายแง่มุม ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องรายได้ ความสัมพันธ์ในครอบครัว พฤติกรรมการบริโภค และชีวิตทางวัฒนธรรม

รายงานกล่าวเกี่ยวกับรายได้ของชาวชนบท ที่เคยคิดกันว่าชาวชนบทยากจนมีรายได้ก็น้อยนั้น จริงๆ แล้วมีคนชนบทจำนวนไม่น้อยที่มีรายได้สูงถึง 4-5 หมื่นต่อเดือน ถ้าหากคนเหล่านั้นเป็นคนขยัน เพราะในชนบทนั้นมีช่องทางหารายได้ได้หลายทาง ไม่เฉพาะขายผลผลิตในท้องไร่ท้องนาเท่านั้น ยังมีงานรับจ้างต่างๆ ประจำวัน เช่นงานรับจ้างขนส่งน้ำ งานเก็บผลผลิตในไร่ นา และอื่นๆ ดังนั้นรายงานของโอกิทวีจึงสรุปว่า วิถีชีวิตของคนชนบทนั้นแม้ว่าพวกเขาจะยังคงใส่เสื้อผ้าเก่าๆ ซาๆ บ้านยังเล็กๆ แลดูไม่สะอาดสะอ้านนัก แยกไปใครมาก็ยังปฏิเสธกับพื้นดินอันรกร้าง แต่รายได้ของพวกเขาอยู่ในระดับไม่น้อยหน้าคนทำงานในเมืองเลย

ด้านความสัมพันธ์ในครอบครัว เช่นในเรื่องการเลี้ยงดูเด็ก ชาวบ้านส่วนใหญ่จะเห็นความสำคัญของการศึกษาที่มีต่ออนาคตของลูกหลานของพวกเขา และจะพยายามสนับสนุนให้ลูกได้เรียนสูงที่สุดเท่าที่จะทำได้ เพื่อที่จะได้เป็นลูกมีความสุขและอยู่ดีกินดีขึ้น

ส่วนในความสัมพันธ์ระหว่างหญิง-ชายหรือสามีภรรยา นั้น ทุกวันนี้นั้นชนบทคิดว่าทั้งสองฝ่ายควรช่วยกันทำมาหากิน ส่วนงานบ้านนั้นยังถือว่าเป็นงานของภรรยา แต่ถ้าหากสามีช่วยด้วยก็ดี ถ้าไม่ช่วยก็ไม่เป็นไร หรืออย่างดีก็ถ้าใครใคร่ก็ซัก หรือใครทำอะไรอะไรก็ต้องตัวเอง เป็นต้น

ด้านพฤติกรรมการบริโภค ในการตัดสินใจซื้อของกินของใช้ในบ้านนั้น ส่วนใหญ่เป็นบทบาทของฝ่ายหญิง เพราะผู้ชายจะไม่พิถีพิถันกับยี่ห้อสินค้า อะไรก็ใช้ได้หมด ส่วนผู้ที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าของแม่บ้านมักจะเป็นลูกๆ ในบ้านที่ไม่ไปเข้าโรงเรียนในเมือง มักจะระบุยี่ห้อสินค้าที่รู้จักไม่ว่าจะโดยผ่านเพื่อนหรือสื่ออื่น ดังนั้นจะเห็นว่าบ้านในชนบทมีการใช้สินค้าประเภท โฟมล้างหน้า สบู่เหลว และแชมพูยี่ห้อทันสมัยกัน

รายงานยังระบุว่า ในเรื่องการจับจ่ายใช้สอยของแม่บ้านในชนบทนั้น เมื่อก่อนจะไม่ค่อยสนใจยี่ห้อของอะไรมากนัก มีก็ของใช้ที่จำเป็นซื้อเอาที่ร้านชำเล็กๆ ในหมู่บ้าน พอใช้ไปคราวละเล็กคราวละน้อย แต่เมื่อมีรายได้มากขึ้น การคมนาคมสะดวกขึ้นเดินทางเข้าสู่ศูนย์กลางเมืองได้ง่ายขึ้น พฤติกรรมการจับจ่ายใช้สอยก็เปลี่ยนแปลงไป ชาวบ้านเริ่มซื้อเครื่องอุปโภคบริโภคทีละมากๆ เพื่อเก็บไว้ใช้นานๆ เช่นพวกน้ำยาซักล้าง สบู่ ยาสระผม เป็นต้น สนนราคาคิดเปรียบเทียบแล้วจะถูกกว่าซื้อทีละน้อยๆ ดังนั้นจะมีปรากฏการณ์ที่ชาวบ้านหลายๆ ครอบครัวรวมกันเหมารถไปจ่ายข้าวของตามห้างสรรพสินค้าในเมือง โดยเฉพาะห้างใหญ่ที่ติดป้ายลดราคาของเยอะๆ เช่น บิ๊กซี คาร์ฟูร์ โลตัส แมโคร เป็นต้น

ด้านชีวิตทางวัฒนธรรม มีรายงานว่าเดี๋ยวนี้ชาวบ้านไม่เล่นหวดลือตเตอร์ที่ออกทุกๆ 15 วันกันแล้ว แต่ได้หันมาแข่ง “หวดหุ่น” แทน เพราะจะรู้ผลกันทุกวันเมื่อตลาดนัดเปิดในตอนเย็น ชาวบ้านจะเล่น “หวดหุ่น” เหมือนกับแข่งหวด คือจะมีการทอยเลขสองหน่วย แล้วก็จะคอยดูดัชนีว่าขึ้นหรือลง โดยจะสามารถทายกันได้วันละถึง 2 รอบ คือรอบเช้าปิดตอนเที่ยง และรอบบ่ายปิดตลาดตอน 6.00 น. ตอนเย็น ดังนั้นคนกรุงจะรู้สึกที่ถ้าได้เห็นชาวบ้านเปิดทีวีดูชาวหุ่นทางช่อง 9 หรือ ไอทีวี ทุกเวลาเที่ยง และ 6 โมงเย็น ด้วยความสนใจและลุ้นกันอย่างสุดเหวี่ยงทุกๆ วัน

อย่างไรก็ตาม รายงานการสำรวจของโอกิทวีฯ ได้พบด้วยว่า การที่รายการทีวีมีการเสนอข่าวในช่วงหัวค่ำทุกช่อง ทำให้ชาวชนบทซึ่งโดยทั่วไปมักเข้านอนเร็ว ได้มีโอกาสดูข่าวในช่วงระยะเวลาดังกล่าวทุกวันอย่างทั่วถึง

2.3 ทิศตาริโอเดือน ระวางปีนี้ปัญหาคนทุกซะจะยิ่งหนักหน่วง เมื่อโครงสร้างเดิมในสังคมชนบทแบกรับไม่ไหว (The Nation 200142)

ในการประเมินความหนักหน่วงของปัญหา อันเนื่องมาจากวิกฤติทางเศรษฐกิจล่าสุด สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย หรือ ทิศตาริโอ โดยนักวิจัย ดร. เสาวลักษณ์ กิตติประภาส ได้สรุปผลออกมาว่า ในปีนี้ถ้าหากรัฐบาลไม่เตรียมความพร้อมไว้ให้ดี ในอันที่จะรับมือกับปัญหาที่จะเกิดจากคนว่างงาน 1.4 ล้านคนที่กำลังทยอยกันเดินทางกลับสู่บ้านเกิดในชนบทแล้วละก็ วิกฤติครั้งนี้อาจยิ่งเลวร้ายลง

ไม่กว่าเดิมอีก เพราะโครงสร้างครอบครัวแบบชนบทไทยที่เคยมีความผูกพันแน่นเหนียว และแสดงบทบาทเปรียบเสมือนเบาะรองรับ หรือ แหล่งซึมซับ หรือเกราะกันสะเทือนอย่างดีให้กับ ผู้ที่ต้องตกงานจากในเมืองเดินทางกลับภูมิลำเนาไป บัดนี้อาจจะไม่สามารถรองรับได้ไหว อีกต่อไปได้นานกว่านี้แล้ว และพบว่าคนงานจำนวนมากเริ่มทยอยเดินทางกลับเข้ามาหางานทำในกรุงเทพฯ ใหม่อีกเลขนึงแล้ว

“ถ้าหากคนเหล่านี้ยังไม่สามารถหางานทำได้ อะไรจะเกิดขึ้นกับสังคมโดยรวม?” ดร.เสาวลักษณ์ตั้งคำถาม

มีรายงานตัวเลขจากสำนักงานสถิติแห่งชาติเผยว่า ในเดือน ก.พ. 2541 วิกฤติทำให้งานหายวับไปถึง 1.48 ล้านตำแหน่ง ทำให้ ตัวเลขอัตราคนว่างงานเพิ่มขึ้นมาจากเดิมประมาณร้อยละ 2.2 มาเป็นร้อยละ 4.6 ในปีเดียว ส่วนอัตราการจ้างงานแบบไม่เต็มเวลา เช่น ทำงานเพียง 20 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ เพิ่มขึ้นในทุกภาคเศรษฐกิจ นำไปสู่ภาวะการมีรายได้ต่ำของคนทำงาน ซึ่งมีผลกระทบต่อคนที่มิรายได้ น้อยอยู่แล้วมากเป็นพิเศษ เช่นคนงานก่อสร้างถูกกระทบอย่างแรงที่สุด ถูกเลิกจ้างถึง 500,000 คน ขณะที่ภาคเกษตรก็มีคนว่างงานในช่วง เดียวกันถึง 400,000 คน และก็ยังลืมนึกว่า คนที่ยังทำงานอยู่ไม่ได้หมายความว่าทำงานเหมือนเดิม มีการลดชั่วโมงการทำงาน ลดค่าจ้างแรง งาน ลงโดยทั่วไป

ดร.เสาวลักษณ์ยังเตือนว่า ใครอย่าไปคิดว่าภาคเกษตรจะสามารถช่วยนำไปสู่ทางออกจากปัญหาวิกฤตินี้ อาจจะมีชาวนาไม่กี่ รายนักที่ได้รับผลประโยชน์ แต่ชาวนากลุ่มที่ยากจนไม่มีที่ดินไม่มีความรู้ความชำนาญ จะต้องเผชิญหน้ากับวิกฤติเช่นเดียวกัน และถึงแม้ว่า จะมีแหล่งรายได้จากหลายทางในชนบท แต่การทะลักกลับสู่บ้านเกิดของเหล่าผู้มาทำงานในเมืองที่ถูกปล่อยให้ออกมา ก็จะต้องเผชิญปัญหา รายได้และแหล่งทรัพยากรที่มีจำกัด รายได้ต่อหัวของชาวชนบทหย่อนต่ำลงอีกอย่างไม่เคยมีมาก่อน

นอกจากนั้น ผลกระทบที่มีต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในชนบทก็จะมีแรงมากขึ้น เมื่อมีคนจำนวนมากขึ้นเข้ามา แร่ส่วนแบ่งของทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดอยู่แล้ว แล้วจากนั้นปัญหาอื่นๆ ทางสังคมก็จะตามมา ไม่ว่าจะเป็นปัญหาสุขภาพกาย-จิต ปัญหาความมั่นคงปลอดภัยในสังคม เป็นต้น

2.4 วิจัยผลกระทบวิกฤติเศรษฐกิจต่อคนจนในชนบทไทย (ฐานสัปดาห์วิจารณ์ ฉบับที่ 246 (311) 9-15 ม.ค. 2542)

รายงานผลวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของรายงานการวิจัย ผลกระทบวิกฤติเศรษฐกิจต่อคนจนในเมืองและชนบทไทย ดำเนินการโดย ดร.ประภาส ปิ่นตบแต่ง โดยในส่วนชนบทได้เก็บข้อมูลจาก 400 ชุมชนของคนชายขอบที่องค์กรพัฒนาเอกชนทำงานด้วย ในพื้นที่รายชิล ปากมูล เครื่องชัยเกษตรภราดรภาคเหนือ (คกน.) เครื่องชัยสมัชชาชาวนาชาวไร่ภาคอีสาน และยังทำการศึกษาลึกใน 40 ชุมชน โดยศึกษา เป็นรายครัวเรือน

ข้อสรุปเบื้องต้นจากงานวิจัยมีดังนี้

ผลกระทบต่อภาคชนบท

ศึกษาเปรียบเทียบชุมชนใกล้เมือง/ห่างเมือง และชุมชนที่มีความเข้มแข็งแตกต่างกันในด้านองค์กร ชุมชนและฐานทรัพยากร

1. ค่าใช้จ่ายด้านสินค้าจำเป็นสูงขึ้นมาก และยิ่งสูงขึ้นเมื่อชุมชนอยู่ห่างจากเมืองออกไป ราคาสินค้าใน ชุมชนใกล้ตำบลราคาสูง ขึ้นประมาณ 23-30% ถ้าห่างจากตำบล 10 กม. ราคาสินค้าเพิ่มขึ้น 10% ชุมชนที่อยู่ห่างไกลไปอีก เช่น บนดอยหรือบนเกาะ เช่น เกาะยอ ราคาสินค้าจะยิ่งสูงขึ้น และขึ้นแล้วไม่ลดลง เช่น น้ำมันดีเซล น้ำมันราคา 15 บาท โดยเฉลี่ยค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้นจาก 2,300 บาท เป็น 2,700-2,800 บาท

2. ต้นทุนของปัจจัยการผลิตสูงขึ้น เช่น รถไถ เมล็ดพันธุ์ ค่าจ้างแรงงาน ยาฆ่าแมลง ประมาณ 30-40% เช่น น้ำมันปุ๋ย เพิ่มขึ้น 50-60% โดยสรุปค่าใช้จ่ายสูงขึ้นประมาณ 26% และ ชุมชนที่พึ่งการผลิตในระบบตลาดมากก็จะมีค่าใช้จ่ายสูงขึ้นด้วย นอกจากนี้ ค่าใช้จ่าย ด้านการเดินทางยังสูงขึ้นด้วย จากตัวหมู่บ้านถึงตลาดหรืออำเภอเพิ่ม ขึ้นจาก 10 บาท เป็น 15 บาท หรือ ประมาณ 50% จากหมู่บ้านไปตัว จังหวัด เพิ่มขึ้นในสัดส่วนใกล้เคียงกันจาก ชุมชนสุพรรณบุรี เพิ่มขึ้น 20-30%

3. ด้านการศึกษา แม้ว่ารัฐจะสนับสนุนเรื่องค่าเทอม แต่ค่าเล่าเรียน และอาหารกลางวันของเด็กประถมศึกษา เพิ่มขึ้น เช่น ค่า อาหารกลางวันเพิ่มจาก 5 บาทเป็น 10 บาท สำหรับคนที่เรียนมัธยมและอาชีวศึกษา ค่าหอพักในเมืองเพิ่มขึ้น 30-40% นอกจากนี้ ค่ารถ จากหมู่บ้านไปสถานศึกษาก็เพิ่มขึ้นด้วย

4. ด้านสุขภาพอนามัย ชาวบ้าน ยังสามารถใช้บัตรสุขภาพกับบัตรสงเคราะห์ได้ แต่มีการเปลี่ยนแปลงวิธีการปฏิบัติ คือ เดิมเคย รักษาที่สถานพยาบาลได้ทุกแห่ง แต่ในปัจจุบันต้องไปรับบริการเฉพาะสถานบริการที่ไปขึ้นทะเบียนไว้เท่านั้นทำให้ไม่สะดวก จึงหันไปซื้อยา กันเองมากขึ้น หรือใช้บริการ จากสถานอนามัยในหมู่บ้าน นอกจากนี้ มีการเข้มงวดในการทำบัตรสงเคราะห์มากขึ้น กล่าวคือ มีการตรวจสอบ ชักถามมากขึ้น และยาชุดมีราคาเพิ่มขึ้นจากชุดละ 2-3 บาท เป็น 4-5 บาท เช่น ยาพาราเซตามอลเพิ่มจาก 5 เม็ดบาท เป็น 3 เม็ดบาท ทัพพีจากของละ 5 บาท เป็น 6 บาท

5. การพึ่งพาแรงงานในเมือง หมู่บ้านที่ทรัพยากรถูกทำลายไปเกือบหมด หรือหมดแล้ว เช่น สิรินคร และปากมูล มีคนอพยพเข้าไปทำงานในเมืองประมาณ 60-70% ส่วนชุมชนที่มีทรัพยากรเหลือประมาณ 50% และพึ่งเศรษฐกิจตลาด 50% จะมีคนอพยพ เข้าไปทำงานในเมืองประมาณ 30-40% แต่ชุมชนที่มีฐานทรัพยากรเข้มแข็ง เช่น เกาะยาว ไม่มีคนอพยพออกมาทำงานนอกชุมชน หรือหมู่บ้านโป่งขุนเพชรซึ่งเป็นหมู่บ้านที่เก็บของป่าอย่างเดียว มีคนอพยพเข้าเมืองน้อยมาก เช่น มีวัยรุ่นเพียง 5-10 คน อพยพเข้าเมืองชั่วคราวชั่วคราว เพื่อเปิดหูเปิดตา หลังวิกฤติเศรษฐกิจมีคนกลับบ้านประมาณ 50% ถ้าเป็นหมู่บ้านที่ไม่มีฐานทรัพยากรคนที่กลับไปจะไม่ค่อยมีอะไรทำ ในกรณีบ้านดงบาก เขตสิรินครมีครัวเรือน 60 จาก 90 ครัวเรือน อพยพ ออกจากหมู่บ้านไปทำงานถาวรหลังวิกฤติมี 30 ครัวเรือน ไปหากินกับกองขยะที่หนองแขมอย่างถาวร จากเดิมที่มีอยู่เพียง 4-5 ครัวเรือน บางส่วนไปตัดซ้อยที่กาญจนบุรี บางส่วนไปทำงานทำในกม. นอกจากนี้ ยังพบว่าคนที่อพยพเข้าไปทำงานในเมือง ซึ่งเคยส่งเงินให้ทางบ้านเดือนละประมาณ 2,000 บาท ไม่สามารถส่งเงินกลับไปครอบครัวได้อีก

6. ต้นทุนทางสังคม ผลการศึกษาชุมชน 250 แห่ง พบว่า 52% บอกว่ากรรมการและสมาชิกขอเวลาไปทำมาหากินมากขึ้น ซึ่งจะกระทบต่อความเข้มแข็งขององค์กรชุมชน เรื่องการดักบาตร ทำบุญ ยังไม่ได้รับผลกระทบ แต่ชุมชนที่สำรวจให้ข้อมูล ว่าการทอดผ้าป่าทอดกฐินลดลง ทั้งจำนวนครั้งและปริมาณเงิน และคนที่เคยทำบุญเลี้ยงพระก็เปลี่ยนเป็นหิ้วสังฆทานไปถวายพระ 1 รูป ที่วัดแทน ส่วนงานบุญหรืองานรื่นเริงต่างๆ ลดลง หรือเลิกไปเลย จะมีเฉพาะวัดใหญ่ๆ เท่านั้นที่ยังคงจัดได้บ้าง นอกจากนี้ วิกฤติยังมีผลกระทบต่อจริยธรรมของคน ความช่วยเหลือเกื้อกูลกันลดลง บางหมู่บ้านที่เคยให้อาหาร "พระพเนจร" ที่เป็นคนกินหัวหม่นผ้าเหลือง ก็เลิกให้อาหารแก่พระพเนจรเหล่านี้

7. สวัสดิการของรัฐ รัฐลดการสนับสนุนค่าอาหารกลางวัน จากหัวละ 6 บาท ลดลง 30-40% คือ ให้แค่ครอบครัวที่ยากจนจริงๆ นอกจากนี้ งบประมาณด้านการก่อสร้างอาคารสถานที่ การซื้อคอมพิวเตอร์ ซอฟต์แวร์ การอบรมบุคลากรด้านคอมพิวเตอร์ รวมทั้งการรักษาพยาบาลของโรงเรียนก็ลดลงด้วย

ทางออก

1. ชาวบ้านพยายามหารายได้เพิ่มขึ้น เช่น ในภาคเหนือชาวบ้านดัมเหล้า โดยใช้ข้าวเหนียวหัก 100 กก./วันครอบครัว มีรายได้เพิ่มขึ้นวันละ 100-200 บาท เรียกกันว่า ทำ "ไอที" ลูกหลานที่เป็นนักศึกษาและนักเรียนก็กลับบ้านไปช่วยครอบครัวดัมเหล้า

2. การลดค่าใช้จ่ายทำได้ยากเพราะชาวบ้านใช้แต่ของจำเป็นอยู่แล้ว ปัจจุบันมีการสร้างกฎระเบียบในการใช้ทรัพยากรของชุมชน เนื่องจากมีการแย่งชิงทรัพยากรกันสูง

โดยสรุป

ชุมชนที่สามารถปกป้องทรัพยากร มีฐานทรัพยากรหรือแรงงานในเมืองจะได้รับผลกระทบน้อย นอกจากนี้ ชนบทจะรองรับคนจากเมือง ได้หรือไม่ ขึ้นอยู่กับเงื่อนไขว่ายังคงมีฐานทรัพยากรอยู่หรือไม่และสามารถปกป้องทรัพยากรได้หรือไม่ กรณีเกาะยาว ชาวบ้านกลับมาหมู่บ้านเมื่อ 2-3 ปีที่ผ่านมา เมื่อทรัพยากรได้รับการฟื้นฟูและองค์กรชาวบ้านช่วยกันปกป้องทรัพยากร

การเคลื่อนไหวเกี่ยวกับศาสนาและลัทธิความเชื่อต่างๆ

1. กรณีวัดพระธรรมกาย

หัวข้อข่าว

1.1 ข้อกล่าวหาที่มีต่อวัดพระธรรมกาย

1.1.1 ความผิดในทางโลก

1.1.2 ความผิดในทางธรรม

1.2 เสียงร้องเรียนดังมาจากทุกทิศทาง

1.2.1 กลุ่มธรรมาธิปไตยแจ้งจับ "ธรรมกาย" (ฐานสัปดาหิจารณ์ ปีที่ 5 ฉบับที่ 247 (312) วันที่ 16-22 ม.ค. 2542)

1.2.2 พระวัดใกล้เคียงชี้วัดธรรมกายมีอิทธิพลมากใครออกมาคัดค้านต้องเดือดร้อน (มติชน 07/02/42)

1.2.3 ชีววัดธรรมกายมีวิธีระดมเงินเข้าวัดเหมือนวิธีการปั่นหุ้น (กรุงเทพธุรกิจ 12/02/42)

1.2.4 เป็นห่วงรัฐธรรมนุญใหม่เปิดช่องให้เสรีภาพ อาจมีการเสนอแยกนิกาย (เดลินิวส์ 18/03/42)

1.2.5 ทนายแมกไซไซชี้มหาเถรสมาคมสามารถรื้อถอนกฎหมายที่ประพฤติดัดได้ (เดลินิวส์ 18/03/42)

1.3 การดำเนินการขององค์กรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

- 1.3.1 สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (สวช.) สอบประวัติมูลนิธิตรรมกาย (กรุงเทพฯ 12/02/42)
- 1.3.2 การเคลื่อนไหวของคณะกรรมการศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม สภาผู้แทนฯ (มติชน 12/02/42, 13/02/42, 25/02/42,)
- 1.3.3 พระธรรมปิฎกเขียนหนังสือระบธรรมกายทำพระวินัยให้ปริต (มติชน 13/02/42)
- 1.3.4 นายกรัฐมนตรีเข้าเฝ้าสมเด็จพระสังฆราชฯ กรณียัตธรรมกาย (กรุงเทพฯ 10/03/42)
- 1.3.5 เจ้าอาวาสวัดธรรมกายยอมเซ็นรับคำพิพากษาของเจ้าอาวาสวัดยานนาวาแล้ว (ไทยโพสต์ 11/03/42)
- 1.3.6 นพ.ประเวศชี้ว่าพระผู้ใหญ่มักเกี่ยวข้องกับวัดธรรมกายมานาน (กรุงเทพฯ 10/03/42)
- 1.3.7 มหาเถรสมาคมติปัญหาธรรมกาย เจาะทางธรรม ทางโลกให้ มท.ดูแล (ไทยรัฐ 23/03/42)
- 1.3.8 "อาคม" ให้เวลาวัดธรรมกาย 30 วัน ปฏิบัติตามมติมหาเถรฯ (สำนักข่าวไทย 25/03/42)
- 1.3.9 ข้อมูลบางด้านเกี่ยวกับวัดพระธรรมกาย (มติชน 23/01/42, 12/02/42, 25/02/42, กรุงเทพฯ 03/03/42)

สรุปประเด็นข่าว

1.1 ข้อกล่าวหาที่มีต่อวัดพระธรรมกาย

1.1.1 ความผิดในทางโลก

- 1) นำเงินบริจาคของประชาชนไปสร้างวัดและลงทุนทำธุรกิจ ซึ่งไม่ใช่กิจของสงฆ์
- 2) เจ้าอาวาสวัดพระธรรมกาย กว้านซื้อและเข้าครอบครองที่ดินจำนวนมหาศาลนับพันไร่ โดยใช้ชื่อ-นามสกุลจริง คือพระไชยบุญ สุธมฺม และครอบครัว
- 3) หมิ่นพระบรมเดชานุภาพ และมีพฤติกรรมบ่อนทำลายความมั่นคงของประเทศ (กรณีการระดมประชาชนเข้าปฏิบัติธรรมและบริจาคโดยใช้เครื่องอิสริยาภรณ์ เป็นสิ่งล่อใจ)

1.1.2 ความผิดในทางธรรม

บ่อนทำลายพระพุทธศาสนา บิดเบือนคำสอนเรื่องนิพพานเป็นอัตตา โฆษณาต้นกัลปพฤกษ์เป็นต้นไม้แห่งการตรัสรู้ธรรมของพระพุทธเจ้า และอวดอ้างตัวเป็นต้นธาตุ ต้นธรรม ฯลฯ

1.2 เสียงร้องเรียนดังมาจากทุกทิศทาง

1.2.1 กลุ่มธรรมาธิปไตยแจ้งจับ "ธรรมกาย" (ฐานสัปดาหิการณ ปีที่ 5 ฉบับที่ 247 (312) วันที่ 16-22 ม.ค. 2542)

กลุ่มธรรมาธิปไตย นำโดย นายประจัน ฐานังกรณ์ ได้เข้าแจ้งความกับ ร.ต.อ.ปรีชา เสนากุล รองสว.ส. แผนก 2 กก.3ป. เพื่อให้ดำเนินคดีกับวัดพระธรรมกาย กรณีที่มีการพิมพ์ปฏิทินและจุลสารเผยแพร่กับประชาชน แต่ภาพ ที่นำไปเผยแพร่ นั้น เป็นภาพพระภิกษุที่ไม่ได้ห่มจีวรซึ่งถือว่ามีผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 206 เพราะเป็นการทำลายศาสนาพุทธ นอกจากนั้น วัดพระธรรมกายยังมีความผิดในหลักคำสอนของพระพุทธศาสนาเรื่องที่บอกว่าเป็นนิพพานเป็นอัตตา เพราะพระไตรปิฎกระบุไว้ชัดเจนว่า นิพพานเป็นอนัตตา

1.2.2 พระวัดใกล้เคียงชี้วัดธรรมกายมีอิทธิพลมากใครออกมาค้านต้องเดือดร้อน (มติชน 07/02/42)

พระมหาบุญหลาย พระลูกศิษย์พระสุเมธภรณ์ รักษาการเจ้าคณะจังหวัด วัฒนจินดา อ. วัฒนบุรี จ. ปทุมธานี กล่าวว่า ที่ผ่านมาทราบกันดีว่า อิทธิพลของวัดพระธรรมกายมีมาก เมื่อมีพระสงฆ์รูปใดออกมาคัดค้านไม่เห็นด้วย มักจะประสบปัญหาถูกกดดันจากพระผู้ใหญ่ อาทิ พระอดิศักดิ์ วัดปากน้ำ พระบานเย็น วัดถ้ำพรสวรรค์ พระทั้งสองรูปต้องเดือดร้อนไม่มีวัดอยู่ และการกระทำของวัดพระธรรมกายไม่เหมาะสม เช่นการทำบุญด้วยระบบเงินผ่อน สอนนอกหลักพุทธศาสนาในเรื่องนิพพานเป็นอัตตา รวมทั้งอวดอ้างว่า พระธัมมชโย เจ้าอาวาส และยายชีจันทร์ ชนนบุญสำเร็จวิชาธรรมกายสามารถนำข้าขึ้นไปถวายพระพุทธเจ้าบนสวรรค์ได้ด้วยตนเองพระมหาบุญหลายยัง กล่าวถึงกรณีการบวชสามเณรว่า ผิดพุทธบัญญัติ เพราะในพุทธบัญญัติต้องมีภิกษุเณรบวชให้ แต่นางภิกษุณีได้เสื่อมสูญไม่มีตัวตนในประเทศไทย ดังนั้นทั้งผู้บวชให้และผู้บวชต่างผิดหมด

1.2.3 ชีวิตธรรมกายมีวิธีระดมเงินเข้าวัดเหมือนวิธีการปันหุ้น (กรุงเทพฯ 12/02/42)

สุนันท์ ศรีจันทร์ เขียนในคอลัมน์กะเทาะธุรกิจ ภายใต้หัวข้อเรื่อง "ปันบุญ" ระบุว่า คนที่เคยมีบทบาทในการขึ้นตลาดหลักทรัพย์ครั้งหนึ่ง ได้เข้าไปมีบทบาทอยู่ในวัดพระธรรมกาย ระบุชื่อนายสอง วัชรศิริโรจน์ ซึ่งมีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักในวงการตลาดหุ้นว่า เป็นนักลงทุนรายใหญ่ที่มีกลยุทธ์การลงทุนที่พลิกแพลงและแพรวพราวมากที่สุด นับตั้งแต่ปี 2530 จนถึงปัจจุบัน และบุคคลผู้นี้ยังมีน้องชายเป็นพระมีระดับ ทำหน้าที่ระดมสาธุชนเข้าวัด

สุนันท์ชี้ว่าวัดพระธรรมกายมีวิธีระดมเงินเข้าวัดเหมือนวิธีการปันหุ้น "การสร้างบุญของวัดพระธรรมกายเริ่มต้นจากศรัทธาและหลักธรรมเป็นจุดขาย ก่อนที่จะใช้วัตถุเป็นตัวกระตุ้น การสร้างสถานที่อยู่อาศัย สร้างวัดขนาดมหึมาและสร้างพระพุทธรูปอลังการ ก็เพื่อให้น้ำความเชื่อสาธุชน และเมื่อมีความเชื่อก็จะนำไปสู่ความหลงในธรรม โลกในบุญ พร้อมทั้งจะควักซื้อบุญในทุกราคา และบุญวัดพระธรรมกายก็ดูเหมือนว่าจะถูกปั่นขึ้นตลอดเวลา" สุนันท์กล่าวในตอนท้ายว่า ขณะนี้ "บุญ" กำลังหมดความขลัง ราคา "บุญ" ก็มีแนวโน้มปรับตัวลง "อนาคตวัดพระธรรมกายจะเป็นอย่างไร ต้องย้อนดูบทเรียนหุ้นปั่นในอดีต"

1.2.4 เป็นห่วงรัฐธรรมบุญใหม่เปิดช่องให้เสรีภาพ อาจมีการเสนอแยกนิกาย (เคลินิวส์ 18/03/42)

พระราชธรรมนิเทศ ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดบวรนิเวศกล่าวถึงกรณีที่ว่าวัดธรรมกายเข้าไปมีอิทธิพลในชมรมพุทธของมหาวิทยาลัยต่างๆ ระบุว่ามีการนำเอาตำราพุทธศาสนาที่แต่งโดยนักปราชญ์ และคณาจารย์ต่างๆ มาเอาทำลาย และนำเอาหนังสือตำราของวัดธรรมกายมาเผยแพร่แทน พระราชธรรมนิเทศกล่าวว่า มีความเป็นห่วงรัฐธรรมบุญใหม่ ซึ่งเปิดช่องไว้ในเรื่องเสรีภาพทางวิชาการ เก่งกว่าจะมีพรรคพวกของวัดธรรมกายออกมาเสนอ พ.ร.บ. ให้สามารถแยกออกเป็นนิกายได้ และว่า "กรณีวัดธรรมกายจะยุติได้ต้องใช้เวลา ทางที่ดีคือต้องเอาพระระดับแกนนำของวัดธรรมกายมา เปิดพระไตรปิฎกชี้แจงพิสูจน์กันเป็นข้อๆ นำเหตุผลมาลบล้างกัน เชื่อว่าพระธัมมชโย เจ้าอาวาสอาจจะยอม"

1.2.5 ทนายแมกไซไซชี้มหาเถรสมาคมสามารถตรากฎลงโทษพระที่ประพฤติผิดได้ (เคลินิวส์ 18/03/42)

นายทองใบ ทองเปาด์ ทนายความรางวัลแมกไซไซ ตั้งข้อสังเกตว่า ทำไมพระถึงได้มีเงินมากมายจนซื้อที่ดินได้มากมายขนาดนี้ ต้องพิสูจน์ว่าทรัพย์สินเงินทองที่นำมาซื้อที่ดิน เป็นเงินของวัดหรือว่าเป็นเงินส่วนตัวของพระ ถ้าเป็นเงินของวัด วัดมีหน้าที่ติดตามฟ้องร้องเอากลับคืนมา นายทองใบกล่าวด้วยว่า "ตาม พ.ร.บ. คณะสงฆ์ พ.ศ. 2505 ให้อำนาจมหาเถรสมาคมในการจัดการปัญหาการซื้อที่ดินของพระไชยบูลย์ โดยอาจถึงขั้นจับสึกหากเถรสมาคมเห็นว่าผิด"

1.3 การดำเนินการขององค์กรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

1.3.1 สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (สวช.) สอบประวัติมูลนิธิดวงธรรมกาย (กรุงเทพฯ 12/02/42)

ก.ศึกษาธิการได้มีคำสั่งให้ สวช. ทำการตรวจสอบมูลนิธิดวงธรรมกาย ผลการตรวจสอบรายงานโดยนายอาทร จันทวิมล เลขาธิการ สวช. ว่า มูลนิธิดวงธรรมกายเดิมชื่อ มูลนิธิดวงธรรมประสิทธิ์ ผู้ขอจัดตั้งคือนายอภิรักษ์ จันทวิมล โดย สวช. ได้อนุญาตให้จัดตั้งเมื่อวันที่ 8 เม.ย. 2513 และได้จดทะเบียนเป็นนิติบุคคล เมื่อวันที่ 6 ส.ค. 2513 รายงานกล่าวว่า ผลการตรวจสอบรายงานสรุปกิจกรรมและงบดุลการเงินปี 2540 ที่ทางมูลนิธิส่งให้ สวช. เมื่อ 18 ต.ค. 2541 ปรากฏว่ามูลนิธิดวงธรรมกายมีการดำเนินกิจกรรมตามวัตถุประสงค์ของมูลนิธิอย่างต่อเนื่อง

อย่างไรก็ตามรายงานข่าวได้ตั้งข้อสังเกตว่า ในรายงานการสำรวจได้ระบุว่า นับจากวันที่ 11 ม.ค. 2534 มูลนิธิได้ส่งรายงานการประชุมเปลี่ยนแปลงกรรมการ และได้จดทะเบียนกรรมการชุดใหม่ต่อ จ.ปทุมธานี ในฐานะนายทะเบียนเมื่อ 18 เม.ย. 2534 แล้ว มูลนิธิก็ไม่ได้ติดต่อหรือส่งรายงานการดำเนินงานให้ทราบอีกเลย

1.3.2 การเคลื่อนไหวของคณะกรรมการการศึกษา ศีลปะและวัฒนธรรม สภาผู้แทนฯ (มติชน 12/02/42, 13/02/42, 25/02/42,)

เมื่อวันที่ 10 ก.พ. มีการประชุม คณะกรรมการการศึกษา และได้มีการเปิดเทปคำสอนของ พระราชภาวนาวิสุทธิ หรือพระธัมมชโย เจ้าอาวาสที่เทศนาในโอกาสต่างๆ อาทิ การถวายข้าวพระพุทธเจ้าในวันอาทิตย์ต้นเดือน การนั่งสมาธิเพื่ออธิษฐานจิตให้เข้าถึงธรรมกาย เทปคำสอนกล่าวอีกว่า "ปีนี้ (2527) พระนิพพานส่งผงสำเร็จลงมาให้เป็นปีตรัสรู้ธรรม ธรรมกายจะเกิดขึ้นมากมายเป็นที่พึ่งแก่ตนเองและหมู่ญาติจะมีสุขที่สุดในชีวิต"

รายงานผลการศึกษากรณีวัดพระธรรมกาย จากการแถลงข่าวหลังการประชุมคณะกรรมการเมื่อวันที่ 24 ก.พ. ระบุว่า ข้อสรุปกรณีวัดพระธรรมกายของคณะกรรมการการศึกษา สอดคล้องกับผลสรุปของ ก.ศึกษาธิการ โดยเห็นว่า คำสอนของวัดพระธรรมกายขัดต่อหลักคำ

สอนของพระพุทธศาสนา โดยตั้งข้อสังเกตเพิ่มเติมว่า วัดพระธรรมกายมีความพยายามสร้างจุดขายในเรื่องนิพพานเป็นอันดับแรก โดยการขยายผลเข้าไปยังชมรมพุทธศาสนาตามสถาบันการศึกษาต่างๆ

นอกจากนี้ กิจกรรมของวัดนี้ยังกระทบต่อสถาบันของชาติด้วย เช่น การระดมประชาชนเข้าปฏิบัติธรรม และใช้เครื่องอิสริยาภรณ์เป็นสิ่งล่อใจ หากปล่อยไว้จะส่งผลให้ศาสนาเสื่อมเสีย และกระทบต่อความมั่นคงของประเทศ

1.3.3 พระธรรมปิฎกเขียนหนังสือพระธรรมกายทำพระวินัยให้วิปริต (มติชน 130242)

พระธรรมปิฎก (ประยุทธ์ ปยุตโต) เขียนหนังสือชื่อ "กรณีธรรมกาย" หน้า 147 หน้า เพื่อทำความเข้าใจในเรื่องและประเด็นต่างๆ ที่ชาวพุทธยังสับสนอยู่ เช่น ระบุเรื่อง "กรณีธรรมกายถึงขั้นจ้างจากพระธรรมวินัย, ประพฤติผิดจากพระธรรมวินัยกว่าร้อย แต่ทำพระวินัยให้วิปริต ร้ายยิ่งกว่า" หรือ เรื่อง "รู้จักพระไตรปิฎก" เรื่อง "นิพพานเป็นอนัตตา" และในเรื่อง "ธรรมกายเรื่องสูงที่ไม่ใหญ่" เป็นต้น พระธรรมปิฎกยังได้กล่าวไว้ตอนหนึ่งว่า "ธรรมกายเป็นคำพูดรวมๆ หมายถึงองค์ธรรมหลายอย่างประมวลเข้าด้วยกัน โดยเฉพาะมรรค ผล นิพพาน หลักธรรมสำคัญ เหล่านี้มีวิธีปฏิบัติเพื่อบรรลุหรือเข้าถึงชัดเจนจำเพาะอยู่แล้ว จึงไม่ต้องมีวิธีปฏิบัติเพื่อเข้าถึงธรรมกายซ้อนขึ้นมาอีก พระพุทธเจ้าไม่เคยสอนพุทธบริษัทให้ไปตามหาตามดูนิพพานที่ไหน นอกจากนิพพานที่เป็นความสงบระงับกิเลส ได้ถอนทุกข์ออกจากภายใน และทำจิตใจของตนเองให้บริสุทธิ์สะอาดเป็นอิสระ"

1.3.4 นายกรัฐมนตรีเข้าเฝ้าสมเด็จพระสังฆราชฯ กรณีวัดธรรมกาย (กรุงเทพธุรกิจ 100342)

ในการเข้าเฝ้าของนายกรัฐมนตรีครั้งนี้เพื่อนำความห่วงใยต่อกรณีปัญหาวัดพระธรรมกายเข้ากราบบังคมทูลต่อองค์พระประมุขสงฆ์ รายงานข่าวกล่าวว่า สมเด็จพระสังฆราชได้แสดงความห่วงใยเช่นกัน แต่มีความเห็นว่ "เป็นเรื่องละเอียดอ่อนมาก จึงต้องรอบคอบอย่างยิ่งในการปฏิบัติ แต่จะตั้งใจแก้ไขให้เรียบร้อยให้ได้ แต่ที่สำคัญที่สุดในการแก้ไขเรื่องนี้ รัฐบาลผู้มีอำนาจมีกำลังพร้อมด้วยสติปัญญา"

สมเด็จพระสังฆราชยังได้กล่าวกับนายกรัฐมนตรีด้วยว่า "หากรัฐบาลมีเครื่องมือเครื่องมือมากพอ ในการหาข้อเท็จจริงกรณีปัญหานี้ ก็ให้นำมาถวายเป็นข้อมูลให้พระเถระที่เกี่ยวข้อง"

1.3.5 เจ้าอาวาสวัดธรรมกายยอมเซ็นรับคำพิพากษาของเจ้าอาวาสวัดยานนาวาแล้ว

(ไทยโพสต์ 110342)

พระธัมมชโย เจ้าอาวาสวัดพระธรรมกาย ได้เซ็นรับคำพิพากษาและคำพิจารณาของพระพรหมโมลี เจ้าอาวาสวัดยานนาวา เจ้าคณะภาค 1 ประธานสอบสวนกรณีวัดพระธรรมกาย แล้ว คำตัดสินนั้นมียุ 4-5 ข้อ เช่น ให้เปลี่ยนวัดเป็นสำนักวิปัสสนา โดยชื่อวัดยังคงอยู่ และให้ไปเน้นการสอนวิปัสสนาและอภิรรม เพื่อให้มีความรู้หลักศาสนาที่ถูกต้อง ซึ่งจะสอนใหม่หมด เช่นการเห็นดวงแก้วนั้นไม่ใช่นิพพาน แต่เป็นแค่ความฝันเท่านั้น ให้เปลี่ยนคำสอนเรื่องนิพพานเป็นอนัตตาให้เป็นอนัตตา ทั้งนี้โดยให้เลาวิธรรมกายในการเปลี่ยนแปลง ถ้าไม่ปฏิบัติตามก็จะเข้าไปดูอีกครึ่ง ส่วนเรื่องทรัพย์สินส่วนตัวและเรื่องเรียไรนั้น จะต้องกำหนดเป็นรายละเอียดอีกครั้ง โดยจะเน้นไม่ให้ทำในสิ่งที่เกินไป ให้ระมัดระวังไม่ทำตามที่เป็นอยู่เดิม

1.3.6 นพ.ประเวศชี้ว่าพระผู้ใหญ่มักเกี่ยวข้องกับวัดธรรมกายมานาน (กรุงเทพธุรกิจ 100342)

ศ.นพ.ประเวศ วะสี ให้สัมภาษณ์หนังสือพิมพ์กล่าวถึงเรื่องหลักคำสอนของพระพุทธเจ้าว่า ที่สำคัญพระพุทธเจ้าสอนให้ ลด ละ ความเห็นแก่ตัว พุทธศาสนาจึงไม่นิยมหาเงินหรืออำนาจ เพราะถือเป็นโลกจริต และว่าเมื่อมีการรวมคนมากระดมเงินมามาก ก็จะเกิดเป็นอำนาจที่สามารถทำอะไรก็ได้ สิ่งเหล่านี้จะเข้าไปเบี่ยงเบนพระธรรมวินัยที่สำคัญ ต้องอาศัยสังคมช่วยควบคุมตรวจสอบ นพ.ประเวศยังกล่าวด้วยว่า "จะหวังอะไรกับคณะสงฆ์ ที่จะแก้ไขคงลำบาก เพราะพระผู้ใหญ่มักเข้าไปเกี่ยวข้องและสัมพันธ์กับวัดพระธรรมกายมานาน" และได้เสนอให้มีการสังคายนาพระธรรมวินัยให้ชัดเจน

1.3.7 มหาเถรสมาคมยุติปัญหาธรรมกาย เฉพาะทางธรรม ทางโลกให้ มท.ดูแล (ไทยรัฐ 230342)

มหาเถรสมาคมประชุมวาระพิเศษ มีมติเด็ดขาดให้ "ธัมมชโย" ทำตามคำแนะนำเจ้าคณะภาค 1 อย่างเคร่งครัด 4 ประการ ส่วนเป็นข้อปฏิบัติทางธรรม ได้แก่ 1. ให้วัดพระธรรมกาย มีการเรียนการสอนพระอภิธรรม 2. ให้วัดพระธรรมกาย มีการปฏิบัติบำเพ็ญวิปัสสนากรรมฐาน เพื่อให้ผู้ปฏิบัติบรรลุถึงพระวิปัสสนาญาณ ตามลำดับขั้น 3. ให้วัดพระธรรมกายสำรวมระวัง ในพระธรรมวินัยอย่างเคร่งครัด เพราะวัดมีการเผยแผ่พระพุทธศาสนา มากมายหลายด้าน เป็นที่จับตามองของสาธารณชน จึงต้องสำรวมระวัง และปฏิบัติตามพระธรรมวินัยเป็นพิเศษ และ 4. ให้วัดพระธรรมกายปฏิบัติตามกฎหมายมหาเถรสมาคม ข้อบังคับ ระเบียบ คำสั่ง มติ ประกาศ พระบัญชาสมเด็จพระสังฆราช โดยเคร่งครัดเป็นพิเศษ เพื่อความสงบเรียบร้อยดีงามของวัด และพระพุทธศาสนา ขณะที่ปัญหาจิตใจทางโลก ทั้งเรื่องที่ดินและสิทธิสงฆ์เรื่องให้มณฑลไทยสานต่อ

1.3.8 “อาคม” ให้เวลาวัดพระธรรมกาย 30 วัน ปฏิบัติตามมติมหาเถรฯ (สำนักข่าวไทย 250342)

นายอาคม เ่องฉ้วน รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ กล่าวว่า หน้าทีของตนต่อไปเกี่ยวกับวัดพระธรรมกายคือ ติดตามมติของมหาเถรสมาคมที่มอบให้พระพรหมโมลี เจ้าคณะภาค 1 ติดตามดูแลวัดพระธรรมกายทั้ง 4 ประการนั้น ทางวัดได้ปฏิบัติตามหรือไม่ทั้งเรื่องการสอนนิพพานเป็นอิตตา เรื่องอกนิหาร การออกมาเรียไรนอกวัด ตลอดจนเรื่องที่ดินที่มีประชาชนศรัทธาและมอบให้นามเจ้าอาวาสแล้วเจ้าอาวาสจะมีการโอนเป็นชื่อของวัดหรือไม่ ดังนั้นคงต้องให้เวลาวัดพระธรรมกายดำเนินการปรับปรุงแก้ไขในเรื่องต่าง ๆ ก่อนอย่างน้อย 30 วัน ตอนนี้จะสรุปว่าวัดพระธรรมกายไม่ปฏิบัติตามมติมหาเถรสมาคมคงไม่ได้ เพราะเพิ่งมีมติ ถ้าครบ 30 วันแล้ว วัดพระธรรมกายยังไม่ปฏิบัติตาม ตนจะไปกราบหน้าสักการพระพรหมโมลี เพื่อสอบถามว่าจะดำเนินการอย่างไรต่อไป

อนึ่ง เมื่อเร็ว ๆ นี้ตนได้รับการประสานงานจาก พล.ต.ท.อนันต์ ภิรมย์แก้ว ผู้บัญชาการตำรวจภูธรภาค 1 ว่ากองบัญชาการตำรวจภูธรภาค 1 พยายามรวบรวมหลักฐานของวัดพระธรรมกายอยู่ แต่ยังไม่เพียงพอที่จะดำเนินการทางกฎหมายกับวัดได้ หากใครมีข้อมูลหลักฐานในส่วนที่เกี่ยวกับวัดพระธรรมกายสามารถมอบให้กองบัญชาการตำรวจภูธรภาค 1

1.3.9 ข้อมูลบางด้านเกี่ยวกับวัดพระธรรมกาย (มติชน 230142, 120242, 250242, กรุงเทพธุรกิจ 030342)

- วัดตั้งอยู่ในที่ดิน 196 ไร่ 9 ตารางวา มีที่ดินใน จ.ปทุมธานีจำนวน 315 แปลง เนื้อที่รวม 1,245 ไร่ 3 งาน 12 ตารางวา ตั้งอยู่ในเขตคลองสองและคลองสาม จ. ปทุมธานี ผู้ถือกรรมสิทธิ์เป็นชื่อมูลนิธิธรรมกาย ส่วนที่ดินที่พระอัมมชโย เจ้าอาวาสมีชื่อเป็นเจ้าของที่ดินใน จ.ปทุมธานี นนทบุรี พิจิตร เลย ลพบุรี กรุงเทพฯ เชียงใหม่ รวม 3,398 ไร่ และที่พังงา เพชรบูรณ์ สุพรรณบุรี 555 ไร่ รวมทั้งหมด 4,853 ไร่ 99 ตารางวา กรมที่ดินยังทยอยส่งเอกสารสิทธิที่ดินแปลงอื่นๆ มาอีก

- จำนวนบุคลากรภายในวัดรวมทั้งองค์กรย่อยของวัด ประกอบด้วย อุบาสิก 497 คน อุบาสก 103 คน สามเณร 300 รูป พระสงฆ์ 881 รูป ค่าใช้จ่ายค่าอาหารประมาณวันละ 60,000 บาท

- นับตั้งแต่สื่อมวลชนเสนอข่าวเกี่ยวกับวัด ทำให้เงินทำบุญเข้าวัดลดลงร้อยละ 50 ทำให้ศาลาที่จะสร้างให้จุคนได้จำนวน 3 แสนคน รวมถึงธรรมกายเจดีย์ มีแนวโน้มจะสร้างไม่เสร็จตามที่กำหนดไว้ในปี 2543 เพราะขาดเงินอีกประมาณ 5,000 ล้านบาท

2. กรณีพระสุพรรณกัลยา

หัวข้อข่าว

- 2.1 ผู้จัดกระแสนักธุรกิจขายเครื่องสำอางระบบขายตรงที่มีเครือข่ายกว้างขวาง (ผู้จัดการ 250242, เนชั่น สุดสัปดาห์ 030342)
- 2.2 กระแสเตรียมแผ่ขยายอีกด้วยโครงการต่อเนื่อง (ผู้จัดการ 250242, กรุงเทพธุรกิจ 010342)
- 2.3 กระแสได้ผูกโยงไปถึงเรื่องการส่งเสริมสถานที่ท่องเที่ยว (ผู้จัดการ 250242, กรุงเทพธุรกิจ 010342)
- 2.4 มีการถกเถียงกันอย่างกว้างขวางเกี่ยวกับพระประวัติของพระสุพรรณกัลยา (กรุงเทพธุรกิจ 060342, สำนักข่าวไทย 080342)
- 2.5 หัวหน้าศูนย์ข้อมูลพรรคการเมืองระบุนกนิพระสุพรรณกัลยา คนชาติที่พึ่ง ไม่ควรต่อต้านหรือผลักดัน (ผู้จัดการ 040342)

สรุปประเด็นข่าว

- 2.1 ผู้จัดกระแสนักธุรกิจขายเครื่องสำอางระบบขายตรงที่มีเครือข่ายกว้างขวาง (ผู้จัดการ 250242, เนชั่น สุดสัปดาห์ 030342)

รายงานข่าวระบุว่าผู้ริเริ่มจัดกระแสหลุมหลวงพระสุพรรณกัลยา คือ พ.ญ. นลินี ไพบูลย์ ประธานกรรมการบริษัท สกายไลน์ ยูนิค จำกัด เจ้าของเครื่องสำอาง “กิฟฟารีน” ซึ่งเพิ่งเปิดตัวเมื่อ มีนาคม 2539 ถึงปัจจุบันมีสมาชิกขายตรงอยู่ในเครือข่ายถึง 1 ล้านคน โดยอ้างว่า “เบื้องหลังแห่งการเติบโตใหญ่ของสกายไลน์ คือ คณะผู้บริหารและพนักงานทุกคน ต่างเคารพศรัทธาในสมเด็จพระมงคลเทพมุนี และซาบซึ้งในพระมหากรุณาธิคุณของสมเด็จพระปิยมหาราช, สมเด็จพระนเรศวรมหาราช รวมถึง ‘พระสุพรรณกัลยา’ พระพี่นางในสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ผู้ทรงอุทิศชีวิตเพื่อเป็นองค์ประกันแทนพระอนุชา เพื่อให้สมเด็จพระนเรศวร มหาราช ได้ทรงกลับมากอบกู้ชาติบ้านเมือง”

พ.ญ. นลินี เส้าว่า ขณะไปกราบพระบรมราชานุสาวรีย์ของสมเด็จพระนเรศวรมหาราชที่พระราชวังจันทร์ จ.พิษณุโลก ตอนนั้น เพิ่งแยกทางกับสามีใหม่ๆ ได้น้ำของตบซุนขึ้นมาว่า ทำคนไทยถึงกราบไหว้แต่สมเด็จพระนเรศวรกัน แต่ไม่ค่อยมีใครนึกถึงพระสุพรรณกัลยา ซึ่งเป็นพระพี่นางของพระองค์ ตนก็เลยคิดขึ้นมาได้ถึงวีรกรรมของพระสุพรรณกัลยา รวมทั้งความลำบากของพระนาง จึงเกิดกำลังใจขึ้นมาตัดสินใจที่จะลุกขึ้นมาต่อสู้กับชีวิตใหม่ และตั้งใจว่าถ้ามีโอกาสจะสร้างพระบรมราชานุสาวรีย์ของพระสุพรรณกัลยาเพื่อให้คนไทยได้รู้จักบ้าง “จากนั้นอีก 2-3 เดือนก็ได้ตั้ง กิฟฟารีน ขึ้นมา” เธอกล่าว

วิธีการเผยแพร่ของเธอ กระทำโดยการสร้างภาพของพระสุพรรณกัลยาขึ้นเพื่อให้เป็นสัญลักษณ์ หรือตัวแทนสำหรับคนที่ต้องการเคารพสักการะ โดยได้มอบหมายให้ “ซูชิซู วิจารณโงริกิจ” เป็นผู้จินตนาการขึ้นมาจากความคิดของตนเอง

จากนั้นภาพอันงดงามจากจินตนาการของนักวาดภาพ และเรื่องราวอันน่าประทับใจเกี่ยวกับพระสุพรรณกัลยา ก็แพร่สะพัดผ่านเครือข่ายขายเครื่องสำอางนับล้านคนของ พ.ญ. นลินี นั่นจึงเป็นที่มาของกระแสดังกล่าว และแตกตัวแผ่ซ่านมากขึ้นโดยนักขายโอกาสทางธุรกิจที่เข้ามาขายโอกาสในกระแส

2.2 กระแสเตรียมแผ่ขยายอีกด้วยโครงการต่อเนื่อง (ผู้จัดการ 250242, กรุงเทพธุรกิจ 010342)

รายงานข่าวกล่าวว่า เมื่อกิจการประสบความสำเร็จอย่างสูง พ.ญ. นลินี ได้จัดตั้งกองทุนมงคลปิยสุพรรณกัลยา เพื่อนำผลกำไรส่วนหนึ่งมามอบเป็นทุนการศึกษาแก่เด็กหญิงที่กำลังขาดแคลน หรือทั้งได้มอบทุนให้กับภาควิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดย ดร.สุนทร ชุตินธรานนท์ เพื่อศึกษาให้เป็นเรื่องทางวิชาการเพื่อป้องกันความสับสน หลังจากนั้นก็จะส่งมอบงานวิจัยนี้ให้กับนางวิมล ศิริไพบูลย์ หรือ “หมยันต์” จัดทำบทประพันธ์นวนิยายอิงประวัติศาสตร์ และมอบให้กับบริษัท เทเลเชีย จำกัด ของดร.สมเกียรติ อ่อนวิมล จัดทำสารคดีสั้นเกี่ยวกับพระประวัติของพระสุพรรณกัลยาเพื่อเผยแพร่ต่อสาธารณชนต่อไป

2.3 กระแสได้ผูกโยงไปถึงเรื่องการส่งเสริมสถานที่ท่องเที่ยว (ผู้จัดการ 250242, กรุงเทพธุรกิจ 010342)

พ.ญ. นลินีได้กล่าวถึงการก่อสร้างพระบรมราชานุสาวรีย์ของสมเด็จพระนเรศวรมหาราชที่ จ. กาญจนบุรีว่า ตนยินดีที่จะให้ความช่วยเหลือ ถือว่าเป็นการเชิดชูวีรกรรมของพระองค์ท่าน ส่วนพิพิธภัณฑ์ที่จะอยู่ในอุทยานประวัติศาสตร์ที่จะรวบรวมพระราชประวัติและเรื่องราวของพี่น้องทั้ง 3 พระองค์นั้น จะเป็นการให้ความรู้แก่ผู้ที่มาเที่ยวชมมากยิ่งขึ้น อันจะเป็นแหล่งความรู้ทางประวัติศาสตร์ของชาติอีกแห่งหนึ่งเช่นกัน

รายงานข่าวเดียวกันได้กล่าวด้วยว่า หลังจากที่สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก ได้เสด็จพระดำเนินทอดพระเนตรสถานที่ก่อสร้างพระบรมราชานุสาวรีย์ของสมเด็จพระนเรศวรมหาราชตอนเช้าทำยุทธหัตถี ที่บริเวณอุทยานประวัติศาสตร์ดอนเจดีย์ หมู่ 2 บ้านพังตู่ ต.ดอนเจดีย์ อ.พนมทวน จ.กาญจนบุรี เมื่อวันที่ 27 ก.พ. ประชาชนใน จ.กาญจนบุรีต่างมีความปิติยินดี และบางคนสนใจที่จะร่วมสมทบทุนในการก่อสร้างดังกล่าว โดยยอดเงินที่สมทบกับ จ.กาญจนบุรี ตอนนี้มีประมาณ 1.5 ล้านบาทโดยทางสำนักงานจังหวัดกาญจนบุรีเป็นผู้ดูแล

อนึ่ง ณ จ.พิษณุโลก ที่ประดิษฐานพระบรมราชานุสาวรีย์ของสมเด็จพระนเรศวรฯ ที่ซึ่ง พ.ญ. นลินีไปกราบในครั้งก่อนนั้น ก็เป็นแหล่งเดียวกับที่ซึ่งประดิษฐานรูปหล่อพระสุพรรณกัลยา ที่หลวงปู่โง่น โสรโย แห่งวัดพระพุทธบาทเขารวก อ.ตะพานหิน จ.พิจิตร ผู้รณภาพไปเมื่อ 7 มี.ค. นี้เอง เป็นผู้สร้างขึ้นมาจากภาพนิมิต และได้เขียนบันทึกเรื่องราวเกี่ยวกับพระสุพรรณกัลยาในภาพนิมิตไว้ในหนังสือชื่อ “ย้อนรอยกรรมพระสุพรรณกัลยา” ซึ่งเพิ่งมีการตีพิมพ์ออกมาเผยแพร่แจกจ่ายแก่ผู้สนใจเมื่อเดือน ก.พ. 2541 นี้เอง

รายงานข่าวกล่าวว่า เมื่อกระแสพระสุพรรณกัลยาขึ้นสูง ได้มีการจัดทัวร์พม่า เพื่อไปชมสถานที่พำนักของพระสุพรรณกัลยาในพม่าด้วย

2.4 มีการถกเถียงกันอย่างกว้างขวางเกี่ยวกับพระประวัติของพระสุพรรณกัลยา (กรุงเทพธุรกิจ.

060342, สำนักข่าวไทย 080342)

พล.ท. ร่มศักดิ์ ไชยโกมินทร์ อดีตแม่ทัพภาค 3 ในฐานะที่ปรึกษาประวัติศาสตร์กองทัพบก ได้เคยศึกษาเรื่องราวเกี่ยวกับพระสุพรรณกัลยามาก่อน และเขียนให้กับกองทัพภาคที่ 3 ในระหว่างการก่อสร้างอนุสาวรีย์พระนางสุพรรณกัลยา ที่ค่ายสมเด็จพระนเรศวรฯเมื่อปี 2540 กล่าวว่า ปรากฏการณ์ครั้งรูปบูชาพระสุพรรณกัลยา เกิดขึ้นเพราะความหวัหวัของนักธุรกิจ 2 กลุ่ม ที่นำรูปท่านมาหา กิน เป็นการสร้างกระแสเพื่อเอื้อกับธุรกิจของตนเอง จนทำให้ประวัติศาสตร์ต้องบิดเบือนจากข้อเท็จจริงไปมาก “รูปร่างหน้าตาท่านเป็นอย่างไรไม่มีใครเคยเห็น จากรูปที่หาขายกันเกลื่อนเมืองไม่มีใครรู้จักจริงสักคน” พล.ท. ร่มศักดิ์กล่าว และว่า “หลวงปู่โง่นที่บอกว่าเห็นรูปจากนิมิต เห็นท่านร้องไห้ร้องให้ เขากล้องจับได้ก็ไม่น่าจะมีจริง เหตุการณ์ที่ท่านสร้างขึ้นมานั้นสุดฤทธิ์สุดเดชเกินไป ไปเน้นทางไสยศาสตร์มาก” ตอนท้าย พล.ท. ร่มศักดิ์ได้กล่าวไว้ว่า อยากให้ “พวกที่สร้างกระแสขึ้นมาอุยติบบาทนี้ได้แล้ว ... อย่างนั้นมันเป็นการทำธุรกิจเกินไป”

เรื่องราวรายละเอียดเกี่ยวกับประวัติของท่านก็ไม่มีใครยืนยันได้ว่า จริงๆ แล้วท่านไปอยู่มาในฐานะตัวประกันจริงหรือไม่ หรือเป็นการมอบลูกสาวให้แก่ผู้ครองนครตามประเพณี และหรือว่าเป็นการแลกตัวเอาพระนเรศวรกลับมาช่วยปกครองบ้านเมือง แม้แต่ลูกก็ยังสับสนว่าเป็นพระราชโอรสหรือพระราชธิดา และในบันทึกประวัติศาสตร์ทั้งสองชาติ ก็ไม่มีปรากฏวีรกรรมใดที่พระสุพรรณกัลยาได้กระทำจนเป็นที่ปรากฏ นอกจากการถูกพระเจ้านันทบุเรง “ให้พระแสงฟันถึงแก่พิราลัย ในวันที่พระราชบุตรของพระเจ้านันทบุเรงคือพระมหาอุปราชา ชนช้างเสียแก่พระนเรศวร”

จนในที่สุดต้องมีการฟื้นคณะกรรมกรชำระประวัติศาสตร์ขึ้นมาทำการศึกษา ได้ผลสรุปแต่เพียงว่า พระสุพรรณกัลยา มีพระองค์จริง สำหรับหลักฐานที่ยังไม่ตรงกันนั้นกรมศิลปากรจะติดต่อขอหลักฐานจากพม่าเพื่อดำเนินการต่อไป ส่วนที่นอกเหนือจากนี้เป็นการเสริมเติมแต่งจนเชื่อถือไม่ได้ และกระทรวงศึกษาธิการจะเร่งให้กรมวิชาการพิมพ์เอกสารทางประวัติศาสตร์ที่คณะกรรมการชุดนี้สรุปออกเผยแพร่เพื่อคนจะได้ตื่นจากกระแสความหลง และจะหาวิธีด้วยว่าควรจะทำพระประวัติพระสุพรรณกัลยาในหลักสูตรบุคคลที่สร้างคุณงามความดีให้ประเทศชาติหรือไม่

2.5 หัวหน้าศูนย์ข้อมูลพรรคการเมืองระบุกรณีพระสุพรรณกัลยา คนชาติที่ฟัง ไม่ควรต่อต้านหรือผลักดัน (ผู้จัดการ 040342)

สมชาย ศรีสันต์ หัวหน้าศูนย์ข้อมูลและวิชาการพรรคชาติพัฒนา เขียนลงในคอลัมน์ ทัศนะ กล่าวถึงสาเหตุของการเกิดลัทธิบูชาสิ่งศักดิ์สิทธิ์ว่า เกิดจากความตกต่ำของภาวะเศรษฐกิจผู้คนไร้ที่พึ่ง ไม่สามารถพึ่งพาโลกที่มีอยู่ของสังคมได้ก็ต่อต่อไป นอกจากนั้นสังคมไทยปัจจุบันได้ก้าวมาสู่ภาวะแตกกระจายทางโครงสร้าง เกิดกลุ่มอาชีพที่หลากหลาย ที่มีวิถีชีวิตที่แตกต่างกันไป ความเชื่อแบบแผนในการปฏิบัติบรรพบุรุษเดิมที่มีอยู่ไม่สามารถจะยึดโยงคนให้รวมกันเป็นหนึ่งเดียวได้ ประการต่อมาคือการอ้างสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่ไม่สามารถพิสูจน์ได้ ย่อมเป็นการง่ายกว่าการสร้างศาสนาดูหรือเจ้าลัทธิที่เป็นคนธรรมดา และสุดท้ายการเข้าเป็นสาวกในนิกาย ลัทธิความเชื่อต่างๆ ถือเป็นเส้นทางหนึ่งที่ทำให้ได้เข้าไปรู้จักผู้หลักผู้ใหญ่ และการมีแบบแผนการปฏิบัติและความเชื่อที่คล้ายกัน ทำให้รู้สึกว่าเป็นพวกพ้องกันพร้อมที่จะช่วยเหลือเกื้อกูลกันต่อไป

บทความเสนอทัศนะว่า การเกิดขึ้นของลัทธิบูชา เทพยดา สิ่งศักดิ์สิทธิ์ไม่ใช่เรื่องแปลกหรือสิ่งเลวร้าย เพราะศาสนาทุกศาสนาก็ประกอบขึ้นด้วยพิธีกรรมและความเชื่อถือศรัทธาของสาวก บทความชี้ว่า “ในทางตรงกันข้ามกลับก่อให้เกิดผลดีที่ลัทธิความเชื่อเหล่านั้นสามารถจะเบียดแทรกตัวเองขึ้นมาลดช่องว่างที่แตกกระจายของผู้คนในสังคม ให้มีหลักยึดเหนี่ยวและช่วยบรรเทาปัญหาทางสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงเวลาที่ศาสนาหลักไม่สามารถจะทำหน้าที่ต่อสังคมได้อย่างสมบูรณ์”

บทความกล่าวในตอนท้ายว่า ตราบใดที่ความคลั่งไคล้ไม่เป็นปฏิปักษ์ต่อความดีงาม แต่ช่วยให้คนรวมตัวเป็นพวกเดียวกัน ช่วยเหลือเกื้อกูลกันก็ไม่ควรที่จะไปต่อต้านหรือผลักดัน สิ่งที่ดีควรทำอย่างยั้งคิคือการทำให้ศาสนาหลักสามารถเป็นที่ยึดเหนี่ยวของสังคมไทยอย่างแท้จริง และปรับเปลี่ยนกลไกของสังคมให้คนในสังคมสามารถพึ่งพาได้ โดยไม่ต้องหันหาสิ่งไร้เหตุผล

3. กรณีโศปเพลส หรือมูลนิธิความหวังของชาวไทย

หัวข้อข่าว

- 3.1 กรรมการศาสนาฯ สภาผู้แทนฯ เปิดเรื่องการเผยแพร่ลัทธิอันตราย (มติชน 210142)
- 3.2 ข้อมูลจากการเจาะลึกของสื่อมวลชน (มติชน 220142 ฐานสัปดาห์วิจารณ์ ปีที่ 5(6) ฉบับที่ 249 (314) 30 ม.ค. - 5 ก.พ. 2542)
- 3.3 ฝ่ายการศาสนายืนยันโศปเพลสภัยสังคม ขณะสันติบาลและมท. ว่าไม่มีพิษภัย (กรุงเทพธุรกิจ 230142)
- 3.4 เบื้องลึก “โศปเพลส” มีขบวนการล้างแค้นจากความแตกแยกกระด้าง (ฐานสัปดาห์วิจารณ์ ปีที่ 5 (6) ฉบับที่ 249 (314) 30 ม.ค. - 5 ก.พ. 2542)
- 3.5 กรมการศาสนายกเลิกหนังสือรับรองมูลนิธิความหวังของชาวไทยแล้ว (สำนักข่าวไทย 250342)

สรุปประเด็นข่าว

- 3.1 กรรมการศาสนาฯ สภาผู้แทนฯ เปิดเรื่องการเผยแพร่ลัทธิอันตราย (มติชน 210142)

การเปิดเผยเรื่องราวเริ่มขึ้นจากการแถลงข่าวหลังการประชุมคณะกรรมการการศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม สภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ 20 ม.ค. 2542 ซึ่งได้พิจารณาเรื่องลัทธิศาสนาที่เป็นอันตราย โดยนายเด่น โต๊ะมีนา ประธานคณะกรรมการการศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม ได้พบว่ามีกรณีการเผยแพร่ลัทธิศาสนาหนึ่งมีลักษณะที่เป็นอันตราย "คล้ายคลึงกับลัทธิธรรมกาย โดยมอมเมาเด็กและเยาวชนให้เข้าเป็นสมาชิก เมื่อเข้ามาแล้วก็หลงผิดไม่นับถือพ่อแม่ แต่นับถือพระเจ้าอย่างเดียวนั้น มีเงินเท่าไรก็บริจาคให้กับมูลนิธิหมด" และว่า "ขณะนี้สมาชิกที่เป็นเด็กและเยาวชนถูกล้างสมองมากกว่า 3 หมื่นคน และขยายสาขาไปทั่วประเทศกว่า 100 สาขา" นายเด่นยังได้กล่าวด้วยว่า "นายเสริม สภาธรรมจักร นักศึกษาแพทย์ผู้ต้องหาตัวมาขึ้นศาล ก็เป็นสมาชิกของลัทธินี้"

3.2 ข้อมูลจากการเจาะลึกของสื่อมวลชน (มติชน 220142 ฐานสัปดาหวิจารณ์ ปีที่ 5(6) ฉบับที่ 249 (314) 30 ม.ค. - 5 ก.พ. 2542)

มูลนิธิความหวังของชาวไทยตั้งอยู่เลขที่ 1200 ซ.ศิรินครี ถ.พระราม 4 เขตคลองเตย กทม. เป็นมูลนิธิที่จดทะเบียนถูกต้องตามกฎหมายปี 2530 มีนางรุบีนา สุวรรณพงษ์ ภริยาวิเชียร เป็นกรรมการและเลขานุการดำเนินการมา 12 ปีแล้ว และเมื่อปี 2535 มูลนิธิเคยขอจดทะเบียนเพิ่มวัตถุประสงค์อีก 1 ข้อ คือเพื่อ "การส่งเสริมการปฏิบัติศาสนกิจคริสเตียน ตามหลักการของพระคริสต์ธรรมคัมภีร์"

ปัจจุบัน มูลนิธิดังกล่าวมีสาขาอยู่ทั่วประเทศทุกจังหวัด และยังมีเครือข่ายอยู่ในต่างประเทศด้วย จะเรียกชื่อสาขาทั้งในและต่างประเทศว่า "คริสตจักรร่วมนิมิต" มีสมาชิกทั้งหมดประมาณ 50,000 คน ทั่วประเทศไทย มีทั้งวัยรุ่น นักเรียน นักศึกษา ไปจนถึงคนทำงานและชาวบ้านทั่วไป รวมทั้งคนในสังคมชั้นสูง และจะมีการจับกลุ่มกันตามเขตพื้นที่และประเภทอาชีพ เช่นกลุ่มนักศึกษา กลุ่มคนทำงาน กลุ่มเหล่านี้จะมีการจัดตั้งดูแลกันเป็นทอดๆ คล้ายระบบที่เรียกว่า MLM - Multi Level Management จะมีการจัดประชุมใหญ่ทุก 3 เดือน ส่วนในเวลาปกติจะมีการจัดกิจกรรมเหมือนๆกันทุกสัปดาห์ ในวันอาทิตย์จะมีการนมัสการ 4 รอบ และมีจัดพิธีกรรมต่างๆ อยู่เรื่อยๆ เช่น "พิธีแบบดิสต์มาในน้ำ" พวกสมาชิกที่เข้าใหม่ๆ จะต้องเข้าพิธีกรรมนี้ "พิธีแบบดิสต์มาในพระวิญญาณ" ทำเมื่อมาโบสถ์ครั้งแรกและเมื่อพระเจ้า เป็นต้น

อนึ่งในเรื่อง "การถวาย" ที่โอปเพลสจะมีการถวายสิ่งต่างๆ หลายแบบ เช่น "การถวายอนุสรณ์แห่งพระพร" เพื่อระลึกถึงพระพรที่พระเจ้าประทานให้ (ถวายบ่อยที่สุด) "การถวายเพื่อพันธกิจ" เพื่อนำเงินไปช่วยเหลือคริสตจักรร่วมนิมิตที่อยู่จังหวัดต่างๆ "การถวายสิบลด" ถวายโดยหักจากรายได้ 10% ให้กับโบสถ์ทุกเดือน "การถวายผลแรก" ถวายเงินก้อนแรกเมื่อมีรายได้เป็นของตนเองเป็นครั้งแรก "การถวายเพื่ออาคาร เพื่ออุปกรณ์สำนักงาน และเพื่ออื่นๆ" ซึ่งว่าเป็นการถวายตามที่พระคัมภีร์ไบเบิลกล่าวเอาไว้

3.3 ฝ่ายการศาสนายืนยันโอปเพลสภัยสังคม ขณะสันติบาลและมท. ว่าไม่มีพิษภัย (กรุงเทพธุรกิจ 230142)

ขณะที่มีกระแสข่าวผู้รับผิดชอบระดับสูงของหน่วยงานและองค์กรที่เกี่ยวข้อง ออกมาแสดงความเห็นและระบุความเป็นพิษภัยอย่างร้ายแรงของ โอปเพลส หรือมูลนิธิความหวังของชาวไทยดังกล่าว ไม่ว่าจะเป็นนายเด่น โต๊ะมีนา ประธานคณะกรรมการการศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม นายอาคม เชนฉ้วน รมต.ชนก.ศึกษาธิการ ซึ่งระบุว่ากิจกรรมของมูลนิธินี้อาจก่อให้เกิดปัญหาความมั่นคงภายในประเทศในอนาคต และยังชี้ว่า การเผยแพร่ศาสนาขัดต่อหลักพระคริสต์ธรรมอีกด้วย

ก็มีรายงานข่าวจากแหล่งข่าวระดับสูงของบัญชาการตำรวจสันติบาลระบุว่า "จากการทำงานด้านการข่าวของตำรวจสันติบาล และหน่วยข่าวกรองของ ก.มหาดไทย โดยส่งเจ้าหน้าที่เข้าไปคลุกคลีตรวจสอบพฤติกรรมของมูลนิธิ พบว่า ไม่ได้มีพฤติกรรมที่เป็นภัยต่อความมั่นคงของประเทศ โดยส่วนใหญ่สมาชิกที่เข้าไปร่วมทำกิจกรรม จะเป็นผู้ที่ไม่มีปัญหาทางครอบครัว และขาดความอบอุ่น ซึ่งทางโอปเพลสก็ได้ให้ความเมตตาอบรมสั่งสอน ไม่ได้ทำให้มีพฤติกรรมเบี่ยงเบน มั่วสุมทางเพศ หรือสอนให้ไม่รักพ่อแม่แต่อย่างใด ที่มีการร้องเรียนให้ตรวจสอบอาจเป็นเรื่องของการใส่ร้ายระหว่างมูลนิธิที่นับถือศาสนาคริสต์ด้วยกัน เพราะเห็นว่ามีคนยอมรับนับถือเป็นจำนวนมาก"

3.4 เบื้องลึก "โอปเพลส" มีขบวนการล้างแค้นจากความแตกแยกระดับสูง (ฐานสัปดาหวิจารณ์ ปีที่ 5 (6) ฉบับที่ 249 (314) 30 ม.ค. - 5 ก.พ. 2542)

สื่อมวลชนได้พยายามเจาะเบื้องหลังเบื้องลึกของกรณีโอปเพลสมาเปิดเผยว่า กรณีนี้น่าจะมีเงื่อนไขในประเด็นเรื่อง ความไม่พอใจจากกลุ่มศาสนาคริสต์ด้วยกัน โดยมีรายงานข่าวบางกระแสเปิดเผยว่า เมื่อครั้งที่ "โอปเพลส" มีศิษยาภิบาล หรือผู้นำสูงสุดที่ชื่อ ดร.เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ ปัจจุบันดำรงตำแหน่งเป็นผู้อำนวยการสถาบันอนาคตการศึกษาเพื่อการพัฒนา ครั้งนั้นโอปเพลสมี นายคุณฐา ชูลักษณ์ชัย เป็นรองศิษยาภิบาล ปรากฏว่ามีความขัดแย้งกัน โดยนายคุณฐาได้ทำมติวินัยของโอปเพลส และไม่เชื่อคำตักเตือนของผู้ นำ โดยทำความผิดหลายครั้ง ในที่สุดจึงถูกลงโทษให้ขับไล่ออกจากโบสถ์

รายงานกล่าวต่อไปว่า ระหว่างที่ถูกขับไล่ออกไป นายกฤษฎามีความแค้นได้นำพาสมาชิกในโบสถ์ออกไปด้วยจำนวนเกือบครึ่งหนึ่ง และไปตั้งสำนักใหม่ในนาม “คริสต์จักรร่มเกล้า” อยู่แถวฝั่งธนบุรี นอกจากนั้นบรรดาญาติพี่น้องของนายกฤษฎาที่เชียงใหม่ ก็แยกตัวออกมาจากคริสต์จักรความหวังเชียงใหม่ด้วย

นอกจากนั้น ยังมีประเด็นว่ากลุ่มคริสต์จักรอื่นๆ มักจะต่อต้านมองว่าเก่งเกินหน้า และสามารถระดมสมาชิกเข้ามาใหม่ได้จำนวนมาก

3.5 กรมการศาสนายกเลิกหนังสือรับรองมูลนิธิความหวังของชาวไทยแล้ว (สำนักข่าวไทย 250342)

นายอาคม เชนฉ้วน รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ กล่าวว่า นายพิภพ ภานุจนะ อธิบดีกรมการศาสนา ได้รายงานผลการตรวจสอบเกี่ยวกับการขอจดทะเบียนเพิ่มวัดอุประสงค์ของมูลนิธิความหวังของชาวไทย ความว่า “เพื่อส่งเสริมการปฏิบัติศาสนกิจคริสเตียนตามหลักการของพระคริสต์ธรรมคัมภีร์ และหนังสือประทับตราว่าไม่ขัดข้องแทนการลงชื่อของกรมการศาสนา นั้น ปรากฏว่าเจ้าหน้าที่ผู้ออกหนังสือไม่ได้ปฏิบัติตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยงานสารบรรณ จึงมีผลทำให้หนังสือฉบับดังกล่าวเป็นหนังสือที่มีข้อขัดแย้งวิธีปฏิบัติ ซึ่งกรมการศาสนาได้แจ้งเรื่องนี้ไปยังสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (สวช.) แล้ว ดังนั้นหนังสือที่มูลนิธิความหวังของชาวไทยนำไปอ้างว่าได้รับความเห็นชอบจากกรมการศาสนาถือเป็นโมฆะ ขั้นตอนต่อไปอยู่ที่การพิจารณาของ สวช.ว่าจะดำเนินการอย่างไร

ปัญหาสังคมและอาชญากรรม

1. ปัญหาเด็กและเยาวชน

หัวข้อข่าว

- 1.1 เอ็นจีโอ-นักวิชาการ ห่วงปัญหาสังคม ปัญหายาเสพติด คนว่างงาน การพนันพุ่งสูงขึ้น (สำนักข่าวไทย 070242)
- 1.2 ปี 42 ปัญหาเด็กถูกทำร้าย-ข่มขืนจะรุนแรงขึ้น (ไทยโพสต์ 050142, กรุงเทพธุรกิจ 270142)
- 1.3 วิจัยพบเด็กเล็กขาดสารอาหาร 1.3 ล้านคน ถูกทอดทิ้งเฉลี่ยวันละ 5 คน (กรุงเทพธุรกิจ)
- 1.4 โรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษามีเด็กติดสารเสพติดทุกประเภทสูงสุด (สำนักข่าวไทย 150342)
- 1.5 พบเด็กและเยาวชนพัวพันอบายมุขน่าเป็นห่วง (กรุงเทพธุรกิจ 160142, ข่าวสด 190142, มติชน 290142, กรุงเทพธุรกิจ 120242)
- 1.6 ซี้ปัญหาค้าหญิง-เด็กเกิดจากการถูกล่อลวงชักจูงโดยให้เงินตอบแทนมากที่สุด (ไทยรัฐ 160342)
- 1.7 พบจุดไหวไทยเป็นแหล่งรับ-ส่งค้าหญิงเด็กข้ามชาติ (ไทยรัฐ 180342)
- 1.8 เปิดประเด็นเรื่องการมีครอบครัวระหว่างเรียนของเยาวชน (มติชน 210242, มติชน 200242, มติชน 200242, มติชน 210242, มติชน 220242)

ประเด็นข่าว

- 1.1 เอ็นจีโอ-นักวิชาการ ห่วงปัญหาสังคม ปัญหายาเสพติด คนว่างงาน การพนันพุ่งสูงขึ้น (สำนักข่าวไทย 070242)

โครงการเสี่ยงคนด้อยโอกาส ซึ่งประกอบด้วยองค์การพัฒนาเอกชน 10 องค์การร่วมกับคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จัดเสวนาเรื่อง “น้ำตาของแผ่นดิน...จุดจบของนโยบาย” มีนักวิชาการ สื่อมวลชนและองค์การพัฒนาเอกชนเข้าร่วมเสวนากว่า 50 คน

วิกฤติเศรษฐกิจเด็กไทยออกจากโรงเรียนมากขึ้น

รศ.ดร.ชัยวัฒน์ สถาอานันท์ ประธานกรรมการดำเนินงานมูลนิธิเพื่อการพัฒนาเด็ก ผู้นำการเสวนาให้ตัวแทนโครงการฯสะท้อนภาพรวมของปัญหาการศึกษาว่า วิกฤติเศรษฐกิจทำให้เด็กไทยออกจากโรงเรียนมากขึ้น ขณะที่เด็กเข้าเรียนในชั้นต่าง ๆ ต่ำกว่าเป้าหมาย ข้อมูลจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในปี 2541 มีนักเรียนเอกชนที่ยังไม่จ่ายค่าเล่าเรียน 307,846 คน รัฐได้จัดเงินกู้จากธนาคารเพื่อการพัฒนาเอเชีย(เอดีบี)จำนวน 1,000 ล้านบาทเป็นกองทุนการศึกษา ระยะ 1 ปี โดยเด็กประถมศึกษาได้รับรายละเอียด 4,000 บาท

มัธยมต้น รายละ 5,000 บาท ส่วนเด็กมัธยมปลายให้ใช้เงินกองทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษา ปัญหาที่พบคือมีเด็กได้รับการอนุมัติเงินเพียง 44,999 คนจากทั้งหมด 317,705 คน เนื่องจากมีความล่าช้าของขั้นตอน นอกจากนี้ยังเป็นห่วงว่า การศึกษาพื้นฐาน 12 ปีจะเป็นจริงหรือไม่ และงบประมาณอาหารกลางวันสำหรับเด็กจะถูกตัดในปี 2544

ปัญหาด้านสุขภาพกายและจิต- พบเยาวชนมีแนวโน้มทำร้ายตนเองมากขึ้น

รายงานของ น.พ.ปริดา แต่อาภรณ์ ในการศึกษาสุขภาพประชาชนไทยภายใต้ภาวะวิกฤตเศรษฐกิจ พบสัดส่วนเด็กวัยเรียนมีปัญหาขาดสารอาหารเพิ่มมากขึ้น ประชาชนหันมาใช้บริการสาธารณสุขของโรงพยาบาลมากขึ้น เนื่องจากกำลังซื้อลดลง ผู้ป่วยนอกของโรงพยาบาลศูนย์ โรงพยาบาลทั่วไปเพิ่มเป็นร้อยละ 31.2 โรงพยาบาลชุมชน ร้อยละ 3.2 งบประมาณปี 2542 มีมูลค่าจริงลดลงร้อยละ 16.7 ด้านสุขภาพจิต ได้พบเยาวชนมีแนวโน้มทำร้ายตนเองมากขึ้น โดยเมื่อวันที่ 7 พฤษภาคม 2541 กรมสุขภาพจิตวิจัยประชาชนที่จังหวัดเชียงรายพบมีความเครียดร้อยละ 35 ในจำนวนนี้ร้อยละ 12.1 มีคิดอยากฆ่าตัวตาย และปัญหาการฆ่าตัวตายของคนไทยมีการเปลี่ยนแปลงจากเดิมอยู่ในช่วงอายุ 35-51 ปี เป็น 15 - 24 ปี ถัดมาเป็นกลุ่มเสี่ยงที่มีแนวโน้มเป็นนักเรียนนักศึกษาเพิ่มขึ้น เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงของสังคม ด้านปัญหาเอดส์ พบว่าเด็กแรกเกิดจนถึง 7 ขวบติดเชื้อเอดส์มากขึ้น ยากให้เฝ้าระวังการเสวนาหาแนวทางให้กลไกของรัฐในระดับท้องถิ่นเข้ามาแก้ปัญหามากขึ้น

ปัญหาเสพยาเสพติด- ร้อยละ 90 ของผู้ติดยาเป็นลูกข้าราชการ ครอบครัวคนระดับกลาง

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พบว่า ปี 2541 คดีจับกุมยาเสพติด 110,000 คน เป็นเด็กและเยาวชน 57,000 คน และตัวเลขผู้เข้ารับการบำบัดรักษา 38,895 คน ครั้งหนึ่งเป็นกลุ่มเยาวชน น.ส.สุภาสินี น้อยอินทร์ ผู้จัดการโครงการเพื่อเด็กและเยาวชน จังหวัดยโสธร กล่าวว่า ก่อนหน้านี้ร้อยละ 90 ของเด็กและเยาวชนที่ติดยาบ้า สารเสพติดอื่น ๆ เป็นลูกของชาวบ้านทั่วไป แต่หลังจากวิกฤตเศรษฐกิจพบว่า กลุ่มที่ติดยาเสพติดเปลี่ยนไป ร้อยละ 90 ของผู้ติดยาเสพติดเป็นลูกข้าราชการ คนที่ฐานะดี พบว่ามีแนวโน้มเด็กเร่ร่อนมากขึ้น เนื่องจากพ่อแม่ที่มาทำงานในเมืองติดค่านิยมของสังคมเมืองไปคาดหวังกับลูกสูง เกิดการบีบคั้นเด็กออกจากบ้าน เด็กไม่มีเงินเรียนต่อ มาอยู่หอพัก บางคนต้องค้าประเวณี

ปัญหาแรงงานและแรงงานเด็ก มีแนวโน้มว่าเด็กต้องการทำงานมากขึ้น

สำนักงานสถิติแห่งชาติรายงานผลการสำรวจภาวะการมีงานทำทั่วประเทศ รอบที่ 1 ณ เดือนกุมภาพันธ์ 2541 ไทยมีประชากร 60.9 ล้านคน กำลังแรงงาน 32.1 ล้านคนว่างงาน 1.48 ล้านคน ผลการสำรวจรอบที่ 2 เดือนพฤษภาคม 2541 มีประชากร 61 ล้านคน กำลังแรงงานรวม 32.17 ล้านคนว่างงาน 1.61 ล้านคน พบปัญหาสถานประกอบการเลิกกิจการมากขึ้น สำหรับสถานการณ์แรงงานเด็กมีแนวโน้มว่าเด็กต้องการทำงานมากขึ้น โยกย้ายไปตามแหล่งบริการ การพาณิชย์ งานนอกระบบ ถูกชักจูงไปทำงานผิดกฎหมาย เร่ร่อนและขายบริการทางเพศ

ห่วงสังคมอีสานเด็ก 4-5 ขวบซื้อหวยได้ดินเป็นแล้ว

นายสุทิศ คีตรอบ ผู้ประสานงานเครือข่ายเยาวชนภาคอีสาน (คยอ.) จากจังหวัดบุรีรัมย์กล่าวว่า ผลพวงจากวิกฤตเศรษฐกิจ ที่หึงหุ้มตัวของประชาชนคือการเล่นพนัน เพราะได้ลุ้น หวังรวย โดยเฉพาะการเล่นหวย ทั้งหวยได้ดิน หวยอมสินและหวยหุ้น ประชาชนหวังจะรวยจากการถูกหวย หากไม่มีแนวทางการแก้ไขเป็นห่วงมาก ในพื้นที่ของโครงการพบเด็กอายุ 4-5 ขวบก็ซื้อหวยเป็นกันแล้ว เพราะผู้ปกครองวานให้ไปซื้อ เท่าที่สังเกตสื่อมวลชนเองก็มีส่วน พอใกล้วันทีสลากกินแบ่งรัฐบาลจะออกเริ่มมีข่าวตื่นไม้ ตะพานไบัว หวย เป็นการมอมเมา นอกจากนี้ มีเจ้าหน้าที่บ้านเมืองบางส่วนเกี่ยวข้องกับหวย หากซื้อกับเจ้ามือคนนี้จะไม่ถูกจับ สามารถเดินเร่ขายหวยได้อย่างเปิดเผย

ีระบบชลประทานไม่ได้รับการแก้ไขผลกระทบในหน้าแล้ง

นายสุณัย จุลพงศธร ส.ส. นครสวรรค์ พรรคชาติพัฒนา รองเลขาธิการพรรคชาติพัฒนา กล่าวว่า ภาครัฐช่วยเหลือคนพิการ คนสูงอายุ ได้เฉพาะผู้ที่เข้าระบบเท่านั้น ซึ่งช่วยได้น้อย ทั้งนี้ในภาคการผลิตรัฐได้ละเลยมานานแล้ว พ้นจากอุดหนุนทำเกษตรกรรมแล้ว ชาวนาชาวไร่ ไม่รู้ว่าตนเองจะทำอะไร นอกจากการเคลื่อนย้ายแรงงานมาในเมือง ขณะที่ระบบชลประทานไม่ได้รับการผลิต เช่นที่จังหวัดนครสวรรค์ มีระบบชลประทานเพียงร้อยละ 8 ของพื้นที่กว่า 1 ล้านไร่ เมื่อรัฐบาลว่าน้ำน้อย ไม่ให้ปลูก ข้าวนาปรัง แต่ไม่มีทางออกอื่น ๆ ให้เลือกเลย

นักวิชาการแนะปฏิรูปที่ดิน การศึกษา การจัดสรรทรัพยากร การถ่ายโอนอำนาจ

ดร.อุบลรัตน์ ศิริยุวศักดิ์ คณะกรรมการประสานงานและเผยแพร่งานพัฒนา เสนอว่า การแก้ปัญหาระยะสั้นและระยะยาวควรมีการปฏิรูปที่ดิน ขณะที่กฎหมายเรื่องการเงินการคลังออกมา 11 ฉบับช่วยฟื้นฟูเศรษฐกิจควรมีเรื่องการปฏิรูปที่ดินเพื่อฟื้นฟูภาคการผลิตด้วย ปฏิรูปการจัดสรรทรัพยากรธรรมชาติ ปฏิรูปวัฒนธรรมเชิงอำนาจการอุปถัมภ์ ย้ายฐานอำนาจมาสู่ประชาชน

ด้านดร.โคทม อาริยา ประธานมูลนิธิเพื่อการพัฒนาเด็ก กล่าวว่า องค์การพัฒนาเอกชนควรเรียนรู้นับถือนด้านบวกของชุมชนที่มี การแก้ปัญหาสำเร็จ ดึงนโยบายรัฐไม่มีการประเมินผล ตรวจสอบว่า ทำแล้วได้อะไรบ้าง มีเพียงการกำหนดกิจกรรมให้บรรลุเป้าหมาย แต่ไม่

ได้ว่า ดำเนินการแล้วเกิดผลอะไรบ้าง พร้อมเปรียบเทียบภาวะวิกฤติขณะนี้เหมือนการนั่งเครื่องบินพบอากาศแปรปรวน อาจมีสลดอากาศมาจีป่วน คนในเครื่องต้องร่วมมือกันให้ผ่านพ้นช่วงนี้ มีอะไรที่ต้องร่วมกันทำ

1.2 ปี 42 ปัญหาเด็กถูกทำร้าย-ข่มขืนจะรุนแรงขึ้น (ไทยโพสต์ 050142, กรุงเทพธุรกิจ 270142)

จากการเปิดเผยของนายวัลลภ ตังคณานันท์ หรือคุณหุ่ย วุฒิสมาชิก ในการบรรยายอบรมผู้ช่วยผู้พิพากษาหัวข้อ "กระบวนการยุติธรรมกับการคุ้มครองสิทธิเด็กและสตรี" ว่า ในปี 2542 นี้คาดว่าปัญหาการทำร้ายเด็กและการข่มขืนเด็กจะทวีความรุนแรงมากขึ้น โดยเฉพาะเด็กที่อายุต่ำกว่า 2 ขวบ และเด็กพิการทางสมอง จะถูกข่มขืนมากขึ้น เนื่องจากเด็กเหล่านี้ไม่สามารถบอกเล่าหรือทำอะไรได้

เกี่ยวกับเรื่องนี้ นายวิชา มหาคุณ รองอธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัว กล่าวเสริมว่า จากการไปตรวจราชการที่ภาคเหนือ ตนได้รับการบอกเล่าจาก ผอ. โรงพยาบาลแห่งหนึ่งว่าปัญหาเด็กถูกทารุณทางเพศมีมาก บางรายถึงกับถูกล่อลวงไฟ นอกจากนี้ยังมีปัญหายาเสพติด มีเยาวชนติดยาเสพติดถึงร้อยละ 70 ส่วนใหญ่ติดยาบ้า เมื่อถูกจับได้ก็จะถูกขังคุกเหมือนอาชญากร ทั้งที่คนเหล่านี้เป็นคนป่วย ควรได้รับการรักษาอย่างถูกวิธี และยังมีปัญหาเด็กกำพร้า เนื่องจากพ่อแม่เป็นเอดส์ ซึ่งจะทวีความรุนแรงขึ้นอีก

อนึ่ง มีรายงานจากมูลนิธิศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็ก ซึ่งได้สรุปการดำเนินงานช่วยเหลือเด็กในปี 2541 ปรากฏว่ากรณีล่วงเกินทางเพศ ยังคงมีสถิติสูงสุด รองลงมาได้แก่ทำร้ายทารุณ โสเภณีเด็ก แรงงานเด็ก เด็กหาย และถูกลักพา จำนวน 100, 33, 6, 7, และ 6 กรณีตามลำดับ นอกจากนั้นยังมีเด็กเร่ร่อนอีก 29 กรณี รวมทั้งสิ้น 181 กรณี และได้ช่วยเหลือเด็กไว้ได้ 113 คน

1.3 วิจัยพบเด็กเล็กขาดสารอาหาร 1.3 ล้านคน ถูกทอดทิ้งเฉลี่ยวันละ 5 คน (กรุงเทพธุรกิจ)

รายงานผลการวิจัยเรื่อง "เด็ก เยาวชนและครอบครัวในประเทศไทย" ซึ่งรับผิดชอบโดยแพทย์หญิงจันทร์เพ็ญ ชูประภาวรรณ โดยการสนับสนุนของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ทั้งนี้เพื่อประมวลให้เห็นภาพจริงของเด็กและเยาวชนไทย อายุ 0-24 ปี ซึ่งมีจำนวน 27.9 ล้านคน ในพ.ศ. 2540 พบว่าในภาพรวมสภาวะโภชนาการดีขึ้น แต่ยังคงมีเด็กอายุต่ำกว่า 5 ปี ขาดอาหารประมาณ 1.3 ล้านคน บางส่วนมีปัญหาโลหิตจางจากการขาดธาตุเหล็กและขาดวิตามินเอถึงขั้นตาบอด

งานวิจัยยังได้พบว่าเด็กในเมือง 1 ใน 6 คนมีภาวะอ้วน บ่งถึงวิถีชีวิตการกินอยู่ที่ยังไม่เหมาะสม นอกจากนี้ยังพบว่าเด็กในวัยนี้ อย่างน้อย 1 ใน 10 คน มีปัญหาพฤติกรรมร้อยละ 8 เป็นโรคประสาท และร้อยละ 1 เป็นโรคจิต และเยาวชน 1 ใน 4 คนมีปัญหาสุขภาพจิต และจากตัวเลขของกรมประชาสัมพันธ์ 2538 พบว่าเด็กวัย 0-14 ปี มีอยู่ราว 8 ล้านคน มีประมาณกว่า 1 แสนคนถูกทอดทิ้ง 3.5 แสนคน กำพร้า เกือบ 4 แสนคน เป็นเด็กเร่ร่อนและขอทาน อีกกว่า 2 แสนคนเป็นเด็กชนกลุ่มน้อย เด็กถูกทอดทิ้งในประเทศไทยประมาณวันละ 5 คน โดยเฉพาะเด็กติดเชื้อเอดส์จากพ่อแม่ปัจจุบันมีประมาณ 6 หมื่นคน ถูกทอดทิ้งเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว คาดว่าถึงปี 2548 จะมีเด็กติดเชื้อเอดส์อีกกว่า 2 แสนคน

1.4 โรงเรียนสังกัดกรมสามัญมีเด็กติดสารเสพติดทุกประเภทสูงสุด (สำนักข่าวไทย 150342)

ได้มีการเปิดเผยตัวเลขจำนวนนักเรียนติดสารเสพติดและค้ายาบ้าที่สถานศึกษาต่างๆ รายงานเข้ามาในปี 2541 ปรากฏว่ามีจำนวนทั้งสิ้น 7,681 คน จำนวนมากที่สุดคือกรมสามัญศึกษามีจำนวน 4,618 คน รองลงมาคือสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน 1,061 คน ส่วนสารเสพติดประเภทบุหรี่ปรากฏว่ามีการติดมากที่สุดถึง 36,865 คน มากที่สุดยังเป็นกรมสามัญ 15,558 คน รองลงมาคือกรรมการศึกษานอกโรงเรียน 7,253 คน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน 6,095 คน และกรมอาชีวศึกษา 5,553 คน ในส่วนของนักเรียนที่ติดสุรา ก็มีรายงานตัวเลขเข้าถึง 13,514 คน เป็นนักเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษามากสุด 4,194 คน กศน. 2,730 คน และกรมอาชีวศึกษา 2,540 คน

1.5 พบเด็กและเยาวชนพัวพันอบายมุขน่าเป็นห่วง (กรุงเทพธุรกิจ 160142, ข่าวสด 190142, มติชน 290142, กรุงเทพธุรกิจ 120242)

พบเด็กชอบเข้าห้างเล่นตุ๊กเกม

คณะทำงานศึกษาข้อมูลสำรวจการเล่นเครื่องเล่นซึ่งใช้เครื่องกลพลังงานไฟฟ้าของเด็กและเยาวชน สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ (สยช.) เปิดเผยถึงการสำรวจพบว่า ผู้เล่นส่วนใหญ่อายุระหว่าง 13-17 ปี มีถึงร้อยละ 68.0 อายุระหว่าง 18-25 เป็นกลุ่มรองลงมา คิดเป็นร้อยละ 23.4 ส่วนใหญ่กำลังศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นร้อยละ 30.7 มัธยมศึกษาตอนปลายร้อยละ 24.1 ประกาศนียบัตรวิชาชีพร้อยละ 16.5 ที่เหลือเป็นระดับอุดมศึกษา ประกาศนียบัตรชั้นสูง และผู้ที่ไม่ได้เรียนหนังสือ ในจำนวนผู้เล่นเหล่านี้ ร้อยละ 48.1 ใช้เงินต่ำกว่า 50 บาท ร้อยละ 35.6 ใช้ตั้งแต่ 50-100 บาท และร้อยละ 15.5 ใช้เงินมากกว่า 100 บาท

พบเด็กเริ่มดื่มเหล้าตั้งแต่อายุน้อย

นพ.ศรวิทย์ หนองนาค นายกสมาคมป้องกันปัญหาสุราแห่งประเทศไทยกล่าวว่า จากจำนวนประชากรกว่า 60 ล้านคนในประเทศไทย มีผู้ดื่มเหล้าประมาณ 12.4 ล้านคน แต่คนไทยดื่มเหล้าประมาณ 1,640 ล้านลิตร เหล้าดื่มคนละ 360 มิลลิลิตร/วัน หรือ 1 ขวดแม่โขง และจากการเก็บข้อมูลพบเริ่มดื่มเหล้าตั้งแต่ อายุเพียง 8 ปี

วัยรุ่นตั้งแกล้งลักขโมยยาบ้า

รายงานหนังสือพิมพ์ระบุว่า ผบ.ตำรวจภูธรร้อยเอ็ดได้แถลงข่าวการจับกุมแก๊งวัยรุ่น 3 คนอายุประมาณ 15 ปี พร้อมของกลางรถจักรยานยนต์ 4 คัน ผู้ต้องหาสารภาพว่าลักขโมยจักรยานยนต์มาประมาณ 10 คันแล้ว นำไปขายหรือแลกยาบ้ามาเสพ โดยรถจำนวน 1 คัน ต่อยาบ้าจำนวน 10 เม็ด

พบเด็กถูกมอมยาบ้าระหว่างไปรับจ้างทำงานกับครอบครัว

จากการเข้าไปสำรวจเด็กนักเรียนใน จ.ชัยภูมิ ที่ออกจากโรงเรียนกลางคันของยูเนสโกพบว่า สาเหตุส่วนใหญ่เพื่อย้ายตามผู้ปกครองไปทำงานต่างถิ่น โดยเฉพาะการรับจ้างตัดอ้อยในแถบ จ.กาญจนบุรี สุพรรณบุรี และเพชรบูรณ์ และพบว่าหลังจากเด็กย้ายกลับมาที่เดิมก็จะมีพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไป โดยทราบว่าบางส่วนถูกเจ้าของไร่ยาบ้ามาผสมน้ำให้รับประทาน เพื่อจะได้มีแรงทำงานมากขึ้น จนทำให้เด็กติดยาจำนวนมาก

1.6 ชี้อัยการค้านฎ-เด็กเกิดจากการถูกล่อลวงชักจูงโดยให้เงินตอบแทนมากที่สุด (ไทยรัฐ 160342)

ลดาวลัด วรงค์ศรีวงศ์ ส.ส พรรคประชาธิปัตย์ รองเลขาธิการนายกรัฐมนตรีฝ่ายการเมือง ในฐานะประธานอนุกรรมการพัฒนาเด็กสตรี และผู้ช่วยโอกาส เปิดเผยว่า จากการที่ตนได้เข้าไปคลุกคลีกับเด็กใน โครงการป้องกันการเข้าสู่ธุรกิจค้าบริการทางเพศ ทำให้ทราบความคิดของนักเรียนถึงปัญหารูขี้อย่างที่เห็นว่าเป็นเพราะถูกล่อลวง หรือถูกชักจูงโดยให้เงินเป็นค่าตอบแทนมากที่สุด รองลงมาเป็นเพราะครอบครัวยากจน และพ่อแม่ไม่มีเงินส่งให้ลูกเรียนหนังสือ นอกจากนี้ยังเกิดจากการเลียนแบบ เพราะต้องการบ้าน เงิน รวมทั้งครอบครัวแตกแยกไม่มีพ่อแม่ดูแล

ส่วนขั้นตอนการเข้าสู่อาชีพนี้ เด็ก ๆ เชื่อว่ามาจากการชักจูงจากกลุ่มประกอบอาชีพค้าบริการทางเพศ ที่เข้ามาติดต่อในหมู่บ้าน โดยใช้เงินเป็นจำนวนมากเป็นค่าตอบแทน

สำหรับสาเหตุที่การขายบริการทางเพศ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีจำนวนมากขึ้น มาจากต้องการมีรายได้ช่วยเหลือตัวเอง และครอบครัว ตลอดจนไม่มีความรู้และประสบการณ์ ในการประกอบอาชีพ ดังนั้น การทำงานแบบสบายได้แต่งตัวสวย มีรายได้ดี จึงเป็นอาชีพที่หลายคนสนใจ

อย่างไรก็ตาม ในส่วนของความรู้ ความเข้าใจในการป้องกันนั้น เด็กๆ ที่ร่วมในโครงการคิดว่า ควรจะมีการส่งเสริมให้เด็กได้เรียนหนังสือ ตามเกณฑ์บังคับ และให้เรียนให้สูงที่สุด จนเต็มกำลังความสามารถของพ่อแม่ ส่วนพ่อแม่ก็ไม่ควรลืมนึกที่จะให้ความรัก ความอบอุ่น และการดูแลอย่างใกล้ชิดแก่ลูก รวมทั้งพ่อแม่หรือญาติ ต้องไม่มีความนิยมในการขายลูกสาว หรือสนับสนุนอาชีพโสเภณี หรือไม่ละเลยการเรื่องการดูแลครอบครัว ให้แก่ลูกสาวเพียงลำพัง

ท้ายที่สุด เด็กๆ ยังร่วมกันเสนอแนวทางป้องกันปัญหาดังกล่าว ควรมีการรณรงค์สร้างจิตสำนึกให้ทุกคน ในสังคมเกิดความตระหนักในการป้องกันการค้าบริการทางเพศ ตลอดจนชี้ให้เห็นถึงโทษของการค้าบริการทางเพศ ส่วนสังคมก็ไม่ควรเอาเปรียบคนจน ไม่ยกย่องผู้ค้าหญิงและเด็ก

คณะอนุกรรมการฯ ได้จัดทำโครงการปฏิบัติการเชิงรุก เพื่อป้องกันการเข้าสู่อาชีพธุรกิจค้าบริการทางเพศ โดยจัดทำโครงการนำร่องในเขต 10 จังหวัดทางภาคอีสาน อาทิ อุตรดิตถ์ นครราชสีมา พะเยา เชียงราย กาฬสินธุ์ ฯลฯ เพื่อรณรงค์ป้องกันการเข้าสู่อาชีพธุรกิจค้าบริการทางเพศ กับนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลายและมัธยมศึกษาตอนต้น อายุระหว่าง 13-17 ปี ทั้งเพศหญิงและชาย

1.7 พบจุดไหวไทยเป็นแหล่งรับ-ส่งค้าหญิงเด็กข้ามชาติ (ไทยรัฐ 180342)

จากการเปิดเผยของ พล.ต.ต.ชาญวุฒิ วัชรพุกก์ รอง ผบ.สตร. ถึงที่มาของ ปัญหาการค้าหญิง และเด็กว่า เมื่อประมาณ 20 ปีก่อน มีกลุ่มนายทุน จัดหาหญิงไทยไปค้าประเวณีที่เยอรมัน โดยไม่ต้องใช้วีซ่า เมื่อ ทางเยอรมันเข้มงวดขึ้น จึงหันไปหาพื้นที่ประเทศอื่น อาทิ ตะวันออกกลางและญี่ปุ่น หรือประเทศใหม่ๆ เช่น แคนาดา นิวซีแลนด์ แอฟริกา หรือบังกลาเทศ ก็มีผู้คนต่างด้าวที่นิยมข้ามมาหาเงินในไทย อาทิ นักร้องสาวจีนที่เวลานี้จับได้มาก และชาวเขาชนกลุ่มน้อยต่างๆ ซ่องโหว่ก็เพราะประเทศไทยเปิดให้ขอวีซ่าได้กว่า 120 ประเทศ ที่ท่าอากาศยานดอนเมือง ส่วนประเทศที่ไม่ต้องใช้วีซ่ามีถึง 60 ประเทศ จึงมีการแอบแฝงเข้ามาและลักลอบเข้ามา ทางแนวชายแดนจากประเทศเพื่อนบ้าน โดยมีทั้งที่เต็มใจและถูกล่อลวงมา ดังนั้น ประเทศไทยจึงเป็นทั้งจุดรับ จุดค้าและจุดส่ง

การเปิดเผยมีขึ้นระหว่างการประชุมคณะกรรมการแก้ไขปัญหการค้าหญิง และเด็กข้ามชาติ อย่างเป็นทางการครั้งแรก ณ ตึกสันติไมตรี ทำเนียบรัฐบาล โดยมีนายกร ทัพพะรังสี รองนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน นางปวีณา หงสกุล รมต.ชนก.แรงงานฯ เป็นผู้ดำเนิน

การประชุม

นางปวีณาได้กล่าวสรุปหลังการประชุม ถึงการหาแนวทางแก้ไขปัญหาดังกล่าวว่าจะได้เชิญคณะกรรมการไปศึกษาพื้นที่ในแนวชายแดน 2 จุด คือที่ จ.ระนอง และ อ.อรัญประเทศ จ.สระแก้ว หรือ อ.แม่สาย จ.เชียงราย เพื่อดูการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ โดยเน้นปัญหาเรื่องการค้ามนุษย์และเด็กข้ามชาติ เพื่อช่วยเหลือ ป้องกันปัญหา และเพื่อนำสถานการณ์จริงมาวิเคราะห์ ส่วนความช่วยเหลือแม้จะเป็นการแก้ไขปัญหาก็ปลายเหตุแต่ก็สามารถช่วยได้ในระดับหนึ่ง และจากที่พูดคุยกับหญิง และเด็กต่างชาติที่ช่วยมาได้ ต่างต้องการที่อยู่ที่พักพิงในระยะหนึ่งเพื่อปรับตัว จึงอาจจะสร้างที่พักในบริเวณนั้นๆ เพื่ออบรมความรู้ อาชีพ เป็นการช่วยยกคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น ก่อนที่จะนำส่งกลับประเทศต่อไป.

1.8 เปิดประเด็นเรื่องการมีครอบครัวระหว่างเรียนของเยาวชน (มติชน 210242, มติชน 200242, มติชน 200242, มติชน 210242, มติชน 220242)

เริ่ม “เปิดเผยเรื่องจริง” ในหนังสือพิมพ์ในสถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จฯ (มติชน 210242)

ข่าวเรื่อง นักศึกษาใช้ชีวิตคู่ระหว่างการเรียน เปิดเผยออกมาครั้งแรกในหนังสือพิมพ์อิสรภาพ สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จฯ เจ้าพระยา ซึ่งเป็นหนังสือพิมพ์ฝึกปฏิบัติ นายวิรัชต์ แสงดาวฉาย อาจารย์ที่ปรึกษาหนังสือพิมพ์ฉบับดังกล่าวเปิดเผยว่า ข่าวดังกล่าวเป็นความคิดของ น.ส.เพ็ญจันทร์ วันทนากุลวงศ์ และ น.ส. ธนิตา นันทพรพิพัฒน์ นักศึกษาปีที่ 4 เอกนิเทศศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ ซึ่งต้องการที่จะเสนอข่าวจริงที่ทุกคนทราบคืออยู่แล้ว ที่จริงแล้วต้องการสำรวจทุกสถาบันในระดับอุดมศึกษา แต่ยากลำบากที่จะไปหาข้อมูลของสถาบันอื่นๆ จึงใช้สถาบันตัวเองเป็นที่เปิดเผยความจริงออกมา และมีความเห็นว่า การใช้ชีวิตคู่ของนักศึกษาในวัยเรียนเป็นเรื่องที่ไม่น่าเสียหายอะไร เพราะเท่าที่ตนทราบ แต่ละคู่ก็เรียนกันดีไม่มีปัญหา

น.ส.เพ็ญจันทร์กล่าวว่า เหตุที่ทำข่าวนี้นั้นขึ้นมากเพื่อให้นักในสังคมทราบว่า สังคม กำลังจะเดินไปทางใด และสังคมพัฒนาไปถึงขั้นไหนแล้ว ตนต้องการให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็นผู้ปกครอง สถาบันการศึกษา ได้รับรู้ว่า สมัยนี้นักศึกษาที่เรียนไปพร้อมกับมีการมีคู่ครองนั้นมีจำนวนมาก อย่างไรก็ตามตนเองเห็นว่า การใช้ชีวิตคู่ไม่ใช่เรื่องเสียหาย สามารถประสบความสำเร็จในชีวิตได้ ถ้านักศึกษามีความรับผิดชอบ

เสียงที่เห็นด้วย และที่ค่อนข้างแบ่งรับแบ่งสู้มีไม่มากนัก (มติชน 200242)

นายอาคม เองฉ้วน รมต.ชนก.ศึกษาธิการกล่าวว่า เรื่องที่เกิดขึ้นไม่ใช่เรื่องใหม่ การที่ น.ศ. อยู่กินกันแบบสามีภรรยาระหว่างเรียนสามารถทำได้ เพราะได้บรรลุนิติภาวะแล้ว ตามระเบียบของสถาบันราชภัฏก็ได้ให้นามไม่ให้ผู้มีครอบครัวมาเรียนได้

นายบรรเลง ครนิต อธิการบดีสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ (สพจ.) กล่าวว่า การอยู่ด้วยกันเป็นเรื่องธรรมชาติ โดยเฉพาะนักศึกษาที่ไม่มีบ้านอยู่และไปเช่าหอพักอยู่เอง ทำให้เกิดปัญหาเหล่านี้ได้ง่าย สิ่งที่ได้ในขณะนี้คือการให้ความรู้กับ น.ศ. มากๆ เป็นวิธีป้องกันที่ดีที่สุด

นายนิศ ชัยสุตร อธิการบดี ธรรมศาสตร์ (มธ.) กล่าวว่า เรื่องนี้มองได้ 2 ด้าน คือแง่วัฒนธรรมและกฎหมาย แง่วัฒนธรรมนั้นสังคมอาจมองว่า เมื่อเป็น น.ศ. ก็ควรหาความรู้ ถ้ามองในแง่กฎหมาย คนที่อายุ 20 ปีก็บรรลุนิติภาวะแล้ว การแต่งงานหรือจดทะเบียนสมรสก็ไม่ใช่เรื่องผิด

เสียงคัดค้านแข็งขันมาก

1. นายชัยวัฒน์ วงษ์อาสา อาจารย์ประจำภาควิชาอนามัยครอบครัว คณะสาธารณสุขศาสตร์ ม.มหิดล กล่าวว่า ไม่เห็นด้วยที่ น.ศ. แต่งงานกันระหว่างที่เรียนอยู่ เพราะควรใช้เวลาช่วงนี้ศึกษานิสัยของกันและกันก่อนแต่งงานมากกว่า เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาครอบครัวตามมาภายหลัง พร้อมกันนี้ยังเสนอให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเปิดสอนวิชาจิตวิทยาครอบครัว หรือชีวิตครอบครัว เพศศึกษา เพื่อสร้างความเข้าใจในเรื่องชีวิต

2. ส่วนดุสิตโพลล่าสุดทำการสำรวจกลุ่มตัวอย่าง 2,247 คน ในหัวข้อ “คนไทยคิดอย่างไรกับการแต่งงานระหว่างเรียน ระดับอุดมศึกษา” พบว่าที่เห็นด้วยมีเพียงร้อยละ 5.61 ส่วนไม่เห็นด้วยมีสูงถึงร้อยละ 94.39 กลุ่มที่เห็นด้วยให้เหตุผลว่าเป็นเรื่องส่วนตัว เป็นสิทธิมนุษยชน ได้เรียนรู้ชีวิตคู่ และไม่ต้องปิดบังซ่อนเร้น ส่วนกลุ่มที่ไม่เห็นด้วย ให้เหตุผลว่า น.ศ. ยังไม่มีความพร้อมด้านวุฒิภาวะ ความรับผิดชอบยังไม่สมบูรณ์ และควรตั้งใจเรียนก่อนดีกว่า เป็นต้น

3. นายสมพงษ์ จิตระดับ อาจารย์คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในฐานะกรรมการกฤษฎีกาและสิทธิมนุษยชน วุฒิสภา ไม่เห็นด้วยที่มีนักการเมืองออกมาระบุว่า น.ศ. แต่งงานอยู่ด้วยกันเป็นธรรมชาติของมนุษย์ เพราะการพูดลักษณะนี้เป็นผลเสียมากกว่าผลดี ในทางปฏิบัติต้องดูประเด็นปัญหาสังคม ซึ่งมีข้อมูลว่า 1) เด็กไทยเรียนรู้เรื่องการมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกเมื่ออายุต่ำลงมาก 2) ปัญหาหย่าร้างของสังคมไทยสูงขึ้นจากร้อยละ 10 เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 20 3) การทำแท้งอย่างไม่เหมาะสมของเพศหญิงมีมากขึ้น นายสมพงษ์

มองว่า สภาพแวดล้อมในสังคมไทยยังไม่เอื้ออำนวยให้ น.ศ. ไทยใช้ชีวิตแบบนี้ได้เหมือนกับในตะวันตก ซึ่งเด็กตะวันตกเป็นผู้ใหญ่เร็ว 20 ปีก็ออกทำงานช่วยเหลือตัวเองได้แล้ว และเขามีการสอนเรื่องเพศสัมพันธ์ทั้งในครอบครัวและโรงเรียนได้ดีกว่า “คนไทยควรปกป้องไม่ให้เรื่องนี้ขยายตัวออกไป อย่างจงเป็นเรื่องปกติและทำได้ ไม่เช่นนั้นจะมีระยะยาวอย่างมาก ผู้หญิงเป็นฝ่ายเสียเปรียบและจะมีปมตลอดไป วัฒนธรรมไทยสอนให้ผู้หญิงรู้จักรักษาและถนอมตัวดีอยู่แล้ว รอให้พร้อมกับการเรียนรู้ก่อนมีครอบครัวจะเป็นผลดีต่อสังคมไทย” นายสมพงษ์ กล่าว (มติชน 210242)

4. นายนิพนธ์ ภูวนนท์ รองอธิบดีฝ่ายบริหาร ม. เชียงใหม่กล่าวว่า ตนไม่เห็นด้วยอย่างมากเพราะต่างฝ่ายต่างยังอยู่ในวัยเรียน น.ศ. ร้อยละ 99 จบมาใหม่ๆ ก็ยังหาเงินใช้เองไม่ได้ ขณะที่ น.ศ. ในต่างประเทศจะทำงานแล้ว จึงต่างกันมากจากสังคมไทย เรื่องนี้ควรรับหาทางแก้ไขด่วน ก่อนที่จะกลายเป็นค่านิยม และลุกลามไปมากกว่านี้

5. นางอรอนงค์ อินทระจิต ผอ. มูลนิธิศูนย์ฮอตไลน์ และนักจิตวิทยานำบัณฑิตกล่าวว่า เรื่องเช่นนี้เกิดมานับ 10 ปีแล้ว โดยที่ น.ศ. ลอกเลียนพฤติกรรมของวัยรุ่นตะวันตกโดยไม่มีความพร้อม ทำให้มีปัญหาตั้งท้อง โรคติดเชื้อ และโรคเอดส์ ขณะที่ทัศนคติของผู้ชายต่อการมีเพศสัมพันธ์ยังไม่เปลี่ยนแปลง คือมองผู้หญิงเป็นวัตถุทางเพศที่สามารถเอาเปรียบได้ เท่าที่ทราบจากผู้โทรศัพท์เข้ามาปรึกษา มีน้อยมากที่อยู่กินกันตั้งแต่เรียนแล้วประสบความสำเร็จต่อเนื่องไปถึงการใช้ชีวิตคู่ร่วมกันหลังเรียนจบ

นางอรอนงค์ยังเปิดเผยด้วยว่า สถิติของผู้ที่โทรศัพท์เข้ามาปรึกษา พบว่ามี นร. หญิงตั้งแต่ ม.1 ขึ้นไป มีเรื่องคู่สาวและเพศสัมพันธ์ถึงร้อยละ 99 ปัจจัยที่มีส่วนสำคัญมีทั้งสิ่งแวดล้อม ครอบครัว และการนำเสนอของสื่อต่างๆ เช่น โฆษณามิวสิควิดีโอที่มักสื่อเรื่องรักโรแมนติก และจบที่การมีเพศสัมพันธ์ ประเทศไทยจึงมีเด็กโรแมนติกทั่วไปหมด จนกลายเป็นความสูญเสียที่ยิ่งใหญ่มาก

6. สำนักวิจัยเอแบค-เคเอสซีอินเตอร์เนตโพลล์ หรือเอแบคโพลล์ ได้สำรวจภาคสนามเรื่อง “เพศสัมพันธ์ในวัยเรียนของเยาวชนไทย” โดยสุ่มตัวอย่าง น.ศ. ทั้งชายหญิงในเขต กทม. 1,300 คน ในคำถามที่เกี่ยวกับการมีเพศสัมพันธ์กับแฟนโดยยังไม่ได้แต่งงาน ปรากฏว่าร้อยละ 64.0 ไม่เห็นด้วย ร้อยละ 35.6 เห็นด้วย แต่เมื่อถามว่า ถ้าหาก น.ศ. จะแต่งงานจดทะเบียนสมรสขณะที่กำลังศึกษา กลับพบว่าผู้เห็นด้วยเพียงร้อยละ 20.4 ส่วนผู้ไม่เห็นด้วยมีถึงร้อยละ 76.5 ร้อยละ 3.1 ไม่มีความเห็น (มติชน 220242)

7. รศ.ดร. วันชัย ศิริชนะ ปลัดทบวงมหาวิทยาลัยแสดงความเห็นว่า ต้องแยกให้ชัดเจนระหว่างสิทธิมนุษยชนกับความเหมาะสม หากยังเป็น น.ศ. ที่อยู่ในวัยเรียน ยังไม่มีอาชีพ และผู้ใหญ่ไม่รับรู้ก็เป็นเรื่องไม่สมควร

2. การเคลื่อนไหวสตรีและครอบครัวไทย

หัวข้อข่าว

2.1 การเคลื่อนไหวสตรี

2.1.1 สตรีผู้ใช้แรงงานเรียกร้องตั้งสถาบันคุ้มครองสุขภาพในสถานประกอบการ

(สำนักข่าวไทย 070342)

2.1.2 องค์การสตรีเรียกร้องให้สตรีมีส่วนร่วมในคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

(สำนักข่าวไทย 150342)

2.1.3 องค์การที่ทำงานด้านสตรีเสนอให้ตั้งหน่วยช่วยเหลือเหยื่อผู้เคราะห์ร้ายไว้ตามโรงพยาบาลต่างๆ

(มติชน 080342)

2.2 นานาทัศนะต่อปัญหาการต่อสู้และบทบาทของสตรี

2.2.1 ท่านผู้หญิงสมาลีฯ สตรีต้องแข่งขันกับตัวเองเพื่อพิสูจน์สิทธิเท่าเทียมชาย

(สำนักข่าวไทย 060342)

2.2.2 “ปิณดา” ว่าสตรีจะมีสิทธิเท่าเทียม สำคัญบุรุษต้องมีส่วนช่วยด้วย (สำนักข่าวไทย 060342)

2.2.3 เวทีเสวนาบทบาทสตรีในทศวรรษหน้าเสนอรวมพลังกลุ่มสตรีทุกภาคร่วมแก้ปัญหา

(สำนักข่าวไทย 080342)

2.2.4 คุณหญิงอัมพร ชี้ปัญหาความไม่เสมอภาคหญิงชายต้องแก้ที่เจตคติ ซึ่งต้องใช้เวลา

(สำนักข่าวไทย 080342)

2.3 สถิติข้อมูลที่น่าสนใจ

2.3.1 สำนักรวบรวมสตรีในเมืองใหญ่สนใจการเมืองเพียงร้อยละ 50 เท่านั้น (มติชน 080242)

2.3.2 วิจัยพบหญิงไทยดื่มสุรามากขึ้นเท่าตัวในรอบสิบปี (สำนักข่าวไทย 010242)

2.4 การเคลื่อนไหวเกี่ยวกับครอบครัวไทย

2.4.1 ครอบครัวไทยยังทำโทษลูกด้วยการตีเป็นส่วนใหญ่ (กรุงเทพธุรกิจ 251241)

2.4.2 คนไทยแต่งงานลดลงแต่หย่ากันมากขึ้น (สำนักข่าวไทย 120242)

สรุปประเด็นข่าว

2.1 การเคลื่อนไหวสตรี

2.1.1 สตรีผู้ใช้แรงงานเรียกร้องตั้งสถาบันคุ้มครองสุขภาพในสถานประกอบการ

(สำนักข่าวไทย 070342)

ในวันที่ 7 มี.ค. 2542 ก่อนวันสตรีสากลหนึ่งวัน มีกลุ่มคนทำงานรณรงค์ 8 มินา พร้อมกับผู้ใช้แรงงานสตรีจำนวนกว่า 1,000 คน ได้เดินขบวนจากอนุสาวรีย์ประชาธิปไตยมาถึงหน้าทำเนียบรัฐบาล และได้ส่งตัวแทน 30 คน เข้ายื่นข้อเรียกร้องต่อคุณหญิงสุพัตรา มาศดิตถ์ รมต.ประจำสำนักนายกรัฐมนตรี โดยมีใจความขอให้เร่งตั้งสถาบันคุ้มครองสุขภาพ ความปลอดภัยและสิ่งแวดล้อมในสถานประกอบการที่เป็นองค์กรอิสระของรัฐ โดยการโอนกองทุนเงินทดแทนไปอยู่ในสถาบันดังกล่าว มีการบริหารแบบครบวงจรทั้งการป้องกันการส่งเสริมสุขภาพ และให้เงินทดแทนฟื้นฟูสมรรถภาพ และให้ทุนวิจัย ทั้งนี้โดยมีผู้แทนจาก 5 ภาค คือกลุ่มลูกจ้าง นายจ้าง ภาครัฐ ผู้ทรงคุณวุฒิ และองค์กรผู้ป่วยจากการทำงาน นอกจากนี้เรียกร้องให้เร่งประกาศใช้กองทุนประกันสังคมกรณีว่างงานภายในปี 2542 โดยเก็บเงินสมทบฝ่ายละร้อยละ 1.5 โดยรัฐบาลสมทบด้วย จัดตั้งกองทุนเฉพาะหน้าช่วยเหลือคนตกงาน แก้ปัญหากลไกรัฐซึ่งมีข้อจำกัดในการเข้าถึงคนตกงาน และหยุดการขายรัฐวิสาหกิจ เพราะอาจทำให้เอกชนมีการผูกขาด

2.1.2 องค์กรสตรีเรียกร้องให้สตรีมีส่วนร่วมในคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

(สำนักข่าวไทย 150342)

ในโอกาสที่ได้มีการจัดปาฐกถาพิเศษขึ้นที่ทำเนียบรัฐบาล เมื่อวันที่ 15 มี.ค. ในหัวข้อเรื่อง กฎหมายสิทธิมนุษยชนของอังกฤษ โดย รมต. ก.มหาดไทยและรองประธานสภาขุนนางแห่งสหราชอาณาจักรที่เดินทางมาเยือนประเทศไทย โดยมีคุณหญิงสุพัตรา มาศดิตถ์ รมต.ประจำสำนักนายกรัฐมนตรีเป็นผู้ให้การต้อนรับ

ในการปาฐกถาดังกล่าวได้มีการแลกเปลี่ยนแนวคิดเกี่ยวกับการออกกฎหมายดังกล่าวในประเทศไทย คือ พ.ร.บ. คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ที่ต้องการให้สตรีเข้าไปมีบทบาทในเรื่องสิทธิด้านต่างๆ ในรูปของคณะกรรมการ ซึ่งปรากฏว่า พ.ร.บ.ดังกล่าวได้ถูกแก้ไขโดยคณะกรรมการกฤษฎีกา โดยตัดส่วนที่ระบุให้สตรีเข้าไปมีส่วนร่วมในคณะกรรมการสรรหาคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนฯ ซึ่งกำหนดไว้ 8 คนออกไป

อนึ่งในวันเดียวกันนี้ ได้มีกลุ่มองค์กรพัฒนาเอกชนด้านสตรี ได้จัดแถลงข่าวที่โรงแรมรอยัล รัตนโกสินทร์ เรียกร้องให้มีการกำหนดสัดส่วนสตรีในคณะกรรมการสรรหาและคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ด้วยเหตุผลที่ว่า สตรียังเป็กลุ่มที่ถูกละเมิดสิทธิมากที่สุด และรวมถึงความเสมอภาคระหว่างหญิงชายที่ยังไม่เท่าเทียมในทางปฏิบัติ นอกจากนี้ยังได้เรียกร้องให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติต้องเป็นองค์กรอิสระ และให้มีอำนาจหน้าที่ส่งเสริมตรวจสอบคุ้มครองสิทธิมนุษยชนมากกว่าจะเป็นหน่วยงานที่รับเรื่องร้องทุกข์เพียงอย่างเดียว

2.1.3 องค์กรที่ทำงานด้านสตรีเสนอให้ตั้งหน่วยช่วยเหลือเหยื่อผู้เคราะห์ร้ายไว้ตามโรงพยาบาลต่างๆ

(มติชน 080342)

ในการประชุมเชิงวิชาการเรื่อง "กลไกการป้องกันและแก้ไขความรุนแรงต่อผู้หญิง" เมื่อวันที่ 8 มี.ค. 2542 วิทยากรที่มาจากกลุ่มองค์กรเกี่ยวกับสตรี เช่นสมาคมส่งเสริมสถานภาพสตรี ซึ่งทำโครงการ "บ้านพักฉุกเฉิน" มูลนิธิเพื่อนหญิง สำนักงานพัฒนาสุขภาพจิต กรมสุขภาพจิต และสมาคมวางแผนครอบครัว ได้เปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับสตรีที่ถูกข่มขืนรูปแบบต่างๆ เช่นข้อมูลว่าผู้ต้องขังหญิงถูกนักโทษชายข่มขืนในอัตราเฉลี่ยวันละ 10 ราย ในปี 2540 ปัญหาเฉพาะหน้าคือห้องขังหญิงเสื่อมโทรม ห้องน้ำไม่มีกลอนล็อกที่แน่นหนา ไม่มีที่กำบัง เป็นต้น

ข้อมูลว่าผู้หญิงที่มาขอความช่วยเหลือจากมูลนิธิเพื่อนหญิง ร้อยละ 80 เป็นปัญหาความรุนแรงในครอบครัว เช่นสามีทุบตี สามีนอกใจ สามีไม่อุปการะเลี้ยงดูบุตร ปัญหาความรุนแรงทางเพศ สตรีถูกข่มขืน ถูกมolest ถูกทำอนาจาร ปัญหาการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์

มีทั้งกลุ่มเด็กกำลังเรียน สตรีที่มีลูกมากแล้ว และไม่มีเงินที่จะเลี้ยงดูลูกที่จะออกมาใหม่ นอกจากนั้นก็มีปัญหาสตรีที่ถูกล่อลวงไปค้าประเวณี ขณะนี้สถิติผู้มาขอความช่วยเหลือมีมากขึ้นเรื่อย ๆ

ได้มีการเสนอทางแก้ปัญหาว่า ควรเร่งออกกฎหมายลูกให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ เช่นกฎหมายครอบครัว กฎหมายชังชิน นอกจากนี้ควรมีหน่วยงานให้ความช่วยเหลือผู้หญิงที่ตกเป็นเหยื่อความรุนแรงทั้งทางร่างกายและจิตใจอยู่ตามโรงพยาบาลต่างๆ เพื่อให้ความช่วยเหลือเหยื่อผู้เคราะห์ร้ายได้ทันทั่วถึงที่เกิดเหตุ อีกทั้งควรมีการปรับปรุงระบบการศึกษา ทักษะชีวิตที่ถูกต้องเรื่องความเสมอภาคของหญิงชาย และมีการสอนเรื่องเพศศึกษาในทุกระดับชั้น

2.2 นานาทัศนะต่อปัญหาการต่อสู้และบทบาทของสตรี

2.2.1 ท่านผู้หญิงสุมาลีศรี สตรีต้องแข่งขันกับตัวเองเพื่อพิสูจน์สิทธิเท่าเทียมชาย

(สำนักข่าวไทย 060342)

ท่านผู้หญิงสุมาลี จาติกวณิช ในฐานะประธานคณะกรรมการเฉพาะกิจจัดงานเนื่องในโอกาสวันสตรีสากล ปี 2542 ได้กล่าวถึงบทบาทการต่อสู้เพื่อความเสมอภาคของสตรีว่า ทศนคติของสังคมเกี่ยวกับการพัฒนาสตรี 10 ปีที่ผ่านมาเปลี่ยนแปลงไป โดยเฉพาะในเรื่องการแข่งขันระหว่างผู้หญิงและผู้ชาย ผู้หญิงเริ่มเข้าใจว่า ไม่ต้องไปแข่งกับผู้ชาย แต่ต้องแข่งกับตัวเอง โดยพร้อมที่จะรับงานต่าง ๆ ที่ท้าทายความสามารถของผู้หญิง ในเวลาเดียวกัน ผู้ชายก็เริ่มเข้าใจ จึงคิดว่า ต่อไปนี้เป็นการพัฒนาโอกาสความเสมอภาคด้วยความสามารถทั้งหญิงชาย เด็กและผู้ใหญ่มากกว่าจะเป็นการแข่งขันกันที่จำนวน ท่านผู้หญิงสุมาลียังได้กล่าวถึงสิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคที่ให้ไว้ตามรัฐธรรมนูญ ว่าควรจะพยายามดึงมาใช้ให้เกิดประโยชน์ตามอาชีพ ความสามารถ และโอกาส แทนที่จะปล่อยให้ให้อยู่ในพานพับเฉยๆ นอกจากนั้นท่านผู้หญิงยังเสนอให้เริ่มปลูกฝังความเท่าเทียมกันระหว่างหญิงชายเสียตั้งแต่เด็ก รวบรวมอายุ 10 ขวบเป็นอย่างน้อย โดยการจัดกิจกรรมให้เด็กหญิงชายทำร่วมกัน เด็กจะเรียนรู้จากการกระทำไปเอง

2.2.2 "ปวีณา" ว่าสตรีจะมีสิทธิเท่าเทียม สำคัญบุรุษต้องมีส่วนช่วยด้วย (สำนักข่าวไทย 060342)

นางปวีณา หงสกุล รมต.ชน ก.แรงงานและสวัสดิการสังคม กล่าวภายหลังที่ได้รับการประกาศเกียรติคุณเป็นยอดหญิงประจำปี 2542 ว่า ความเสมอภาคในการเมืองการปกครองสตรียังไม่ได้รับเท่าเทียมกับบุรุษอีกมาก จึงควรผลักดันให้บทบัญญัติในรัฐธรรมนูญให้สิทธิเท่าเทียมกันได้รับการปฏิบัติ เป็นรูปธรรม ที่สำคัญบุรุษต้องมีส่วนช่วยด้วย ขณะเดียวกันรัฐบาลจะต้องให้ความสำคัญเรื่องที่จะให้สตรีได้เรียนรู้ มีการศึกษา มีอาชีพ มีศักยภาพเท่าเทียมกับบุรุษตามรัฐธรรมนูญด้วย

เกี่ยวกับเรื่องความเสมอภาคตามรัฐธรรมนูญ นายวิษณุ เครืองาม เลขาธิการคณะรัฐมนตรี กล่าวในปาฐกถาพิเศษ เรื่องความเสมอภาคระหว่างหญิงชาย จุดท้าทายรัฐบาลในบริบทของรัฐธรรมนูญใหม่ ว่า รัฐธรรมนูญใหม่ได้ระบุถึงความเสมอภาคไว้ 3 แห่ง ในมาตรา 5 มาตรา 30 และมาตรา 80 นอกจากนั้นยังกำหนดให้รัฐเสนอรายงานต่อสภาทุก 1 ปี ว่าได้ทำอะไรที่เกี่ยวกับความเสมอภาคหญิงชายตามที่ระบุไว้ในรัฐธรรมนูญบ้าง

2.2.3 เวทีเสวนาบทบาทสตรีในทศวรรษหน้าเสนอรวมพลังกลุ่มสตรีทุกภาคร่วมแก้ปัญหา

(สำนักข่าวไทย 080342)

ในการเสวนาในหัวข้อ เศรษฐกิจและบทบาทหญิงชายในทศวรรษหน้านานาทัศนะ ซึ่งจัดภายใต้หัวข้อประเด็นใหญ่เรื่อง "การส่งเสริมความเสมอภาคหญิงชายในทศวรรษหน้า" ผู้ทรงคุณวุฒิจากสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติคนหนึ่งเสนอว่า ในภาวะวิกฤติเศรษฐกิจขณะนี้ รัฐควรมีการปรับปรุงกระบวนการส่งเสริมความรู้ ให้เข้าถึงกลุ่มประชาชนผู้ด้อยโอกาสในท้องถิ่นมากขึ้น โดยเฉพาะการรวมพลังของสตรีในแต่ละภาคให้เข้ามามีส่วนร่วม นอกเหนือไปจากหน่วยงานภาครัฐและเอกชนในการแก้ปัญหาต่างๆ ด้วยการเปิดเวทีสตรีในแต่ละหมู่บ้านและตำบล เพื่อร่วมกันวิเคราะห์ปัญหาและหาทางแก้ไข เพราะพลังของสตรีในท้องถิ่นถือเป็นพลังกลุ่มใหญ่ที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของชุมชน

2.2.4 คุณหญิงอัมพร ชี้ปัญหาความไม่เสมอภาคหญิงชายต้องแก้ที่เจตคติ ซึ่งต้องใช้เวลานาน

(สำนักข่าวไทย 080342)

คุณหญิงอัมพร มีสุข ที่ปรึกษาสภาสตรีแห่งชาติ ชี้ว่า ปัญหาอุปสรรคของการพัฒนาสตรีในประเทศไทยเหมือนหลายประเทศที่พัฒนาแล้วคือ เจตคติที่มองว่าผู้หญิงกับผู้ชายไม่เท่ากัน การจะปรับเปลี่ยนเจตคติต้องอดทนใช้เวลานานพอสมควรค่อยเป็นค่อยไป ต้องไม่ทำให้เกิดความบาดหมางหรือรบราฆ่าฟันกัน และอย่าเรียกร้องสิทธิต่างๆ ด้วยการเดินขบวนเพราะจะทำให้ผู้ชายเกิดความรู้สึกไม่ดี

คุณหญิงอัมพร กล่าวด้วยว่า การที่ผู้หญิงเข้าไปมีบทบาทหรือตำแหน่งทางฝ่ายการเมือง การบริหาร การปกครอง หรือวงการทหารจำนวนน้อย ไม่ได้หมายความว่าผู้หญิงไม่มีความสามารถ แต่เป็นเพราะขาดโอกาสและผู้หญิงเองขาดความเชื่อมั่น เพราะสังคมไม่ค่อยเชื่อ

คุณหญิงอัมพร กล่าวด้วยว่า การที่ผู้หญิงเข้าไปมีบทบาทหรือตำแหน่งทางฝ่ายการเมือง การบริหาร การปกครอง หรือวงราชการ จำนวนน้อย ไม่ได้หมายความว่าผู้หญิงไม่มีความสามารถ แต่เป็นเพราะขาดโอกาสและผู้หญิงเองขาดความเชื่อมั่น เพราะสังคมไม่ค่อยเชื่อมั่นในผู้หญิงเท่าที่ควร ยกตัวอย่างเช่น การลงสมัครรับเลือกตั้งเป็น ส.ส. เคยมีเพื่อน ส.ส. ผู้หญิงมาเล่าให้ฟังว่า เวลาหาเสียงมักจะถูกโจมตี เรื่องต่างๆ เช่นเรื่องรูปร่าง ถ้าเป็นผู้ชายกลับไม่ถูกต่อว่า ซึ่งเป็นเรื่องที่ไม่ยุติธรรมที่สุดในโลก

2.3 สถิติข้อมูลที่น่าสนใจ

2.3.1 สสำรวจพบสตรีในเมืองใหญ่สนใจการเมืองเพียงร้อยละ 50 เท่านั้น (มติดน 080242)

สถิติตัวเลขที่ได้จากการสำรวจของนายรัฐพงศ์ บุญญานุวัตร ภาควิชาสังคมวิทยา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา ซึ่งได้จับกลุ่มเป้าหมายผู้หญิงอายุ 18 ปีขึ้นไปในเขต กทม. และปริมณฑลจำนวน 2,119 คน ระหว่างวันที่ 1-5 มีนาคม 2542 ปรากฏว่ามีผู้หญิงในกลุ่มเป้าหมายเพียงร้อยละ 51.08 เท่านั้นที่สนใจติดตามกิจกรรมทางการเมือง มีถึงร้อยละ 32.68 ที่ตอบไม่สนใจ และร้อยละ 16.24 ตอบเฉยๆ และในจำนวนที่สนใจการเมืองนั้น ชำนาญจากสื่อหนังสือพิมพ์ร้อยละ 48.18 ติดตามข่าวทางทีวีร้อยละ 37.65 อีกร้อยละ 14.17 ฟังจากวิทยุ

2.3.2 วิจัยพบหญิงไทยดื่มสุรามากขึ้นเท่าตัวในรอบสิบปี (สำนักข่าวไทย 010242)

น.พ. ศีวงศ์ หะวานนท์ นายกสสมาคมป้องกันปัญหาจากสุราแห่งประเทศไทย เปิดเผยจากรายงานการวิจัยในกลุ่มนักเรียนนักศึกษาหญิง ถึงพฤติกรรมการเริ่มดื่มสุราครั้งแรก พบว่า ผู้หญิงกลุ่มตัวอย่างดื่มสุราแล้วแรกเมื่ออายุระหว่าง 10-12 ปี ซึ่งเด็กกลุ่มนี้จะติดเพื่อนต้องการค้นแบบที่จะเลียนแบบ อย่างไรก็ตาม ผลการวิจัยนี้ ไม่สามารถสะท้อนภาพการเริ่มดื่มสุราแล้วแรกของผู้หญิงกลุ่มวัยทำงานได้ น.พ.ศีวงศ์ กล่าวว่าเมื่อ 10-20 ปีก่อนมีสถิติผู้หญิงดื่มสุราเพียงร้อยละ 4-5 เท่านั้น แต่ปัจจุบันนี้พบว่า ผู้หญิงดื่มสุรามากขึ้นเป็นร้อยละ 8-10 ซึ่งการที่ผู้หญิงหันมาดื่มสุรามากขึ้นนี้ก่อให้เกิดปัญหาตามมามากมาย เช่นปัญหาการทำแท้งในผู้หญิงวัยรุ่น ปัญหาเด็กทารกได้รับความกระทบกระเทือนเนื่องจากการดื่มสุรา และพบว่าคนที่มารดาดื่มสุราทำให้ลูกติดสุราได้ร้อยละ 10 บิดาดื่มทำให้ลูกติดได้ร้อยละ 3 นอกจากนี้ยังมีการฆ่าตัวตายเมื่อประสบปัญหาแล้วไม่กล้าปรึกษาพ่อแม่ หมดความเป็นกุลสตรี ไม่รักษาวลสงวนตัว กิริยามารยาทไม่เรียบร้อย เมาะอาละวาด พุดจาเลอะเลือน กลายเป็นคนไม่น่าเชื่อถือ

2.4 การเคลื่อนไหวเกี่ยวกับครอบครัวไทย

2.4.1 ครอบครัวไทยยังทำโทษลูกด้วยการตีเป็นส่วนใหญ่ (กรุงเทพธุรกิจ 251241)

ผลการสำรวจความคิดเห็นของพ่อแม่ผู้ปกครองในเรื่องการใช้ความรุนแรงในครอบครัว จัดทำโดยมูลนิธิศูนย์พิทักษ์เด็ก พบว่ามีพ่อแม่ผู้ปกครองร้อยละ 84.45 ยังทำโทษลูกด้วยการตี รองลงมาเป็นการใช้อำนาจในครอบครัวคิดเป็นร้อยละ 43.50 ถัดมาเป็นการทะเลาะด่าว่ากันต่อหน้าลูกร้อยละ 38.28 การใช้คำพูดที่ทำร้ายจิตใจลูกร้อยละ 32.36 การซ้ำเติมเมื่อลูกทำผิดพลาดร้อยละ 28.88 มีการรับสื่อและเกมที่มีเนื้อหารุนแรงร้อยละ 23.43 มีการทิ้งลูกให้อยู่ตามลำพังร้อยละ 19.02 การเป็นแบบอย่างของพ่อแม่ที่ไร้เหตุผลมีร้อยละ 17.16 และมีการกระทำที่กระตุ้นทางเพศต่อเด็กร้อยละ 0.92

2.4.2 คนไทยแต่งงานลดลงแต่หย่ากันมากขึ้น (สำนักข่าวไทย 120242)

จากการเปิดเผยข้อมูลของนายถาวร พรหมมีชัย ผู้อำนวยการส่วนการทะเบียนทั่วไป สำนักบริหารการทะเบียน กับสำนักข่าวไทย ว่าข้อมูลที่รวบรวมได้ใน 2-3 ปีที่ผ่านมา พบว่าการจดทะเบียนสมรสมีแนวโน้มลดลงเรื่อยๆ ขณะที่การจดทะเบียนหย่าเพิ่มขึ้น

ในการจดทะเบียนสมรสพบว่า ข้อมูลปี 2538 มีการสมรสทั้งหมด 470,000 คู่ พอมาปี 2539 การจดทะเบียนสมรสลดลงจากปี 2538 ร้อยละ 7.7 รวมมีคู่สมรส 436,000 คู่ ต่อมาปี 2540 มีการจดทะเบียนสมรสลดลงจากปี 2539 ร้อยละ 10.05 เหลือจำนวนคู่สมรสประมาณ 396,000 คู่

ส่วนการจดทะเบียนหย่า ในปี 2537 มีหย่าทั้งสิ้นประมาณ 46,700 คู่ มาปี 2538 มีการจดทะเบียนหย่าเพิ่มขึ้นจากปี 2537 กว่า 6,600 คู่ มาปี 2539 จดทะเบียนหย่าเพิ่มขึ้นจากปีก่อนกว่า 3,100 คู่ ปี 2540 มีการจดทะเบียนหย่าทั้งสิ้นประมาณ 62,000 กว่าคู่ เพิ่มขึ้นจากปี 2539 ประมาณ 5,600 คู่

เมื่อนำข้อมูลการจดทะเบียนสมรสมาเปรียบเทียบกับกรหย่า เฉลี่ยพบว่าปี 2538 การหย่าคิดเป็นร้อยละ 11.38 ของการสมรส ปี 2539 มีการจดทะเบียนหย่าร้อยละ 13 ของการจดทะเบียนสมรส และปี 2540 มีการจดทะเบียนหย่าคิดเป็นร้อยละ 15.72 ของการจดทะเบียนสมรส ดังนั้นแนวโน้มในช่วง 3 ปีที่ผ่านมา การจดทะเบียนสมรสลดลง ส่วนการหย่าเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะในเมืองใหญ่จะมีสถิติทั้งการจดทะเบียนและการหย่ามากกว่าในชนบท

3. ปัญหาอาชญากรรม

หัวข้อข่าว

- 3.1 กรณีสังหารนางอุบล บุญญชลีธร หรือ “เจ้าแม่ อ.ส.ม.ท” เรื่องอืด มีแนวโน้มสรุปว่าเกิดจากสาเหตุการเมืองท้องถิ่น (ไทยรัฐ 01-02-04-09-10-11-14-170342, เนชั่นสุดสัปดาห์ เดือนมีนาคม 2542)
- 3.2 กรณีสังหารหัวหน้าผู้ตรวจบัญชีชาวออสเตรเลีย เกรงกระเทือนถึงดวงดาว ระคมกำลังตำรวจเร่งสาวถึงต้นตอได้อย่างรวดเร็ว (ไทยรัฐ 11-31 มี.ค. , 2 เม.ย. 2542, The Nation 12-13,15,17-19, 23 มี.ค. 2542, Bangkok Post 12, 13, 15 มี.ค. 2542)
- 3.3 กรณีลักพาตัวอดีตเจ้าหน้าที่ทูตเกาหลีเหนือรีบจบ ก่อนที่ทั้งสองฝ่ายจะหน้าแตกอีกมากขึ้น (ไทยรัฐ 11,25,270342, เดลินิวส์ 180342, Bangkok Post 120342, The Nation 23,240342)
- 3.4 กรณีอุลริค ไวล์ฟกัง ยิ่งสาวลึกยิ่งเจอโยงโยอันน่าตกตลึงพริ้งเพริด (The Nation 300142, 1-280242, 4-5, 11, 19, 310242, สำนักข่าวไทย 7, 110242, ฐานสัปดาห์วิจารณ์ ฉบับที่ 249, 250, 252 30 ม.ค. -26 ก.พ. 2542)
- 3.5 กรณีตำรวจและข้าราชการไทยพัวพันการค้ายาเสพติดและการเรียกค่าคุ้มครอง (สำนักข่าวไทย 160342, กรุงเทพธุรกิจ 210242, Bangkok Post 130342, ฐานสัปดาห์วิจารณ์ ฉบับที่ 256, 20-26 มี.ค. 2542, ฐานสัปดาห์วิจารณ์ ฉบับที่ 246 9-15 ม.ค. 2542)

สรุปประเด็นข่าว

- 3.1 กรณีสังหารนางอุบล บุญญชลีธร หรือ “เจ้าแม่ อ.ส.ม.ท” เรื่องอืด มีแนวโน้มสรุปว่าเกิดจากสาเหตุการเมืองท้องถิ่น (ไทยรัฐ 01-02-04-09-10-11-14-170342, เนชั่นสุดสัปดาห์ เดือนมีนาคม 2542)

ตำรวจตั้งข้อสันนิษฐานเหตุสังหารนางอุบลไว้ทันที 4 ประเด็น

กรณีคนร้ายใช้อาวุธปืนเอ็ม 16 ปุกกระหน่ำยิงนางอุบล บุญญชลีธร เสียชีวิตคารถเบนซ์ เมื่อวันที่ 27 กุมภาพันธ์ 2542 ขณะรถจอดรอเข้าบ้านพัก ตำรวจได้ตั้งข้อสันนิษฐานที่มาไว้ 4 ประเด็นคือ 1) เกี่ยวข้องกับคดีขิงการฆ่าสังหาร อดีต ผอ.อ.ส.ม.ท. 2) กรณีปล่อยเงินกู้ ที่ สจ.หลายรายยื่นไปจำนวนมาก 3) การชิงอำนาจอิทธิพลการเมืองในท้องถิ่นกับทีม อบจ. และ 4) ความขัดแย้งหัวคะแนนคนรั้งเลือก ส.ส. ปี 2535

ในประเด็นแรกนั้นระบุว่า “อาจมีจอมบงการระดับสูงอยู่เบื้องหลัง สั่งฆ่าเพื่อตัดตอนปิดฉากคดีสะเทือนขวัญ” ในประเด็นที่สองมีเค้าเนื่องจากมีเหยื่อสัญญาที่สุดโหดออกมาเผยว่า ถ้าแปรพักตร์สัญญาจากสองแสนจะถูกไล่ตัวเลขเป็น 4 ล้าน มีที่ถูกฟ้องล้มละลายไปแล้ว 2 คน ในประเด็นที่สาม ตั้งขึ้นมาจากให้นายมิตร ประดับศรี ฝ่ายตรงข้ามที่เป็นคู่แข่งชิงตำแหน่งนายก อบจ. กับลูกสาวของนางอุบล รับแถลงว่า ยอมรับว่ามีความขัดแย้งแต่ไม่รุนแรง ซึ่งมีที่สามจวดยโอกาสเพื่อเบนประเด็น ในประเด็นที่สี่ไม่มีรายละเอียดที่ชัดเจน

หนึ่งต่อมภายหลังได้เพิ่มประเด็นเรื่องทรัพย์สิน มรดกและธุรกิจเข้ามาอีกประเด็นหนึ่ง

ข้อสงสัยเกิดบางประการจากเหตุการณ์สังหารโหด

1) นายพรเทพ กัทธกานต์กุล บุตรชายของนางอุบล ผู้ซึ่งเป็นคนขับรถเบนซ์มรณะพานางอุบลมาจอด แล้วลงจากรถเพื่อเปิดประตูเข้าบ้าน ระหว่างนั้นคนร้ายได้บุกเข้ามายังนางอุบล

2) นายพรเทพจอดรถห่างจากประตูบ้านมากประมาณ 10 เมตร ทั้งๆ ที่ประตูเปิดเข้าข้างใน และยังให้การว่าเห็นมือปืนใช้รถจักรยานยนต์ ซึ่งขัดกับคำให้การของเด็กปั๊มที่อยู่บริเวณแถวหน้าว่า เมื่อสิ้นเสียงปืนตนหันไปเห็นมือปืนสองคนวิ่งมาจากข้างรถทั้งสองข้าง แล้วขึ้นรถเก่งบั้งหนีไป

3) นายพรเทพระบุว่า นางอุบลพูดถึงกลุ่ม ส.จ. ฝ่ายตรงข้ามแค้นตุ้มแ่งตำแหน่งนายก อบจ. เลยส่งมือปืนสังหาร

4) ผู้ว่าราชการจังหวัดยโสธรได้ตั้งข้อสังเกตด้วยว่า “ผลประโยชน์ใน อบจ. ยโสธรมีน้อย น่าจะขัดแย้งกันเรื่องศักดิ์ศรีมากกว่า”

5) สื่อมวลชนบางฉบับตั้งข้อสังเกตวิธีการสืบสวนของตำรวจเน้นคนใกล้ชิด ทั้งที่ตั้งประเด็นเรื่องการเมืองท้องถิ่นไว้ แต่ยังไม่มีการสอบปากคำบรรดา ส.จ. เลย

6) ในวันที่ 3 มี.ค. 2542 ศาลจังหวัดนนทบุรี สั่งจำนายคดีที่อัยการ จ.นนทบุรี เป็นโจทก์ยื่นฟ้องนางอุบล ในคดีเก่าข้อหาจ้างวานใช้ให้ฆ่านายแสงชัย สุนทรวัดณ์ อดีต ผอ. อ.ส.ม.ท. โดยมีนายความจำเลยเป็นผู้ยื่นคำร้องให้จำนายคดีออกจากสารบบ และงดสืบพยานโจทก์ เนื่องจากตัวจำเลยเสียชีวิตเพราะถูกลอบสังหาร

7) เกียรติ วิสิษฐ์สรรรถ ทนายความคู่ปามีเจ้าแม่วิฑู รัชต์กลุ่มอิทธิพล ส.จ. ยโสธร อยู่เบื้องหลังปิดฉากชีวิตนางอุบล ระบุนางอุบลรู้ตัวจะถูกหล่ม เคยขอตำรวจกองปราบฯเป็นมือปืนคุ้มกัน

ปูมหลังก่อนจะถึงนาทีปิดฉากชีวิตของ “เจ้าแม่วิฑู”

เมื่อวันที่ 25 ก.ย. 2540 ศาล จ.นนทบุรี ได้มีคำพิพากษาคัดสินลงโทษจำคุกตลอดชีวิต ทีมสังหารนายแสงชัย สุนทรวัฒน์ อดีต ผอ. องค์การสื่อสารมวลชนแห่งประเทศไทย (อ.ส.ม.ท.) คือ นายนฤฤทธิ์ อุ่นตระกูล มือปืนผู้ลั่นไกสังหาร นายสุนันท์ วงศ์หาญคำ พลขับ จักรยานยนต์ นายกนกศักดิ์ อินทรสมาน และนายชัยชนะ คงหนู คนขี่เป่าหมาย และนายทวี พุทธจันทร์ ผู้จ้างวานฆ่า ซึ่งเป็นบุตรชายของนางอุบล ถูกลงโทษประหารชีวิต แม้ว่าคำพิพากษาของศาลระบุถึงสาเหตุที่นายทวีจ้างวานฆ่านายแสงชัย นั้นว่ามาจากความขัดแย้งระหว่างนายแสงชัยกับนายทวีและนางอุบล แต่อัยการสูงสุดสั่งไม่ฟ้องนางอุบล เพราะยังขาดหลักฐานที่บ่งชี้ว่า นางอุบลเป็นผู้บงการสั่งฆ่าตามที่ถูกกล่าวหา จึงต้องปล่อยตัวไป

แต่ปรากฏว่าหลังจากที่ศาลตัดสินไม่นาน ก็มีผู้ถูกตัดสินจำคุกตลอดชีวิต 4 ใน 4 คือนายนฤฤทธิ์ อุ่นตระกูล ได้ส่งจดหมายถึงครอบครัวสุนทรวัฒน์ ว่าเขาและพวกต้องการจะให้ปากคำใหม่ เพื่อจะสาวให้ถึง “จอมบงการ” ตัวจริง ดังนั้นในเดือน เมษายน 2541 นางอุบลจึงต้องตกเป็นผู้ต้องหา ในคดีจ้างวานฆ่านายแสงชัย สุนทรวัฒน์อีกครั้งหนึ่ง คดีอยู่ระหว่างการสืบพยาน แต่นางก็มาถูกสังหารโหดไปเสียก่อนในวันที่ 27 มี.ค. 2542

ความคืบหน้าของคดีใหม่ไปสู่ประเด็นเรื่องการเมืองท้องถิ่น

-รายงานข่าววันที่ 9 มี.ค. พล.ต.อ.ชัยวัชร เวสสะโกศล รองผบ.ตร. บินไปกำกับจัดประชุมชุดสืบสวนสอบสวนด้วยตัวเองที่โคราช เผยว่าขณะนี้ได้ตัดประเด็นอื่นๆ ไปเหลือเพียงสองประเด็นคือ เรื่องทรัพย์สิน และเรื่องการเมืองท้องถิ่น

-ข่าววันที่ 11 มี.ค. เผยอิทธิพลกลุ่ม ส.จ. คู่แข่งกว้างขวางกินงานรับเหมา 3 จังหวัด แอลยูทธิชิกเบิกงานประมูล จุดช่องทางไม่ให้คนนอกเข้ามาแข่งได้เด็ดขาด ตำรวจมั่นใจเป็นชนวนขัดแย้งที่ต้องเก็บเจ้าแม่คลืนวิฑูให้พ้นเส้นทาง

-วันที่ 14 มี.ค. ข่ายยันยันจาก พล.ต.ต. นิยม ไกรลาศ ผบ.ก.ภ. ยโสธร ระบุ แนวทางสืบสวนถูกทางแล้ว ขณะพนักงานสอบสวนระดมสอบสวนเชียด 30 ส.จ. เมืองยโสธร

-วันที่ 17 มี.ค. “แหลมทอง ญาณอุบล” ผบ.ก.3 แยม ข้อมูลชัดใน 2 ประเด็น คือเรื่องปัญหาความขัดแย้งผลประโยชน์และเรื่องการเมืองท้องถิ่นเรื่อง อบจ.

3.2 กรณีสังหารหัวหน้าผู้ตรวจบัญชีชาวออสเตรเลีย เกรงกระเทือนถึงดวงดาว ระดมกำลังตำรวจ

สาวถึงต้นตอได้อย่างรวดเร็ว (ไทยรัฐ 11-31 มี.ค. 2 เม.ย. 2542, The Nation 12-13, 15, 17-19, 23 มี.ค. 2542,

Bangkok Post 12, 13, 15 มี.ค. 2542)

เด็ดดอกไม้กระเทือนถึงดวงดาว

กรณีคนร้ายซึ่งเป็นมือปืนรับจ้าง “ขึ้นเขียน” ใช้ปืนขนาด 11 มม. ยิงนายไมเคิล เจริญ วันสเลย์ ชายชาวออสเตรเลียอายุ 58 ปี เป็นหัวหน้าฝ่ายตรวจสอบบัญชี บ.เข้าที่สารท พลนเนอร์ จำกัด เสียชีวิต ขณะนั่งรถจะมาปฏิบัติหน้าที่ ณ โรงงานน้ำตาลเกษตรไทย อ.ดาดกสิ จ.นครสวรรค์ เมื่อตอนกลางวันสฤๆ ของวันที่ 10 มีนาคมที่ผ่านมา ปรากฏกลายเป็นข่าวใหญ่ที่มีนักข่าวต่างประเทศให้ความสนใจ ทำเป็นข่าวดังไปทั่วโลก นายกรัฐมนตรีต้องลงมาสั่งการเด็ดขาดให้เร่งจับมือปืนและผู้บงการให้ได้โดยเร็ว เพราะจะทำให้ชื่อเสียงของประเทศปั่นป่วน สถานทูตออสเตรเลียถึงกับลดธงครึ่งเสา เพื่อแสดงความเคารพผู้ตายและให้ความสำคัญกับคดี เพราะผู้ตายมีตำแหน่งสำคัญ

ผิดที่ผิดเหตุพบว่าโรงงานหนี้เบอะแค่เจ้าของร่ำรวย

นายไมเคิลเหยื่อสังหารนี้ เป็นตัวแทนของบริษัทเข้าที่สารท พลนเนอร์ ที่เข้าเทกโอเวอร์กิจการโรงงานน้ำตาลเกษตรไทยหนองโพ เนื่องจากทางโรงงานประสบปัญหาเศรษฐกิจขาดทุนนับหมื่นล้าน และมีคำสั่งจากศาลแห่งในคดีล้มละลาย โดยนายไมเคิลถูกส่งตัวมาทำหน้าที่หัวหน้าทีมฟื้นฟูภาวะการเงินของโรงงาน ตั้งแต่วันที่ 21 มี.ค. ที่ผ่านมา และจะใช้เวลาดำเนินการทั้งสิ้น 3-5 เดือน รายงานข่าวกล่าวว่า หลังจากเข้าไปตรวจสอบบัญชีการเงินของโรงงาน พบว่ามีการใช้เงินผิดประเภท เงินกู้ธนาคาร 3 พันล้านไม่ยอมจ่ายให้แก่ชาวไร่ช้อย ถึงขั้นมีปากเสียงกับผู้บริหารระดับสูงของโรงงาน และมีการดักเตือนให้แก่ไข คู่กรณีเรื่องจะบานปลาย เลยสั่งมือปืนตามเก็บเพื่อตัดไฟเสียแต่ต้นลม

สาวถึงต้นตอได้ไม่ยากหากนายเร่ง

จากกรณีนี้ ได้เผยเห็นถึงประสิทธิภาพ ในการทำงานของตำรวจไทยเป็นอย่างยิ่ง เมื่อการณ์กลับกลายเป็นเหมือน เด็ดดอกไม้กระเทือนถึงดวงดาว ทุกฝ่ายจึงตื่นตัว นายกรัฐมนตรี ตำรวจเร่งทำหน้าที่ย่างเต็มกำลัง คนร้ายที่ถูกจับได้ตกใจในการกระทำรับสารภาพ ทำให้สามารถรู้ตัวคนร้ายและชื่อเสียงเรียงนามภายในเวลาเพียงประมาณ 1 สัปดาห์ ในวันที่ 17 มี.ค. หนังสือพิมพ์ระบุชื่อผู้ต้องสงสัยที่สั่งการให้มือปืนฆ่านายไมเคิลคือ นายบุญพรรณ สุทธิสิริวรรณ เป็นที่ปรึกษาฝ่ายไร่ช้อยของโรงงานน้ำตาล อดีตเคยเป็นนักการเมือง

เคยลงสมัคร ส.ส. นครสวรรค์พรรคประชาธิปัตย์ พร้อมทั้งทีมผู้ลงมือมา 3 คนคือ นายสมพงษ์ บัวสกุล นายพิเชษฐ์ หรือ น้องแก้วสามดวง หรือ ส.ทักซิณ เป็นมือปืนรับจ้างตัวฉกาจ มีคดีเกี่ยวพันแบบอุกฉกรรจ์หลายพื้นที่ และนายสมชาย ใจห้าว ซึ่งทำหน้าที่ซีรด์จกรยานยนต์ให้คนร้าย

ในที่สุดถึงสิ้นเดือนมี.ค. ที่ผ่านมา ตำรวจสามารถได้ตัวนายบุญพรรณ สุทธิสิริวรรณ โดยตำรวจกองปราบร่วมภาค 8 และตรด.บุกเข้าล็อกตัวได้ในเขาร้างกลางป่าลึก พื้นที่ อ.สิเกา จ.ตรัง นายบุญพรรณปฏิเสธข้อกล่าวหาและขอสู้คดีโดยการตั้งนายส่วนตัวถึง 3 คน และผู้สื่อข่าวเจาะมาได้ว่านายบุญพรรณได้รับค่าจ้างจากงานนี้ถึง 13 ล้าน โดยตนเองได้ไป 10 ล้าน ส่วนอีก 3 ล้านนั้นแบ่งกันไปในหมู่ผู้ร่วมปฏิบัติการสังหารในอดีตครั้งนี้

ข่าวล่าสุดปรากฏว่า สื่อมวลชน วันที่ 2 เมษายน ได้เผยแพร่ต้นตอผู้ต้องสงสัยบนการฆ่าออกมาคือ นายประติษฐ์ ศิริวิทย์กุล หนึ่งในตระกูลผู้บริหารใหญ่ของกลุ่มบริษัทน้ำตาลเกษตรไทย

3.3 กรณีลักพาตัวอดีตเจ้าหน้าที่ทูตเกาหลีเหนือรีบจบ ก่อนที่ทั้งสองฝ่ายจะหน้าแตกอีกมากขึ้น (ไทยรัฐ 11,25,270342, เดลินิวส์ 180342, Bangkok Post 120342, The Nation 23,240342)

จารชนเกาหลีเหนือ ลักพาตัวอดีตเจ้าหน้าที่ทูตแต่ล้มเหลว

เมื่อวันที่ 9 มี.ค. 2542 ได้เกิดปฏิบัติการลักพาตัว นายฮอง ซุน เกียง วัย 60 ปี อดีตที่ปรึกษาด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ประจำสถานเอกอัครราชทูตเกาหลีเหนือประจำประเทศไทย พร้อมด้วยครอบครัวคือภรรยาและลูกชายวัย 19 ปี เพิ่งเรียนจบปริญญาตรีจากมหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ หรือเอแบค โดยผู้ที่ลักพาตัวนั้นมีทั้งหมด 13 คน เป็นเจ้าหน้าที่คนไทย 2 คน อีก 7 คนเป็นเจ้าหน้าที่สถานทูตเกาหลีเหนือ ซึ่งมีเอกสารทางการทูต ส่วนอีก 4 คนเป็นเจ้าหน้าที่ที่เดินทางมาสมทบจากเกาหลีเหนือ ไม่มีเอกสารทางการทูต ซึ่งสื่อมวลชนไทยระบุว่าเป็น “จารชน” รายงานระบุว่า กลุ่มที่ลักพาตัวนี้ต้องการพาตัวของนายฮองและครอบครัวออกจากไทยข้ามไปประเทศลาวก่อนเพื่อส่งตัวทั้งหมดกลับไปเกาหลีเหนือ แต่ปฏิบัติการครั้งนี้ล้มเหลว เมื่อรอดูคั่นที่พาตัวนายฮองและภรรยาไปได้เกิดประจวบติเหตุพลิกคว่ำอยู่ริมถนนสายนครราชสีมา-ขอนแก่น เขต ต.โนนแดง อ.โนนแดง จ.นครราชสีมา นายฮองและภรรยาสามารถวิ่งหนีเข้าขอความช่วยเหลือจากตำรวจไทยที่ อ.โนนแดง ขณะที่ลูกชายนายฮองซึ่งถูกจับตัวไปในรถอีกคันหนึ่ง ได้ถูกกลุ่มจารชนนี้พาตัวไปหลบซ่อนอยู่หลายวัน

ทางการเกาหลีเหนือได้เคยทำหนังสือขอความร่วมมือมายังสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ให้สืบหาตัวนายฮอง ซุน เกียงและครอบครัว โดยอ้างว่านายฮองได้ก่อคดีทุจริตยักยอกเงินจากรัฐบาลเกาหลีเหนือที่ส่งมา เพื่อซื้อข้าวในประเทศไทย จำนวน 83.37 ล้านเหรียญดอลลาร์สหรัฐระหว่างปี ค.ศ. 1993-96 และยังมีขนถ่ายยาเสพติดด้วย แต่ขณะทางการไทยกำลังดำเนินการในเรื่องนี้อยู่ ก็เกิดเหตุการณ์ลักพาตัวเสียก่อน

รายงานอีกด้านหนึ่งเกี่ยวกับ นายฮองและครอบครัว

มีรายงานข่าวว่านายฮองและครอบครัวได้ขอลี้ภัยไปประเทศที่สาม ไม่ว่าจะเป็นสหรัฐอเมริกา แคนาดาหรือออสเตรเลีย แต่เกาหลีได้ก็แสดงความกระตือรือร้น ที่จะรับผิดชอบให้ครอบครัวนายฮอง อย่างไรก็ตามสำนักงานข้าหลวงใหญ่แห่งสหประชาชาติก็ได้ขอให้ประเทศไทยให้ที่พักพิงชั่วคราวแก่เขาและครอบครัวจนกว่าจะได้ “ข้อสรุปที่แน่นอน” เนื่องจากเอกสารทางการทูตของนายฮองนั้นได้สิ้นสุดไปตั้งแต่วันที่ 19 ก.พ. ที่ผ่านมา

ก่อนถึงวันที่ 19 ก.พ. นายฮองและครอบครัวได้แอบหลบออกจากบ้านพักเดิมแถวถนนพัฒนาการ ไปซ่อนอยู่ที่บ้านพักของเจ้าหน้าที่คนหนึ่ง ของสำนักข้าหลวงใหญ่ผู้ลี้ภัยของสหประชาชาติ แถวฝั่งธนบุรี ขณะที่ฝ่ายเกาหลีเหนือได้ระดมกำลัง “จารชน” จากสถานทูตเกาหลีเหนือจากประเทศใกล้เคียง ในรายงานข่าวระบุว่าจากอินโดนีเซียและสิงคโปร์ ระดมความหาตัวนายฮองและครอบครัว จนกระทั่งได้ตัวที่บ้านพักฝั่งธนดังกล่าว และจัดการ “ลุ่ม” ใส่รถตู้เพื่อพาตัวกลับเกาหลีเหนือโดยผ่านประเทศลาว แต่นายฮองและภรรยาสามารถหนีออกมาได้เนื่องจากรถที่พาไปเกิดพลิกคว่ำที่โคราช ดังที่เป็นข่าว และได้เข้าอยู่ในความคุ้มครองของสำนักตรวจคนเข้าเมืองของไทย

ท่าทีและการเคลื่อนไหวของทางการไทย (เท่าที่มีรายงานข่าว)

ในวันรุ่งขึ้นหลังจากเหตุการณ์รถคว่ำที่โนนแดง ทางเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ใหญ่นักตรวจคนเข้าเมืองได้สั่งการ ให้ใช้เฮลิคอปเตอร์รับตัวนายฮองและภรรยาเข้า กทม. และนำตัวไปที่สำนักตรวจคนเข้าเมืองด้วยขบวนรถที่มีการคุ้มกันอย่างหนาแน่น กับทั้งมีการสั่งการให้ดำเนินการทุกอย่างในทางลับ เพราะเป็นเรื่องระหว่างประเทศที่ยังมีความสับสนอยู่ระบุว่ากรณีการลักพาตัวเกาหลีเหนือเป็นการกระทำที่ละเมิดกฎหมายและอธิปไตยของไทย ทางการไทยต้องดำเนินการสอบสวนอย่างถึงที่สุด และ

ในวันที่ 11 มี.ค. รว.ก.ต่างประเทศไทย นายสุรินทร์ พิศสุวรรณ แสดงท่าทีเชิงกร้าวได้เรียกร้องให้เกาหลีเหนือปล่อยตัวบุตรชายของนายฮองอย่างไม่มีเงื่อนไข ฝ่ายตำรวจนครบาลเริ่มแรกออกมาแถลงข่าวเชิงกร้าว จะดำเนินการทางกฎหมายต่อจารชนเกาหลีเหนือที่เข้ามาดำเนินการอย่างถูกอาชญาบนแผ่นดินไทย ต่อมาภายหลังกลายเป็นเรื่องเอกสารทางการทูตตำรวจห้องที่เข้าไปทำอะไรไม่ได้ ต้องประสานงานผ่านกระทรวงการต่างประเทศ กับสำนักตรวจคนเข้าเมืองซึ่งจัดการเรื่องนี้อยู่แล้ว

ทางการเกาหลีเหนือได้ส่งนาย ลี โด ชบ อธิบดีกรมพิธีการทูตพร้อมคณะ เดินทางมาขอเข้าพบเจรจากับเจ้าหน้าที่ระดับสูง กระทรวงการต่างประเทศของไทย และได้ยื่นสารแสดงความเสียใจที่เกิดเหตุการณ์ดังกล่าว ชาวเกาหลีเหนือ ได้ต่อรองขอให้ ฝ่ายไทยยกเลิกปฏิบัติการทางกฎหมายทั้งหมด ต่อเจ้าหน้าที่เกาหลีเหนือทุกคนที่มีส่วนร่วมในการปฏิบัติการลักพาตัวครั้งนี้ เพื่อแลกเปลี่ยนกับการปล่อยตัวบุตรชายของนายฮอง แต่ปรากฏว่า ฝ่ายไทยไม่ยอมต่อรองด้วย นายลี โด ชบ ได้กล่าวถึงเรื่องการปล่อยตัวนายฮอง วันเมียง บุตรชายของนายฮองระหว่างการแถลงข่าวหลังออกมาจากห้องเจรจาว่า "หากจะปล่อยตัวก็เป็นการปล่อยโดยเงื่อนไขทางมนุษยธรรม ไม่ใช่ปล่อยตามคำเรียกร้องของฝ่ายไทย"

อย่างไรก็ตาม ในที่สุด ฝ่ายเกาหลีเหนือได้ยินยอมปล่อยตัวนายฮอง วัน เมียง เมื่อฝ่ายกระทรวงต่างประเทศไทยออกคำสั่งให้ เนรเทศนักการทูตเกาหลีเหนือ 6 คนที่เข้าร่วมในการลักพาตัวออกนอกประเทศภายใน 72 ชั่วโมง และจะตัดสัมพันธ์ทางการทูตระหว่างสองประเทศที่ดำเนินมาเป็นเวลา 24 ปีทันที ส่วนเจ้าหน้าที่ทูตเกาหลีเหนืออีก 4 คนที่ไม่มีเอกสารทางการทูต ก็ยอมออกมาขอตัวผู้คิดและได้รับการประกันตัวไปแล้ว ส่วนบุตรชายของนายฮอง ซึ่งขณะนี้ถูกปล่อยตัวออกมาแถลงว่าจะตัดสินใจแล้วเดินทางไปเกาหลีเหนือ ต่อมาภายหลังก็เปลี่ยนใจเดินทางไปลี้ภัยที่สหรัฐอเมริกาพร้อมกับพ่อแม่

3.4 กรณีอุลริค โวล์ฟกัง ยิ่งสาวลิกยิ่งเจอโยโยอันนำตกตลิ่งพริงเพริด (The Nation 300142, 1-280242,

4-5, 11, 19, 310242, สำนักข่าวไทย 7, 110242, ฐานสัปดาห์วิจารณ์ ฉบับที่ 249, 250, 252 30 ม.ค. -26 ก.พ. 2542)

ร.ต.อ.เฉลิม เปิดศึกที่ใหญ่โตเกินกว่าที่คาดหมาย

กรณีนักธุรกิจชาวเยอรมันชื่อนายอุลริค โวล์ฟกัง วัย 54 ปี ซึ่งถูกจับกุมโดยเจ้าหน้าที่ตำรวจและด่านตรวจคนเข้าเมืองพญาเมื่อ วันที่ 14 ก.ย. 2541 โดยข้อกล่าวหาว่าเป็นบุคคลต้องห้ามเดินทางเข้ามาในราชอาณาจักร และถูกควบคุมตัวอยู่ ณ เรือนจำกรุงเทพฯ โดยขณะที่กำลังมีการวิ่งเต้นประกันตัวออกมา ในวันที่ 24 ต.ค. เจ้าหน้าที่ตำรวจกองบังคับการสืบสวนสอบสวนคดีเศรษฐกิจ (บก. สศก.) ขอรับตัวและแจ้งข้อกล่าวหาว่าลักลอบนำหรือพาของ (เรือยอชต์ มูลค่า 72 ล้านบาท และวิทยุโทรคมนาคม) หลบหนีศุลกากรเข้ามาในราชอาณาจักร โดยไม่ผ่านพิธีการศุลกากร จากนั้นได้มีการดำเนินเรื่องฟ้องตามขั้นตอนต่อศาลอาญากรุงเทพ และศาลได้พิจารณาลงโทษจำคุก ต้องหาชั่วคราวโดยมีหลักทรัพย์ค้ำประกันตัว เป็นเงินสดที่ดินและสมุดเงินฝากมีมูลค่ารวมกันเป็นเงิน 10,000,000 บาท โดยศาลมีเงื่อนไขห้ามนายโวล์ฟกังเดินทางออกนอกประเทศเว้นแต่ได้รับอนุญาตจากศาลก่อน แต่ก็ปรากฏว่าเมื่อวันที่ 19 ม.ค. 2542 สำนักงานตำรวจแห่งชาติได้ทำหนังสือด่วนที่สุดถึง พล.ต.สนั่น ขจรประศาสน์ รมว.ก.มหาดไทย ยืนยันอีกครั้ง สรุปว่า นายโวล์ฟกังมีพฤติการณ์เกี่ยวข้องกับการค้ายาเสพติดจริง และยังมีประวัติเคยถูกจับกุมในคดีขโมยและคดีอาชญากรรมในประเทศเยอรมนี สำนักงานตรวจคนเข้าเมืองพิจารณาแล้วมีคำสั่งไม่อนุญาตให้ประกันตัวชั่วคราว หากมีความจำเป็นต้องเดินทางไปเบิกความที่ศาล จะจัดเจ้าหน้าที่ทำหน้าที่ควบคุมตัวไปศาล และนำกลับมากักไว้ที่สถานกักกันสำนักงานตรวจคนเข้าเมืองจนกว่าการพิจารณาคดีจะเสร็จสิ้น

เรื่องนี้ได้ดำเนินการอย่างเงียบๆ จนกระทั่งมาถูกเปิดเผยระหว่างการอภิปรายไม่ไว้วางใจ 3 รัฐมนตรีในรัฐบาล ในช่วงปลายเดือน ม.ค. 2542 โดย ร.ต.อ. เฉลิม อยู่บำรุง รองหัวหน้าพรรคความหวังใหม่ ได้ระบุในการอภิปรายว่า นายโวล์ฟกังใช้เงินถึง 22 ล้านบาทในการติดสินบนให้ตัวเองหลุดจากคดีและบัญชีบุคคลต้องห้ามของ สตม. เรื่องค่อยๆ บานปลายออกเรื่อยๆ กลายเป็นว่า นักธุรกิจชาวเยอรมันที่เข้ามาทำมาหากินอยู่ในเมืองไทยหลายสิบปีคนนี้มีโยโยขบวนการมิชชันนารีข้ามชาติ และพัวพันบุคคลอิทธิพลหลายระดับ ในหลายวงการในเมืองไทย โดยค่อยๆ เผยรายชื่อบุคคลที่มีส่วนเข้ามาเกี่ยวข้องกับนายโวล์ฟกัง มาจากมากมายหลายกลุ่ม โดยเฉพาะกลุ่มที่ทำงานใกล้ชิดกับ พล.ต. สนั่น เกือบทั้งกระบี่

รายชื่อบุคคลจำนวนหนึ่งที่ถูกระบุเกี่ยวข้องกรณีนายโวล์ฟกัง

รสริน ชัยลาชัยณ์ เคยเป็นเจ้าของร้านเสริมสวย "รสริน บิวตี้ ซาลอน" ในโรงแรมโอเรียนทอล ของนายโวล์ฟกังที่พญา ได้กลายมาเป็นภรรยาชาวไทยของนายโวล์ฟกังเมื่อปี 2533

นายถวิล ไพรสณฑ์ ส.ส. กทม. พรรคประชาธิปัตย์ ที่ปรึกษาารองนายกรัฐมนตรี และ รมว.ก.มหาดไทย พล.ต.สนั่น ขจรประศาสน์ เป็นผู้รับเรื่องร้องเรียนของนายโวล์ฟกัง ดำเนินการจัดการส่งต่อให้ พล.ต. สนั่น ถูกกล่าวหาว่ารับเงินสินบน ซึ่งนายถวิลเองรวมทั้ง พล.ต. สนั่นได้ช่วยชี้แจงว่า นายถวิลทำไปตามขั้นตอนการรับเรื่องร้องเรียนปกติ และปฏิเสธเรื่องการรับสินบน

นายวัฒนชัย บุญจันทร์ หนายความคนหนึ่งทำงานให้นายโวล์ฟกัง ซึ่งถูกนางรสริน กล่าวหาว่าเรียกเงินจากเธอ 1 ล้านบาทอ้างว่าเพื่อเอาไปจ่ายเป็นสินบนให้กับผู้ช่วยคนหนึ่งชื่อ พล.ต.สนั่น

อำนาจ เทียงธรรม หนายความ ถูกรสรินกล่าวหาว่าเรียกเงิน 400,000 บาท เพื่อดำเนินการเอาตัวนายโวล์ฟกังออกจากที่คุมขังโดยวิ่งเต้นผ่านนักการเมือง

พนมพร ชมชื่น ผู้สื่อข่าว Bangkok Post สำนักงานชลบุรี ถูกระบุเป็นผู้รับเงินแทนนายอำนาจ ซึ่งภายหลังจากการสอบสวนของบรรณาธิการ Bangkok Post พบว่า พนมพรถูกอำนาจขอให้ช่วยเงินรับเงินที่มาจากนายโวล์ฟกังแทนตน โดยสันนิษฐานว่าผ่านมาทางนายสุรพล ทวนเงิน หัวหน้าข่าว Bangkok Post เขตชลบุรี ซึ่งเป็นผู้ที่รู้จักทั้งนักการเมือง นักธุรกิจและผู้มีอิทธิพลในท้องถิ่น เป็นอย่างดี และเป็นผู้ที่แนะนำนายอำนาจให้แก่นายโวล์ฟกังด้วย

นายลิขิต มุกดา อดีตสมาชิกสภาจังหวัด (ส.จ.) จ. พิจิตร เป็นหัวหน้าคนให้ พล.ต.สนั่นในจังหวัดพิจิตร ซึ่งพล.ต. สนั่นออกมาแจ้งว่าเลิกใช้งานมานานแล้ว ในรายชื่อนายลิขิตได้อ้างตัวว่าเป็นเลขานุการส่วนตัวของ พล.ต. สนั่น และได้เข้าไปพบนายโวล์ฟกังระหว่างที่ถูกกักตัวอยู่ และเป็นผู้ที่ถูกสงสัยว่าจะเป็นตัวกลางที่วิ่งเต้นช่วยนายโวล์ฟกัง ซึ่งต่อมาภายหลังออกมายอมรับ เรื่องรับเงินโดยอ้างว่าเป็นเงินค่าจ้างดำเนินการติดต่อทนายให้นายโวล์ฟกัง เนื่องจากมีหลักฐานโอนเงินเข้าบัญชีที่ตนเปิดขึ้นร่วมกับชาวเยอรมันชื่อ ดีเทอร์ ลาตาวิตซ์ เพื่อนของโวล์ฟกัง 4 ล้านบาท

ปรีชัย มาลาวัฒน์ เจ้าหน้าที่กองการตลาดเพื่อเกษตรกร (อตก.) ถูกกล่าวหาว่ารับเงินจากนายโวล์ฟกัง ต่อมาภายหลังออกมายอมรับ เนื่องจากกลุ่มทนายรับจ้างของนายโวล์ฟกังออกมาเปิดเผยว่า ได้มีการจ่ายเงิน 6 ล้านเข้าบัญชีนายปรีชัย ซึ่งเปิดร่วมกับนายลาตาวิตซ์ เพื่อนชาวเยอรมันของนายโวล์ฟกังด้วย

สมภพ (อุทธิภพ) ฌอนอมแอ้ม สามีมของเจ้าหน้าที่และอดีตเจ้าหน้าที่กองตรวจคนเข้าเมือง ทำงานคู่กับจอร์จ วิทเมอร์ ฝรั่งชาวสวิส ซึ่งเป็นนักธุรกิจในเขตพญา ซึ่งอยู่ในกลุ่มเพื่อนของนายโวล์ฟกังในพญา ถูกกล่าวหาว่ารับเงินสินบน 7 ล้าน เพื่อช่วยนายโวล์ฟกัง นายอุทธิภพได้ออกมาปฏิเสธ ว่าตนได้เงินเพียง 1 แสนบาท และระบุว่าตำรวจต้องการให้ตนเป็น “แพะ”

กลุ่มทนายที่นายโวล์ฟกังระดมมาเพื่อช่วยตนให้หลุดพ้นคดี และบัญชีดำครั้งนี้ นอกเหนือจากที่กล่าวมา คือนายจำเริญ วราพร นายการ บุญญกุล และนายภูษงค์ ซึ่งเป็นผู้ที่ช่วยร่างหนังสือร้องเรียนเพื่อส่งให้ พล. สนั่น ผ่านนายชำนาญ ศักดิเศรษฐ์ รมต.ชน ก.มหาดไทย ทุกคนอ้างว่าได้เงินเป็นค่าจ้างจากการทำงานนี้ ไม่ใช่สินบน

นายชำนาญ ศักดิเศรษฐ์ รมต.ชน ก.มหาดไทย ถูกกล่าวหาว่า มีการใช้ห้องทำงานของตนเป็นที่ปรึกษาหารือเพื่อช่วยเหลือนายโวล์ฟกัง และให้นายถาวร เสนเนียม เลขานุการของนายชำนาญ เป็นผู้นำหนังสือไปยื่น ซึ่งนายถาวรระบุว่า ตนได้นำหนังสือไปยื่นให้ พล.ต. สนั่น ในวันที่ 22 ต.ค. 2541 แต่นายชำนาญออกมาชี้แจงว่า เป็นการดำเนินงานในเรื่องการร้องเรียนจากประชาชนธรรมดา

ถาวร พิษณะ นักกฎหมายเป็นที่ปรึกษาทางธุรกิจให้นายโวล์ฟกังมานาน ได้รับแต่งตั้งเป็นตัวแทนโดยตรงของนายโวล์ฟกัง นับตั้งแต่เขาถูกคุมตัวเมื่อเดือน ก.ย. ปีที่แล้วเป็นต้นมา และได้รับเงินเป็นค่าจ้าง 1 ล้านบาท

นายอุลริค โวล์ฟกังมาทำอะไรที่เมืองไทย

นายโวล์ฟกังได้เข้ามาเริ่มทำธุรกิจในเมืองไทย เมื่อสิบกว่าปีก่อน ประมาณปี 1983-84 โดยเข้าหุ้นกับเพื่อนคนเยอรมันด้วยกันอีก 2 คน โดยทำธุรกิจเกี่ยวกับการให้บริการทางการท่องเที่ยวและความบันเทิงที่พญา ในระยะที่มีนักท่องเที่ยวชาวเยอรมันมาเที่ยวกันมาก ธุรกิจของเขาขยายตัวมาก มีการเปิดร้านอาหาร และบาร์เบียร์หลายแห่ง รวมทั้งโรงแรมจนเป็นที่ยอมรับอย่างกว้างขวาง หลังจากกิจการขยายตัวประมาณ 3-4 ปี ประมาณปี 1988 หุ้นส่วนคนหนึ่งถูกฆ่าตายอย่างมีเงื่อนงำ ที่เหลือดำเนินกิจการต่อ แต่ก็ถูกตำรวจในพื้นที่จับตาตุนับตั้งแต่นั้น

นายโวล์ฟกังกับหุ้นส่วนที่เหลือถูกเพ่งเล็งมากขึ้นในอีกสองปีต่อมา เมื่อเจ้าหน้าที่ปราบปรามยาเสพติดยึดเรือเร็วขบวนเฮโรอีนลำหนึ่งได้ใกล้ชายหาดพญา โดยในวันรุ่งขึ้นหลังเรือถูกทางการยึดไป ก็มีคนเยอรมันคนหนึ่งถูกยิงตายในพญา แม้ว่าจะไม่มีหลักฐานยืนยัน แต่ผู้ที่ได้สัมผัสคุ้นเคยในขบวนการยาเสพติดเชื่อว่า กรณีดังกล่าวมีความเชื่อมโยงกัน และในปี 1991 หุ้นส่วนที่เหลืออีกคนหนึ่งของนายโวล์ฟกัง ก็ถูกทางการหมายหัวขึ้นบัญชีดำเป็นบุคคลต้องห้าม เดินทางเข้ามาในประเทศไทยไปอีกคนหนึ่ง

นายโวล์ฟกังได้ชื่อว่า เป็นนักธุรกิจระดับเศรษฐี มีธุรกิจทั้งในเยอรมนี ไทย สหรัฐอเมริกาและมาเลเซีย ธุรกิจของเขา มีหลายแขนง มีทั้งบริษัทโฆษณา ธุรกิจบันเทิงเริงรมย์ ร้านอาหารเยอรมันยักษ์ใหญ่ สร้างคอนโดมิเนียมหรู ขาย กระทั่งถึงบริษัทจัดคาราบาวน้ำมัน และยังมีมูลนิธิคุ้มครองสัตว์ป่าด้วย นอกจากนั้น นายโวล์ฟกังยังเป็นเจ้าของเรือยอชต์อีกหลายลำ ซึ่งเจ้าหน้าที่ทางการตั้งข้อสงสัยว่า เขาใช้เรือยอชต์เหล่านั้นขนยาเสพติดหรือไม่ และมีรายงานที่ส่งไปในทางที่จะสื่อว่า ธุรกิจของเขาตั้งขึ้นเพื่อใช้เป็นแหล่ง “ฟอกเงิน” ที่ได้มาจากธุรกิจสกปรกต่างๆ

โวล์ฟกังหยุดไม่ได้แล้ว

กระแสข่าวกรณีโวล์ฟกังขึ้นหน้าหนังสือพิมพ์เกือบทุกวัน ในช่วงเดือนกุมภาพันธ์ถึงมีนาคม 2542 เมื่อเรื่องอยู่ในความสนใจของสื่อมวลชนและสาธารณชน ก็ต้องมีการติดตามสืบสาวต่อเนื่องไปจนกว่าเรื่องจะกระจ่าง ก็ปรากฏว่ายิ่งสาวก็ยิ่งพบว่า มีบุคคลในหน่วยงานองค์กรและวงการต่างๆ เข้ามาเกี่ยวข้องมากมายอย่างไม่น่าเชื่อ มีทั้งคนเยอรมัน คนในรัฐบาล นักการเมือง ข้าราชการ นายตำรวจ

ทหาร นักธุรกิจ นักกฎหมาย นักหนังสือพิมพ์ รวมทั้งพวกค้าอิทธิพลรายย่อย และอื่นๆ อีกมากมาย ทำให้รัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องจัดการตั้งคณะกรรมการหลายชุดจากหน่วยงานต่างๆ ขึ้นมาเพื่อสอบสวนและรวบรวมข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเรื่องนี้ เช่น คณะทำงานรวบรวมข้อเท็จจริงที่ประกอบด้วยตัวแทนเจ้าหน้าที่จากหลายหน่วยงานของด้านรัฐบาล คณะกรรมการสอบสวนกรณีมีผู้รับสินบนจากนายโวล์ฟกัง ของพล.ต.ท. ล้วน ปานรศทิพ ผบ.ตร.สอบสวนกลาง และยังมีกรมการปกครองของสภาผู้แทนราษฎร ที่มีมุก สุโลมาน จากพรรคความหวังใหม่เป็นประธาน ก็ได้เข้ามาทำการรวบรวมข้อเท็จจริงเพื่อทำความเข้าใจแก่ประชาชนด้วย นอกเหนือจากเจ้าหน้าที่และคณะเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่ต้องปฏิบัติหน้าที่ตามคำสั่งจากผู้บังคับบัญชา ไม่ว่าจะเป็นคณะนายตำรวจที่เดินทางไปรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับนายโวล์ฟกังที่ประเทศเยอรมนี และที่ประเทศไทยเองการทำงานในเรื่องนี้ก็จะต้องประสานหลายหน่วยงาน ปรากฏว่ามีบุคคลและกลุ่มบุคคลเข้ามาหัวพันเป็นจำนวนมาก

จากข้อเท็จจริงต่างๆ ที่แต่ละฝ่ายนำมารายงานและเปิดเผยออกมาทางสื่อมวลชน แม้ว่าจะเต็มไปด้วยความสับสนวุ่นวาย แต่ฝ่ายที่เกี่ยวข้องก็พยายามที่จะคลี่คลายปมเงื่อนที่ตนเองจะต้องถูกผูกมัด เช่น เหตุใดเมื่อนายโวล์ฟกังถูกขึ้นบัญชีดำตั้งแต่ ร.ศ. 2540 แล้วยังคงเดินทางเข้า-ออกประเทศไทยอย่างล่องหนได้อีกถึง 6-7 เทียวโดยไม่โดนตำรวจ สำนักตรวจคนเข้าเมือง (สตม.) กักตัว ในการขึ้นแจ้งตอนแรกได้โยงเรื่องไปที่ สมน. ป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ปปส.) ว่านายโวล์ฟกังนั้นถูกเพิ่งเล็งและติดตามความเคลื่อนไหวจากปปส.อยู่ ชื่อของเขาจึงอยู่ในระบบคอมพิวเตอร์ของ ปปส. ไม่ขึ้นหน้าจอของ สตม. และสองหน่วยงานนี้ไม่ได้ประสานกันกรณีนายโวล์ฟกัง ต่อมามีการอธิบายเพิ่มเติมว่า หนังสือคำสั่ง ก.มหาดไทยไม่สมบูรณเพราะไม่ได้ลงเลขรับหนังสือ จึงเสียเวลาส่งกลับไปลงเลขรับหนังสือเพื่อให้สมบูรณ กว่าจะกลับมา สตม.อีกทีหนึ่งก็ประมาณเดือน ก.ค. 2541 ดังนั้นชื่อนายโวล์ฟกังจึงเพิ่งปรากฏในคอมพิวเตอร์ของ สตม. และนำไปสู่การจับกุมตัวกันในเดือน ก.ย. 2541 ดังที่เป็นข่าว ก็ยังมีคำถามต่อไปว่า เหตุใดหนังสือที่เดินทางไปกลับระหว่าง สตม. กับ ก.มหาดไทยจึงเดินทางช้าเป็นแรมเดือนแรมปี ?

รัฐมนตรีมหาดไทย พล.ต.สนั่น ขจรประศาสน์ ซึ่งตกเป็นเป้าที่ถูกโจมตีโดยตรง ต้องวิ่งแก้ปมปัญหามากมายหลายปม โดยเฉพาะอย่างยิ่งปมเรื่องคนใกล้ชิดรับสินบนช่วยโวล์ฟกัง เช่นนายลิขิต มุกดา ก็ต้องออกมาชี้แจงว่าเป็นคนที่ตนเลิกใช้งานกันมาหลายปีแล้ว เป็นต้น จนกระทั่งทำให้ถึงจุดหนึ่ง พล.ต. สนั่น ออกมาระบุว่าตนเองจะวางมือจากการเมือง ไม่รับตำแหน่งในพรรคประชาธิปัตย์ และจะไม่ลงสมัครเลือกตั้งในสมัยหน้า แต่จะให้บุตรชายลงแทน

ฝ่ายโวล์ฟกังภรรยาและพรรคพวกนั้น เมื่อได้เสียเงินไปนับสิบล้านแล้วยังไม่พ้นมลทินสักที แถมถูกเปิดเผยเรื่องออกทางสื่อมวลชน ก็ออกมาโวยวายย้ำเตือนว่าตนได้จ่ายเงินสินบนไปมากน้อยเพียงใดให้ใครบ้าง ทั้งๆ ที่รู้ดี ว่าเป็นเกมการเมืองที่ห้าหนักันอยู่ระหว่างพรรคการเมือง (และอาจจะเป็นการผสมโรงห้าหนักันระหว่าง "มุ้ง" หลายๆ มุ้งที่อยู่ในพรรคการเมืองเดียวกันด้วยก็เป็นได้) ทำให้เรื่องยิ่งเพิ่มโยงใยให้ต้องสาวซับซ้อนมากยิ่งขึ้นเรื่อยๆ

ส่วน ร.ต.อ. เฉลิม ซึ่งเป็นหน่วยกล้าตายเปิดเผยเรื่องนี้ออกมา ก็ต้องโดนตอบโต้กลับอย่างรุนแรงจากฝ่ายตรงข้าม ไม่ว่าจะเป็นกรณี การนำเอาภาพที่ตนเองเคยถ่ายรูปร่วมกับโวล์ฟกัง มาทำโปสเตอร์ปิดในหลายเขตใน กทม. หวังดึงดูดการให้และไปด้วยกัน หรือในกรณี เด็กกลองดวงใจ คือเปิดเรื่องว่าลูกชายสองคนของ ร.ต.อ. เฉลิม คือ ร.ต.ต. อาจหาญ และ ร.ต.ต. วันเฉลิม อยู่บำรุง ใช้ใบ สด.43 หรือใบรับรองผลการตรวจเลือดที่แสดงว่าได้ผ่านการเกณฑ์ทหารปลอม ไปสมัครเข้าเป็นข้าราชการตำรวจ ทำให้กลายเป็นเรื่องบานปลายไปอีกเรื่องหนึ่ง และขึ้นพาดหัวในหน้าหนึ่งหนังสือพิมพ์อย่างต่อเนื่องเช่นเดียวกัน ทำให้ ร.ต.อ. เฉลิมเองก็ต้องวิ่งเต้นแก้ปมเช่นเดียวกัน

อย่างไรก็ตามทุกๆ เรื่องยังไม่ถึงจุดจบที่กระจ่างชัดในใจของสาธารณชน ความคลุมเครือยังแผ่คลุมอยู่ทั่วไป เรื่องจึงยังจบไม่ได้ ต้องตามดูว่าเรื่องจะคลี่คลายไปอย่างไร

ความเคลื่อนไหวด้านอาหารและพลังงาน

1. ความเคลื่อนไหวด้านอาหาร

นำเรื่อง

ในรอบ 3 เดือนที่ผ่านมา ขณะที่มิชชั่นที่นำต้นตระหนกที่เริ่มต้นที่อังกฤษ เกี่ยวกับการเปิดเผยรายงานวิจัยเรื่องอาหารตัดแต่งยีน ทำให้หนูทดลองที่กินเข้าไป มีปัญหาด้านสุขภาพและระบบภูมิคุ้มกันอ่อนแอลง และความตื่นตระหนกท่าทีจะขยายตัวไปทั่วโลก ก็มีข่าวว่า โลกจะต้องเผชิญภาวะขาดแคลนอาหารในศตวรรษที่ 21 นี้ ถ้าหากไม่เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตพืชผล ซึ่งจะเพิ่มได้ต้องนำ “เทคโนโลยีสมัยใหม่” (เช่นเทคโนโลยีตัดแต่งยีน เป็นต้น) มาใช้ เพราะในปี 2050 ประมาณว่าโลกจะมีประชากรทั้งหมดถึงประมาณ 10,000 ล้านคน สำหรับไทยเราเมื่อมีข่าวก็ตื่นตระหนกกันพอสมควร หลายหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนี้ได้พยายามออกมาชี้แจงและให้ความรู้ข้อมูลแก่ประชาชน และมีการกระตุ้นให้หน่วยงานต่างๆ เช่น องค์การอาหารและยาขยายบทบาทให้ครอบคลุมถึงปัญหาเรื่องนี้ด้วย ขณะเดียวกัน ท่านสันติสุข สมชีวิตา ปลัด ก.วิทยาศาสตร์ฯ ก็ออกมาแถลงอย่างมุ่งมั่นว่า จะส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาอาหาร ผลักดันประเทศไทยเป็นแหล่งผลิตอาหารเลี้ยงชาวโลกในอีก 20 ปีข้างหน้าให้ได้

ในช่วงปลายปีที่แล้วต่อต้นปีนี้ได้มีการเคลื่อนไหวใหญ่เกี่ยวกับการ “อาหารทางเลือก” หรือจะเรียกว่าเปิดโลกอาหารทางเลือก หลายครั้งด้วยกัน นับตั้งแต่การจัดสัมมนาโดยชมรมอยู่ร้อยปี ชีวิตเป็นสุข ที่เสนอคำขวัญว่า “กินข้าวกล้องไม่ต้องกินยา กินถั่วงาปลาไม่ต้องพึ่งพานมวัว” (23-25 ต.ค. 2541) จนมาถึงการประชุมมังสวิวัติโลกครั้งที่ 33 โดยสหพันธ์มังสวิวัตินานาชาติ ร่วมกับสหพันธ์มังสวิวัติแห่งประเทศไทย และองค์กรภาครัฐและเอกชนที่สนใจอาหารทางเลือก (4-10 ม.ค. 2542) มีข้อเสนอที่น่าสนใจตาม ในเรื่องการใช้มังสวิวัติแก้ปัญหาภาวะขาดแคลนอาหารโลกในอนาคต ต่อเนื่องมาจากการฮือฮาในเรื่องอาหารชีวจิต ของสาทิส อินทรกำแหง เมื่อปีที่แล้ว ต้นปีนี้มีข่าวที่ น.พ. ขวลิต สันติกิจรุ่งเรือง ผู้อำนวยการศูนย์ความร่วมมือการแพทย์ไทย-จีน ออกมากล่าวว่า “หลักการของชีวจิต สอดคล้องกับการส่งเสริมสุขภาพประชาชนของ ก.สาธารณสุข ซึ่งเน้นการป้องกันโรคมากกว่าการรักษา และปรากฏว่าทุกวันอาทิตย์ ระหว่างเวลา 06.30-12.00 น. กรมการแพทย์ ก.สาธารณสุขได้จัด โครงการครึ่งวันกับชีวจิตขึ้นด้วย

พร้อมๆ กันกับการเคลื่อนไหวด้านอาหารทางเลือกดังกล่าว ก็มีกระแสโจมตี กลุ่มอาหารเสริมต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นแบบอาหารเสริมสุขภาพ หรืออาหารเสริมลดความอ้วน หรือที่เรียกว่าอาหารเพื่อสุขภาพ เนื้อหาสำคัญระบุว่าเป็นการโฆษณาเกินจริง ทำให้คนหลงเชื่อว่าจะช่วยรักษาโรคบางอย่าง หรือช่วยทำให้กลับหนุ่มสาว ยอมเสียเงินแพงๆ ซื้อมาบริโภค ทำให้กิจการอาหารเสริมขยายตัวเติบโตขึ้นเรื่อยๆ จนในที่สุดองค์การอาหารและยา (อย.) ต้องออกมาแสดงบทบาทประกาศยกเลิกการขึ้นทะเบียนผลิตภัณฑ์อาหารเสริม โดยปล่อยให้ซื้อขายกันอย่างอิสระ แต่ห้ามโฆษณา และถ้าพบว่ามีการโฆษณาเกินจริง ก็จะดำเนินการตามกฎหมาย พ.ร.บ. อาหารและยา

อย่างไรก็ตาม การเคลื่อนไหวด้านต่างๆ ในโลกของอาหารยังคงโลดแล่นกันต่อไป มีการเปิดเผยผลการค้นคว้าวิจัยกันออกมาเรื่อยๆ เช่นนักวิจัยของบริษัทขายช็อกโกแลตมีชื่อก็ศึกษาพบว่า ช็อกโกแลตนั้นมีสารสำคัญที่มีคุณสมบัติต่อต้านอนุมูลอิสระได้เป็นอย่างดี หรือมีผลการวิจัยชิ้นหนึ่งในญี่ปุ่นสรุปได้มาว่า คนที่รับประทานอาหารประเภทฟาสต์ฟู้ด เช่นเบอร์เกอร์สำเร็จรูป หรือน้ำอัดลม จะมีความเสี่ยงสูงที่จะเป็นโรค ดังนั้นจึงเป็นเรื่องของประชาชนจะต้องรู้จักเลือกเอาสิ่งที่ดีที่สุดด้วยตัวเอง จะหวังพึ่งระบบคงได้น้อยเต็มที

หัวข้อข่าว

- 1.1 การแตกตื่นเรื่องอันตรายจากอาหารตัดแต่งยีน - ศูนย์พันธุวิศวกรรมยอมรับว่ามีความเสี่ยง
เสนอตั้ง ค.กก. ความปลอดภัยทางชีวภาพ (กรุงเทพธุรกิจ 201141, 051141, 071141, The Nation 150242,
210242, สำนักข่าวไทย 160342, 200342, 250342, 310342)
- 1.2 โลกจะเผชิญภาวะขาดแคลนอาหาร และมีความต้องการความช่วยเหลือด้านอาหารอย่างเร่ง
ด่วน (มติชน 130242, สำนักข่าวไทย 151041, 131141, 030342)
- 1.3 การเคลื่อนไหวด้านอาหารทางเลือก-แก้วิกฤติอาหารด้วยมังสวิรัติ (สำนักข่าวไทย 231041, ไทยโพสต์
050142)
- 1.4 กระแสโจมตีอาหารเสริม บิบบี้ อย. ต้องยกเลิกการขึ้นทะเบียน (กรุงเทพธุรกิจ 091141, สำนักข่าวไทย
050342, กรุงเทพธุรกิจ 220242)
- 1.5 การเคลื่อนไหวในโลกของอาหารยังโลดแล่นต่อไป (ไทยรัฐ 170342, ไทยรัฐ 290342, สำนักข่าวไทย 131141)

สรุปประเด็นข่าว

- 1.1 การแตกตื่นเรื่องอันตรายจากอาหารตัดแต่งยีน-ศูนย์พันธุวิศวกรรมยอมรับว่ามีความเสี่ยง เสนอ
ตั้ง ค.กก. ความปลอดภัยทางชีวภาพ (กรุงเทพธุรกิจ 201141, 051141, 071141, The Nation 150242, 210242
สำนักข่าวไทย 160342, 200342, 250342, 310342)

การเปิดเผยของ ศ. อาร์พาด พุสซไท (Professor Arpad Pusztai)

ผู้จุดประกายเรื่องนี้คือ ศ.อาร์พาด พุสซไท แห่งสถาบันโรเวตต์ ในสกอตแลนด์ ซึ่งเป็นสถาบันที่ได้รับทุนอุดหนุนจากบริษัทเทคโนโลยีชีวภาพ ที่ใหญ่ที่สุดของโลก ชื่อมอนซานโต ในสหรัฐอเมริกา เมื่อปีที่แล้วเขาได้เปิดเผยผลการวิจัย ว่าพบว่าหลังจากให้หนูทดลองกินมันฝรั่งที่ผ่านการตัดแต่งยีนแล้วหนูมีปัญหารูปร่างหลายอย่าง รวมทั้งมีระบบภูมิคุ้มกันอ่อนแอลงด้วย หลังจากนั้นก็ได้เกิดการวิพากษ์วิจารณ์ในเรื่องนี้กันอย่างกว้างขวาง เกิดกระแสความหวาดกลัวอาหารตัดแต่งยีนขึ้นทั่วไป โดยเฉพาะที่ประเทศอังกฤษมีการเรียกอาหารชนิดนี้ว่า "อาหารแฟรงเคนสไตน์" และผู้คนจำนวนมากเลิกหรือเสี่ยงไม่ซื้ออาหารที่ผ่านกระบวนการตัดแปลงที่ขายทั่วไปในซูเปอร์มาร์เกต ทำให้เกิดความหวุ่นเกรงว่าธุรกิจอุตสาหกรรมอาหารเหล่านี้จะต้องล้มเหลวลงอีก ขณะที่ยังไม่ทันฟื้นคืนจากกรณี "วัวบ้า"

แม้ว่า ศ.พุสซไท จะถูกไล่ออกจากสถาบันโรเวตต์ไปหลังจากที่เขาออกผลการวิจัยกล่าวถึงผลการวิจัยขึ้นนี้ได้เพียงสองวัน แต่ก็ไม่ได้ช่วยให้ความวิตกกังวลที่แผ่กว้างไปทั่วโลกผ่อนคลายลงไป เพราะทุกวันนี้ดูเหมือนผลิตภัณฑ์ที่ผ่านการตัดแต่งยีนนั้นได้แทรกอยู่ทั่วไปในชีวิตประจำวันของประชากรทั่วทุกมุมโลกแล้วก็ได้ เทคโนโลยีชีวภาพได้กลายเป็นอุตสาหกรรมขนาดใหญ่มาก ที่มีศักยภาพที่จะเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อม วิธีการบริโภคอาหารของมนุษย์ กระทั่งถึงโครงสร้างของชุมชนเกษตรกรทั่วทั้งโลกไปแล้ว รายงานที่เปิดเผยออกมาระบุว่า ไร่ละ 60 ของอาหารตัดแต่งทั้งหลายที่วางขายอยู่ในร้านค้า ตั้งแต่ขนมขบเคี้ยว จนถึงผลิตภัณฑ์นมต่างๆ ส่วนมีองค์ประกอบของยีนที่ผ่านการตัดแต่งอยู่ไม่มากนักเลย มีการปลูกพืชที่พัฒนาจากเทคโนโลยีชีวภาพหลายชนิด เช่นฝ้าย ข้าวโพด ข้าวสาลี ถั่วเหลือง มันฝรั่ง ฯลฯ ในประเทศต่างๆ เช่นสหรัฐอเมริกา แคนาดา เม็กซิโก จีน อาร์เจนตินา แอฟริกาใต้ ออสเตรเลีย ฯลฯ รวมพื้นที่มากกว่า 125 ล้านไร่ ทั่วโลก นอกจากนั้นยังมีการใช้เทคโนโลยีนี้ในการผลิตยารักษาโรคมากมายหลายชนิดที่ใช้ในวงการแพทย์ทั่วโลกอยู่แล้ว

ความหวาดกลัวของสาธารณชนยังไม่มีใครสามารถทำความเข้าใจได้

การตัดแต่งยีน หรือที่เรียกว่า พันธุวิศวกรรม (Genetic Engineering) คือเทคโนโลยีที่ทำการเคลื่อนย้ายยีนจากสิ่งมีชีวิตหนึ่งไปแทรกไว้ในยีนของอีกสิ่งมีชีวิตหนึ่ง เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในสิ่งมีชีวิตนั้นไปตามความประสงค์ เช่น การเอายีนที่สามารถ "ต้านทานความเย็น" จากปลาไหลคอนเดอริไปแทรกไว้ในยีนของมะเขือเทศ เพื่อที่จะทำให้มะเขือเทศนั้นสามารถเจริญเติบโตได้แม้อากาศเย็นมีหมอกหนาที่เคยทำให้มะเขือเทศตาย ความหวาดกลัวอย่างแรกก็คือ ผลร้ายที่ไม่คาดคิดอาจจะเกิดขึ้นตามมา เหมือนในกรณีที่มีการนำเอาฮอร์โมนที่ผ่านการทำพันธุวิศวกรรมเพื่อเร่งการเจริญเติบโตมาใส่ในวัวนม ทำให้วัวบางตัวผลิตนมมากเกินไปจนกระทั่งไปดูดซับแคลเซียมมาจากกระดูก ในที่สุดทำให้โครงกระดูกในวัวทุด หรือการแทรกฮอร์โมนเร่งการเจริญเติบโตของมนุษย์ลงในหมู เพื่อเลี้ยงหมูให้ได้ขนาดใหญ่ขึ้น ผลที่ได้คือหมูที่สายตาไม่ดี ขี้ต่ออักเสบ เป็นแผลในกระเพาะ กล้ามเนื้ออ่อนล้า เจ็บขา และไร้สมรรถภาพทางเพศ เป็นต้น

ความหวาดกลัวต่อมาก็คือ ภาวะคุกคามในห่วงโซ่อาหาร เช่นกรณีพืชที่ผ่านการตัดแต่งยีนที่เติบโตในสภาพแวดล้อม อาจมีผลกระทบต่อเชื้อรา ไวรัส หรือศัตรูพืชต่างๆ หรืออาจทำให้พืชชนิดเดียวกันตามธรรมชาติต้องสูญพันธุ์ หรือกลายพันธุ์เกิดเป็นภัยต่อนกหรือสัตว์ต่างๆ ที่อยู่อาศัยในระบบนิเวศ กระทั่งมาถึงมนุษย์ เมื่อมนุษย์กินเข้าไป ยีนบางตัวเช่นยีนที่มีภูมิคุ้มกันต่อยาปฏิชีวนะ อาจถูกแบคทีเรียในร่างกายมนุษย์รับเอาไป ทำให้เชื้อเหล่านี้ดื้อยาและเป็นอันตรายต่อสุขภาพถึงตายได้ เป็นต้น มีรายงานยกตัวอย่างอาหารเสริมชนิดหนึ่งชื่อ แอล ตริปโตเฟน ที่ผลิตในญี่ปุ่นจากแบคทีเรียปรับแต่งสายพันธุ์ เข้าสู่ตลาดอเมริกา รายงานว่าทำให้มีคนตาย 37 ราย พิกการถาวรถึง 1,500 คน อีก 5,000 คนต้องเข้าโรงพยาบาล

การเคลื่อนไหวของฝ่ายต่างๆ เพื่อระงับยับยั้งกระแสความหวาดกลัว

ในประเทศอังกฤษ ได้มีการเรียกร้องให้รัฐบาลของนายโทนี แบลร์ ออกมาจัดการปัญหาเพราะคนอังกฤษถึงร้อยละ 90 ที่กำลังเกิดความกังวลในเรื่องอาหารการกิน และคนอีกทั่วโลกก็กำลังจะมีความกังวลไม่น้อยไปกว่าคนอังกฤษเช่นกัน มีการเรียกร้องให้ยุติการปลูกพืชประเภทตัดต่อยีนเพื่อการค้าเอาไว้ก่อนอย่างน้อย 5 ปี รวมทั้งการระงับการนำเข้าสินค้าประเภทนี้จากภายนอกประเทศ และการให้เอกสิทธิ์ในการผลิตอาหารหรือผลิตภัณฑ์จากการตัดแต่งยีนเอาไว้ทั้งหมด จนกว่าทุกอย่างจะคลี่คลาย

นายแบลร์ต้องออกมาประกาศเมื่อวันที่ 12 ก.พ. ว่าจะไม่มีการใช้เทคโนโลยีตัดแต่งยีนวางขายในอังกฤษ ถ้าหากยังไม่ได้ผ่านขั้นตอนต่างๆ ตามระเบียบที่วางไว้ ขณะเดียวกันบรรดานักวิทยาศาสตร์ทั้งจากอังกฤษและยุโรป สหรัฐอเมริกาและแคนาดา ได้มาร่วมกันลงนามในบันทึกสนับสนุนผลการค้นคว้าของ ศ.ฟุสโซ และว่าข้อสรุปของ ศ.ฟุสโซที่มีเหตุผลสมควรจะได้รับความใส่ใจ และได้เรียกร้องให้มีการปิดตลาดสินค้าประเภทนี้ให้เข้มงวดขึ้น

สำหรับในประเทศไทย มีรายงานว่ามีความพยายามนำเทคโนโลยีชีวภาพมาใช้หลายทศวรรษแล้ว ทั้งในด้านการพัฒนาพันธุ์พืชและผลิตผลจากพืช การพัฒนาพันธุ์สัตว์และการตรวจวินิจฉัยโรคสัตว์ การเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อ การพัฒนาปุ๋ยชีวภาพ การวิจัยและพัฒนาทางการแพทย์ เป็นต้น โดยมีการจัดตั้งศูนย์พันธุวิศวกรรมและเทคโนโลยีชีวภาพขึ้นเมื่อปี 2526 เพื่อสนับสนุนการพัฒนาเทคโนโลยีของหน่วยงานทั้งในภาครัฐและเอกชน

กรุงเทพฯ 7 พ.ย. 2541 รายงานว่า ดร.สุทัศน์ ศรีวัฒนพงศ์ รอง ผอ. ศูนย์พันธุวิศวกรรมและเทคโนโลยีชีวภาพแห่งชาติ (ไบโอเทค) ออกมายอมรับว่า อาหารที่ผ่านกระบวนการเทคโนโลยีชีวภาพหรือการตัดต่อยีนนั้น มีความเสี่ยงต่อสุขภาพผู้บริโภค แต่ก็ยืนยันว่าสามารถควบคุมได้ พร้อมทั้งมีความเห็นว่ารัฐควรตั้งคณะกรรมการความปลอดภัยทางชีวภาพ สังกัดคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ กับทั้งควรส่งเสริมให้สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยาเข้ามามีบทบาทดูแลเรื่องนี้โดยตรง ปัจจุบันนี้ ยังไม่มีระเบียบในเรื่องนี้โดยตรง รวมทั้งในเรื่องยาที่มาจากสัตว์ด้วย เพราะ ยัง ย. นั้นทราบว่ามีความคิดในบาง ดังนั้นควรมีระเบียบอาหารและยาในเรื่องนี้ออกมา

ดร.สุทัศน์ ยังเปิดเผยด้วยว่าประเทศไทยมีการนำเข้าพืชตัดต่อยีน เช่นข้าวโพด 5 แสนตัน และในท้องตลาดของไบโอเทคขณะนี้ กำลังตัดแต่งยีนของมะละกอ มะเขือเทศ และถั่ว และว่า "ที่น่าเป็นห่วงคือ ในเรื่องยีนเอสเอปในยาฆ่าหญ้า ซึ่งมีประสิทธิภาพสูงในการปราบหญ้า" เกรงว่ายีนดังกล่าวหลุดออกไปในป่าจะทำให้ศัตรูพืชสร้างภูมิคุ้มกันและเกิดการปราบปรามยากขึ้น และเกรงว่ายีนดังกล่าวจะกระทบต่อพันธุ์พืชป่า

อย่างไรก็ตาม รายงานข่าวเมื่อ 16 มี.ค. ดร.สุทัศน์ยืนยันว่า ไบโอเทคยังคงให้ความสำคัญในการวิจัยตัดแต่งยีนทั้งของพืชและสัตว์ เพราะเป็นความจำเป็นในอนาคต เนื่องจากพบว่า จำนวนประชากรเพิ่มเร็วกว่าอาหารประมาณ 20-30 เท่า "การจะเพิ่มอาหารให้ได้ทุกวัน ต้องใช้เทคโนโลยีชีวภาพเข้าไปดำเนินการ" ดร.สุทัศน์กล่าว และว่า ขณะนี้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง คือ คณะอนุกรรมการความปลอดภัยทางชีวภาพ ได้ประสานงานกับ สำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม ก.วิทยาศาสตร์ฯ สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา ก. สาธารณสุข รวมทั้งกับ ก.เกษตร เตรียมหากฎเกณฑ์เพื่อสร้างระบบป้องกันภัยในเรื่องนี้อยู่

ไทยตั้งเป้าอีก 20 ปี เป็นแหล่งอาหารเลี้ยงชาวโลก (สำนักข่าวไทย 160342)

นายสันติ สมจิตตา ปลัด ก.วิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม กล่าวในการแถลงข่าวการจัดงานครบรอบ 20 ปี กระทรวงวิทยาศาสตร์ฯ ว่า บทบาทของกระทรวงในอีก 20 ปีข้างหน้าจะเน้นหนัก 3 ด้าน คือ วิทยาศาสตร์เทคโนโลยี สิ่งแวดล้อมและพลังงาน โดยมีโจทย์คืออนาคตโลกจะต้องมีการแข่งขันทางการค้า การพัฒนาทางวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีจะเป็นกลไกให้ทุกประเทศ ในการแข่งขันพัฒนาเศรษฐกิจสังคมและคุณภาพชีวิตของประชาชน ซึ่งว่าอนาคตไว้ว่าประเทศไทยจะเป็นแหล่งอาหารของโลก ส่งอาหารไปเลี้ยงชาวโลก ดังนั้นต้องมีการวิจัยและพัฒนาอาหารโดยมี ก.วิทยาศาสตร์ฯเป็นแกนนำ

1.2 โลกจะเผชิญภาวะขาดแคลนอาหาร และมีความต้องการความช่วยเหลือด้านอาหารอย่างเร่งด่วน (มติชน 130242, สำนักข่าวไทย 151041, 131141, 030342)

วาทิกันระดมสมองวางแผนแก้ไขภาวะขาดแคลนอาหารอีก 50 ปีข้างหน้า (มติชน 130242)

ข่าววันที่ 13 ก.พ. รายงานการเปิดเผยของ น.พ. อารี วัลยะเสวี ประธานกรรมการบริหารมูลนิธิสาธารณสุขแห่งชาติ ว่ามีนักวิทยาศาสตร์ที่มีชื่อเสียงของโลก 27 คน ไปประชุมระดมสมองเรื่อง "ความต้องการอาหารในประเทศกำลังพัฒนาในศตวรรษที่ 21" ณ นครวาติกัน เพื่อหาแนวทางผลิตและกระจายอาหารให้เพียงพอกับประชากรโลก ซึ่งถึงปี ค.ศ. 2050 หรืออีกประมาณ 50 ปีข้างหน้า จะเพิ่มขึ้นมาเป็น 10,000 ล้านคน ที่ประชุมเห็นว่า โลกจำเป็นต้องเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตพืชผลทางการเกษตรของประเทศทางยุโรปและสหรัฐประมาณ 3-4 ตันต่อเฮกเตอร์ สำหรับประเทศกำลังพัฒนา จำเป็นต้องมีการวิจัยและพัฒนาทางด้านไบโอเทคโนโลยีและพันธุวิศวกรรมที่ทันสมัย รวมไปถึงวิธีการเพิ่มผลผลิตที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน

โครงการอาหารโลกเผยประชาชนกว่า 800 ล้านคนอยู่ในภาวะอดอยาก (สำนักข่าวไทย 151041)

โครงการอาหารโลก หรือดับลิวเฝฟี่ ระบุว่า ประชาชนกว่า 800 ล้านคนทั่วโลกกำลังเผชิญภาวะอดอยากหรือทุพโภชนาการ และเรียกร้องให้นานาประเทศร่วมมือกันหาทาง สกัดกั้นมิให้สถานการณ์เลวร้ายลง ดับลิวเฝฟี่ระบุว่า ความเสียหายที่เกิดขึ้นในแอฟริกา และเอเชีย อันเป็นผลมาจากปรากฏการณ์เอลนีโญ รวมทั้งผลกระทบจากวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ การสู้รบในแอฟริกา และคอซอโวโว ส่วนมีส่วนทำให้เกิดภาวะอดอยาก และว่า ดับลิวเฝฟี่กำลังถูกบังคับให้เพิ่มความช่วยเหลือ และในบรรดาประเทศผู้รับความช่วยเหลือรายใหญ่ที่สุด ได้แก่ ชูแดน เกาหลีเหนือ บังกลาเทศ คอซอโว และแอลเบเนีย โดยเมื่อปี 2540 มีประชาชนถึง 53 ล้านคน ใน 84 ประเทศได้รับความช่วยเหลือจาก ดับลิวเฝฟี่

เอฟโอไอระบุผลผลิตธัญญาหารโลกปีนี้จะลดลงร้อยละ 2

และเอเชียอาจต้องการความช่วยเหลือด้านอาหารถึง 5 ล้านตัน (สำนักข่าวไทย 131141, 030342)

รายงานฉบับล่าสุดขององค์การอาหารและเกษตรกรรมแห่งสหประชาชาติ หรือเอฟโอไอ คาดว่า ผลผลิตธัญญาหารโลกในปีนี้จะลดลงร้อยละ 2 จากเมื่อปีที่แล้ว โดยระบุว่าผลผลิตธัญญาหารโลกในปีนี้จะมียอด 1,872 ล้านตัน ขณะที่เมื่อปีที่แล้ว มียอด 1,912 ล้านตัน แต่ยังคงสูงกว่าอัตราเฉลี่ยเมื่อ 5 ปีก่อน สำหรับสาเหตุที่ผลผลิตธัญญาหารโลกลดลง ส่วนใหญ่เป็นผลมาจากการที่ปริมาณข้าวสาลี และข้าวอื่น ๆ รัสเซียและกลุ่มประเทศที่เคยอยู่ในสหภาพโซเวียตลดลง เนื่องจากภัยแล้ง รวมทั้งในเอเชียก็จะลดลงด้วย รายงานระบุว่าแอฟริกาตะวันออก ยังคงเป็นหนึ่งในภูมิภาคที่ประสบปัญหาขาดแคลนอาหารอย่างรุนแรง และยังคงต้องการความช่วยเหลือฉุกเฉิน

1.3 การเคลื่อนไหวด้านอาหารทางเลือก-แก่วิถีอาหารด้วยมังสวิรัต

(สำนักข่าวไทย 231041, ไทยโพสต์ 050142)

การสัมมนาของชมรมอยู่ร้อยปีชีวีเป็นสุข (สำนักข่าวไทย 231041)

ระหว่างวันที่ 23-25 ต.ค. 2541 ได้มีการจัดสัมมนาของชมรมอยู่ร้อยปีชีวีเป็นสุข ซึ่งมี ศ.น.พ. เสม พริ้งพวงแก้ว อดีต รมว. ก. สาธารณสุข เป็นประธานเปิดงาน มีประชาชนผู้สนใจเข้าร่วมฟังการบรรยายที่จัดขึ้นหลายหัวข้อกว่า 1,500 คน ผู้จัดงานได้เสนอคำขวัญว่า "กินข้าวกล้องไม่ต้องกินยา กินถั่วปากปาลาไม่ต้องพึ่งพานมวัว" มีการปาฐกถาและบรรยายในหัวข้อที่น่าสนใจต่างๆ เช่นเรื่อง "วัฒนธรรมการกิน อยู่อย่างไทย ด้านภัยเศรษฐกิจ" และเรื่อง "ฉันทกถาสภาพไทยใหม่ ด้วยข้าวกล้อง ถั่ว งา ปลา" และ "การพึ่งตนเองด้วยเศรษฐกิจพอเพียง"

ในการอภิปรายหัวข้อเรื่อง "พิทักษ์สุขภาพตนเอง บริโภคให้ปลอดภัย" น.พ.จักรธรรม ธรรมศักดิ์ รองอธิบดีกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ ได้เสนอให้ใช้หลักโภชนาบัญญัติ 9 ข้อ คือ การกินข้าวเป็นหลัก กินอย่างอื่นเป็นรอง กินอาหารครบ 5 หมู่อย่างหลากหลาย หมั่นดูแลสุขภาพน้ำหนักตัวไม่ให้เกินเกณฑ์ กินนมตามวัย กินผักผลไม้ให้มาก มีสุขภาพจิตดี และออกกำลังกายสม่ำเสมอ หลีกเลี่ยงอาหารไขมันสูง อาหารรสจัด ลดเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ รวมทั้งชาและกาแฟ พร้อมกันนี้ยังแนะนำวิธีการล้างผักผลไม้ให้ปลอดภัยว่า การล้างผักในน้ำไหลผ่าน 2 นาที สามารถลดสารพิษได้ ร้อยละ 54 แช่ผัก 15-20 นาที ในด่างทับทิม สามารถลดสารพิษ ประมาณร้อยละ 30 แช่ผักในน้ำส้มสายชู ลดสารพิษได้ ร้อยละ 60 อย่างไรก็ตามวิธีที่ปลอดภัยก็คือ เลือกซื้อผักผลไม้จากแหล่งผลิตที่ปลอดภัย

การจัดประชุมสหพันธ์มังสวิรัตโลก ครั้งที่ 33 (ไทยโพสต์ 050142)

การประชุมครั้งนี้จัดโดยสหพันธ์มังสวิรัตนานาชาติ ร่วมกับสหพันธ์มังสวิรัตแห่งประเทศไทย ชมรมอยู่ร้อยปีชีวีเป็นสุข และคณะอุตสาหกรรมเกษตร ม.เชียงใหม่ ณ โรงแรมโลตัสปางสวนแก้ว จ.เชียงใหม่ ระหว่างวันที่ 4-10 ม.ค. 2542 โดยมี พล.อ.เปรม ติณสูลานนท์ ประธานองคมนตรี และรัฐบุรุษ เป็นประธานกล่าวเปิดการประชุม มีผู้สนใจเข้าร่วมประชุมเป็นแขกชาวต่างประเทศประมาณ 200 คน กับผู้สนใจชาวไทยอีกประมาณ 800 คน

ในงานนี้ พล.อ.สายหยุด เกิดผล ประธานสหพันธ์มังสวิรัตแห่งประเทศไทย กล่าวบรรยายในเรื่อง “มังสวิรัตกับความมั่นคงของมนุษยชาติ” ระบุว่าความมั่นคงจะเกิดขึ้นได้ ก็ต่อเมื่อประชาชนมีสุขภาพดี และไม่ต้องสูญเสียค่าใช้จ่ายปีละมากๆ ไปรักษาโรคต่างๆ อันเกิดมาจากการบริโภคเนื้อสัตว์มากเกินไปจนเกินไป

ส่วน รศ.ไมตรี สุทธิจิตต์ อาจารย์คณะแพทยศาสตร์ ม. เชียงใหม่ ระบุว่า อาหารเพื่อสุขภาพของคนไทยมีเพียง 4 หมู่เท่านั้น คือ ข้าว พืช ผัก ผลไม้ ไขมันจากพืช ซึ่งเป็นอาหารจากธรรมชาติที่มีราคาถูก และมีคุณค่าทางโภชนาการสูง มีผลการวิจัยในต่างประเทศระบุว่า คนกลุ่มที่กินอาหารธรรมชาติที่มีกากใยเป็นประจำ จะทำให้สุขภาพกายและจิตใจดีกว่าคนกลุ่มที่กินเนื้อสัตว์ตลอดเป็นอย่างมาก

ดร.อาจอน ชุมสาย ณ อยุธยา ประธานศูนย์สัตตยาไสแห่งประเทศไทย กล่าวปาฐกถาพิเศษเรื่อง “มังสวิรัต วิถีแห่งชีวิต” ระบุว่า อาหารมังสวิรัตนั้น มีผลดีต่อการฝึกปฏิบัติสมาธิ จิตสำรวม เยือกเย็น และสามารถจัดโรคเช่น ไมเกรน หรือระบบย่อยอาหารผิดปกติ ดร.อาจอนยังกล่าวด้วยว่า ในศตวรรษที่ 21 ประชากรโลกจะเพิ่มขึ้นไม่ต่ำกว่า 10,000 ล้านคน อาหารมังสวิรัตจะเป็นหนทางเดียวที่จะรองรับการบริโภคอย่างมหาศาลของคนกลุ่มนี้ได้ นอกจากนี้ ยังจะสามารถรักษาสภาพแวดล้อมที่กำลังวิกฤติให้กลับดีขึ้นมาอีกครั้งหนึ่งได้ด้วย

อนึ่งในการอภิปรายกลุ่มเรื่อง “วิกฤติของโลกในด้านแหล่งอาหาร ชีวิตสัตว์ป่า เศรษฐศาสตร์สิ่งแวดล้อม นิเวศวิทยาและสุขภาพ” ซึ่งมีผู้เข้าร่วมจากสมาคมมังสวิรัตจากหลายประเทศ เช่น ดร.ไซมอน โชว ประธานสมาคมมังสวิรัตแห่งฮ่องกง ดร.โรเบิร์ต เฟรเซอร์ ประธานสมาคมมังสวิรัตแห่งออสเตรเลียตะวันตก มร.ดูเลย์ กริส นักเขียนชื่อดังจากผลงานหนังสือชื่อ “มังสวิรัตนิยม วิถีแห่งชีวิต” ดร.พุดเพนตรา เคเจน ประธานสมาคมมังสวิรัตแห่งบอสตาวานา และ ดร.ครอส พาสกวีนิ ประธานสมาคมมังสวิรัตแห่งลักเซมเบิร์ก โดยมี มร.แมกซ์เวล จีลี รองประธานสหพันธ์มังสวิรัตนานาชาติ เป็นผู้ดำเนินรายการ ได้มีการแลกเปลี่ยนทัศนคติในเรื่องอาหารมังสวิรัตที่เกี่ยวข้องกับการแสวงหานานทางแก้ปัญหาวิกฤติการณ์โลก และการเข้าสู่สังคมมังสวิรัตในศตวรรษที่ 21 เป็นต้น

ก. สาธารณสุขยอมรับหลักชีวิตจิตสอดคล้องกับนโยบายสร้างเสริมสุขภาพของกระทรวง (กรุงเทพฯธุรกิจ 020342)

จากการเปิดเผยของ น.พ. ขวลิต สันติกิจรุ่งเรือง ผู้อำนวยการศูนย์ความร่วมมือการแพทย์ไทย-จีน ระบุว่าเนื่องจากหลักชีวิตจิตนั้น เน้นการป้องกันโรคมากกว่าการรักษา กรมการแพทย์ ก.สาธารณสุขได้มีการจัดกิจกรรม ครั้งวันกับชีวิตจิต ทุกวันอาทิตย์ระหว่างเวลา 06.30 - 12.00 น. โดยเริ่มด้วยกิจกรรมดื่มน้ำจากถั้วพืช ออกกำลังกายให้เหงื่อออก นวดกดจุด บรรยายให้ความรู้เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพ มีอาหารชีวิตจิต น้ำแครอทบริการ เสียค่าอาหารและเครื่องดื่มเพียงคนละ 60 บาท

น.พ. ขวลิตกล่าวอีกว่า ขณะนี้สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข (สวรส.) ให้ความสนใจการวิจัยด้านการแพทย์ทางเลือก ขณะที่สำนักงานนโยบายและแผนของกระทรวงฯ เองก็มีกลุ่มงานที่สนใจทบทวนการแพทย์ทางเลือกที่มีในประเทศไทย เพื่อทดสอบมาตรฐานเพื่อให้การรับรอง การทดสอบจะยึดเกณฑ์ปลอดภัย ไม่ทำอันตรายคนไข้มากกว่าที่เขาป่วยอยู่ ต้องมีประสิทธิผลระดับหนึ่ง คือประมาณร้อยละ 60-70 และที่สำคัญต้องประหยัด

1.4 กระแสใจเมตอาหารเสริม บีบให้ อย. ต้องยกเลิกการขึ้นทะเบียน

(กรุงเทพฯธุรกิจ 091141, สำนักข่าวไทย 050342, กรุงเทพฯธุรกิจ 220242)

แพทย์เตือนใช้อาหารเสริมดูดซับไขมันระวังเกิดโรคแทรกซ้อน (กรุงเทพฯธุรกิจ 091141)

พ.ญ. มณฑนา ประทีปะเสน รองคณบดีฝ่ายวิชาการ คณะสาธารณสุขศาสตร์ ม.มหิดล กล่าวว่า อาหารลดน้ำหนักประเภทกลุ่มใยอาหาร ไม่ว่าจะเป็นหัวบุก ส้มแขก เปลือกปู เปลือกกุ้ง ฯลฯ จะใช้กลไกของการดูดซับไขมันในอาหารให้หมด หากรับประทานเป็นประจำติดต่อกันเป็นเวลานาน จะทำให้ร่างกายไม่มีไขมันที่เข้าไปช่วยดูดซึมวิตามินบางตัวได้ เช่น เอ เค ดี อี ซึ่งเป็นวิตามินที่มีคุณสมบัติช่วยในเรื่องการมองเห็น ลูกตาแข็งแรง และเสริมภูมิคุ้มกันร่างกาย ป้องกันการติดเชื้อ การดูดซึมแคลเซียม และทำให้เลือดแข็งตัว เมื่อขาดวิตามินเหล่านี้ ก็จะทำให้เป็นโรคต่างๆ เช่น ผิวหนังแห้ง ตาบอดกลางคืน อูจจาระร่วงง่าย เป็นโรคมุมพังก่ายด้วย เลือดไหลไม่หยุด ทำให้เสียชีวิตในที่สุด

แพทย์จุฬาเตือนอย่าหลงเชื่อคำโฆษณาอ้างผลิตภัณฑ์อาหารเสริม

จำพหุภกรจะถูกอ่อนปลาหรือวัว รวมทั้งสารแคโรทีนและวิตามินสำเร็จรูปต่าง ๆ (สำนักข่าวไทย 050342)

ทั้งนี้เป็นการเปิดเผยของ พ.ญ.พรทิพย์ หุยประเสริฐ ภาควิชาอายุรศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยอธิบายว่า ความชราของผิวหนังเกิดจากการทำงานของเซลล์ต่าง ๆ ในชั้นผิวหนังเสื่อมลง จากเดิมเคยเก็บสร้างเค-รา-ติน เก็บความชุ่มชื้นได้ในช่วงวัยรุ่น เมื่อเซลล์เสื่อมลงการสร้างสารดังกล่าวก็มีผิดปกติ ผิวหนังไม่เรียบและไม่สามารถเก็บความชุ่มชื้นได้ ผู้สูงอายุจึงผิวแห้ง หยาบ

และบางแห่งจุดต้น เซลล์สร้างเม็ดสีทำงานไม่สม่ำเสมอจึงเกิดจุดด่างดำ เซลล์ที่สร้างคอลลาเจนและสารอื่น ๆ เพื่อให้ผิวหนังยืดหยุ่น เติบโต ทำงานน้อยลงผิวจึงเหี่ยวแห้ง ความชราหรือความแก่จึงเป็นปรากฏการณ์ธรรมชาติ ซึ่งอธิบายได้หลายสาเหตุเช่น ความชราถูกกำหนดโดย พันธุกรรม ไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้นอกจากการปลูกถ่ายพันธุกรรม แต่นักวิจัยหลายคนอธิบายว่า เซลล์เมื่อทำงานต่อมานานจะทำงาน ผิดพลาด ก็เกิดสารอนุมูลอิสระมากกว่าปกติ ร่างกายต้องเร่งสารต่อต้านอนุมูลอิสระ ซึ่งในสภาวะปกติจะอยู่ในสภาวะสมดุลย์ แต่ถ้ามี อนุมูลอิสระมากกว่า เกิดการเสื่อมหรือทำลายเซลล์ได้

พ.ญ.พรทิพย์ กล่าวว่า ตามปกติอนุมูลอิสระที่เกิดขึ้นจะถูกทำลายโดยสารต่อต้านอนุมูลอิสระซึ่งมีภายในเซลล์อยู่แล้ว เช่น วิตามินซี วิตามินอี เอนไซม์ซูเปอร์ออกไซด์ ไดสมูเทส การรับประทานเสริมจะไม่มีประโยชน์แต่จะสิ้นเปลืองเงิน หากกินอาหารถูกส่วน ร่างกายจะได้รับสารต่อต้านอนุมูลอิสระอยู่แล้ว สารแคโรทีน มีในผัก ผลไม้สีเขียว ส้ม เหลืองและแดง สามารถต่อต้านอนุมูลอิสระได้เช่นกัน รับประทานผัก ผลไม้โดยตรงร่างกายจะได้รับเกลือแร่และใยอาหารด้วย จึงได้ประโยชน์กว่าการรับประทานสารแคโรทีนสำเร็จรูป ประเภทที่นำมาจำหน่ายในรูปแบบสารสกัดจากกระดุกอ่อนปลา หรือกระดุกอ่อนวัว เป็นต้น

พ.ญ.พรทิพย์ กล่าวอีกว่า พบการเพิ่มขึ้นของอนุมูลอิสระเมื่อมีเมตาบอลิซึมเพิ่มขึ้นในเซลล์ เช่น รับประทานอาหารเกินความต้องการ โดยเฉพาะไขมันและโปรตีน หรือการออกกำลังกายมากเกินไป การสูบบุหรี่ ผลภาวะ ความเครียด รวมทั้งแสงแดด การชะลอความแก่จึงเป็นยอดปรารถนาของทุกคน จึงเป็นช่องทางให้ผลิตภัณฑ์เพื่อชะลอความเสื่อมของผิวหนัง (Antiaging products) จำหน่ายอย่างแพร่หลายในปัจจุบัน พวกวิตามินซี วิตามินอีและวิตามินเอ ยังนิยมนำมาผสมในครีมบำรุงผิวเพื่อต่อต้านอนุมูลอิสระ วิตามินเอ นำมาผสมในครีมรักษาผิว ครอบเหนี่ยวนำจากแสงอัลตราไวโอเล็ต ในเครื่องสำอางยังมีการโฆษณาว่าผสมวิตามินบี 3 หรือไนอาซินและ วิตามินบี 5 หรือ โฟลิก แอซิด อ้างว่าช่วยบำรุงผิว แต่ทางการแพทย์ยังไม่ยืนยันถึงประโยชน์ของวิตามินบี 3 และบี 5 ส่วนการใช้วิตามินซี อีและเอ รักษา ริ้วรอยจากแสงแดด ป้องกันหน้าหมองคล้ำก็เป็นการรักษาที่ปลอดภัย การหลบแดดและการใช้สารกันแดดจะได้ผลดีกว่า พ.ญ.พรทิพย์ กล่าว และว่า ทางที่ดีแล้ว ควรหันมาดูแลสุขภาพร่างกายให้แข็งแรง รับประทานอาหารให้ถูกส่วน พักผ่อนเพียงพอ ออกกำลังกายพอสมควร ที่สำคัญอย่าเครียด วิตกกังวล เพราะความเครียดทำให้น้ำเหี่ยวแห้งได้

อย. ยกเลิกการขึ้นทะเบียนผลิตภัณฑ์อาหารเสริม พร้อมห้ามโฆษณาเกินจริง (กรุงเทพฯธุรกิจ 220242)

จากการเปิดเผยของ น.พ. ศิริวัฒน์ ทิพย์ธราดล รองเลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา (อย.) ว่า อย. มีมาตรการใหม่เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์อาหารเสริม โดยต่อไปไม่ต้องมาขอขึ้นทะเบียนจาก อย. ทั้งที่ผลิตในประเทศและนำเข้า โดยจะมีการเก็บประกาศ ก. สาธารณสุข แต่ทั้งนี้จะต้องมีการติดฉลากว่ามีส่วนผสมอะไรบ้าง ห้ามไม่ให้มีการโฆษณาอ้างสรรพคุณต่างๆ ถ้าพบว่ามีโฆษณาเกินจริง หลอกหลวงผู้บริโภค ก็จะถูกดำเนินคดีตามกฎหมาย ทั้งนี้ผู้บริโภคจะต้องประเมินและพัฒนาตัวเองควบคู่กันไปด้วย

1.5 ความเคลื่อนไหวในโลกของอาหารยังโลดแล่นต่อไป

(ไทยรัฐ 170342, ไทยรัฐ 290342, สำนักข่าวไทย131141)

ผรุ้งพบข่าวกลิ้งเป็นยาอายุวัฒนะ (ไทยรัฐ 170342)

คณะนักวิจัยของมหาวิทยาลัยมินเนโซตา กล่าวในรายงานผลการวิจัยว่า คนทั่วไปไม่ว่าในอเมริกาหรือที่อื่น ล้วนแต่มีแรงเพราะกินข้าว แต่คนส่วนใหญ่ไปนิยมกินข้าวขาวกันเสียหมด แม้ว่าจะมีการเติมวิตามินในขนมปังที่ทำจากข้าวขาว ก็ยังมีประโยชน์ต่อร่างกาย สุขุมปังทำด้วยแป้งจากข้าวซ้อมมือไม่ได้ ข้าวกล้องอุดมด้วยสารอาหาร และส่วนประกอบอันเป็นคุณ แก่ร่างกายมากมายหลายชนิด แต่ถูกทำลายไปเพราะการขัดสี ได้พบว่าหญิงชราวัยระหว่าง 55-69 ปี ในกลุ่มที่ศึกษา ผู้ที่กินข้าวกล้อง มีชีวิตความเป็นอยู่สมบูรณ์ สุข ไม่ค่อยเป็นโรคเมื่อยและหัวใจอย่างคนอื่น และมักไม่ค่อยมีวุ่นวายในเรื่องสุรา ยาเมา จากการศึกษาติดตามต่อมาเป็นเวลาติดต่อกันอีก 6 ปี ได้พบว่าหญิงชราในกลุ่มที่กินข้าวกล้องเป็นหลัก มีเสียชีวิตในช่วงระยะเวลา 9 ปีต่อมาเพียง 595 คน ในขณะที่กลุ่มที่ชอบกินข้าวกล้องต่ำกว่าเพื่อน เสียชีวิตไปมากถึง 914 คน คณะนักวิจัยสรุปว่า ถ้าหากประชาชนทั้งประเทศ จะหันมากินข้าวกล้องกันให้มากขึ้น จะนับเป็นสิ่งที่ดีที่สุดในชีวิต

นักวิจัยบริษัทขายช็อกโกแลต พบว่าช็อกโกแลต มีธาตุเป็นคุณกับร่างกาย (ไทยรัฐ290342)

นักวิจัยของบริษัทผู้ผลิตขนมช็อกโกแลตใหญ่ ร่วมกับมหาวิทยาลัยแคลิฟอร์เนีย เดวิส ในสหรัฐฯ พบในการศึกษาว่า เมล็ดโกโก้ที่ใช้ทำช็อกโกแลต มีส่วนประกอบของสารฟลาโวนอยด์ ซึ่งมีคุณสมบัติเป็นต่อต้านอนุมูลอิสระซึ่งเป็นต้นเหตุที่ทำให้เซลล์แตกตัวผิดปกติ กลายเป็นมะเร็ง โดยช่วยป้องกันคราบที่ก่อตัวในเส้นเลือดอันเป็นต้นเหตุให้เส้นเลือดอุดตัน

อนึ่ง ในรายงานกล่าวด้วยว่า ในที่ประชุมผู้เชี่ยวชาญช็อกโกแลตที่ประเทศสเปน เมื่อปีกลาย นักวิทยาศาสตร์ได้รายงานว่า เมล็ดโกโก้มีสารประกอบเคมีมากถึงกว่า 600 ชนิด และมีสรรพคุณป้องกันมะเร็งและโรคหัวใจ ทั้งยังบำรุงภูมิคุ้มกันของร่างกายให้แข็งแรง รักษาโรคข้ออักเสบและบรรเทาความเครียดอีกด้วย

การรับประทานอาหารฟาสต์ฟู้ดทำให้มีอารมณ์ฉุนเฉียวง่าย (สำนักข่าวไทย131141)

นายอิริชิ โอซาวา นักจิตวิทยาเกษียณอายุ จากมหาวิทยาลัยอิวาเตะของญี่ปุ่น กล่าวว่า สภาพแรงดันของการดำเนินชีวิตในปัจจุบัน ทำให้ชาวญี่ปุ่นหันมารับประทานอาหารฟาสต์ฟู้ด เช่นบะหมี่กึ่งสำเร็จรูป แฮมเบอร์เกอร์ และเครื่องดื่มประเภทน้ำอัดลมกันมากขึ้น ซึ่งนักวิจัย พบว่า อาหารประเภทนี้มีอิทธิพลต่อการก่อความรุนแรง ดังนั้นแนวโน้มปัญหาเด็กก่ออาชญากรรมในญี่ปุ่นมากขึ้นนั้นก็อาจเป็นผลมาจากการรับประทานอาหารฟาสต์ฟู้ด

นักวิจัย กล่าวว่า อาหารฟาสต์ฟู้ด เป็นอาหารที่ประกอบด้วยน้ำตาลในปริมาณมาก แต่มีวิตามินและแร่ธาตุน้อย จึงส่งผลเสียต่อการปรับสมดุลของกระบวนการเปลี่ยนแปลงทางเคมีในร่างกาย ทำให้ระดับน้ำตาลในเลือดสูง ส่งผลให้ร่างกายต้องขับถ่ายน้ำตาลออกเพื่อให้เกิดสมดุลในร่างกาย หลังจากนั้นก็จะรู้สึกหิวและมีความเครียดง่าย มหาวิทยาลัยชิบูยะ ศึกษาเด็กวัยรุ่นที่เคยกระทำผิดกฎหมาย ๒๗๐ คน พบว่า ร้อยละ ๒๕ รับประทานอาหารฟาสต์ฟู้ด และมีแนวโน้มไม่ได้รับประทานอาหารเช้าเหมือนเด็กทั่วไปถึง ๓ เท่า ทางด้านหนังสือพิมพ์โตเกียวแนะนำให้งดอาหารที่มีผักเป็นส่วนประกอบมาก ๆ ให้ลูกรับประทาน อย่างน้อยวันละครั้ง เพราะจะเป็นประโยชน์ต่อสุขภาพของเด็ก

2. ความเคลื่อนไหวด้านพลังงาน

น้ำเรื่อง

การเคลื่อนไหวด้านพลังงานในรอบระยะเวลาของการรายงาน ส่วนใหญ่เป็นผลกระทบจากภาวะวิกฤติทางเศรษฐกิจที่ใหญ่โตเกินความคาดหมาย ผลสำรวจการใช้น้ำมันปี 2541 หดตัวลงร้อยละ 9.8 ยอดนำเข้าน้ำมันตกลงร้อยละ 10.9 ช่วงปลายปีมีรายงานข่าวผู้ค้าน้ำมันรายใหญ่โวยวายยอดขายน้ำมันหดตัวลงถึงร้อยละ 50 ซึ่งนอกจากผลจากการใช้น้อยลงแล้ว ยังระบุว่ามีการนำน้ำมันเถื่อนมาขายในท้องตลาดด้วย

ที่ได้รับผลกระทบอย่างหนักที่เป็นข่าวก็คือ การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.) เนื่องจากมีโครงการต่อเนื่องจำนวนมากที่กำหนดไว้ตั้งแต่ก่อนเกิดภาวะวิกฤติเศรษฐกิจหดตัว และบนฐานของความต้องการใช้พลังงานที่จะเพิ่มพูนขึ้นเรื่อยๆ ดังนั้นก่อนอื่นคือภาวะสำรองไฟฟ้าทั่วระบบ และยังคงต้องเพิ่มขึ้นอีกตามสัญญาที่จะรับซื้อกระแสไฟฟ้าทั้งจากต่างประเทศเช่นลาว มาเลเซีย และจากในประเทศที่ กฟผ. สัญญาจะรับซื้อจากโครงการผู้ผลิตไฟฟ้าอิสระและผู้ผลิตไฟฟ้าขนาดเล็กต่างๆ ขณะเดียวกันเงินลงทุนก็ขาดแคลนเนื่องจากแผนการออกพันธบัตรต่างประเทศล้มเหลวไปเนื่องจากดอกเบี้ยตลาดโลกสูงเกินไป

กระแสข่าวในช่วงที่ผ่านมาจึงเผยให้เห็นการดิ้นรนของ กฟผ. ในด้านต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการขอขึ้นค่าไฟฟ้าซึ่งเป็นเรื่องส่งผลกระทบกว้าง จนถึงการจัดสินใจตัดยอดงบการลงทุนรอบ 10 ปี (1999-2009) ลงถึง 89,100 ล้านบาท นอกเหนือจากการวิ่งเต้นเพื่อชะลอการรับมอบกระแสไฟฟ้าที่สั่งซื้อเอาไว้ที่ลาว และโครงการสร้างโรงไฟฟ้าของผู้ผลิตอิสระต่างๆ

โยงมาถึงโครงการ ก่อสร้างโรงไฟฟ้าถ่านหิน 2 โรง คือโรงไฟฟ้าบ้านกรูดของ บ. ยูเนียน พาวเวอร์ ๔ กับโรงไฟฟ้าบ่อนอก ทั้งสองแห่งอยู่ใน จ. ประจวบคีรีขันธ์ และก๊ออยู่ในโครงการรับซื้อไฟฟ้าจากผู้ผลิตอิสระของ กฟผ. ซึ่งปัจจุบันมีทั้งสิ้น 7 โครงการด้วยกัน ปรากฏว่าทั้งสองโครงการประสบปัญหาการต่อต้านจากชาวบ้านอย่างยืดเยื้อ จนเมื่อวันที่ 10 ก.พ. นายพินิจ จารุสมบัติ รมต.ชน. ก.ม.หาดไทย ในฐานะรองประธานคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติได้สั่งระงับ

การก่อสร้างไว้ก่อน แต่ รมต.สาวิตต์ก็อ้างความรับผิดชอบ ให้เดินหน้าทำประชาพิจารณ์ ต่อไป ขณะรายงานข่าวยังมีความขัดแย้งกันไม่เลิกเรื่องการคัดเลือกตัวคนเข้าคณะทำประชาพิจารณ์

อีกแห่งหนึ่งซึ่งมีการต่อต้านอย่างเป็นทางการก็คือ ศูนย์วิจัยนิวเคลียร์อรรถกรักษ์ ซึ่งถูกสั่งให้ระงับโครงการไว้ก่อนเช่นกัน แต่ก็ต้องเดินหน้าโครงการไปเรื่อยๆ เพราะตั้งงบประมาณไว้กว่า 7 พันล้านบาท จนกระทั่งมีการสาวเรื่องแฉออกมามากขึ้น ชาวบ้านและองค์กรเอกชนขยายแนวร่วมกว้างขึ้น การต่อสู้เผ็ดร้อนทั้งในสนามและบนโต๊ะประชุม

อย่างไรก็ตาม การต่อสู้ดิ้นรนยังต้องเดินหน้าต่อไป ไม่ว่าจะเป็นแผนการแปรรูปรัฐวิสาหกิจด้านพลังงานที่วางไว้แล้ว โดยหากเสร็จสิ้นโดยพื้นฐานภายในปีนี้ รัฐหวังจะโยกเงินจากการนี้สัก 7-8 หมื่นล้านบาท โครงการของกระทรวงอุตสาหกรรม ของ รมต. สุวัจน์ ลิปตพัลลภ ที่ให้อุตสาหกรรมและการผลิตกระแสไฟฟ้าหันมาใช้ก๊าซธรรมชาติเป็นเชื้อเพลิงถึงร้อยละ 70 ซึ่งไปสอดคล้องกับแนวทางการเคลื่อนไหวให้เปิดเสรีก๊าซธรรมชาติ และการแปรรูปการปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย (ปตท.) ที่ให้แยกกิจการก๊าซท่อก๊าซธรรมชาติออกมาเป็นบริษัทในเครือ ปตท. แต่ก็ถูกคัดค้านอย่างมากจาก กฟผ. ซึ่งมีหลายโครงการที่กำหนดให้ดำเนินการในการผลิตกระแสไฟ ผลกระทบจะโยงไปถึงกระบวนการนำเข้าถ่านหินจากต่างประเทศที่มีการกำหนดกันไว้แล้ว ทำให้เกิดมีวิวาทะว่าด้วยเรื่องควรจะใช้เชื้อเพลิงชนิดใดผลิตกระแสไฟฟ้าดี ต่างฝ่ายต่างมีข้อมูลมาสนับสนุน

แต่ไม่ว่าใครคิดจะใช้เชื้อเพลิงชนิดใด ก็น่าจะต้องให้ความสนใจเรื่องผลกระทบต่อพลังงาน เพราะพลังงานสำรองได้พื้นโลกของเราไม่ว่าชนิดใดล้วนมีวันที่ต้องหมดสิ้น เช่นที่มีรายงานว่า ภายในอีกเพียง 10 ปีข้างหน้า น้ำมันที่สูบๆ กันขึ้นมาจากแหล่งต่างๆ ก็จะเริ่มเหือดแห้งสูบขึ้นมาได้น้อยลงอย่างรวดเร็ว ดังนั้นยุคน้ำมันราคาถูกจะไม่มีวันวนกลับมาอีกแล้ว

หัวข้อข่าว

- 2.1 ภาวะการใช้ การผลิตและการค้าผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียมปี 2541 (The Nation 130242, มติคม. 180242, สำนักข่าวไทย 250941, 101041, 011041, 020941)
- 2.2 กฟผ. เจอสมรสนักสำรวจไฟฟ้าท่วมระบบ หวังสุดท้ายเม็ดเงินจากการแปรรูป (สำนักข่าวไทย 120941, 110242, 040941, 220941, 230941)
- 2.3 กระแสคัดค้านของชาวบ้านและองค์กรพัฒนาเอกชนต่อกระบวนการตั้งหน่วยผลิตกระแสไฟฟ้าหลายแห่ง (ไทยโพสต์ 101241, กรุงเทพธุรกิจ 110242, สำนักข่าวไทย 10, 13, 15, 160242, 03, 090342)
- 2.4 ศูนย์วิจัยนิวเคลียร์อรรถกรักษ์ ถูกชาวบ้านและองค์กรพัฒนาเอกชนคัดค้านการก่อสร้าง ต่อมาบานปลายเป็นเรื่องความไม่โปร่งใส (ผู้จัดการ 180142, 170242 กรุงเทพธุรกิจ 200142, 010242, 090242, 190242, 020342, 110342, 160342 ไทยรัฐ 090242, 130242) 170242, 180242 มติชน 090242 Bangkok Post 130242, 140242 The Nation 280242)
- 2.5 เปิดแผนแปรรูปพลังงานปี 42 -หวังโยกเงินต่างชาติ 7 หมื่นล้าน (ผู้จัดการ 080142)
- 2.6 ก.อุตสาหกรรมเสนอกระตุ้นอุตสาหกรรมและขนส่งใช้ก๊าซธรรมชาติเป็นเชื้อเพลิงให้มากขึ้น จุดประกายวิวาทะว่าด้วยการเลือกใช้น้ำมันเชื้อเพลิงที่เหมาะสม (มติ คม. 180142, สำนักข่าวไทย 180142, สำนักข่าวไทย 151041, The Nation 140142, ผู้จัดการ 140142, กรุงเทพธุรกิจ 250142, 290142)
- 2.7 ผู้เชี่ยวชาญด้านการสำรวจน้ำมันชี้ว่า ยุคน้ำมันราคาถูกจะจบสิ้นลงภายใน 10 ปีนี้ (Scientific American มี.ค. 2541)

สรุปประเด็นข่าว

2.1 **ภาวะการใช้ การผลิตและการค้าผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียมปี 2541** (The Nation 130242, มติครม. 180242, สำนักข่าวไทย 250941, 101041, 011041, 020941)

อัตราการใช้น้ำมันปี 2541 หดตัวร้อยละ 9.8

แต่การใช้ก๊าซธรรมชาติเพิ่มขึ้นเล็กน้อย (The Nation 130242, มติครม. 180242)

รายงานสถิติตัวเลขการใช้ผลิตภัณฑ์น้ำมันของ The Nation วันที่ 13 ก.พ. 2542 กล่าวว่า อัตราการบริโภคผลิตภัณฑ์จากน้ำมันของไทยในปี 2541 ลดลงเกือบร้อยละ 10 เหลือ 651,960 บาร์เรลต่อวัน ส่วนการบริโภคก๊าซธรรมชาติเพิ่มขึ้นร้อยละ 5.3 เป็น 216,310 บาร์เรลต่อวัน การนำเข้าน้ำมันทั้งหมดลดลงร้อยละ 10.9 เหลือ 701,500 บาร์เรลต่อวัน น้ำมันดิบส่งเข้าลดลงร้อยละ 7.2 เหลือ 676,240 บาร์เรลต่อวัน ตัวเลขแสดงให้เห็นว่ามีการใช้แหล่งเชื้อเพลิงในประเทศมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นก๊าซธรรมชาติ หรือน้ำมันดิบ ต่างเพิ่มขึ้นเฉลี่ย 328,800 บาร์เรลต่อวัน หรือร้อยละ 2.2

อนึ่ง มีตัวเลขสถิติภาพรวมของการใช้พลังงานของประเทศในปี 2541 เสนออยู่ในรายงานของ ก. อุตสาหกรรม ที่นำเข้าสู่การพิจารณาของคณะกรรมการรัฐมนตรีว่าด้วยนโยบายเศรษฐกิจ เมื่อวันที่ 18 ม.ค. 2542 มีตัวเลขที่น่าสนใจดังนี้

ปริมาณการใช้พลังงานในประเทศปี 2541

ชนิดเชื้อเพลิง	ปริมาณการใช้	หน่วย	คิดเป็นปริมาณเทียบเท่า น้ำมันดิบ (บาร์เรลต่อวัน)	สัดส่วนการใช้ (%)
น้ำมัน	638,000	บาร์เรลต่อวัน	638,000	61.7
ก๊าซธรรมชาติ	1,638	ล้านลูกบาศก์ฟุตต่อวัน	231,000	22.4
ลิกไนต์	55,351	ตันต่อวัน	117,000	11.3
ถ่านหินนำเข้า	3,399	ตันต่อวัน	16,000	1.5
พลังน้ำ	5,897	ล้านหน่วย	33,000	3.1
		รวม	1,034,000	100

โดยรายงานได้ระบุด้วยว่า ในจำนวนพลังงานทั้งหมด ประเทศไทยนำเข้าพลังงานคิดเป็นสัดส่วนทั้งสิ้นร้อยละ 65 คิดเป็นมูลค่า 184,600 ล้านบาท สำหรับพลังงานที่สามารถผลิตได้เองภายในประเทศ คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 35 มูลค่า 54,500 ล้านบาท โดยก๊าซธรรมชาติที่ผลิตได้ในประเทศไทย คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 22 มูลค่า 47,000 ล้านบาท ทำให้สามารถลดการนำเข้าน้ำมันเตาได้ปีละประมาณ 15,000 ล้านลิตร ซึ่งคิดเป็นเงินที่ประหยัดได้ประมาณ 41,000 ล้านบาทในปี 2541

กรมทรัพยากรธรณีคาดว่าอีก 5 ปีข้างหน้าความต้องการใช้ก๊าซจะเพิ่มสูงขึ้น (สำนักข่าวไทย 250941, 101041)

จากการเปิดเผยของนายเนคต มั่นตะจิตร อธิบดีกรมทรัพยากรธรณีว่า ในระหว่างเดือนมกราคม ถึงเดือนมิถุนายนที่ผ่านมา ไทยสามารถผลิตปิโตรเลียมจากแหล่งต่าง ๆ รวม ๒๒ แห่ง คิดเป็นปริมาณเทียบเท่าน้ำมันดิบ 66.7 ล้านบาร์เรล มีมูลค่ารวม 32,766 ล้านบาท สามารถทดแทนปิโตรเลียมนำเข้าได้ประมาณวันละร้อยละ 32 ของความต้องการภายในประเทศ ซึ่งแม้ว่าในภาวะเศรษฐกิจตกต่ำเช่นนี้ จะส่งผลให้อัตราความต้องการกระแสไฟฟ้า และเชื้อเพลิงในภาคอุตสาหกรรมมีแนวโน้มลดลงก็ตาม แต่เชื่อว่าความต้องการก๊าซธรรมชาติในอีก 5 ปีข้างหน้า จะยังคงเพิ่มสูงขึ้นในสัดส่วนร้อยละ 5-10 ต่อปี ในอัตราประมาณ 2,900-3,000 ล้านลูกบาศก์ฟุตต่อวัน เพราะจะมีการนำก๊าซธรรมชาติมาเป็นเชื้อเพลิงในสัดส่วนที่สูงขึ้น ในโรงไฟฟ้าเดิม และโรงไฟฟ้าใหม่ที่กำลังจะแล้วเสร็จ ทั้งนี้ ประมาณการว่าร้อยละ 77 ของก๊าซธรรมชาติ ที่ใช้ในประเทศขณะนั้น จะผลิตขึ้นมาจากแหล่งภายในประเทศ และอีกประมาณร้อยละ 23 จะเป็นก๊าซที่ นำเข้ามาจากประเทศพม่า.

กรมทรัพยากรฯ ไม่สนใจจะปิโตรเลียมทดแทนการนำเข้า

อ้างภาวะตลาดปิโตรเลียมโลกตกต่ำ (สำนักข่าวไทย 101041)

นายสุวัจน์ ลิปตพัลลภ รมว.ก.อุตสาหกรรม ได้เคยสั่งการให้กรมทรัพยากรธรณีเร่งส่งเสริมให้มีการขุดเจาะแหล่งปิโตรเลียมในประเทศขึ้นมาใช้ เพื่อเป็นการส่งเสริมการใช้ผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียมในประเทศแทนการนำเข้า แต่ก็ปรากฏคำชี้แจงจากกรมทรัพยากรธรณีเกี่ยวกับเรื่องนี้ว่า กรมฯ ยังไม่มีแผนงานที่จะเปิดประมูลสัมปทานแหล่งปิโตรเลียมเพิ่มเติมเนื่องจากความต้องการปิโตรเลียมของไทยลดน้อยลงตามอัตราการเติบโตเศรษฐกิจที่ชะลอตัวลง โดยความต้องการน้ำมันลดลงร้อยละ ๑๒ ประกอบกับ กรมฯ มีสัญญาผูกพันกับผู้ผลิต

ปิโตรเลียมรายเดิมไว้ ดังนั้นจึงคิดว่าควรที่จะดูแลผู้ประกอบการรายเดิม ไม่ให้ได้รับผลกระทบจากเศรษฐกิจ เนื่องจากการลงทุนขุดเจาะปิโตรเลียมต้องใช้เงินลงทุนสูง และหากแต่ละแหล่งสำรวจและจำหน่ายได้น้อยลง ค่าผลประโยชน์ตอบแทนพิเศษของรัฐก็จะได้น้อยลงด้วย นอกจากนี้แหล่งสัมปทานที่เหลือส่วนใหญ่เป็นแหล่งขนาดเล็ก จึงไม่เป็นที่ดึงดูดใจสำหรับการลงทุน และภาวะราคาปิโตรเลียมตลาดโลกในขณะนี้ตกต่ำลงเป็นประวัติการณ์ ค่าการกลั่นน้ำมันตกลงอยู่ที่ 2-3 เหรียญสหรัฐต่อบาร์เรล ผู้ผลิตปิโตรเลียมจึงไม่สนใจที่จะลงทุนเพิ่มเติม และยังมีหลายรายที่ต้องการถอนตัวจากแหล่งปิโตรเลียมในปัจจุบัน เช่น เซลล์ และ แดททอยล์ เป็นต้น.

ผู้ค้าน้ำมันรายใหญ่ร้อยละ 50 ส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากน้ำมันเถื่อน (สำนักข่าวไทย 011041)

รายงานข่าวจากบริษัทน้ำมันขนาดใหญ่ แจ้งว่า ผลจากยอดขายน้ำมันที่ตกต่ำลงทำให้เกิดการ แข่งขันดัดราคากันอย่างรุนแรง ประกอบกับภาวะเศรษฐกิจชะลอตัวลงจึงทำให้ยอดขายน้ำมันของผู้ค้ารายใหญ่ ประกอบด้วย การปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย (ปตท.) เซลล์ เอสซี คาลเท็กซ์ และบางจากฯ ได้รับผลกระทบอย่างหนักในช่วง 6 เดือนแรกของปี 2541 มีรายได้ลดลงถึงร้อยละ 50 รายงานมีการตั้งข้อสังเกตว่า ผู้ค้ารายเล็กอาจจะมีการนำน้ำมันเถื่อนเข้ามาจำหน่าย จึงสามารถดัดราคาแข่งขันได้ จึงขอให้ รัฐบาลเข้ามาตรวจสอบผู้ค้าน้ำมันอย่างเร่งด่วน

รายงานระบุแหล่งที่มีการดัดราคากันอย่างรุนแรงได้แก่ ภาคตะวันออกเฉิยเหนือ เนื่องจากเป็นพื้นที่ ที่สะดวกต่อการนำน้ำมันนอกระบบจากลาว เขมร และพม่าเข้ามา โดยตั้งแต่เดือนมกราคม-มิถุนายน 2541 ตัวเลขการจับกุมน้ำมันนอกระบบที่เกิดจากการปลอมแปลงเอกสารเป็นน้ำมันส่งออกไปยังประเทศเหล่านี้มีถึง 493 ล้านลิตร คิดเป็นมูลค่าภาษี ที่มีการขอคืนเพื่อการส่งออกถึง 1,600 ล้านบาท นายปิยสวัสดิ์ อัมระนันท์ เลขาธิการ สทท. กล่าวว่า ทางหน่วยงานของตนตรวจพบว่าสถานีบริการน้ำมันในภาคตะวันออกเฉิยเหนือ ได้รับผลกระทบอย่างหนักจากการดัดราคาขายปลีกที่รุนแรงทำให้ปิดกิจการไปจำนวนมาก จากเดิมที่สิ้นสุดไตรมาสที่ 2 มีจำนวน 4,510 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 25 ของจำนวนสถานีบริการน้ำมันทั่วประเทศ 13,260 แห่ง ในไตรมาสที่ 2 ของปีนี้

น้ำมันเถื่อนเดียวนี้ผลิตในประเทศกว่าครึ่งแล้ว (สำนักข่าวไทย 020941)

มีรายงานจากแหล่งข่าวกระทรวงมหาดไทยแจ้งว่า จากการจับกุมผู้กระทำความผิดโดยการนำน้ำมันนอกระบบเข้ามาจำหน่ายในประเทศ และผู้กระทำความผิดฐานที่ไม่มีใบอนุญาตทำการค้าช่วง 8 เดือนแรกของปี 2541 (มกราคม-สิงหาคม) มีทั้งสิ้น 4 ล้านลิตร ซึ่งเพิ่มขึ้นประมาณ 1.9 ล้านลิตร เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกัน ของปีที่ผ่านมา โดยพบว่าน้ำมันนอกระบบที่พบขณะนี้กว่าครึ่งหนึ่งไม่ได้เกิดจากการนำเข้าน้ำมันเถื่อนจากต่างประเทศ หากแต่เป็นการเกิดจากการผลิตในไทยที่ตั้งใจจะให้ผิดหลักเกณฑ์เพื่อหลีกเลี่ยงการเสียภาษีสรรพสามิต เช่น การผสมโซลเวนต์ (สารละลาย) เพื่อปรับปรุงให้มีคุณภาพใกล้เคียงกับเบนซิน ซึ่งทางกระทรวงมหาดไทยเองกำลังจับตามองอยู่อย่างใกล้ชิด เพราะเป็นปัญหาใหม่หลังจากที่เดิม เป็นการพุ่งเป้าหมายไปยังผู้ค้าที่ลักลอบนำน้ำมันต่างประเทศเข้ามา แต่ขณะนี้กลายเป็นน้ำมันเถื่อนในประเทศ โดยเท่าที่ทราบเบื้องต้นเป็นการผลิตแบบสามารถนำมาผลิตปิโตรเคมีได้เพื่อหลีกเลี่ยงการเสียภาษีซึ่งจะช่วยลดต้นทุนได้มากในภาวะการส่งออกที่มีปัญหา

2.2 กฟผ. เจมรสมุมนักสำรวจไฟฟ้าท่วมระบบ หวังสุดท้ายเม็ดเงินจากการแปรรูป (สำนักข่าวไทย 120941, 110242, 040941, 220941, 230941)

กฟผ. หาท่างเลื่อนเวลาการส่งมอบไฟฟ้าให้นานที่สุดเพื่อลดปริมาณสำรองไฟฟ้า ที่ยังสูงถึงร้อยละ 50

(สำนักข่าวไทย 120941, 110242)

จากการเปิดเผยของนายศิริศักดิ์ กลั่นความดี ระหว่างการสัมมนาเรื่อง "การปรับแผนการพัฒนาการผลิตไฟฟ้าในยุคเศรษฐกิจตกต่ำ" ว่า เพื่อให้กำลังสำรองไฟฟ้าในอนาคตไม่สูงเกินไปจนทำให้เป็นการระดมของประชาชนในด้านค่าไฟฟ้า การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.) จึงได้เจรจาเลื่อนการส่งมอบไฟฟ้าจากผู้ผลิตไฟฟ้าจากเอกชนทั้งรายใหญ่ และรายเล็ก รวมทั้งจากลาว และเลื่อนโครงการผลิตไฟฟ้าของ กฟผ. บางโรง

อย่างไรก็ตาม จากการเจรจาเกี่ยวกับไอพีที 5 รายนั้น บริษัทซีเอสทีเอ็น เพาเวอร์ จำกัด กำลังผลิต 350 เมกะวัตต์ บริษัทบ่อเงิน 2 เพาเวอร์ กำลังการผลิต 713 เมกะวัตต์ เลื่อนส่งมอบจากเดิม 6 เดือนเป็น 1 ปี บริษัทยูนิย่น เพาเวอร์ กำลังการผลิต 1,400 เมกะวัตต์ ยืนยันเลื่อนส่งมอบ 13 เดือน บริษัทกัลฟ์ อีเลคทริก จำกัด กำลังการผลิต 734 เมกะวัตต์ เลื่อนส่งมอบจาก 6 เดือนเป็น 1 ปี บริษัทบีแอลซีพี กำลังการผลิต 1,346 เมกะวัตต์ เลื่อนการส่งมอบไปอีก 2 ปี ทั้งนี้ ยังถือว่าต่ำกว่าเป้าหมายที่ กฟผ. ต้องการ ทำให้สำรองไฟฟ้ายังสูงร้อยละ 50 และยังเป็นภาระของประชาชน

แม้กระนั้น จากการที่สถานการณ์การเงินไทยมีปัญหาอาจทำให้ไอพีทีทั้ง 5 โครงการ มีการแข่งขันรุนแรง ทำให้บางโครงการอาจไม่สามารถเกิดขึ้นได้ ดังนั้นกำลังสำรองจะลดลง แต่ถ้าไอพีทีเกิดขึ้นได้ทั้งหมด กฟผ. ก็ได้เตรียมแผนสำรอง โดยการหยุดเดินเครื่องบางโรง ส่วนโครงการรับซื้อไฟฟ้าในลาว ได้พยายามเจรจาขอให้ลาวเลื่อนโครงการออกไปหลายโครงการ ขณะเดียวกัน สถานการณ์ที่นาเงินกู้ยาก

อย่างนี้จะส่งผลให้โครงการที่ยังไม่มีการเจรจาเรื่องค่าไฟ 3 โครงการคือ เซเบียน-เซนัน้อย, น้ำเทิร์น 2 และเซคามาน กำลังผลิตรวม 1,372 เมกะวัตต์ คงจะเลื่อนออกไปอย่างไม่มีปัญหา ส่วนกรณีปัญหาสภาพคล่องนั้น กฟผ. ได้พยายามแก้ไขปัญหามาโดยการลดค่าใช้จ่ายในองค์กร การวางแผนการผลิตไฟฟ้าใหม่ ซึ่งยังไม่พอ อาจจะต้องมีการพิจารณาปรับค่าไฟฟ้าฐานใหม่ซึ่ง กฟผ. ไม่ได้ปรับมาเป็นเวลา 7 ปี เพราะมีปัญหามือง

อนึ่ง มีรายงานเมื่อต้นเดือน ก.พ. 2542 ว่าทาง กฟผ. ได้พยายามเจรจาเลื่อนการรับซื้อไฟฟ้าจากโครงการน้ำเทิน 2 ของลาวออกไปอีก 2 ปี เป็นเดือน ธ.ค. ปี 2546 เนื่องจากประเทศไทยมีไฟฟ้าสำรองมากในช่วง 2-3 ปีนี้สูงถึงร้อยละ 50 การซื้อไฟฟ้าเข้ามาเร็วไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ แต่ทางการลาวพยายามให้ไทยรับซื้อภายในปี 2545 นายวิระวัฒน์ ชลายน ผู้ว่าการ กฟผ. กล่าวว่าแต่เรื่องนี้เป็นกติกา ระหว่างประเทศที่รัฐบาลไทย-ลาวได้ทำข้อตกลงเบื้องต้นในการซื้อไฟฟ้าจากลาว 3,000 เมกะวัตต์ กฟผ. ก็ต้องเคารพกติกาดังกล่าว ด้วยการรับซื้อในระบบ non-firm ไม่ให้เสียไมตรีระหว่างประเทศ

ปัจจุบันไทยซื้อไฟฟ้าจากลาวตามข้อตกลงเบื้องต้นแล้ว 2 โครงการ คือโครงการเทินหิน-บูน และโครงการห้วยเหาะกำลังผลิตรวม 300 เมกะวัตต์ ล่าสุดรายงานเมื่อวันที่ 5 มี.ค. หลังการร่วมหารือกับคณะนายกรัฐมนตรีสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว นายสาวิตรี พิธิวัตต์ กล่าวว่า เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการการผลิตกระแสไฟฟ้าของลาว ลาวได้ขอให้มีการเลื่อนกำหนดการซื้อไฟฟ้าจากลาวให้เร็วขึ้น โดยจะขายไฟฟ้าให้ 600 เมกะวัตต์ในปี 2547 และอีก 1,000 เมกะวัตต์ ในปี 2548 จากเดิมที่ตกลงว่าจะซื้อขายในปี 2549 จำนวน 1,600 เมกะวัตต์ ทั้งนี้จะมีราคาที่ถูกลง

กฟผ. เตรียมหารือคลังเพื่อหาแหล่งเงินทุน 18,000 ล้านบาท (สำนักข่าวไทย 040941)

นายบุญชู เตชะสมุทร รองผู้ว่าการฝ่ายการเงิน บัญชีและองค์กร การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.) เปิดเผยมว่า กฟผ. จะเร่งหารือกับกระทรวงการคลังเกี่ยวกับวงเงินทุน 18,000 ล้านบาท ซึ่งเป็นวงเงินทุนบาท สมทบเพื่อดำเนินการลงทุนต่างๆ ซึ่งเดิมนั้นกระทรวงการคลังกำหนดไว้ว่า วงเงินก้อนนี้ กฟผ. จะได้รับจากการออกพันธบัตรต่างประเทศ (โกลเบลลอนด์) ของกระทรวงการคลัง แต่เมื่อไม่สามารถออกพันธบัตรได้ เนื่องจากอัตราดอกเบี้ยในตลาดโลกสูงเกินไป จึงไม่ทราบว่าจะได้เงินจากแหล่งใดมาทดแทน ดังนั้นจึงต้องเร่งหารือกับกระทรวงการคลัง โดยในเบื้องต้นกระทรวงการคลังจะรับหน้าที่หาแหล่งเงินทุนให้ แต่หากจะมอบหมายให้ กฟผ. จัดหาแหล่งเงินทุนเอง ก็สามารถดำเนินการเองได้ ทั้งนี้วงเงินดังกล่าว แบ่งออกเป็นวงเงินกู้สำหรับโครงการโรงไฟฟ้าต่าง ๆ รวมทั้งโครงการระบบส่งไฟฟ้า มูลค่า 11,000 ล้านบาท ส่วนอีก 6,500 ล้านบาท เป็นวงเงินกู้เพื่อเสริมสภาพคล่อง อย่างไรก็ตามการกู้เงินจำนวนดังกล่าวนี้ ทางกระทรวงการคลังได้ระบุไว้ในเบื้องต้นว่า จะหาจากยุโรปหรือ เอเชีย ซึ่งต้องยอมรับว่าในภาวะเช่นนี้ การหาเงินกู้จากในประเทศคงทำได้ยาก นายบุญชู กล่าวด้วยว่า การออกพันธบัตรของกฟผ. จำนวน 300 ล้านดอลลาร์ เพื่อนำมาลงทุนในกิจการของ กฟผ. นั้น ขอยืนยันว่า จะออกตามกำหนดเดิม และจะออกทำการประชาสัมพันธ์ (โรดโชว์) แม้ว่าอัตราดอกเบี้ยจะอยู่ในระดับสูงก็ตาม เนื่องจาก กฟผ. มีความจำเป็นต้องนำเงินมาลงทุนในกิจการต่างๆ

ผู้ช่วยผู้ว่าการ กฟผ. ระบุ ปี 2543 หากจะขึ้นค่าไฟจะไม่ให้ประชาชนได้รับผลกระทบ (สำนักข่าวไทย 220941)

นายศิริทัต กลั่นความดี ผู้ช่วยผู้ว่าการการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.) เปิดเผยมว่าขณะนี้ทางสำนักงานคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ (สพช.) และ กฟผ. กำลังว่าจ้างบริษัทที่ปรึกษา ศึกษาฐานะทางการเงินและต้นทุนค่าไฟ ซึ่งแนวทางจะปรับ (ค่าไฟฟ้า) อย่างไรขึ้นกับนโยบายรัฐบาล นายศิริทัตกล่าวว่า การขึ้นค่าไฟนั้นเกิดจากต้นทุนค่าเชื้อเพลิงและค่าใช้ไฟเพิ่มสูงขึ้นมาก โดยเฉพาะน้ำมันเตาเพิ่มขึ้นจาก 3 บาทต่อลิตรเป็น 7 บาทต่อลิตร ปัจจุบันต้นทุนค่าไฟทั้งหมดตกประมาณร้อยละ 73 ขึ้นจากเดิมอยู่ที่อัตราร้อยละ 65-70 ค่าบริหารอยู่ที่ร้อยละ 5 ที่เหลือเป็นค่าบำรุงรักษาและอัตราดอกเบี้ยเงินกู้

นายศิริทัตกล่าวว่า กฟผ. ไม่เคยปรับค่าไฟฟ้ามาเป็นเวลา 7 ปีแล้ว และว่าความจริงค่าไฟฟ้าไม่ควรให้มีการเมืองเข้ามาเกี่ยวข้อง เพราะเมื่อมีการลงทุนก็ต้องมีการกู้ยืมเงินเข้ามาก่อสร้างโรงไฟฟ้า หากไม่มีผลตอบแทนที่ดี สถาบันการเงินใดจะให้กู้ และตาม พ.ร.บ. กฟผ. กำหนดความยากไม่ให้ กฟผ. ปรับขึ้นค่าไฟแล้วจะส่งผลทำให้ กฟผ. ขาดทุน รัฐก็ต้องชดเชยโดยการนำเงินงบประมาณมาจ่ายทดแทน ซึ่งเป็นเช่นนี้ไม่แน่ใจว่า จะเป็นธรรมกับประชาชนหรือไม่ เมื่อผู้ใช้ไฟมีหน้าที่จ่ายค่าไฟไม่ใช่ว่าเงินของประเทศมาจ่าย และนายศิริทัตยังกล่าวด้วยว่า หากขึ้นค่าไฟ ประชาชนในส่วนใหญ่ไม่ถึง 110 เมกะวัตต์ต่อเดือนอาจไม่ได้รับผลกระทบ แต่ในส่วนของผู้ใช้ไฟรายใหญ่หรือผู้มีฐานะดี ค่าไฟอาจปรับสูงขึ้น

ข่าวการปรับค่าไฟได้ก่อกระแสความเดือดร้อนใจแก่หลายฝ่าย

"สาวิตรี" รีบออกมาแจง (สำนักข่าวไทย 22.230941)

นายประพันธ์ พักเทศ ผู้ช่วยผู้ว่าการ กฟผ. ฝ่ายบุคคล กล่าวถึงการที่มีคนระบุว่า กฟผ. ขึ้นค่าไฟเพื่อเป็นโบนัสพนักงาน ว่าเป็นคนที่สร้างปัญหาต่อระบบ

สมาคมพนักงานรัฐวิสาหกิจการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (สพ.กฟผ.) ออกมาประกาศถึงพนักงาน กฟผ. ว่าจากกรณีที่ นายปิยสวัสดิ์ อัมระนันท์ เลขาธิการ สพ. ได้กล่าวว่า สิทธิประโยชน์ของพนักงาน กฟผ. เป็นสาเหตุของค่าไฟฟ้าแพงขึ้นนั้น สพ.กฟผ. กำลังดำเนินการเพื่อชี้แจงประเด็นดังกล่าว และว่าขณะนี้กำลังมีกระบวนการที่จะทำลายศรัทธาความเชื่อมั่นของ กฟผ. ที่มีต่อประชาชน เพื่อหวังจะดำเนินการขายโรงไฟฟ้าได้โดยง่าย

นายแสงชัย เอกพัฒน์พาณิชย์ รองเลขาธิการสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย (สอท.) กล่าวว่า ไม่เห็นด้วยกับการขึ้นค่าไฟฟ้า ในช่วงนี้ เพราะเป็นช่วงเศรษฐกิจซบเซา การที่ค่าเงินบาทอ่อนลงก็ส่งผลกระทบต่อต้นทุนการผลิตมากพอแล้ว หากปรับค่าไฟฟ้าอีกต้นทุนก็จะเพิ่มขึ้นมาก ทุกคนก็จะได้รับผลกระทบเพราะราคาสินค้าจะต้องปรับขึ้นตามไปด้วย

นายปรีชา อรรถวิวัฒน์ ปลัด ก.อุตสาหกรรม อดีตประธานคณะกรรมการ กฟผ. กล่าวว่า หากค่าไฟฟ้าจำเป็นต้องปรับขึ้นก็ควรจะให้ขึ้นไป เพราะค่าไฟฟ้าของไทยปัจจุบันถือว่าถูกที่สุดในอาเซียน ยกเว้นอินโดนีเซียและบรูไนที่รัฐเข้าไปอุดหนุนค่าไฟฟ้า และทั้งสองประเทศยังมีเชื้อเพลิงเป็นของตนเอง ในขณะที่ไทยต้องนำเข้าจากต่างประเทศ

ทางด้านนายสวัสดิ์ โพธิ์นคร รมต.ประจำสำนักนายกรัฐมนตรี เปิดเผยมติการปรับค่าไฟฟ้าฐานว่า ในเรื่องนี้เป็นการให้ข่าวที่สับสน ตนยังไม่ทราบเรื่อง เพราะผู้ที่มีอำนาจขึ้นค่าไฟฟ้าคือ รัฐบาล ไม่ใช่การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย(กฟผ.) แต่อย่างใด โดยในเรื่องการพิจารณาโครงสร้างค่าไฟฟ้าที่เหมาะสมนั้น ในขณะนั้นตนได้ให้นโยบายไปยัง กฟผ. และสำนักงานคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ (สพช.) ให้จัดทำเงื่อนไข(ทีโออาร์)การว่าจ้างที่ปรึกษาขึ้นมาศึกษาโครงสร้างค่าไฟฟ้าให้เสร็จสิ้นภายใน 2 สัปดาห์ และเมื่อศึกษาเสร็จสิ้นจะจัดประชาพิจารณ์ภายใน 6 เดือนข้างหน้า โดยจะให้ประชาชน องค์กรเอกชน นักลงทุน นักวิชาการ เข้าให้ความคิดเห็น และหลังจากประมวลความคิดเห็นแล้วก็จะจัดประชาพิจารณ์อีกรอบหนึ่ง ต่อจากนั้นจะสรุปเสนอต่อคณะรัฐมนตรีให้พิจารณาเห็นชอบต่อไป โดยการพิจารณานี้จะดูข้อมูลต้นทุนการผลิตให้ครบถ้วนทั้งค่าเชื้อเพลิง ต้นทุนการเงินและอัตราแลกเปลี่ยน ซึ่งอาจจะนำรวมค่าไฟฟ้าตามต้นทุนผันแปร(เอฟที)เข้าไปรวมกับค่าไฟฟ้าฐานด้วย และว่าตนได้รับการร้องเรียนเป็นจำนวนมาก ว่าค่าไฟฟ้าเอฟทีที่ขึ้นมากถึงมากกว่า 50 สตางค์ ต่อหน่วย ได้ให้ กฟผ.ชี้แจงต้นทุนอย่างเร่งด่วน ส่วนข้ออ้างที่ กฟผ. ระบุว่าหากรัฐไม่ให้ขึ้นค่าไฟฟ้าแล้วรัฐจะต้องจัดหางบประมาณมาสมทบนั้นตาม พรบ.กฟผ. เป็นเรื่องล้าสมัยแล้ว ขณะนี้ กฟผ.กำลังจะแปรรูปให้เอกชนเข้ามาร่วมผลิต กฎเกณฑ์เหล่านี้ก็ไม่ควรจะกลับมาใช้ ต้องเข้าใจว่าการขึ้นค่าไฟฟ้านั้นจะทำให้ประชาชนเดือดร้อนมากยิ่งขึ้น และในเรื่องนี้ไม่ใช่เงื่อนไขการปล่อยกู้ของธนาคารโลกด้วย ส่วนที่ประชาชนสงสัยเรื่องสวัสดิการของพนักงาน กฟผ. เป็นต้นเหตุค่าไฟฟ้าขึ้นนั้น ไม่ว่าจะเป็นค่าไฟฟ้าหรืออื่นๆ ตนจะเข้าไปดูว่าเป็นเรื่องเหมาะสมหรือไม่ด้วย

กฟผ. คัดสินใจตัดงบลงทุนในรอบ 10 ปีข้างหน้า 89,100 ล้านบาท (Bangkok Post 150142)

นายวีระวัฒน์ ชลายน ผู้ว่าการ กฟผ. กล่าวว่า หลังจากที่มีการทบทวนการประเมินอุปสงค์ด้านพลังงานแล้ว ทางกฟผ.จึงตัดสินใจตัดงบลงทุนในอีก 10 ปี (2542-2552) ออกไป 89,100 ล้านบาท โดยเดิมวางไว้ 549,830 ล้านบาท ก็จะลดลงเหลือ 460,840 ล้านบาท นายวีระวัฒน์ ยังกล่าวด้วยว่า เมื่อปีที่ผ่านมามีประเมินความต้องการใช้ไฟในปีนี้อยู่เท่ากับ 86,777 ล้านหน่วย แต่เมื่อทบทวนใหม่เชื่อว่าความต้องการจะลดลงเหลือเพียง 82,000 ล้านหน่วย กฟผ.จึงจำเป็นต้องประเมินแผนลงทุนระยะยาวใหม่

จากผลการตัดงบลงทุนนี้ จะทำให้แผนลงทุนสร้างโรงไฟฟ้าแห่งที่ 3 และ 4 ที่ราชบุรีก็จะมีการเปลี่ยนแปลง จะเปิดให้ภาคเอกชนเข้ามามีส่วนแบ่งการลงทุนถึงร้อยละ 60 หรือประมาณ 460,800 ล้านบาท ส่วน กฟผ. จะหุ้นส่วนเหลือเพียงร้อยละ 40 เท่านั้น

นอกจากนี้งบประมาณที่จะลงทุนในโครงการอื่นๆ ทั้งหมดของ กฟผ. ก็จะตัดทอนลงไป เช่นงบลงทุนสร้างโรงไฟฟ้าที่สุราษฎร์ธานีก็จะถูกตัดไป 3,490 ล้านบาท การใช้ก๊าซเพื่อผลิตกระแสไฟก็จะลดลงจากประมาณร้อยละ 55.5 ในปีนี้ เป็นประมาณร้อยละ 53.1 ในอีก 10 ปีข้างหน้า การใช้ถ่านหินในการผลิตไฟฟ้าจะเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 13.3 ในปีนี้ เป็นร้อยละ 22.5 ในอีก 10 ปีข้างหน้า จากปี 2003 เป็นต้นไป จะไม่มีการใช้น้ำมันดีเซลในการผลิตกระแสไฟ และการผลิตกระแสไฟฟ้าจากพลังน้ำจะลดลงจากร้อยละ 4.2 ในปัจจุบันเหลือเพียงร้อยละ 2.9 แต่การซื้อพลังไฟฟ้าจากลาวจะเพิ่มจากร้อยละ 9.9 เป็นร้อยละ 16.4

2.3 กระแสคัดค้านของชาวบ้านและองค์กรพัฒนาเอกชนต่อกระบวนการตั้งหน่วยผลิตกระแสไฟฟ้า

หลายแห่ง (ไทยโพสต์ 101241, กรุงเทพธุรกิจ 110242, สำนักข่าวไทย 10, 13, 15, 160242, 03, 090342)

ชาวบ้านในเขตก่อสร้างโรงไฟฟ้า 2 แห่งใน จ.ประจวบ ยึดคู่อเนื่อง เรื่องยึดเอื้อ รมต. นักการเมืองชักกัน

กรณีโรงไฟฟ้าถ่านหิน 2 โรงที่ จ.ประจวบคีรีขันธ์ ถูกชาวบ้านประท้วงไม่ให้สร้าง ยึดเยื้อมาตั้งแต่ปี 2537 เมื่อ คณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อ 31 พ.ค. ปี 2537 กำหนดแนวทางการซื้อพลังงานไฟฟ้าจากผู้ผลิตพลังงานไฟฟ้าอิสระ ซึ่งอนุญาตให้เอกชนผลิตไฟฟ้าขายให้แก่ กฟผ. โดยการชอกลิขสิทธิ์การผลิตไฟฟ้าให้ บ.เอกชน และรับซื้อเข้ามาในระบบ สำหรับใน จ.ประจวบคีรีขันธ์ มีทั้งหมด 3 โรง โรงที่สามเป็นของ

กฟผ. เอง ซึ่งเลื่อนดำเนินการไปแล้ว เหลืออีก 2 โรงเป็นของผู้ผลิตอิสระ 2 บริษัท คือ 1) Union Power Development Co.Ltd. กำลังผลิต 1,400 เมกะวัตต์ เรียกว่าโรงไฟฟ้าหินกรูด ตั้งอยู่ที่บ้านกรูด ต.ธงชัย อ.บางสะพาน 2) Gulf Power Generation Co.,Ltd. กำลังผลิต 1,468 เมกะวัตต์ เรียกว่าโรงไฟฟ้าบ้านนอก ตั้งอยู่ที่ ต.บ้านนอก อ.เมือง ทั้งสองโรงใช้ถ่านหินนำเข้าเป็นเชื้อเพลิง

รายงานข่าวกล่าวว่า ชาวบ้านในพื้นที่ไม่ต้องการให้มีการก่อสร้างโรงไฟฟ้า เพราะเกรงว่าจะเป็นต้นเหตุในการทำลายสิ่งแวดล้อม วิถีชีวิตชาวบ้าน และสังคมเกษตรกรรม ชาวบ้านในพื้นที่มีความพึงพอใจกับวิถีชีวิตแบบพอกินพออยู่ในปัจจุบันอยู่แล้ว และว่ามลพิษที่จะเกิดขึ้นจะส่งผลกระทบต่อประชากรในพื้นที่ อ. กุยบุรี และ อ.เมืองประมาณ 99,545 คน และจะส่งผลกระทบต่อพื้นที่การเกษตรประมาณ 378,080 ไร่ และจะส่งผลกระทบต่อการทำประมงชายฝั่งของเรือประมงประมาณ 400-500 ลำ รวมทั้งการเพาะเลี้ยงลูกกุ้งและการทำนากุ้งธรรมชาติด้วย

ประเด็นคัดค้านที่เป็นรูปธรรมของชาวบ้าน มีมากมายหลายประเด็น เช่น ชาวบ้าน ไม่มีหลักประกันที่น่าเชื่อถือในเรื่องการจำกัดสารที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพที่ปล่อยออกมาสู่อากาศ ความห่วงใยในเรื่องภาวะฝนกรดเพราะชาวบ้านใช้น้ำฝนเป็นน้ำดื่มตลอดปี การนำน้ำมาใช้ในการผลิตและการระบายน้ำทิ้งกลับลงทะเลอาจส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศในทะเล การสร้างสะพานยาวยื่นไปในทะเลถึง 4 กม. เพื่อลำเลียงถ่านหิน ชาวประมงไม่สามารถนำเรือลอดสะพานได้ พื้นที่ที่ทิ้งกองขี้เถ้าจากการเผาไหม้ถ่านหินอยู่ติดกับชุมชน วัด โรงเรียน เป็นต้น

ขณะที่ชาวบ้านทำการคัดค้านด้วยวิธีทางต่างๆ ทั้งชุมนุมเดินขบวน และปิดถนน บริษัทก็พยายามทุกวิถีทางที่จะดำเนินการก่อสร้าง รวมทั้งการยิงปืนข่มขู่ชาวบ้านที่นำเรือประมงเข้าไปหาปลาใกล้กับบริเวณที่บริษัททำการสำรวจ จนกระทั่งล่าสุดเมื่อวันที่ 10 ก.พ. 2542 ชาวบ้านได้เดินทางโดยรถโดยสารเข้ามาใน กทม. มายังบริษัทยูนิย่น เพาเวอร์ ดีเวลอปเม้นท์ ซึ่งดำเนินการก่อสร้างโรงไฟฟ้าที่บ้านหินกรูด ขอเจรจากับตัวแทนบริษัท เพื่อเรียกร้องไม่ให้มีการสร้างโรงไฟฟ้า จากนั้นกลุ่มชาวบ้านดังกล่าวได้เดินทางไปอีกหลายแห่งเพื่อยื่นหนังสือขอให้ยกเลิกโครงการ เช่นไปที่บ้าน นายอนันต์ ปันยารชุน ในฐานะเป็นประธานบริษัทสหยูนิย่น ซึ่งเป็นบริษัทแม่ของ ยูนิย่น ดีเวลอปเม้นท์ จากนั้นก็เดินทางไปหน้าสถานทูตฟินแลนด์ ยื่นหนังสือเรียกร้องผ่านไปที่บริษัทในประเทศฟินแลนด์ให้ยุติการก่อสร้าง นอกจากนี้กลุ่มชาวบ้านยังได้เดินทางไปที่ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย ในฐานะผู้ให้กู้เงินแก่บริษัทยูนิย่นฯ มาก่อสร้างโรงไฟฟ้านี้

ในวันเดียวกันนี้เอง นายพินิจ จารุสมบัติ รมช. ก.มหาดไทย ในฐานะรองประธานคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ ออกมาแถลงภายหลังการประชุมว่า เนื่องจากประชาชนในพื้นที่ยังคงคัดค้านการก่อสร้างอยู่ ที่ประชุมได้มีมติระงับการก่อสร้างโรงงานผลิตกระแสไฟฟ้าที่ จ.ประจวบคีรีขันธ์ เอาไว้ก่อน จนกว่าจะทำแผนป้องกันปัญหาสิ่งแวดล้อมให้เรียบร้อยเสียก่อน ขณะที่นายสาวิตรี โพธิ์พินิจ รมต.ประจำสำนักนายกรัฐมนตรี ออกมาชี้แจงระบุว่า การอนุมัติหรือไม่อนุมัติจะต้องผ่านหลายขั้นตอน ทั้งจาก กพข. คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พร้อมกันนี้นายสาวิตรีได้กล่าวว่า ขณะนี้ได้มีการแต่งตั้ง นายสิปนนท์ เกตุทัต ประธานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เป็นประธานคณะจัดทำประชาพิจารณ์ และกำลังเลือกสมาชิกคณะกรรมการชุดนี้ ซึ่งปรากฏว่าต่อมาชาวบ้านก็ประท้วงเรื่องคณะกรรมการประชาพิจารณ์อีกว่าจับทำกันโดยที่ชาวบ้านไม่มีส่วนรับรู้ เมื่อวันที่ 9 มี.ค. แกนนาวชาวบ้านได้ยื่นหนังสือถึง นายกรัฐมนตรีขอให้ยกเลิกการ อนุมัติ-อนุญาต ทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับโรงไฟฟ้า 3 แห่งที่จะทำการก่อสร้างใน จ. ประจวบคีรีขันธ์

2.4 ศูนย์วิจัยนิวเคลียร์ออร์กัซ ถูกชาวบ้านและองค์กรพัฒนาเอกชนคัดค้านการก่อสร้าง ต่อมาบานปลายเป็นเรื่องความไม่โปร่งใส (ผู้จัดการ 180142, 170242 กรุงเทพฯ 200142, 010242, 090242, 190242, 020342, 110342, 160342 ไทยรัฐ 090242, 130242) 170242, 180242 มติชน 090242 Bangkok Post 130242, 140242 The Nation 280242)

โครงการก่อสร้างศูนย์วิจัยนิวเคลียร์ออร์กัซ ที่ ต.ทรายมูล อ.องครักษ์ จ.นครนายก เป็นศูนย์วิจัยที่จะสร้างขึ้นใหม่เพื่อให้แทนศูนย์เดิมที่ตั้งอยู่ที่บางเขน เนื่องจากเหตุผลความไม่ปลอดภัย โดยมีระยะเวลาดำเนินโครงการ 10 ปี เริ่มมาตั้งแต่ปี 2535 จะสิ้นสุดโครงการในปี 2544 โดยมีงบประมาณเบื้องต้น 7,298,841,600 บาท รับผิดชอบโดยสำนักงานพลังงานปรมาณูเพื่อสันติ (พปส.) กระทรวงวิทยาศาสตร์ฯ เป็นโครงการที่ดำเนินการอย่างค่อนข้างเงียบเรียบ มาเป็นข่าวอื้ออ้าวในช่วงต้นปีนี้ ขณะที่โครงการดำเนินการมา 8 ปีแล้ว ซึ่งระยะนี้จะเป็นช่วงปลายของโครงการแล้ว

เมื่อต้นปีนี้มีข่าวออกมาว่า นอกเหนือจากการพยายามงัดเงินแอบดำเนินโครงการแบบเงียบๆ ไม่ให้ชาวบ้านได้รับรู้ตั้งแต่ผ่านมา 8 ปี แล้ว โครงการนี้มีปัญหาความไม่โปร่งใสในการดำเนินงาน กล่าวคือ บริษัทที่ประมูลงานนี้ได้ คือ General Atomics (จีเอ) ซึ่งได้รับเลือกให้เป็นบริษัทผู้ทำการก่อสร้างโครงการในส่วนที่เกี่ยวกับเครื่องปฏิกรณ์ โดยเซ็นสัญญากันไปเมื่อ มี.ย. 2540 นั้นไม่สามารถปฏิบัติตามเงื่อนไข

สำคัญของโครงการ เช่นในเรื่องการรับรองความปลอดภัย และภายหลังจากที่เซ็นสัญญาไปแล้วปรากฏว่า บริษัทเรโออน ซึ่งเป็นบริษัทผู้รับเหมาช่วงที่ร่วมทีมกับ จีเอ อันเป็นตัวที่ทำให้ จีเอ ชนะประมูลครั้งนี้ เนื่องจากได้รับความเชื่อถือในฐานะที่มีความเชี่ยวชาญและมีประสบการณ์สูง เกิดถอนตัวออกไป ทำให้ จีเอ เข้ามาดูแลงานในส่วนนี้เองโดยนำเอาบริษัท เอทีที ของไทยที่ก็ไม่มีประสบการณ์เข้ามาร่วมทำแทน นอกจากนั้นตามข้อเสนอของ จีเอ ระบุว่าเชื้อเพลิงที่จะใช้ในเครื่องปฏิกรณ์นิวเคลียร์แบบ ทริกา จะนำมาจากประเทศอเมริกา และรัฐบาลอเมริกามีข้อตกลงรับเชื้อเพลิงนิวเคลียร์ที่ใช้แล้วกลับคืนด้วย ปรากฏว่าหลังจากที่เซ็นสัญญา จีเอ กลับบอกว่าเชื้อเพลิงที่จะใช้นั้นจะเอามาจากประเทศรัสเซีย ซึ่งจะไม่กระทบกับค่ากกกลับคืน

เมื่อเรื่องชักจะบานปลายกันยกใหญ่ ทาง ก.วิทยาศาสตร์ฯ โดย พรเทพ เตชะไพบูลย์ รมต.ชน ได้จัดเวทีสาธารณะขึ้นในวันที่ 8 ก.พ. เพื่อชี้แจงข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ณ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ องครักษ์ ผู้เข้าร่วมประกอบด้วย นายพรเทพ เตชะไพบูลย์ นายเกรียงศักดิ์ ภัทราคม เลขานุการ พป. นายอรรถพล สรสุชาติ โฆษกประจำสำนักนายกรัฐมนตรี นายชาญชัย อิสระเสนารักษ์ ส.ส. นครนายก พรรคประชาธิปัตย์ และกลุ่มชาวบ้าน นักวิชาการ และองค์กรเอกชนในพื้นที่ประมาณ 500 คน ในวันที่สองหลังเสร็จการประชุม นายพรเทพ ได้มีหนังสือด่วนถึงนายสันติ สมิทธิตา ปลัด ก. วิทยาศาสตร์ฯ ในฐานะประธานอนุกรรมการความปลอดภัยโรงงานนิวเคลียร์ ขอให้ทบทวนเรื่องความปลอดภัยในการก่อสร้างก่อน โดยเฉพาะเรื่องการขออนุญาตก่อสร้างจากสถาบันที่น่าเชื่อถือ อันตรายจากสารกัมมันตรังสีและแผนป้องกันอุบัติเหตุ ซึ่งระหว่างการพิจารณานี้ขอให้ระงับการดำเนินงานเอาไว้ก่อน จนกว่าคณะกรรมการจะได้รับรายงานให้ทราบถึงความปลอดภัยอย่างชัดเจน

ปรากฏว่าหลังจากนั้น ก็ยังไม่มียะโรเปลี่ยนแปลง พปส. ยังไม่ได้สั่งระงับการทำงานแต่อย่างใด อ้างว่าผู้ที่มีสิทธิสั่งระงับโครงการนี้ได้มีแต่นายกรัฐมนตรีเท่านั้น เรื่องจึงทำให้เกิดกระแสตื่นตัวของชาวบ้านและองค์กรเอกชนต่างๆ ขึ้นมาอย่างกว้างขวาง โดยเมื่อวันที่ 10 มี.ค. 2542 ได้มีกลุ่มองค์กรพัฒนาเอกชน องค์กรประชาชน องค์กรอนุรักษ์ประกอบด้วย คณะกรรมการรณรงค์เพื่อประชาธิปไตย (ครป.) สหพันธ์นิสิตนักศึกษาแห่งประเทศไทย (สนท.) คณะกรรมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 16 สถาบัน กลุ่มพลังทางเลือกเพื่ออนาคต โครงการฟื้นฟูชีวิตและธรรมชาติ มูลนิธิเพื่อผู้บริโภคสถาบันสันติประชาธรรม กลุ่มเพื่อนประชาชน โครงการนิคมอบรมเยาวชนเพื่อการพัฒนา คณะกรรมการเผยแพร่และส่งเสริมการพัฒนา มูลนิธิอาสาสมัครเพื่อสังคม และสภาทนายความ ร่วมกันตัวแทนชาวบ้าน อ.องครักษ์ จ.นครนายก ร่วมกันหาหรือและแถลงข่าวที่ ม.ธรรมศาสตร์ เรียกร้องให้นายชวน หลีกภัย นายกฯ ออกคำสั่งให้ชัดเจนเป็นลายลักษณ์อักษรให้ระงับการก่อสร้างไว้ก่อน เรื่องยังดำเนินต่อไป

2.5 เปิดแผนแปรรูปพลังงานปี 42 -หวังโกยเงินต่างชาติ 7 หมื่นล้าน (ผู้จัดการ 080142)

หนังสือพิมพ์ผู้จัดการรายงานข้อมูลการแปรรูปวิสาหกิจด้านพลังงานของปีที่ผ่านมา 2541 ว่ามีการแปรรูปสำเร็จ 2 โครงการคือ 1) การขายหุ้นของการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.) ในบริษัทผลิตไฟฟ้าจำกัด (มหาชน) หรือเอ็กโก ให้กับพันธมิตรร่วมทุนจำนวนร้อยละ 14.9 โดยขายได้ในราคา 126 บาท/หุ้น 2) การขายหุ้นของบริษัท ปตท.สำรวจและผลิตปิโตรเลียม จำกัด (มหาชน) หรือ ปตท.สผ. โดยขายหุ้นเพิ่มทุนจำนวน 16 ล้านหุ้น ขายหุ้นในส่วนของ ปตท. ที่ถืออยู่ใน ปตท.สผ. ได้อีก 16.5 ล้านหุ้น ขายหุ้นในส่วนที่เป็นกรีนรูสซอสปซัน ได้อีก 4,875 ล้านหุ้น ทั้งสองโครงการนี้สามารถดึงเงินตราเข้าประเทศได้ 20,000 ล้านบาท

สำหรับในปี 2542 ตามแผนแม่บทการปฏิรูปวิสาหกิจที่ได้รับอนุมัติจาก ครม. เมื่อ 1 ก.ย. 2541 มีแนวทางการปฏิรูปคือ 1) การจัดตั้งองค์กรกำกับดูแลอิสระในช่วงปลายปี 42 2) แปรรูปโรงไฟฟ้าราชบุรี ซึ่งขณะนี้บริษัทที่ปรึกษาได้ศึกษารายละเอียดเรียบร้อยแล้วภายในปีนี้จะสามารถคัดเลือกพันธมิตรร่วมทุนได้เสร็จ กลางปี 43 จะกระจายหุ้นในตลาดหลักทรัพย์ได้ 3) ธุรกิจก๊าซธรรมชาติจะปรับโครงสร้างใหม่ให้มีการแข่งขันเสรีมากขึ้น หลังจากที่ถูกผูกขาดอยู่กับ ปตท. มาตลอด โดยจะมีการดำเนินการเป็น 3 ส่วน ส่วนที่หนึ่ง แยกการจัดส่งและจัดจำหน่ายของ ปตท. ออกจากกัน ส่วนที่สอง เปิดให้บุคคลที่สามเข้าใช้บริการท่อส่งก๊าซธรรมชาติได้ ส่วนที่สาม เปิดให้บุคคลที่สามเข้ามาลงทุนในธุรกิจท่อส่งก๊าซธรรมชาติ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินการ คุณภาพสินค้าและบริการดีขึ้น รวมทั้งราคาค่าบริการที่ถูกลงสำหรับตัว ปตท. เองคาดว่าจะภายในปลายปี 2542 หรืออย่างช้าต้นปี 2543 จะสามารถแปรรูป ปตท. เป็นบริษัทจำกัดและนำหุ้นบางส่วนเข้าตลาดหลักทรัพย์ต่อไป

สำหรับกิจการด้านพลังงานอื่นๆ เช่น บ.บางจากปิโตรเลียม จำกัด (มหาชน) จะสามารถสรุปแนวทางการแปรรูปได้ชัดเจนในปีนี้เพื่อให้นักลงทุนสภาพรัฐวิสาหกิจ เช่นเดียวกับการถือหุ้นของ ก.คลังใน บ.เอสซี ประเทศไทย จำกัด (มหาชน)

ในการแปรรูปนี้ สทช. ได้เคยประเมินไว้ว่าในปี 2542 หากเป็นไปตามแผนที่วางไว้ รัฐจะสามารถดึงเงินตราต่างประเทศได้ไม่ต่ำกว่า 70,000 ล้านบาท นั่นคือ จากการขายหุ้นโรงไฟฟ้าราชบุรี หุ้น ปตท. บางจาก บางส่วน และหุ้นในเอสซีทั้งหมด

2.6 ก.อุตสาหกรรมเสนอกระตุ้นอุตสาหกรรม และขนส่งใช้ก๊าซธรรมชาติเป็นเชื้อเพลิงให้มากขึ้น
จุดประกายวิวาทะว่าด้วยการเลือกใช้นิตเชื้อเพลิงที่เหมาะสม (มติ ครม. 180142, สำนักข่าวไทย 180142, สำนักข่าวไทย 151041, The Nation 140142, ผู้จัดการ 140142, กรุงเทพธุรกิจ 250142, 290142)

นายสุวัจน์ ลิปตพัลลภ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม เปิดเผยว่า กระทรวงอุตสาหกรรมได้เสนอรายงานเกี่ยวกับการผลิตก๊าซของการปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย (ปตท.) และปริมาณการใช้ที่เกิดขึ้นจริง และต้องการให้รัฐบาลกำหนดแนวทางส่งเสริมการใช้พลังงานจากก๊าซให้มากขึ้น ลดการนำเข้าเชื้อเพลิงอื่นจากต่างประเทศและลดผลกระทบจากสิ่งแวดล้อม ซึ่งที่ประชุมรับหลักการให้กำหนดแนวทางการส่งเสริมการใช้ก๊าซสำหรับภาคอุตสาหกรรมและขนส่งให้มากขึ้น ส่วนการใช้ก๊าซผลิตไฟฟ้า ให้คณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ (กพช.) ไปพิจารณารายละเอียดอีกครั้ง

ปัจจุบัน มีการผลิตก๊าซจากปตท.ได้กว่าวันละ 4,000 ล้านลูกบาศก์ฟุต และมีท่อก๊าซที่สามารถจะขนส่งได้ถึงวันละ 3,400 ล้านลูกบาศก์ฟุต ใช้เงินลงทุนไปแล้วกว่า 60,000 ล้านบาท แต่ปริมาณการใช้ในประเทศมีเพียงวันละ 1,600 ล้านลูกบาศก์ฟุต จึงต้องการให้มีการใช้ก๊าซเป็นพลังงานให้มากขึ้น ซึ่งในส่วนของภาคอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรมจะผลักดันให้ผู้ประกอบการในนิคมอุตสาหกรรมหันมาใช้ก๊าซเป็นพลังงานในการผลิตสินค้ามากขึ้น เพราะระบบขนส่งก๊าซสามารถไปถึงนิคม อุตสาหกรรมเกือบทุกแห่งแล้ว ส่วนโรงงานที่อยู่นอกนิคมอุตสาหกรรม ก็จะผลักดันให้เข้ามาในนิคมอุตสาหกรรม ซึ่งมีสาธารณูปโภคพร้อมอยู่แล้ว และยังเป็นการช่วยลดผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมด้วย

นายสุวัจน์ กล่าวว่า หากมีการใช้ก๊าซเป็นพลังงานในประเทศมากขึ้น ปตท.ได้ระบุว่า จะมีการเจรจากับผู้ขายก๊าซ ณ ปากหลุมเพื่อให้ลดราคาก๊าซ ณ ปากหลุมลงมา ซึ่ง ปตท.จะได้ลดราคาจำหน่ายให้แก่ผู้ประกอบการต่อไป จะทำให้ผู้ประกอบการลดต้นทุนการผลิตได้ส่วนหนึ่ง นายอรรถพล สรสุชาติ โฆษกประจำสำนักนายกรัฐมนตรี กล่าวว่า การเพิ่มปริมาณการใช้ก๊าซ ในการขนส่ง ที่ประชุมมอบหมายให้กระทรวงอุตสาหกรรมหารือกับกระทรวงคมนาคมเพื่อศึกษาการใช้ก๊าซสำหรับการขนส่งมากขึ้น โดยปัจจุบันมีการใช้ก๊าซเป็นพลังงานสำหรับรถบริการขององค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพ (ขสมก.) บางรุ่นแล้ว สำหรับเหตุการณ์ส่งเสริมการใช้ก๊าซเป็นพลังงานในประเทศให้มากขึ้น เนื่องจากปัจจุบันไทยมีปริมาณก๊าซที่สามารถใช้ประโยชน์ได้ถึง 29 ล้านล้านลูกบาศก์ฟุตน่าจะนำมาใช้ประโยชน์มากกว่านี้ แต่จุดหนึ่งที่ทำให้การใช้ก๊าซมีไม่มากนัก เนื่องจากวิกฤติเศรษฐกิจส่งผลให้ความต้องการใช้พลังงาน ลดลง

เสนอรัฐตั้งองค์กรอิสระกำกับธุรกิจก๊าซธรรมชาติ (สำนักข่าวไทย 151041)

ช่วงปลายปีที่ผ่านมา หลังจากการประชุมรัฐมนตรีพลังงานในกลุ่มความร่วมมือด้านเศรษฐกิจภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิกที่เมือง โอกินาวา ประเทศญี่ปุ่น ระหว่าง 7-10 ต.ค. 2541 ได้มีการเห็นชอบแนวทางการปรับโครงสร้างกิจการก๊าซธรรมชาติในภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก โดยเน้นการส่งเสริมการลงทุนของภาคเอกชน เพราะภาครัฐไม่มีเงินลงทุนเพียงพอ และเพื่อให้เกิดการแข่งขันอย่างเสรีในธุรกิจก๊าซธรรมชาติและแนวทางนี้ก็สอดคล้องกับแผนการปรับโครงสร้างกิจการก๊าซธรรมชาติของไทยที่กำลังดำเนินการอยู่

รายงานข่าวระบุผลการศึกษาของคณะทำงานที่พบว่า แม้เศรษฐกิจของภูมิภาคนี้จะชะลอตัวลงถึงปี พ.ศ.2543 แต่ในระยะยาวก๊าซธรรมชาติจะมีความต้องการใช้สูงมากกว่าเชื้อเพลิงชนิดอื่น ๆ จึงได้เสนอให้เริ่มลงทุนทางด้านสาธารณูปโภคให้พร้อมเพื่อรองรับความต้องการก๊าซที่จะเพิ่มขึ้นได้ทัน ซึ่งธนาคารเพื่อการพัฒนา (เอดีบี) ประมาณการว่าต้องใช้เงินลงทุนประมาณ 70,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐ และในอีก 15 ปีข้างหน้าจะเพิ่มเป็น 1.6 ล้านล้านเหรียญสหรัฐ นอกจากนี้ ยังพบว่าการลงทุนในธุรกิจก๊าซธรรมชาติของเอกชนยังมีปัญหาและอุปสรรค โดยเฉพาะกฎระเบียบต่าง ๆ ของภาครัฐยังไม่มีชัดเจน ผลตอบแทนไม่คุ้มกับความเสี่ยง สภาพตลาดยังไม่โปร่งใส การกำหนดราคาก๊าซยังไม่สะท้อนถึงต้นทุนที่แท้จริง จึงต้องมีการแก้ไขปัญหาดังกล่าวก่อนการเปิดให้เอกชนเข้ามาลงทุน อย่างไรก็ตาม แนวทางการแก้ไขปัญหที่สำคัญ คือ การเปิดให้ผู้ผลิตและผู้ซื้อสามารถซื้อขายก๊าซกันได้โดยตรงโดยใช้บริการท่อก๊าซ ซึ่งบทบาทของท่อจะเปลี่ยนจากผู้ซื้อขายเป็นผู้ให้บริการเพียงอย่างเดียว นอกจากนี้ ยังต้องมีการจัดตั้งองค์กรอิสระเข้ามากำกับดูแล เพื่อให้ความยุติธรรมแก่ผู้ผลิต ผู้ซื้อ และผู้ขนส่งด้วย

สำหรับประเทศที่ได้ดำเนินการตามแนวทางนี้อยู่แล้ว เช่น สหรัฐ และแคนาดา พบว่าราคาก๊าซลดลง และมีหลายประเทศในเอเชียกำลังอยู่ระหว่างการดำเนินการ ส่วนประเทศไทยนั้น อยู่ระหว่างการดำเนินการปรับโครงสร้างกิจการก๊าซ โดยเฉพาะ การให้บริการขนส่งก๊าซผ่านท่อ (Third Party Access) โดยการแปรรูปการปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย (ปตท.) ที่ประชุมคณะกรรมการ ปตท. เมื่อเดือนกันยายน 2541 ที่ผ่านมา ได้มีมติเห็นชอบให้ ปตท.แยกกิจการท่อก๊าซธรรมชาติ ออกมาเป็นบริษัทในเครือ ปตท. เพื่อให้บริการท่อขนส่งก๊าซอย่างเดียวและแยกออกจากกิจการซื้อขายก๊าซ ซึ่งจะดำเนินการควบคู่ไปกับการแปรรูป ปตท.ในปัจจุบัน

กฟผ. คัดค้านแผนการ ก.อุตสาหกรรม ที่ให้หันมาใช้ก๊าซเป็นเชื้อเพลิงมากขึ้น (The Nation 140142)

ทั้งนี้ การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.) ระบุว่า ในระยะสั้นๆ อาจจะรู้สึกว่าการใช้น้ำมันถูกกว่า แต่ในระยะยาวจะพบปัญหา ราคาไม่แน่นอน เพราะราคาก๊าซของไทยนั้นผูกติดกับราคาน้ำมันเชื้อเพลิงและดัชนีผู้บริโภคและเครื่องใช้ภาวะเศรษฐกิจอื่น ๆ กฟผ. เห็นว่า ก๊าซนั้นส่งผ่านไม่ได้ เพราะผ่านหินแม้ว่าจะส่งเข้ามา แต่มีเสถียรภาพด้านราคามากกว่า ส่วนนายสุวัจน์ ลิปตพัลลภ รมว.ก.อุตสาหกรรม ซึ่งนำเสนอความคิดการใช้ก๊าซแย้งว่า การหันมาใช้ก๊าซไม่มีความเสี่ยงอะไร เนื่องจากเรามีการสำรองในประเทศอยู่ถึง 20 ปี

ทูตออสเตรเลียขอทราบความชัดเจนเกี่ยวกับแผนการใช้พลังงานของไทย (ผู้จัดการ 140142)

แหล่งข่าว ก.อุตสาหกรรมกล่าวว่า คณะทูตออสเตรเลียได้เข้าหารือกับนายสุวัจน์ ลิปตพัลลภ รมว. ก.อุตสาหกรรมในเรื่องดังกล่าว เนื่องจากออสเตรเลียเป็นประเทศที่ส่งออกถ่านหินที่ใช้ในการผลิตไฟฟ้ารายใหญ่ และปัจจุบันไทยนำเข้าถ่านหินจากออสเตรเลียคิดเป็นวงเงิน 5-6 พันล้านบาท/ปี และว่า บริษัทยูนิย่น พาวเวอร์ ดีเวลอปเม้นท์ ซึ่งเป็นหนึ่งในผู้ประกอบการโรงไฟฟ้าเอกชนอิสระ (ไอพีพี) ที่ จ.ประจวบคีรีขันธ์ ได้เซ็นสัญญาซื้อขายถ่านหินจากออสเตรเลียเรียบร้อยแล้ว ดังนั้นหากรัฐบาลไทยปรับนโยบายที่จะใช้พลังงานจากก๊าซธรรมชาติแทนถ่านหิน ย่อมส่งผลกระทบต่อออสเตรเลียแน่นอน

นักวิชาการสมาคมสถาบันออกโรงยัน "โรงไฟฟ้าถ่านหิน" ปลอดภัย (กรุงเทพธุรกิจ 250142, 290142)

นางพจนีย์ ขุนมงคล รองคณบดีฝ่ายบริหาร คณะพลังงานและวัสดุ ม.เทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี กล่าวว่า อีก 10 ปีข้างหน้า ความต้องการใช้ถ่านหินจะเพิ่มสูงขึ้น เพราะปริมาณสำรองมากกว่าน้ำมัน และก๊าซธรรมชาติ โดยในการใช้จะต้องเลือกจัดการสิ่งแวดล้อม ซึ่งมีอยู่ 2 ทางเลือก คือ โดยใช้ถ่านหินคุณภาพดี ปริมาณกำมะถันต่ำกว่าร้อยละ 0.3 หรือไม่เช่นนั้นก็ต้องใช้เครื่องดักจับซัลเฟอร์ไดออกไซด์ กรณีใช้ถ่านหินที่มีกำมะถันสูง

นายวสันต์ พงศาพิชญ์ ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยสภาวะแวดล้อม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กล่าวว่า ถ่านหินที่มีคุณภาพดีมีแหล่งกำเนิดในประเทศอินโดนีเซีย ตนหวังว่าโรงไฟฟ้าที่ จ.ประจวบฯ คงจะไม่นำเข้าถ่านหินคุณภาพต่ำมาใช้แน่นอน

นายกิตติ คุ้มภระ ผู้อำนวยการสิ่งแวดล้อม สถาบันดินนแห่งเอเชีย กล่าวว่า ตนเป็นหนึ่งในคณะทำงานพิจารณาคัดเลือกการรับซื้อไฟฟ้าจากผู้ผลิตเอกชน พบว่า ข้อกำหนดในการเลือกซื้อไฟฟ้าในโครงการนี้จะกำหนดให้ใช้ถ่านหินเป็นเชื้อเพลิง โดยมีการกำหนดมาตรฐานคุณภาพการระบายมลพิษทางอากาศที่เข้มงวด โดยการเลือกใช้ถ่านหินคุณภาพต่ำความร้อนสูงชี้เล้าต่ำ และจะต้องปล่อยก๊าซซัลเฟอร์ไดออกไซด์ไม่เกิน 320 PPM ตามมาตรฐานที่กำหนด

อนึ่งในรายงาน "ทางเลือกการใช้เชื้อเพลิงในการผลิตไฟฟ้า" ของกองนโยบายและแผน สทพ. ระบุว่า "หากมีการใช้ถ่านหินในระดับปัจจุบัน โลกเราจะมีถ่านหินใช้ได้จนถึง 200 ปี ในขณะที่ก๊าซธรรมชาติมีเหลือให้ใช้ได้ 64 ปี และน้ำมันมีเหลือให้ใช้ได้เพียง 41 ปี"

2.7 ผู้เชี่ยวชาญด้านการสำรวจน้ำมันชี้ว่า ยุคน้ำมันราคาถูกจะจบสิ้นลงภายใน 10 ปีนี้

(Scientific American มี.ค. 2541)

คอลิน เจ. แคมป์เบลและจอห์น เอช.ลาเฮอร์เร่ (Colin J. Campbell & Jean H. Laherrere) ผู้เชี่ยวชาญด้านการสำรวจน้ำมัน ทำงานในอุตสาหกรรมนี้มากกว่า 40 ปี เขียนบทความนี้ในนิตยสาร Scientific American อันมีชื่อเสียงฉบับเดือนมีนาคม 2541 มีเนื้อหาสำคัญว่าความต้องการใช้น้ำมันมากเกินกว่าปริมาณน้ำมันสำรองที่มีอยู่และที่จะค้นพบใหม่ ดังนั้นจะเกิดภาวะน้ำมันขาดแคลนที่รุนแรงและแก้ไขยากกว่าครั้งเมื่อเกิดขึ้นในปี พ.ศ. 2516

ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 2 ประเมินว่าจะมีน้ำมันดิบเหลือสำหรับใช้อีกประมาณ 1 ล้านล้านบาร์เรล ซึ่งดูมากมหาศาล แต่ก็มีจำนวนมากกว่าน้ำมันดิบที่มนุษย์ขุดเจาะขึ้นมาใช้แล้วทั้งหมด 8 แสนล้านบาร์เรลไม่มากนัก สำหรับอัตราการใช้น้ำมันของโลกนับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2528 เป็นต้นมา เพิ่มขึ้นเฉลี่ยปีละประมาณร้อยละ 2 ดังนั้นประมาณว่าเมื่อถึงต้นศตวรรษหน้าแหล่งผลิตน้ำมันใหญ่ เช่นในทะเลเหนือของนอร์เวย์และอังกฤษ เป็นต้น จะถึงจุดสูงสุด หลังจากนั้นการผลิตจากแหล่งนี้จะลดลงอย่างรวดเร็ว ดังนั้นในราว ค.ศ.2002 โลกต้องพึ่งพาน้ำมันจาก 5 ประเทศในตะวันออกกลางได้แก่อิหร่าน อิรัก คูเวต ซาอุดีอาระเบีย และสหรัฐอาหรับเอมิเรตมากขึ้น แต่ในราว ค.ศ. 2010 การผลิตในแหล่งดังกล่าวจะถึงจุดสูงสุด และลดต่ำลง การผลิตในแหล่งอื่น เช่นในทะเลสาบแคสเปียนรวมทั้งในสหรัฐก็ตกอยู่ในระยะการหมดตัวกัน จริงอยู่ว่ายังมีแร่ธาตุที่ให้น้ำมันอื่นปริมาณมหาศาล เช่นหินน้ำมัน แต่การผลิตต้องเสียค่าใช้จ่ายสูง นอกจากนี้ยังต้องสนใจแก้ไขปัญหามลพิษอีก ดังนั้นยุคน้ำมันราคาถูกจึงจะจบสิ้นลงภายในเวลาเพียง 10 ปีเศษข้างหน้า

วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

1. การเคลื่อนไหวภาครัฐ

1.1 ความเคลื่อนไหวด้านเทคโนโลยีการสื่อสาร

หัวข้อข่าว

1.1.1 e-Commerce พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (ไทยรัฐ 05/12/41)

1.1.2 การพัฒนามัลติมีเดียในไทย (กรุงเทพธุรกิจ 21/01/42, 04/02/42)

1.1.3 อาชญากรรมคอมพิวเตอร์ขยายตัว (มติชน 27, 29/01/42, มติชน 04, 08, 11/02/42)

1.1.4 สวทช. เต็มคุณภาพชีวิตคนชนบทอุดรช่องว่างสังคมไทย: โยเทคโนโลยีเศรษฐกิจ (ไทยรัฐ 04/03/42)

สรุปประเด็นข่าว

1.1.1 e-Commerce พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (ไทยรัฐ 05/12/41)

e-Commerce คือการทำกิจกรรมทางการค้า โดยการนำสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เป็นตัวกลางในการส่งผ่านข้อมูลต่าง ๆ เช่น ข้อมูลการสั่งซื้อ ข้อมูลการชำระเงิน ข้อมูลการส่งสินค้า ทดแทนการใช้เอกสารที่อยู่ในรูปแบบกระดาษ ซึ่งการใช้กรรมวิธีนี้ จะทำให้เกิดความรวดเร็ว สะดวกและครอบคลุมพื้นที่ในการทำการค้าให้มากขึ้น

e-Commerce เป็นระบบการค้าออนไลน์ ซึ่งเป็นรูปแบบการค้าใหม่ของโลกในอนาคต ในสหรัฐ ประธานาธิบดีคลินตัน ได้เชิญบรรดาผู้บริหารระดับสูงและตัวแทนภาคเทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์มาประชุมที่ท่าเนียบขาว เพื่อแจ้งนโยบายของรัฐบาลว่ารัฐบาลยังไม่ได้เข้าไปแทรกแซงหรือขัดขวางพัฒนาการของเทคโนโลยีประเภทนี้แต่อย่างใด (เทคโนโลยีที่ช่วยให้เกิดการค้าบนอินเทอร์เน็ต) ซึ่งกำลังเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของประชาชนชาวอเมริกัน เพราะในปีที่ผ่านมา สหรัฐมียอดขาย e-Commerce 10,000 ล้านดอลลาร์ (370,000 ล้านบาท) อีก 5 ปีข้างหน้า (2546) e-Commerce คาดว่าจะพุ่งสูงถึง 1.5 ล้านล้านดอลลาร์ หรือ 55.5 ล้านล้านบาท

สำหรับประเทศไทยนั้น ปลัดกระทรวงพาณิชย์ นายสมพล เกียรติไพบูลย์ ได้เริ่มโครงการการค้าอิเล็กทรอนิกส์หรือ e-Commerce โดยนำร่องด้วยการตั้งเว็บไซต์ขึ้นมา และเชิญชวน 100 บริษัทตัวอย่างของคนไทยมาเปิดห้องการค้าในเว็บไซต์เป็นการทดลอง

เดือน ม.ค. 2542 นิตยสารรายเดือน e-Commerce หรือพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ ของคนไทย ภาษาไทย ได้ออกวางตลาดเป็นฉบับแรก เพื่อเสนอข่าวสารและเทคโนโลยีการค้าบนอินเทอร์เน็ตให้ความรู้แก่คนไทยได้ก้าวทันโลก

1.1.2 การพัฒนามัลติมีเดียในไทย (กรุงเทพธุรกิจ 21/01/42, 04/02/42)

ปี 2538 ไทยมีการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางไอทีค่อนข้างมากโดยมีมูลค่าการลงทุนภาครัฐด้านไอทีประมาณ 13,000 ล้านบาท และมีมูลค่าการส่งออกชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์ 3 แสนล้านบาท ในขณะที่ธุรกิจคอมพิวเตอร์และบริการสารสนเทศมีมูลค่ากว่า 27,000 ล้านบาท

ส่วนโทรศัพท์นั้นติดตั้งแล้ว 6 ล้านเลขหมาย กำลังขยายสู่ตำบล 4,500 แห่ง และหมู่บ้าน 45,000 แห่ง โทรศัพท์มือถือ 5 แสนเลขหมาย มีดาวเทียม 2 ดวง (12 ช่องต่อดวง) มีการวางเคเบิลใยแก้วนำแสงตามทางรถไฟ 3,000 กิโลเมตร และชายฝั่งภาคใต้ตลอดแนว รวมทั้งการขยายโครงข่ายใยแก้วนำแสงไปทั่วประเทศมูลค่า 9 พันล้านบาท

ตัวอย่างโครงการพัฒนาเพื่อตอบสนองความก้าวหน้าด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของไทยได้แก่ โครงการจัดตั้งเขตอุตสาหกรรมซอฟต์แวร์ (Software Park) โครงการเครือข่ายสารสนเทศภาครัฐ (Government Information Network GINet) โครงการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในหน่วยงานของรัฐ (UPU) และบริษัทเทร็ดสยาม จำกัด ผู้ให้บริการอีดีไอ (Electronic Data Interchange.EDI) เครือข่ายคอมพิวเตอร์เพื่อโรงเรียนไทย (SchoolNet)

ปี 2541 ตลาดเทคโนโลยีสารสนเทศของไทยมีมูลค่าถึง 32,203 ล้านบาท และคาดการณ์ว่าจะขยายตัวประมาณร้อยละ 5.33 หรือประมาณ 59,000 ล้านบาทในปี 2545 เปรียบเทียบกับมูลค่าของซอฟต์แวร์มัลติมีเดีย

ศูนย์วิจัยธนาคารกสิกรไทยได้รายงานการวิเคราะห์ด้านอุตสาหกรรมคอมพิวเตอร์ของไทยว่ามีสัดส่วนประมาณร้อยละ 2.5-3.0 ของมูลค่าตลาดเทคโนโลยีสารสนเทศไทย ดังนั้นจึงคาดว่าซอฟต์แวร์มัลแวร์มีเดียในไทยในปี 2541, 2542 และ 2545 จะมีมูลค่าประมาณ 960,1,420 และ 1,770 ล้านบาทตามลำดับ

และจากรายงานการศึกษาของสมาคมธุรกิจคอมพิวเตอร์ไทยพบว่าตลาดซอฟต์แวร์ให้บริการและมีขอบรมมีมูลค่าถึง 9,006 ล้านบาท ในปี 2540 หรือคิดเป็นร้อยละ 21 ของมูลค่าตลาดเทคโนโลยีสารสนเทศ ถ้าคำนวณในสัดส่วนเดียวกันในปี 2541 จะมีมูลค่าประมาณ 6,800 ล้านบาท ขณะที่ตัวเลขประมาณการของคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนจะมีมูลค่าถึง 14,400 ล้านบาท และพบว่าผู้ผลิตซอฟต์แวร์ไทยมีประมาณ 300 ราย ในจำนวนนี้ร้อยละ 90 เป็นบริษัทขนาดเล็ก

เทคโนโลยีที่น่าจับตามองที่เกี่ยวข้องกับการค้าอุปกรณ์ไอทีในประเทศไทย เช่น การทำธุรกิจบนเครือข่าย หรือ E-Commerce ซึ่งจะมีบทบาทได้ดีเพียงใดขึ้นกับระบบการรักษาความปลอดภัย และการพัฒนาระบบดิจิทัลซิกเนเจอร์หรือลายเซ็นอิเล็กทรอนิกส์ นอกจากนี้ก็มีระบบการส่งพัสดุและเสียงบนเครือข่าย ระบบการแลกเปลี่ยนเครือข่าย การพัฒนาระบบสินค้าออนไลน์และระบบออฟเพกกระจาย (Distributed Object) เพื่อให้การประยุกต์ใช้งานแพร่หลายมากขึ้นและเชื่อมโยงการประยุกต์กับอุปกรณ์ต่าง ๆ ได้ดี

ปัจจุบันเครื่องมือที่ใช้งานมัลแวร์มีเดียมีมากมายหลายผลิตภัณฑ์ เท่าที่มีการสำรวจศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาเครื่องมือและเทคโนโลยีมัลแวร์มีเดียในประเทศไทยปรากฏผลดังนี้

1. เทคโนโลยีที่ใช้ไม่ในระดับสุดยอด เนื่องจากติดขัดเรื่องการลงทุนที่ค่อนข้างสูงไม่คุ้มกับตลาดที่ยังไม่กว้างขวางขาดความรู้และประสบการณ์ในการใช้เทคโนโลยีมัลแวร์มีเดียเหล่านั้น

2. ส่วนใหญ่ใช้งานในไมโครคอมพิวเตอร์ และการเก็บข้อมูลมัลแวร์มีเดียและเผยแพร่ในระดับเครือข่าย

1.1.3 อาชญากรรมคอมพิวเตอร์ขยายตัว (มติชน.27, 29/01/42, มติชน04, 08, 11/02/42)

สหรัฐแจ้งกองปราบล่าโจรไซเบอร์เจาะฐานทัพอากาศโจรกรรมข้อมูลลับผ่าน "อินเทอร์เน็ต" (มติชน27/01/42)

วันที่ 26 ม.ค.2542 สำนักงานตำรวจแห่งชาติแจ้งว่า ขณะนี้ไทยต้องเผชิญกับอาชญากรรมคอมพิวเตอร์ กลุ่มที่ก่ออาชญากรรมดังกล่าวเรียกกันว่ากลุ่มแฮคเกอร์ (Hacker) หรือนักฝ่าด่าน เจาะเข้าไปในข้อมูลของผู้ให้บริการเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเพื่อล้วงเอาข้อมูลไปเป็นประโยชน์ส่วนตัว หรือสร้างความเสียหายให้กับผู้ใช้บริการ

ที่เป็นข่าวปรากฏคือการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ของบริษัทผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตที่เป็นสปอนเซอร์บริการด้านซอฟต์แวร์คอมพิวเตอร์ในงานเอเชียนเกมส์ ที่ผ่านมาก่อขึ้นในช่วงเดือนพฤศจิกายน ซึ่งเป็นช่วงเตรียมการก่อนถึงกีฬาเอเชียนเกมส์ จากการเปิดเผยของนายชาติ สุทธิปัญญา ผู้จัดการอาวุโสฝ่ายเทคนิคบริษัทสามารทอินโฟเน็ต ระบุว่าแฮคเกอร์รายนี้เจาะข้อมูลเข้าไปในระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์และผ่านเข้าไปยังบริษัทสามารทอินโฟเน็ต และได้ลบข้อมูลการเจาะออกไปจากตัวเซิร์ฟเวอร์ และยังเจาะผ่านไฟร์วอลล์หรือโปรแกรมระบบรักษาความปลอดภัยชนิดหนึ่ง และรหัสลับทางทหารของฐานทัพอากาศบรู๊คส์ เมืองซานอันโตนิโอ เท็กซัส เพื่อหวังโจรกรรมข้อมูล แต่เจ้าหน้าที่ทหารของสหรัฐสามารถป้องกันได้ทัน และสืบพบว่าแฮคเกอร์จากประเทศไทย จึงขอความร่วมมือมายังประเทศไทยในการส่งเจ้าหน้าที่หน่วยสืบสวนของสหรัฐเข้ามาประสานงานกับสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ซึ่งนับว่าเป็นครั้งแรกที่เจ้าหน้าที่ตำรวจของไทยและทางทหารสหรัฐร่วมกันติดตามสืบสวนสอบสวนอย่างใกล้ชิด นับเป็นคดีกรณีศึกษาแรกของประเทศไทยเพราะยังไม่มีกฎหมายมาตรการพิเศษเฉพาะสำหรับการป้องกันหรือดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดที่ก่ออาชญากรรมที่ใช้เทคโนโลยีระดับสูง

พ.ต.อ.วิเชียร สมนพวงษ์ รองผบก.ป.ฐานะหัวหน้าศูนย์ศึกษาข้อมูลคนร้ายข้ามชาติและแผนประทุษกรรมในเขตอาเซียน กองปราบปราม กล่าวว่า อาชญากรรมคอมพิวเตอร์ในไทยเป็นเรื่องใหม่ การสืบสวนเนื้อหาหลักฐานจับกุมยังมีน้อย อีกทั้งกฎหมายไทยยังครอบคลุมไม่ถึง ในขณะที่คนร้ายมีความรู้ ความชำนาญด้านคอมพิวเตอร์ แต่เจ้าหน้าที่ตำรวจยังขาดแคลนกำลังคนด้านนี้ ในขณะที่การสืบสวนก็เป็นสิ่งจำเป็น เพราะในอนาคตจะปรากฏคดีเช่นนี้มากขึ้น

พ.ต.อ.ญาณพล ยั่งยืน ผู้เชี่ยวชาญด้านอาชญากรรมคอมพิวเตอร์ กองบังคับการศูนย์ข้อมูลสารสนเทศ สำนักงานแผนงานและงบประมาณ กล่าวเพิ่มเติมว่าอาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์เพิ่มมากขึ้นเพราะการเข้าถึงเทคโนโลยีทางคอมพิวเตอร์ทำได้ง่าย คอมพิวเตอร์มีราคาถูกลง และส่วนที่มีสมรรถนะสูงก็นำมาใช้ง่ายขึ้น ส่วนประเภทของการก่ออาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์นั้น มีตั้งแต่การล้วงข้อมูลทางทหาร ข้อมูลทางการลับ จารกรรมทรัพย์สินทางปัญญาและข้อมูลด้านธุรกิจ จารกรรมเงินและการติดขัดด้านพาณิชย์ การได้ตอบเพื่อล้างแค้น การก่อการร้าย ฯลฯ

แม้ไม่มีกฎหมายเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์โดยตรง แต่การกระทำความผิดดังกล่าวเข้าข่ายประมวลกฎหมายอาญามาตรา 264 ในกรณีปลอมแปลงเอกสารสิทธิ์ การลบไฟล์ข้อมูลเท่ากับทำลายทรัพย์สินตามมาตรา 358

นอกจากนี้แฮกเกอร์ยังใช้ช่องทางอินเทอร์เน็ตเจาะเข้าไปในฐานข้อมูลของบริษัทหรือองค์กรต่างๆในเมืองไทยอีกด้วย ล่าสุดคือการเข้าไปในอินเทอร์เน็ตของลูกค้าบริษัท เอเซีย อินโฟเน็ท แฮกเกอร์สัญญาจะไปมากกว่าร้อยชั่วโมงในช่วงเวลาเพียง 1 เดือน ซึ่งทำให้ทั้งบริษัทและลูกค้าประสบความเสียหาย

พวกแฮกเกอร์มีวิธีเจาะหาหมายเลขโทรศัพท์ รหัสชื่อสมาชิกและรหัสผ่านของลูกค้าเอเชีย อินโฟเน็ท เมื่อได้แล้วก็นำมาเปิดใช้สัญญาณอินเทอร์เน็ตในชื่อของลูกค้าเป็นช่วง ๆ หากลูกค้าไม่สงสัยใบเก็บเงินและทำการตรวจสอบก็จะไม่รู้เลยว่ามีการฟุ้งใช้สัญญาณอินเทอร์เน็ต โดยใช้สถานที่หลาย ๆ แห่ง แต่ละแห่งมีการฟุ้งต่อเครื่องโทรศัพท์กับคอมพิวเตอร์ เพื่อเชื่อมขโมยสัญญาณซึ่งบางทีก็เป็นบ้านเช่าหรือร้านค้า

บริษัท เอเซีย อินโฟเน็ท รู้พฤติกรรมของแฮกเกอร์รายนี้แล้วแต่ยังไม่สามารถหาช่องทางดำเนินคดีได้ เนื่องจากติดขัดในปัญหาไม่มีกฎหมายรองรับการลักลอบใช้สัญญาณหรือล่วงข้อมูลดังกล่าว

ในส่วนของการธนาคารแห่งประเทศไทยก็เกรงการล่วงข้อมูลด้านการเงินของพวกแฮกเกอร์ จึงได้กำหนดความผิดของแฮกเกอร์ข้อมูลลงในร่างแก้ไข พ.ร.บ. การธนาคารพาณิชย์และบริษัทเงินทุนและร่าง พ.ร.บ. ธนาคารแห่งประเทศไทย ที่อยู่ระหว่างการดำเนินการ สาระความผิดที่กำหนดไว้สำหรับบุคคลผู้ที่จะเข้าไปรบกวนข้อมูลของสถาบันการเงินโดยมิได้รับอนุญาต คือ

- ผู้ที่ทราบข้อมูลสถาบันการเงินโดยไม่ได้รับอนุญาต
- ผู้ที่นำข้อมูลสถาบันการเงินออกขายหรือจำหน่าย จ่ายแจกให้แก่ผู้อื่น
- ผู้ที่เข้าไปแก้ไขหรือเปลี่ยนแปลงข้อมูลของสถาบันการเงิน
- ผู้ที่เข้าไปรบกวนข้อมูลแล้วทำให้บุคคลอื่นเสียผลประโยชน์
- หากความผิดที่กระทำ นอกพระราชอาณาจักรไทย แต่เกิดผลกับคนไทย โดยทำให้คนไทยหรือนิติบุคคลไทยเสียหาย มีสิทธิจะฟ้องร้องในประเทศไทยได้

กรณีแฮกเกอร์เป็นปัญหาที่น่าวิตกกังวลกับผู้ที่เกี่ยวข้องกับคอมพิวเตอร์ และยังเป็นปรากฏการณ์ที่ชี้ให้เห็นว่าภัยร้ายแรงของพวกแฮกเกอร์ ที่แพร่ระบาดในประเทศไทยนับวันจะรุนแรงมากขึ้น

1.1.4 สวทช. เติบโตคุณภาพชีวิตคนชนบทอุตสาหกรรมวังสังคมไทย: ไฮเทคสู่ภัยเศรษฐกิจ (ไทยรัฐ 04/03/42)

สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (สวทช.) ได้ริเริ่ม โครงการเครือข่าย สวทช. ภาคเหนือ คำขวัญว่า "รวมพลังในท้องถิ่น ใช้ทรัพยากรท้องถิ่น เพื่อพัฒนาท้องถิ่น ตามความต้องการของท้องถิ่น"

เป็นการผนึกกำลังระหว่าง สวทช. กับสถาบันอุดมศึกษาในท้องถิ่นภาคเหนือ 7 สถาบัน ประกอบด้วย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ สถาบันราชภัฏเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ มหาวิทยาลัยพายัพ มหาวิทยาลัยนเรศวร มหาวิทยาลัยโยนก และสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตภาคพายัพ รวมทั้งดึงเอกชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในโครงการ เป้าหมายคือ การนำวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีไปใช้ในการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบเพื่อนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนของท้องถิ่น

ในปีงบประมาณ 2541 ที่ผ่านมา สวทช. ได้ทุ่มเทเทคโนโลยีที่ชำนาญทั้ง 3 ด้านของ 3 ศูนย์ของสวทช. เข้าไปร่วมพัฒนาแก้ปัญหาและกระจายเทคโนโลยีสู่ชนบท 3 ศูนย์ได้แก่

1 ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ(เนคเทค) ชำนาญงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ อิเล็กทรอนิกส์และการผลิตซอฟต์แวร์คอมพิวเตอร์ โดยมีโครงการจัดตั้งเมืองสารสนเทศลำพูนขึ้น รวมทั้งขยายโครงการสคูลเน็ตให้ครบทุกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาในเขตภาคเหนือ ให้เชื่อมต่อกับเครือข่ายทางการศึกษาตลอดจนมีความสามารถในการจัดทำบทเรียนและข้อมูลของท้องถิ่น

2 ศูนย์พันธุวิศวกรรมและเทคโนโลยีชีวภาพแห่งชาติ (ไบโอเทค) มีความชำนาญในการนำเทคโนโลยีชีวภาพมาใช้ปรับปรุงพืชสัตว์ และงานด้านเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อ นำเทคโนโลยีไปช่วยแก้ปัญหาให้แก่ท้องถิ่นเกี่ยวกับการปลูกดอกกุหลาบ ส้ม สตรอเบอรี่ ผลิตภัณฑ์เนนม นมยูเอช

3 ศูนย์เทคโนโลยีโลหะและวัสดุแห่งชาติ (เอ็มเทค) งานที่ทำคือการผลิตเซรามิกให้มีคุณภาพดีขึ้น แก้ปัญหาขยะในเขตเมือง โดยกำหนดต้นแบบเตาเผาขยะในครัวเรือนแบบเคลื่อนที่ มีโครงการเทคโนโลยีเพื่อชนบทซึ่งเน้นด้านสิ่งแวดล้อม

ทั้งนี้ภายใต้การนำของ ศ.ดร.ไพรัช ธัชยพงษ์ ผู้อำนวยการสวทช. ซึ่งแผนการดังกล่าวไม่กระจายเฉพาะในภาคเหนือเท่านั้น แต่จะทั่วทุกภาคและให้แล้วเสร็จภายในแผนพัฒนาฉบับที่ 8

1.2 ความเคลื่อนไหวด้านเทคโนโลยีชีวภาพ

หัวข้อข่าว

1.2.1 **โจรสลัดชีวภาพกำเริบหนัก บุกภาคเหนือขโมยพันธุ์พืช** (มติชน 22/01/42)

1.2.2 **สวทช.เร่งวิจัยยีนข้าวปรับปรุงพันธุ์** (กรุงเทพธุรกิจ03/03/42)

สรุปประเด็นข่าว

1.2.1 **โจรสลัดชีวภาพกำเริบหนัก บุกภาคเหนือขโมยพันธุ์พืช** (มติชน 22/01/42)

จากการเปิดเผยของนายศรีสะเกษ สมาน เจ้าหน้าที่โครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อม อ.เถิน จ.ลำปาง ระบุว่า ปัจจุบันนี้ ปัญหาการลักลอบเข้ามาเก็บพันธุ์พืชในพื้นที่ป่าอนุรักษ์และป่าชุมชนในพื้นที่ภาคเหนือเพิ่มมากขึ้นอย่างรวดเร็ว รูปแบบการขโมยก็มีหลากหลาย และหลบเลี่ยงกฎหมายได้ เช่น การให้ทุนการศึกษาวิจัยแก่นักศึกษาและนักวิจัยในคณะวิทยาศาสตร์ของมหาวิทยาลัยต่างๆ โดยมีข้อแลกเปลี่ยนทางวิชาการ ซึ่งเป็นการบุกรุกและแย่งชิงทรัพยากรด้านความหลากหลายทางชีวภาพแบบเงียบๆ ตัวอย่างเช่น มีบริษัทผู้นำเข้าสุราต่างประเทศของไทยให้ทุนภาคการศึกษาวิจัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ศึกษาเรื่องพืชที่จะนำมาผลิตเป็นยาของเหล้า เกรงว่าบริษัทจะนำผลวิจัยไปผลิตเป็นเหล้ามาขายคืนให้คนไทย หรือเขาพืชอย่างใดอย่างหนึ่งที่คนไทยใช้ทำยาของเหล้าไปจดสิทธิบัตร วิธีการเหล่านี้คาดว่าจะมีปัญหาที่ไม่สามารถแก้ไขได้ในอนาคต ชาวต่างประเทศที่มีพฤติกรรมดังกล่าวมีหลายประเทศด้วยกัน โดยเฉพาะญี่ปุ่นและเยอรมนี

1.2.2 **สวทช.เร่งวิจัยยีนข้าวปรับปรุงพันธุ์** (กรุงเทพธุรกิจ03/03/42)

นายศักรินทร์ ภูมิรัตน ผู้อำนวยการศูนย์พันธุวิศวกรรมและเทคโนโลยีชีวภาพแห่งชาติ สังกัดสำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (สวทช.) ได้เปิดเผยว่า ขณะนี้การศึกษาเรื่องพันธุกรรมของข้าวหรือจีโนมข้าว เป็นที่สนใจศึกษาของนักวิทยาศาสตร์ทางด้านพันธุกรรมเป็นอย่างมาก เพื่อรับรูกลไกการทำงานของยีนข้าวทั้งหมด และจะได้สามารถแก้ปัญหาข้าวได้อย่างถูกต้อง โดยเฉพาะสหรัฐและญี่ปุ่น ได้เริ่มศึกษาไปแล้ว

ส่วนประเทศไทย ได้ร่วมกับญี่ปุ่น สหรัฐ จีนและเกาหลี ศึกษากลไกการทำงานของจีโนมข้าว เพื่อรับรูการทำงานทั้งหมดของข้าวทั่วโลก และสามารถนำมาปรับปรุงพันธุ์ข้าว เช่น หาพันธุ์ข้าวปลอดโรค หรือพันธุ์ข้าวที่ให้ผลผลิตมากแต่ใช้น้ำน้อยในการเพาะปลูก ซึ่งปัจจุบันมีการศึกษาตำแหน่งต่าง ๆ ของยีนในข้าวไปบ้างแล้ว เช่น ยีนความหอมของข้าว ยีนความไวแสง ยีนต้านโรค ยีนในเชื้อสาเหตุของโรคข้าว ยีนของกลุ่มเชื้อจุลินทรีย์ต่าง ๆ เพื่อนำมาใช้ในการป้องกันกำจัดแมลงศัตรูข้าว การศึกษาในระดับ Molecular genetic จะช่วยในการหาสาเหตุในเชื้อจุลินทรีย์ต่าง ๆ และนำยีนเหล่านั้นมาใช้ประโยชน์ในการปรับปรุงพันธุ์ได้

อนึ่ง ประเทศไทยมีพันธุ์ข้าวประมาณ 3,500 พันธุ์ จากพันธุ์ข้าวทั่วโลกที่มีจำนวน 12,000 พันธุ์

1.3 ความเคลื่อนไหวด้านงานวิจัย

หัวข้อข่าว

1.3.1 **โลชั่นกันยุงจากตะไคร้หอม** (ผู้จัดการ03/02/42)

1.3.2 **ผลิต"ผิวนั่งเทียม"สำเร็จช่วยแผลไฟไหม้หายเร็ว** (กรุงเทพธุรกิจ03/03/42, มติชน04/03/42)

1.3.3 **เผยผลวิจัย"หญ้าปักกิ่ง"ยับยั้งมะเร็ง** (มติชน04/03/42)

1.3.4 **ราชภัฏเชียงใหม่ เตรียมถ่ายทอดทำ "ทรายหอมกันยุง" ให้เกษตรกร** (มติชน06/03/42)

1.3.5 **นักวิจัยไทยผลิตวัสดุเคลือบฟันได้ เตรียมยื่นขอจดสิทธิบัตรก่อนขาย** (ผู้จัดการ12/03/42)

สรุปประเด็นข่าว

1.3.1 **โลชั่นกันยุงจากตะไคร้หอม** (ผู้จัดการ 03/02/42)

นายเกษรา ลาวลยะวัฒน์ ผู้ว่าการสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (วท.) กล่าวว่า ทางสถาบันโดยฝ่ายเภสัชและผลิตภัณฑ์ธรรมชาติได้วิจัยและพัฒนาน้ำมันตะไคร้หอมซึ่งเป็นพืชสมุนไพรมาเป็นผลิตภัณฑ์ป้องกันยุงกัด 2 ชนิดด้วยกัน คือผลิตภัณฑ์ที่อยู่ในรูปครีมให้ทาผิวนั่ง มีประสิทธิภาพป้องกันยุงกัดใกล้เคียงกับครีมที่ทำมาจากสารสังเคราะห์นี้ ป้องกันยุงลายได้ประมาณ 2 ชั่วโมง

โหมง และไม่เกิดความระคายเคืองต่อผิวหนัง ซึ่งต่อมาได้พัฒนารูปแบบมาเป็นโลชั่นโล เพื่อความสะดวกในการทาผิวหนัง ให้ชื่อผลิตภัณฑ์ว่า รีเฟล-เอ็ม ทั้งสองชนิดเป็นผลิตภัณฑ์จากธรรมชาติที่มั่นใจได้ว่ามีความปลอดภัยสูงทั้งต่อผู้ใช้ สิ่งแวดล้อม และลดการนำเข้าสารเคมีจากต่างประเทศด้วย

1.3.2 ผลิตภัณฑ์ "ผิวหนังเทียม" สำเร็จช่วยแผลไฟไหม้น้ำร้อนลวก (กรุงเทพฯ 03/03/42, มติชน 04/03/42)

ดร. โรเบิร์ต มอลลอย หัวหน้าหน่วยวิจัยพอลิเมอร์ทางการแพทย์ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เครือข่ายของศูนย์เทคโนโลยีและวัสดุแห่งชาติ (MTEC) ได้ทำโครงการวิจัยเสาะหาไฮโดรเจลสังเคราะห์เพื่อใช้เป็นวัสดุปิดแผลที่ถูกไฟไหม้น้ำร้อนลวก ซึ่งแต่เดิมหลังจากทาครีมประเภทยาปฏิชีวนะแล้ว จะใช้ผ้าก๊อชพันแผล แต่การที่ต้องทำความสะอาดแผลเปลี่ยนผ้าก๊อชทุกวัน เนื้อเยื่อบางส่วนจะถูกลอกติดไปกับผ้าก๊อชด้วย

การดำเนินงานตามโครงการดังกล่าวคืบหน้าถึงขั้นสามารถผลิตพอลิเมอร์ไฮโดรเจลแผ่นใส เป็นวัสดุทดแทนผิวหนังชั่วคราวสำหรับปิดแผลไฟไหม้น้ำร้อนลวก ซึ่งมีราคาถูกกว่านำเข้าและปิดแผลได้สะดวก โดยนำมาชุบน้ำสะอาดปิดแผลไว้ได้นานถึง 1 สัปดาห์ โดยไม่ต้องเปลี่ยนผิวหนังชั่วคราว ทำให้ผิวหนังบริเวณดังกล่าวไม่ถูกบริเวณสามารถซ่อมแซมส่วนที่ถูกทำลายได้เร็วกว่าแผลที่ใช้ผ้าก๊อชปิด

1.3.3 เผยผลวิจัย "หญ้าปักกิ่ง" ยับยั้งมะเร็ง (มติชน 04/03/42)

ในโอกาสครบรอบ 30 ปี มหาวิทยาลัยมหิดลได้จัดงานวิชาการขึ้นเมื่อ 3 มี.ค. 2542 คณะแพทยศาสตร์ ศิริราชพยาบาล และคณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล โดย ร.ศ. วัฒนา จิระจรรย์กุล หัวหน้าสำนักงานข้อมูลสมุนไพร คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล หัวหน้าโครงการวิจัยคุณสมบัติหญ้าปักกิ่ง ในส่วนของคณะเภสัชศาสตร์ ซึ่งได้เริ่มทดลองเพื่อพิสูจน์คุณสมบัติต้านมะเร็งของหญ้าปักกิ่งหรือภาษาชาวบ้านเรียกว่าหญ้าเทวดามาตั้งแต่ปี 2532 ต่อเนื่องมาถึงปัจจุบัน เพื่อทดลองพิสูจน์สรรพคุณทางวิทยาศาสตร์ว่ามีความจริงและต้องตรวจทางพิษวิทยาไปพร้อมกันว่ามีพิษหรือไม่ หากมีพิษจะได้เตือนผู้ใช้ให้ระมัดระวังในการใช้ ผลจากการวิจัยค่อนข้างแน่นอนว่าไม่มีพิษสะสมต่อระยะอื่น และได้สรรพคุณทางเคมีพบว่าสามารถทำลายเซลล์มะเร็งโดยตรงระยะก่อน-ปานกลาง โดยเฉพาะเซลล์มะเร็งที่เต้านมและลำไส้ใหญ่ สารที่แสดงฤทธิ์คือ กลุ่มสาร กลัยโคไซด์ฟิโกไลบิไซด์

อย่างไรก็ตาม ต้องศึกษาเพิ่มเติมกันให้ชัดเจนว่า จะก่อให้เกิดการกลายพันธุ์ของเซลล์มะเร็งหรือไม่ จึงต้องดูขนาดและระยะเวลาที่ใช้ต่อเนื่องกันระยะหนึ่งก่อน ไม่แนะนำให้ใช้เพื่อป้องกัน แต่ถ้าใช้เพื่อการรักษาควรปรึกษาแพทย์ด้วย

ส่วนของหญ้าที่มีสรรพคุณเป็นยาต้านโรคต่าง ๆ คือส่วนที่เป็นน้ำซึ่งคั้นมาจากหญ้าปักกิ่ง ที่มีรายงานคือนำไปใช้ในการรักษาโรคมะเร็งปอด กระเพาะอาหาร มะเร็งตับ ไพร่งาม กีบ เม็ดเลือดขาว เต้านม ม้าม ลำไส้ใหญ่ กระเพาะปัสสาวะ ต่อมไทรอยด์ กระดูก และเนื้องอกในสมอง

1.3.4 ราชภัฏเชียงใหม่ เตรียมถ่ายทอดทำ "ทรายหอมกันยุง" ให้เกษตรกร (มติชน 06/03/42)

นายเรืองฤทธิ์ รินทิพย์ นักวิจัย คณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันราชภัฏเชียงใหม่ กล่าวว่า นางอัมรา ทิปะตาล หัวหน้าคณะวิจัยเรื่องทรายหอมกันยุง ได้ผลิตทรายหอมสำหรับกันยุงและแมลงต่าง ๆ ได้สำเร็จ และจะถ่ายทอดวิธีการผลิตให้เกษตรกรและผู้สนใจนำไปใช้สร้างรายได้โดยทำจากทรายละเอียดขี้เถ้า น้ำมันตะไคร้หอม ใบโหระพาสด การบูร และตะไคร้หอมสด ซึ่งส่วนผสมบางตัว มีผลทำลายระบบทางเดินอาหารของแมลงและมีให้ทำงานตามปกติ แมลงจะค่อย ๆ ตาย ผลการทดลองพบว่า ทรายหอม 50 กรัม ออกฤทธิ์กันยุง ได้ดีมากในพื้นที่ 9 ตรม. หากเปิดภาชนะที่บรรจุทรายหอมไว้ตลอดกันยุงได้ 1 สัปดาห์ เปิด ๆ ปิด ๆ กันยุงได้ 2 สัปดาห์

ทรายหอมมิใช่ยาฆ่าแมลง และไม่มีผลข้างเคียงต่อผู้ใช้ สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (สวทช.) เครือข่ายภาคเหนือจะส่งผลิตภัณฑ์ดังกล่าวออกจำหน่ายตามปั้มน้ำมันบางจากทั่วประเทศ

1.3.5 นักวิจัยไทยผลิตวัสดุเคลือบฟันได้ เตรียมยื่นขอจดสิทธิบัตรก่อนขาย (ผู้จัดการ 12/03/42)

โครงการวิจัยและพัฒนาผลิตวัสดุเคลือบหลุมร่องฟันชนิดแข็งตัวด้วยแสง เริ่มเมื่อ 2 ปีที่ผ่านมา โดย ดร. มาลินี ประสิทธิ์ศิลป์ นักวิจัยศูนย์เทคโนโลยีโลหะและวัสดุแห่งชาติ หรือ MTEC ได้ศึกษาวิจัยและพัฒนาวัสดุเคลือบหลุมร่องฟันสำหรับป้องกันฟันผุ ซึ่งเป็นวิธีการที่ได้รับการยอมรับอย่างแพร่หลาย แต่วัสดุเคลือบต้องนำเข้าจากต่างประเทศและมีราคาสูงมาก ส่วนที่ผลิตได้จะมีราคาถูกกว่าถึงร้อยละ 50 ทดลองใช้ในคลินิกได้ผลเป็นที่น่าพอใจ มีความคงทนนาน 10-20 ปี ข้อดีของการใช้วัสดุดังกล่าวคือใช้ป้องกันฟันผุ ลดอัตราการเกิดฟันผุของประชากร รวมทั้งลดงบประมาณการณรงค์เพื่อป้องกันรักษาฟันผุ

จากการสำรวจพบว่าร้อยละ 80 จะเกิดปัญหาฟันผุในกรณีที่ไม่ได้เคลือบ แต่ถ้าเคลือบจะป้องกันได้ถึง ร้อยละ 100 เด็กควรทำเมื่อมีอายุ 3-4 ปีซึ่งเป็นช่วงอายุที่มีฟันกรามน้ำนมขึ้นทุกซี่ จนถึงอายุ 11-13 ปี ซึ่งฟันกรามน้อยและฟันกรามแท้ซี่ที่ 2 ขึ้น

วัสดุเคลือบหลุมร่องฟันที่ผลิตได้มี 2 แบบด้วยกันคือ แบบใสและแบบสีขาวทึบแสง มีคุณสมบัติที่เหมือนกัน เพียงแต่แบบใสทันตแพทย์จะสังเกตเห็นฟันได้ หากเกิดขึ้นหลังจากเคลือบไปแล้ว ส่วนวัสดุที่ทึบแสงจะมองเห็นวัสดุที่เคลือบได้แต่ทันตแพทย์จะไม่เห็นฟันที่เกิดขึ้นทีหลัง

ขณะนี้ผลงานการวิจัยอยู่ระหว่างการขอจดสิทธิบัตรการผลิวัสดุเคลือบหลุมร่องฟัน และเตรียมการผลิตในเชิงพาณิชย์ ประมาณปลายปี 2542 คาดว่าจะผลิตออกจำหน่ายได้ ส่วนการวิจัยขั้นต่อไปนั้นคิดว่าจะพัฒนาให้วัสดุดังกล่าวแห้งตัวได้เองโดยไม่ต้องใช้แสง และอาจเพิ่มฟลูออไรด์เพื่อป้องกันฟันผุเข้าไปด้วย

1.4 ปัญหาวยเหตุ

หัวข้อข่าว

- 1.4.1 คนไทยเสี่ยงมหันตภัยวยเหตุ สำนักงานรัฐสิ้นหวังแก้มัด (กรุงเทพธุรกิจ 31/12/41)
- 1.4.2 ปี 2542 ต้องไม่ประมาทปัญหา Y2K (มติชน 01/01/42)
- 1.4.3 คนไทยยังมีความเสี่ยงปัญหาปี 2000 (กรุงเทพธุรกิจ 21/01/42)
- 1.4.4 หวั่นวยเหตุกระทบศูนย์นิวเคลียร์ (กรุงเทพธุรกิจ 22/01/42)
- 1.4.5 พิชัยร้ายที่จะเกิดจากปัญหาวยเหตุ (กรุงเทพธุรกิจ 04/02/42)

สรุปประเด็นข่าว

- 1.4.1 คนไทยเสี่ยงมหันตภัยวยเหตุ สำนักงานรัฐสิ้นหวังแก้มัด (กรุงเทพธุรกิจ 31/12/41)

การแก้ปัญหา Y2K โดยภาพรวมของไทยในส่วนที่กระทรวงสาธารณสุขแบ่งได้ 4 ภาค คือ ภาคสถาบันการเงิน ภาคราชการไทย และรัฐวิสาหกิจ ภาคการสื่อสาร และภาคความมั่นคง

ภาคราชการโดยทั่วไปโอกาสที่จะแก้ปัญหาได้ทัน เป็นไปไม่ได้ เพราะการรับรู้ปัญหา และการเตรียมแผนแก้ปัญหา รวมทั้งการเตรียมในส่วนอื่น ๆ นั้นน้อยมาก เพราะหน่วยงานรัฐเป็นหน่วยงานอิสระ ไม่มีใครควบคุมใครได้ ไม่มีหน่วยงานกลาง ไม่มีมาตรฐานกำกับดูแล และที่สำคัญคือ ผู้ที่อยู่ในหน่วยงานการไม่รู้สึกว่าย 2K เป็นปัญหาสำคัญและมีความจำเป็น สำหรับราชการกองทัพและตำรวจไม่แน่นอน เพราะกองทัพได้มีการสั่งซื้ออาวุธทันสมัยจากต่างประเทศเข้ามาในช่วงเศรษฐกิจเฟื่องฟู การแก้ปัญหาจึงเกินวิสัยของกองทัพที่จะกระทำตัวเอง ต้องพึ่งพาผู้ผลิตจากต่างประเทศ

ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ (NECTEC) ได้รับมอบหมายให้เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบการแก้ปัญหา Y2K ให้กับหน่วยงาน โดย มี "คณะกรรมการประสานงานการแก้ไขปัญหาคอมพิวเตอร์ปี ค.ศ. 2000" เป็นหน่วยงานที่ได้รับการจัดตั้งขึ้นเพื่อทำหน้าที่แก้ไขปัญหาดังกล่าวในระดับชาติ และให้หน่วยงานราชการต่าง ๆ ส่งรายงานความคืบหน้าในการแก้ปัญหาให้แก่คณะกรรมการทุกสัปดาห์ แต่เท่าที่เป็นอยู่ทุกวันนี้ "หน่วยงานรัฐ" ยังเป็นกลุ่มที่เสี่ยงต่อผลกระทบจากปัญหา คอมพิวเตอร์ ปี 2000 มากที่สุด

นายอุณนิศ กาญจนบุญชู เจ้าหน้าที่วิเคราะห์งบประมาณ 9 สำนักงบประมาณ หนึ่งในคณะกรรมการประสานงานและดำเนินการแก้ไขปัญหาคอมพิวเตอร์ปี 2000 เปิดเผยว่าในตอนนี้นักงบประมาณได้จัดสรรงบในปีงบประมาณ 2542 เพื่อใช้แก้ไขปัญหาคอมพิวเตอร์ปี 2000 ในภาครัฐไว้แล้ว ซึ่งหน่วยงานแต่ละหน่วยเองก็ต้องบริหารงบของตนให้ได้ โดยย้ายงบในส่วนที่สำคัญน้อยกว่ามาใช้เพื่อแก้ปัญหา Y2K ก่อน หากไม่พอให้สำนักวิเคราะห์ของแต่ละส่วนราชการทำเรื่องขอมายังสำนักงบประมาณ โดยสำนักงบประมาณเองยังมีงบกลางสำรองจ่ายเมื่อกรณีฉุกเฉินและจำเป็น ซึ่งในปี 2542 มี 9,000 ล้านบาท แต่ก็บอกไม่ได้ว่าจะกันไว้เพื่อแก้ปัญหา Y2K ได้มากน้อยเท่าใด เพราะหน่วยงานของรัฐจะฉวยโอกาสของเงินจริง

ความคืบหน้าในการแก้ปัญหาวยเหตุของแต่ละหน่วยงาน/ภาคธุรกิจ

1. ภาครัฐ อยู่ระหว่างการประเมินปัญหาและกำหนดแนวทางแก้ไข ดังนั้นมีโอกาสได้รับผลจากวยเหตุเมามากที่สุด
2. ภาคความมั่นคง กองทัพบก กองทัพเรือ กองทัพอากาศ รอดติดต่อบริษัทผู้ผลิตอุปกรณ์ รวมทั้งรองบประมาณ และถ้ามี

ปัญหาใน 31 ธ.ค. 2543 จะให้เครื่องบินทุกลำหยุดบิน ส่วนกรมตำรวจ จ้างบริษัทเอกชนแก้ไขประมาณ เดือน ก.พ. 2542

3. ภาคการเงิน แก๊สแล้วประมาณ 80-90% มีขั้นตอนควบคุมหลายขั้นตอน และเตรียมทดสอบระบบคอมพิวเตอร์ คาดเสร็จสมบูรณ์ประมาณไตรมาสที่ 3 ปี 2542

4. ภาคการสื่อสาร แก๊สแล้วประมาณ 70-80 % และวางแผนขยายระบบจะเสร็จสมบูรณ์ประมาณเดือน พ.ค.- มิ.ย. ปี 2542

1.4.2 ปี 2542 ต้องไม่ประมาทปัญหา Y2K (มติชน01/01/42)

Y2K เป็นปัญหาสำคัญที่สุดที่กำลังจะเกิดขึ้นในประเทศไทยในพ.ศ.2543 เป็นปัญหาที่มีสาเหตุมาจากคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่มีคอมพิวเตอร์ฝังอยู่ข้างในจะไม่ทำงาน เมื่อผ่านไปถึงปี ค.ศ. 2000 หรือปี 2543 ซึ่งนักคอมพิวเตอร์ทั่วโลกตั้งชื่อปัญหานี้ไว้ว่า "ความบกพร่องแห่งสหัสวรรษ(Millennium Bug) หรือปัญหาปี ค.ศ. 2000 หรือเรียกย่อ ๆ ว่า Y2K ซึ่ง ปัญหาที่น่าจะเกิดคือ

- ยอดเงินฝากของลูกค้าในธนาคารจะหายไป
- ไฟฟ้าจะดับหมดทั้งเมือง
- เครื่องบินอาจตก
- อุปกรณ์การแพทย์บางอย่างอาจทำให้คนไข้เสียชีวิตระหว่างการรักษา

นายครุฑิต มาลัยวงศ์ ผู้อำนวยการศูนย์บริการสารสนเทศและเทคโนโลยี สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สวทช.) กล่าวว่า ปัญหา Y2K เข้าใจง่าย แต่แก้ไขค่อนข้างยาก เพราะข้อมูลที่จะต้องแก้ไขมีมาก และไม่มีสูตรสำเร็จในการแก้ไข และยังได้เสนอวิธีการแก้ปัญหาย Y2K 5 ขั้นตอนคือ

1. การสร้างความตื่นตัวให้กับผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานให้ตระหนักถึงความสำคัญของปัญหา
2. ประเมินปัญหาว่ามีเรื่องอะไรที่จะต้องแก้ไขบ้าง
3. แก้ไขลักษณะของปัญหาตามโปรแกรม
4. ทบทวน ทดสอบ ซึ่งต้องใช้เวลาดึงครึ่งหนึ่งของเวลาทั้งหมดที่ใช้ในการแก้ไข
5. ใช้งานอย่างจริงจังซึ่งผลลัพธ์และข้อมูลทั้งหมดที่ผ่านการแก้ไขแล้วจะต้องถูกต้องทั้งหมด ทางที่ดีต้องไม่ประมาท

1.4.3 คนไข้ยังมีความเสี่ยงาปัญหายุปี 2000 (กรุงเทพธุรกิจ 21/01/42)

กระทรวงสาธารณสุขยังประสบปัญหาในการดำเนินการแก้ไขปัญหายวดยุคหลายประการด้วยกัน เช่น งบประมาณขอไป 50 ล้าน ยังไม่ได้รับการตกเบิก ทั้ง ๆ ที่เวลาเหลือไม่มาก ข้อมูลการสำรวจจากโรงพยาบาลต่าง ๆ ยังไม่แม่นยำเพียงพอ โดยเฉพาะเครื่องมือแพทย์ ซึ่งแก้ไขโดยให้ผู้เชี่ยวชาญด้านเครื่องมือแพทย์เข้าไปสำรวจ

เครื่องมือแพทย์เหล่านั้นเช่น อุปกรณ์รักษาพยาบาล เช่น เครื่องช่วยหายใจ เครื่องให้ยาทางหลอดเลือด เครื่องช็อกหัวใจ เครื่องกระตุ้นหัวใจ ตู้อบทารก กลุ่มเครื่องมือแพทย์ ที่ใช้ในห้องปฏิบัติการ เช่น เครื่องตรวจเลือด เครื่องตรวจชีพจร และกลุ่มเครื่องมือวินิจฉัยโรค เช่น เครื่องเอกซเรย์ เครื่องอัลตราซาวด์ เครื่องตรวจคลื่นสมอง ทั้งนี้กลุ่มแรกสำคัญที่สุด เพราะหากหยุดทำงานจะมีผลโดยตรงต่อความเป็นความตายของคนไข้ ทั้งนี้ กระทรวงสาธารณสุขได้จัดทำแนวทางในการแก้ไขปัญหานี้เพื่อแจกจ่ายไปยังโรงพยาบาลต่าง ๆ ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค

1.4.4 หวั่นวายเหตุกระแทกศูนย์นิวเคลียร์ (กรุงเทพธุรกิจ 22/01/42)

นายขวัญชัย หล้าอุบล ผู้ช่วยผู้อำนวยการศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์แห่งชาติ (เนคเทค) กล่าวถึงการแก้ไขปัญหายวดยุค ของกระทรวงวิทยาศาสตร์ว่า กระทรวงฯได้ลำดับความสำคัญในเรื่องการแก้ปัญหายวดยุคกับศูนย์วิจัยนิวเคลียร์บางเขนไว้เป็นอันดับแรก โดยเฉพาะปัญหายุคกรณนิวเคลียร์ที่ใช้ประโยชน์ในเรื่องการผลิตไอโซโทปเพื่อการแพทย์ การวิจัยและการถนอมอาหาร เพราะหากแก้ปัญหายุปี 2000 ไม่ได้ เครื่องหยุดทำงานอาจเกิดอันตรายต่อผู้ที่อยู่รอบ ๆ ได้ และสิ่งที่น่าเป็นห่วงคือระบบการควบคุมของเตาปฏิกรณ์นิวเคลียร์ของสำนักงานพลังงานปรมาณูเพื่อสันติ (พป.) ซึ่งตั้งอยู่ใจกลางเมืองซึ่งหากเกิดปัญหายวดยุคเป็นอันตรายอย่างมากศาลต่อมหาชน

1.4.5 พืชร้ายที่จะเกิดจากปัญหายวดยุค (กรุงเทพธุรกิจ 04/02/42)

วดยุคเป็นภัยที่จะเข้าไปถึงคนทุกสาขาอาชีพ และผลที่ออกมาอาจร้ายกว่าที่คาดกัน ทั้งนี้ปัจจุบันอาวุธยุทโธปกรณ์ทางทหารมีคอมพิวเตอร์อยู่ในตัวแทบทั้งสิ้นไม่ว่าจะเป็นเครื่องบิน รถถังหรือขีปนาวุธ หากระบบต่าง ๆ หยุดทำงานหรือทำงานผิดพลาดในปี 2000 ย่อมเกิดปัญหา

ในส่วนของธนาคารและสถาบันการเงิน ด้านระบบหยุดทำงานต่อเนื่องที่เริ่มทั่วประเทศหยุดทำงาน ธนาคารไม่สามารถให้บริการได้เนื่องจากข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับการฝากการถอน ลูกหนี้ เจ้าหนี้ ผิดพลาด ระบบเศรษฐกิจของประเทศหยุดชะงักเพราะธุรกรรมต่าง ๆ กระทำผ่านธนาคาร

ภาคการคมนาคมขนส่ง การขึ้นลงของเครื่องบินจะมีปัญหาอาจวิ่งชนกันในทางวิ่งเดียวกันระหว่างเครื่องที่จะลงกับเครื่องที่จะขึ้น ระบบคอมพิวเตอร์ในเครื่องบินอาจหยุดทำงาน เช่น เครื่องยนต์ ระบบนำร่อง อาจเกิดโศกนาฏกรรมร้ายแรงได้

ด้านการสื่อสาร เช่น ระบบโทรศัพท์ทางไกล นอกจากการติดต่อสื่อสารระหว่างประเทศที่สับสน การคิดค่าบริการ ที่แพงลิบลิ่ว จนถึงระบบการสื่อสารของประเทศหยุดชะงักติดต่อระหว่างภายในและภายนอกประเทศไม่ได้

การคิดคำนวณภาษี การจัดเก็บงบประมาณย่อมประสบปัญหาเช่นกันสำนักงานงบประมาณไม่สามารถเบิกจ่ายเงินได้ เพราะกรมสรรพากรก็บอกไม่ได้ว่ารัฐมีเงินอยู่เท่าไร งบประมาณแต่ละหน่วยงานต้องการเท่าไร เงินเดือนข้าราชการก็เบิกจ่ายไม่ได้ กลไกของประเทศจะหยุดชะงัก

กรมศุลกากรก็ไม่วางการนำเข้าการส่งออกว่ามาจากไหนจะไปที่ไหน ต้องหันไปใช้มือและเอกสารทำงานหมด

ด้านสาธารณสุข ก็มีปัญหาดังแต่วันหมดอายุของยา ซึ่งผู้บริโภคต้องได้รับผลเสียโดยตรง เครื่องมือแพทย์ก็จะมีปัญหาในการบันทึกอาการของคนป่วย เช่น เครื่องช่วยหายใจ เครื่องปั๊มหัวใจ ซึ่งจะมีปัญหาต่อคนป่วยหากระบบคอมพิวเตอร์ในเครื่องเหล่านี้หยุดทำงาน ข้อมูลการแพทย์ที่เก็บไว้ในระบบคอมพิวเตอร์อาจพินาศไปหมด ฐานข้อมูลเกี่ยวกับโรคภัยไข้เจ็บของคนไข้อาจสับสนได้

อนึ่งสำหรับหน่วยงานราชการไทยได้พิจารณาแยกกลุ่มหน่วยงานที่ต้องแก้ปัญหา วายทูเค็ดังกล่าวเป็น 4 กลุ่มหลัก คือ 1. กลุ่มไฟฟ้าและพลังงาน 2. กลุ่มการเงิน การธนาคาร และประกันภัย 3. กลุ่มการสื่อสารโทรคมนาคมและขนส่ง 4. กลุ่มความสงบสุขของสังคม และยังมีหน่วยงานอื่น ๆ อีกเช่น การประปาส่วนภูมิภาค การประปานครหลวง และทบวงมหาวิทยาลัย ที่ถูกจัดให้อยู่ในกลุ่มหน่วยงานที่มีความสำคัญอย่างยิ่งยวด เช่นกัน

หน่วยงานทั้ง 4 กลุ่มดังกล่าวต้องแก้ปัญหา Y2K ให้เสร็จภายในวันที่ 31 ธ.ค. 2541 และต้องทำการทดสอบระบบที่แก้ไขแล้วว่าสามารถทำงานได้จริงให้เสร็จภายในวันที่ 30 เม.ย. 2542 ซึ่งต่อมาปรับเป็น 30 มิ.ย. 2542 รวมทั้งต้องมีแผนสำรองฉุกเฉิน (Contingency Plan) รองรับในกรณีเกิดความผิดพลาดของระบบคอมพิวเตอร์จนทำให้งานหยุดชะงัก ทั้งนี้โดยมีงบประมาณในการแก้ไขปัญหาภาครัฐนั้นประมาณการเมื่อสิ้นเดือนธ.ค. 2541 อยู่ที่ 1,648 ล้านบาท กระทรวงกลาโหมมากที่สุด และจากรายงานในเดือน พ.ย. 2541 ความคืบหน้าในการแก้ปัญหาของหน่วยงานหลักทั้ง 4 กลุ่ม สรุปได้ดังนี้ 1. มีการประเมินปัญหา (Assessment) ที่อาจกระทบจากปัญหา Y2K แล้ว 100 % 2. มีแผนแก้ปัญหา (Renovation) 20 % 3. กำลังแก้ไข (Validation) 33 % และ 4. นำระบบที่แก้ไขแล้วกลับไปติดตั้งให้ใช้ได้จริง (Implementation) 27 %

2. การเคลื่อนไหวภาคเอกชน

2.1 การเคลื่อนไหวด้านเทคโนโลยีการสื่อสาร

หัวข้อข่าว

2.1 คอมพิวเตอร์ปีก "วายทูเค" ปลุกตลาดโดกว่า 4 % (กรุงเทพธุรกิจ 26/02/42)

สรุปประเด็นข่าว

2.1 คอมพิวเตอร์ปีก "วายทูเค" ปลุกตลาดโดกว่า 4 % (กรุงเทพธุรกิจ 26/02/42)

นายจรัส สว่างสมุทร กรรมการสมาคมธุรกิจคอมพิวเตอร์ไทย (ATCI) ประเมินว่าสถานการณ์คอมพิวเตอร์ของไทยปี 2542 นี้มีแนวโน้มเติบโตถึงร้อยละ 4.46 ด้วยปัจจัยบวกหลายประการคือ 1. แนวโน้มเศรษฐกิจไทยเริ่มฟื้นตัว เห็นได้จากผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติเดือน ม.ค. เพิ่มขึ้นร้อยละ 0-1 รวมถึงการใช้นโยบายงบประมาณขาดดุล 2. ดอกเบี้ยต่ำ มีผลกระทบต่อตลาดไอทีค่อนข้างดี 3. การตื่นตัวซื้อคอมพิวเตอร์ใหม่เพื่อแก้ปัญหา Y2K ซึ่งคาดว่าจะมากขึ้นอีกช่วงไตรมาส 2 และ 3 โดยเฉพาะฮาร์ดแวร์จากต่างประเทศ 4. การได้รับเงินช่วยเหลือจากต่างประเทศ

แหล่งข่าวทั้งจากบริษัทเอเซอร์ คอมพิวเตอร์ (ประเทศไทย) และบริษัทคอมแพคคอมพิวเตอร์(ประเทศไทย) ต่างมีความเชื่อว่าตลาดมีแนวโน้มเติบโตขึ้น

นายมนู อรรถเดชเชษฐ นายกสมาคมธุรกิจคอมพิวเตอร์ไทย แสดงความคิดเห็นว่าหากตั้งเป้าให้ไทยพัฒนาซอฟต์แวร์เพื่อใช้ภายในประเทศและเพื่อทดแทนการนำเข้าอย่างจริงจังแล้ว ใน 5-7 ปีข้างหน้า จะลดการนำเข้าซอฟต์แวร์จากต่างประเทศ คาดว่า พ.ศ. 2005 ไทยจะผลิตซอฟต์แวร์ได้ถึงร้อยละ 70 เพื่อใช้ภายในประเทศ เนื่องจากการเปลี่ยนยุคซอฟต์แวร์เข้าสู่ยุคการประมวลผลผ่านอินเทอร์เน็ต (ยุคอินเทอร์เน็ตคอมพิวเตอร์) ทำให้ลักษณะการพัฒนาซอฟต์แวร์เปลี่ยนแปลงไป ธุรกิจด้านนี้จะเติบโตมากขึ้น

3. ภาคประชาชนและองค์กรเอกชน

3.1 การเคลื่อนไหวด้านเทคโนโลยีชีวภาพ

หัวข้อข่าว

3.1.1 จักร์รัฐออก ก.ม." ความปลอดภัยทางชีวภาพ" (กรุงเทพธุรกิจ12/03/42)

สรุปประเด็นข่าว

3.1.1 จักร์รัฐออก ก.ม." ความปลอดภัยทางชีวภาพ" (กรุงเทพธุรกิจ12/03/42)

รศ. ดร.วินัย ดะห์ลัน นักวิชาการชีวภาพ คณะสหเวชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ระบุว่า คริสต์ศตวรรษที่ 21 เป็นยุคของเทคโนโลยีชีวภาพ โดยเฉพาะในเรื่องการดัดต่อยีน หรือหน่วยพันธุกรรม ซึ่งเป็นผลิตภัณฑ์ที่เกิดขึ้นจากเทคโนโลยีชีวภาพ การพัฒนาในเรื่องนี้ยังเป็นที่ถกเถียงของนักวิทยาศาสตร์และกลุ่มอนุรักษ์ผู้บริโภคทั่วโลก ในประเด็นเรื่องความปลอดภัยทางชีวภาพ โดยเฉพาะการทำให้สิ่งมีชีวิตเปลี่ยนแปลงพันธุกรรม ซึ่งส่งผลกระทบต่อสุขภาพ และจริยธรรมทางศาสนา กลุ่มพืชมอควรรู้ชั้นนำในอังกฤษเรียกอาหารที่ผ่านการดัดต่อยีนว่า "อาหารของแฟรงเคนสไตน์" นอกจากนี้ กลุ่มอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในอังกฤษยังได้ทำการประท้วงรัฐบาล ที่นำเข้าถั่วเหลืองจากสหรัฐอเมริกาที่เชื่อว่าการดัดต่อทางพันธุกรรม

นายวิฑูรย์ เลี่ยนจำรูญ เครือข่ายสิทธิภูมิปัญญาไทย ได้ระบุถึงประเด็นที่ควรให้ความสำคัญและตระหนักถึงการพัฒนาทางด้านเทคโนโลยีชีวภาพคือ ความหลากหลายทางชีวภาพและสิทธิของผู้บริโภค ซึ่งผลกระทบที่ชัดเจนจากเทคโนโลยีดังกล่าวคือ การส่งผลให้พืชพันธุ์พื้นเมืองสูญพันธุ์ไป แมลงที่มีประโยชน์ต่อระบบนิเวศ หายไปจากระบบ ซึ่งมีความสำคัญต่อการดำรงอยู่ของพันธุ์ที่หลากหลาย

นายวิฑูรย์ เสนอว่า รัฐบาลจำเป็นต้องควบคุมความปลอดภัยทางชีวภาพ เพราะถึงแม้ว่า ศูนย์พันธุวิศวกรรมจะวางแนวทางการควบคุมความปลอดภัยทางชีวภาพแล้วก็ตาม แต่ไม่มีกฎหมายรองรับ รัฐบาลควรผลักดันกฎหมายออกมารองรับ และควรกำหนดให้มีการติดตามผลกระทบที่เกิดขึ้นที่เกิดจากเทคโนโลยีชีวภาพ เพื่อความปลอดภัยของผู้บริโภค รวมถึงควรระบุถึงการชดเชยความเสียหายที่เกิดขึ้นจากเทคโนโลยีชีวภาพ

3.2 การเคลื่อนไหวด้านการวิจัย

หัวข้อข่าว

3.2.1 วิจัยเลือกกุ้ง-กระดองปู เป็นยาสารพัดประโยชน์ (มติชน 24/02/42)

สรุปประเด็นข่าว

3.2.1 วิจัยเลือกกุ้ง-กระดองปู เป็นยาสารพัดประโยชน์ (มติชน 24/02/42)

คณะนักวิจัยแห่งสถาบันเทคโนโลยีแห่งเอเชีย หรือเอไอที ระบุว่าเปลือกกุ้งและกระดองปู หรือเปลือกของสัตว์น้ำอื่น ๆ ประกอบด้วยพอลิแซ็กคาไรด์ หรือไคติน ที่มีประโยชน์มากมาย โดยไคตินเป็นสารที่อุดมไปด้วยเส้นใยสารอินทรีย์มากที่สุด รองลงมาจากไม้ และยังเป็นสารที่สามารถต่อต้านเชื้อรา แบคทีเรีย เชื้อของไคตินที่อยู่ระหว่างการทดลองก็ใช้เป็นตัวยารักษาแผลที่ถูกไฟไหม้ ไคตินเหนียวก็ใช้เคลือบเมล็ดพืชเพื่อต้านเชื้อรา ป้องกันแมลงรบกวน

เปลือกกุ้งเป็นแหล่งสารโคตินที่มีลักษณะแข็งเหมือนแป้งและคล้ายพลาสติก ซึ่งการสกัดสารโคตินจากเปลือกกุ้งจะทำได้ง่ายมาก โดยใช้แบบที่เรซินชนิดเดียวกับที่ใช้ทำโยเกิร์ตหรือนมเปรี้ยว สารโปรตีนก็จะหลุดออกเหลือแต่โคติน

สารโคตินจากเปลือกกุ้งสามารถสกัดหยาบๆ ที่ช่วยให้เม็ดเลือดแข็งตัวเร็วมากขึ้น ใช้เป็นยาลดความอ้วน เพราะเป็นสารสกัดการจับตัวของไขมัน อนาคตเปลือกกุ้งจะมีบทบาทสำคัญในวงการแพทย์และอุตสาหกรรม

3.3 การเคลื่อนไหวเกี่ยวกับปัญหา Y2K

หัวข้อข่าว

3.3.1 วิกฤติ Y2K ปีน้าอย่าเป็นกระต่ายตื่นตูม (ไทยรัฐ 04/01/42)

3.3.2 นัก กม.ดันออก พ.ร.ก. คุ่มครองผู้บริโภครณิวยายุเค (กรุงเทพธุรกิจ 27/01/42)

สรุปประเด็นข่าว

3.3.1 วิกฤติ Y2K ปีน้าอย่าเป็นกระต่ายตื่นตูม (ไทยรัฐ 04/01/42)

รศ.ยีน ภูววรรณ อาจารย์คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ผู้เชี่ยวชาญคอมพิวเตอร์ ได้แสดงความคิดเห็นว่า ผู้คนเพิ่งให้ความสนใจในปัญหาปี 2000 เมื่อ ปี 1995 นี้เอง ไม่อยากให้ตื่นตระหนก แต่ควรมีความตระหนักถึงความสำคัญ เพราะเทียบสัดส่วนแล้วประเทศในยุโรปและอเมริกาซึ่งพึ่งพาคอมพิวเตอร์มาก คือผู้เดือดร้อนตัวจริง ขณะที่ไทยเราพึ่งพาคอมพิวเตอร์น้อยกว่าระดับความเดือดร้อนจึงอยู่ห่างไกล

3.3.2 นัก กม.ดันออก พ.ร.ก. คุ่มครองผู้บริโภครณิวยายุเค (กรุงเทพธุรกิจ 27/01/42)

นายประสิทธิ์ เอกบุตร ศาสตราจารย์ประจำคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ กล่าวในงานสัมมนาเรื่อง "ความเสี่ยงทางกฎหมายอันเกิดจากปัญหาคอมพิวเตอร์ปี ค.ศ.2000 ว่า" ภาครัฐควรจะตรากฎหมายพิเศษอาจเป็น พ.ร.ก. ก็ได้ เพราะถ้าจะร่างกม.ใหม่คงออกมาไม่ทันใช้ด้วยต้องผ่านขั้นตอนรัฐสภา และหากเกิดการยุบสภา เพื่อคุ้มครองผู้บริโภค ที่ได้รับผลกระทบจากปัญหาคอมพิวเตอร์ 2000 ขึ้นมาบังคับใช้ก่อน เพราะประเทศไทยยังไม่มีกฏพิจารณาคุ้มครองผู้บริโภคเลย ทั้งๆ ที่ปัญหาดังกล่าวจะเกิดขึ้นในอีกไม่ถึง 300 วันข้างหน้า ขณะเดียวกัน กม. เดิมก็อาจไม่คุ้มครอง เพราะมีนานแล้วและไม่ใช่เป็น กม. เฉพาะเรื่อง อีกทั้งภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับ กม. ยังไม่ได้เข้ามาดูแลอย่างจริงจัง

ปัญหาวายทุเคมีความเสี่ยงหลายเรื่อง เช่น ปัญหาความบกพร่องของระบบฮาร์ดแวร์ ซอฟต์แวร์ อันเกิดจากความประมาทของผู้ขายหรือใจปิดบังข้อมูล ซึ่งลูกค้าอาจฟ้องร้องได้ นอกจากนี้กรณีที่มีการเซ็นสัญญาซื้อขายคอมพิวเตอร์ในโครงการเบ็ดเสร็จ (เทิร์นคีย์) ในสัญญาต้องระบุครอบคลุมปัญหาวายทุเคหรือไม่ ซึ่งผู้ขายต้องเปิดเผยข้อมูลในส่วนนี้ให้กับผู้ซื้อมากที่สุด ตัวอย่างในสหรัฐมีถึง 40 คดีแล้วที่ฟ้องร้องกับบริษัทผู้ขายคอมพิวเตอร์ ส่วนไทยยังไม่มีเพราะความเสียหายยังไม่เกิด แต่ควรมี กม. บัญญัติให้พร้อมเพื่อเตรียมรับมือกับปัญหา

นายประสิทธิ์ เสนอให้รัฐตรา กม.สารบัญญัติให้พร้อมรับมือภายใน 1 เดือน

นายกฤษณะ ช่างกล่อม หัวหน้าโครงการพัฒนากฎหมายเทคโนโลยีสารสนเทศ กล่าวว่า การตรา พ.ร.ก. เป็นสิ่งที่ดี แต่ประชาชนต้องช่วยกันเรียกร้องต่อฝ่ายบริหารด้วย

สำหรับบทลงโทษไม่มี เพียงแต่ผู้ใดให้ข้อมูลเป็นเท็จก็จะเกิดความเสียหาย พ.ร.ก. นี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้เปิดเผยข้อมูลที่เป็นจริง ซึ่งจะสร้างความได้เปรียบทางธุรกิจ หากใครไม่เปิดเผย จะเกิดการฟ้องร้องได้ ซึ่งรูปแบบการฟ้องร้องเบื้องต้นอาจเกิดระหว่างบริษัทผู้ผลิตฮาร์ดแวร์ ซอฟต์แวร์ กับบริษัทที่ซื้อระบบไปใช้

4. ความเคลื่อนไหวภาคต่างประเทศ

4.1 ความเคลื่อนไหวด้านเทคโนโลยีข่าวสาร

หัวข้อข่าว

4.1.1 ไอทีในทศวรรษหน้า (กรุงเทพธุรกิจ 28/10/41)

สรุปประเด็นข่าว

4.1.1 ไอทีในทศวรรษหน้า (กรุงเทพธุรกิจ 28/10/41)

นายบิล เกตส์ ประธานไมโครซอฟต์ คาดความเคลื่อนไหวของเทคโนโลยีข่าวสารในอีก 10 ปีข้างหน้าว่า เครื่องพีซีทุกเครื่องสามารถฟัง พูด และเรียนรู้ได้เหมือนมนุษย์ ซึ่งบริษัทไมโครซอฟท์ได้ลงทุนในโครงการที่เรียกว่า "ระบบประสาทดิจิทัล" (Digital Nervous System) โดยผู้ใช้งานจะสามารถใช้งานได้ง่าย มีความสุข และมีประสิทธิภาพมากขึ้น

ส่วนนายเกรก แห่งบริษัทอินเทล ผู้ผลิตไมโครชิพรายใหญ่ของโลก ได้คาดว่าทศวรรษหน้า การสื่อสารของมนุษย์ชาติจะมีความก้าวหน้าขึ้น ทั้งการเชื่อมต่อระบบคอมพิวเตอร์ ที่สามารถสื่อสารความกับมนุษย์ได้มากขึ้น ทั้งด้านคำพูด การโต้ตอบ การแปลภาษา การคาดเดาความต้องการล่วงหน้า รวมถึงการค้นหาข้อมูลตามที่ต้องการผ่านอินเทอร์เน็ตได้ในทันที

นอกจากนี้แล้ว ในอนาคต มนุษย์ยังสามารถที่จะพิมพ์ภาพถ่าย ส่งโทรสาร หรืออีเมลภาพถ่ายได้โดยตรงจากอุปกรณ์พีดีเอ (Personal Digital Asistants) ที่มีขนาดเล็ก กระทัดรัด ไม่จำเป็นต้องทำผ่านเครื่องพีซีอีกต่อไป จะเป็นการส่งภาพได้ทั้งแบบภาพนิ่งหรือภาพวิดีโอแบบออนไลน์

4.2 การเคลื่อนไหวด้านเทคโนโลยีชีวภาพ

หัวข้อข่าว

4.2.1 การประชุมเกี่ยวกับสิ่งมีชีวิตที่ผ่านการดัดแปลงยีนไม่บรรลุนิติภาวะ (BANGKOK POST 22/02/99, ผู้จัดการ 26/02/42, 12/03/42 มติชน 03/03/42)

สรุปประเด็นข่าว

4.2.1 การประชุมเกี่ยวกับสิ่งมีชีวิตที่ผ่านการดัดแปลงยีนไม่บรรลุนิติภาวะ (BANGKOK POST 22/02/99, ผู้จัดการ 26/02/42, 12/03/42 มติชน 03/03/42)

การประชุมข้อตกลงกำหนดกฎข้อบังคับสากลในการเคลื่อนย้ายพืชผลที่ผ่านกระบวนการเปลี่ยนแปลงทางพันธุกรรมและผลิตภัณฑ์สิ่งมีชีวิตอื่น ๆ (LMOs : living modified organisms) ได้จัดขึ้นที่เมืองคาร์ตาจินา ประเทศโคลัมเบีย ในสัปดาห์สุดท้ายของเดือนกุมภาพันธ์ 2542 จัดโดย ก.สิ่งแวดล้อมของโคลัมเบีย ภายใต้การสนับสนุนของสนธิสัญญาความหลากหลายทางชีวภาพ โดยมีตัวแทนจากประเทศต่าง ๆ เข้าร่วมประชุม 174 ประเทศ จุดมุ่งหมายคือการกำหนดอนุสัญญาเพื่อกำหนดหลักการประกันมาตรการป้องกันในระดับหนึ่ง การจัดการ และใช้สิ่งมีชีวิตที่ผ่านกระบวนการปรับปรุงทางพันธุกรรม ที่อาจมีผลกระทบต่อความหลากหลายทางชีวภาพ ซึ่งหากมีการสรุปการพูดคุยกันแล้วจะได้ยื่นอนุสัญญาที่ได้รับการลงนามต่อที่ประชุมว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพแห่งสหประชาชาติ เพื่อเสนอรับรองเป็นขั้นสุดท้าย

แต่ปรากฏว่าในการประชุมมีประเด็นที่ถกเถียงกันหลายประเด็นด้วยกัน เช่น

1. การกำหนดข้อบังคับในการส่งผลิตผล LMOs ข้ามเขตแดนการกำหนดข้อตกลง เกี่ยวกับวิธีรักษาความปลอดภัยทางชีวภาพ การติดฉลาก LMOs การให้ข้อมูลเกี่ยวกับ LMOs แก่ประเทศที่นำเข้าสินค้าดังกล่าว และความสอดคล้องต่อข้อตกลงนานาชาติอื่น ๆ ของอนุสัญญาในอนาคต

2. ความรับผิดชอบ และผู้รับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดจาก LMOs

ตัวแทนกลุ่มประเทศที่มีนโยบายสนับสนุนข้อตกลงกำหนดกฎหมายดังกล่าว ได้แก่ กลุ่มสหภาพยุโรป และประเทศอื่น ๆ ที่นอกเหนือจากกลุ่มโมอามี ซึ่งกลุ่มโมอามีนี้ประกอบด้วย สหรัฐอเมริกา แคนาดา ออสเตรเลีย อาร์เจนตินา ชิลี และอุรุกวัย กลุ่มนี้จะมียุทธศาสตร์คัดค้านข้อเสนอดังกล่าวโดยเฉพาะประเด็นที่ 1 ซึ่งกลุ่มนี้ปฏิเสธความเห็นด้วยอย่างห้วนผ่า กลุ่มนี้ยืนยันให้แยกพืชผลวัตถุติดพันธุกรรมที่มีสัดส่วนมากกว่า 90% ของกลุ่มผลิตภัณฑ์ LMOs ในการค้าปัจจุบันออกไปและปฏิเสธที่จะประนีประนอมกับประเทศต่างๆ แต่จากผลการประชุมในวันสุดท้าย 24 ก.พ. 2542 คณะผู้แทนจากประเทศต่างๆ ตกลงให้เลื่อนวันรับรองข้อตกลงออกไปไม่มีกำหนด

การกระทำของกลุ่มโมอามี ทำให้ถูกกล่าวหาจากกลุ่มกรีนพีซว่าเป็นการเข้าร่วมประชุมเพื่อที่จะปกป้องอุตสาหกรรมชีวพันธุกรรมของตน ดังนั้นกลุ่มกรีนพีซจึงเรียกร้องให้รัฐบาลของประเทศต่าง ๆ ห้ามการนำเข้าพืชผลที่ผ่านกระบวนการเปลี่ยนแปลงทางพันธุกรรม

4.3 การเคลื่อนไหวเกี่ยวกับปัญหาวิกฤ

หัวข้อข่าว

4.3.1 นักร้องหลังวันสยองขวัญ : ระบิตเวลาลงระบบคอมพิวเตอร์ (ผู้จัดการ 28/12/41, 02/03/42 มติชน 22/02/42, กรุงเทพธุรกิจ 04/03/42)

สรุปประเด็นข่าว

4.3.1 นักร้องหลังวันสยองขวัญ : ระบิตเวลาลงระบบคอมพิวเตอร์ (ผู้จัดการ 28/12/41, 02/03/42 มติชน 22/02/42, กรุงเทพธุรกิจ 04/03/42)

ปัญหา Y2K มีการกล่าวถึงกันมาตั้งแต่ ค.ศ.1990 และเริ่มกล่าวขวัญกันมากขึ้นเมื่อใกล้ ค.ศ.2000 ปี 1993 ได้มีรายงานข่าวทั่วโลกเตือนเรื่องปัญหาที่จะเกิดขึ้นกับระบบคอมพิวเตอร์พร้อม ๆ กันใน ปี 2000 ซึ่งนักเขียนโปรแกรมคอมพิวเตอร์รู้จักกันในชื่อว่าปัญหาปี 2000 หรือ "Y2K" หรือ "The Millennium Bug" แต่นิยมเรียกกันว่า "Y2K" Y=year K=กิโลหรือถ้าเป็นตัวเลขหมายถึง 1000 Y2K = ปี 2000

ปัญหา Y2K จะเกิดขึ้นกับระบบคอมพิวเตอร์ที่มีการเก็บข้อมูลในรูปแบบ YYMMDD (ปี/เดือน/วัน) โดยข้อมูลที่เก็บปี ค.ศ.จะเก็บเฉพาะเลข 2 หลักสุดท้าย เพื่อประหยัดพื้นที่และราคา พอถึงปี 2000 คอมพิวเตอร์จะเก็บตัวเลขแค่ 00 ซึ่งอาจหมายถึง ปี 1900 หรือ 2000 ก็ได้ ทำให้การคำนวณใด ๆ ที่เกี่ยวกับปี ค.ศ.2000 มีโอกาสผิดพลาด ในเบื้องต้นคือการนับวันผิด และอาจนำไปสู่การตัดสินใจผิดในเรื่องต่างๆ ที่มีวันที่เข้ามาเกี่ยวข้อง ตั้งแต่การคิดเงินผิดกรณีค่าดอกเบี้ย ค่าใช้บริการต่าง ๆ จนถึงขั้นคอมพิวเตอร์หยุดการทำงาน ทำให้ระบบงานอื่น ๆ ที่ใช้คอมพิวเตอร์ควบคุมต้องหยุดการทำงานไปด้วย ซึ่งผลกระทบมีตั้งแต่เรื่องเบื้องต้นทางธุรกิจไปจนถึงความเสียหายที่รุนแรงมากขึ้น เช่น เครื่องจักรในโรงงาน ในอาคาร ในระบบการคมนาคมขนส่ง หยุดชะงัก รวมไปถึงอันตรายแก่ชีวิตในระบบที่เกี่ยวข้องกับอุปกรณ์ในโรงพยาบาล หรือความปลอดภัยสาธารณะ

ความยุ่งยากของปัญหา อยู่ที่ขนาดและความเชื่อมโยงของระบบโปรแกรมในระบบงานที่ใช้วันที่ร่วมกันในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ซึ่งองค์กรของตนอาจแก้ปัญหาแล้ว แต่อาจประสบปัญหาจากการร่วมงานหรือการใช้ข้อมูลจากหน่วยงานอื่นที่ยังไม่ได้แก้ไขก็ได้ ทั้งนี้สามารถสรุปประเด็นของปัญหา Y2K ได้ 3 ประการคือ

1. เป็นทั้งปัญหาเทคโนโลยีสารสนเทศ และปัญหาเชิงธุรกิจและการจัดการ ซึ่งกระทบกับหน่วยงานแทบทุกแห่งโดยมีความรุนแรงในระดับต่าง ๆ กัน

2. เป็นปัญหาที่เกี่ยวข้องกับระบบคอมพิวเตอร์ทุกรูปแบบทั้ง เมนเฟรม มินิคอมพิวเตอร์ และไมโครคอมพิวเตอร์ และทั้งฮาร์ดแวร์ และซอฟต์แวร์ เกี่ยวเนื่องกับงานหลายประเภททั้งที่เป็นคอมพิวเตอร์สำหรับระบบงานสารสนเทศ ระบบงานประยุกต์ หรือคอมพิวเตอร์ที่ฝังตัวอยู่ในอุปกรณ์หรือเครื่องจักร (Embedded System)

3 เวลาในการแก้ปัญหาจำกัด นั่นคือต้องก่อนวันที่ 1 ม.ค.2543 (ค.ศ.2000)

ดร.รอส แอนเดอร์สัน แห่งศูนย์ค้นคว้าวิจัยระบบรักษาความปลอดภัยคอมพิวเตอร์ แห่งมหาวิทยาลัยเคมบริดจ์ ระบุว่า ข่าวที่จะปรากฏออกมาอย่างไม่ขาดสายและทำลายความสงบสุขของชาวโลกใน ค.ศ.1999 คือข่าวการทำนายความล้มเหลวของระบบคอมพิวเตอร์ โดยความตื่นตระหนกจะเริ่มปรากฏประมาณเดือน ส.ค.หรือ ก.ย. ซึ่งผู้คนจะพากันกักตุนอาหารและธนบัตรเอาไว้ และกล่าวเพิ่มเติมว่าในภูมิภาคยุโรปตะวันตก ฝรั่งเศสเป็นประเทศที่เผชิญกับความเสี่ยงมากที่สุดในภาคบริการสาธารณะ โดยเฉพาะบริการสาธารณสุขโรค และอาจส่งผลกระทบต่อประเทศเพื่อนบ้าน เช่น อังกฤษที่ซื้อกระแสไฟฟ้าจากฝรั่งเศส

ค.ศ.1999 จึงเป็นปีแห่งความตื่นตระหนกในการเตรียมรับมือกับความล้มเหลวของระบบคอมพิวเตอร์ ที่จะมาถึงพร้อมกันในค.ศ. 2000 ซึ่งผู้เชี่ยวชาญระบุว่า ประเทศที่จะเผชิญกับความผันผวนมากที่สุดคือ ญี่ปุ่น ฝรั่งเศส รัสเซีย และบราซิล โดยภาคอุตสาหกรรมที่ได้รับผลกระทบมากที่สุดคือภาคสาธารณสุขโรค โดยเฉพาะการผลิตกระแสไฟฟ้า

การประหยัดพื้นที่และราคาโดยบรรจุตัวเลข ค.ศ.เพียง 2 หลักสุดท้ายของโปรแกรมเมอร์ไม่ใช่เป็นสิ่งที่โปรแกรมเมอร์ไม่รู้ปัญหาในอนาคต แต่พวกเขาคาดหวังว่าในเวลาที่ผ่านมาความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีในการทำคอมพิวเตอร์ที่มีมากขึ้นอาจไม่เกิดปัญหาได้ แต่คิดผิด อีกทั้งระบบดังกล่าวอาจก่อให้เกิดความหายนะไปทั่วโลก ทั้งวงการทหาร ขนส่ง สื่อสาร พลังงาน และการบริหารการเงิน

จากข้อมูลของ มาร์กาเร็ต โจอาคิม ผู้ประสานงานเกี่ยวกับ ปี 2000 ของบริษัทประมวลผลข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ ดาตา ซิสเต็มส์ ระบุว่า นับตั้งแต่วันที่ 1 ม.ค. 1999 ปัญหาเริ่มเกิดขึ้นแล้วในส่วนระบบบัญชีบางโปรแกรมที่รันวันครบกำหนดจ่ายเบี้ยประกันหรือดอกเบี้ยล่วงหน้าถึง 1 ม.ค. 2000

นอกจากนี้ วันที่ 9 เม.ย. 1999 ซึ่งเป็นวันที่ 99 ของปี และวันที่ 9 ก.ย. 1999 ซึ่งคอมพิวเตอร์จะบันทึกเป็น 9-9-99 ก็จะมีปัญหาเช่นกัน เพราะนักโปรแกรมเมอร์มักใช้เลข 9 แทนสัญลักษณ์คำส่งย่อและแถวเลข 9 มีความหมายว่า "ไม่ต้องทำคำสั่งนี้อีกต่อไป"

บริษัทอาร์ตเนอร์กรุ๊ป บริษัทที่ปรึกษาด้านเทคโนโลยีสารสนเทศระบุว่า สหรัฐอเมริกา เป็นประเทศที่มีความพร้อมที่สุดในการแก้ปัญหา Y2K รองลงมาคือแคนาดา ออสเตรเลีย แอฟริกาใต้ อิสราเอล และอังกฤษ และที่อยู่อันดับท้ายสุดคือบราซิล ซึ่งเป็นประเทศที่มีเศรษฐกิจใหญ่อันดับ 8 ของโลก และผู้ผลิตชิ้นส่วนอุตสาหกรรม โคมกัณฑ์ และอัญมณีรายหลักของโลก ซึ่งนักเศรษฐศาสตร์นายเอ็ดเวิร์ด ยาร์ดีนี แห่งดอยล์ มอร์แกน เกรน เฟลส์ ในนิวยอร์ก บอกว่าบราซิลมีแนวโน้มที่จะไม่สามารถแก้ปัญหาความล้มเหลวของระบบคอมพิวเตอร์ในค.ศ.2000 สำหรับสถานการณ์การแก้ปัญหาในประเทศอื่น ๆ นั้น มีหลายประเทศด้วยกัน เช่น

ญี่ปุ่น ยังขาดแคลนมาตรการออกมารองรับ นอกจากนี้ ยังยอมรับว่าวงการอุตสาหกรรม เช่น การเงิน การขนส่ง พลังงาน โทรคมนาคม และเวชภัณฑ์ ยังมีความล่าช้าในการรับมือกับปี 2000

ฮ่องกง คอมพิวเตอร์ร้อยละ 80 มีความพร้อมในการรับมือแล้ว แต่ที่ห่วงคือ ธุรกิจขนาดกลางและเล็ก

อินเดีย คาดหมายว่าจะไม่ได้รับความเสียหายมากนัก เพราะมีคอมพิวเตอร์ใช้เพียง 2.3 ล้านเครื่องเท่านั้นเมื่อเทียบกับจำนวนประชากรที่มีถึง 950 ล้านคน อีกทั้งยังเป็นประเทศที่บริษัทซอฟต์แวร์ต่าง ๆ ได้รับขอรีไทร์ให้คิดโปรแกรมแก้ปัญหาดังกล่าว

จีน ออกกฎหมายประกาศให้หน่วยงานรัฐบาลทั้งหมดแก้ไขระบบคอมพิวเตอร์ภายในเดือน มี.ค. 2542 และกำหนดให้เสร็จสิ้นการทดสอบในเดือน ก.ย. 2542

นายจิต ธารทอง เจ้าหน้าที่ประจำฝ่ายข้อมูลหลักของธนาคารโลก ได้กล่าวกับตัวแทนของนานาชาติ รวมทั้งผู้เชี่ยวชาญ ที่มีความวิตกกังวลเกี่ยวกับปัญหา Y2K ที่อาจเป็นสาเหตุความปั่นป่วนทั่วโลกที่เข้าร่วมประชุมที่กรุงมะนิลา เมื่อวันที่ 3 มีนาคม 2542 ซึ่งเป็นการประชุมครั้งที่ 2 เกี่ยวกับปัญหา Y2K ว่าปัญหานี้สามารถที่จะแพร่กระจายออกไปเหมือนการลุกลามของวิกฤติการณ์เงินของเอเชีย โดยระบุว่าปัญหานี้จะมีผลกระทบโดยตรงต่อวงการธุรกิจธนาคารรวมทั้งไฟฟ้าและพลังงาน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในช่วงเวลาของการเติบโตของระบบคอมพิวเตอร์ในเอเชียไม่ได้มีการส่งเสริมประสิทธิภาพในการปฏิบัติไปพร้อม ๆ กับการเติบโตดังกล่าว

ในส่วนของธนาคารโลกนั้นได้ดำเนินการตรวจสอบระดับความพร้อมของโครงการพัฒนาประมาณ 300 โครงการของธนาคารโลกในเอเชีย เพื่อสร้างความมั่นใจว่าโครงการเหล่านั้นจะไม่เสียหาย นอกจากนี้แล้ว จากการสำรวจประเทศกำลังพัฒนาจำนวน 139 ประเทศพบว่าเพียง 54 ประเทศเท่านั้นที่เริ่มนโยบายแก้ปัญหา และจากวิกฤติเศรษฐกิจในเอเชีย เท่ากับเป็นการเพิ่มความรุนแรงของปัญหายิ่งขึ้น เนื่องจากเอเชียมีทรัพยากรน้อยมากในการแก้ปัญหา

นายรอน บอลส์ หัวหน้าฝ่ายงานเฉพาะกิจด้าน Y2K ของสหภาพโทรคมนาคมระหว่างประเทศ (ITU) ได้เสนอความเห็นในที่ประชุมคราวเดียวกันนี้ว่า ฝรั่งเศสและอิตาลียังไม่มีรายงานความคืบหน้าในการแก้ปัญหาแต่อย่างใด นอกจากนี้เขายังได้เสนอผลการสำรวจบริษัทโทรคมนาคมทั่วโลก ในปลายปี 2541 พบว่าในจำนวน 402 บริษัทนั้น ร้อยละ 36 มีความพร้อมที่จะรับมือกับปัญหาในปลายปี 2541 ร้อยละ 9 มีความพร้อมภายในเดือนมี.ค. 2542 ร้อยละ 22 พร้อมในเดือนมิ.ย.2542 ร้อยละ 17 พร้อมในเดือน ก.ย. และร้อยละ 3 พร้อมในสิ้นเดือน ธ.ค.

วุฒิสมาชิกโรเบิร์ต เบนเนตต์ พรรครีพับลิกัน จากรัฐอูทาห์ ประธานคณะกรรมการพิเศษแห่งวุฒิสภา และคริสโตเฟอร์ ดีอดด์ พรรคเดโมแครต จากรัฐคอนเนตทิคัต รองประธานคณะกรรมการพิเศษแห่งวุฒิสภา ได้กล่าวเตือนรัฐบาลสหรัฐอเมริกาให้มีความจริงจังเกี่ยวกับการแก้ปัญหา Y2K เบนเนตต์ กล่าวถึงสถานการณ์ปัญหา Y2K ว่าในขณะที่ กลุ่มคอมพิวเตอร์ในหลาย ๆ แห่ง ยังไม่สามารถแก้ปัญหาตัวเลขในปีค.ศ. 2000 ได้

ทั้งนี้จากสำเนารายงานของคณะกรรมการฯ ได้ระบุว่า อุตสาหกรรมด้านดูแลสุขภาพของสหรัฐมีความพร้อมน้อยที่สุด ซึ่งอาจเป็นเพราะช่วงเวลาที่ผ่านมาระบบการรักษายาบาลของสหรัฐมีปัญหา มาก สนาบบินแห่งชาติยังมีการเตรียมพร้อมในเรื่องนี้ช้ามาก การขนส่งสินค้าทางเรือก็จะเกิดปัญหาความชะงักงันในการบริการและจากการทดสอบความพร้อมสำหรับรับมือ Y2K ที่โรงงานไฟฟ้าพลังงานนิวเคลียร์ที่ชบอดตอม ในเมืองยอร์ก รัฐเพนซิลวาเนีย เมื่อวันที่ 8 ก.พ. โดยการตั้งเวลาล่วงหน้าในห้องควบคุมให้เป็นคืนวันที่ 31 ธ.ค. 2542 แต่เมื่อนาฬิกาเดินถึงเที่ยงคืน ปรากฏว่าระบบติดตามของโรงไฟฟ้าหยุดการทำงานไปนานถึง 7 ชั่วโมง ทั้งนี้เป็นการทดลองในส่วนที่ไม่กระทบต่อการส่งกระแสไฟ แต่ก็ยังไม่ทราบว่าจะไรจะเป็นสาเหตุที่ทำให้ระบบติดตามหยุดการทำงานเมื่อมีการเปลี่ยนเวลาสู่ ค.ศ.2000

ในสำเนารายงานยังระบุว่า ด้านทรัพยากรที่มีจำกัดและการขาดความตื่นตัว จะทำให้โรงพยาบาลในเมืองและชนบทต่าง ๆ มีความเสี่ยงสูงมาก ร้อยละ 90 ของสำนักงานของนายแพทย์ยังไม่ได้ตรวจสอบปัญหา นอกจากนี้ การค้าอาจต้องสะดุดเนื่องจากคู่ค้าที่สำคัญของสหรัฐเช่น ญี่ปุ่น หรือผู้ผลิตน้ำมัน เช่น ซาอุดีอาระเบียซึ่งยังล้มเหลวในเรื่องการเตรียมระบบคอมพิวเตอร์สำหรับปี 2000 และเวเนซุเอลาอาจไม่สามารถแก้ปัญหาได้ ประเทศอื่น ๆ ที่มีความเสี่ยงสูงได้แก่ ญี่ปุ่น เม็กซิโก ฝรั่งเศส เยอรมนี บราซิล อิตาลี และสเปน

สำหรับด็อค ได้เสนอแนะให้ประชาชนควรเตรียมพร้อมในด้านต่าง ๆ ดังนี้ ควรเตรียมเสบียงอาหารให้มาก เช่น น้ำดื่ม อาหาร กระป๋อง และข้าวของเครื่องใช้อื่น ๆ เช่นเดียวกับการเตรียมรับมือเฮอริเคน และควรเก็บสำเนาบันทึกทางการเงินต่างๆ ในกรณีที่คอมพิวเตอร์ของธนาคารมีปัญหาที่ไม่อาจคาดหมายได้ แต่ตนคิดว่าไม่น่าจะเกิด

อย่างไรก็ตาม เบเนดต์และด็อคต่างยืนยันในความปลอดภัยของคลังแสงนิวเคลียร์ แต่ปัญหาคอมพิวเตอร์อาจทำให้ปฏิบัติการในระบบอาวุธของประเทศอื่นเสียหายได้ นอกจากนี้จากความมั่นคงปลอดภัยของสหรัฐที่ลดลงในช่วงเวลาดังกล่าว สหรัฐอาจถูกโจมตีจากพวกกระบวนกรก่อการร้ายได้ ด็อคย้ำถึงความร่วมมือกันของรัสเซีย ปากีสถาน อินเดีย จีน และประเทศอื่น ๆ แต่ก็ไม่สามารถบอกชัดเจนลงไปได้ว่าปัญหาจะร้ายแรงแค่ไหน

4.4 การเคลื่อนไหวทางเทคโนโลยีด้านอวกาศ

หัวข้อข่าว

4.4.1 บอลลูนวิทยา (ผู้จัดการ 03/02/42)

4.4.2 Nasa seeks the sound of Mars ; องค์การนาซาค้นคว้าเสียงของดาวอังคาร

(BANGKOK POST05/01/99)

สรุปประเด็นข่าว

4.4.1 บอลลูนวิทยา (ผู้จัดการ 03/02/42)

จากการเคลื่อนไหวของคณะเดินทางรอบโลกด้วยบอลลูนซึ่งประกอบด้วยชาวอังกฤษ อเมริกัน และสวีเดน ซึ่งคณะนี้ประสบกับความล้มเหลวในปลายปี 2541 ที่ผ่านมา และอีกคณะหนึ่งนำโดยชาวออสเตรเลียจะเริ่มเดินทางรอบโลกด้วยบอลลูนกันใหม่ อย่างไรก็ตาม การเดินทางด้วยบอลลูนจะมีข้อจำกัดหลายอย่างทั้งการป้องกันลมพายุเบื้องต้นบนกระดาน้ำ และสามารถเดินทางได้เฉพาะในสถานที่ที่มีบรรยากาศ การที่ดาวอังคารมีบรรยากาศน้อยกว่าโลกประมาณ 100 เท่า ดังนั้น บอลลูนที่จะใช้ในการสำรวจดาวอังคารควรได้รับการออกแบบแตกต่างจากบอลลูนทั่วไป อย่างไรก็ตาม ปี 2546 NASA มีโครงการจะปล่อยบอลลูนสำรวจดาวอังคาร และปี 2557 เมื่อยานที่ NASA ส่งไปสำรวจดาวพลูโตถึงดาวพลูโตด้วยความเร็ว 19 กม./วินาที NASA จะปล่อยบอลลูนลอยผ่านชั้นบรรยากาศของพลูโตอย่างช้าๆจนถึงส่วนผิวของดวงจันทร์ Titan ของดาวเสาร์ ซึ่งมีบรรยากาศหนาแน่นมากก็จะได้รับการสำรวจด้วยบอลลูนด้วยเช่นกัน โลกในอนาคตจะใช้บอลลูนสำรวจดาวเคราะห์ต่าง ๆ

4.4.2 Nasa seeks the sound of Mars ; องค์การนาซาค้นคว้าเสียงของดาวอังคาร

(BANGKOK POST05/01/99)

ยานอวกาศของนาซาลำใหม่ล่าสุด (The Mars Polar Lander) เป็นยานอวกาศลำแรก ที่จะลงจอดในพื้นที่ใกล้เคียงกับขั้วใต้ของดาวอังคาร โดยเดินทางไปสำรวจดาวอังคารเมื่อวันที่ 4 ม.ค. 2542 จะลงจอดในเดือนธันวาคม ยานสำรวจนี้ไม่มีโทรศัพท์ขนาดเล็กสำหรับช่วยฟังเสียงติดไปด้วย เนื่องจากมีนักวิทยาศาสตร์บางคนกลัวว่าเสียงจะสามารถเดินทางผ่านบรรยากาศที่เบาบางของดาวอังคารได้หรือไม่ และถ้าหากว่าได้ก็เผื่อว่าจะได้ยินเสียงอื่นๆ นอกเหนือจากเสียงการทำงานของหุ่นยนต์และเครื่องยนต์ของยานอวกาศ แต่ภารกิจที่สำคัญงานนี้คือการค้นหาน้ำ

เจ็ดเวิร์ด ไวลเลอร์ แห่งหน่วยอวกาศวิทยาของนาซา กล่าวว่า การลงจอดบริเวณใกล้กับขั้วของดาว เราจะได้เห็นน้ำแข็งเย็นจัดซึ่งสวยงามมาก หากต้องการค้นหาสิ่งมีชีวิตในดาวดวงนี้เราต้องหาน้ำให้เจอ ยานที่ลงจอดบริเวณขั้วดาวอังคารจะประกอบด้วยเครื่องมือที่มีรูปร่างคล้ายแคนตาลูปติดตั้งอยู่ 1 คู่ เพื่อใช้ในการขุดหาน้ำ คำถามมีอยู่ว่ายานจะสามารถขุดได้มากน้อยเพียงใดในบรรยากาศอย่างนั้นหรือไม่

หนทางเดียวที่จะยืนยันได้ว่ามีสิ่งมีชีวิตในดาวอังคารหรือไม่ คือต้องพิสูจน์จากร่องรอยความสกปรกและหินต่าง ๆ ซึ่งนาซามีแผนที่จะค้นหาร่องรอยจากยานที่จะนำกลับมาใน ค.ศ. 2005 และดินหรือหินตัวอย่างจะถึงโลกในปี 2008

ผลงานในระยะใกล้ของภารกิจครั้งนี้คงจะยังไม่มียะไร นอกเสียจากว่า เจ้าไมโครโฟนเล็กๆ ตัวนั้นเกิดได้ยินเสียงเอลวิส หรือมนุษย์ดาวอังคารเดินผ่านหน้ากล้อง

การเมืองการปกครอง

1. ความเคลื่อนไหวภาครัฐ

1.1 ความเคลื่อนไหวทางการเมืองหลังการอภิปรายไม่ไว้วางใจ

หัวข้อข่าว

- 1.1.1 วาระสุดท้ายรัฐบาลชวน (ผู้จัดการ 02/02/42,มติชนสุดสัปดาห์ 23/02/42,กรุงเทพธุรกิจ 10/03/42)
- 1.1.2 ความหวังใหม่ก่อดันรัฐบาล (กรุงเทพธุรกิจ 04/02/42,ผู้จัดการ 26/02/42)
- 1.1.3 พล.ต.สนั่น โละทีมที่ปรึกษา (ผู้จัดการ 12/02/42)
- 1.1.4 จาตุรนต์นักการเมืองมาตรฐานแห่งปี (กรุงเทพธุรกิจ 18/02/42, ไทยโพสต์ 21/02/42, มติชนสุดสัปดาห์ 23/02/42)
- 1.1.5 ขาดีไทยโวยปชป.กรณีเทปอภิปราย (ผู้จัดการ 27/02/42,กรุงเทพธุรกิจ 01,2,3/03/42)

สรุปประเด็นข่าว

- 1.1.1 วาระสุดท้ายรัฐบาลชวน (ผู้จัดการ 02/02/42,มติชนสุดสัปดาห์ 23/02/42,กรุงเทพธุรกิจ 10/03/42)

สวนดุสิตโพล สำรวจความคิดเห็นของประชาชนที่ติดตามการอภิปรายไม่ไว้วางใจรัฐบาลทั้งในกทม. และหัวเมืองใหญ่ที่เป็นตัวแทนภาคต่าง ๆ ระหว่างวันที่ 31 ม.ค.-1 ก.พ. จำนวน 2,281 คน โดยกลุ่มตัวอย่างจะมีความรู้สึกต่อรัฐบาลก่อนการอภิปรายไม่ไว้วางใจ จำแนกเป็น 3 กลุ่มคือ กลุ่มที่ชอบรัฐบาลมาก ร้อยละ 41.04 ไม่ชอบรัฐบาลร้อยละ 18.63 และกลุ่มที่เฉย ๆ ร้อยละ 40.33

หลังการอภิปรายปรากฏผลว่ากลุ่มที่ชอบรัฐบาลเปลี่ยนเป็นไม่ชอบร้อยละ 7.69 กลุ่มที่ไม่ชอบรัฐบาลเปลี่ยนเป็นชอบร้อยละ 1.89 กลุ่มเฉย ๆ จะเปลี่ยนเป็นชอบร้อยละ 23.81 และเปลี่ยนเป็นไม่ชอบ ร้อยละ 20.4 ดังนั้นในภาพรวมของการอภิปรายส่งผลให้ภาพรวมของรัฐบาลติดลบ คือร้อยละ -2.46

นายจาตุรนต์ ฉายแสง นักการเมืองมาตรฐาน ปี 2542 เห็นว่ารัฐบาลควรเปิดใจให้กว้างมากขึ้นเพื่อรับฟังความคิดเห็นจากหลายฝ่ายให้มากขึ้น และหาข้อสรุปได้เร็วขึ้นก็จะเป็นประโยชน์ต่อการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจต่อไป

การประเมินสถานการณ์ทางเศรษฐกิจของสำนักวิจัย สถาบันหรือองค์กรต่าง ๆ ในช่วงนี้ส่วนใหญ่ออกมาในแนวทางเดียวกันคือเศรษฐกิจยังคงชะงักและไม่เห็นสัญญาณฟื้น

แม้ว่าการประเมินทิศทางเศรษฐกิจผลสรุปจะออกมาเหมือนเดิม แต่ปฏิกิริยาจากผู้บริโภค บทวิเคราะห์ หรือบทรายงานทางเศรษฐกิจ ไม่เหมือนเดิมแล้ว มีคำถามว่า รัฐบาลชุดนี้มีความสามารถเพียงพอที่จะกอบกู้วิกฤติเศรษฐกิจได้หรือไม่

การแบกรับผลกระทบจากความแตกต่างทางเศรษฐกิจ เพื่อให้โอกาสรัฐบาลแก้ปัญหานั้น กำลังจะถึงจุดที่ทนแบกรับกันต่อไปไหม

รัฐบาลรับรู้ว่ากระแสศรัทธากำลังกลับเป็นกระแสวิกฤติ โอกาสที่ประชาชนมอบให้กำลังจะสิ้นสุด ปฏิกริยาตอบสนองของรัฐบาล คือ การจัดหาระหว่างร.ม.ต. เศรษฐกิจ 4 กระทรวง แต่จากการแก้ปัญหาที่ล่าช้า ขาดการตัดสินใจที่เด็ดขาด การคำนึงถึงผลตอบรับทางการเมืองมากเกินไป ทำให้เกิดความเบือนนายรัฐบาล ถ้ารัฐบาลไม่สามารถลดความกดดันของประชาชนได้ รัฐบาลก็จะปิดฉากลง

- 1.1.2 ความหวังใหม่ก่อดันรัฐบาล (กรุงเทพธุรกิจ 04/02/42,ผู้จัดการ 26/02/42)

วันที่ 25 ก.พ. 42 ที่ห้องรับรองตีคุณสิลา สมาชิกพรรคร่วมฝ่ายด้านมากกว่า 10 คน นำโดยนายเสนาะ เทียนทอง เลขาธิการพรรคความหวังใหม่ นายสมัคร สุนทรเวช หัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์ ยื่นคำร้องต่อนายมีชัย ฤชุพันธุ์ ประธานวุฒิสภา ขอให้ถอดถอน พล.ต.สนั่น ร่อนนาคฯ ในฐานะร.ม.ต.ไทย ออกจากตำแหน่งโดยระบุความผิด 3 ข้อคือ

1. การประกาศขึ้นค่าทางด่วนส่อไปในทางทุจริตร่วมมือกับเอกชน ขัดต่อกฎหมาย
2. ออกระเบียบ ก.มหาดไทยในการเลือกตั้งนายก อบจ. ขัดต่อกฎหมาย
3. การออกพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสำนักงานตำรวจแห่งชาติ โดยไม่มีกฎหมายรองรับ

นายมีชัยรับคำร้องไว้และรับปากว่าจะส่งคำร้องดังกล่าวไปให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ(ป.ป.ป.) ต่อไป ทั้งนี้เป็นการยื่นเรื่องขอถอดถอนเป็นครั้งที่ 2 ของฝ่ายค้าน ก่อนหน้านั้น พรรคความหวังใหม่ได้ยื่นขอถอดถอนนายชวน หลีกภัย นายกรัฐมนตรี และนายธารินทร์ นิมมานเหมินทร์ รว.ก.คลัง อันเนื่องมาจากกรณีที่รัฐบาลทำหนังสือแสดงเจตจำนงฉบับที่ 6 ให้กองทุนการเงินระหว่างประเทศ โดยไม่ขออนุมัติจากรัฐสภาตามรัฐธรรมนูญ มาตรา 224 วรรคสอง ซึ่งระบุว่า หนังสือสัญญาใดมีบทเปลี่ยนแปลงอาณาเขตหรือเขตอำนาจแห่งรัฐ หรือจะต้องออกพ.ร.บ. เพื่อให้การเป็นไปตามสัญญา ต้องได้รับความเห็นชอบของรัฐสภา ขณะนี้เรื่องอยู่ในการพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ

1.1.3 พล.ต.สนั่น โละทิมที่ปรึกษา (ผู้จัดการ12/02/42)

หลังจากที่มีข่าวในทางลบเป็นระยะ ๆ ของทีมที่ปรึกษา รว.ก.มหาดไทย พล.ต.สนั่น ขจรประศาสน์ จนกระทั่งนายชวน หลีกภัย นายกรัฐมนตรี ต้องออกปากว่าให้พิจารณาว่าผู้ที่จะมาเป็นที่ปรึกษาให้รอบคอบ ทั้งนี้สืบเนื่องจากคดี จุลริศ ไวล์ฟกัง ที่ฝ่ายค้านได้นัยยกขึ้นมาเป็นประเด็นอภิปรายไม่ไว้วางใจเมื่อวันที่ 27-29 ม.ค. 42 ที่ผ่านมา กลายเป็นเรื่องบานปลายที่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ส่วนตัวของคนใกล้ชิด พล.ต.สนั่น ในกรณีรับสินบนทั้งในรูปตัวเงินและสิ่งของมูลค่ากว่า 25 ล้านบาท เป็นผลให้พล.ต.สนั่นและ พล.ต.มัญญกฤต รูปขจร ประธานที่ปรึกษา ได้หารือกันในอันที่จะปรับองค์กรที่ปรึกษารัฐมนตรี.มหาดไทยให้มีขนาดเล็กลง และคัดสรรให้เฉพาะผู้ที่ปฏิบัติงานจริง โดยพิจารณาผลงานจากการปฏิบัติงานที่ผ่านมา

โครงข่ายที่ปรึกษา รว.ก.มหาดไทย ประกอบด้วย ฝ่ายเศรษฐกิจชุมชน ฝ่ายการเมือง ฝ่ายกฎหมาย ฝ่ายสังคมและวัฒนธรรม ฝ่ายรักษาความปลอดภัยในทรัพย์สิน อยู่ภายใต้บัญชาการของ พล.ต.มัญญกฤต ประธานคณะที่ปรึกษา

ผลจากการปรับปรากฏว่าคงเหลือทีมที่ปรึกษาเพียง ทีมเศรษฐกิจชุมชนของ ดร.สังคีต พิธิยรังสรรค์ โดยนายถวิล ไพรสณฑ์ นายวินัย เสนเนียม และนายถาวร เสนเนียม ผู้มีชื่อพัวพันกรณีจุลริศ ไวล์ฟกัง หลุดจากตำแหน่งที่ปรึกษา

1.1.4 จาตุรนต์นักการเมืองมาตรฐานแห่งปี (กรุงเทพธุรกิจ18/02/42, ไทยโพสต์21/02/42, มติชนสุดสัปดาห์ 23/02/42)

วันที่ 20 ก.พ. สมัชชาสภากร่างรัฐธรรมนูญแห่งประเทศไทย (สสร.) มอบโล่เกียรติยศดีเด่นยอดเยี่ยมให้กับนายจาตุรนต์ ฉายแสง ส.ส.ฉะเชิงเทรา พรรคความหวังใหม่ ในฐานะที่เป็นนักการเมืองมาตรฐานแห่งปี 2542 งานจัดขึ้นที่โรงแรมรัตนโกสินทร์ มีนายปิ่นทิพย์ สุจริตกุล ประธานศาลฎีกาเป็นผู้มอบ

สมัชชาสมาชิกสภากร่างรัฐธรรมนูญ (สสร.) จัดตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อปกป้องรัฐธรรมนูญและติดตามปัญหาบ้านเมือง เพื่อให้เกิดผลบังคับใช้ตามเจตนารมณ์ให้เกิดประโยชน์แก่ประชาชนและประเทศชาติ และมีการสรรหานักการเมืองที่มีคุณภาพมาคอยช่วยเหลือเป็นตัวอย่าง

การมอบรางวัลนักการเมืองมาตรฐานครั้งนี้เป็นครั้งแรกและปีแรก โดยมีหลักเกณฑ์สำคัญคือ ทำงานเป็นตัวแทนของประชาชนอย่างเสียสละ มีความรับผิดชอบสูงในหน้าที่ทั้งนอกและในสภา มีจริยธรรมและมารยาทดี ทำคุณกับประเทศอย่างเห็นผลเป็นที่ยอมรับ เคารพในกติกาและระเบียบตามแนวทางประชาธิปไตย และมีพฤติกรรมไม่ต่างพร้อย

ผลงานของนายจาตุรนต์คือ การอภิปรายไม่ไว้วางใจรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังได้อย่างดีตรงประเด็นและมีเนื้อหา โดยเฉพาะเรื่องไซด์เลตเตอร์

1.1.5 ขาดไทยไว้อยปชป.กรณีเทปอภิปราย (ผู้จัดการ27/02/42,กรุงเทพธุรกิจ01,2,3/03/42)

แกนนำพรรคชาติไทย นายประภัตร โพธสุธน รมต.ชนก.มหาดไทย ขอคำชี้แจงจากเลขาธิการพรรคประชาธิปัตย์ พล.ต.สนั่น ขจรประศาสน์ และถามหาหมายทางทางการเมืองของพรรคร่วมรัฐบาลในที่ประชุมคณะรัฐมนตรี ในเรื่องที่สมาชิกพรรคประชาธิปัตย์นำเทปการอภิปรายไม่ไว้วางใจนายบรรหาร ศิลปอาชา หัวหน้าพรรคชาติไทยออกแจกจ่ายในพื้นที่หาเสียง

ก่อนหน้านั้นนางรังสิมา รอดรัศมี อดีตผู้สมัครส.ส.สมุทรสงคราม พรรคปชป. ได้ลงพื้นที่เตรียมหาเสียงเลือกตั้ง ด้วยการแจกเทปบันทึกเสียงของนายไตรรงค์ สุวรรณคีรี ส.ส.สงขลา นายสุเทพ เทือกสุบรรณ ส.ส. สุราษฎร์ธานี พรรค ปชป.ที่อภิปรายไม่ไว้วางใจ นายบรรหาร ศิลปอาชา หัวหน้าพรรคชาติไทย เมื่อปี 2539 กรณีรับเงินจากนายราเชนร์ สักเสนา ผู้ต้องหาคดียกยอกทรัพย์สินอาคารกรุงเทพพาณิชย์การ(บี.บี.ซี) นางสาวกัญญา ศิลปอาชา ส.ส.สุพรรณบุรี พรรคชาติไทย ถือว่าเป็นการกระทำที่ไม่เหมาะสมและขัดซึ่งจริยธรรมทางการเมือง

ในการประชุม ครม.ที่ทำเนียบรัฐบาล วันที่ 2 มี.ค.นายชวน หลีกภัย นายกรัฐมนตรี หัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์ได้กล่าวขอโทษพรรคชาติไทยแทนสมาชิกพรรค ที่ได้นำเพิกการอภิปรายไม่ไว้วางใจช่วงต้นไปแจกจ่ายให้กับชาวบ้านซึ่งถือเป็นการไม่เหมาะสม

กรณีดังกล่าวนางรังสิมาบอกต้องการยับยั้งการอภิปรายหัวหน้าพรรคความหวังใหม่ซึ่งเป็นนายกรัฐมนตรีในสมัยนั้น นายบรรหาร ศิลปอาชา บอกว่า พรรคชาติไทยเป็นพรรคร่วมรัฐบาล และให้ความร่วมมือด้วยดีกับรัฐบาลตลอดมา คงไม่มีปัญหาอะไรเพราะการกระทำดังกล่าวมิได้เจตนา

1.2 ความเคลื่อนไหวทางการเมืองการปกครองตามรัฐธรรมนูญ

หัวข้อข่าว

- 1.2.1 เลือกตั้งระบบใหม่ (ผู้จัดการ 05/01/42, 17/02/42, มติครม. 19/01/42, กรุงเทพธุรกิจ 31/01/42, 07/03/42, มติชน 03, 06/03/42, ไทยโพสต์ 07/03/42)
- 1.2.2 การใช้สิทธิออกถอน (ไทยโพสต์ 04, 20/02/42, กรุงเทพธุรกิจ 04, 22/02/42 มติชน 20/02/42)
- 1.2.3 ศาลรัฐธรรมนูญชูปชีวิตงเห่า (ผู้จัดการ 12, 16/02/42, กรุงเทพธุรกิจ 12/02/42, มติชน 12, 16/02/42, มติชนสุดสัปดาห์ 16/02/42, ไทยโพสต์ 16/02/42)
- 1.2.4 รัฐธรรมนูญมาตรา 40:องค์กรคุมคลื่น (กรุงเทพธุรกิจ 13, 16/02/42, 11/03/42, ผู้จัดการ 14/02/42, 24/03/42 , มติชนสุด. 16/02/42)
- 1.2.5 แก้วรัฐธรรมนูญป้องกันส.ส. ซื่อผ่าก (กรุงเทพธุรกิจ 15, 16, 17/02/42, ผู้จัดการ 18/02/42, ไทยโพสต์ 22/02/42)
- 1.2.6 การทำประชามติ (ผู้จัดการ 29/03/42)

สรุปประเด็นข่าว

- 1.2.1 เลือกตั้งระบบใหม่ (ผู้จัดการ 05/01/42, 17/02/42, มติครม. 19/01/42, กรุงเทพธุรกิจ 31/01/42, 07/03/42, มติชน 03, 06/03/42, ไทยโพสต์ 07/03/42)

รัฐธรรมนูญแห่งพระราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ได้กำหนดให้เปลี่ยนแปลงระบบการเลือกตั้งจากระบบเดิมซึ่งหนึ่งเขตเลือกตั้งมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้ 1-3 คนมาเป็นระบบใหม่ซึ่งเป็นระบบผสม คือมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้ 2 แบบ แบบแบ่งเขตเลือกตั้ง มีสมาชิกสภาผู้แทน 400 คน จาก 400 เขต หรือหนึ่งเขตเลือกตั้งมีสมาชิกสภาผู้แทนได้ 1 คน และแบบที่ 2 คือแบบบัญชีรายชื่อ ซึ่งมีสมาชิกสภาผู้แทน 100 คน

เจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งพระราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 กล่าวว่า เป็นการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองและตรวจสอบการใช้อำนาจอธิปไตยเพิ่มขึ้น ตลอดจนปรับปรุงโครงสร้างทางการเมืองให้มีเสถียรภาพและประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

การเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามแบบบัญชีรายชื่อพรรคการเมืองโดยทั่วไปเรียกว่าการเลือกตั้งแบบสัดส่วน มีข้อดีคือ เป็นระบบที่นำไปสู่การลดจำนวนพรรคใหญ่ให้เหลือเพียง 2-3 พรรค และเสียงในสภาผู้แทนราษฎรมักรวบรวมเป็นเสียงข้างมากได้แต่มีข้อเสียคือ ผู้แทนราษฎรในสภาผู้แทนราษฎร อาจไม่ใช่ว่าภาพสะท้อนของความคิดเห็นทางการเมืองที่หลากหลายของผู้มีสิทธิเลือกตั้งทั่วประเทศ

การเลือกแบบนี้ทุกคะแนนมีความสำคัญ เพราะนำมารวมกันหมดเพื่อจัดสรรจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และเขตเลือกตั้งคือเขตประเทศ มีขนาดใหญ่ทำให้ข้อเสียได้ยาก การสมัครรับเลือกตั้งพรรคการเมืองทำให้ระบบพรรคการเมืองมีความเข้มแข็งมากขึ้น นักการเมืองที่ดี ไม่เกาะติดพื้นที่ที่มีโอกาสได้รับเลือก และทำให้สมาชิกสภาผู้แทนมีวิสัยทัศน์กว้างขึ้น เพราะมาจากการเลือกตั้งทั่วประเทศ และที่สำคัญนายกฯและครม. อาจมาจากสมาชิกสภาผู้แทนแบบบัญชีรายชื่อ ประชาชนจะมีส่วนร่วมในการเลือกผู้บริหารมากขึ้น

นอกจากนี้แล้ว รัฐธรรมนูญยังให้สิทธิแก่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่อาศัยอยู่ในต่างประเทศอีกด้วย ซึ่งมีจำนวนประมาณ 270,000 คน กระจายอยู่ในสหรัฐอเมริกา ไต้หวัน เยอรมนี สิงคโปร์ มาเลเซีย ญี่ปุ่น จีน ฯลฯ แต่ปรากฏว่าในจำนวนดังกล่าวมีคนไทยยื่นคำร้องขอลงทะเบียนใช้สิทธิเลือกตั้งนอกราชอาณาจักรผ่านสถานทูตและสถานกงสุลไทย 60 แห่ง จำนวน 6,407 คน ซึ่งน้อยมาก ทำให้ได้รับการพิจารณาว่า การจัดเลือกตั้งในต่างประเทศเปรียบเสมือนตัวแทนนำพริชละจากแม่น้ำ

สำหรับผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่ไม่ไปเลือกตั้ง กรมให้ความเห็นชอบ ร่าง พ.ร.บ.ว่าด้วยการเลือกตั้ง ส.ส. และส.ว. ที่บัญญัติตามรัฐธรรมนูญมาตรา 68 เรื่องการเสียสิทธิ เนื่องจากไม่ได้ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง โดยกำหนดให้ผู้ไม่ใช้สิทธิต้องเสียสิทธิในการคัดค้านการเลือกตั้ง การเข้าชื่อถอดถอนนักการเมือง และออกเสียงประชามติ เป็นเวลา 5 ปี

1.2.2 การใช้สิทธิถอดถอน (ไทยโพสต์ 04,20/02/42,กรุงเทพธุรกิจ04,22/02/42 มติชน20/02/423)

การที่พรรคความหวังใหม่มีมติให้ถอดถอนรัฐมนตรีทั้งสามคนที่ถูกยื่นญัตติอภิปรายไม่ไว้วางใจ เนื่องจากมีการทำผิดกฎหมายอย่างชัดเจนนั้น เป็นการใช้สิทธิตามรัฐธรรมนูญมาตรา 303 ประกอบ 304 กล่าวคือ ส.ส. จำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสี่ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎรหรือประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่น้อยกว่า 5 หมื่นคน มีสิทธิเข้าชื่อร้องขอต่อประธานวุฒิสภาเพื่อให้วุฒิสภามีมติถอดถอนนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี ออกจากตำแหน่งได้ คำร้องต้องระบุพฤติการณ์ที่กล่าวหาว่ากระทำความผิดเป็นข้อ ๆ ให้ชัดเจน

ขั้นตอนหลังจากที่มีการยื่นเรื่องถอดถอนให้ประธานวุฒิสภาแล้วประธานฯ ต้องส่งเรื่องให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) ดำเนินการไต่สวนโดยเร็ว ทั้งนี้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญมาตรา 305 เมื่อไต่สวนเสร็จแล้ว ป.ป.ช. ต้องทำรายงานเสนอต่อวุฒิสภา ต้องระบุให้ชัดเจนว่าข้อกล่าวหาใดมีมูลหรือไม่

ถ้า ป.ป.ช. มีมติว่ามีมูล ผู้ดำรงตำแหน่งจะปฏิบัติหน้าที่ต่อไปไม่ได้จนกว่าวุฒิสภาจะลงมติโดยประธาน ป.ป.ช. จะส่งรายงานและเอกสารที่มีอยู่พร้อมทั้งความเห็นไปยังประธานวุฒิสภาเพื่อดำเนินการจัดให้มีการประชุมวุฒิสภา เพื่อพิจารณาในเรื่องดังกล่าวต่อไป และย้ายการลงสุด เพื่อดำเนินการฟ้องคดีต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองต่อไป ถ้าป.ป.ช. บอกว่าข้อกล่าวหาไม่มีมูลการกล่าวหาเป็นอันยุติ เนื่องจากปัจจุบันนี้ยังไม่มีการแต่งตั้ง ป.ป.ช. ดังนั้นคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ (ป.ป.ป.) จึงทำหน้าที่เป็นป.ป.ช. ทั้งนี้เป็นไปตามบทเฉพาะกาลในรัฐธรรมนูญมาตรา 321 วรรคแรก

มติที่จะถอดถอนออกจากตำแหน่งต้องอาศัยมติของวุฒิสภาเป็นคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสามในห้า โดยวิธีลงคะแนนลับของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ในวุฒิสภา การพิจารณาว่าจะถอดถอนต้องอาศัยเหตุผลในการถอดถอนตามรัฐธรรมนูญมาตรา 303 คือต้องอ้างว่ามีพฤติการณ์ร้ายแรงผิดปกติ ส่อว่ากระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม หรือจงใจใช้อำนาจหน้าที่ขัดต่อบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย

จะเห็นได้ว่า การยื่นคำร้องโดยอาศัยกระบวนการตามรัฐธรรมนูญในการถอดถอน หากไม่มีความจริงสนับสนุน ย่อมเป็นการใช้สิทธิตามรัฐธรรมนูญอย่างฟั่วเฟ้อและไม่สุจริต อย่างไรก็ตาม การถอดถอนรัฐมนตรีตามกระบวนการรัฐธรรมนูญดังกล่าว จะช่วยพลิกโฉมหน้าการเมืองไทยไปสู่ระบบการเมืองที่โปร่งใสในอนาคต

1.2.3 ศาลรัฐธรรมนูญชูปชีวีตงเห่า (ผู้จัดการ12,16/02/42, กรุงเทพธุรกิจ12/02/42, มติชน12,16/02/42,

มติชนสุดสัปดาห์ 16/02/42,ไทยโพสต์ 16/02/42)

วันที่ 11 ก.พ. ศาลรัฐธรรมนูญทำการวินิจฉัยเรื่อง ส.ส.กลุ่มงเห่า จำนวน 12 คน จากพรรคประชากรไทย ที่ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อขอให้วินิจฉัยมติของพรรคประชากรไทยเมื่อวันที่ 10 ต.ค. ซึ่งลบชื่อพวกตนออกจากพรรค ทำให้กลุ่มดังกล่าวหมดสภาพการเป็นสมาชิกภาพของสภาผู้แทนราษฎรตามรัฐธรรมนูญมาตรา 118(8) ว่าเป็นมติดีมีชอบ เนื่องจากขัดต่อสถานะและการปฏิบัติหน้าที่ของ ส.ส.หรือขัดหรือแย้งกับหลักการของการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขต้องตามกฎหมายบัญญัติมาตรา 47 วรรค 3 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ นำโดยนายเซวาร์ สายเชื้อ ประธานศาลรัฐธรรมนูญและตุลาการศาลรัฐธรรมนูญจำนวน 9 คนมีมติชี้ชัดว่าการที่พรรคประชากรไทยมีมติขับ ส.ส. ออกจากพรรคเป็นการกระทำที่ขัดต่อหลักการพื้นฐานของการปฏิบัติหน้าที่ของผู้แทนปวงชนชาวไทยตามรัฐธรรมนูญมาตรา 47 วรรค 3

ผลการตัดสินศาลรัฐธรรมนูญ ทำให้เกิดการวิพากษ์กันอย่างแพร่หลายว่า การวินิจฉัยดังกล่าวจะกลายเป็นบรรทัดฐานทางการเมืองที่ก่อให้เกิด ส. ไม่เคารพมติพรรค จนศาลรัฐธรรมนูญต้องออก จม.เข้าศาลรธน. ซึ่งแจ้งว่าการวินิจฉัยดังกล่าวไม่ถือเป็นบรรทัดฐาน

1.2.4 รัฐธรรมนูญมาตรา 40 : องค์การคุณคลื่น (กรุงเทพฯ 13, 16/02/42, 11/03/42, ผู้จัดการ 14/02/42, 24/03/42 ,
มติชนสุด. 16/02/42)

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา 40 กำหนดให้คลื่นความถี่ที่ใช้ในการส่งวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และวิทยุโทรคมนาคม เป็นทรัพยากรสื่อสารของชาติเพื่อประโยชน์สาธารณะ ให้มีองค์กรของรัฐที่เป็นอิสระ ทำหน้าที่จัดสรรคลื่นความถี่ และกำกับดูแลให้เป็นไปตามกฎหมายบัญญัติ เจตนารมณ์คือให้ใช้คลื่นความถี่เพื่อให้เกิดความยุติธรรมในสังคมมากที่สุด เพื่อสร้างความแข็งแกร่งให้กับสื่อมวลชนไทย ให้มีเสรีภาพในการนำเสนอข้อมูลข่าวสาร โดยไม่ถูกอำนาจและอิทธิพลใด ๆ แทรกแซง

คณะกรรมการนโยบายและประสานงานการดำเนินการให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ มีนายพิชัย รัตตกุล เป็นประธาน ได้มีคำสั่งที่ 9/2541 แต่งตั้งคณะกรรมการ มีคุณหญิงสุพัตรา มาศดิตถ์ รมต.ประจำสำนักนายกรัฐมนตรี เป็นประธาน และมีกรรมการประกอบด้วยตัวแทนจากกระทรวงกลาโหม กระทรวงศึกษาธิการ ทบวงมหาวิทยาลัย กรมประชาสัมพันธ์ กระทรวงคมนาคม นักวิชาการ ผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชน ทำหน้าที่พิจารณาและร่างกฎหมายเกี่ยวกับการจัดตั้งองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา 40 โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อให้มีมาตรการทางฝ่ายบริหารในอันที่จะดำเนินการให้เป็นไปตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการจัดตั้งองค์กรของรัฐที่เป็นอิสระ ทำหน้าที่จัดสรรคลื่นความถี่ที่ใช้ในการส่งวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และวิทยุโทรคมนาคม รวมทั้งปรับปรุงบทบาทอำนาจหน้าที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของประชาชนในระดับชาติ และระดับท้องถิ่น ทั้งในด้านการศึกษา วัฒนธรรม ความมั่นคงของรัฐ และประโยชน์สาธารณะ

ผลการดำเนินงานประชุมปรึกษาของคณะกรรมการฯ มีสาระสำคัญว่าให้มีองค์กรอิสระ 2 องค์กร เรียกว่า คณะมนตรีกิจการวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์แห่งชาติ กับ คณะมนตรีกิจการสื่อสารแห่งชาติ และให้คณะกรรมการสรรหามนตรีฯ ฯลฯ

ข้อเสนอของคณะกรรมการผ่านความเห็นชอบของ ครม. เมื่อวันที่ 23 มิ.ย. 41 จากนั้นส่งต่อไปยังคณะกรรมการกฤษฎีกา เดือน ธ.ค. 41 ปรากฏว่าคณะกรรมการกฤษฎีกา ยกร่างกฎหมายเสร็จแล้ว ใช้ชื่อว่า ร่าง พ.ร.บ. องค์การบริหารคลื่นความถี่และกำกับกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และการโทรคมนาคม มีสาระสำคัญแตกต่างจากร่างของคณะกรรมการ จนต้องมีการประชุมของคณะกรรมการขึ้น และมีมติให้คณะกรรมการกฤษฎีกายกร่าง พ.ร.บ. ตามสาระสำคัญที่คณะกรรมการเสนอมาอันเป็นร่างที่ผ่านประชาพิจารณ์แล้ว โดยยื่นหนังสือขอความร่วมมือไปในวันที่ 9 ก.พ.

แต่ปรากฏว่า นายสุเทพ เทือกสุบรรณ รมว.ก.คมนาคม ได้ยื่นพระราชบัญญัติองค์การบริหารความถี่และกำกับกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และการโทรคมนาคม เข้าสู่การพิจารณาในที่ประชุมคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 9 มี.ค. โดยมีอนุมัติจัดตั้งองค์การควบคุมคลื่นความถี่วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม และส่งร่าง พ.ร.บ. ให้คณะกรรมการกฤษฎีกาเพื่อพิจารณาก่อนแล้วและรายละเอียด

สาระของพ.ร.บ. ฉบับกระทรวงคมนาคม ระบุให้มีเพียงองค์กรเดียวและมีคณะกรรมการ 15 คน เป็นผู้พิจารณาจัดสรรคลื่นความถี่ทั้งส่วนของกิจการโทรคมนาคม วิทยุกระจายเสียงและโทรทัศน์โดยแบ่งคณะกรรมการแยกออกไปอีก 12 คน จากชุดใหญ่ โดย 6 คนเป็นผู้กำกับดูแลกิจการวิทยุโทรทัศน์ ส่วนอีก 6 คนกำกับดูแลกิจการโทรคมนาคม และยังมีมติให้คณะกรรมการกฤษฎีกาเรียกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาชี้แจงและทำความเข้าใจเกี่ยวกับร่าง พ.ร.บ.

ปัญหาดังกล่าวทำให้ได้รับการวิจารณ์ว่า การดำเนินการร่างกฎหมายเพื่อให้เป็นไปตามมาตรา 40 ของรัฐธรรมนูญ กำลังถูกรบจากกลุ่มอำนาจเก่าที่ต้องการรักษามลประโยชน์ในเชิงธุรกิจ การค้า ตลอดจนใช้เป็นกระบอกเสียงของรัฐบาล และผู้มีอิทธิพลในสังคมมากกว่าประโยชน์สาธารณะ

1.2.5 แก่รัฐธรรมนูญป้องกันส.ส. ชื้อฝาก (กรุงเทพฯ 15, 16, 17/02/42, ผู้จัดการ 18/02/42, ไทยโพสต์ 22/02/42)

จากการวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญกรณีกลุ่มงูเห่า ทำให้เกิดความวิตกกังวลกันว่าอาจทำให้เกิดการซื้อตัว ส.ส. กันในอนาคตได้ ซึ่งนายมีชัย ฤชุพันธุ์ ประธานวุฒิสภายอมรับว่า รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันมีข้อหวัดที่ศาลรัฐธรรมนูญจะต้องวินิจฉัยเป็นบรรทัดฐาน ทั้งนี้ นายมีชัยมีความห่วงใยในรัฐธรรมนูญมาตรา 156 ที่ให้สมาชิกเป็นอิสระไม่ผูกพันโดยมติของพรรคการเมืองและมาตรา 202 ซึ่งเป็นการให้ดุลเลือกนายฯ ที่มีการลงคะแนนโดยเปิดเผย ด้วยเกรงว่าจะเกิดกรณี "ส.ส. ชื้อฝาก" ได้แต่ตนเองคงจะไม่เสนอขอแก้ไข

นอกจากนี้ กรณีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญที่มีต่อกลุ่มงูเห่า ทำให้หลายฝ่ายมีความเห็นกันว่ารัฐธรรมนูญฉบับนี้ ทำลายระบบพรรคการเมือง และมีการเสนอว่าควรแก้ไขรัฐธรรมนูญจากฝ่ายค้าน

นายคณิน บุญสุวรรณ อดีต ส.ส.ร. ได้ชี้แจงว่าบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญฉบับนี้เอื้ออำนวยต่อระบบพรรคการเมืองมากกว่าทำลาย เพราะมีหลายมาตราด้วยกันที่ส่งเสริมพรรคการเมืองให้เข้มแข็งและมีประสิทธิภาพ กล่าวคือ

บังคับให้ผู้สมัครรับเลือกตั้ง ส.ส. เข้าสังกัดพรรคไม่น้อยกว่า 90 วัน

- กำหนดให้รัฐต้องให้การสนับสนุนพรรคการเมืองในการเลือกตั้งฯ โดยเฉพาะการจัดพิมพ์เอกสาร การจัดสถานที่หาเสียง การจัดเวลาออกอากาศทางวิทยุ โทรทัศน์ เพื่อพรรคการเมืองจะได้ไม่ต้องไปพึ่งพานักธุรกิจให้เป็นนายทุนพรรค

- กำหนดให้รัฐสนับสนุนการจัดตั้งและพัฒนาสาขาพรรคการเมือง รวมทั้งการสนับสนุนทางการเงินหรือประโยชน์อย่างอื่นเพื่อให้พรรคสามารถพัฒนาได้

- เปิดโอกาสให้พรรคการเมืองสามารถรับเงินบริจาคเข้าพรรคได้ถูกต้องตามกฎหมาย ไม่ต้องพึ่งพานักการเมืองที่หวังตำแหน่ง หาเงินเข้าพรรคอีกต่อไป

- การเสนอ พ.ร.บ. หรือการเข้าชื่อเสนอร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมของ ส.ส. ต้องให้พรรคการเมืองที่สังกัดรับรองเสียก่อน ซึ่งหมายความว่า สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไม่สามารถเสนอกฎหมายหรือเสนอขอแก้ไขรัฐธรรมนูญได้โดยพลการ หรือโดยมีผลประโยชน์แอบแฝง

- กำหนดให้พรรคการเมืองมีอำนาจจากฎเหล็ก โดยมติของคณะกรรมการบริหารและส.ส. จำนวน 3/4 ขั้วสมาชิกฯในสังกัดให้พ้นจากสมาชิกภาพของพรรคได้ ในข้อหาผิดวินัยพรรคหรือประพฤติตนเป็นที่เสื่อมเสียแก่พรรค ถ้าพิสูจน์ได้และมีหลักฐานเพียงพอ สามารถนำขึ้นฟ้องร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญได้

ส่วนกรณีมาตรา 156 นั้น นายคณิน ได้ชี้แจงเพิ่มเติมว่า

มาตรา 156 การออกเสียงลงคะแนนเลือกหรือให้ความเห็นชอบให้นุคคลดำรงตำแหน่งใดให้กระทำอย่างเป็นการลับ เว้นแต่ที่มีบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่นในรัฐธรรมนูญนี้และสมาชิกย่อมมีอิสระและไม่ถูกผูกพันโดยมติของพรรคการเมืองหรืออาณัติอื่นใดซึ่งจะสอดคล้องกับมาตรา 149 ที่ว่า สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา ย่อมเป็นผู้แทนปวงชนชาวไทย และต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริตเพื่อประโยชน์ส่วนรวมของปวงชนชาวไทย

และยังไปสนับสนุน ถ้อยคำปฏิญาณตนของส.ส. ตามมาตรา 150 ว่าข้าพเจ้าจะปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริตเพื่อประโยชน์ส่วนรวมของปวงชนชาวไทย ทั้งจะรักษาไว้และปฏิบัติตามซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยทุกประการ

การที่มีผู้เสนอแก้ไขรัฐธรรมนูญโดยตัดมาตรา 156 วรรคสี่ ออกไปเลย ๆ โดยไม่ตัดมาตรา 118(8) ที่ให้อำนาจพรรคการเมืองขับส.ส. ออกจากพรรคด้วยเสียงสามในสี่ด้วยนั้น นอกจากจะไม่สอดคล้องกับหลักการหัวใจของการปกครองแบบประชาธิปไตยแล้ว ยังเป็นการให้ท้ายระบบเผด็จการอีกด้วย เพราะหาก ส.ส.คนใดไม่ปฏิบัติตามมติพรรคไปเลือกคนอื่นเป็นนายกก็ไม่ต้องเจออกฎเหล็กตามมาตรา 118(8) ซึ่งทำให้ถูกขับออกจากพรรค และเกิดศาลรัฐธรรมนูญขึ้นว่าเป็นความผิด มีเรื่องทุจริต เป็นการทำลายชาติ ก็ต้องถูกลงโทษถึงขั้น พ้นจากสภาพ ส.ส.ทันทีนับตั้งแต่ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัย แม้จะรอดจากศาลก็ต้องเจอ ป.ป.ช. และวุฒิสภา หรือศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองอีกด้วย

1.2.6 การทำประชานิยม (ผู้จัดการ29/03/42)

สถาบันราชภัฏสวนดุสิต จัดสัมมนาเรื่อง " ประชาพิจารณ์ทำอย่างไร และโครงการใดบ้างที่ต้องทำประชานิยม " เมื่อวันที่ 23 มี.ค. 42 มีผู้เข้าร่วมสัมมนาทุกสาขาอาชีพกว่า 200 คน เริ่มสัมมนาดำเนินการโดยการสำรวจของสวนดุสิตโพล จากกลุ่มตัวอย่างทั่วประเทศ จำนวน 14,628 คน ปรากฏว่าร้อยละ 58 ของกลุ่มตัวอย่าง ยังไม่รู้ว่าการทำประชานิยมเป็นสิทธิตามกฎหมาย และส่วนใหญ่ยังเข้าใจผิดคิดว่าประชานิยมคือประชานิยม อยากให้ทำประชานิยมทุกเรื่อง ที่เข้าใจผิดมากถึงร้อยละ 76 คือคิดว่าการทำประชานิยม ควรทำทุกคนแม้จะไม่มีส่วนได้ส่วนเสียก็ต้องทำ ส่วนแนวคิดของวิทยากรในการประชุมก็มีหลากหลาย เช่น

นายพงศ์เทพ เทพกาญจนา อดีต ส.ส.ร. เห็นว่าการทำประชานิยมเป็นการช่วยสร้างความโปร่งใสให้กับสังคม ประชาชนสามารถร่วมแสดงความคิดเห็นได้ แต่ปัจจุบันยังไม่มียกกฎหมายรองรับทำให้เกิดความสับสน ส่วนแนวคิดของรศ.ดร.สุพล นิธิไกรพนธ์ เน้นว่าประชานิยมช่วยแก้ไขโรคบ้าอำนาจในสังคมไทย เพราะเป็นเรื่องเหตุผลไม่ใช่พวกมากลากไป และไม่เชื่อว่ารัฐบาลทำประชานิยมอย่างถูกต้องใน 43 เรื่อง จริง ๆ แล้วน่าจะเป็นการประชาสัมพันธ์มากกว่า

รศ.ดร.พรายพล คู่หมั้น ระบุว่าในการทำประชานิยมไม่ใช่ประชานิยม ที่จะมานับจำนวนรายหัวของผู้ร่วมแสดงความคิดเห็น กรรมการประชานิยมต้องมีการรับฟังอย่างเที่ยงตรง มีเหตุมีผลยุติธรรมและโปร่งใส

ประชานิยมบัญญัติไว้ในมาตรา 59 หมวด 3 ซึ่งเป็นสิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย แต่ปัจจุบันมีการทำประชานิยมกันอย่างฟุ่มเฟือย

3 ความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับปัญหาความไม่โปร่งใสในระบบราชการ หัวข้อข่าว

1.3.1 **หึง ทุกลิ้นคอร์รัปชัน** (ไทยรัฐ01/03/42, กรุงเทพธุรกิจ05/01/42, 06,07,09,23,27/02/42, 02,03,04/03/42, ผู้จัดการ 16/03/42)

สรุปประเด็นข่าว

1.3.1 **หึง ทุกลิ้นคอร์รัปชัน** (ไทยรัฐ01/03/42, กรุงเทพธุรกิจ05/01/42, 06,07,09,23,27/02/42, 02,03,04/03/42, ผู้จัดการ 16/03/42)

เป็นเรื่องที่น่าสนใจที่ข่าวเกี่ยวกับความทุจริตมิชอบในแวดวงข้าราชการ นักการเมืองและวงการธุรกิจปรากฏออกมาแพร่หลายทั้งในและต่างประเทศ เรื่องแรกคือนายอุลริค วัลฟกัง ชาวเยอรมัน ที่สืบเนื่องมาจากการอภิปรายไม่ไว้วางใจในปลายเดือน ม.ค.ที่ผ่านมา ตามมาด้วยการเปิดโปงการใช้ใบสด.43 ปลอมของลูกชายนักการเมืองคนดังคือ ร.ต.อ.เฉลิม อยู่บำรุง สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ (ป.ป.ป.) ระบุว่า ข้าราชการระดับ 10 ส่งกีดกระหวงการคลังรับสินบน 30 ล้านบาท จากบริษัทที่ได้รับเลือกให้เข้าไปพัฒนาที่ดินราชพัสดุสถานีสงฆมอชิต สุดท้ายคือข่าวที่นายราเกช สักเสนาให้การต่อศาลแคนาดาว่า เป็นผู้จ่ายเงินจากธนาคารกรุงเทพพาณิชย์การ หลายล้านดอลลาร์ให้แก่หัวหน้าพรรคชาติไทยเพื่อใช้ในการซื้อเสียง ทั้ง 4 ข่าวดังกล่าวข้างต้นยืนยันถึงการแพร่ระบาดของคอร์รัปชันในประเทศไทยทั้งในวงการเมือง ข้าราชการและนักธุรกิจ ตั้งแต่ระดับบนจนถึงระดับล่าง

นายอุลริค วัลฟกัง ผู้ต้องหาค้ายาเสพติดชาวเยอรมัน และเป็นบุคคลต้องห้ามเข้าราชอาณาจักรไทยจากการสอบสวนของคณะกรรมการสิทธิการปกครอง สภาผู้แทนราษฎร วัลฟกัง ยอมรับว่าได้ใช้เงินไปว่า 10-20 ล้านบาท เพื่อวิ่งเต้นล้มคดี และจากข้อมูลสามารถโยงไปถึงนักการเมืองข้าราชการและบุคคลทั่วไป รวมทั้งสื่อมวลชนเข้าไปเกี่ยวข้องด้วย ซึ่งแตกต่างจากผลการสอบสวนของตำรวจที่ระบุว่า วัลฟกัง ยอมรับว่าไม่มีนักการเมืองเข้าไปเกี่ยวข้องกับการวิ่งเต้นล้มคดี

นอกจากนี้ แหล่งข่าวยังบอกว่าข้อมูลของนายตำรวจที่ได้จากเยอรมนี พบว่าบุคคลผู้ได้รับเงินจากต่างประเทศมายังประเทศไทย มีทั้งภรรยารัฐมนตรีในรัฐบาลชุดปัจจุบันและคนใกล้ชิดอดีตรัฐมนตรี และจำนวนเงินสินบนมีมากกว่าที่เป็นข่าว ซึ่งไทยรัฐระบุว่ามากถึง 84 ล้านบาท ซึ่งคดียังมีการนำเสนอก็ยิ่งเห็นความเกี่ยวพันโยงใยกันอย่างซับซ้อนของกลุ่มคนกุมอำนาจรัฐทั้งข้าราชการ และนักการเมืองกับผู้ที่มีอำนาจเงิน

คดีอุลริค วัลฟกัง ขยายผลไปถึงคดีเปิดโปงการใช้ใบสด.43 ปลอมซึ่งทั้งกองทัพและตำรวจล้วนอยู่ในฐานะข่วงงไม่พ้นคอ เพราะในวงการตำรวจก็มีปัญหาการปลอมแปลงเอกสารหลักฐานต่าง ๆ ซึ่งมีทั้งจับได้และจับไม่ได้ ที่จับไม่ได้ก็เป็นเพราะระบบอิทธิพลและเส้นสาย และความเลินเล่อของเจ้าหน้าที่ ส่วนกองทัพนั้น ก็หาผู้รับประกันได้ยากว่าไม่มีการรับสินบนของเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบซึ่งรู้จักกันดีในศัพท์เฉพาะว่า เติทนารหรือการอุดหนุน

คดีที่เกี่ยวข้องกับข้าราชการซี 10 นั้น ได้รับการตัดสินในเบื้องต้นว่าไม่มีความผิดตามข้อกล่าวหา ส่วนกรณีของนายราเกสนั้น พรรคชาติไทยเป็นจำเลย ซึ่งหัวหน้าพรรคบอกว่าไม่รู้จักนายราเกช และเรียกร้องให้ศาลแคนาดาพิจารณาส่งนายราเกสมาพิจารณาคดีที่เมืองไทย

คดีหาสน์รบนพื้นที่ริมเขื่อนศรีนครินทร์ กาญจนบุรี เป็นอีกกรณีหนึ่งที่สะท้อนถึงการละเว้นในการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายของภาครัฐที่มีต่อบุคคลเฉพาะกลุ่มหรือบางคน ทั้งนี้จากการเปิดเผยของ ร.ต.อ.เฉลิม อยู่บำรุง รองหัวหน้าพรรคความหวังใหม่ และน.พ.เปรมศักดิ์ เพียยุระ ส.ส.ขอนแก่น พรรคความหวังใหม่ ว่าที่ดินอันเป็นที่ตั้งของเขื่อนดังกล่าวอยู่ในพื้นที่อุทยาน ซึ่งจัดสรรให้คนในพื้นที่ผู้ไม่มีที่ทำกินหรือมีที่ทำกินไม่พอเพียง และห้ามซื้อขายจำนำจ่ายโอน ที่ดินผืนดังกล่าวถูกระบุว่ามีภรรยารัฐมนตรีเข้าไปเกี่ยวข้องด้วย

ระบบการดำรงระหว่างอำนาจรัฐ กับนักธุรกิจเถื่อน ข้าราชการชั้นผู้น้อยที่มีต่อนักการเมือง ขยายผลมาสู่กองทัพ สถาบันตำรวจ สถาบันการเมือง สื่อมวลชน ทั้งหมดนี้เป็นการเปิดโปงกันของคณะระดับชั้นนำที่เป็นผู้กุมอำนาจ

คอร์รัปชันกลืนใหม่ที่เป็นผลพวงมาจากการอภิปรายไม่ไว้วางใจในปลายเดือนม.ค.ที่ผ่านมาคือกิจกรรมแบบ "ธุรกิจการเมือง" ซึ่งลักษณะที่โดดเด่นของธุรกิจดังกล่าวสะท้อนอยู่ในคำอภิปรายตอบโต้กันระหว่าง ส.ส. พรรคความหวังใหม่กับรัฐมนตรีพรรคประชาธิปัตย์ ซึ่งมีลักษณะเป็น "ธุรกิจการเมืองข้ามชาติ" ชัดเจนกว่าธุรกิจการเมืองแบบเดิมที่เคยนำมาอภิปรายกันในรัฐบาลชุดก่อน ๆ แสดงถึงการยกระดับจากความเป็นธุรกิจการเมืองแห่งชาติ (national money politic) สู่ความเป็นธุรกิจการเมืองข้ามชาติ (international money politic) หรือพัฒนาจากการแสวงหาผลประโยชน์ร่วมกันระหว่างบุคคลภาครัฐและนายทุนเอกชนภายในชาติ ไปสู่ธุรกิจการเมืองข้ามชาติหรือการแสวง

หาผลประโยชน์ร่วมกันระหว่างบุคลากรภาครัฐ นายทุนเอกชนภายในชาติ และบริษัทลงทุนข้ามชาติ กรณีที่พรรค ปชป.ถูกพรรคร่วมฝ่ายค้านอภิปรายจัดอยู่ในลักษณะธุรกิจดังกล่าว

นอกจากข้อสังเกตในลักษณะธุรกิจการเมืองข้ามชาติแล้ว ประเด็นการอภิปรายดังกล่าวยังสะท้อนถึงความไม่ไว้วางใจต่อทิศทางอนาคตของสังคมไทยภายใต้การนำของประชาธิปไตยกับแนวนโยบายเศรษฐกิจแบบไอเอ็มเอฟ สิ่งเหล่านี้เป็นเดิมพันประวัติศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับอนาคตของคนไทยมากกว่า 60 ล้านคน ในคริสต์ศตวรรษที่ 21

จากความไม่โปร่งใสในการบริหารราชการที่มีข่าวปรากฏออกมา นายมนตรี ด่านไพบูลย์ ส.ส.ลำพูน พรรคความหวังใหม่จึงได้ยื่นญัตติด่วนต่อสภาเมื่อวันที่ 18 มี.ค.นี้ขอให้ร่วมกันพิจารณาจัดตั้งคณะกรรมการวิสามัญติดตามผลการใช้จ่ายงบประมาณจากโครงการเงินกู้จากต่างประเทศ เพราะรัฐบาลในช่วงนี้มีการใช้จ่ายเงินจากเงินกู้หลายโครงการด้วยกัน เป็นยอดเงินนับ 10,000 ล้านบาท แต่ยังไม่มีความชัดเจนรองรับชัดเจน รวมทั้งมาตรการการติดตามการดำเนินงาน อย่างเป็นระบบที่จะอธิบายได้ถึงการใช้จ่ายเงินมีประสิทธิภาพ และมีความโปร่งใส ไม่เลือกปฏิบัติ

นายจาตุรนต์ ฉายแสง ส.ส.พรรคความหวังใหม่ ได้เสนอญัตติด่วน ให้สภาฯร่วมกันพิจารณาความคืบหน้าเกี่ยวกับปัญหา และอุปสรรคของโครงการที่ใช้เงินกู้ต่างประเทศ

คณะกรรมการนโยบายและติดตามผลงานงบประมาณรายจ่ายประจำปีสภาผู้แทนราษฎร ได้มีมติให้จัดตั้งคณะอนุกรรมการขึ้นมาชุดหนึ่งเพื่อพิจารณาโครงการเงินกู้มีชาวาโดยเฉพาะโดยมี นายสรชาติ สุวรรณพรหม ส.ส.หนองบัวลำภู พรรคความหวังใหม่เป็นประธาน

1.4 ความเคลื่อนไหวด้านการบริหารการปกครองส่วนท้องถิ่น

หัวข้อข่าว

1.4.1 **อบต.เสือดัวใหม่ในวงจรทุจริต** (กรุงเทพธุรกิจ 19,27/12/42, 19/02/42, ผู้จัดการ 22/01/42)

1.4.2 **บทเรียนจาก อบจ.ถึง อบต. ปัญหาที่จะเกิดขึ้นใหม่** (กรุงเทพธุรกิจ 27/12/42, 08/03/42, มติชนสุดสัปดาห์ 02/02/42, ผู้จัดการ 20/02/42, 01, 17/03/42, ไทยโพสต์ 16/03/42.)

สรุปประเด็นข่าว

1.4.1 **อบต.เสือดัวใหม่ในวงจรทุจริต** (กรุงเทพธุรกิจ 19,27/12/42, 19/02/42, ผู้จัดการ 22/01/42)

องค์การบริหารส่วนตำบล หรืออบต. คือองค์การปกครองท้องถิ่นระดับหนึ่ง ที่ ก.มหาดไทยตั้งขึ้นมาเพื่อต้องการกระจายอำนาจการปกครองในระบบประชาธิปไตยสู่ท้องถิ่นตามกฎหมายรัฐธรรมนูญ ตั้งแต่ปี 2538 - 2540 มีการก่อตั้งสภาตำบลเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลแล้วทั้งสิ้น 6,397 แห่ง ซึ่งมี อบต.บางส่วนเท่านั้นที่ประสบความสำเร็จ แต่อีกจำนวนมากที่ยังประสบปัญหาในการดำเนินการ ปัญหาหลัก ๆ ได้แก่

1. สมาชิกที่มาจากการเลือกตั้งส่วนมากไม่รับบทบาทหน้าที่ของตนเอง คล้อยตามและเกรงกลัวต่ออำนาจของกำนันผู้ใหญ่บ้าน
2. กำนัน ผู้ใหญ่บ้านและสมาชิกบางคนคำนึงถึงแต่ผลประโยชน์จากการประมูลงานมากกว่าประโยชน์ของการพัฒนาตำบล หรือหมู่บ้าน และมีความขัดแย้งกันสูงเพราะผลประโยชน์แบ่งกันไม่ลงตัว
3. ถูกครอบงำจากราชการส่วนภูมิภาคโดยเฉพาะอำเภอ ซึ่งยังมีบทบาทอยู่มากในการดูแล อบต. เพราะส่วนหนึ่งยังมีกำนันผู้ใหญ่บ้านเป็นแกนนำ อบต.บางแห่งถูกเปลี่ยนจากการกำกับดูแลเป็นการควบคุมและสั่งการโดยอ้างว่า อบต.ยังไม่แข็งแรง บางครั้งนายอำเภอหรือปลัดอำเภอยังลงลึกไปถึงรายละเอียดของโครงการต่าง ๆ เพื่อให้สอดคล้องกับวัสดุอุปกรณ์ในร้านของตนหรือพรรคพวก
4. พนักงานอบต.บางคนยังไม่รับบทบาทหน้าที่ของตนเอง ไม่รู้ระเบียบปฏิบัติที่ถูกต้อง บางครั้งจึงเป็นเครื่องมือไปร่วมกับฝ่ายต่าง ๆ แลวงหาผลประโยชน์ การทำงานไม่มีประสิทธิภาพ ประชาชนเสียประโยชน์
5. ประชาชนยังไม่เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารตรวจสอบงานต่าง ๆ ของอบต.เท่าที่ควรอาจเป็นเพราะประชาชนบางแห่ง ยังไม่รับบทบาทหน้าที่ของตนเอง

จากการดำเนินงานที่ผ่านมา ก.มหาดไทย ยังส่งคนของมหาดไทย เช่น ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน รวมทั้งปลัดอบต.ซึ่งเป็นข้าราชการกระทรวงฯเข้าไปดูแล อบต.ด้วย

ผลการดำเนินงานของ อบต.ในช่วง 3 ปีที่ผ่านมาปรากฏว่า อบต.เป็นสัตว์ใหม่ ที่มีพฤติกรรมไม่แตกต่างไปจากบรรดา สจ. หรือส.ส. นั่นคือมีอาชีพเป็นผู้รับเหมาก่อสร้าง หรือเข้ามาเพื่อแสวงหาผลประโยชน์ โดยที่ไม่สนใจดูแลพัฒนาท้องถิ่นอย่างที่บ้านคาตวัน

คำว่า "สัตว์ใหม่" เป็นคำกล่าวของนายประมวล รุจนเสรี อธิบดีกรมการปกครอง โดยเปิดเผยตัวเลขอันเป็นที่มาของฉายานามว่า อบต. มีการจัดสรรเงินเปอร์เซ็นต์จากโครงการต่าง ๆ ที่มีการก่อสร้างในพื้นที่ ถึงร้อยละ 25 เป็นของนายอำเภอ 10 ปลัด อบต. 5 ประธานกรรมการบริหารอบต. (กำนัน) 5 และอีก 5 มีการแบ่งกันในกลุ่มสมาชิกสภาอบต. ซึ่งเมื่อรวมกันแล้วจะตกปีละกว่า 2,500 ล้านบาท จากงบอุดหนุนปีละ 10,000 ล้านบาท ซึ่งยังไม่รวมเงินรายได้ที่ อบต. แต่ละแห่งเก็บได้ แต่ก็ยังถือว่าน้อย เพราะในสมัยที่มหาไทยคุมเบ็ดเสร็จเหลือเป็นเนืองงานจริงไม่ถึง ร้อยละ 50 ด้วยซ้ำไป

อบต.กลายเป็นอาณาจักรของการคอร์รัปชันแห่งใหม่ และขาดการตรวจสอบจากประชาชนในท้องถิ่น อันเกิดจากอำนาจลับที่แฝงอยู่ในองค์กร แค่เพียงจากเดือนม.ค. 40 ถึง 15 ธ.ค. 41 มีการร้องเรียนเรื่องการทุจริตของอบต.ถึง 386 เรื่อง ตรวจสอบพบว่ามีมูลและลงโทษ 107 เรื่อง ไม่มีมูล 93 เรื่อง ที่เหลืออยู่ระหว่างการสอบสวนซึ่งปัญหาดังกล่าวเป็นผลเสียต่อความพยายามในการกระจายอำนาจในการปกครองไปสู่ประชาชนตามระบอบประชาธิปไตย

1.4.2 บทเรียนจาก อบจ.ถึง อบต. ปัญหาที่จะเกิดขึ้นใหม่ (กรุงเทพฯ 27/12/42, 08/03/42, มติชนสุดสัปดาห์ 02/02/42, ผู้จัดการ 20/02/42, 01, 17/03/42, ไทยโพสต์ 16/03/42)

ต้นเหตุของปัญหาอบจ.ที่ผ่านมามีสาเหตุมาจากการที่ ก.ม.มหาไทยได้สั่งการให้ผู้ว่าราชการทุกจังหวัดจัดให้มีการเลือกตั้งประธาน อบจ. รองประธานสภาอบจ. และนายกอบจ.

พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ.2540 มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 1 พ.ย. 40 บทเฉพาะกาลมาตรา 82 กำหนดให้สมาชิกสภาจังหวัดเดิมก่อนกฎหมายฉบับนี้ใช้บังคับดำรงฐานะเป็นสมาชิกสภาจังหวัดต่อไป แต่เปลี่ยนชื่อเป็นสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด พร้อมทั้งนี้กำหนดให้ผู้ว่าราชการจังหวัดดำเนินการให้สภาในชื่อใหม่นี้ เลือกสมาชิกสภาคนหนึ่งเป็นนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด

จะได้ข้อสังเกตว่า กฎหมายกำหนดให้เลือกเฉพาะนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดภายใน 90 วันนับจากวันที่กฎหมายประกาศใช้ แต่ปรากฏว่าวันที่ 2 ธ.ค. 40 ก.ม.มหาไทยออกระเบียบก.ม.มหาไทยว่าด้วยข้อบังคับการประชุมสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดลงนามโดย พล.ต.สนั่น ขจรประศาสน์ รว.ก.มหาไทย ในบทเฉพาะกาลของข้อบังคับข้อ 150 ระบุว่าให้สภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดเลือกประธานสภา รองประธานสภา และนายกใหม่ ในการประชุมสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดตามข้อบังคับนี้ในการประชุมครั้งแรก

ผู้ว่าราชการจังหวัดสั่งการให้เลืกดำเนินการเลือกตั้งดังกล่าวตามคำสั่งก.ม.มหาไทยซึ่ง เป็นการดำเนินการที่ผิดกฎหมาย วิธีแก้ปัญหของก.ม.มหาไทยคือ การใช้วิธีขอความร่วมมือกับ อบจ.เพื่อให้ผู้ได้รับเลือกตั้งครั้งนั้นลาออก แต่หลายจังหวัดไม่สามารถตกลงกันได้ก็มีการฟ้องร้องให้การเลือกตั้งเป็นโมฆะเพื่อจะได้จัดเลือกตั้งกันใหม่ เช่น เพชรบุรี สกลนคร ฯลฯ

อย่างก็ตาม วันที่ 2 มี.ค. 42 ที่ผ่านมาทาง ก.ม.มหาไทยได้จัดให้มีการเลือกตั้งประธานองค์การบริหารส่วนตำบล(อบต.)ทั่วประเทศ ซึ่งก็ได้รับการวิจารณ์ว่าอาจมีปัญหาเช่นเดียวกับ อบจ.ที่ผ่านมาเพราะไม่มีระเบียบมารองรับ เป็นการเลือกตั้งโดยไม่ระเบียบที่ถูกต้อง ทั้งที่คณะกรรมการกฤษฎีกาวินิจฉัยแล้ว

ประเด็นดังกล่าว กรมการปกครองชี้แจงว่ามีปัญหาในเรื่องข้อกฎหมายระหว่าง พ.ร.บ.สภาตำบลและอบต. ปี 37 มาตรา 58 วรรค 2 ที่กำหนดให้คณะกรรมการบริหารเลือกกรรมการบริหารคนหนึ่งเป็นประธานกรรมการบริหาร และรัฐธรรมนูญมาตรา 285 วรรค 3 ที่กำหนดให้ผู้บริหารท้องถิ่นมาจากความเห็นชอบของสภาท้องถิ่น กรมการปกครองจึงได้ทำหนังสือหารือไปยังคณะกรรมการกฤษฎีกา เพื่อให้เกิดความถูกต้องใน 2 ประเด็นคือ ใครจะเป็นผู้เลือกประธานกรรมการบริหารอบต. ระหว่างสภาอบต.กับ คณะกรรมการบริหาร และวิธีการเลือกจะเป็นอย่างไร ซึ่งทางคณะกรรมการกฤษฎีกามีคำตอบกลับมาว่า

1. เมื่อกำหนดพ้นจากตำแหน่งประธานอบต.ในวันที่ 2 มี.ค. ยังคงเป็นกรรมการบริหารอยู่ต่อไปจนกว่าจะครบวาระของสมาชิกที่มาจากการเลือกตั้งของสภา

2. คณะกรรมการบริหารดำเนินการประชุมเพื่อเลือกกรรมการบริหารคนหนึ่งเป็นประธานตามมาตรา 58 วรรคสอง กำหนดซึ่งเป็นกรรมการบริหารอยู่อาจได้รับเลือกจากคณะกรรมการเป็นประธานอีกก็ได้

3.การดำเนินการเลือกประธานกรรมการต้องมีประชุมคณะกรรมการบริหาร เพื่อเลือกประธานการประชุมต้องเป็นไปตามระเบียบ ก.ม.มหาไทยว่าด้วยการประชุมและการดำเนินงานของคณะกรรมการบริหาร อบต. 2538

จากคำวินิจฉัยดังกล่าวกรมการปกครองเกรงว่าจะล่าช้าจึงเสนอปลัดก.มหาดไทยให้แก้ไขระเบียบก.มหาดไทยว่าด้วยการประชุม และการดำเนินงานของคณะกรรมการบริหาร อบต. 2538 เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์การเลือกประธานกรรมการบริหาร อบต. เมื่อวันที่ 12 ก.พ. ซึ่งปลัดกระทรวงฯ ก็เห็นชอบถูกต้องตามระเบียบก.มหาดไทยข้อ 3 ว่าด้วยการประชุมและการดำเนินงานของคณะกรรมการบริหาร อบต. พ.ศ. 2538 ที่มอบให้ปลัดก.มหาดไทยมีอำนาจตีความและให้ความเห็นชอบเป็นมาตรการยกเว้นได้

อธิบดีกรมการปกครอง บอกว่า ขณะนี้เลือกไปได้มากกว่าร้อยละ 50 แล้วไม่มีปัญหาในทางปฏิบัติแต่อย่างใด อย่างไรก็ตาม มีข่าวมาว่าอบต.บางแห่งไม่ยอมรับหนังสือสั่งการแนวทางปฏิบัติดังกล่าว และไม่ยอมรับผลการเลือกตั้ง

1.5 ความเคลื่อนไหวด้านการบริหารการปกครองของรัฐบาล

หัวข้อข่าว

1.5.1 ตำรวจแห่งชาติ:เลือกใหม่ได้เจ้านักการเมือง (ไทยโพสต์1,121/02/42, มติชน29/01/42, กรุงเทพธุรกิจ 06/01/42)

สรุปประเด็นข่าว

1.5.1 ตำรวจแห่งชาติ:เลือกใหม่ได้เจ้านักการเมือง (ไทยโพสต์1,121/02/42, มติชน29/01/42, กรุงเทพธุรกิจ 06/01/42)

พระราชกฤษฎีกาโอนกรมตำรวจ ก.มหาดไทย เป็นสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรี หรือบุคคลที่นายกรัฐมนตรีมอบหมาย ได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาบังคับใช้ไปแล้วตั้งแต่วันที่ 16 ต.ค. 2541 โดยกำหนดให้มีผลบังคับใช้ในวันรุ่งขึ้น นับแต่นั้นเป็นต้นมาก็เกิดความสับสนในการประสานงานระหว่างส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งการสั่งการและการปฏิบัติการของเจ้าหน้าที่ในสำนักงานตำรวจแห่งชาติเอง เนื่องจากไม่ได้มีการแก้ไขพระราชบัญญัติที่เกี่ยวกับการบริหารราชการ กรมตำรวจแม้แต่ฉบับเดียว

ความพยายามของข้าราชการกรมตำรวจที่จะแยกตัวออกจากก.มหาดไทยเพื่อให้เป็นหน่วยงานอิสระปราศจากการแทรกแซงของนักการเมืองมีมานานแล้ว เริ่มมาตั้งแต่ ปี 2522 สมัยที่ พล.ต.อ.มณฑัยย์ พันธุ์คงชื่น เป็นอธิบดีกรมตำรวจ แต่ไม่สำเร็จเพราะรัฐบาลโดย พล.อ.เกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์ ลาออกไปก่อน แต่ก็มีการรื้อฟื้นที่จะกระทำต่อ เป็นระยะนานกว่า 20 ปี ความพยายามปรับปรุงโครงสร้างของกรมตำรวจจึงสำเร็จทั้งนี้เพื่อให้ประชาชนได้มีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายตรวจสอบการทำงานและบริหารงานของตำรวจ โดยการเข้ามาเป็นคณะกรรมการข้าราชการตำรวจทั้งในระดับชาติและระดับจังหวัด

นอกจากนี้ ยังเป็นการกระจายอำนาจบริหารไปยังหน่วยงานระดับพื้นที่อย่างเบ็ดเสร็จเด็ดขาด เพื่อให้เกิดเอกภาพในการบังคับบัญชา และให้เกิดประสิทธิภาพในการอำนวยความสะดวกให้กับประชาชน ทั้งนี้จะมีการโอนหน่วยงานที่ไม่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม เช่น ตำรวจป่าไม้ ตำรวจรถไฟ ไปขึ้นกับสังกัดที่เกี่ยวข้องต่อไป เพื่อให้หน่วยงานของกรมตำรวจมีความกระฉับและชัดเจนในการปฏิบัติงานมากขึ้น

พล.ต.อ. ประชา พรหมนอก อธิบดีกรมตำรวจคนสุดท้ายและผู้บัญชาการสำนักงานตำรวจแห่งชาติคนแรก ยืนยันว่าการปรับโครงสร้างครั้งนี้ ที่ชัดเจนคือประชาชนจะได้มีส่วนร่วมในการดูแลกิจการตำรวจทุกระดับ โดยในโครงสร้างตำรวจระดับบนจะมีคณะกรรมการติดตามการบริหารตำรวจ ประกอบด้วยบุคคลหลายสาขาอาชีพเข้ามาดู เมื่อประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมเขาจะรู้ว่าควรทำอะไรเพื่อให้เกิดความปลอดภัย

เมื่อเวลาผ่านไปภาพที่ปรากฏชัดเจน คือการเปลี่ยนชื่อตำแหน่งจากอธิบดีกรมตำรวจเป็นผู้บัญชาการสำนักงานตำรวจแห่งชาติ และการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบใหม่ ๆ เท่านั้น นอกจากนั้นไม่ว่าการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบการทำงานของตำรวจก็ยังไม่เป็นรูปเป็นร่างทั้งระดับล่างหรือระดับบน การโอนหน่วยงานที่ไม่เกี่ยวข้องก็ยังไม่ไปถึงไหน การกระจายอำนาจไปยังพื้นที่ โดยมอบอำนาจการแต่งตั้งโยกย้ายนายตำรวจระดับสารวัตรจนถึงรองผู้บังคับการ แก่รองผู้บัญชาการสำนักงานตำรวจแห่งชาติฝ่ายปฏิบัติการ ซึ่งรับผิดชอบกองบัญชาการตำรวจภูธรภาคต่าง ๆ ก็กำลังรอการพิสูจน์

ที่สำคัญของวัตถุประสงค์ดั้งเดิมในอันที่จะทำให้ตำรวจหลุดพ้นจากการแทรกแซงจากอำนาจทางการเมืองก็ยังคงเป็นທີ່คลุมเครือ เพราะผู้บังคับบัญชายังคงเป็น พล.ต.สนั่น ขจรประศาสน์ รมว.ก.มหาดไทย กำกับดูแลในฐานะรองนายกรัฐมนตรีที่ได้รับมอบหมายจากนายกรัฐมนตรีขององค์กรตำรวจจึงยังคงตกอยู่ภายใต้อำนาจอิทธิพลของการเมือง

ส่วนประสิทธิภาพในการปราบปรามอาชญากรรมที่คาดว่าจะดีขึ้นหลังการจัดตั้งเป็นสำนักงานตำรวจแห่งชาติแล้วนั้น กลับแย้งไปกว่าเดิมมีหน้าข้าราชการเป็นฝ่ายที่ประกอบอาชญากรรมเสียเองก็มี

นอกจากนี้ ยังมีปัญหาข้อกฎหมายที่ไม่สามารถวินิจฉัยได้จนต้องส่งให้สำนักงานกฤษฎีกาตีความเกิดขึ้นหลายประการด้วยกัน โดยเฉพาะเรื่อง รว.ก.มหาดไทย ซึ่งเป็นผู้รักษาการตาม พ.ร.บ.ยศ ไม่กล้าตัดสินใจลงนามแต่งตั้งว่าที่ยศให้กับตำรวจ และนายกฯ ก็ไม่มีอำนาจตาม พ.ร.บ. ทำให้มีตำรวจที่ไม่ได้รับการลงนามแต่งตั้งยศทั่วประเทศกว่า 10,000 คน และปัญหาดังกล่าววกฏีกาก็แจ้งมาว่าไม่สามารถตีความให้ได้

นอกจากตำรวจ 10,000 คน ที่ว่าแล้ว ยังมีนักเรียนนายร้อยตำรวจที่จบการศึกษาจากโรงเรียนนายร้อยตำรวจรุ่นที่ 52 จำนวน 390 นาย ก็ยังไม่มีคำสั่งแต่งตั้งยศว่าที่ร้อยตรีให้แต่อย่างใด ซึ่งอาจกระทบต่อการพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือนประจำปี

อย่างไรก็ตาม ปรากฏว่า พล.ต.สนั่นกลับลงนามแต่งตั้งว่าที่ยศให้กับผู้จบวุฒิปริญญา และนายดาบที่ผ่านการอบรมตำรวจโอนมาเป็นตำรวจระดับชั้นสัญญาบัตรประจำปี 2541 จำนวน 66 ราย การกระทำดังกล่าวได้ถูกหยิบยกเป็นหัวข้ออภิปรายไม่ไว้วางใจ พล.ต.สนั่น โดย ร.ต.อ.เฉลิม อยู่บำรุง รอง น.พ.รรคความหวังใหม่ด้วย

นอกจากนี้ การประชุมคณะกรรมการข้าราชการตำรวจ (กตร.) ซึ่งตามกฎหมายยังคงมี รว.ก.มหาดไทยเป็นประธาน กตร. และมีกรรมการประกอบด้วยอธิบดีกรมตำรวจ ฯลฯ แต่เมื่อไม่มีอธิบดีกรมตำรวจแล้ว การเข้าร่วมประชุมของผู้บัญชาการสำนักงานตำรวจแห่งชาติจะถูกต้องตามกฎหมายหรือไม่ กล่าวกันว่าแม้การเสนอชื่อ พล.ต.อ.ประชา เป็นผู้บัญชาการสำนักงานตำรวจแห่งชาติ เพื่อลงพระปรมาภิไธยโปรดเกล้า เรื่องก็ยังชะงักอยู่ที่สำนักงานเลขาธิการคณะรัฐมนตรี เพราะไม่มีผู้ใดกล้าตัดสินใจด้วยเกรงว่าจะขัดกับรัฐธรรมนูญ มาตรา 230

ความสับสนดังกล่าวทำให้เกิดแนวคิดกันว่าหรือจะโอนสำนักงานตำรวจแห่งชาติกลับไปสังกัดก.มหาดไทยดังเดิม โดยตราเป็นพระราชกฤษฎีกา แล้วค่อยตราเป็น พ.ร.บ.ยุบโอนและจัดตั้งสำนักงานตำรวจแห่งชาติให้ถูกต้องต่อไป แต่แนวคิดดังกล่าวนายถาวร เสนเนียม ผ.ช.เลขาธิการ รว.ก.มหาดไทย เห็นว่าควรแก้กฎหมายที่เกี่ยวข้องมากกว่า ส่วนนายถวิล ไพรสณฑ์ ประธานที่ปรึกษาฝ่ายกฎหมาย รว.ก.มหาดไทย เห็นว่าต้องให้คณะกรรมการพิจารณาโครงสร้างและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสำนักงานตำรวจแห่งชาติเป็นผู้พิจารณา

นายอดิศร เพียงเกษ ส.ส.ขอนแก่น พรรคความหวังใหม่ยืนยันว่าสำนักงานตำรวจแห่งชาติผิดกฎหมาย เพราะตำรวจมี กฎหมายเฉพาะของเขา คือ พ.ร.บ.ข้าราชการตำรวจ พ.ศ.2521 และแนะนำให้ พล.ต.สนั่น แก้อธิบายให้ถูกต้อง แม้แต่นายมีชัย ฤชุพันธุ์ ประธานคณะกรรมการกฤษฎีกาก็บอกว่าทำเป็นพระราชกฤษฎีกาไม่ได้ แต่ต้องแก้กฎหมายมาด้วย

1.6 การเคลื่อนไหวเกี่ยวกับความขัดแย้งระหว่างวุฒิสมาชิกกับรัฐบาล

หัวข้อข่าว

- 1.6.1 ขายชาติ&มิกส์ญญี ระเบิดใส่รัฐบาลจากประธานวุฒิสภา (มติชน 09/03/42, กรุงเทพธุรกิจ 10/03/42, ผู้จัดการ 12/03/42)

สรุปประเด็นข่าว

- 1.6.1 ขายชาติ&มิกส์ญญี ระเบิดใส่รัฐบาลจากประธานวุฒิสภา (มติชน 09/03/42, กรุงเทพธุรกิจ 10/03/42, ผู้จัดการ 12/03/42)

จากการเร่งตรากฎหมายฟื้นฟูเศรษฐกิจของรัฐบาล โดยเฉพาะกฎหมายล้มละลายเป็นที่มาของความขัดแย้งระหว่างรัฐบาลกับวุฒิสภา โดยเฉพาะการแสดงความคิดเห็นของประธานวุฒิสภาคือนายมีชัย ฤชุพันธุ์ ซึ่งเปรียบกันว่าเป็นเหมือนการโยนระเบิดใส่รัฐบาล จนถูกมองว่ากำลังทำหน้าที่เป็นฝ่ายค้านของรัฐบาล

นายมีชัย เปิดฉากวิพากษ์วิจารณ์รัฐบาลมาตั้งแต่กลางเดือนพ.ย.41 โดยประกาศที่จะคัดค้านห้วงดิงว่าง พ.ร.บ.ฟื้นฟูเศรษฐกิจ ทั้ง 11 ฉบับ อย่างเอาจริงเอาจัง เพราะเห็นรัฐบาลทำตามคำสั่งการของไอเอ็มเอฟ และมุ่งที่จะอำนวยความสะดวกให้แก่ต่างชาติในการเข้ามาแสวงหาผลประโยชน์เป็นสำคัญ

นายมีชัยบอกว่า จะฟื้นฟูเศรษฐกิจอุตสาหกรรมไปทำไมเมื่อฟื้นฟูแล้วก็ตกเป็นของต่างชาติ แนวคิดดังกล่าวได้รับความเห็นด้วยจากวุฒิสมาชิกหลายคน ถึงขนาดมีการจัดตั้งคณะกรรมการวิสามัญขึ้นเพื่อติดตามและศึกษาร่าง พ.ร.บ.ฟื้นฟูเศรษฐกิจเป็นการเฉพาะ ซึ่งบทบาทของคณะกรรมการดังกล่าวก็มีส่วนในการชี้ข้อเสียที่จะเกิดขึ้นหลังการเปิดทางให้ต่างชาติเข้ามา ซึ่งนับว่าเป็นอุปสรรค

ต่อการตรวจหมายของรัฐบาลที่ต้องถูกตรวจสอบจากสังคม และกระแส "รัฐบาลขายชาติ" รุนแรงมากขึ้น ทำให้วุฒิสมาชิกบางส่วนถูกโจมตีจากรัฐบาลว่าเป็นผู้สูญเสียประโยชน์ รัฐบาลและวุฒิสภาเกินแห่งแคลงใจกันมาตั้งแต่นั้น และวุฒิสภาถูกกล่าวหาว่าเป็นตัวถ่วง ร่วง พ.ร.บ. จนนายมีชัยต้องนำรายละเอียดกระบวนการพิจารณาร่าง พ.ร.บ.แต่ละฉบับออกมาตีแผ่ พิสูจน์ให้เห็นชัดเจนว่าความล่าช้าอยู่ที่การดำเนินงานของรัฐบาลมิใช่วุฒิสภา

วันที่ 5 มี.ค. นายมีชัยโยนระเบิดลูกที่ 2 ใส่รัฐบาลอีก กรณี พ.ร.บ.ทุนรัฐวิสาหกิจ โดยให้เหตุผลว่ามองเห็นมรดกอยู่ที่อยู่ข้างหน้า เพราะเขาอำนาจรัฐไปยกให้กับคนต่างด้าว เป็น พ.ร.บ.ที่เปิดช่องให้คนต่างด้าวเข้ามาซื้อหุ้นรัฐวิสาหกิจที่ดีต้องแปรสภาพเป็นของเอกชนอย่างสะดวกสบาย ทำให้ถูกโจมตีจากรัฐบาลว่า เป็นการหวังผลทางการเมืองของนายมีชัยในกรณีที่อาจลงสมัครรับเลือกตั้งวุฒิสมาชิก

2. ความเคลื่อนไหวภาคประชาชนและองค์กรประชาชน

2.1 ความเคลื่อนไหวด้านสิทธิมนุษยชน

หัวข้อข่าว

2.1.1 องค์กรมนุษยชนยื่นบันทึกช่วยจำ"จรัญทร์" (กรุงเทพธุรกิจ09/03/42)

2.1.2 "อานันท์"กับแผนแม่บทสิทธิมนุษยชน (ผู้จัดการ24/03/42)

สรุปประเด็นข่าว

2.1.1 องค์กรมนุษยชนยื่นบันทึกช่วยจำ"จรัญทร์" (กรุงเทพธุรกิจ09/03/42)

นายไพโรจน์ พลเพชร เลขาธิการคณะกรรมการการประสานงานองค์กรสิทธิมนุษยชน (กปส.) กล่าวเมื่อวันที่ 8 มี.ค.ว่า ผู้แทนจากองค์กรเอกชนด้านสิทธิมนุษยชน ติดตามการดำเนินการจัดทำแผนร่างกฎหมายว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนมาโดยตลอด ได้ยื่นหนังสือบันทึกช่วยจำและคู่มือสถาบันสิทธิมนุษยชนระดับชาติ โดยสหประชาชาติ ให้แก่นายจรัญทร์ ลักษณะวิสัย รมว.สำนักงานฯ ในฐานะประธานกรรมการคณะกรรมการการประสานงานพรรคร่วมรัฐบาล สาระสำคัญของข้อเสนอโดยสรุปคือ

1. คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติต้องเป็นอิสระ ปลอดจากการครอบงำของฝ่ายบริหาร ฝ่ายตุลาการและฝ่ายนิติบัญญัติ ผู้รักษาการตาม พ.ร.บ.นี้ควรเป็นประธานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

2. สำนักงานของคณะกรรมการสิทธิฯต้องมีอิสระ มีงบประมาณอุดหนุนจากรัฐบาลเป็นรายปี และกรรมการต้องทำงานเต็มเวลา มีเงินเดือนประจำโดยมาจากบุคคลหลากหลายที่มีความรู้และประสบการณ์ด้านการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน ห้ามเป็นข้าราชการประจำหรือประกอบอาชีพใด

พร้อมทั้งเรียกร้องให้นายจรัญทร์พิจารณาเสนอร่าง พ.ร.บ.ส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิฯที่ร่างโดยคณะกรรมการร่างที่มีอัยการสูงสุดเป็นประธาน เข้าสู่สภาผู้แทนราษฎร เพราะร่างนี้ยังแก้ไขในขั้นกรรมาธิการวิสามัญได้ และสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญมาตรา 199,200 รวมทั้งเสนอให้ตั้งคณะกรรมการวิสามัญชุดใหญ่เต็มชุดเพื่อให้บุคคลหลายฝ่ายมีส่วนร่วมในการพิจารณา และไม่ควรร่างฉบับคณะกรรมการร่างซึ่งจัดทำขึ้นภายใต้หลักการองค์กรอิสระและสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ ที่คณะรัฐมนตรีเห็นชอบครั้งแรกเมื่อเดือนตุลาคม 41 มาลงสมทกมกลืนกับร่างฉบับกฤษฎีกา ซึ่งเป็นหน่วยงานภายใต้การควบคุมของรัฐบาล ที่ครม.เห็นชอบครั้งที่ 2 เพราะทั้ง 2 ฉบับมีความแตกต่างกันทั้งหลักการและสาระสำคัญ

ร่างฉบับกฤษฎีกามีหลายประเด็นที่ขัดกับรัฐธรรมนูญและหลักการสหประชาชาติ เช่น กำหนดให้คณะกรรมการสิทธิฯประกอบด้วยบุคคล 2 กลุ่มคือข้าราชการหรืออดีตข้าราชการที่มีความรู้และประสบการณ์ในกระบวนการยุติธรรมและกฎหมายจำนวน 74 คน และผู้แทนองค์กรด้านสิทธิมนุษยชน 4 คน ทั้งยังสามารถประกอบอาชีพราชการหรืออาชีพอื่นๆ ขณะดำรงตำแหน่ง เท่ากับเป็นการครอบงำโดยนักกฎหมายจากหน่วยงานราชการ เป็นต้น

2.1.2 "อานันท์" กับแผนแม่บทสิทธิมนุษยชน (ผู้จัดการ24/03/42)

วันที่ 24 มี.ค. กระทรวงยุติธรรมจัดสัมมนาเรื่องนโยบายและแผนปฏิบัติการแม่บทด้านสิทธิมนุษยชนที่โรงแรมนิโก้ เป็นการจัดทำขึ้นเป็นครั้งแรกในประเทศไทย และมีนายอานันท์ ปันยารชุน อดีตนายฯ และในฐานะประธานกรรมการแห่งชาติว่าด้วยการจัดทำนโยบายและแผนปฏิบัติการแม่บทด้านสิทธิมนุษยชน เป็นวิทยากรบรรยายพิเศษ ว่าปัจจุบันสิทธิมนุษยชนเป็นประเด็นสำคัญในการเจรจาระหว่างประเทศทั้งด้านการเมือง การค้า รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นอย่างกว้าง

ขวาง ประเทศไทยให้ความสำคัญต่อบทบาทการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนทั้งในส่วนของภาครัฐและเอกชน ซึ่งการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิดังกล่าวจะประสบความสำเร็จหรือไม่ขึ้นกับปัจจัยสำคัญ 3 ประการ ดังนี้

1. มีความตั้งใจจริงที่จะปฏิบัติตามพันธกรณีอย่างจริงจัง มิฉะนั้นเข้าเป็นภาคีจะมีผลเพียงแค่การเสริมสร้างภาพลักษณ์ของประเทศในสายตาชาวโลกเท่านั้น
 2. ปัจจุบันประเทศไทยยังไม่มีหน่วยงานกลางที่จะทำหน้าที่ติดตามดูแลสอดส่องว่าเราได้ดำเนินการต่าง ๆ เพื่อสอดคล้องกับพันธกรณีมากน้อยเพียงใด องค์กรกลางดังกล่าวอาจจะจัดตั้งขึ้นทั้งฝ่ายบริหารและฝ่ายนิติบัญญัติ เพื่อช่วยในการติดตามสอดส่องครอบคลุมได้อย่างกว้างขวาง
 3. ต้องตั้งเป้าหมายว่าจะให้เข้าสู่มาตรฐานสากลตามเจตนารมณ์ของข้อตกลงนั้น ๆ ให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้
- ปัจจัยดังกล่าวนับเป็นแผนแม่บทของสิทธิมนุษยชนในความคิดเห็นของนายอาณันท์ซึ่งโดยส่วนตัวแล้วเห็นว่าการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนในประเทศไทยมีแนวโน้มไปในทางที่ดีมากยิ่งขึ้น แต่การที่จะทำให้เรื่องนี้ประสบความสำเร็จควรต้องให้ความสำคัญในเรื่องสิทธิมนุษยชนในระบบการศึกษาตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาจนถึงอุดมศึกษา

2.2 ความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับการบริหารการปกครองของรัฐบาล

หัวข้อข่าว

- 2.2.1 โพลสวนดุสิตและเอแบคให้ "ธารินทร์" ผ่านไม่ไว้วางใจ (ไทยโพสต์31/01/42)
- 2.2.2 การปรับโครงสร้างของกองทัพไทย : หมกเม็ต (มติชนสุด 02/02/42, ผู้จัดการ05/03/42)
- 2.2.3 เดือนรัฐบาลระวัง ประชาชนจะเรียกหาทหาร (ไทยโพสต์25/01/42, ผู้จัดการ15/02/42)
- 2.2.4 เดือนรัฐบาล ระวังระว่างเกี่ยวกับการตรา พ.ร.บ. คุ้มครองพันธุ์พืช (มติชน06/02/42, กรุงเทพธุรกิจ 11/03/42)
- 2.2.5 นานาทัศนะเกี่ยวกับร่าง พ.ร.บ.ควบคุมสื่อ "ฉบับสุเทพ" (กรุงเทพธุรกิจ12/03/42)

สรุปประเด็นข่าว

- 2.2.1 โพลสวนดุสิตและเอแบคให้ "ธารินทร์" ผ่านไม่ไว้วางใจ (ไทยโพสต์31/01/42)
องค์การประชาธิปไตยโดยสมาพันธ์ประชาธิปไตยออกแถลงการณ์ให้ปลดรัฐมนตรี 3 คนที่ถูกอภิปรายไม่ไว้วางใจ คือนายธารินทร์ นิมมานเหมินท์ นายสุเทพ เทือกสุบรรณ และ พล.ต.สนั่น ขจรประศาสน์ ด้วยเห็นว่าทั้ง 3 ท่านนี้ไม่สามารถตอบปัญหาได้อย่างชัดเจนพอที่จะหลุดข้อกล่าวหาได้ จึงขอเรียกร้องให้ทั้ง 3 ท่านมีจิตสำนึกรับผิดชอบต่อ ประเทศชาติและประชาชน โดยลาออกจากตำแหน่ง
- นายสุริยะใส กตะศิลา รองเลขาธิการคณะกรรมการรณรงค์เพื่อประชาธิปไตย (ครป.) กล่าวรู้สึกผิดหวังที่ทั้ง 3 ท่านไม่ได้ใช้เวทีนี้ตอบคำถามเพื่อสร้างความกระจ่างให้กับประชาชน ไม่ว่าจะเป็นเรื่อง ปลด. การขึ้นค่าทางด่วน ไม่ป่าสาละวิน นักค้ายาเสพติด หรือโครงการเฮดตี้เอส การอภิปรายครั้งนี้เป็นครั้งสุดท้ายในระบบการเมืองเก่า เพราะเชื่อมั่นว่าประชาชนต่างเบื่อหน่ายเดิมกับการเมืองประเภทน้ำเน่า และอยากเรียกร้องให้ ป.ป.ป. และหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องเข้ามาตรวจสอบเรื่องต่าง ๆ ให้เป็นที่กระจ่างชัดแก่ประชาชน
- นอกจากนี้สวนดุสิตโพลล์ ได้สำรวจความเห็นของประชาชนในกทม.และปริมณฑล จำนวน 1,297 คน เกี่ยวกับอภิปรายไม่ไว้วางใจรัฐมนตรี 3 ท่านข้างต้น ปรากฏว่ามีรัฐมนตรีที่ได้รับการไว้วางใจเพียงคนเดียวคือ นายธารินทร์ ร้อยละ 52.74 ร้อยละ 13.43 ไม่ไว้วางใจ และร้อยละ 33.83 ไม่แน่ใจ ขณะที่ พล.ต.สนั่น ไม่ไว้วางใจสูงถึง 31.58 ไม่แน่ใจ 31.58 ไว้วางใจแค่เพียง 27.11 และนายสุเทพ ไม่ไว้วางใจ 39.94 ไม่แน่ใจ 30.47 ส่วนกลุ่มเอแบคให้ความไว้วางใจนายธารินทร์ ร้อยละ 62.2 ของกลุ่มตัวอย่าง 1,227 คน ร้อยละ 13.4 ไม่ไว้วางใจ และร้อยละ 24.04 ยังไม่ตัดสินใจ

2.2.2 การปรับโครงสร้างของกองทัพไทย : หมกเม็ต (มติชนสุด 02/02/42, ผู้จัดการ05/03/42)

สิทธิญญา และ สุรชาติ บำรุงสุข เสนอความเห็นผ่านคอลัมน์เวทีทัศนะ น.ส.พ. ผู้จัดการ และยุทธบทความ น.ส.พ.มติชนสุดสัปดาห์ ตามลำดับ เกี่ยวกับการปรับปรุงโครงสร้างกองทัพไทย ซึ่งเป็นประเด็นหนึ่งที่สื่อเดิว่าอาจจะกลายเป็นปัญหาระหว่างรัฐบาลกับกองทัพในอนาคตได้ ซึ่งแนวคิดดังกล่าวปรากฏต่อสาธารณชนตั้งแต่ช่วงเดือน ก.ค. 41 ที่ผ่านมา แต่ไม่ได้ถูกหยิบยกมาวิพากษ์วิจารณ์กันมากมายแต่อย่างใด

แนวความคิดปรับปรุงโครงสร้างกระทรวงกลาโหม ทำกันที่กระทรวงกลาโหม โดยที่ผู้บัญชาการเหล่าทัพทุกคน รวมถึงผู้บัญชาการทหารสูงสุดไม่ได้เข้าร่วมรู้เห็นด้วย และเป็นเรื่องที่ทุกเหล่าทัพไม่เห็นด้วย

โครงสร้างของกองทัพไทยแต่เดิมมา แบ่งงานออกเป็น 2 ส่วนใหญ่ๆ คืองานส่วนธุรการ ขึ้นตรงต่อปลัดกระทรวงกลาโหม ส่วนงานยุทธการอื่นเป็นเรื่องบังคับบัญชากำลังทหารและการรบ ขึ้นต่อผู้บัญชาทหารสูงสุดมี 3 เหล่าทัพคือกองทัพบก กองทัพเรือ กองทัพอากาศ และหน่วยงานพิเศษที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายเป็นหน่วยปฏิบัติ

ส่วนงานด้านนโยบายกลาโหม ไม่ว่าจะเป็นนโยบายด้านการเตรียมกำลังรบ ด้านกำลังสำรอง ด้านอาวุธยุทโธปกรณ์ ยุทธศาสตร์ ยุทธวิธีต่าง ๆ เป็นอำนาจของสภากลาโหม ซึ่งเกินกว่าครึ่งหนึ่งเป็นผู้แทนของเหล่าทัพและมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมเป็นประธาน

ด้วยโครงสร้างดังกล่าวกองทัพไทยจึงปลอดจากการแทรกแซงทางการเมือง ฝ่ายการเมืองจะเข้าไปเกี่ยวข้องได้ก็ในระดับของปลัดกระทรวงกลาโหมซึ่งเป็นเรื่องธุรการ ส่วนงานด้านกำลังรบและการรบอยู่ในความดูแลรับผิดชอบของทหารโดยตรง

การปรับโครงสร้างใหม่ของกองทัพไทยที่เสนอโดยคณะกรรมการวิชาการกลาโหมที่แต่งตั้งโดยนายชวน หลีกภัย รว.ก.กลาโหม จะเปลี่ยนแปลงโครงสร้างเดิมถึงรากถึงโคน มีการกำหนดให้ปลัดกระทรวงกลาโหมเป็นผู้บังคับบัญชาสูงสุดของทหาร ซึ่งหมายความว่านอกจากปลัดกระทรวงฯ จะรับผิดชอบงานธุรการแล้วยังเป็นผู้บังคับบัญชาสูงสุดทางทหารอีกด้วย นั่นคือทุกเหล่าทัพและผู้บัญชาการทหารสูงสุดต้องขึ้นกับปลัดกระทรวงกลาโหม ในฐานะที่เป็นรองของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม สรุปคือกองทัพไทยขึ้นต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม ทหารจะไม่ขึ้นต่อทหารด้วยกันเองอีกต่อไป แต่จะขึ้นกับรัฐมนตรีที่มาจากการพรรคการเมือง ถ้าได้ รมต.ที่ต้องการแทรกแซงทหาร ย่อมทำได้โดยถูกต้องตามกฎหมาย

ในส่วนของโครงสร้างสภากลาโหม เปลี่ยนจากที่เหล่าทัพมีผู้แทนครึ่งหนึ่ง มาเป็น รมต.กลาโหมมีอำนาจแต่งตั้งสมาชิกสภากลาโหมได้เกินครึ่ง เสียงข้างมากในสภากลาโหมจะเป็นของฝ่ายการเมือง งานด้านกำลังพล อาวุธ ยุทโธปกรณ์และด้านการรบ ย่อมขึ้นกับความต้องการของฝ่ายการเมืองทั้งสิ้น การเมืองจึงครอบงำสภากลาโหม ซึ่งเป็นสถานนโยบายและครอบงำกองทัพซึ่งเป็นกำลังรบของชาติ

นอกจากนี้ ยังมีแนวคิดเกี่ยวกับการใช้กำลังทหารที่จะเปลี่ยนแปลงให้อำนาจของเหล่าทัพลดน้อยลง โดยให้ผู้บัญชาการทหารบก ทหารเรือ และทหารอากาศมีอำนาจสั่งเคลื่อนย้ายกำลังทหารได้เพียง ระดับกองพัน ผบ.สส.ระดับกรม คือจำนวน 3 กองพัน ถ้ามากกว่านี้ เป็นอำนาจของรมต. ในลักษณะที่การรบในยุคปัจจุบัน การรุกปรจะเป็นไปอย่างรวดเร็วด้วยเทคโนโลยีทางการทหารขั้นสูง ระเบียบวิธีดังกล่าวจะเอื้ออำนวยต่อการลดการรบบอย่างไร

นอกจากนี้ การจัดให้กรมราชองครักษ์ ซึ่งเป็นกองกำลังพิทักษ์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และพระราชวงศ์ไปขึ้นกับฝ่ายการเมืองจะเป็นจุดอันตรายอีกจุดหนึ่ง

2.2.3 เดือนรัฐบาลระวัง ประชาชนจะเรียกหาทหาร (ไทยโพสต์25/01/42,ผู้จัดการ15/02/42)

เครือข่ายองค์กรประชาธิปไตยและองค์กรประชาชน อันได้แก่ สหพันธ์นิสิตนักศึกษาแห่งประเทศไทย คณะกรรมการรณรงค์เพื่อประชาธิปไตย (ครป.) คณะกรรมการญาติวีรชนพฤษภา 35 ฯลฯ ได้ออกแถลงการณ์เรื่องการอภิปรายไม่ไว้วางใจ เมื่อวันที่ 24 ม.ค. เรียกร้องให้รัฐบาลและฝ่ายค้านดำเนินการให้กระบวนการตรวจสอบสำคัญในระบบรัฐสภาเป็นไปอย่างถูกต้องจริงจังและจริงจัง

นอกจากนี้ องค์กรดังกล่าวยังมีความเห็นว่าสถานการณ์ทางการเมืองในปัจจุบันได้เดินเข้าสู่ทางตันมากขึ้น และถ้าไม่ได้รับการเปลี่ยนแปลงแก้ไขอาจนำไปสู่ความรุนแรง หรือการเปลี่ยนแปลงอันไม่พึงปรารถนาทางการเมือง เช่น การรัฐประหาร

นายสุริเยะโล กตะศิลา เลขานุการครป. ขึ้นขมจุดยืนของผบ.ทบ.นายสุรยุทธ์ จุลานนท์ ซึ่งตนเองมีความเห็นว่าการระส่ำระสายภายในกองทัพปัจจุบันอาจเกิดจากปัญหภายในกองทัพเอง นายอดุลย์ เขียวบริบูรณ์ ประธานคณะกรรมการญาติวีรชนพฤษภา 35 กล่าว ว่า นายชวน หลีกภัย กำลังสร้างเงื่อนไขให้เกิดการรัฐประหารขึ้น จากบ.พลร. การชว่้างระเบิดหรือการลอบวางระเบิดที่ผ่านมาตลอด 1 เดือน เป็นภาพสะท้อนถึงความไม่พอใจของทหารที่มีต่อการบริหารกระทรวงกลาโหมของนายชวน

นอกจากนี้ นายคณิน บุญสุวรรณ อดีตสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ (สสร.) กล่าวว่าขณะนี้ปัญหามากมายที่รัฐบาลยังแก้ไขไม่คล่อง และยังทำให้ประชาชนเกิดความแคลงใจกรณีรัฐบาลเลือกปฏิบัติ โดยเฉพาะปัญหาการปราบปรามทุจริตคอร์รัปชัน ตัวอย่างเช่น กรณีบุกบุกปล้นสวนที่เขื่อนศรีนครินทร์ กาญจนบุรี การเอาผิดผู้บริหารสถาบันการเงิน 56 แห่ง รัฐบาลเพียงแต่แก้ปัญหาเฉพาะหน้าไปวัน ๆ เท่านั้น โดยเฉพาะปัญหาของเกษตรกร ที่รัฐบาลไม่ได้ใส่ใจแก้ไข

นอกจากนี้ รัฐบาลยังพยายามตรากฎหมายที่บิดเบือนเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ เร่งรัดตรากฎหมายฟื้นฟูเศรษฐกิจทั้ง 11 ฉบับ ท่ามกลางความคลางแคลงใจของประชาชน กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญอีก 11 ฉบับที่รัฐบาลต้องรับผิดชอบออกให้ด้วยเวลาเหลือ

เพียงไม่ถึง 6 เดือนแล้ว หากไม่ทันก็ถือว่าเป็นการกระทำผิดต่อรัฐธรรมนูญ เนื้อหาสาระของกฎหมายย่อมเป็นประโยชน์ต่อประชาชน หากประชาชนทวงสิทธิเมื่อใดอาจเกิดปัญหาได้ ซึ่งหากประชาชนหมดที่พึ่งมาก ๆ อาจเรียกร้องให้ทหารเข้ามาแก้ไขปัญหาก็ได้

นายโกวิท สุรัสวดี สมาชิกวุฒิสภา กล่าวว่า การแก้ปัญหาของรัฐบาลยังไม่ถูกจุด เพราะฝ่ายบริหารที่มาจากนักการเมืองยังไม่ได้ทำหน้าที่อย่างสมบูรณ์ ที่ผ่านมารัฐบาลละเลยและมักแก้ปัญหาอย่างขอไปที ไม่อยากให้รัฐบาลทำผิดกฎหมายเสียเอง เนื่องจากที่ผ่านมา มีแต่เรื่องที่พัวพันกับคนของรัฐบาลโดยเฉพาะเรื่องทุจริตคอร์รัปชัน หรือการช่วยเหลือพวกพ้องให้ได้ประโยชน์ ซึ่งไม่เป็นผลดีต่อรัฐบาลและประชาชน

2.2.4 เดือนรัฐบาล รมต.ระวังเกี่ยวกับการตรา พ.ร.บ. คุ่มครองพันธุ์พืช (มติชน06/02/42, กรุงเทพฯ 11/03/42)

วันที่ 5 มี.ค.42 ตัวแทนสมาชิกรัฐสภา เครือข่ายเกษตรกรรมทางเลือกกว่า 20 คน เข้ายื่นหนังสือต่อนายวันมูหะมัด นอร์มหา ประธานรัฐสภา เพื่อเรียกร้องเกี่ยวกับการตรา พ.ร.บ. คุ่มครองพันธุ์พืช 2 ประการด้วยกันคือ ยืนยันในหลักการและให้คงเนื้อหาทั้งหมดตามร่างเดิม เนื่องจากร่างใหม่ของคณะกรรมการกฤษฎีกามีการตัดสาระสำคัญหลายเรื่องเช่น ตัดคำขดเคยในกรณีที่น่าพันธุ์พืชใหม่มาใช้แล้วเกิดความเสียหาย อีกประการหนึ่งคือขอให้ตัวแทนของคณะกรรมการกร่างฯ จำนวน 3 คนเข้าร่วมให้ข้อมูลด้วย ตัวแทนดังกล่าวประกอบด้วย นายจักรกฤษณ์ ควรพจน์ อาจารย์คณะนิติศาสตร์ มธ. นายวิฑูรย์ เลี่ยนจำรูญ นักพัฒนาจากเครือข่ายสิทธิภูมิปัญญาไทย และนายจินดา บุญจันทร์ ตัวแทนสมาชิกรัฐสภา เครือข่ายเกษตรกรรมทางเลือก

นายเนวิน ชิดชอบ รมต.ชนก.เกษตรฯชี้แจงว่า ร่าง พ.ร.บ. ดังกล่าวเป็นไปตามความต้องการในประชาพิจารณ์ทุกประการ ส่วนการพิจารณาในคณะกรรมการก็ยังพร้อมรับฟังความคิดเห็นจากทุกฝ่าย

เดชา ศิริภัทร ผู้อำนวยการศูนย์เทคโนโลยีเพื่อสังคม บอกว่ากรณีร่าง พ.ร.บ. คุ่มครองพันธุ์พืช เป็นการต่อสู้ของภาคประชาชนที่พยายามผลักดันหลักการ Farmer Right เข้าไปในตัวกฎหมาย จากเดิมที่เกิดขึ้นจากหลักการ Plant Bleeder โดยการผลักดันของบริษัทข้ามชาติ นายเดชาบอกว่า การที่กฎหมายไม่ได้ระบุการขดเคยความเสียหายจากพืชที่ผ่านการตัดต่อยีน ซึ่งเป็นเรื่องที่ทั่วโลกกังวล เท่ากับเป็นการปิดภาวะความรับผิดชอบให้ผู้บริโภค การเคลื่อนไหวในเรื่องดังกล่าวเป็นกระบวนการต่อสู้ระหว่างกลุ่มผลประโยชน์ เริ่มต้นจากบริษัทข้ามชาติ ไปสู่สหประชาชาติ ไปสู่องค์การการค้าโลก ขณะเดียวกันก็มีการต่อรองเสนอผลประโยชน์ไปถึงนักการเมือง ผู้กำกับดูแลนโยบายด้านการเกษตรรวมไปถึงข้าราชการบางส่วน เป็นการวางแผนอย่างเป็นระบบมาตั้งแต่ต้น ถ้าเราไม่มองปัญหาเชิงโครงสร้างก็ไม่มีทางรู้เท่าทันปัญหา

ดร.สุวิทย์ วรธนโรจน์ กล่าวว่าประเด็นเปิดกว้างในการจดทะเบียนคุ่มครองพันธุ์พืช โดยไม่มีการประกาศรายชื่อเป็นหนทางหนึ่งที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายต่อผลประโยชน์ของชาติ เพราะหลายพันธุ์พืชที่ขีดความสามารถของประเทศไทยยังไม่พร้อม เราไม่มีนักปรับปรุงพันธุ์พืชในพืชนั้น ๆ ในขณะที่ต่างประเทศมี เท่ากับเรายกเลิกสิทธิดังกล่าวให้ต่างประเทศ หรือไทยอาจมีตัวบุคคลที่ทำได้ แต่การที่ยังไม่มีกฎหมายเขาก็ไม่สามารถประกอบเป็นอาชีพได้ ซึ่งงานปรับปรุงพันธุ์ต้องใช้เวลา 5-10 ปี แต่ต่างประเทศสามารถเข้ามาได้ทันที

ดร.จักรกฤษณ์ กล่าวว่า สิทธิบัตรคุ่มครองโดยไม่มีการประกาศเทคโนโลยี เพราะฉะนั้นร้อยละ 80 ของเทคโนโลยี สำคัญ ๆ จะถูกจดทะเบียนโดยต่างชาติ เช่น ยารักษาโรค ถ้าเราคุ่มครองโดยไม่ประกาศรายชื่อพันธุ์พืช เกิดมีผู้ปรับปรุงพันธุ์ข้าวหอมมะลิโดยเอายีนใส่เข้าไป โดยกฎหมายเขาก็สามารถจดทะเบียนข้าวหอมมะลิตัวนี้ได้ และเขาก็จะมีสิทธิผูกขาดในการจำหน่ายและผลิตข้าวหอมมะลิตัวนี้ไปเมื่อบวกกลยุทธ์ทางการตลาดเขาก็สามารถเข้ามาควบคุมการผลิตได้

กรณีที่ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่ว่าจะเป็น อบต. หรืออบจ.เป็นตัวแทน แทนที่จะเป็นชุมชน ทั้งที่การร่างนั้นเน้นที่ชุมชนเราเอาเกษตรกรเข้ามาจับ แต่ อบต.อบจ.เป็นตัวแทนของนักเลือกตั้งมิใช่เกษตรกร และส่วนใหญ่เป็นผู้รับเหมา

2.2.5 นานาทัศนะเกี่ยวกับร่าง พ.ร.บ.ควบคุมสื่อ"ฉบับสุเทพ" (กรุงเทพฯ 12/03/42)

วันที่ 9 มี.ค. ครม.มีมติให้ความเห็นชอบร่าง พ.ร.บ.องค์การบริหารคดีความผิดและก้ำกับกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และการโทรคมนาคม ตามที่ ก.คมนาคมโดยนายสุเทพ เทือกสุบรรณ รมว.เสนอ โดยร่างกฎหมายดังกล่าวเป็นกฎหมายเกี่ยวกับการจัดตั้งองค์การจัดสรรคลื่นความถี่ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มาตรา 40 และคณะรัฐมนตรีเศรษฐกิจ มีมติเมื่อวันที่ 8 มี.ค.เสนอให้ครม.พิจารณาเพื่อส่งให้คณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณาต่อไป

ดร.วิษณุ วรัญญู อาจารย์คณะนิติศาสตร์ มธ. บอกว่าไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งทั้งหลักการและเนื้อหาเพราะไม่ผ่านประชาพิจารณ์ ไม่สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของระบอบประชาธิปไตย ร่าง พ.ร.บ.ฉบับนี้มีความไม่ชอบมาพากลหลายอย่าง โดยเฉพาะมาตรา 22 และมาตรา

23 ที่ระบุว่า คลื่นความถี่ในการบริหารราชการแผ่นดิน ให้มีจำนวนเท่าที่จำเป็นเพื่อใช้ในการกิจการที่เกี่ยวกับความมั่นคงของรัฐ โดยเนื้อหาของมาตรานี้กว้างมาก

ประชาชนไม่มีส่วนเกี่ยวข้องในร่างฉบับนี้ ทั้ง ๆ ที่มีร่างของคณะอนุกรรมการที่มีรองนายกฯ พิชัย รัตตกุล และรมว.สำนักนายกฯ คุณหญิงสุพัตรา มาศดิตถ์ รับผิดชอบนั้น ผ่านการทำประชาพิจารณ์จากประชาชนทั่วประเทศ และเสนอสรุปความเห็นออกมาเป็นหลักการให้ ครม.เห็นชอบมีมติออกมาเป็น 2 องค์การไปแล้วก่อนหน้านี้ เท่ากับร่าง พ.ร.บ.ฉบับนี้ขัดกับเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญมาตรา 40

นายสุชาติ ธรรมพิทักษ์กุล อุปนายกฝ่ายวิชาการสภาทนายความแห่งประเทศไทย บอกว่ายังกล่าวไม่ได้ชัดเจนว่าขัดรัฐธรรมนูญ แต่กล่าวได้ว่าไม่ตอบสนองเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญมาตรา 40 พิจารณาได้จากสัดส่วนมาตรา 22 ที่รัฐบาลได้มาก เอกชนได้น้อย รวมทั้งมีการกำหนดว่าให้คณะกรรมการสามารถประนีประนอมกับฝ่ายรัฐได้

รศ.พิเชษฐ์ ชวลลาธวัช อาจารย์ประจำคณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มธ. พ.ร.บ. ฉบับที่กระทรวงคมนาคมเสนอเป็น พ.ร.บ.ฉบับเล่ห์กล ที่รัฐบาลต้องการทดสอบปฏิกิริยาของสังคม เพราะความมีอิสระของผู้ใช้อำนาจ ไม่ใช่อยู่ที่องค์กร ร่างนี้ปฏิเสธความคิดของสภาร่างรัฐธรรมนูญโดยสิ้นเชิง

รศ.ดร.อุบลรัตน์ อาจารย์คณะนิติศาสตร์ จุฬาฯ ระบุว่าร่างนี้เขียนหลวมเกินไป และในมาตรา 22 มีลักษณะอำนาจฝ่ายราชการเต็มที่ไว้ก่อน คณะกรรมการสรรหา ประชาชนแทบไม่มีส่วนร่วม

ดร.สมเกียรติ อ่อนวิมล อดีต ส.ส.ร. เป็นบุคคลสำคัญในการผลักดันให้กำหนดมาตรา 40 ไว้ในรัฐธรรมนูญ กล่าวยืนยันว่ายอมรับร่างนี้ไม่ได้เพราะไม่ได้ฟังเสียงจากประชาชน โดยเฉพาะมาตรา 22 (2) ที่ดูเหมือนจะดีแต่ไม่ได้ให้สิทธิแก่ประชาชน ประชาชนไม่มีสิทธิบริหารสถานีใด ๆ รัฐเป็นผู้หาเวลาให้ เท่ากับเป็นการรวบอำนาจไว้ที่เดิม ไม่เข้าใจว่าร่างนี้มาได้อย่างไร

นายวิวัฒน์ สุทธิภาค ผู้อำนวยการกองบริหารความถี่ กรมไปรษณีย์โทรเลข ระบุว่า คำนิยามไม่เป็นไปตามหลักสากลแล้วพ.ร.บ. จัดตั้งองค์กรควรเขียนถึงอำนาจหน้าที่ พันธกรณี ความสัมพันธ์กับหน่วยงานอื่น ๆ มาตรา 20 ดีที่ให้คณะกรรมการจัดทำแผนแม่บทการดำเนินการเกี่ยวกับคลื่นความถี่ ส่วนมาตรา 212 จะจัดลำดับความสำคัญแก่นวราชการเป็นลำดับแรก มาตรา 22 ดูเหมือนผู้ร่างจะไม่ยอมให้รัฐถอนตัวจากกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์และการโทรคมนาคมเลย ร่างฉบับนี้เห็นได้ชัดเจน 2 ประการคือ ให้ความสำคัญต่อหน่วยงานของรัฐเป็นอันดับแรก และรัฐไม่ถอนตัวออกจากกิจการวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ ซึ่งควรเป็นของเอกชนในอนาคต

2.3 ความเคลื่อนไหวด้านการบริหารการปกครองส่วนท้องถิ่น

หัวข้อข่าว

2.3.1 อบต.ไม่มีสิทธิผูกขาดทรัพยากร-สิ่งแวดล้อม (มติชน08/02/42)

สรุปประเด็นข่าว

2.3.1 อบต.ไม่มีสิทธิผูกขาดทรัพยากร-สิ่งแวดล้อม (มติชน08/02/42)

นายพนัส หัตถินยานนท์ ผู้อำนวยการบริหารมูลนิธิศูนย์กฎหมายสิ่งแวดล้อม กล่าวระหว่างการอภิปรายเรื่อง "อบต.พร้อมจริงหรือในการดูแลทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม" ที่มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ว่าบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญระบุให้องค์กรชุมชนท้องถิ่นเพิ่มบทบาทและร่วมมือในการดูแลทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมร่วมกับส่วนกลางอย่างใกล้ชิด จึงต้องมีการแก้ไขกฎหมายเก่าที่ใช้อยู่เพื่อให้้องค์การบริหารส่วนตำบล(อบต.)มีส่วนร่วมอย่างแท้จริง แต่ในบางพื้นที่มีความเข้าใจเกินไปว่า อบต.ได้รับจันทานุมัติให้ควบคุมทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้โดยที่ส่วนกลางไม่มีสิทธิเกี่ยวข้องซึ่งเป็นการเข้าใจผิด

นายนิคม พุทธา ผู้จัดการฝ่ายโครงการมูลนิธิคุ้มครองสัตว์ป่าและพรรณพืชแห่งประเทศไทย กล่าวว่าไม่ว่าอบต.จะพร้อมหรือไม่ก็จำเป็นที่จะต้องเข้ามาดูแล และรัฐต้องส่งเสริมสนับสนุน ข้าราชการต้องเข้าใจบทบาทของ อบต.ที่แท้จริง มิใช่แค่การประสานความร่วมมือในการก่อสร้างสาธารณูปโภค แต่ยังต้องดูแลสังคมและสภาพแวดล้อมด้วย

2.4 ความเคลื่อนไหวทางการเมืองการปกครองตามรัฐธรรมนูญ หัวข้อข่าว

2.4.1 เข้าชื่อครบ 5 หมื่นยื่นปลด 2 ส.ส. ปลัดสธ. (ไทยโพสต์19/02/42)

สรุปประเด็นข่าว

2.4.1 เข้าชื่อครบ 5 หมื่นยื่นปลด 2 ส.ส. ปลัดสธ. (ไทยโพสต์19/02/42)

นายวิรพงษ์ เกรียงสินยศ ตัวแทนองค์กรพัฒนาเอกชน กล่าวเกี่ยวกับกรณีประสิทธิภาพในการตรวจสอบเรื่องการทุจริตจัดซื้อยาราคาแพงใน ก.สาธารณสุข ว่า วันที่ 19 ก.พ.จะนำรายชื่อประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวน 52,554 รายชื่อ ซึ่งเข้าชื่อเรียกร้องให้มีการตรวจสอบการทุจริตยาเสนอต่อนายมีชัย ฤชุพันธุ์ ประธานวุฒิสภา เพื่อขอให้ถอดถอน นายรักเกียรติ สุขธนะ อดีตรมว.ก.สาธารณสุข นายธีระวัฒน์ สิริวันสาณฑ์ อดีตรมต.ชนก. สาธารณสุข และ น.พ.ปรากฏ วุฒิพงศ์ ปลัด ก.สาธารณสุขตามรัฐธรรมนูญมาตราที่ 304 กรณีที่มีพฤติกรรมการส่อไปในทางทุจริต

นายสุจิต บุญบงการ กรรมการ ป.ป.ป. กล่าวว่าทางคณะกรรมการจะพยายามเร่งให้เสร็จภายในเดือนก.ย.นี้ เพราะคณะกรรมการชุดปัจจุบันจะหมดวาระลง และ ป.ป.ป.จะเปลี่ยนเป็น คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) ตั้งแต่ วันที่ 10 ต.ค.

นายพงษ์เทพ เทพกาญจนา อดีตสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า ประเด็นการยื่น 50,000 รายชื่อ ต่อประธานวุฒิสภา นักกฎหมายยังตีความแตกต่างกันว่า จะส่งเรื่องให้ ป.ป.ป. ทำหน้าที่แทน ป.ป.ช. ทำการไต่สวนทันทีได้หรือไม่ เพราะยังไม่มีกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ แต่หากกระบวนการดังกล่าวยังกระทำไม่ได้ รัฐธรรมนูญได้กำหนดไว้ว่า ในส่วนของตัวแทนของประชาชนสามารถเข้าชื่อกัน 1 ใน 4 ของสภาผู้แทนราษฎร เพื่อยื่นเรื่องให้ ป.ป.ป.พิจารณาถอดถอนแทนได้

2.5 ความเคลื่อนไหวเพื่อเรียกร้องให้มีการยุบสภา

หัวข้อข่าว

2.5.1 มีอบบิบชวนยุบสภา (ผู้จัดการ28/03/42)

สรุปประเด็นข่าว

2.5.1 มีอบบิบชวนยุบสภา (ผู้จัดการ28/03/42)

วันที่ 25 มี.ค.ที่ผ่านมา คนเครือข่ายเดือนตุลามีการประชุมเตรียมการที่โรงแรมรัตนโกสินทร์ เพื่อกำหนดท่าทีการเคลื่อนไหวเรียกร้องให้นายชวน หลีกภัย นายกรัฐมนตรี ลาออก โดยจะผนึกกำลังแนวร่วมประชาธิปไตยชนบทหนองสรวง เปิดเวทีขับไล่ชวนเพราะไม่มีความชอบธรรมที่จะบริหารประเทศอีกต่อไป เนื่องจากบริหารงานผิดพลาด แก้ไขปัญหาเศรษฐกิจล้มเหลว ล่าสุดการกระทำที่ประชาชนรับไม่ได้คือการแต่งตั้งจอมพลถนอม กิตติขจร และพล.ต.มณูญกฤต รูปขจร เป็นนายทหารพิเศษประจำพระองค์

ที่บริเวณท้องสนามหลวง องค์การประชาชนและคณะกรรมการญาติวีรชน สภาพันธมิตรนักศึกษาแห่งประเทศไทย (สนนท.) สมาคมพนักงานรัฐวิสาหกิจแห่งประเทศไทย และแกนนำกลุ่มองค์กรประชาธิปไตย ได้จัดเวทีปราศรัยเรียกร้องให้นายชวน แสดงความรับผิดชอบต่อการแต่งตั้งจอมพลถนอม กิตติขจร อดีตนายกรัฐมนตรี เป็นนายทหารพิเศษโดยมีกลุ่มประชาชน และอดีตผู้นำการเคลื่อนไหวต่าง ๆ ให้ความสนใจมาร่วมรับฟังประมาณ 4,000 คน สิ่งทีพวกนี้เรียกร้องคือให้นายชวนออกมากล่าวขอโทษประชาชนอย่างเป็นทางการต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น และให้ลาออกจากตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมโดยเฉพาะกลุ่มเครือข่ายเดือนตุลาเรียกร้องให้ยุบสภา จากการเคลื่อนไหวต่อต้านดังกล่าว จอมพลถนอม กิตติขจรและนายมณูญกฤต รูปขจรได้ประกาศลาออกจากตำแหน่งดังกล่าว

3. ความเคลื่อนไหวภาคต่างประเทศ

3.1 ความเคลื่อนไหวด้านการต่างประเทศของสหรัฐอเมริกา

หัวข้อข่าว

3.1.1 คลินตันแถลงนโยบายประจำปีของสหรัฐอเมริกาต่อรัฐสภา (กรุงเทพธุรกิจ21/01/42, ไทยรัฐ 01/03/42)

3.1.2 ความบาดหมางในความสัมพันธ์ระหว่างสหรัฐกับจีน (ผู้จัดการ 11.25/02/42, 01.02.03, 1,257/03/42 ,
มติชน03,04/03/42, ไทยโพสต์08,10/03/42, กรุงเทพธุรกิจ10/03/42, THE NATION12/02/42, 03/03/42
BANGKOK POST13/02/42, BANGKOK POST01.02.09.10,11/03/42)

สรุปประเด็นข่าว

3.1.1 คลินตันแถลงนโยบายประจำปีของสหรัฐอเมริกาต่อรัฐสภา (กรุงเทพธุรกิจ21/01/42,ไทยรัฐ 01/03/42)

วันอังคารที่ 19/01/42 ตามเวลาท้องถิ่น 21.00 น.ประธานาธิบดีบิล คลินตันได้แถลงนโยบายประจำปีต่อรัฐสภา โดยมีเนื้อหาสำคัญดังนี้

สวัสดิการสังคม รัฐบาลจะโอนเงินราว 2.7 ล้านดอลลาร์ จากการจัดงบประมาณแบบเกินดุล 4 ล้านดอลลาร์ ในช่วง 15 ปีข้างหน้า ให้กองทุนสวัสดิการสังคมเสริมรายได้ผู้เกษียณอายุ โดยกว่าครึ่งหนึ่งจะนำไปลงทุนในตลาดหุ้น รวมทั้งมีแผนใช้เงินร้อยละ 11 จากงบประมาณเกินดุล จัดทำบัญชีออมทรัพย์ครบวงจร เพื่อช่วยเหลือในการเก็บออมสำหรับการเกษียณอายุ

การศึกษา รัฐบาลกลางจะให้เงินช่วยเหลือฉุกเฉินแก่โรงเรียนประจำตำบลที่หยุดโครงการส่งเสริมนักเรียนที่ไม่ได้เกณฑ์ในการเลื่อนชั้น ให้เงินอุดหนุนรัฐบาลท้องถิ่นในการสอบครูใหม่ อุดหนุนการออกบัตรรายงานในการดำเนินงานของแต่ละโรงเรียน

สุขภาพ สละเงินราว ร้อยละ 15 จากการทำงานงบประมาณแบบเกินดุล หรือราว 600,000 ล้านดอลลาร์ ในโครงการประกันสุขภาพสำหรับผู้สูงอายุ

ด้านหนี้ เพิ่มราคาน้ำมันให้เพียงพอต้นทุนการดูแลสุขภาพอันเกิดจากหนี้ของรัฐบาล

กลาโหม เพิ่มงบประมาณด้านการทหารราว 12,000 ล้านดอลลาร์ ในปีหน้า เพื่อเพิ่มเงินเดือนและผลประโยชน์ของทหาร ปรับปรุงการเกณฑ์ และฝึกทหารใหม่ พัฒนาอาวุธให้ทันสมัย และเพิ่มความพร้อมของกองทัพ

ดูแลเด็ก เพิ่มเงินอุดหนุนโครงการดูแลเด็ก 7,500 ล้านดอลลาร์ ในช่วงปีหน้า ครอบคลุมเด็กทั่วประเทศ 1.15 ล้านคน 3,000 ล้านดอลลาร์สำหรับโครงการศึกษาก่อนเกณฑ์ และอีก 173 ล้านดอลลาร์ ในการเพิ่มคุณภาพเด็ก

ยกเว้นภาษีครอบครัว อนุญาตให้ครอบครัวที่พ่อแม่ไม่มียานพาหนะ และมีบุตรอายุไม่เกิน 1 ปี เรียกจ่ายเงินชดเชยสำหรับดูแลบุตร 500 ล้านดอลลาร์ ภายใต้โครงการการยกเว้นภาษีดูแลเด็ก และผู้อยู่อาศัย

บอสเนีย จะยังคงลดกำลังทหารของสหรัฐในบอสเนีย แต่ยังคงดำเนินการแก้ไขปัญหานาโคโซโว และแก้ไขความขัดแย้งระหว่างกองกำลังเซอร์บ และแอลเบเนียอย่างสันติวิธี

การแพร่ขยายอาวุธ ขยายความร่วมมือกับรัสเซียและประเทศอื่น ในการลดความเสี่ยงที่นิวเคลียร์ และอาวุธอานุภาพร้ายแรงอื่นจะตกไปอยู่ในมือของกลุ่มก่อการร้าย หรือประเทศที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสม

การสงเคราะห์ จัดสรรเงิน 1,000 ล้านดอลลาร์ ช่วยประชาชน 200,000 คนที่รับการสงเคราะห์จากรัฐบาลให้มียานพาหนะ และเพิ่มการจ้างงานกลุ่มผู้ขายที่มีบุตร ให้มีรายได้พอที่จะสนับสนุนบุตร

เมืองยากจนและพื้นที่ชนบท ยกเว้นภาษีมูลค่า 1,000 ล้านดอลลาร์ภายใน 5 ปี เพื่อกระตุ้นการลงทุนในเขตเมืองที่ยากจนและพื้นที่ชนบท

การค้า จะเปิดให้มีการเจรจาการค้าระหว่างประเทศรอบใหม่ในปีนี้เพื่อเปิดตลาด

การหยุดงานเพื่อครอบครัวและสุขภาพ แก่กฎหมายขยายงานระยะเวลาให้แรงงาน หยุดงานเพื่อดูแลเด็กที่คลอดใหม่หรือสมาชิกครอบครัวคนอื่น ๆ

วันที่ 26 ก.พ. ที่ผ่านมา ประธานาธิบดีคลินตัน ได้ประกาศนโยบายต่างประเทศของสหรัฐที่จะใช้ในช่วง 2 ปีข้างหน้าซึ่งเธออยู่ในตำแหน่ง ซึ่งเปรียบเสมือนเป็นกติกาให้ชาวโลกปฏิบัติตามภายใต้หลักการ ระเบียบโลกใหม่ ซึ่งสหรัฐเป็นผู้ทรงความเป็นใหญ่แต่เพียงผู้เดียวในโลก

นโยบายต่างประเทศสหรัฐครั้งนี้ยังคงเป็นเรื่องการส่งเสริมสนับสนุนการเสริมสร้างสันติภาพการขึ้นในโลก การปฏิรูปและการเปิดกว้างทางเศรษฐกิจ รวมทั้งเสรีภาพของพลโลก

คลินตันให้ความสำคัญเป็นพิเศษกับจีน รัสเซีย ไนจีเรีย อินโดนีเซีย ปัญหาโคโซโว และสันติภาพในตะวันออกกลาง โดยชี้ว่าจีนเติบโตใหญ่ ในขณะที่รัสเซียอ่อนแอลงเรื่อย ๆ ซึ่งเป็นสิ่งที่สหรัฐไม่พึงปรารถนา

ส่วนกรณีไนจีเรียกับอินโดนีเซียนั้น ผู้นำสหรัฐให้ความสำคัญมากถึงขั้นเตือนว่า พัฒนาการทางการเมืองของสองประเทศนี้ อาจส่งผลกระทบต่อทางบกและทางบกต่อภูมิภาคแอฟริกาและเอเชีย

สำหรับไทยกับเกาหลีใต้ สหรัฐบอกว่าเป็นประเทศตัวอย่างที่พิสูจน์ว่าการมีสังคมที่เปิดกว้าง ย่อมพ้นตัวจากภาวะวิกฤติได้ดีกว่าประเทศที่ปิดกั้นตัวเอง

ไฮไลต์ของนโยบายดังกล่าวคือ การเรียกร้องให้คนอเมริกันมีบทบาทในเวทีโลกมากขึ้น ไม่ควรโดดเดี่ยวปิดกั้นตัวเอง คลินตันบอกว่าความแข็งแกร่งทางเศรษฐกิจของสหรัฐ ความปลอดภัยของชุมชนสหรัฐ ไปจนถึงสุขภาพของประชาชนชาวอเมริกัน ขึ้นอยู่กับเหตุการณ์ที่อุบัติขึ้นที่อยู่ห่างไกลไปดั่งโลก ไม่เฉพาะเพียงแต่เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในดินแดนสหรัฐเท่านั้น เพื่อให้ประเทศแข็งแกร่ง ชาวอเมริกันต้องเห็นตรงกันว่า ปัญหาที่เกิดไกลบ้าน อาจกระทบถึงบ้านเรา หากไม่ดำเนินการทันที่ สหรัฐมีโอกาสและความรับผิดชอบอย่างจริงจังในการสร้างสรรค์โลกที่เป็นประชาธิปไตย มั่งคั่ง ปลอดภัย และเต็มไปด้วยสันติสุขมากขึ้นในคริสต์ศตวรรษที่ 21

3.1.2 ความบาดหมางในความสัมพันธ์ระหว่างสหรัฐกับจีน (ผู้จัดการ 11,25/02/42,01,02,03,1,257/03/42 , มติชน 03,04/03/42, ไทยโพสต์ 08,10/03/42, กรุงเทพธุรกิจ 10/03/42, THENATION 12/02/42,03/03/42 BANGKOK POST13/02/42,BANGKOK POST01,02,09,10,11/03/42)

นักการทูตทางการทหารในกรุงวอชิงตันเปิดเผยรายงานเมื่อวันอังคารที่ 9/2/42 ว่าจีนได้เพิ่มส่งกองกำลังขีปนาวุธ เอ็ม-9 และ เอ็ม-11 จำนวน 150-200 ลูกประจำการในเขตจังหวัดทางใต้ของจีนคุกคามไต้หวัน ซึ่งจีนถือว่าเป็นจังหวัดกบฏของจีน รายงานสหรัฐยังเปิดเผยอีกว่าจีนตั้งกองประจำการขีปนาวุธพิสัยใกล้ 30-50 ลูก ในจังหวัดทางตอนใต้ของจีนระหว่าง ค.ศ.1995-1996 ซึ่งเป็นปีที่จีนยิงขีปนาวุธ เอ็ม-9 ลูกลำนาน้ำได้วัน ทำให้ประธานาธิบดีคลินตันต้องส่งเรือบรรทุกเครื่องบินเข้ามาประจำการในอาณาบริเวณ

ในประเด็นไต้หวัน ผู้นำจีนหลายคนบอกตั้งแต่ ค.ศ.1980 ว่าหากไต้หวันประกาศอิสรภาพจีนจะโต้ตอบด้วยการปิดล้อมทางน้ำ อย่างไรก็ตาม การคุมไต้หวันและทะเลจีนใต้อย่างถาวร ต้องอาศัยการปฏิบัติการร่วมกันของกองทัพบก กองทัพเรือ และกองทัพอากาศ แต่ศักยภาพทางทหารของจีนยังด้อยอยู่ ส่วนการสร้างต่งเฟิง 31 ขีปนาวุธข้ามทวีปที่มีศักยภาพในการติดหัวรบนิวเคลียร์และมีระยะยิงไกลถึงสหรัฐประมาณ 20 ล้านกิโลเมตร จะปรากฏผลได้ในทศวรรษหน้าเป็นอย่างน้อย

เจ้าหน้าที่อาวุโสแห่งรัฐบาลสหรัฐชี้ว่า การเพิ่มกองกำลังคุกคามไต้หวันของจีนสร้างความเสี่ยงต่อความตึงเครียดในอาณาบริเวณ และสร้างความลำบากใจให้แก่สหรัฐเป็นการเรียกร้องให้สหรัฐโน้มน้าวไต้หวันให้เข้าร่วมระบบป้องกันขีปนาวุธในอาณาบริเวณที่สหรัฐให้การหนุนหลังอยู่โดยเร็ว

ปัญหาไต้หวันมีความเป็นไปได้ที่จะปะทุขึ้นเป็นการเผชิญหน้าระหว่างจีนและสหรัฐที่คอยให้ความช่วยเหลือด้านอาวุธแก่ไต้หวัน ทางทหารปักกิ่งเองก็ไม่พอใจแผนการแผ่ขยายแสนยานุภาพทางทหารของสหรัฐในภูมิภาคเอเชียตะวันออก นายเจีย ชิงกั๋ว อดีตรัฐมนตรีกระทรวงการต่างประเทศของจีน ยังวิจารณ์ข้อเสนอของสหรัฐที่จะจัดตั้งระบบป้องกันขีปนาวุธ (ที.เอ็ม.ดี.) ให้แก่หลายประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออก โดยกล่าวว่าแผนดังกล่าวทำให้แสนยานุภาพทางทหารของสหรัฐแผ่ขยายในภูมิภาคมากเกินไป กระทั่งเกิดความจำเป็น กระทั่งต่อสันติภาพและเสถียรภาพในภูมิภาคเอเชียและแปซิฟิกได้ เพราะมีแนวโน้มว่าสหรัฐจะตั้งไต้หวันเข้ามาอยู่ภายใต้แผนการดังกล่าวด้วย โดยอ้างเหตุผลเรื่องภัยคุกคามทางทหารจากจีน ขณะเดียวกันกระทรวงต่างประเทศสหรัฐออกแถลงการณ์บอกปิดคำเตือนของจีนที่ชี้ว่า หากสหรัฐให้การช่วยเหลือไต้หวันในการติดตั้งระบบป้องกันขีปนาวุธ จะกระทบความสัมพันธ์ทวิภาคี

ในประเด็นเรื่องสิทธิมนุษยชน สหรัฐในฐานะมหาอำนาจใหญ่ของโลกพยายามกดดันจีนในเรื่องสิทธิมนุษยชนและความไม่เป็นประชาธิปไตยของจีนซึ่งกระแสด้านจีนโดยเฉพาะปัญหาสิทธิมนุษยชน และปัญหาความมั่นคงเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากใกล้จะถึงวันครบรอบปีที่ 10 ของเหตุการณ์นองเลือดที่จัตุรัสเทียนอันเหมินในวันที่ 4 มิ.ย.

ก่อนหน้าที่นางเมเดลิน อัลไบรต์ รว.ก.ต่างประเทศสหรัฐ เดินทางไปเยือนจีนนั้น จีนได้ควบคุมตัวบรรดานักเคลื่อนไหวทางการเมืองไว้นับสิบคน ส่งตัวเข้าค่ายกักกันแรงงานอีก 5 คน ด้วยข้อหาค้าประเวณี และจำคุกผู้เคลื่อนไหวจัดตั้งพรรคการเมืองฝ่ายค้านในจีน 3 คน เมื่อเมเดลิน อัลไบรต์ เดินทางถึงปักกิ่งเมื่อเย็นวันอาทิตย์ที่ 28 มี.ค. อัลไบรต์บอกว่าสหรัฐมีความเสียใจกับเหตุการณ์การปราบปรามกลุ่มสนับสนุนประชาธิปไตยเมื่อปีที่ผ่านมา และปลายส์ปาดาทที่ผ่านมามีได้จับกุมผู้มีความเห็นแตกต่างจากรัฐบาลหลายคนด้วยกัน

ขณะเดียวกันจีนตอบได้ว่า สิทธิมนุษยชนไม่ใช่เรื่องที่น่ามาเป็นข้ออ้างในการแทรกแซงเรื่องภายในประเทศอื่น ๆ และในคืนวันที่ อัลไบรต์เดินทางไปถึงจีนสำนักข่าวซินหัวของจีนก็เสนอรายงานเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิมนุษยชนในสหรัฐ เช่นการเหยียดผิว ความโหดร้ายของตำรวจสหรัฐ อาชญากรรมและความรุนแรงในสังคมสหรัฐ เป็นต้น

นายเจมส์ พี. รูบิน โฆษกกระทรวงต่างประเทศสหรัฐ ได้รายงานผลการประชุมหารือระหว่าง นางเมเดลิน อัลไบรต์ จู หรง จี และ นายถัง เจีย ชวน ว่าต่างฝ่ายต่างวิพากษ์กันอย่างรุนแรง ซึ่งแสดงถึงความขัดแย้งกันอย่างหนัก โดยมีประเด็นเรื่องสิทธิมนุษยชน เป็นประเด็นถกเถียงที่สหรัฐจริงจังมากที่สุดในการประชุม ในขณะที่ทางจีนมุ่งมั่นที่จะห้ามสหรัฐเรื่องโครงการความร่วมมือป้องกันชีปนาวุธกับเพื่อนบ้านจีนโดยเฉพาะไต้หวัน นางอัลไบรต์บอกว่าการเจรจากับจีนเรื่องสิทธิมนุษยชนเป็นเรื่องที่หนักหนาสาหัส และสหรัฐจะไม่มีการล่าถอยในประเด็นนี้อย่างแน่นอน อย่างไรก็ตาม สหรัฐตั้งใจที่จะแยกข้อพิพาทเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน ออกจากการค้าและประเด็นอื่น ๆ เพื่อทำให้เกิดความคืบหน้าในการเจรจาได้มากขึ้น ตลอดจนการเข้าร่วมเป็นสมาชิกขององค์การการค้าโลกของจีน ซึ่งเป็นประเด็นสำคัญในการประชุมระหว่าง จู หรง จี ผู้นำจีนและสหรัฐที่มีกำหนดการในเดือนเม.ย.

อย่างไรก็ดี ก่อนการเดินทางไปเยือนสหรัฐของผู้นำจีน ได้เกิดเหตุการณ์ที่สร้างความไม่พอใจให้กับจีนอย่างยิ่ง นั่นคือการเสนอข่าวของ น.ส.พ.นิวยอร์กไทม์เมื่อวันที่ 6 มี.ค.ว่า จีนทำการจารกรรมข้อมูลเทคโนโลยีนิวเคลียร์จากสหรัฐไปใช้ในการผลิตหัวรบนิวเคลียร์ขนาดเล็กที่สามารถยิงจากชีปนาวุธเพียงลูกเดียวไปยังเป้าหมายได้หลายแห่ง ซึ่งข้อมูลสำคัญอาจถูกขโมยไปโดยสายลับของจีน ในช่วงกลางปี 2523 และปี 2539 ได้มีการระบุชื่อผู้ต้องสงสัยชาวอเมริกันเชื้อสายจีนคนหนึ่งที่อยู่เบื้องหลังของกระทรวงพลังงานสหรัฐ ในลอสแอนเจลิส รัฐนิวเม็กซิโก เจ้าหน้าที่หลายคนกล่าวว่า คลินตันได้รับการแจ้งเป็นครั้งแรกเมื่อปี 2540 ว่าการจารกรรมดังกล่าวส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของชาติ แต่ไม่ได้ดำเนินการใด ๆ

พอล เรดมอนด์อดีตหัวหน้าสายลับซีไอเอ บอกว่าการจารกรรมดังกล่าวไม่สามารถตรวจพบได้จนกระทั่งซีไอเอวิเคราะห์จากผลการทดสอบนิวเคลียร์ของจีน และพบว่ามีความคล้ายคลึงกับหัวรบดับบลิว-88 ซึ่งถือเป็นหัวรบที่เล็กที่สุดของสหรัฐ และเมื่อมีการตีแผ่เรื่องราวโดยนิวยอร์กไทม์ และหลังจากพรรครีพับลิกันวิจารณ์รัฐบาลว่าไม่ได้ดำเนินการขึ้นเด็ดขาดทั้งที่ทราบเรื่องตั้งแต่ปี 2539 ด้วยเกรงว่าจะกระทบความสัมพันธ์กับจีน จึงมีแถลงการณ์จากกระทรวงพลังงานของสหรัฐ เมื่อวันที่ 7 มี.ค. สั่งปลดนักวิทยาศาสตร์ชาวอเมริกันเชื้อสายจีนคนหนึ่งด้วยข้อหาไม่ได้ดำเนินการที่เหมาะสมในการป้องกันการรั่วไหลของข้อมูลลับทางราชการ

ขณะที่เจ้าหน้าที่วิทยาศาสตร์ที่ถูกสั่งปลดคือ หลี่ เหวิน ไชว ถือสัญชาติไต้หวัน เข้าทำงานในห้องปฏิบัติการลอสแอนเจลิส ที่นิวเม็กซิโก หลายปีมาแล้ว และเป็นผู้ต้องสงสัยของหน่วยสืบสวนกลางเอฟบีไอ ในคดีขายข้อมูลเทคโนโลยีนิวเคลียร์แก่จีน

ถัง เจีย ชวน รว.ก.ต่างประเทศจีน กล่าวในการแถลงข่าวเมื่อวันที่ 7 มี.ค.ว่ารายงานที่นิวยอร์กไทม์ตีพิมพ์ ขาดความรับผิดชอบ อีกทั้งไม่มีมูลความจริง

ปมความขัดแย้งระหว่างจีนสหรัฐปะทุรุนแรงเมื่อต้นปี จากรายงานการสอบสวนของคณะกรรมการสภาผู้แทนราษฎรพรรครีพับลิกัน ซึ่งส่งผลให้สหรัฐระงับแผนการขายดาวเทียมให้จีน จากการที่ชาวตะวันตกเชื่อว่าในปัจจุบันจีนมีหัวรบนิวเคลียร์อยู่ราว 500-600 หัวรบ ขณะที่เทคโนโลยีชีปนาวุธได้พัฒนารุดหน้าอย่างน่าตกใจในช่วงเวลา 10 ปี ทำให้นายชวกรของสหรัฐตั้งข้อสงสัย และนำไปสู่การสอบสวนคดีจารกรรมข้อมูล

นายเจีย ชิงกั๊ว ศาสตราจารย์ ม.ปักกิ่ง กล่าวว่า เป็นเรื่องที่ขาดเหตุผลหากมองว่าประเทศใดประเทศหนึ่งมีการพัฒนาเทคโนโลยีขั้นสูงอย่างรวดเร็ว จะต้องมาจากการจารกรรมข้อมูลของสหรัฐเสมอไป

ปัญหานี้ เท่ากับเป็นการเพิ่มอุณหภูมิความเครียดให้กับรัฐบาลปักกิ่งนอกเหนือจากเรื่องสิทธิมนุษยชน และปัญหาไต้หวัน

อย่างไรก็ตาม จากปัญหาการจารกรรมข้อมูลดังกล่าว วันอังคารที่ 16 ก.พ. กระทรวงพาณิชย์แห่งสหรัฐแถลงการตัดสินใจของรัฐบาลในขั้นที่จะระงับการขายดาวเทียมมูลค่า 450 ล้านดอลลาร์ ของ ฮิวส์ อิเล็กทรอนิกส์ คอร์ป แก่เอเชีย - แปซิฟิก เทเลคอมมิวนิเคชั่นคอมพานี กลุ่มบริษัทข้ามชาติ ซึ่งมีไชน่า เทเลคอมมิวนิเคชั่น บรอดแคสต์ เซพเทิลไลท์ คอร์เพอเรชั่น บริษัทสัญชาติจีนถือหุ้น 51% โดยมีซินเบอร์สท์ เทคโนโลยี แห่งสิงคโปร์เป็นผู้ถือหุ้นใหญ่อีกฝ่าย

นับเป็นครั้งแรกที่สหรัฐ ยับยั้งสัญญาณดาวเทียมกับปักกิ่ง ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์ทางการทูตระหว่าง 2 ประเทศ มากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ ยังสร้างความคลางแคลงใจเกี่ยวกับการขายดาวเทียมในอนาคต และอาจทำลายสถานการณ์ในการเป็นผู้ครอบงำ ตลาดน้ำมันล้านดอลลาร์ของบริษัทสหรัฐอีกด้วย

นักวิเคราะห์ทางทหารกล่าวว่า รัฐบาลคลินตันเกรงว่าบริษัทสหรัฐจะเป็นเครื่องมือช่วยให้จีนได้ข้อมูลสนับสนุนโครงการขีปนาวุธ ของจีนด้วยความเลินเล่อ เพราะรัฐบาลวิตกกังวลขึ้นเกี่ยวกับเทคโนโลยีการยิงที่มีความสามารถในการปล่อยดาวเทียมหลายชุด ซึ่งเป็นแบบ เดียวกับการยิงหัวรบหลายชุด

การห้ามขายดาวเทียมโดยมีเหตุผลว่าโครงการปล่อยดาวเทียมอาจเปิดโอกาสให้จีนล้วงเทคโนโลยีทางการทหารของสหรัฐ ซึ่ง อาจเป็นภัยคุกคามต่อสหรัฐภายหลัง จีนแถลงการณ์แสดงความโกรธเคืองอย่างรุนแรงต่อการห้ามสัญญาขายดาวเทียมดังกล่าว

นอกจากความไม่ลงรอยกันดังกล่าวมาแล้ว การเดินทางไปเยือนสหรัฐของผู้นำจีน เป็นที่แน่นอนว่าจะต้องเผชิญกับ ข้อเรียกร้อง ให้ลดยอดการขาดดุลการค้าของสหรัฐถึง 57,000 ล้านดอลลาร์ โดยในช่วงเดือน ม.ค.ถึง ก.พ. ยอดส่งออกของจีนเพิ่มเป็น 6.2% จีนยังอยู่ ในระหว่างการเจรจากับสหรัฐเรื่องการเข้าเป็นสมาชิกองค์การการค้าโลก โดยวอชิงตันพยายามผลักดันปักกิ่งให้เปิดตลาดรับสินค้าอเมริกัน เพิ่มขึ้น จู หรง จีบอกว่าจะพร้อมแล้วที่จะช้อนข้ออ้างสำคัญ เพื่อเข้าเป็นสมาชิกองค์การการค้าโลกได้ ในการเรียกร้องให้มีการปรับดุลการค้า ดังกล่าว สหรัฐจะใช้ประเด็นสิทธิมนุษยชนและประชาธิปไตยมาต่อรองผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจกับจีน คือการนำมาพิจารณาการต่อ อาญาชาติที่ได้รับการอนุเคราะห์ (Most Favoured Nation MFN) กับจีนแบบปีต่อปีแต่สหรัฐก็ต่ออายุให้จีนทุกปี

3.2 ความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับความมั่นคงในยุโรป

หัวข้อข่าว

3.2.1 **ศึกโคโซโวหอกข้างแคร่หรือแผนขยายอำนาจของ "นาโต-สหรัฐ"** (BANGKOK POST 16,19,21/02/42, กรุงเทพธุรกิจ 21/02/42, ผู้จัดการ 25,29/03/42, THE NATION 2/03/42, มติชนสุดสัปดาห์ 30/03/42,06/04/42)

สรุปประเด็นข่าว

3.2.1 **ศึกโคโซโวหอกข้างแคร่หรือแผนขยายอำนาจของ "นาโต-สหรัฐ"** (BANGKOK POST 16,19,21/02/42, กรุงเทพธุรกิจ 21/02/42, ผู้จัดการ 25,29/03/42, THE NATION 2/03/42, มติชนสุดสัปดาห์ 30/03/42,06/04/42)

โคโซโว เป็นแคว้นเล็ก ๆ ทางตอนใต้ของสาธารณรัฐเซอร์เบีย ประชากรส่วนใหญ่ร้อยละ 90 เป็นมุสลิมแอลเบเนียนที่มีความ ต้องการแยกตัวออกเป็นอิสระมาปกครองตนเองมาตั้งแต่ก่อนการล่มสลายของสหภาพโซเวียตรัสเซีย

ประธานาธิบดีโลโบดิน มิโลเชวิช แห่งยูโกสลาเวีย ส่งกองกำลังกวาดล้างกลุ่มกองโจรแบ่งแยกดินแดนแอลเบเนียนในเดือน ก.พ. ปี 1998 หลังจากกลุ่มต่อต้านเรียกร้องอิสรภาพในการปกครองตนเองในโคโซโว เพื่อสยบการเรียกร้องอิสรภาพ การสู้รบได้สังหารชีวิตของผู้น คนทั้งทหารและพลเรือนเป็นจำนวนมาก ประชาชนมากกว่า 250,000 คนต้องไร้ที่อยู่อาศัยและอพยพออกจากเมือง

ทั้งสองฝ่ายบรรลุข้อตกลงหยุดยิงในเดือน ต.ค.แต่การสู้รบก็ยังคงดำเนินการต่อไปจนถึงเดือน ม.ค. 1999 เกิดเหตุการณ์สังหารหมู่ชาวแอลเบเนียนจำนวน 45 คนห่างจากเมืองหลวงของโคโซโวเล็กน้อย องค์การป้องกันแอตแลนติกเหนือ (นาโต) ผู้นำ ยูโกสลาฟหลายครั้งแล้วว่าจะใช้มาตรการโจมตีทางอากาศหากไม่บรรลุข้อตกลงสันติภาพอย่างแท้จริง และได้เปิดการเจรจาข้อตกลงสันติภาพระหว่างกลุ่ม ประสานงาน 6 ชาติ (คอนเทคกรุ๊ป ประกอบด้วย สหรัฐ รัสเซีย อังกฤษ ฝรั่งเศส เยอรมนี และอิตาลี) ตัวแทนรัฐบาลยูโกและตัวแทนกลุ่มต่อต้าน ที่ฝรั่งเศสแดไวล์ ริชาร์ด โอลบรุก ทูตพิเศษสหรัฐ เปิดการเจรจากับประธานาธิบดียูโก แต่ก็ไร้ผล ผู้นำยูโกไม่ยอมรับข้อเสนอ สันติภาพโดยเฉพาะการตั้งกองกำลังรักษาสันติภาพจำนวน 28,000 นายประจำการในโคโซโว เพราะถือว่าละเมิดอธิปไตยของยูโกสลาเวีย

วันอังคารที่ 23 มี.ค. จาวิแอร์ โซลาน่า เลขาธิการนาโตสั่งปฏิบัติการโจมตีทางอากาศทำลายที่ตั้งทางทหารของเซิร์บในยูโกสลาเวีย ในวันเดียวกันผู้นำสหรัฐ ได้พูดคุยทางโทรศัพท์กับผู้นำอังกฤษ ฝรั่งเศสและเยอรมนี เรียกร้องการสนับสนุนการปฏิบัติการครั้งนี้ เหตุผลของคลินตันคือ วิกฤติโคโซโวอาจลุกลามกลายเป็นสงครามโลกครั้งที่ 3 ได้หากสหรัฐยึดมั่นในนโยบายโดดเดี่ยวเหมือนสงครามโลกที่ผ่านมา การแก้ปัญหาตั้งแต่ระยะแรก ๆ จะช่วยป้องกันมิให้เกิดความสูญเสียที่มากกว่า

ปฏิกิริยาจากรัสเซีย นายกรัฐมนตรีเยเฟเนย์ พรมาคอฟ แห่งรัสเซียซึ่งเป็นประเทศพันธมิตรกับเซอร์เบียและต่อต้านการใช้มาตรการทางทหารเข้าแก้ปัญหาโคโซโว ประท้วงการตัดสินใจของนาโตด้วยการระงับการเดินทางที่จะไปเจรจากับประธานาธิบดีบิล คลินตันและ

มิตเชล กองเดซุส กรรมการผู้จัดการใหญ่ ไอเอ็มเอฟเกี่ยวกับสัญญาการปล่อยเงินกู้ช่วยเหลือวิกฤติเศรษฐกิจรัสเซีย โดยให้เหตุผลว่าการโจมตีทางอากาศจะทำให้สถานการณ์ของโลกไร้เสถียรภาพ ส่วนรวบ.ก.ต่างประเทศ ของรัสเซีย นายอิกอร์ อิวานอฟ บอกว่า เป็นการแสดงอำนาจบาบาทการตรวจโลกของพันธมิตรและชี้ว่าไฟสงครามในโคโซโวจะลุกลามไปมาซิโดเนีย แอลเบเนีย บอสเนีย และเซอร์เบียวินา จากนั้นจะขยายไปทั่วบอลข่าน

นอกจากนี้ ผู้นำรัสเซียยังมีคำถามต่อการกระทำของสหรัฐและพันธมิตรนาโต ว่าเป็นการดำเนินแผนการขยายขอบเขตความรับผิดชอบด้านความมั่นคงทางทหารของนาโต และระเบียบความมั่นคงทางทหารของยุโรปยุคหลังสงครามเย็นออกมาในยุโรปตะวันออก อันเป็นนโยบายที่รัสเซียไม่พอใจ ซึ่งความไม่พอใจนี้มีมาตั้งแต่สหรัฐสนับสนุนการขยายสมาชิกประเทศมาดถึงประเทศในยุโรปตะวันออก เช่น โปแลนด์ ฮังการี และเช็ก อดีตสมาชิกกติกาสัญญาวอร์ซอว์ในอดีต โดยอาศัยข้ออ้างจากปัญหามนุษยธรรมกรณีโคโซโวผลักดันแผนการดังกล่าวออกมา

จีนซึ่งเป็นสมาชิกถาวรของคณะมนตรีความมั่นคงขององค์การสหประชาชาติก็มีความเห็นเช่นเดียวกับรัสเซีย จีน หวัง จิ้น ผู้แทนจีนประจำองค์การสหประชาชาติบอกว่าการปฏิบัติการดังกล่าวไม่เป็นที่ยอมรับของนานาชาติ นายจู หรง จี นายกรัฐมนตรี บอกว่าเป็นการเข้าไปแทรกแซงกิจการภายในของประเทศอื่น และการโจมตียูโกสลาเวียจะนำไปสู่สงครามโลกได้

ส่วนนักวิเคราะห์ชี้เหตุการณ์วิกฤติในโคโซโว กลายเป็นโอกาสทางธุรกิจของบริษัทผลิตอาวุธอเมริกันขึ้นกับระยะเวลาของความขัดแย้ง

3.3 ความเคลื่อนไหวในความสัมพันธ์ระหว่างอาเซียนกับอียู

หัวข้อข่าว

3.3.1 อียูเช็คบิลพม่าปัญหาสัมพันธ์ระหว่างอาเซียนกับอียู (มติชน 24,26,27/01/42, 26/01/42, 02,06,11/02/42, กรุงเทพธุรกิจ 24/02/42)

สรุปประเด็นข่าว

3.3.1 อียูเช็คบิลพม่าปัญหาสัมพันธ์ระหว่างอาเซียนกับอียู (มติชน 24,26,27/01/42, 26/01/42, 02,06,11/02/42, กรุงเทพธุรกิจ 24/02/42)

สำนักข่าวเอเอฟพีรายงานเมื่อวันที่ 22 ม.ค.ที่ผ่านมาโดยอ้างจากแหล่งข่าวทั้งในกรุงบรัสเซลส์ประเทศเบลเยียม และกระทรวงต่างประเทศของไทยระบุว่า การเจรจาเพื่อยุติความขัดแย้งระหว่างกลุ่มประเทศประชาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้(อาเซียน) กับสหภาพยุโรป(อียู) อันเนื่องมาจากกรณีที่ยูเอ็นรับพม่าเข้าเป็นสมาชิก ที่ยืดเยื้อมานานไม่น้อยกว่า 18 เดือนแล้ว จำต้องเลื่อนออกไปอีกครึ่งทั้งที่กำหนดจะจัดขึ้นในไทยในวันที่ 25 ม.ค.นี้ โดยทางฝ่ายอาเซียนเป็นผู้ตัดสินใจยกเลิกการเจรจาดังกล่าว หลังจากที่ฝ่ายอียูยืนยันการที่จะไม่ยอมรับตัวแทนของพม่าให้เข้าร่วมอย่างเป็นทางการในการประชุมร่วมระหว่างอาเซียนกับอียู

และในวันที่ 25 ม.ค. ที่ประชุมรัฐมนตรีต่างประเทศรวม 15 ประเทศของอียูกำลังมติเป็นเอกฉันท์ในขั้นที่จะไม่รับผู้นำประเทศหรือผู้นำรัฐบาลทหารของพม่า ตลอดจนผู้แทนระดับรัฐมนตรีของพม่าเข้าร่วมการประชุมสุดยอด อาเซียน-อียู ที่จะมีขึ้นในปลายเดือนมีนาคมนี้ที่กรุงเบอร์ลิน สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี เห็นว่ารัฐบาลพม่าละเมิดสิทธิมนุษยชน ไม่เป็นประชาธิปไตย ปราบปรามกดขี่ชาวพม่าที่เรียกชื่อประชาชนอียู

ท่าทีของรัฐบาลพม่าในปัญหาดังกล่าวยินยอมอ่อนข้อให้ ทั้งนี้จากหนังสือของ รวบ.ก.ต่างประเทศพม่า นายอุวิน อ่อง ที่มีมาถึงนายสุรินทร์ พิศสุวรรณ รวบ.ก.ต่างประเทศของไทย ว่าพม่ายินดีที่จะตอบข้อซักถามของสมาชิกอียูทุกเรื่อง

นอกจากนี้ อีกมาตรการหนึ่งของอียู คือการไม่ออกวีซ่าให้กับสมาชิกของคณะรัฐบาลทหารพม่าและครอบครัวเดินทางเข้าประเทศในเครืออียู ซึ่งออกมาตั้งแต่ ปี 1996 จนบัดนี้ยังไม่ยกเลิก

ประเทศไทยซึ่งมีบทบาทหน้าในการประสานงานย่อมต้องรับภาระหนักและยังมองไม่เห็นทางออกเพราะทางอียูก็ไม่ยอมที่จะยืดหยุ่นไปจากหลักการที่ตั้งไว้ นอกจากจะพูดแต่ที่สามารนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงหลักการของอียูได้ ผู้เขียนบทความคือ คุณพรพิมล ตริโชติ ได้เสนอให้ใช้กรณีปัญหาหาเสียยิตติ ซึ่งบันทึกเสถียรภาพทางสังคมทั้งในภูมิภาคอาเซียน สหรัฐ และยุโรป ว่าหากบีบบังคับพม่ามากพม่าซึ่งเป็นประเทศต้องสงสัยในเรื่องการผลิตและส่งออก อาวุธใช้ในการแก้ปัญหาของตนได้

ภาคผนวก

รายละเอียดเกี่ยวกับ

โครงการข่าวสารทิศทางประเทศไทยและคณะผู้ดำเนินงาน

รายชื่อคณะผู้ทำงาน

โครงการข่าวสารทิศทางประเทศไทย

1. **นายอนุช อภาภิรม** ตำแหน่ง หัวหน้าโครงการ เป็นนักคิดนักเขียนและนักวิจัยอิสระ เคยทำงานเป็นหัวหน้าฝ่ายวิชาการ บริษัทสำนักพิมพ์ ไทยวัฒนาพานิช จำกัด และสำนักพิมพ์สวัสดิ์ เป็นที่ปรึกษาประธานสภาผู้แทนราษฎร สมัยของนายมารุต บุญนา และได้เป็นประธานคณะกรรมการศึกษาความเป็นไปได้ในการจัดตั้งสถาบันพระปกเกล้า และเป็นรองประธานฝ่ายโครงการ มูลนิธิโลกสีเขียวฯ ปัจจุบันเป็นประธานมูลนิธิศูนย์สื่อเพื่อการพัฒนา
2. **นางวิสมัย อภาภิรม** ตำแหน่ง บรรณาธิการโครงการฯ มีประสบการณ์ในวิชาชีพสื่อสิ่งพิมพ์ต่างๆ กว่ายี่สิบปี เคยเป็นบรรณาธิการสังเคราะห์รายงานจากสนามในโครงการแสวงหารูปแบบการพัฒนาระดับท้องถิ่นของรัฐ, บรรณาธิการวารสารประมวลข้อมูลข่าว "สารสนเทศ", บรรณาธิการโครงการสื่อสิ่งพิมพ์ด้านสิ่งแวดล้อม มูลนิธิโลกสีเขียวฯ, ผู้แปลหนังสือชื่อ Mission Possible ของ เคน บลองชาร์ดที่กำลังวางตลาดในขณะนี้
3. **น.ส. ชิลวี มาดดาลีนา ฮอลลิงก์** ตำแหน่งนักวิจัย จบปริญญาโทการศึกษามหาบัณฑิต สาขาประวัติศาสตร์ จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เคยทำงานเป็นอาจารย์ประจำและหัวหน้าหมวดวิชาสังคมศึกษา โรงเรียนอานวยศิลป์ อาจารย์ประจำและหัวหน้าภาควิชาประวัติศาสตร์, หัวหน้าภาควิชาไทยคดีภาคตะวันออกเฉียงเหนือ วิทยาลัยคณาสวัสดิ์ มหาสารคาม และเคยเป็นนักวิชาการ บริษัทสำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด บริษัทสำนักพิมพ์สวัสดิ์ จำกัด และ บริษัทตันอ้อ-แกรมมี จำกัด
4. **น.ส. ปราณี ขัติยศ** ตำแหน่งนักวิจัย จบปริญญาโท เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต (เศรษฐศาสตร์การเมือง) จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2538 เคยทำงานเป็นผู้ช่วยนักวิจัยโครงการ สถาบันวิจัยสังคม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ , สถาบันวิจัยสภาวะแวดล้อม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นนักวิจัยประจำศูนย์ศึกษาเศรษฐศาสตร์ และประจำกองบรรณาธิการวารสารเศรษฐศาสตร์การเมือง ศูนย์ศึกษาเศรษฐศาสตร์การเมือง คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีผลงานวิทยานิพนธ์ และบทความตีพิมพ์ในวารสารวิชาการหลายเล่ม
5. **น.ส. สะไบทิพย์ พันธุ์อุทัย** จบปริญญาตรีศึกษาศาสตร์บัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง วิชาเอกโสตทัศนศึกษา โสตศาวารสารมวลชน เคยทำงานร่วมกับฝ่ายรวบรวมข้อมูลงานผลิตสื่อสิ่งพิมพ์ กลุ่มสื่อศิลป์, ถ่ายภาพงานรับปริญญาต่างๆ รวบรวมข้อมูลลูกค้า บริษัท เอ-ทีม แอดเวอร์ไทซิ่ง จำกัด เคย ประจำกองบรรณาธิการ วารสารวิทยาศาสตร์อนาคต บริษัทสำนักพิมพ์สวัสดิ์ จำกัด และท้ายสุดทำงานมีประสบการณ์เป็นนักข่าว, Rewriter, ตัดต่อ, ผลิตรายการ บริษัท ไทยสกายเทเลวิชั่น จำกัด

โครงการข่าวสารทิศทางประเทศไทย

(เอกสารแนะนำโครงการ)

1. ชื่อโครงการ

ภาษาไทย

โครงการข่าวสารทิศทางประเทศไทย - คลทท

ภาษาอังกฤษ Thailand Trends Monitoring Project - TTMP

2. หลักการและเหตุผล

หลักการ

จัดทำโหมเพจและรายงานการสังเคราะห์ข่าวสารเกี่ยวกับแนวโน้มประเทศไทย

เหตุผล

- 1) เนื่องจากข่าวสารในปัจจุบันมีปริมาณมากและนับวันเพิ่มขึ้น ข่าวสารเหล่านี้ถูกผลิตขึ้นด้วยวัตถุประสงค์ต่างๆ ทำให้ผู้รับสารเกิดความสับสน หรือนำไปสู่ความรู้หรือความเห็นที่อาจไม่ตรงกับสภาพความเป็นจริงได้ง่าย
- 2) การสังเคราะห์ข่าวสาร เป็นการประมวล เปรียบเทียบ และจัดเรียบเรียงความสัมพันธ์และความสำคัญของข่าวสาร เพื่อให้สะท้อนความเป็นจริงได้ใกล้เคียงที่สุด การรู้จักสังเคราะห์ข่าวสารจึงเป็นทักษะที่สำคัญจำเป็นอย่างหนึ่งเพื่อการพัฒนาประเทศ นอกจากนี้ การสังเคราะห์ข่าวสารยังเป็นเสมือนการเฝ้าระวังสถานการณ์ความเคลื่อนไหวว่าจะคลี่คลายหรือมีแนวโน้มไปในทิศทางใด
- 3) ข้อเท็จจริงที่ว่าได้เกิดวิกฤติเศรษฐกิจรุนแรงเฉียบพลันแบบไม่รู้ตัว แสดงว่าการสังเคราะห์ข่าวสาร การเฝ้าระวังดูความคลี่คลายและแนวโน้มของสถานการณ์ในประเทศไทยยังมีไม่พอเพียง ทั้งนี้ส่วนหนึ่งเป็นเพราะ กิจกรรมข้างต้นใช้แรงงานและทุนสูง ไม่สามารถทำเป็นธุรกิจได้ในสังคมไทยปัจจุบัน
- 4) สกว. ที่มีจุดประสงค์ในการกำหนดความจำเป็นและความสำคัญของการวิจัย สมควรจะให้ความสำคัญสนับสนุนการสังเคราะห์ข่าวสารเกี่ยวกับประเทศไทยอย่างเข้มแข็ง
- 5) การจัดทำโหมเพจและรายงานการสังเคราะห์ข่าวสาร สามารถกระจายข้อมูลข่าวสารได้ทั่วถึงทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคองค์กรประชาชน

3. วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อวาดภาพลักษณะบูรณาการเชิงกว้างของทิศทางแนวโน้มสังคมไทย นำเสนอต่อผู้บริหาร ผู้มีอำนาจในการกำหนดนโยบายในองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน และภาคประชาชน รวมทั้งต่อประชาชนที่สนใจทั่วไป
- 2) เพื่อจัดทำและเผยแพร่สื่อทั้งในรูปแบบพิมพ์และอิเล็กทรอนิกส์ บทรายงานการประมวล วิเคราะห์และสังเคราะห์ข่าวสารข้อมูล เกี่ยวกับประเทศไทย ตลอดจนข่าวสารความเคลื่อนไหวระหว่างประเทศ ที่มีผลกระทบต่อประเทศไทย
- 3) เพื่อส่งเสริมความเข้าใจและการติดตามกระแส ทิศทาง หรือแนวโน้มของประเทศไทย
- 4) เพื่อเป็นฐานข้อมูลข่าวสารประกอบการตัดสินใจในกิจกรรมทางสังคมต่างๆ

4. การดำเนินงาน

- 1) จัดตั้งสถานที่ทำงานและบุคลากรผู้ปฏิบัติงาน
- 2) ประมวล วิเคราะห์และสังเคราะห์ข่าวสารจากสิ่งตีพิมพ์ทั้งภาษาไทยและภาษาอื่น โดยเฉพาะที่เป็นหนังสือพิมพ์ นิตยสาร วารสาร หนังสือ ตลอดจนเอกสารวิจัยต่างๆ
- 3) จัดทำโหมเพจ โดยลงบทวิเคราะห์สังเคราะห์ใหม่ทุกๆ 3 เดือน และลงข้อมูลใหม่ทุกๆ 1 เดือน
- 4) จัดทำรายงานการสังเคราะห์ข่าวสารทิศทางประเทศไทยราย 3 เดือน หรือปีละ 4 เล่ม โดยเล่มสุดท้ายของแต่ละปีจะรวมเนื้อหาทั้งรายงาน 3 เดือนท้าย และสรุปรายงานในรอบปีด้วย
- 5) แนวทางการจัดทำโหมเพจและรายงานการสังเคราะห์ข่าวสารกำหนดดังนี้

- (1) รักษาความเป็นกลางในความหมายที่ปราศอคติทัศนคติส่วนบุคคลของผู้จัดทำให้น้อยที่สุด และหลีกเลี่ยงการให้คำแนะนำ

(2) มีลักษณะจุดกระแส นอกเหนือจากการจับกระแส (แต่ไม่ขึ้นน้ำ) เพื่อกระตุ้นให้มีการถกเถียงอภิปรายกันในประเด็นต่างๆ ในเชิงปฏิบัติ

(3) กรอบหรือตรรกะที่จะใช้วิเคราะห์แนวโน้มที่สำคัญมี 7 หัวข้อดังนี้

- ก. การเคลื่อนไหวทางการเมือง
- ข. การผลิตและการค้า
- ค. วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
- ง. ประชากรและสิ่งแวดล้อม
- จ. ระบบการศึกษาและสาธารณสุข
- ฉ. ท่วงท่าของการดำเนินชีวิต
- ช. อาหารและพลังงาน

6) ผลงานที่กำหนดจะนำเสนอในปีแรก นอกเหนือจากการประมวลสรุปข้อมูลข่าวความเคลื่อนไหวเรื่องสำคัญที่อยู่ในกระแสแล้ว จะประกอบด้วยการนำเสนอผลการติดตามแนวโน้มทิศทางการเคลื่อนไหวใน 4 เรื่องสำคัญคือ

- (1) การติดตามความคลี่คลายและมองแนวโน้มวิกฤติเศรษฐกิจไทย
- (2) วิเคราะห์แนวโน้มและทิศทางการเมืองไทย
- (3) การมองแนวโน้มกระบวนการเรียนรู้และการทำงานวิจัยในประเทศไทย และ
- (4) สรุปการเคลื่อนไหวในรอบปี และมองแนวโน้มทิศทางประเทศไทย ปี 2543

5. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

- 1) โสมเพจและรายงานการสังเคราะห์ข่าวสาร ที่สามารถสะท้อนภาพเชิงกว้างของสถานการณ์และแนวโน้มทิศทางประเทศไทยได้อย่างชัดเจนรอบด้านที่สุด
- 2) กระตุ้นให้เห็นความสำคัญของการสังเคราะห์ข่าวสาร และการใช้ฐานข้อมูลข่าวสารในกระบวนการตัดสินใจ
- 3) กระตุ้นให้เกิดการนำเอาข้อเสนอแนวโน้ม และทิศทางในอนาคตดังกล่าว ไปสู่การอภิปรายถกเถียง เพื่อหาข้อสรุปเชิงปฏิบัติที่เหมาะสมต่อไปอย่างกว้างขวาง

6. กลุ่มเป้าหมาย

- 1) กลุ่มนักธุรกิจ / เจ้าของกิจการในภาคเอกชน และผู้มีอำนาจตัดสินใจทั่วไป
- 2) นักการเมือง ข้าราชการ ผู้สังกัดองค์กรระดับบริหารต่างๆ
- 3) ครูอาจารย์ นักศึกษา และชนชั้นกลางในเมือง
- 4) ประชาชนทุกอาชีพ และกลุ่มผู้ด้อยโอกาส

7. ระยะเวลาดำเนินงาน

3 ปี คีระหว่าง เดือน ธ.ค. ปี 2541- ถึงเดือน พ.ย. ปี 2544